။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

ဒုကနိပါတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. ကမ္မကာရဏဝဂ္ဂေါ

၁. ဝဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဒုကနိပါတဿ ပဌမေ **ဝဇ္ဇာနီ**တိ ဒေါသာ အပရာဓာ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိက**န္တိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပန္နဖလံ။ **သမ္ပရာယိက**န္တိ သမ္ပရာယေ အနာဂတေ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပန္နဖလံ။ **အာဂုစာရိ**န္တိ ပါပကာရိံ အပရာဓကာရကံ။ **ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တေ**တိ စောရံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ရာဇပုရိသာ ကရောန္တိ, ရာဇာနော ပန တာ ကာရေန္တိ နာမ။ တံ စောရံ ဧဝံ ကမ္မကာရဏာ ကာရိယမာနံ သော ပဿတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ပဿတိ စောရံ အာဂုစာရိံ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တေ”တိ။ **အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟီ**တိ မုဂ္ဂရေဟိ, ပဟာရသာဓနတ္ထံ ဝါ စတုဟတ္ထဒဏ္ဍံ ဒွေဓာ ဆေတွာ ဂဟိတဒဏ္ဍကေဟိ။ **ဗိလင်္ဂထာလိက**န္တိ ကဉ္ဇိယဥက္ခလိကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ သီသကပါလံ ဥပ္ပာဋေတွာ တတ္တံ အယောဂုဠံ သဏ္ဍာသေန ဂဟေတွာ တတ္ထ ပက္ခိပန္တိ, တေန မတ္ထလုင်္ဂံ ပက္ကုထိတွာ ဥတ္တရတိ။ **သင်္ခမုဏ္ဍိက**န္တိ သင်္ခမုဏ္ဍကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဥတ္တရောဋ္ဌဥဘတောကဏ္ဏစူဠိကဂလဝါဋပရိစ္ဆေဒေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ သဗ္ဗကေသေ ဧကတော ဂဏ္ဌိံ ကတွာ ဒဏ္ဍကေန ဝေဌေတွာ ဥပ္ပာဋေန္တိ, သဟ ကေသေဟိ စမ္မံ ဥဋ္ဌဟတိ။ တတော သီသကဋာဟံ ထူလသက္ခရာဟိ ဃံသိတွာ ဓောဝန္တာ သင်္ခဝဏ္ဏံ ကရောန္တိ။ **ရာဟုမုခ**န္တိ ရာဟုမုခကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ သင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အန္တောမုခေ ဒီပံ ဇာလေန္တိ, ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ ဝါ ပဋ္ဌာယ မုခံ နိခါဒနေန ခနန္တိ, လောဟိတံ ပဂ္ဃရိတွာ မုခံ ပူရေတိ။

ဇောတိမာလိကန္တိ သကလသရီရံ တေလပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ အာလိမ္ပေန္တိ။ **ဟတ္ထပဇ္ဇောတိက**န္တိ ဟတ္ထေ တေလပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ ဒီပံ ဝိယ ပဇ္ဇာလေန္တိ။ **ဧရကဝတ္တိက**န္တိ ဧရကဝတ္တကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဟေဋ္ဌာဂီဝတော ပဋ္ဌာယ စမ္မဝဋ္ဋေ ကန္တိတွာ ဂေါပ္ဖကေ ဌပေန္တိ, အထ နံ ယောတ္တေဟိ ဗန္ဓိတွာ ကဍ္ဎန္တိ။ သော အတ္တနော စမ္မဝဋ္ဋေ အက္ကမိတွာ အက္ကမိတွာ ပတတိ။ **စီရကဝါသိက**န္တိ စီရကဝါသိကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ တထေဝ စမ္မဝဋ္ဋေ ကန္တိတွာ ကဋိယံ ဌပေန္တိ, ကဋိတော ပဋ္ဌာယ ကန္တိတွာ ဂေါပ္ဖကေသု ဌပေန္တိ, ဥပရိမေဟိ ဟေဋ္ဌိမသရီရံ စီရကနိဝါသနနိဝတ္ထံ ဝိယ ဟောတိ။ **ဧဏေယျက**န္တိ ဧဏေယျကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဥဘောသု ကပ္ပရေသု စ ဥဘောသု ဇဏ္ဏုကေသု စ အယဝလယာနိ ဒတွာ အယသူလာနိ ကောဋ္ဋေန္တိ။ သော စတူဟိ အယသူလေဟိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟတိ။ အထ နံ ပရိဝါရေတွာ အဂ္ဂိံ ကရောန္တိ။ “ဧဏေယျကော ဇောတိပရိဂ္ဂဟော ယထာ”တိ အာဂတဋ္ဌာနေပိ ဣဒမေဝ ဝုတ္တံ။ တံ ကာလေန ကာလံ သူလာနိ အပနေတွာ စတူဟိ အဋ္ဌိကောဋီဟိယေဝ ဌပေန္တိ။ ဧဝရူပါ ကမ္မကာရဏာ နာမ နတ္ထိ။

ဗဠိသမံသိကန္တိ ဥဘတောမုခေဟိ ဗဠိသေဟိ ပဟရိတွာ စမ္မမံသနှာရူနိ ဥပ္ပာဋေန္တိ။ **ကဟာပဏိက**န္တိ သကလသရီရံ တိဏှာဟိ ဝါသီဟိ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ကဟာပဏမတ္တံ, ကဟာပဏမတ္တံ ပါတေန္တာ ကောဋ္ဋေန္တိ။ **ခါရာပတစ္ဆိက**န္တိ သရီရံ တတ္ထ တတ္ထ အာဝုဓေဟိ ပဟရိတွာ ကောစ္ဆေဟိ ခါရံ ဃံသန္တိ, စမ္မမံသနှာရူနိ ပဂ္ဃရိတွာ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကာဝ တိဋ္ဌတိ။ **ပလိဃပရိဝတ္တိက**န္တိ ဧကေန ပဿေန နိပဇ္ဇာပေတွာ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒေန အယသူလံ ကောဋ္ဋေတွာ ပထဝိယာ ဧကာဗဒ္ဓံ ကရောန္တိ။ အထ နံ ပါဒေ ဂဟေတွာ အာဝိဉ္ဆန္တိ။ **ပလာလပီဌ**

ကန္တိ ဆေကော ကာရဏိကော ဆဝိစမ္မံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ နိသဒပောတေဟိ အဋ္ဌီနိ ဘိန္ဒိတွာ ကေသေသု ဂဟေတွာ ဉ ကွိပတိ, မံသရာသိယေဝ ဟောတိ။ အထ နံ ကေသေဟေဝ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဂဏှန္တိ, ပလာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ ကတွာ ပုန ဝေဌေန္တိ။ **သုနခေဟိပီ**တိ ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ အာဟာရံ အဒတွာ ဆာတကသုနခေဟိ ခါဒာပေန္တိ။ တေ မုဟုတ္တေန အဋ္ဌိကသင်္ခလိကမေဝ ကရောန္တိ။ **သူလေ ဥတ္တာသေန္တေ** တိ သူလေ အာရောပေန္တေ။

န ပရေသံ ဟဘာတံ ဝိလုမ္ပန္တော စရတီ တိ ပရေသံ သန္တကံ ဘဏ္ဍံ ပရမ္မုခံ အာဘတံ အန္တမသော အန္တရဝီထိ ယံ ပတိတံ သဟသ္သဘဏ္ဍိကမ္ပိ ဒိသွာ "ဣမိနာ ဇီဝိဿာမီ"တိ ဝိလုမ္ပန္တော န ဝိစရတိ, ကော ဣမိနာ အတ္တောတိ ပိဋ္ဌိဟဒေန တ ပဝဋ္ဋေတွာ ဂစ္ဆတိ။

ဟပကောတိ လာမကော။ **ဒုက္ခော** တိ အနိဋ္ဌော။ **ကိဉ္စ တ** န္တိ ကိံ နာမ တံ ကာရဏံ ဘဝေယျ။ **ယာဟ**န္တိ ယေန အဟံ။ **ကာယဒုစ္စရိတ** န္တိ ဟဏာတိပာတာဒိ တိဝိဓံ အကုသလံ ကာယကမ္မံ။ **ကာယသုစရိတ**န္တိ တဿ ပဋိပက္ခဘူတံ တိဝိဓံ ကုသလကမ္မံ။ **ဝစီဒုစ္စရိတ** န္တိ မုသာဝါဒါဒိ စတုဗ္ဗိဓံ အကုသလံ ဝစီကမ္မံ။ **ဝစီသုစရိတ**န္တိ တဿ ပဋိပက္ခဘူတံ စတုဗ္ဗိဓံ ကုသလကမ္မံ။ **မနောဒုစ္စရိတ** န္တိ အဘိဇ္ဈာဒိ တိဝိဓံ အကုသလကမ္မံ။ **မနောသုစရိတ**န္တိ တဿ ပဋိပက္ခဘူတံ တိဝိဓံ ကုသလကမ္မံ။ **သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတီ** တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓာ သုဒ္ဓိ – ပရိယာယတော စ နိပ္ပရိယာယတော စ။ သရဏဂမနေန ဟိ ပရိယာယေန သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ နာမ။ တထာ ပဉ္စဟိ သီလေဟိ, ဒသဟိ သီလေဟိ – စတုပာ ရိသုဒ္ဓိသီလေန, ပဌမဇ္ဈာနေန။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနေန, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန, သောတာပတ္တိဖလေန။ ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပရိယာယေန သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ နာမ။ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌိတော ပန ခီဏာသ တေ ဆိန္နမူလကေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ နှာပေန္တောပိ ခါဒာပေန္တောပိ ဘုဉ္ဇာပေန္တောပိ နိသီဒါပေန္တောပိ နိပဇ္ဇာပေန္ တောပိ နိပ္ပရိယာယေနေဝ သုဒ္ဓံ နိမ္မလံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ ပဋိဇဂ္ဂတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဣမာနိ ဒွေဝ ဝဇ္ဇာနေဝ, နော န ဝဇ္ဇာနိ, တသ္မာ။ **ဝဇ္ဇဘီရုနော** တိ ဝဇ္ဇဘီရုကာ။ **ဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော**တိ ဝဇ္ဇာနိ ဘယတော ဒဿနသီလာ။ **ဧတံ ပာဋိကင်္ခ** န္တိ ဧတံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, ဧတံ အဝဿံဘာဝီတိ အတ္ထော။ **ယ**န္တိ နိပာတမတ္တံ, ကာရဏဝစနံ တ ယေန ကာရဏေန ပရိမုစ္စိဿတိ သဗ္ဗဝဇ္ဇေဟိ ။ ကေန ပန ကာရဏေန ပ ရိမုစ္စိဿတီတိ? စတုတ္ထမဂ္ဂေန စေဝ စတုတ္ထဖလေန စ။ မဂ္ဂေန ဟိ ပရိမုစ္စတိ နာမ, ဖလံ ပတ္တော ပရိမုတ္တော နာမ ဟောတီတိ။ ကိံ ပန ခီဏာသဝဿ အကုသလံ န ဝိပစ္စတီတိ? ဝိပစ္စတိ, တံ ပန ခီဏာသဝဘာဝတော ပုဗ္ဗေ ကတံ။ တဉ္စ ခော ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ, သမ္ပရာယေ ပနဿ ကမ္မဖလံ နာမ နတ္ထီတိ။ ပဌမံ။

၂. ပဓာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **ပဓာနာနီ**တိ ဝီရိယာနိ။ ဝီရိယဉှိ ပဒဟိတဗ္ဗတော ပဓာနဘာဝကရဏတော တ ပဓာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝာနီ**တိ ဒုဿဟာနိ ဒုပ္ပူရိယာနိ, ဒုက္ကရာနီတိ အတ္ထော။ **အကာရံ အဇ္ဈာဝသတ** န္တိ အကာရေ ဝသန္တာနံ။ **စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနုပ္ပဒါနတ္ထံ ပဓာန**န္တိ ဧတေသံ စီဝရာဒီနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အနု ပ္ပဒါနတ္ထာယ ပဓာနံ နာမ ဒုရဘိသမ္ဘဝန္တိ ဒဿေတိ။ စတုရတနိကမ္ပိ ဟိ ပိလောတိကံ, ပသတတဏ္ဍုလမတ္တံ တ ဘတ္တံ, စတုရတနိကံ တ ပဏ္ဏသာလံ, တေလသပ္ပိနဝနီတာဒီသု တ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘေသဇ္ဇံ ပရေသံ ဒေထာတိ ဝတ္တုမ္ပိ နီဟရိတွာ အတုမ္ပိ ဒုက္ကရံ ဥဘတောဗျူဠှသင်္ဂါမပ္ပဝေသနသဒိသံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> "အနဥ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမာနမာဟု၊
> အပ္ပာပိ သန္တာ ဗဟုကေ ဇိနန္တိ။
> အပ္ပမ္ပိ စေ သဒ္ဒဟာနော ဒဒာတိ၊
> တေနေဝ သော ဟောတိ သုခီ ပရတ္ထာ"တိ။ (ဇာ. ၁.၈.၇၂; သံ. နိ. ၁.၃၃)။

အကာရသ္မာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇိတာန န္တိ ဂေဟတော နိက္ခမိတွာ အကာရဿ ဃရာတသဿ ဟိတာဝဟေဟိ က သိကေရက္ခာဒီဟိ ဝိရဟိတံ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတာနံ။ **သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂတ္ထာယ ပဓာန** န္တိ သဗ္ဗေသံ ခန္ဓူပ ဓိကိလေသူပဓိအဘိသင်္ခါရူပဓိသင်္ခါတာနံ ဥပဓီနံ ပဋိနိဿဂ္ဂသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ အတ္ထာယ ဝိပဿနာယ စေဝ မဂ္ဂေန စ သဟဇာတဝီရိယံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဣမာနိ ဒွေဝ ပဓာနာနိ ဒုရဘိသမ္ဘဝါနိ, တသ္မာ။ ဒုတိယံ။

၃. တပနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **တပနီယာ**တိ ဣဓ စေဝ သမ္ပရာယေ စ တပန္တီတိ တပနီယာ။ **တပ္ပတီ**တိ စိတ္တသန္တာပေန တပ္ပတိ အနုသောစတိ ကာယဒုစ္စရိတံ ကတွာ နန္ဒယက္ခော ဝိယ နန္ဒမာဏဝေါ ဝိယ နန္ဒဂေါဃာတကော ဝိယ ဒေဝဒတ္တော ဝိယ ဒွေဘာတိကာ ဝိယ စ။ တေ ကိရ ဂါဝံ ဝဓိတွာ မံသံ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အကံသု။ တတော ကနိဋ္ဌော ဇေဋ္ဌကံ အာဟ – “မယှံ ဒါရကာ ဗဟူ, ဣမာနိ မေ အန္တာနိ ဒေဟီ”တိ။ အထ နံ သော “သဗ္ဗံ မံသံ ဒွေဓာ ဝိဘတ္တံ, ပုန ကိံ မဂ္ဂသီ”တိ ပဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ နိဝတ္တိတွာ စ နံ ဩလောကေန္တော မတံ ဒိသွာ “ဘာရိယံ မေ ကမ္မံ ကတ”န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေသိ။ အထဿ ဗလဝသောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဌိတဋ္ဌာနေပိ နိသိန္နဋ္ဌာနေပိ တဒေဝ ကမ္မံ အာဝဇ္ဇေတိ, စိတ္တဿာဒံ န လဘတိ။ အသိတပီတခာယိတသာယိတမ္ပိဿ သရီရေ ဩဇံ န ဖရတိ, အဋ္ဌိစမ္မမတ္တမေဝ အဟောသိ။ အထ နံ ဧကော ထေရော ဒိသွာ – “ဥပါသက, တွံ ပဟူတအန္နပါနော, အဋ္ဌိစမ္မမတ္တမေဝ တေ အဝသိဋ္ဌံ, အတ္ထိ နု ခော တေ ကိဉ္စိ တပနီယကမ္မ”န္တိ? သော “အာမ, ဘန္တေ”တိ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ထေရော “ဘာရိယံ တေ ဥပါသက ကမ္မံ ကတံ, အနပရာဓဋ္ဌာနေ အပရဒ္ဓ”န္တိ အာဟ။ သော တေနေဝ ကမ္မေန ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဝစီဒုစ္စရိတေန သုပ္ပဗုဒ္ဓသက္ကကောကာလိကစိဉ္စမာဏဝိကာဒယော ဝိယ တပ္ပတိ။ သေသမေတ္ထ စတုတ္ထေ စ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ တတိယံ။

၅. ဥပညာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ **ဒွိန္နာဟ**န္တိ ဒွိန္နံ အဟံ။ **ဥပညာသိ**န္တိ ဥပဂန္တွာ ဂုဏံ အညာသိံ, ဇာနိံ ပဋိဝိဇ္ဈိန္တိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တေ ဓမ္မေ ဒဿေန္တော **ယာ စ အသန္တုဋ္ဌိတာ**တိအာဒိမာဟ။ ဣမဉှိ ဓမ္မဒွယံ နိဿာယ သတ္ထာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, တသ္မာ တဿာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **အသန္တုဋ္ဌိတာ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ**တိ ဣမိနာ ဣမံ ဒီပေတိ – “အဟံ ဈာနမတ္တကေန ဝါ ဩဘာသနိမိတ္တမတ္တကေန ဝါ အသန္တုဋ္ဌော ဟုတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂမေဝ ဥပ္ပါဒေသိံ။ ယာဝ သော န ဥပ္ပဇ္ဇိ, န တာဝါဟံ သန္တုဋ္ဌော အဟောသိံ။ ပဓာနသ္မိံ စ အနုက္ကဏ္ဌိတော ဟုတွာ အနောသက္ကနာယ ဌတွာယေဝ ပဓာနကိရိယံ အကာသိ”န္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **ယာ စ အပ္ပဋိဝါနိတာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပဋိဝါနိတာ**တိ အပ္ပဋိက္ကမနာ အနောသက္ကနာ။ **အပ္ပဋိဝါနီ သုဒါဟံ, ဘိက္ခဝေ, ပဒဟာမီ**တိ ဧတ္ထ **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, အနောသက္ကနာယံ ဌိတော ဗောဓိသတ္တကာလေ သဗ္ဗညုတံ ပတ္ထေန္တော ပဓာနမကာသိန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယထာ တေန တံ ပဓာနံ ကတံ, တံ ဒဿေန္တော **ကာမံ တစော စာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပတ္တဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ ပတ္တဗ္ဗံ ဂုဏဇာတံ ဒဿေတိ။ **ပုရိသထာမေနာ**တိအာဒိနာ ပုရိသဿ ဉာဏထာမော ဉာဏဝီရိယံ ဉာဏပရက္ကမော စ ကထိတော။ **သဏ္ဌာန**န္တိ ဌပနာ အပ္ပဝတ္တနာ ဩသက္ကနာ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓီတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ တေန စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ နာမ ကထိတံ။ ဧတ္ထ ဟိ ကာမံ တစော စာတိ ဧကံ အင်္ဂံ, နှာရု စာတိ ဧကံ, အဋ္ဌိ စာတိ ဧကံ, မံသလောဟိတန္တိ ဧကံ, ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ **ပုရိသထာမေနာ**တိအာဒီနိ အဓိမတ္တဝီရိယာဓိဝစနာနိ။ ဣတိ ပုရိမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဟုတွာ ဧဝံ အဓိဋ္ဌိတံ ဝီရိယံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာဝတာ တေန ဗောဓိပလ္လင်္ကေ အတ္တနော အာဂမနီယပဋိပဒါ ကထိတာ။

ဣဒါနိ တာယ ပဋိပဒါယ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ ကထေတုံ **တဿ မယှံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပမာဒါဓိဂတာ**တိ သတိအဝိပ္ပဝါသသင်္ခါတေန အပ္ပမာဒေန အဓိဂတာ, န သုတ္တပ္ပမတ္တေန လဒ္ဓါ။ **သမ္ဗောဓီ**တိ စတုမဂ္ဂဉာဏဉ္စေဝ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ။ န ဟိ သက္ကာ ဧတံ သုတ္တပ္ပမတ္တေန အဓိဂန္တုန္တိ။ တေနာဟ – “အပ္ပမာဒါဓိဂတာ သမ္ဗောဓီ”တိ။ **အနုတ္တရော ယောဂက္ခေမော**တိ န ကေဝလံ ဗောဓိယေဝ, အရဟတ္တဖလနိဗ္ဗာနသင်္ခါတော အနုတ္တရော ယောဂက္ခေမောပိ အပ္ပမာဒါဓိဂတောဝ။

ဣဒါနိ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေသု ဘိက္ခုသင်္ဃံ သမာဒပေန္တော **တုမှေ စေပိ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယဿတ္ထာယာ**တိ ယဿ အတ္ထာယ, ယံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုကာမာ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **တဒနုတ္တရ**န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန**န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနဘူတံ အရိယဖလံ။ **အဘိညာ သစ္ဆိ**

ကတ္ဝတတိ အဘိညာယ ဥတ္တမပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ** တိ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဟာပုဏိတ္ဝာ ဝိဟရိဿထ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အပ္ပဋိတနပဓာနံ နာမေတံ ဗဟူပကာရံ ဥတ္တမတ္ထသာဓကံ, တသ္မာ။ ပဉ္စမံ။

၆. သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **သံယောဇနိယေသု ဓမ္မေသူ** တိ ဒသန္နံ သံယောဇနာနံ ပစ္စယဘူတေသု တေဘူမကဓမ္မေသု။ **အဿာဒာနုပဿိတာ**တိ အဿာဒတော ပဿိတာ ပဿနဘာဝေတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗိဒါနုပဿိတာ** တိ နိဗ္ဗိဒါဝသေန ဥက္ကဏ္ဌနဝသေန ပဿနဘာဝေါ။ **ဇာတိယာ**တိ ခန္ဓနိဗ္ဗတ္တိတော။ **ဇရာယာ**တိ ခန္ဓပရိပါကတော။ **မရဏေနာ**တိ ခန္ဓဘေဒတော။ **သောကေဟီ**တိ အန္တောနိဇ္ဈာယနလက္ခဏေဟိ သောကေဟိ။ **ပရိဒေဝေဟီ**တိ တန္နိဿိတလာလပ္ပိတလက္ခဏေဟိ ပရိဒေဝေဟိ။ **ဒုက္ခေဟီ** တိ ကာယပဋိပီဠနဒုက္ခေဟိ။ **ဒောမနဿေဟီ** တိ မနောဝိဃာတဒောမနဿေဟိ။ **ဥပါယာသေဟီ**တိ အဓိမတ္တာယာသလက္ခဏဥပါယာသေဟိ။ **ဒုက္ခသ္မာ** တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတော။ **ပဇဟတီ**တိ မဂ္ဂေန ပဇဟတိ။ **ပဟာယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ဖလက္ခဏော ကထိတော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကဏှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **ကဏှာ**တိ န ကာဠဝဏ္ဏတာယ ကဏှာ, ကဏှဟတာယ ပန ဥပနေန္တီတိ နိပ္ဖတ္တိကာဠတာယ ကဏှာ။ သရသေနာပိ တ သဗ္ဗာကုသလဓမ္မာ ကဏှာ ဧဝ။ န ဟိ တေသံ ဥပ္ပတ္တိယာ စိတ္တံ ပဘဿရံ ဟောတိ။ **အဟိရိကန္တိ** အဟိရိကဘာဝေါ။ **အနောတ္တပ္ပန္တိ** အနောတ္တာပိဘာဝေါ။ သတ္တမံ။

၈. သုက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **သုက္ကာ** တိ န ဝဏ္ဏသုက္ကတာယ သုက္ကာ, သုက္ကတာယ ပန ဥပနေန္တီတိ နိပ္ဖတ္တိသုက္ကတာယ သုက္ကာ။ သရသေနာပိ တ သဗ္ဗကုသလဓမ္မာ သုက္ကာ ဧဝ။ တေသံ ဟိ ဥပ္ပတ္တိယာ စိတ္တံ ပဘဿရံ ဟောတိ။ **ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ ဟာပတော ဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာ ဟိရီ, ဘာယနလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပံ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝိတ္ထာရတော ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ အဋ္ဌမံ။

၉. စရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ **လောကံ ပါလေန္တီ** တိ လောကံ သန္ဓာရေန္တိ ဌပေန္တိ ရက္ခန္တိ။ **နယိဓ ပညာယေထ မာတာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ ဇနိကာ မာတာ ''အယံ မေ မာတာ''တိ ဂရုစိတ္တီကာရဝသေန န ပညာယေထ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သမ္ဘေဒံ** န္တိ သင်္ကရံ မရိယာဒဘေဒံ တ။ **ယထာ အဇေဠကာ**တိအာဒီသု ဧတေ ဟိ သတ္တာ ''အယံ မေ မာတာ''တိ တ ''မာတုစ္ဆာ''တိ တ ဂရုစိတ္တီကာရဝသေန န ဇာနန္တိ။ ယံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နာ, တတ္ထေဝ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ ဥပမံ အာဟရန္တော ''ယထာ အဇေဠကာ''တိအာဒိမာဟ။ နဝမံ။

၁၀. ဝဿူပနာယိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ ကတရအဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ? မနုဿာနံ ဥဇ္ဈာယနေ။ ဘဂဝတာ ဟိ ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ ဝဿူပနာယိကာ အပ္ပညတ္တာ အဟောသိ။ ဘိက္ခူ အနိဗဒ္ဓတသာ ဝဿေပိ ဥတုဝဿေပိ ယထာသုခံ ဝိစရိံသု။ တေ ဒိသွာ မနုဿာ ''ကထဉှိ နာမ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ ဟေမန္တမ္ပိ ဂိမှမ္ပိ ဝဿမ္ပိ စာရိကံ စရိဿန္တိ ဟရိတာနိ တိဏာနိ သမ္မဒ္ဒန္တာ ဧကိန္ဒြိယံ ဇီဝံ ဝိဟေဌေန္တာ ဗဟူ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ သင်္ဃာတံ အာပါဒေန္တာ။ ဣမေ ဟိ နာမ အညတိတ္ထိယာ ဒုရက္ခာတဓမ္မာ ဝဿာဝါသံ အလ္လီယိဿန္တိ သံကသာယိဿန္တိ, ဣမေ နာမ သကုဏာ ရုက္ခဂ္ဂေသု ကုလာဝကာနိ ကတွာ ဝဿာဝါသံ အလ္လီယိဿန္တိ သံကသာယိဿန္တီ''တိအာဒီနိ ဝတ္ဝာ ဥဇ္ဈာယိံသု။ တမတ္ထံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဣမံ သုတ္တံ ဒေသေန္တော ပဌမံ တာဝ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံ ဥပဂန္တု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၈၄) ဧတ္တကမေဝ အာဟ။ အထ ဘိက္ခူနံ ''ကဒါ နု ခေါ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဥပ္ပန္နံ ဝိတက္ကံ သုတွာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿာနေ ဝဿံ ဥပဂန္

တု’’န္တိ အာဟ။ အထ ခေါ ဘိက္ခုနံ့ တေဒဟောသိ – ‘‘ကတိ နု ခေါ ဝဿူပနာယိကာ’’တိ။ ဘဂဝတော တေမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ တံ သုတွာ သကလမ္ပိ ဣဒံ သုတ္တံ ဒေသေန္တော **ဒွေမာ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝဿူပနာယိကာ**တိ ဝဿူပဂမနာနိ။ **ပုရိမိကာ**တိ အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠှိယာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ ပုရိမကတ္တိကပုဏ္ဏမိပရိယောသာနာ ပဌမာ တေမာသီ။ **ပစ္ဆိမိကာ** တိ မာသဂတာယ အာသာဠှိယာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ ပစ္ဆိမကတ္တိကပရိယောသာနာ ပစ္ဆိမာ တေမာသီတိ။ ဒသမံ။

ကမ္မကာရဏဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. အဓိကရဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ဗလာနီ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဗလာနိ။ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဗလာနိ နာမ, တထာ ဒုရဘိဘဝနဋ္ဌေန အန
ဗ္ဘောမဒ္ဒနဋ္ဌေန စ။ **ပဋိသင်္ခါနဗလ**န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏဗလံ။ **ဘာဝနာဗလ**န္တိ ဗြူဟနဗလံ ဝဍ္ဎနဗလံ။ **သုဒ္ဓံ အတ္တာ
န**န္တိ ဣဒံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တတြာ**တိ တေသု ဒွီသု ဗလေသု။ **ယမိဒ**န္တိ ယံ ဣဒံ။ **သေခါနမေတံ
ဗလ**န္တိ သတ္တန္နံ သေခါနံ ဉာဏဗလမေတံ။ **သေခဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗလံ အာဂမ္မာ**တိ သတ္တန္နံ သေခါနံ ဉာဏ
ဗလံ အာရဗ္ဘ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ။ **ပဇဟတီ**တိ မဂ္ဂေန ပဇဟတိ။ **ပဟာယာ**တိ ဣမိနာ ပန ဖလံ ကထိတံ။ **ယံ ဟာပ**န္တိ ယံ
ဟာပကံ လာမကံ။ ယသ္မာ ပနေတာနိ ဒွေပိ ဝဓေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ, တသ္မာ ဧတ္ထ ဧတေဒဂ္ဂံ နာဂတန္တိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၂. ဒုတိယေ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီ**တိအာဒီသု အယံ ဟေဋ္ဌာ အနာဂတာနံ ပဒာနံ ဝသေန အတ္ထဝဏ္ဏနာ –
ဝိဝေကနိဿိတန္တိ ဝိဝေကံ နိဿိတံ။ **ဝိဝေကော**တိ ဝိဝိတ္တတာ။ သွာယံ တဒင်္ဂဝိဝေကော ဝိက္ခမ္ဘန-သမုစ္ဆေဒ-
ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ-နိဿရဏဝိဝေကောတိ ပဉ္စဝိဓော။ တသ္မိံ ပဉ္စဝိဓေ ဝိဝေကေ။ ဝိဝေကနိဿိတန္တိ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိ
တံ, သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတဉ္စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိ
တဗ္ဗော။ တထာ ဟိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ယောဂီ ဝိပဿနာက္ခဏေ ကိစ္စတော တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿ
ိတံ, အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ, မဂ္ဂကာလေ ပန ကိစ္စတော သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, အာရမ္မ
ဏတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဉ္စဝိဓဝိဝေကနိဿိတမ္ပီတိ ဧကေ။ တေ ဟိ န
ကေဝလံ ဗလဝဝိပဿနာမဂ္ဂဖလက္ခဏေသုယေဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဥဒ္ဓရန္တိ, ဝိပဿနာပာဒကကသိဏဇ္ဈာနအာနာပာနာ
သုဘဗြဟ္မဝိဟာရဇ္ဈာနေသုပိ ဥဒ္ဓရန္တိ, န စ ပဋိသိဒ္ဓါ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ။ တသ္မာ တေသံ မတေန ဧတေသံ ဈာနာ
နံ ပဝတ္တိက္ခဏေ ကိစ္စတော ဧဝ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကနိဿိတံ။ ယထာ စ "ဝိပဿနာက္ခဏေ အဇ္ဈာသယတော နိဿ
ရဏဝိဝေကနိဿိတ"န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ "ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတမ္ပိ ဘာဝေတီ"တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧသ န
ယော **ဝိရာဂနိဿိတ**န္တိအာဒီသု။ ဝိဝေကတ္ထာ ဧဝ ဟိ ဝိရာဂာဒယော။

ကေဝလံ ဟေတ္ထ **ဝေါဿဂ္ဂေါ** ဒုဝိဓော ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ စ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ စာတိ။ တတ္ထ **ပ
ရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ**တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ စ တဒင်္ဂဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ စ သမုစ္ဆေဒဝသေန ကိလေသပ္ပဟာနံ။
ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါတိ ဝိပဿနာက္ခဏေ တန္နိန္နဘာဝေန, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန အာရမ္မဏကရဏေန နိဗ္ဗာနပက္ခ
န္ဒနံ။ တဒုဘယမ္ပိ ဣမသ္မိံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယေ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဟိ အယံ သတိသ
မ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ကိလေသေ ပရိစ္စဇတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပက္ခန္ဒတိ။ **ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ**န္တိ ဣ
မိနာ ပန သကလေန ဝစနေန ဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ ပရိဏမန္တံ ပရိဏတဉ္စ, ပရိပစ္စန္တံ ပရိပက္ကဉ္စာတိ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟော
တိ။ အယဉှိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ဘိက္ခု ယထာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ကိလေသပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂတ္ထံ
နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂတ္ထဉ္စ ပရိပစ္စတိ, ယထာ စ ပရိပက္ကော ဟောတိ, တထာ နံ ဘာဝေတီတိ။ ဧသ နယော
သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။

ဣဓ ပန နိဗ္ဗာနံယေဝ သဗ္ဗသင်္ခတေဟိ ဝိဝိတ္တတ္တာ **ဝိဝေကော,** သဗ္ဗေသံ ဝိရာဂဘာဝတော **ဝိရာဂေါ,** နိရောဓ
ဘာဝတော **နိရောဓော**တိ ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂေါ ဧဝ စ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမီ, တသ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကံ
အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တိယာ ဝိဝေကနိဿိတံ, တထာ **ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ**။ တဉ္စ ခော အရိယမဂ္ဂက္ခ
ဏုပ္ပတ္တိယာ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒတော ပရိစ္စာဂဘာဝေန စ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဘာဝေန စ ပရိဏတံ ပရိပက္ကန္တိ
အယမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧသ နယော သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။ ဣတိ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လောကိယလောကု
တ္တရမိဿကာ ကထိတာ။ ဣမေသုပိ ဒွီသု ဗလေသု ဧတေဒဂ္ဂဘာဝေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃. တတိယေ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ**တိအာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ ဟေဋ္ဌာအတ္ထော စ ဘာဝနာနယော စ သဗ္ဗော သဗ္ဗာ
ကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၉-၇၀) ဝိတ္ထာရိတောယေဝ။ ဣမာနိ ပန စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဧကော ဘိက္ခု စိတ္တေက
ဂ္ဂတ္ထာယ ဘာဝေတိ, ဧကော ဝိပဿနာပာဒကတ္ထာယ, ဧကော အဘိညာပာဒကတ္ထာယ, ဧကော နိရောဓပာဒကတ္ထ

ထာယ, ဧကော ဘဝဝိသေသတ္ထာယ။ ဣမေ ပန တာနိပိ ဝိပဿနာပါဒကာနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ အယံ ဟိ ဘိက္ခု ဣမာနိ ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ဟေတုပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ ကတွာ သပ္ပစ္စယံ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ ဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ သမောဓာနေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ဧဝမေတာနိ ဈာနာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနေဝ ကထိတာနိ။ ဣမသ္မိံပိ ဗလဒွယေ တေဒဂ္ဂဘာတေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄. စတုတ္ထေ **သံခိတ္တေန စ ဝိတ္ထာရေန စာ** တိ သံခိတ္တဓမ္မဒေသနာ ဝိတ္ထာရဓမ္မဒေသနာ စာတိ ဒွေဝေဝ ဓမ္မဒေသနာတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ မာတိကံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ကထိတာ ဒေသနာ သံခိတ္တဒေသနာ နာမ။ တမေဝ မာတိကံ ဝိတ္ထာရတော ဝိဘဇိတွာ ကထိတာ ဝိတ္ထာရဒေသနာ နာမ။ မာတိကံ ဝါ ဌပေတွာပိ အဋ္ဌပေတွာပိ ဝိတ္ထာရတော ဝိဘဇိတွာ ကထိတာ ဝိတ္ထာရဒေသနာ နာမ ။ တာသု သံခိတ္တဒေသနာ နာမ မဟာပညဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ကထိတာ, ဝိတ္ထာရဒေသနာ နာမ မန္ဒပညဿ။ မဟာပညဿ ဟိ ဝိတ္ထာရဒေသနာ အတိပပဉ္စော ဝိယ ဟောတိ။ မန္ဒပညဿ သင်္ခေပဒေသနာ သသကဿ ဥပ္ပတနံ ဝိယ ဟောတိ, နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပါပုဏိတုံ သက္ကောတိ။ သင်္ခေပဒေသနာ စ ဥဂ္ဃဋိတညုဿ ဝသေန ကထိတာ, ဝိတ္ထာရဒေသနာ ဣတရေသံ တိဏ္ဏံ ဝသေန။ သကလမ္ပိ ဟိ တေပိဋကံ သင်္ခေပဒေသနာ ဝိတ္ထာရဒေသနာတိ ဧတ္တေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။

၁၅. ပဉ္စမေ **ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, အဓိကရဏေ** တိ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ, အနုဝါဒါဓိကရဏံ, အာပတ္တာဓိကရဏံ, ကိစ္စာဓိကရဏန္တိ ဣမေသံ စတုန္နံ အဓိကရဏာနံ ယသ္မိံ အဓိကရဏေ။ **အာပန္နော စ ဘိက္ခူ** တိ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဘိက္ခု စ။ **တသ္မေတ** န္တိ တသ္မိံ ဧတံ။ **ဒီဃတ္တာယာ** တိ ဒီဃံ အဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌနတ္ထာယ။ **ခရတ္တာယာ** တိ ဒါသ-ကောဏ္ဍ-စဏ္ဍာလ-ဝေနာတိ ဧဝံ ခရဝါစာပဝတ္တနတ္ထာယ။ **ဝါဠတ္တာယာ** တိ ပါဏိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဟရဏဝသေန ကက္ခဠဘာဝတ္ထာယ။ **ဘိက္ခူ စ န ဖာသုံ ဝိဟရိဿန္တီ** တိ အညမညံ ဝိဝါဒါပန္နေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ယေပိ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ပရိပုစ္ဆံ ဝါ ဂဟေတုကာမာ ပဓာနံ ဝါ အနုယုဉ္ဇိတုကာမာ, တေ ဖာသုံ န ဝိဟရိဿန္တိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္မိံ ဟိ ဥပေါသထပဝါရဏာယ ဌိတာယ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိ အတ္ထိကာ ဥဒ္ဒေသာဒီနိ ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဝိပဿကာနံ စိတ္တုပ္ပါဒေါ န ဧကဂ္ဂေါ ဟောတိ, တတော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဧဝံ ဘိက္ခူ စ န ဖာသုံ ဝိဟရိဿန္တိ။ **န ဒီဃတ္တာယာ**တိအာဒီသု ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ** တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **အကုသလံ အာပန္နော** တိ ဧတ္ထ အကုသလန္တိ အာပတ္တိ အဓိပ္ပေတာ, အာပတ္တိံ အာပန္နောတိ အတ္ထော။ **ကဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ န သဗ္ဗမေဝ အာပတ္တိံ, အာပတ္တိယာ ပန ကဉ္စိဒေဝ ဒေသံ အညတရံ အာပတ္တိန္တိ အတ္ထော။ **ကာယေနာ**တိ ကရဇကာယေန။ **အနတ္တမနော**တိ အတုဋ္ဌစိတ္တော။ **အနတ္တမနတစ**န္တိ အတုဋ္ဌတစံ။ **မမေတ**တိ မံယေဝ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ အဓိကရဏေ။ **အစ္စယော အစ္စဂမာ**တိ အပရာဓော အတိက္ကမိတွာ မဒ္ဒိတွာ ဂတော, အဟမေဝေတ္ထ အပရာဓိကော။ **သုင်္ကဒါယကံဝ ဘဏ္ဍသ္မိ**န္တိ ယထာ သုင်္ကဋ္ဌာနံ ပရိဟရိတွာ နီတေ ဘဏ္ဍသ္မိံ သုင်္ကဒါယကံ အပရာဓော အဘိဘဝတိ, သော စ တတ္ထ အပရာဓိကော ဟောတိ, န ရာဇာနော န ရာဇပုရိသာတိ အတ္ထော။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ဟိ ရညော ဌပိတံ သုင်္ကဋ္ဌာနံ ပရိဟရိတွာ ဘဏ္ဍံ ဟရတိ, တံ သဟ ဘဏ္ဍသကဋေန အာနေတွာ ရညော ဒဿေန္တိ။ တတ္ထ နေဝ သုင်္ကဋ္ဌာနဿ ဒေါသော အတ္ထိ, န ရညော န ရာဇပုရိသာနံ, ပရိဟရိတွာ ဂတဿေဝ ပန ဒေါသော, ဧဝမေဝံ ယံ သော ဘိက္ခု အာပတ္တိံ အာပန္နော, တတ္ထ နေဝ အာပတ္တိယာ ဒေါသော, န စောဒကဿ။ တီဟိ ပန ကာရဏေဟိ တဿေဝ ဘိက္ခုနော ဒေါသော။ တဿ ဟိ အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝေနပိ ဒေါသော, စောဒကေ အနတ္တမနတာယပိ ဒေါသော, အနတ္တမနဿ သတော ပရေသံ အာရောစနေနပိ ဒေါသော။ စောဒကဿ ပန ယံ သော တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တံ အဒ္ဒသ, တတ္ထ ဒေါသော နတ္ထိ။ အနတ္တမနတာယ စောဒနာယ ပန ဒေါသော။ တမ္ပိ အမနသိကရိတွာ အယံ ဘိက္ခု အတ္တနောဝ ဒေါသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော “ဣတိ မမေဝ တတ္ထ အစ္စယော အစ္စဂမာ သုင်္ကဒါယကံဝ ဘဏ္ဍသ္မိ”န္တိ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယဝါရေ စောဒကဿ အနတ္တမနတာ စ အနတ္တမနတာယ စောဒိတဘာဝေ စာတိ ဒွေ ဒေါသာ, တေသံ ဝသေန “အစ္စယော အစ္စဂမာ”တိ ဧတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၁၆. ဆဋ္ဌေ **အညတရောတိ** ဧကော အပာကဋနာမော ဗြာဟ္မဏော။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ** တိ ယေနာတိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ တသ္မာ ယတ္ထ ဘဂဝါ, တတ္ထ ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယေန ဝါ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော, တေန ကာရဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေန စ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော ? နာနပ္ပကာရဂုဏဝိသေသာဓိဂမာဓိပ္ပာယေန, သာဒုဖလူပဘောဂါဓိပ္ပာယေန ဒိဇဂဏေဟိ နိစ္စဖလိတမဟာရုက္ခော ဝိယ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ ဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသင်္ကမိတွာ**တိ ဥပသင်္ကမနပရိယောသာနဒီပနံ။ အထ ဝါ ဧဝံ ဂတော တတော အာသန္နတရံ ဌာနံ ဘဂဝတော သမီပသင်္ခာတံ ဂန္တွာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒီ တိ ယထာ စ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝါ တေန, ဧဝံ သောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တမောဒေါ အဟောသိ, သီတောဒကံ ဝိယ ဥဏှောဒကေန သမ္မောဒိတံ ဧကီဘာဝံ အဂမာသိ။ ယာယ စ ''ကစ္စိ, ဘော ဂေါတမ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ဘောတော ဂေါတမဿ စ သာဝကာနဉ္စ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရော''တိအာဒိကာယ ကထာယ သမ္မောဒိ, တံ ပီတိပါမောဇ္ဇသင်္ခာတဿ သမ္မောဒဿ ဇနနတော သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော စ **သမ္မောဒနီယံ,** အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ သုစိရမ္ပိ ကာလံ သာရေတုံ နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ အရဟရူပတော သရိတဗ္ဗဘာဝတော စ **သာရဏီယံ**။ သုယျမာနသုခတော ဝါ သမ္မောဒနီယံ, အနုဿရိယမာနသုခတော သာရဏီယံ, တထာ ဗျဉ္ဇနပရိသုဒ္ဓတာယ သမ္မောဒနီယံ, အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယ သာရဏီယန္တိ ဧဝံ အနေကေဟိ ပရိယာယေဟိ သမ္မောဒနီယံ သာရဏီယံ ကထံ ဝီတိသာရေတွာ ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌပေတွာ ယေနတ္ထေန အာဂတော, တံ ပုစ္ဆိတုကာမော ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ဧကမန္တ န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ''ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ တသ္မာ ယထာ နိသိန္နော ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဟောတိ, တထာ နိသီဒီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **နိသီဒီ**တိ ဥပာဝိသိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ ပုရိသာ ဂရုဋ္ဌာနီယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာသနကုသလတာယ ဧကမန္တံ နိသီဒန္တိ။ အယဉ္စ နေသံ အညတရော, တသ္မာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ကထံ နိသိန္နော ပန ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဟောတီတိ? ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ။ သေယျထိဒံ – အတိဒူရံ, အစ္စာသန္နံ, ဥပရိဝါတံ, ဥန္နတပ္ပဒေသံ, အတိသမ္မုခံ အတိပစ္ဆာတိ။ အတိဒူရေ နိသိန္နော ဟိ သစေ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ဥစ္စာသဒ္ဒေန ကထေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အစ္စာသန္နေ နိသိန္နော သင်္ဃဋ္ဋနံ ကရောတိ ။ ဥပရိဝါတေ နိသိန္နော သရီရဂန္ဓေန ဗာဓတိ။ ဥန္နတပ္ပဒေသေ နိသိန္နော အဂါရဝံ ပကာသေတိ။ အတိသမ္မုခါ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, စက္ခုနာ စက္ခုံ အာဟစ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ အတိပစ္ဆာ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ ဧတေ ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဧကမန္တံ နိသီဒီ''တိ။

တေဒတေစာတိ ဒုဝိဓာ ဟိ ပုစ္ဆာ – အကထိကပုစ္ဆာ, အနကထိကပုစ္ဆာ စ။ တတ္ထ ''ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလ''န္တိ (မ. နိ. ၃.၂၉၆) ဧဝမာဒိကာ နယေန အကထိကပုစ္ဆာ အာဂတာ။ ''ဣမေ နု ခော, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ''တိ (မ. နိ. ၃.၈၆) ဧဝမာဒိကာ နယေန အနကထိကပုစ္ဆာ။ အယံ ပန အတ္တနော အနုရူပံ အကထိကပုစ္ဆံ ပုစ္ဆန္တော ဧတံ ''ကော နု ခော, ဘော ဂေါတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော''တိအာဒိဝစနံ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဟေတု ပစ္စယော** တိ ဥဘယမ္ပေတံ ကာရဏဝေဝစနမေဝ။ **အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတူ**တိ အဓမ္မစရိယာသင်္ခာတာယ ဝိသမစရိယာယ ဟေတု, တံကာရဏာ တပ္ပစ္စယာတိ အတ္ထော ။ တတ္ရာယံ ပဒတ္ထော – အဓမ္မဿ စရိယာ အဓမ္မစရိယာ, အဓမ္မကာရဏန္တိ အတ္ထော။ ဝိသမံ စရိယာ, ဝိသမဿ ဝါ ကမ္မဿ စရိယာတိ ဝိသမစရိယာ။ အဓမ္မစရိယာ စ သာ ဝိသမစရိယာ စာတိ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ။ ဧတေနုပါယေန သုက္ကပက္ခေပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္ထတော ပနေတ္ထ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ နာမ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ, ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ နာမ ဒသ ကုသလကမ္မပထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမာ တိ ဧတ္ထ အယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနေသု ဒိဿတိ။ ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော''တိအာဒီသု

(ဥဒါ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၃; အ. နိ. ၈.၂၀) ဟိ ခယေ ဒိဿတိ။ ''အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပ ဏီတတရော စာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

''ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန၊ သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ''တိ။ –

အာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၈၅၇) အဘိရူပေ။ ''အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၅၀; ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓ ပန အဗ္ဘနုမောဒနေယေဝ။ ယသ္မာ စ အဗ္ဘနုမောဒနေ, တသ္မာ သာဓု သာဓု, ဘော ဂောတမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

''ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ၊ တုရိတေ ကောတူဟလစ္ဆရေ။
ဟာသေ သောကေ ပသာဒေ စ၊ ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓော''တိ။ –

ဣမိနာ စ လက္ခဏေန ဣဓ ပသာဒဝသေန ပသံသာဝသေန စာယံ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ ဝါ **အဘိက္ကန္တ**န္တိ အဘိက္ကန္တံ အတိဣဋ္ဌံ အတိမနာပံ, အတိသုန္ဒရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ ဧကေန အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန ဒေသနံ ထောမေတိ, ဧကေန အတ္တနော ပသာဒံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာ ယော – အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, ယဒိဒံ ဘောတော ဂောတမဿ ဓမ္မဒေသနာ, အဘိက္ကန္တံ ယဒိဒံ ဘောတော ဂောတမဿ ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ ပသာဒောတိ။ ဘဂဝတောယေဝ ဝါ ဝစနံ ဒွေ ဒွေ အတ္ထေ သန္ဓာယ ထောမေတိ – ဘောတော ဂောတမဿ ဝစနံ အဘိက္ကန္တံ ဒောသနာသနတော, အဘိက္ကန္တံ ဂုဏာဓိဂမနတော , တထာ သဒ္ဓါဇန နတော, ပညာဇနနတော, သာတ္ထတော, သဗျဉ္ဇနတော, ဥတ္တာနပဒတော, ဂမ္ဘီရတ္ထတော, ကဏ္ဏသုခတော, ဟဒ ယင်္ဂမတော, အနတ္တုက္ကံသနတော, အပရဝမ္ဘနတော, ကရုဏာသီတလတော, ပညာဝဒါတတော, အာပါထရမဏီယ တော, ဝိမဒ္ဒက္ခမတော, သုယ္യမာနသုခတော, ဝီမံသိယမာနဟိတတောတိ ဧဝမာဒီဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတော ပရမ္ပိ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဒေသနံယေဝ ထောမေတိ။ တတ္ထ **နိက္ကုဇ္ဇိတ**န္တိ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ, ဟေဋ္ဌာမုခ ဇာတံ ဝါ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ**တိ ဥပရိမုခံ ကရေယျ။ **ပဋိစ္ဆန္န**န္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိဆာဒိတံ။ **ဝိဝရေယျာ**တိ ဥဃာဋေယျ။ **မူဠှဿာ**တိ ဒိသာမူဠှဿ။ **မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာ**တိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ''ဧသ မဂ္ဂေါ''တိ ဝဒေယျ။ **အန္ဓကာရေ**တိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီအဍ္ဎရတ္တဃနဝနသဏ္ဍမေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂေ တမေ။ အယံ တာဝ အနုတ္တာန ပဒတ္ထော။

အယံ ပန အဓိပ္ပာယယောဇနာ – ယထာ ကောစိ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ဧဝံ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိ တံ မံ အသဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန, ယထာ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝိဝရေယျ, ဧဝံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာန တော ပဘုတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ သာသနံ ဝိဝရန္တေန, ယထာ မူဠှဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, ဧဝံ ကုမ္မဂ္ဂမိစ္ဆာမ ဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ မေ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ အာဝိကရောန္တေန, ယထာ အန္ဓကာရေ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ, ဧဝံ မော ဟန္ဓကာရေ နိမုဂ္ဂဿ မေ ဗုဒ္ဓါဒိရတနရူပါနိ အပဿတော တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသကဒေသနာပဇ္ ဇောတဓာရဏေန မယှံ ဘောတာ ဂောတမေန ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ပကာသိတတ္တာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတောတိ။

ဧဝံ ဒေသနံ ထောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယေ ပသန္နစိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **သော ဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သောဟ**န္တိ ဧသော အဟံ။ **ဘဝန္တံ ဂောတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ**တိ ဘဝံ မေ ဂောတမော သရဏံ ပရာယဏံ အဃဿ တာတာ ဟိတဿ စ ဝိဓာတာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဝန္တံ ဂောတမံ ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ သေဝါမိ ပယိရုပါသာမိ, ဧဝံ ဝါ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမီတိ။ ယေသဉှိ ဓာတူနံ ဂတိ အတ္ထော, ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထော။ တသ္မာ ဂစ္ဆာမီတိ ဣမဿ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စာ**တိ ဧတ္ထ ပန အဓိဂတမဂ္ဂေ သစ္ဆိကတနိရောဓေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စ စတူသု အပါယေသု အပတမာနေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**။ သော အ တ္ထတော အရိယမဂ္ဂေါ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ, အရိယော အဋ္ဌင်္

ဂိကော မဂ္ဂေ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၃၄) ဝိတ္ထာရော။ န ကေဝလဉ္စ အရိယမဂ္ဂော စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ, အပိစ ခော အရိယဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဆတ္တမာဏဝကဝိမာနေ –

''ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ၊ ဓမ္မမသင်္ခတမပ္ပဋိကူလံ။
မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တံ၊ ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ''တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇)။

တတ္ထ **ရာဂဝိရာဂေါ**တိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ **အနေဇမသောက**န္တိ ဖလံ။ **ဓမ္မမသင်္ခတ**န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **အပ္ပဋိကူလံ မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တ**န္တိ ပိဋကတ္တယေန ဝိဘတ္တာ သဗ္ဗဓမ္မက္ခန္ဓာတိ။ ဒိဋ္ဌိသီလသင်္ဃာတေန သံဟတောတိ **သင်္ဃော**။ သော အတ္ထတော အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ တသ္မိံယေဝ ဝိမာနေ –

''ယတ္ထ စ ဒိန္နမဟပ္ဖလမာဟု၊ စတူသု သုစီသု ပုရိသယုဂေသု။
အဋ္ဌ စ ပုဂ္ဂလဓမ္မဒသာ တေ၊ သင်္ဃမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ''တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၈)။

ဘိက္ခူနံ သင်္ဃော **ဘိက္ခုသင်္ဃော**။ တ္တောဝတာ ဗ္ရာဟ္မဏော တီဏိ သရဏဂမနာနိ ပဋိဝေဒေသိ။

ဣဒါနိ တေသု သရဏဂမနေသု ကောသလ္လတ္ထံ သရဏံ, သရဏဂမနံ, ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, သရဏဂမနပ္ပ ဘေဒော, သရဏဂမနဖလံ, သံကိလေသော, ဘေဒောတိ အယံ ဝိဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သေယျထိဒံ – ပဒတ္ထတော တာဝ ဟိံသတီတိ **သရဏံ,** သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသံ ဟနတိ ဝိနာသေတီတိ အတ္ထော, ရတနတ္တယဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ အထ ဝါ ဟိတေ ပဝတ္တနေန အဟိတာ စ နိဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဘယံ ဟိံသတီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဘဝကန္တာရာ ဥတ္တာရဏေန လောကဿ အဿာသဒါနေန စ ဓမ္မော, အပ္ပကာနမ္ပိ ကာရာနံ ဝိပုလဖလပဋိလာဘကရဏေန သင်္ဃော။ တသ္မာ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန ရတနတ္တယံ သရဏံ။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဟိ ဝိဟတကိလေသော တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒော သရဏဂမနံ။ တံသမင်္ဂီသတ္တော သရဏံ ဂစ္ဆတိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တုပ္ပာဒေန ''တောနိ မေ တီဏိ ရတနာနိ သရဏံ, တောနိ ပရာယဏ''န္တိ ဧဝံ ဥပေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ တာဝ **သရဏံ သရဏဂမနံ ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတိ** ဣဒံ တယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သရဏဂမနပ္ပဘေဒေ ပန ဒုဝိဓံ သရဏဂမနံ လောကုတ္တရံ လောကိယဉ္စာတိ။ တတ္ထ လောကုတ္တရံ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ မဂ္ဂက္ခဏေ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန အာရမ္မဏတော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကိစ္စတော သကလေပိ ရတနတ္တယေ ဣဇ္ဈတိ။ လောကိယံ ပုထုဇ္ဇနာနံ သရဏဂမနုပက္ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနေန အာရမ္မဏတော ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာရမ္မဏံ ဟုတွာ ဣဇ္ဈတိ။ တံ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓါဒီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါပဋိလာဘော, သဒ္ဓါမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒသသု ပုညကိရိယာဝတ္ထူသု ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။

တယိဒံ စတုဓာ ပဝတ္တတိ အတ္တသန္နိယျာတနေန တပ္ပရာယဏတာယ သိဿဘာဝူပဂမနေန ပဏိပာတေနာတိ။ တတ္ထ **အတ္တသန္နိယျာတနံ** နာမ ''အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ အတ္တာနံ ဗုဒ္ဓဿ နိယျာတေမိ, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿာ''တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အတ္တပရိစ္စဇနံ။ **တပ္ပရာယဏတာ** နာမ ''အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓပရာယဏော, ဓမ္မပရာယဏော, သင်္ဃပရာယဏော ဣတိ မံ ဓာရေထာ''တိ ဧဝံ တပ္ပရာယဏဘာဝေါ။ **သိဿဘာဝူပဂမနံ** နာမ ''အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ အန္တေဝါသိကော, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿ ဣတိ မံ ဓာရေထာ''တိ ဧဝံ သိဿဘာဝူပဂမော။ **ပဏိပာတော** နာမ ''အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ အဘိဝါဒန-ပစ္စုဋ္ဌာန-အဉ္ဇလိကမ္မ-သာမီစိကမ္မံ ဗုဒ္ဓါဒီနံယေဝ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထူနံ ကရောမိ ဣတိ မံ ဓာရေထာ''တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပရမနိပစ္စကာရော။ ဣမေသဉ္ဟိ စတုန္နမ္ပိ အာကာရာနံ အညတရမ္ပိ ကရောန္တေန ဂဟိတံယေဝ ဟောတိ သရဏဂမနံ။

အပိစ ''ဘဂဝတော အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ, ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ, ပရိစ္စတ္တောယေဝ မေ အတ္တာ, ပရိစ္စတ္တံယေဝ မေ ဇီဝိတံ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, ဗုဒ္ဓေါ မေ သရဏံ လေဏံ တာဏ''န္တိ ဧဝမ္ပိ အတ္တသန္နိယျာတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''သတ္ထာရဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿ

သေယျွံ, သုဂတဥ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဥ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ, ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျ”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ဧဝမ္ပိ မဟာကဿပဿ သရဏာဂမနေ ဝိယ သိဿဘာဝူပဂမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

“သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ, ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ, ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတ”န္တိ။ (သု. နိ. ၁၉၄; သံ. နိ. ၁.၂၄၆)။

ဧဝမ္ပိ အာဠဝကာဒီနံ သရဏာဂမနံ ဝိယ တပ္ပရာယဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “အထ ခော ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဘဂဝတော ပာဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပာဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ, ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ, နာမဉ္စ သာဝေတိ – ‘ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော; ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော’”တိ (မ. နိ. ၂.၃၉၄) ဧဝမ္ပိ ပဏိပါတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သော ပနေသ ဉာတိဘယာစရိယဒက္ခိဏေယျဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏေယျပဏိပါတေန သရဏာဂမနံ ဟောတိ, န ဣတရေဟိ။ သေဋ္ဌဝသေနေဝ ဟိ သရဏံ ဂဏှာတိ, သေဋ္ဌဝသေန စ ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယော သာကိယော ဝါ ကောလိယော ဝါ “ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဉာတကော”တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ “သမဏော ဂေါတမော ရာဇပူဇိတော မဟာနုဘာဝေါ အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာ”တိ ဘယေန ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟိတံ သရမာနော ဗုဒ္ဓကာလေ ဝါ –

“ဧကေန ဘောဂေ ဘုဉ္ဇေယျ, ဒွီဟိ ကမ္မံ ပယောဇယေ။
စတုတ္ထဉ္စ နိဓာပေယျ, အာပဒါသု ဘဝိဿတီ”တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅) –

ဧဝရူပံ အနုသာသနိံ ဥဂ္ဂဟေတွာ “အာစရိယော မေ”တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ပန “အယံ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော”တိ ဝန္ဒတိ, တေနေဝ ဂဟိတံ ဟောတိ သရဏံ။

ဧဝံ ဂဟိတသရဏဿ စ ဥပါသကဿ ဝါ ဥပါသိကာယ ဝါ အညတိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ ဉာတိံ “ဉာတကော မေ အယ”န္တိ ဝန္ဒတော သရဏာဂမနံ န ဘိဇ္ဇတိ, ပဂေဝ အပဗ္ဗဇိတံ။ တထာ ရာဇာနံ ဘယဝသေန ဝန္ဒတော။ သော ဟိ ရဋ္ဌပူဇိတတ္တာ အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာတိ။ တထာ ယံ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ သိက္ခာပကံ တိတ္ထိယံ “အာစရိယော မေ အယ”န္တိ ဝန္ဒတောပိ န ဘိဇ္ဇတီတိ ဧဝံ **သရဏာဂမနပ္ပဘေဒေါ** ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ လောကုတ္တရဿ သရဏာဂမနဿ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ဝိပါကဖလံ, သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယော အာနိသံသဖလံ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ, သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။
စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ (ဓ. ပ. ၁၉၀)။

“ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ, ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယဉ္စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ, ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။ (ဓ. ပ. ၁၉၁)။

“ဧတံ ခော သရဏံ ခေမံ, ဧတံ သရဏမုတ္တမံ။
ဧတံ သရဏမာဂမ္မ, သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၉၂)။

အပိစ နိစ္စတော အနုပဂမနာဒိဝသေနပေတဿ အာနိသံသဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ, သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျ, ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယျ, မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ,

ပိတရံ, အရဟန္တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ပဒုဋ္ဌစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ, သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ, အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၂၈-၁၃၀; အ. နိ. ၁.၂၇၂-၂၇၇)။

လောကိယဿ ပန သရဏဂမနဿ ဘဝသမ္ပဒာပိ ဘောဂသမ္ပဒာပိ ဖလမေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

''ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊
န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ။
ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊
ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၃၇)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ –

''အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အသီတိယာ ဒေဝတာသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင်္ကမိ။ပေ.။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခေါ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧတဒဝေါစ – 'သာဓု ခေါ, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဗုဒ္ဓသရဏဂမနံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓသရဏဂမနဟေတု ခေါ ဒေဝါနမိန္ဒ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ တေ အညေ ဒေဝေ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဓိဂဏှန္တိ ဒိဗ္ဗေန အာယုနာ ဒိဗ္ဗေန ဝဏ္ဏေန သုခေန ယသေန အာဓိပတေယျေန ဒိဗ္ဗေဟိ ရူပေဟိ သဒ္ဒေဟိ ဂန္ဓေဟိ ရသေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟီ'''တိ (သံ. နိ. ၄.၃၄၁)။

ဧသေဝ နယော ဓမ္မေ သင်္ဃေ စ။ အပိစ ဝေလာမသုတ္တာဒိဝသေနာပိ (အ. နိ. ၉.၂၀ အာဒယော) သရဏဂမနဿ ဖလဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ **သရဏဂမနဖလံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ လောကိယသရဏဂမနံ တီသု ဝတ္ထူသု အညာဏသံသယမိစ္ဆာဉာဏာဒီဟိ သံကိလိဿတိ, န မဟာဇုတိကံ ဟောတိ န မဟာဝိပ္ဖာရံ။ လောကုတ္တရဿ နတ္ထိ သံကိလေသော။ လောကိယဿ စ သရဏဂမနဿ ဒုဝိဓော ဘေဒော သာဝဇ္ဇော အနဝဇ္ဇော စ။ တတ္ထ သာဝဇ္ဇော အညသတ္ထာရာဒီသု အတ္တသန္နိယျာတနာဒီဟိ ဟောတိ, သော အနိဋ္ဌဖလော။ အနဝဇ္ဇော ကာလကိရိယာယ, သော အဝိပါကတ္တာ အဖလော။ လောကုတ္တရဿ ပန နေဝတ္ထိ ဘေဒော။ ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော အညံ သတ္ထာရံ န ဥဒ္ဒိသတီတိ ဧဝံ သရဏဂမနဿ **သံကိလေသော စ ဘေဒော စ** ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတူတိ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ''ဥပါသကော အယ''န္တိ ဧဝံ ဓာရေတု, ဇာနာတူတိ အတ္ထော။ ဥပါသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ ပနေတ္ထ ကော ဥပါသကော, ကသ္မာ ဥပါသကောတိ ဝုစ္စတိ, ကိမဿ သီလံ, ကော အာဇီဝေါ, ကာ ဝိပတ္တိ, ကာ သမ္ပတ္တီတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ကော ဥပါသကော**တိ ယော ကောစိ သရဏဂတော ဂဟဋ္ဌော။ ဝုတ္တဉှေတံ –

''ယတော ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကသ္မာ ဥပါသကောတိ။ ရတနတ္တယဿ ဥပါသနတော။ သော ဟိ ဗုဒ္ဓံ ဥပါသတီတိ ဥပါသကော။ ဓမ္မံ, သင်္ဃံ ဥပါသတီတိ ဥပါသကော။

ကိမဿ သီလန္တိ။ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော။ ယထာဟ –

''ယတော ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ, မုသာဝါဒါ, သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, မဟာနာမ, ဥပါသကော သီလဝါ ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကော အာဇီဝေတိ။ ပဉ္စ မိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာ ပဟာယ ဓမ္မေန သမေန ဇီဝိကကပ္ပနံ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

> “ပဉ္စိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ။ ကတမာ ပဉ္စ။ သတ္ထဝဏိဇ္ဇာ, သတ္တဝဏိဇ္ဇာ, မံသဝဏိဇ္ဇာ, မဇ္ဇဝဏိဇ္ဇာ, ဝိသဝဏိဇ္ဇာ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ”တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၇)။

ကာ ဝိပတ္တီတိ။ ယာ တဿေဝ သီလဿ စ အာဇီဝဿ စ ဝိပတ္တိ, အယမဿ ဝိပတ္တိ။ အပိစ ယာယ ဧသ စဏ္ဍာလော စေဝ ဟောတိ မလဉ္စ ပတိကုဋ္ဌော စ, သာပိ တဿ ဝိပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ စ အတ္ထတော အဿဒ္ဓိယာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ –

> “ပဉ္စဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကစဏ္ဍာလော စ ဟောတိ ဥပာသကမလဉ္စ ဥပာသကပတိကုဋ္ဌော စ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? အဿဒ္ဓော ဟောတိ, ဒုဿီလော ဟောတိ, ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, မင်္ဂလံ ပစ္စေတိ နော ကမ္မံ, ဣတော စ ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ပရိယေသတိ, တတ္ထ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ”တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

ကာ သမ္ပတ္တီတိ။ ယာ စဿ သီလသမ္ပဒာ စ အာဇီဝသမ္ပဒာ စ, သာ သမ္ပတ္တိ။ ယေ စဿ ရတနဘာဝါဒိကရာ သဒ္ဓါဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ။ ယထာဟ –

> “ပဉ္စဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကရတနဉ္စ ဟောတိ ဥပာသကပဒုမဉ္စ ဥပာသကပုဏ္ဍရီကဉ္စ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သဒ္ဓော ဟောတိ, သီလဝါ ဟောတိ, န ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, ကမ္မံ ပစ္စေတိ နော မင်္ဂလံ, န ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, ဣဓ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ”တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ ဧတ္ထ အယံ **အဂ္ဂ** သဒ္ဒေါ အာဒိကောဋိကောဋ္ဌာသသေဋ္ဌေသု ဒိဿတိ။ “အဇ္ဇတဂ္ဂေ သမ္မ, ဒောဝါရိက, အာဝရာမိ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီန”န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၀) ဟိ အာဒိမှိ ဒိဿတိ။ “တေနေဝ အင်္ဂုလဂ္ဂေန တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ ပရာမသေယျ (ကထာ. ၄၄၁)။ ဥစ္ဆဂ္ဂံ ဝေဠဂ္ဂ”န္တိအာဒီသု ကောဋိယံ။ “အမ္ဗိလဂ္ဂံ ဝါ မဓုရဂ္ဂံ ဝါ တိတ္တကဂ္ဂံ ဝါ (သံ. နိ. ၅.၃၇၄), အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟာရဂ္ဂေန ဝါ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဝါ ဘာဇေတု”န္တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၁၈) ကောဋ္ဌာသေ။ “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ။ပေ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၄) သေဋ္ဌေ။ ဣဓ ပနာယံ အာဒိမှိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဇ္ဇတ**န္တိ အဇ္ဇဘာဝံ။ အဇ္ဇဒဂ္ဂေတိ ဝါ ပါဌော, ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အဇ္ဇ အဂ္ဂံ ကတွာတိ အတ္ထော။

ပါဏုပေတန္တိ ပါဏေဟိ ဥပေတံ, ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဥပေတံ, အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ ဥပာသကံ ကပ္ပိယကာရကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု ဇာနာတု။ အဟဉှိ သစေပိ မေ တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒေယျ, နေဝ ဗုဒ္ဓံ “န ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဝါ ဓမ္မံ “န ဓမ္မော”တိ ဝါ သင်္ဃံ “န သင်္ဃော”တိ ဝါ ဝဒေယျန္တိ ဧဝံ အတ္တသန္နိယျာတနေန သရဏံ ဂန္တွာ စတူဟိ စ ပစ္စယေဟိ ပဝါရေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီတိ။

၁၇. သတ္တမေ **ဇာဏုဿောဏီ**တိ ဇာဏုဿောဏိဌာနန္တရံ ကိရ နာမေကံ ဌာနန္တရံ, တံ ယေန ကုလေန လဒ္ဓံ, တံ ဇာဏုဿောဏိကုလန္တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ တသ္မိံ ကုလေ ဇာတတ္တာ ရညော သန္တိကေ စ လဒ္ဓဇာဏုဿောဏိသက္ကာရတ္တာ ဇာဏုဿောဏီတိ ဝုစ္စတိ။ **တေနုပသင်္ကမီ**တိ “သမဏော ကိရ ဂေါတမော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဗဟုဿုတော”တိ သုတွာ “သစေ သော လိင်္ဂဝိဘတ္တိကာရကာဒိဘေဒံ ဇာနိဿတိ, အမှေဟိ ဉာတမေဝ ဇာနိဿတိ, အညာတံ ကိံ ဇာနိဿတိ။ ဉာတမေဝ ကထေဿတိ, အညာတံ ကိံ ကထေဿတီ”တိ စိန္တေတွာ မာနဒ္ဓဇံ ပဂ္ဂယှ သိင်္ဂံ ဥက္ခိပိတွာ မဟာပရိဝါရေဟိ ပရိဝုတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **ကတတ္တာ စ, ဗြာဟ္မဏ, အကတတ္တာ စာ**တိ သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ “အယံ ဗြာဟ္မဏော ဣဓ အာဂစ္ဆန္တော န ဇာနိတုကာမော အတ္ထဂဝေသီ

ဟုတွာ အာဂတော, မာနံ ပန ပဂ္ဂယှ သိင်္ဂံ ဥက္ခိပိတွာ အာဂတော။ ကိံ နု ခွဿ ယထာ ပဉှဿ အတ္ထံ ဇာနာတိ, ဧဝံ ကထိတေ ဝမို ဘဝိဿတိ, ဥဒါဟု ယထာ န ဇာနာတီ"တိ စိန္တေတွာ "ယထာ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ကထိတေ ဝမို ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "ကတတ္တာ စ, ဗြာဟ္မဏ, အကတတ္တာ စာ"တိ အာဟ။

ဗြာဟ္မဏော တံ သုတွာ "သမဏော ဂေါတမော ကတတ္တာပိ အကတတ္တာပိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိံ ဝဒတိ, ဣဒံ ဥဘယကာရဏေနာပိ ဧကဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိယာ ကထိတတ္တာ ဒုဇ္ဇာနံ မဟန္ဓကာရံ, နတ္ထိ မယှံ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌာ။ သစေ ပနာဟံ ဧတ္တကေနေဝ တုဏှီ ဘဝေယျံ, ဗြာဟ္မဏာနံ မဇ္ဈေ ကထနကာလေပိ မံ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – 'တွံ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ မာနံ ပဂ္ဂယှ သိင်္ဂံ ဥက္ခိပိတွာ ဂတောသိ, ဧကဝစနေနေဝ တုဏှီ ဟုတွာ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကသ္မာ ကထေသီ'တိ။ တသ္မာ ပရာဇိတောပိ အပရာဇိတသဒိသော ဟုတွာ ပုန သဂ္ဂဂမန ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ **ကော နု ခော, ဘော ဂေါတမာ**တိ ဣမံ ဒုတိယပဉှံ အာရဘိ။

ဧဝမ္ပိ တဿ အဟောသိ – "ဥပရိပဉှေန ဟေဋ္ဌာပဉှံ ဇာနိဿာမိ, ဟေဋ္ဌာပဉှေန ဥပရိပဉှ"န္တိ။ တသ္မာပိ ဣမံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ပုရိမနယေနေဝ စိန္တေတွာ ယထာ န ဇာနာတိ, ဧဝမေဝ ကထေန္တော ပုနပိ "ကတတ္တာ စ, ဗြာဟ္မဏ, အကတတ္တာ စာ"တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော တသ္မိမ္ပိ ပတိဋ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တော "အလံ, ဘော, န ဤဒိသဿ ပုရိသဿ သန္တိကံ အာဂတေန အဇာနိတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, သကဝါဒံ ပဟာယ သမဏံ ဂေါတမံ အနုဝတ္တိတွာ မယှံ အတ္ထံ ဂဝေသိဿာမိ, ပရလောကမဂ္ဂံ သောဓေဿာမီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ သတ္ထာရံ အာယာစန္တော **န ခော အဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ အထဿ နိဟတမာနတံ ဉတွာ သတ္ထာ ဥပရိ ဒေသနံ ဝဍ္ဎေန္တော **တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေန ဟီ**တိ ကာရဏနိဒ္ဒေသော။ ယသ္မာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ အတ္ထံ အဇာနန္တော ဝိတ္ထာရဒေသနံ ယာစသိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၁၈. အဋ္ဌမေ **အာယသ္မာ**တိ ပိယဝစနမေတံ။ **အာနန္ဒော**တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ **ဧကံသေနာ**တိ ဧကန္တေန။ **အနုဝိစ္စာ**တိ အနုပဝိသိတွာ။ **ဝိညူ**တိ ပဏ္ဍိတာ။ **ဂရဟန္တီ**တိ နိန္ဒန္တိ, အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ သေသမေတ္ထ နဝမေ စ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၀. ဒသမေ **ဒုန္နိက္ခိတ္တဉ္စ ပဒဗျဉ္ဇန**န္တိ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဂဟိတပါဠိပဒမေဝ ဟိ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတ္တာ ဗျဉ္ဇနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဥဘယမေတံ ပါဠိယာဝ နာမံ။ **အတ္ထော စ ဒုန္နီတော**တိ ပရိဝတ္တေတွာ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဂဟိတာ အဋ္ဌကထာ။ **ဒုန္နိက္ခိတ္တဿ, ဘိက္ခဝေ, ပဒဗျဉ္ဇနဿ အတ္ထောပိ ဒုန္နယော ဟောတီ**တိ ပရိဝတ္တေတွာ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဂဟိတာယ ပါဠိယာ အဋ္ဌကထာ နာမ ဒုန္နယာ ဒုန္နီဟာရာ ဒုက္ကထာ နာမ ဟောတိ။ ဧကာဒသမေ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

အဓိကရဏဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဗာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၂. တတိယဿ ပဌမေ **အစ္စယံ အစ္စယတော န ပဿတီ**တိ “အပရဇ္ဈိတွာ အပရဒ္ဓံ မယာ”တိ အတ္တနော အပရာဓံ န ပဿတိ, အပရဒ္ဓံ မယာတိ ဝတွာ ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဟရိတွာ န ခမာပေတီတိ အတ္ထော။ **အစ္စယံ ဒေသေန္တဿာ**တိ ဧဝံ ဝတွာ ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဟရိတွာ ခမာပေန္တဿ။ **ယထာဓမ္မံ နပ္ပဋိဂ္ဂဏှာတီ**တိ “ပုန ဧဝံ န ကရိဿာမိ, ခမထ မေ”တိ ဝုစ္စမာနော အစ္စယံ ကမ္မံ ယထာဓမ္မံ ယထာသဘာဝံ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ပုန ဧဝရူပံ မာ အကာသိ, ခမာမိ တုယှ”န္တိ န ဝဒတိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၃. ဒုတိယေ **အဗ္ဘာစိက္ခန္တီ**တိ အဘိဘဝိတွာ အာစိက္ခန္တိ, အဘူတေန ဝဒန္တိ။ **ဒောသန္တရော**တိ အန္တရေ ပတိတဒောသော။ ဧဝရူပေါ ဟိ “နတ္ထိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တော သုနက္ခတ္တော ဝိယ တထာဂတံ အဗ္ဘာစိက္ခတိ။ **သဒ္ဓော ဝါ ဒုဂ္ဂဟိတေနာ**တိ ယော ဟိ ဉာဏဝိရဟိတာယ သဒ္ဓါယ အတိသဒ္ဓော ဟောတိ မုဒ္ဓပ္ပသန္နော, သောပိ “ဗုဒ္ဓေါ နာမ သဗ္ဗလောကုတ္တရော, သဗ္ဗေ တဿ ကေသာဒယော ဗာတ္တိံသ ကောဋ္ဌာသာ လောကုတ္တရာယေဝါ”တိအာဒိနာ နယေန ဒုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှိတွာ တထာဂတံ အဗ္ဘာစိက္ခတိ။ တတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၂၅. စတုတ္ထေ **နေယျတ္ထံ သုတ္တန္တ**န္တိ ယဿ အတ္ထော နေတဗ္ဗော, တံ နေတဗ္ဗတ္ထံ သုတ္တန္တံ။ **နီတတ္ထော သုတ္တန္တောတိ ဒီပေတီ**တိ ကထိတတ္ထော အယံ သုတ္တန္တောတိ ဝဒတိ။ တတ္ထ “ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ, ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ, တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ, စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ”တိ ဧဝရူပေါ သုတ္တန္တော နေယျတ္ထော နာမ။ ဧတ္ထ ဟိ ကိဉ္စာပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန “ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ပရမတ္ထတော ပန ပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထီတိ ဧဝမဿ အတ္ထော နေတဗ္ဗောဝ ဟောတိ။ အယံ ပန အတ္တနော ဗာလတာယ နီတတ္ထော အယံ သုတ္တန္တောတိ ဒီပေတိ။ ပရမတ္ထတော ဟိ ပုဂ္ဂလေ အသတိ န တထာဂတော “ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒီနိ ဝဒေယျ။ ယသ္မာ ပန တေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ ပုဂ္ဂလောတိ ဂဏှန္တော တံ နေယျတ္ထံ သုတ္တန္တံ နီတတ္ထော သုတ္တန္တောတိ ဒီပေတိ။ **နီတတ္ထ**န္တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဧဝံ ကထိတတ္ထံ။ ဧတ္ထ ဟိ အနိစ္စမေဝ ဒုက္ခမေဝ အနတ္တာယေဝါတိ အတ္ထော။ အယံ ပန အတ္တနော ဗာလတာယ “နေယျတ္ထော အယံ သုတ္တန္တော, အတ္ထမဿ အာဟရိဿာမီ”တိ “နိစ္စံ နာမ အတ္ထိ, သုခံ နာမ အတ္ထိ, အတ္တာ နာမ အတ္ထီ”တိ ဂဏှန္တော နီတတ္ထံ သုတ္တန္တံ နေယျတ္ထော သုတ္တန္တောတိ ဒီပေတိ နာမ။ ပဉ္စမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၂၇. ဆဋ္ဌေ **ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တဿာ**တိ ပါပကမ္မဿ။ ပါပံ ဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကရောန္တိ။ နော စေပိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကရောန္တိ, ပါပကမ္မံ ပဋိစ္ဆန္နမေဝါတိ ဝုစ္စတိ။ **နိရယော**တိ သဟောကာသကာ ခန္ဓာ။ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ခန္ဓာဝ လဗ္ဘန္တိ။ သတ္တမဋ္ဌမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၃၀. နဝမေ **ပဋိဂ္ဂါဟာ**တိ ပဋိဂ္ဂါဟကာ, ဒုဿီလံ ပုဂ္ဂလံ ဒွေဝ ဌာနာနိ ပဋိဂ္ဂဏှန္တီတိ အတ္ထော။

၃၁. ဒသမေ **အတ္ထဝသေ**တိ ကာရဏာနိ။ **အရညဝနပတ္ထာနီ**တိ အရညာနိ စ ဝနပတ္ထာနိ စ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အဘိဓမ္မေ နိပ္ပရိယာယေန “နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ, သဗ္ဗမေတံ အရည”န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၉) ဝုတ္တံ, တထာပိ ယံ တံ “ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ”န္တိ (ပါရာ. ၆၅၄) အာရညကင်္ဂနိပ္ဖာဒကံ သေနာသနံ ဝုတ္တံ, တဒေဝ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝနပတ္ထ**န္တိ ဂါမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသီယတိ န ဝပီယတိ။ **ပန္တာနီ**တိ ပရိယန္တာနိ အတိဒူရာနိ, **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ**န္တိ လောကိယလောကုတ္တရံ ဖာသုဝိဟာရံ။ **ပစ္ဆိမဉ္စ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနော**တိ ပစ္ဆိမေ မမ သာဝကေ အနုကမ္ပန္တော။

၃၂. ဧကာဒသမေ **ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ**တိ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသိကာ။ **သမထော**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ **ဝိပဿနာ**တိ သင်္ခါရပရိဂ္ဂါဟကဉာဏံ။ **ကမတ္ထမနုဘောတီ**တိ ကတမံ အတ္ထံ အာရာဓေတိ သမ္ပာဒေတိ ပရိပူရေတိ။ **စိတ္တံ ဘာဝီယတီ**တိ မဂ္ဂစိတ္တံ ဘာဝီယတိ ဗြူဟီယတိ ဝဍ္ဎီယတိ။ **ယော ရာဂေါ, သော ပဟီယတီ**တိ ယော ရဇ္ဇနကဝသေန ရာဂေါ, သော ပ

ဟီယတိ။ ရာဂေ ဟိ မဂ္ဂစိတ္တဿ ပစ္စနီကော, မဂ္ဂစိတ္တံ ရာဂဿ စ။ ရာဂက္ခဏေ မဂ္ဂစိတ္တံ နတ္ထိ, မဂ္ဂစိတ္တက္ခဏေ ရာဂေ နတ္ထိ။ ယဒာ ပန ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ မဂ္ဂစိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိံ နိဝါရေတိ, ပဒံ ပစ္ဆိန္ဒတိ။ ယဒာ ပန မဂ္ဂစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ ရာဂံ သမူလကံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ သမုဃာတေန္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ရာဂေ ပဟီယတီ''တိ။

ဝိပဿနာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ တိ ဝိပဿနာဉာဏံ ဗြူဟိတံ ဝဍ္ဎိတံ။ **ပညာ ဘာဝီယတီ**တိ မဂ္ဂပညာ ဘာဝီယတိ ဗြူဟီယတိ ဝဍ္ဎီယတိ။ **ယာ အဝိဇ္ဇာ, သာ ပဟီယတီ**တိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝဋ္ဋမူလိကာ မဟာအဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ။ အဝိဇ္ဇာ ဟိ မဂ္ဂပညာယ ပစ္စနီကာ, မဂ္ဂပညာ အဝိဇ္ဇာယ။ အဝိဇ္ဇာက္ခဏေ မဂ္ဂပညာ နတ္ထိ , မဂ္ဂပညာက္ခဏေ အဝိဇ္ဇာ နတ္ထိ။ ယဒာ ပန အဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ မဂ္ဂပညာယ ဥပ္ပတ္တိံ နိဝါရေတိ, ပဒံ ပစ္ဆိန္ဒတိ။ ယဒာ မဂ္ဂပညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒာ အဝိဇ္ဇံ သမူလိကံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ သမုဃာတယမာနာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတီ''တိ။ ဣတိ မဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂပညာတိ ဒွေပိ သဟဇာတဓမ္မာဝ ကထိတာ။

ရာဂုပက္ကိလိဋ္ဌံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ န ဝိမုစ္စတီ တိ ရာဂေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ မဂ္ဂစိတ္တံ န ဝိမုစ္စတီတိ ဒဿေတိ။ **အဝိဇ္ဇုပက္ကိလိဋ္ဌာ ဝါ ပညာ န ဘာဝီယတီ** တိ အဝိဇ္ဇာယ ဥပက္ကိလိဋ္ဌတ္တာ မဂ္ဂပညာ န ဘာဝီယတီတိ ဒဿေတိ။ **ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ **ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ** တိ ရာဂဿ ခယဝိရာဂေန စေတောဝိမုတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ဖလသမာဓိဿေတံ နာမံ။ **အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ပညာဝိမုတ္တိ** တိ အဝိဇ္ဇာယ ခယဝိရာဂေန ပညာဝိမုတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ နာနာက္ခဏိကာ သမာဓိဝိပဿနာ ကထိတာတိ။

ဗာလဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. သမစိတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၃၃. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **အသပ္ပုရိသဘူမီ**တိ အသပ္ပုရိသာနံ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ။ **သပ္ပုရိသဘူမိယမ္ပိ** ဧသေဝ နယော။ **အကတညူ**တိ ကတံ န ဇာနာတိ။ **အကတဝေဒီ**တိ ကတံ ပာကဋံ ကတွာ န ဇာနာတိ။ **ဥပညာတ**န္တိ ဝဏ္ဏိတံ ထောမိတံ ပသတ္ထံ။ **ယဒိဒ**န္တိ ယာ အယံ။ **အကတညုတာ အကတဝေဒိတာ**တိ ပရေန ကတဿ ဥပကာရဿ အဇာနနဥ္စေဝ ပာကဋံ ကတွာ အဇာနနဥ္စ။ **ကေဝလာ**တိ သကလာ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၄. ဒုတိယေ **မာတု စ ပိတု စာ**တိ ဇနကမာတု စ ဇနကပိတု စ။ **ဧကေန, ဘိက္ခဝေ, အံသေန မာတရံ ပရိဟရေယျာ**တိ ဧကသ္မိံ အံသကူဋေ ဌပေတွာ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂေယျ။ **ဧကေန အံသေန ပိတရံ ပရိဟရေယျာ** တိ ဧကသ္မိံ အံသကူဋေ ဌပေတွာ ပိတရံ ပဋိဇဂ္ဂေယျ။ **ဝဿသတာယုကော ဝဿသတဇီဝီ** တိ ဝဿသတာယုကကာလေ ဇာတော သကလံ ဝဿသတံ ဇီဝန္တော။ ကိဥ္စ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ပုတ္တော နာမ ''မာတာပိတူနံ ပဋိကရိဿာမီ''တိ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒက္ခိဏေ အံသကူဋေ မာတရံ, ဝါမေ ပိတရံ ဌပေတွာ ဝဿသတာယုကော သကလမ္ပိ ဝဿသတံ ဇီဝမာနော ပရိဟရေယျ။ **သော စ နေသံ ဥစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနနှာပနသမ္ဗာဟနေနာ** တိ သော စ ပုတ္တော နေသံ မာတာပိတူနံ အံသကူဋေသု ဌိတာနံယေဝ ဒုဂ္ဂန္ဓပဋိဝိနောဒနတ္ထံ သုဂန္ဓကရဏေန ဥစ္ဆာဒနေန, ပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ ဟတ္ထပရိမဒ္ဒနေန, သီတုဏှကာလေ စ ဥဏှောဒကသီတောဒကနှာပနေန, ဟတ္ထပာဒါဒီနံ အာကမုနပရိကမုနသင်္ခာတေန သမ္ဗာဟနေန ဥပဋ္ဌာနံ ကရေယျ။ **တေ စ တတ္ထေဝ** တိ တေ စ မာတာပိတရော တတ္ထေဝ တဿ အံသကူဋေသု နိသိန္နာဝ မုတ္တကရီသံ စဇေယျုံ။ **နတွေဝ , ဘိက္ခဝေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမ္ပိ နတွေဝ မာတာပိတူနံ ကတံ ဝါ ဟောတိ ပဋိကတံ ဝါ။

ဣဿရာဓိပစ္စေ ရဇ္ဇေ တိ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **အာပါဒကာ**တိ ဝဍ္ဍကာ အနုပါလကာ။ ပုတ္တာ ဟိ မာတာပိတူဟိ ဝဍ္ဎိတာ စေဝ အနုပါလိတာ စ။ **ပေါသကာ**တိ ဟတ္ထပါဒေ ဝဍ္ဎေတွာ ဟဒယလောဟိတံ ပါယေတွာ ပေါသကာ။ ပုတ္တာ ဟိ မာတာပိတူဟိ ပုဋ္ဌာ ဘတာ အန္နပါနာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတာ။ **ဣမဿ လောကဿ ဒဿေ တာရော**တိ သစေ ဟိ မာတာပိတရော ဇာတဒိဝသေယေဝ ပုတ္တံ ပါဒေ ဂဟေတွာ အရညေ ဝါ နဒိယံ ဝါ ပပါတေ ဝါ ခိပေယျုံ, ဣမသ္မိံ လောကေ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ န ပဿေယျ။ ဧဝံ အကတွာ အာပါဒိတတ္တာ ပေါသိတတ္တာ သော ဣမသ္မိံ လောကေ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ မာတာပိတရော နိဿာယ ပဿတီတိ တွာဿ ဣမဿ လောကဿ ဒဿေတာရော နာမ ဟောန္တိ။ **သမာဒပေတီ**တိ ဂဏှာပေတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဒ္ဓါသီလစာဂပညာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿဒိသောဝ ဘိက္ခု တေသု ပတိဋ္ဌာပေတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၅. တတိယေ **တေနုပသင်္ကမီ** တိ သော ဟိ ဗြာဟ္မဏော ''သမဏော ကိရ ဂေါတမော ကထိတံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ပုစ္ဆာယဿ ဝိရဇ္ဈနံ နာမ နတ္ထိ။ အဟမဿ ဝိရဇ္ဈနပဥှံ အဘိသင်္ခရိဿာမီ''တိ ပဏ္ဍိတဘာဝေန ဘုဥ္ဇိတွာ ဂဗ္ဘဒ္ဒတရံ ပိဒဟိတွာ နိသိန္နော စိန္တေတုံ အာရဘိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒော ဝတ္တတိ, စိတ္တံ န ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဘူမိဃရံ ကာရေဿာမီ''တိ ဘူမိဃရံ ကာရေတွာ တတ္ထ ပဝိသိတွာ – ''ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ကထေဿတိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ကထေဿတီ''တိ ဧကံ ဂဏှိတွာ ဧကံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော သကလဒိဝသံ ကိဉ္စိ ပဿိတုံ နာသက္ခိ။ တဿ ဣမိနာဝ နီဟာရေန စတ္တာရော မာသာ ဝီတိဝတ္တာ။ သော စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန ဥဘတောကောဋိကံ ပဥှံ နာမ အဒ္ဒသ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဥပသင်္ကမိတွာ 'ကိံဝါဒီ ဘဝ'န္တိ ပုစ္ဆိဿာမိ။ သစေ 'ကိရိယဝါဒိမှီ'တိ ဝက္ခတိ, 'သဗ္ဗာကုသလာနံ နာမ တုမှေဟ ကိရိယံ ဝဒေထာ'တိ နံ နိဂ္ဂဏှိဿာမိ။ သစေ 'အကိရိယဝါဒိမှီ'တိ ဝက္ခတိ, 'ကုသလဓမ္မာနံ နာမ တုမှေဟ အကိရိယံ ဝဒေထာ'တိ နံ နိဂ္ဂဏှိဿာမိ။ ဣဒဉှိ ဥဘတောကောဋိကံ ပဥှံ ပုဋ္ဌော နေဝ ဥဂ္ဂိလိတုံ သက္ခိဿတိ န နိဂ္ဂိလိတုံ။ ဧဝံ မမ ဇယော ဘဝိဿတိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ပရာဇယော''တိ ဥဋ္ဌာယ အဖ္ဖောဋေတွာ ဘူမိဃရာ နိက္ခမ္မ ''ဧဝရူပံ ပဥှံ ပုစ္ဆန္တေန န ဧကကေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ နဂရေ ဃောသနံ ကာရေတွာ သကလနာဂရေဟိ ပရိဝုတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **ကိံဝါဒီ**တိ ကိံလဒ္ဓိကော။ **ကိမက္ခာယီ** တိ ကိံ နာမ သာဝကာနံ ပဋိပဒံ အက္ခာယီတိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ စ တူဟိ မာသေဟိ ပဥှံ အဘိသင်္ခရိတွာ ''ဒိဋ္ဌော မေ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပရာဇယပဥှော''တိ မာနံ ပဂ္ဂယှဟ

အာဂတဘာဝံ ဥတ္တ ကောပဒေနေဝ တံ ပဥ္စဟံ ဘိန္ဒန္တော **ကိရိယတဒီ စာဟံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။ အထ ဗ္ရာဟ္မဏော အတ္တနော မာနံ အပနေတ္တ ဘဂဝန္တံ အာယာစန္တော **ယထာကထံ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၃၆. စတုတ္ထေ **ဒက္ခိဏေယျာ** တိ ဒက္ခိဏာ ဝုစ္စတိ အနံ့, တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏယုတ္တာ ကတိ ပုဂ္ဂလာတိ ပုစ္ဆတိ။ **သေခေါ**တိ ကြမိနာ သတ္တ သေက္ခေ ဒဿေတိ။ တ္တေ စ သီလဝန္တပုထုဇ္ဇနောပိ သောတာပန္နေနေဝ သင်္ဂဟိတော။ **အာဟုနေယျာ ယဇမာနာနံ ဟောန္တိ** တိ အနံ့ ဒဒန္တာနံ အာဟုနဿ အရဟာ အနပဋိဂ္ဂါဟကာ နာမ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ခေတ္တန္တိ** ဝတ္ထု ပတိဋ္ဌာ, ပုညဿ ဝိရူဟနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။

၃၇. ပဥ္စမေ **ပုဗ္ဗာရာမေ** တိ သာဝတ္ထိတော ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ အာရာမေ။ **မိဂါရမာတုပာသာဒေ**တိ ဝိသာခါယ ဥပါသိကာယ ပါသာဒေ။ သာ ဟိ မိဂါရသေဋ္ဌိနာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌပိတတ္တာပိ, သဗ္ဗဇေဋ္ဌကဿ ပုတ္တဿ အယျက သေဋ္ဌိနောဝ သမာနနာမကတ္တာပိ မိဂါရမာတာတိ ဝုစ္စတိ။ တာယ ကာရိတော သဟဿဂဗ္ဘော ပါသာဒေါ မိဂါရမာတုပါသာဒေါ နာမ။ ထေရော တသ္မိံ ဝိဟရတိ။ **တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော** တိ တသ္မိံ ပါသာဒေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရော။

ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ တိ ကသ္မိံ ကာလေ အာမန္တေသိ? ကာနိစိ ဟိ သုတ္တာနိ ပုရေဘတ္တေ ဘာသိတာနိ အတ္ထိ, ကာနိစိ ပစ္ဆာဘတ္တေ, ကာနိစိ ပုရိမယာမေ, ကာနိစိ မဇ္ဈိမယာမေ, ကာနိစိ ပစ္ဆိမယာမေ။ ဣဒံ ပန သမစိတ္တပဋိပဒါသုတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဘာသိတံ။ တသ္မာ သာယန္ဟသမယေ အာမန္တေသိ။

န ကေဝလံ စေတံ ထေရေနေဝ ဘာသိတံ, တထာဂတေနာပိ ဘာသိတံ။ ကတ္ထ နိသီဒိတွာတိ? ဝိသာခါယ ရတနပါသာဒေ နိသီဒိတွာ။ တထာဂတော ဟိ ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓဝါသော ဟုတွာ ယတ္ထ ယတ္ထ ဖာသုကံ ဟောတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ဝသိ။ ပဌမံ အန္တောဝဿဥ္စဟိ ဣသိပတနေ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ အဋ္ဌာရသ မဟာဗြဟ္မကောဋီနံ အမတပါနံ ပါယေတွာ ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဣသိပတနေ ဝသိ။ ဒုတိယံ အန္တောဝဿံ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ, တတိယစတုတ္ထာနိပိ တတ္ထေဝ, ပဉ္စမံ အန္တောဝဿံ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ, ဆဋ္ဌံ အန္တောဝဿံ မကုလပဗ္ဗတေ, သတ္တမံ တာဝတိံသဘဝနေ, အဋ္ဌမံ ဘဂ္ဂေသု သုသုမာရဂိရံ နိဿာယ ဘေသကဠာဝနေ, နဝမံ ကောသမ္ဗိယံ, ဒသမံ ပါလိလေယျကေ ဝနသဏ္ဍေ, ဧကာဒသမံ နာလာယံ ဗြာဟ္မဏဂါမေ, ဒွါဒသမံ ဝေရဉ္ဇာယံ, တေရသမံ စာလိယပဗ္ဗတေ, စုဒ္ဒသမံ ဇေတဝနေ, ပဉ္စဒသမံ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ, သောဠသမံ အာဠဝကံ ဒမေတွာ စတုရာသီတိပါဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပါယေတွာ အာဠဝိယံ, သတ္တရသမံ ရာဇဂဟေယေဝ, အဋ္ဌာရသမံ စာလိယပဗ္ဗတေယေဝ, တထာ ဧကူနဝီသတိမံ, ဝီသတိမံ ပန အန္တောဝဿံ ရာဇဂဟံယေဝ ဥပနိဿာယ ဝသိ။ ဧဝံ ဝီသတိ ဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓဝါသော ဟုတွာ ယတ္ထ ယတ္ထ ဖာသုကံ ဟောတိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝသိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ပန ဒွေဝ သေနာသနာနိ ဓုဝပရိဘောဂါနိ အကာသိ။ ကတရာနိ ဒွေ? ဇေတဝနဉ္စ ပုဗ္ဗာရာမဉ္စ။ ကသ္မာ? ဒွိန္နံ ကုလာနံ ဂုဏမဟန္တတာယ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဟိ ဝိသာခါယ စ ဂုဏံ သန္ဓာယ ဂုဏံ ပဋိစ္စ သတ္ထာ တာနိ သေနာသနာနိ ဓုဝပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဥတုဝဿံ စာရိကံ စရိတွာပိ ဟိ အန္တောဝဿေ ဒွီသုယေဝ သေနာသနေသု ဝသတိ။ ဧဝံ ဝသန္တော ပန ဇေတဝနေ ရတ္တိံ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဒက္ခိဏဒွါရေန သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ပါစီနဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရောတိ။ ပုဗ္ဗာရာမေ ရတ္တိံ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ပါစီနဒွါရေန သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဇေတဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရောတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဇေတဝနေယေဝ ဝသိ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တဿ စဿ ပဉ္စဝိဓကိစ္စံ အဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ တေသု ကိစ္စေသု ပစ္ဆိမယာမကိစ္စကာလေ ဘဂဝါ လောကံ ဩလောကေန္တော သာဝတ္ထိတသီနဉ္စ သမန္တာ စ သာဝတ္ထိယာ ကဝုတအမုယောဇနယောဇနပရမေ ဌာနေ အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ အဘိသမယဘာဝံ အဒ္ဒသ။

တတော “ကသ္မိံ နု ခော ကာလေ အဘိသမယော ဘဝိဿတီ”တိ ဩလောကေန္တော “သာယန္ဟသမယေ”တိ ဒိသွာ “မယိ နု ခော ကထေန္တေ အဘိသမယော ဘဝိဿတိ, သာဝကေ ကထေန္တေ ဘဝိဿတီ”တိ “သာရိပုတ္တတ္ထေရေ ကထေန္တေ ဘဝိဿတီ”တိ အဒ္ဒသ။ တတော “ကတ္ထ နိသီဒိတွာ ကထေန္တေ ဘဝိဿတီ”တိ ဩလောကေန္တော “ဝိသာခာယ ရတနပါသာဒေ နိသီဒိတွာ”တိ ဒိသွာ “ဗုဒ္ဓါနံ နာမ တယော သာဝကသန္နိပါတာ ဟောန္တိ, အဂ္ဂသာဝကာနံ ဧကော။ တေသု အဇ္ဇ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သာဝကသန္နိပါတော ဘဝိဿတီ”တိ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ နိဝတ္ထနိဝါသနော သုဂတစီဝရံ ပါရုပိတွာ သေလမယပတ္တံ အာဒါယ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သုလဘပိဏ္ဍပါတံ ကတွာ တတပ္ပဟာတာ ဝိယ နာတ ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဗဟိဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ တတော အသီတိ မဟာသာဝကာ ဘိက္ခုနိပရိသာ ဥပါသကပရိသာ ဥပါသိကာပရိသာတိ စတဿော ပရိသာ သတ္ထာရံ ပရိဝါရယိံသု။

သတ္ထာ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “သာရိပုတ္တ, တယာ ပုဗ္ဗာရာမံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တဝ စ ပရိသံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာဟီ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ထေရော အတ္တနော ပရိဝါရေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ပရိဝုတော ပုဗ္ဗာရာမံ အဂမာသိ။ ဧတေနေဝ နိယာမေန အသီတိ မဟာသာဝကေ ပုဗ္ဗာရာမမေဝ ပေသေတွာ သယံ ဧကေန အာနန္ဒတ္ထေရေနေဝ သဒ္ဓိံ ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ ဝိဟာရေ သတ္ထု ဝတ္တံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ “ပုဗ္ဗာရာမံ ဂစ္ဆာမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ဧဝံ ကရောဟိ အာနန္ဒာတိ။ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တတ္ထေဝ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဧကကောဝ ဇေတဝနေ ဩဟီနော။

တံ ဒိဝသဉ္ဟိ စတဿော ပရိသာ ထေရဿေဝ ဓမ္မကထံ သောတုကာမာ အဟေသုံ။ ကောသလမဟာရာဇာပိ ဗလကာယေန ပရိဝုတော ပုဗ္ဗာရာမမေဝ ဂတော။ တထာ ပဉ္စသတဥပါသကပရိဝါရော အနာထပိဏ္ဍိကော။ ဝိသာခာ ပန မဟာဥပါသိကာ ဒွီဟိ ဇင်္ဃသဟဿေဟိ ပရိဝုတော အဂမာသိ။ သတ္တပဏ္ဏာသာယ ကုလသတသဟဿာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ သာဝတ္ထိနဂရေ ဂေဟပါလကအာရက္ခကေ ဌပေတွာ သေသဇနော ဂန္ဓစုဏ္ဏမာလာဒီနိ ဂဟေတွာ ပုဗ္ဗာရာမမေဝ အဂမာသိ။ စတူသု ဒွါရကမေသု ကဝုတအမုယောဇနယောဇနပရမဋ္ဌာနေ သဗ္ဗေယေဝ မနုဿာ ဂန္ဓစုဏ္ဏမာလာဒိဟတ္ထာ ပုဗ္ဗာရာမမေဝ အဂမံသု။ သကလဝိဟာရော မိဿကပုပ္ဖေဟိ အဘိကိဏ္ဏော ဝိယ အဟောသိ။

ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ခော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရပရိဝေဏေ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ ဘိက္ခူ ထေရဿ အာသနံ ပညာပယိံသု။ ထေရော တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဥပဋ္ဌာကတ္ထေရေန ဝတ္တေ ကတေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဩဝါဒံ ကတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိ။ သော ပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ အစိရဝတိံ ဂန္တွာ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတွာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထော ဩတိဏ္ဏတိတ္ထေနေဝ ဥတ္တရိတွာ နိဝတ္ထနိဝါသနော သင်္ဃာဋိံ ပါရုပိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေန ဩတရိတွာ သရီရေ ရဇောဇလ္လံ ပဝါဟေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ထေရံ ပရိဝါရယိံသု။ အန္တောဝိဟာရေပိ ထေရဿ ဓမ္မာသနံ ပညာပယိံသု။ စတဿောပိ ပရိသာ အတ္တနော အတ္တနော ဩကာသံ ဉတွာ မဂ္ဂံ ဌပေတွာ နိသီဒိံသု။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ပဉ္စဘိက္ခုသတပရိဝါရော ဓမ္မသဘံ အာဂန္တွာ သီဟမတ္ထကပ္ပတိဋ္ဌိတေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရတနပလ္လင်္ကေ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒိ။ နိသီဒိတွာ ပရိသံ ဩလောကေတွာ – “မဟတီ ဝတာယံ ပရိသာ, ဣမိဿာ န အပ္ပမတ္တိကာ ပရိတ္တကဓမ္မဒေသနာ အနုစ္ဆဝိကာ, ကတရဓမ္မဒေသနာ နု ခော အနုစ္ဆဝိကာ ဘဝိဿတီ”တိ တီဏိ ပိဋကာနိ အာဝဇ္ဇမာနော ဣမံ သံယောဇနပရိယာယ ဓမ္မဒေသနံ အဒ္ဒသ။

ဧဝံ ဒေသနံ သလ္လက္ခေတွာ တံ ဒေသေတုကာမော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ **အာဝုသော, ဘိက္ခဝေ** တိ။ အာဝုသောတိ ဟိ အဝတွာ, ဘိက္ခဝေတိ ဝစနံ ဗုဒ္ဓါလာပော နာမ ဟောတိ, အယံ ပနာယသ္မာ “ဒသဗလေန သမာနံ အာလပနံ န ကရိဿာမီ”တိ သတ္ထု ဂါရဝဝသေန သာဝကာလာပံ ကရောန္တော, “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ အာဟ။ **တေဒတေစ**တိ ဧတံ “အဇ္ဈတ္တသံယောဇနဉ္စ, အာဝုသော, ပုဂ္ဂလံ ဒေသေဿာမိ ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနဉ္စာ”တိ ဓမ္မဒေသနာပဒံ အတေစ။

တသ္မိံ ပန ရတနပါသာဒေ အဓိဝတ္ထာ ဧကော သောတာပန္နော ဒေဝပုတ္တော အတ္ထိ, သော ဗုဒ္ဓေဟိ တ သာဝကေဟိ တ ဒေသနာယ အာရဒ္ဓမတ္တာယယေဝ ဇာနာတိ – “အယံ ဒေသနာ ဥတ္တာနိကာ ဘဝိဿတိ, အယံ ဂမ္ဘီရာ။ အယံ ဈာနနိဿိတာ ဘဝိဿတိ, အယံ ဝိပဿနာနိဿိတာ။ အယံ မဂ္ဂနိဿိတာ အယံ ဖလနိဿိတာ, အယံ နိဗ္ဗာ

နနိဿိတာ”တိ။ သော တသ္မိံပိ ဒိဝသေ ထေရေန ဒေသနာယ အာရဒ္ဓမတ္တာယ ဧဝံ အညာသိ – “ယေန နီဟာရေန မ
ယှံ အယျေန ဓမ္မသေနာပတိနာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ, အယံ ဒေသနာ ဝိပဿနာကဋ္ဌဟာ ဘဝိဿ
သတိ, ဆဟိ မုခေဟိ ဝိပဿနံ ကထေဿတိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပါ
ပုဏိဿန္တိ, သောတာပန္နာဒီနံ ပန ဒေဝမနုဿာနံ ပရိစ္ဆေဒော န ဘဝိဿတိ။ ဒေသနာယ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ မယှ
ံ အယျဿ သာဓုကာရံ ဒဿာမီ”တိ ဒေဝတာနုဘာဝေန မဟန္တံ သဒ္ဒံ ကတွာ – “သာဓု သာဓု အယျာ”တိ အာဟ။

ဒေဝရာဇေန သာဓုကာရေ ဒိန္နေ ပရိတရကဟသာဒသဟဿေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ သဗ္ဗာဝ သာဓုကာရံ အဒံသု။
တာသံ သာဓုကာရသဒ္ဒေန သဗ္ဗာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝသနဒေဝတာ, တာသံ သဒ္ဒေန ကဝုတမတ္တေ ဒေဝတာ, တတော အဍ္ဎ
ယောဇနေ ယောဇနေတိ ဧတေနုပါယေန ဧကစက္ကဝါဠေ, ဒွိသု စက္ကဝါဠေသု, တီသု စက္ကဝါဠေသူတိ ဒသသဟဿ
သစက္ကဝါဠေသု ဒေဝတာ သာဓုကာရမဒံသု။ တာသံ သာဓုကာရသဒ္ဒေန ပထဝိဋ္ဌကနာက စ အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာ စ။
တတော အဗ္ဘဝလာဟကာ, ဥဏှဝလာဟကာ, သီတဝလာဟကာ, ဝဿဝလာဟကာ, စာတုမဟာရာဇိကာ စတ္တာရော
မဟာရာဇာနော, တာဝတိံသာ ဒေဝတာ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ, ယာမာ ဒေဝတာ, သုယာမော ဒေဝရာဇာ , တုသိတာ ဒေဝ
တာ, သန္တုသိတော ဒေဝရာဇာ, နိမ္မာနရတီ ဒေဝတာ, သုနိမ္မိတော ဒေဝရာဇာ, ဝသဝတ္တီ ဒေဝတာ, ဝသဝတ္တီ ဒေဝ
ရာဇာ, ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ, ဗြဟ္မပုရောဟိတာ, မဟာဗြဟ္မာနော, ပရိတ္တာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ, အာဘဿရာ, ပရိတ္
တသုဘာ, အပ္ပမာဏသုဘာ, သုဘကိဏှာ, ဝေဟပ္ဖလာ, အဝိဟာ, အတပ္ပာ, သုဒဿာ, သုဒဿီ, အကနိဋ္ဌာ ဒေဝ
တာတိ အသညေ စ အရူပါဝစရသတ္တေ စ ဌပေတွာ သောတာယတနပဝတ္တိဋ္ဌာနေ သဗ္ဗာ ဒေဝတာ သာဓုကာရမဒံသု။

တတော ခီဏာသဝမဟာဗြဟ္မာနော – “မဟာ ဝတာယံ သာဓုကာရသဒ္ဒော, ပထဝိတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အကနိ
ဋ္ဌလောကံ အာဂတော, ကိမတ္ထံ နု ခော ဧသော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရော ပုဗ္ဗာရာ
မေ ဝိသာခါယ ရတနပါသာဒေ နိသီဒိတွာ သံယောဇနပရိယာယဓမ္မဒေသနမာရဘိ, အမှေဟိပိ တတ္ထ ကာယသက္ခီဟိ
ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ အဂမံသု။ ပုဗ္ဗာရာမော ဒေဝတာဟိ ပရိပုဏ္ဏော, သမန္တာ ပုဗ္ဗာရာမဿ က
ဝုတံ အဍ္ဎယောဇနံ, ယောဇနန္တိ သကလစက္ကဝါဠံ ဟေဋ္ဌာ ပထဝိတလေန တိရိယံ စက္ကဝါဠပရိယန္တေန ပရိစ္ဆိန္နံ
ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ သန္နိပတိတာဟိ ဒေဝတာဟိ နိရန္တရမဟောသိ, အာရဂ္ဂနိတုဒနမတ္တေ ဌာနေ ဥပရိမ
ကောဋိယာ သဋ္ဌိ ဒေဝတာ သုခုမတ္တဘာဝေ မာပေတွာ အဋ္ဌံသု။

အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော “မဟန္တံ ဝတိဒံ ဟလာဟလံ, ကိံ နု ခော ဧတ”န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဒသသဟဿ
စက္ကဝါဠေ ဌိတာနံ ဒေဝတာနံ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိတဘာဝံ အဒ္ဒသ။ အထ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါနံ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ,
ပရိသပရိမာဏေနေဝ ပဿန္တိ စေဝ သဒ္ဒဉ္စ သာဝေန္တိ။ သာဝကာနံ ပန အဓိဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ ထေရော သမာပ
တ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ မဟဂ္ဂတစိတ္တေန အဓိဋ္ဌာသိ – “စက္ကဝါဠပရိယန္တာ ပရိသာ သဗ္
ဗာပိ မံ ပဿတု, ဓမ္မဉ္စ မေ ဒေသေန္တဿ သဒ္ဒံ သုဏာတူ”တိ။ အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿ
သေ စ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယဉ္စ နိသီဒိတွာ “ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရော နာမ ကီဒိသော ဒီဃော ရဿော
သာမော ဩဒါတော”တိ ဝတ္တဗ္ဗကာရဏံ နာဟောသိ, သဗ္ဗေသမ္ပိ သဗ္ဗဒိသာသု နိသိန္နာနံ အဘိမုခေယေဝ ပညာယိတ္
ထ, နဘမဇ္ဈေ ဌိတစန္ဒော ဝိယ အဟောသိ။ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿာပိဿ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿေ စ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယ
ဉ္စ နိသိန္နာ သဗ္ဗေ ကေကံသေနေဝ သဒ္ဒံ သုဏိံသု။

ဧဝံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ထေရော **အဇ္ဈတ္တသံယောဇနဉ္စ, အာဝုသော** တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ
ကာမဘဝေါ။ **ဗဟိဒ္ဓါ** တိ ရူပါရူပဘဝေါ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သတ္တာ ကာမဘဝေ အပ္ပံ ကာလံ ဝသန္တိ ကပ္ပဿ စတုတ္ထမေ
ဝ ကောဋ္ဌာသံ, ဣတရေသု တီသု ကောဋ္ဌာသေသု ကာမဘဝေါ သုညော ဟောတိ တုစ္ဆော, ရူပဘဝေ ဗဟုံ ကာလံ ဝသန္
တိ, တထာပိ တေသံ ယသ္မာ ကာမဘဝေ စုတိပဋိသန္ဓိယော ဗဟုကာ ဟောန္တိ, အပ္ပကာ ရူပါရူပဘဝေသု။ ယတ္ထ စ စုတိ
ပဋိသန္ဓိယော ဗဟုကာ, တတ္ထ အာလယောပိ ပတ္ထနာပိ အဘိလာသောပိ ဗဟု ဟောတိ။ ယတ္ထ အပ္ပာ, တတ္ထ အပ္
ပေါ။ တသ္မာ ကာမဘဝေါ အဇ္ဈတ္တံ နာမ ဇာတံ, ရူပါရူပဘဝေါ ဗဟိဒ္ဓါ နာမ။ ဣတိ အဇ္ဈတ္တသင်္ခါတေ ကာမဘဝေ
ဆန္ဒရာဂေ **အဇ္ဈတ္တသံယောဇနံ** နာမ, ဗဟိဒ္ဓါသင်္ခါတေသု ရူပါရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေ **ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနံ** နာမ။ ဩရ
မ္ဘာဂိယာနိ ဝါ ပဉ္စ သံယောဇနာနိ အဇ္ဈတ္တသံယောဇနံ နာမ, ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ ပဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနံ နာမ။ တတ္ရာယံ ဝစ

နတ္တော – သြရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု, တတ္ထ ဥပပတ္တိနိပ္ဖာဒနတော တံ သြရံ ဘဇန္တီတိ သြရမ္ဘာဂိယာနိ ။ ဥဒ္ဓံ ဝုစ္
စတိ ရူပာရူပဓာတု, တတ္ထ ဥပပတ္တိနိပ္ဖာဒနတော တံ ဥဒ္ဓံ ဘဇန္တီတိ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ။

ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေန အဇ္ဈတ္တသံယောဇနေန သံယုတ္တော ပုဂ္ဂလော **အဇ္ဈတ္တသံယောဇနော,** ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနေ
န သံယုတ္တော ပုဂ္ဂလော **ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနော** ။ ဥဘယမ္ပိ စေတံ န လောကိယသ္သ ဝဋ္ဋနိသ္သိတမဟာဇနသ္သ နာမံ။
ယေသံ ပန ဘဂဝတော ဒွေဝဓာ ပရိစ္ဆိန္နော, တေသံ သောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမီနံ အရိယသာဝကာနံ ဧတံ နာမံ။ ယထာ
ဟိ မဟာအရညေ ခဒိရဝနသာလဝနာဒီနိ ထမ္ဘော တုလာသင်္ဃာဋ္ဋောတိ နာမံ န လဘန္တိ, ခဒိရဝနံ သာလဝနန္တိ နာမမေဝ
လဘန္တိ။ ယဒါ ပန တတော ရုက္ခာ တိဏှာဟာယ ကုဌာရိယာ ဆိန္ဒိတွာ ထမ္ဘာဒိသဏ္ဌာနေန တစ္ဆိတာ ဟောန္တိ,
တဒါ ထမ္ဘော တုလာသင်္ဃာဋ္ဋောတိ နာမံ လဘန္တိ။ ဧဝမေဝံ အပရိစ္ဆိန္နဘဂဝေ ဗဟလကိလေသော ပုထုဇ္ဇနော ဧတံ
နာမံ န လဘတိ, ဘဂံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကိလေသေ တနုကေ ကတွာ ဌိတာ သောတာပန္နာဒယောဝ လဘန္တိ။

ကြမသ္သ စ ပနတ္ထသ္သ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဣဒံ **ဝစ္ဆကသာလောပမံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝစ္ဆကသာလံ ဟိ ကတွာ အန္တ
တော ခာဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ ဝစ္ဆကေ ယောတ္တေဟိ ဗန္ဓိတွာ တေသု ဥပနိဗန္ဓန္တိ, ယောတ္တေသု အပ္ပဟောန္တ
တေသု ကဏ္ဍေသုပိ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဝစ္ဆကေ ပဝေသေန္တိ, အန္တောသာလာယ ဩကာသေ အပ္ပဟောန္တေ ဗဟိ
ခာဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာပိ ဧဝမေဝ ကရောန္တိ။ တတ္ထ ကောစိ အန္တောဗဒ္ဓေါ ဝစ္ဆကော ဗဟိနိပန္နော ဟောတိ,
ကောစိ ဗဟိဗဒ္ဓေါ အန္တောနိပန္နော, ကောစိ အန္တောဗဒ္ဓေါ အန္တောဝ နိပန္နော, ကောစိ ဗဟိဗဒ္ဓေါ ဗဟိယေဝ နိပန္န
နော။ ကောစိ အန္တောပိ အဗဒ္ဓေါဝ စရတိ, ဗဟိပိ အဗဒ္ဓေါဝ။ တတ္ထ အန္တောဗဒ္ဓသ္သ ဗဟိနိပန္နသ္သ ဗန္ဓနံ ဒီဃံ
ဟောတိ။ သော ဟိ ဥဏှာဟာဒိပီဠိတော နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဝစ္ဆကာနံ အဗ္ဘန္တရေ နိပဇ္ဇတိ။ ဗဟိဗဒ္ဓေ အန္တောနိပန္နေ
ပိ ဧသေဝ နယော။ ယော ပန အန္တောဗဒ္ဓေါ အန္တောနိပန္နော, တသ္သ ဗန္ဓနံ ရဿံ ဟောတိ။ ဗဟိဗဒ္ဓေ ဗဟိနိပန္နေ
ပိ ဧသေဝ နယော။ ဥဘောပိ ဟိ တေ ဒိဝသမ္ပိ ခာဏုကံ အနုပရိဂန္တွာ တတ္ထေဝ သယန္တိ။ ယော ပန အန္တော အဗဒ္ဓ
ဓော တတ္ထေဝ ဝစ္ဆကာနံ အန္တရေ ဝိစရတိ။ အယံ သီလဝါ ဝစ္ဆကော ကဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ဝစ္ဆကာနံ အန္တရေ ဝိ
သ္သဇ္ဇော ဒိဝသမ္ပိ အညတ္ထ အဂန္တွာ တတ္ထေဝ စရတိ။ ဗဟိ အဗဒ္ဓေ တတ္ထေဝ ဝိစရန္တေပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ ဝစ္ဆကသာလာ ဝိယ တယော ဘဝါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝစ္ဆကသာလာယံ ခာဏုကာ ဝိယ အဝိဇ္ဇာခာဏုကော။ ဝ
စ္ဆကဗန္ဓနယောတ္တံ ဝိယ ဒသ သံယောဇနာနိ။ ဝစ္ဆကာ ဝိယ တီသု ဘဝေသု နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ ။ အန္တောဗဒ္ဓေါ ဗ
ဟိသယိတဝစ္ဆကော ဝိယ ရူပာရူပဘဝေသု သောတာပန္နသကဒာဂါမိနော။ တေ ဟိ ကိဉ္စာပိ တတ္ထေဝ ဝသန္တိ, သံ
ယောဇနံ ပန တေသံ ကာမာဝစရူပနိဗဒ္ဓမေဝ။ ကေနဋ္ဌေန? အပ္ပဟီနဋ္ဌေန။ ရူပာရူပဘဝေသု ပုထုဇ္ဇနောပိ ဧတေဟေဝ သ
င်္ဂဟိတော။ သောပိ ဟိ ကိဉ္စာပိ တတ္ထ ဝသတိ, သံယောဇနံ ပနသ္သ ကာမာဝစရူပနိဗဒ္ဓမေဝ။ ဗဟိဗဒ္ဓေါ အန္တောသ
ယိတဝစ္ဆကော ဝိယ ကာမာဝစရေ အနာဂါမီ။ သော ဟိ ကိဉ္စာပိ ကာမာဝစရေ ဝသတိ, သံယောဇနံ ပနသ္သ ရူပာရူပဘဝူ
ပနိဗဒ္ဓမေဝ။ အန္တောဗဒ္ဓေါ အန္တောနိပန္နော ဝိယ ကာမာဝစရေ သောတာပန္နသကဒာဂါမိနော။ တေ ဟိ သယမ္ပိ ကာ
မာဝစရေ ဝသန္တိ, သံယောဇနမ္ပိ တေသံ ကာမာဝစရူပနိဗဒ္ဓမေဝ။ ဗဟိဗဒ္ဓေါ ဗဟိနိပန္နော ဝိယ ရူပာရူပဘဝေသု အနာ
ဂါမီ။ သော ဟိ သယမ္ပိ တတ္ထ ဝသတိ, သံယောဇနမ္ပိသ္သ ရူပာရူပဘဝူပနိဗဒ္ဓမေဝ။ အန္တောအဗဒ္ဓေါ အန္တောဝိစ
ရဏဝစ္ဆကော ဝိယ ကာမာဝစရေ ခီဏာသဝေါ။ ဗဟိအဗဒ္ဓေါ ဗဟိဝိစရဏဝစ္ဆကော ဝိယ ရူပာရူပဘဝေ ခီဏာသဝေါ။
သံယောဇနေသု ပန သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသောတိ ဣမာနိ တီဏိ ဂစ္ဆန္တံ နိဝါရေန္တိ, ဂတံ ပဋိအာနေ
န္တိ။ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပာဒောတိ ဣမာနိ ပန ဒွေ သံယောဇနာနိ သမာပတ္တိယာ ဝါ အဝိက္ခမ္ဘေတွာ မဂ္ဂေန ဝါ
အသမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ရူပာရူပဘဝေ နိဗ္ဗတ္တိတုံ န သက္ကောတိ။

ကတမော စာဝုသောတိ ဣဒံ ထေရော ယထာ နာမ ပုရိသော ဒွေဝ ရတနပေဠာ ပဿေ ဌပေတွာ သမ္ပတ္တပရိသာ
ယ ဒွေဝ ဟတ္ထေ ပူရေတွာ သတ္တဝိဓံ ရတနံ ဘာဇေတွာ ဒဒေယျ, ဧဝံ ပဌမံ ရတနပေဠံ ဒတွာ ဒုတိယမ္ပိ တထေဝ ဒ
ဒေယျ။ ဧဝမေဝံ “အဇ္ဈတ္တသံယောဇနဉ္စ, အာဝုသော, ပုဂ္ဂလံ ဒေသေဿာမိ ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနဉ္စာ”တိ ဣမာနိ ဒွေဝ
ပဒာနိ မာတိကာဝသေန ဌပေတွာ ဣဒါနိ အဋ္ဌဝိဓာယ ပရိသာယ ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ ဝိတ္ထာရကထံ အာရဘိ။

တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **သီလဝါ ဟောတီ**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေဟိ သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ။ ဣတိ
ထေရော ဧတ္တာဝတာ စ ကိရ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဥဒ္ဒိသိတွာ “ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော”တိ ဣမိနာ တတ္ထ ဇေဋ္ဌ

ဌကသီလံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဒဿေသီတိ ဒီပဝိဟာရဝာသီ သုမတ္ထေရော အာဟ။ အန္တေဝာသိကော ပနဿ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော အာဟ – “ဥဘယတ္ထာပိ ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ ဝုတ္တော။ ပာတိမောက္ခသံဝရောယေဝ ဟိ သီလံ, ဣတရာနိ ပန တီဏိ သီလန္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီ”တိ အနနုဇာနန္တော ဥတ္တရိ အာဟ – ဣန္ဒြိယသံဝရော နာမ ဆဒွာရရက္ခာမတ္တကမေဝ, အာဇီဝပာရိသုဒ္ဓိ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယုပ္ပတ္တိမတ္တကံ, ပစ္စယသန္နိဿိတံ ပဋိလဒ္ဓပစ္စယေ “ဣဒမတ္ထ”န္တိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇနမတ္တကံ, နိပ္ပရိယာယေန ပန ပာတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ။ ယဿ သော ဘိန္နော, အယံ ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဟတ္ထပာဒေ သေသာနိ ရက္ခိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဿ ပန သော အရောဂော, အယံ အစ္ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဇီဝိတံ သေသာနိ ပုန ပာကတိကာနိ ကတွာ ရက္ခိတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ သီလဝာတိ ဣမိနာ ပာတိမောက္ခသံဝရံ ဥဒ္ဒိသိတွာ တံ ဝိတ္ထာရေန္တော “ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော”တိအာဒိမာဟာတိ။

တတ္ထ **ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော**တိ ပာတိမောက္ခသံဝရေန သမန္နာဂတော။ **အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော**တိ အာစာရေန စ ဂောစရေန စ သမ္ပန္နော။ **အဏုမတ္တေသူ**တိ အပ္ပမတ္တကေသု။ **ဝဇ္ဇေသူ**တိ အကုသလဓမ္မေသု။ **ဘယဒဿာဝီ**တိ ဘယဒဿီ။ **သမာဒာယာ**တိ သမ္မာ အာဒိယိတွာ။ **သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ**တိ တံ တံ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယိတွာ သိက္ခတိ။ အပိစ **သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ**တိ ယံကိဉ္စိ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခာကောဋ္ဌာသေသု သိက္ခိတဗ္ဗံ ကာယိကံ ဝာ ဝာစသိကံ ဝာ, တံ သဗ္ဗံ သမ္မာ အာဒာယ သိက္ခတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရတော ပန သဗ္ဗာနေတာနိ ပာတိမောက္ခသံဝရာဒီနိ ပဒာနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄ အာဒယော) ဝုတ္တာနိ, စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလဉ္စ သဗ္ဗာကာရေန ဝိဘဇိတွာ ဒဿိတံ။ **အညတရံ ဒေဝနိကာယ**န္တိ ဆသု ကာမာဝစရဒေဝဃဋ္ဌာသု အညတရံ ဒေဝဃဋ္ဌံ။ **အာဂာမီ ဟောတီ**တိ ဟေဋ္ဌာ အာဂာမီ ဟောတိ။ **အာဂန္တွာ ဣတ္ထတ္တ**န္တိ ဣတ္ထတ္တံ မာနုသကပဉ္စက္ခန္ဓဘာဝမေဝ အာဂန္တွာ ဟောတိ။ တတ္ထူပပတ္တိကော ဝာ ဥပရူပပတ္တိကော ဝာ န ဟောတိ, ပုန ဟေဋ္ဌာဂာမိယေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ အင်္ဂေန သုက္ခဝိပဿကဿ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကဘိက္ခုနော ဟေဋ္ဌိမံ မဂ္ဂဒွယဉ္စေဝ ဖလဒွယဉ္စ ကထိတံ။

အညတရံ သန္တံ စေတောဝိမုတ္တိန္တိ အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု အညတရံ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိံ။ သာ ဟိ ပစ္စနီကကိလေသာနံ သန္တတ္တာ သန္တာ, တေဟေဝ စ ကိလေသေဟိ စေတသော ဝိမုတ္တတ္တာ စေတောဝိမုတ္တီတိ ဝုစ္စတိ။ **အညတရံ ဒေဝနိကာယ**န္တိ ပဉ္စသု သုဒ္ဓာဝာသဒေဝနိကာယေသု အညတရံ။ **အနာဂန္တွာ ဣတ္ထတ္တ**န္တိ ပုန ဣမံ ပဉ္စက္ခန္ဓဘာဝံ အနာဂန္တွာ, ဟေဋ္ဌူပပတ္တိကော န ဟောတိ, ဥပရူပပတ္တိကော ဝာ ဟောတိ တတ္ထေဝ ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ အင်္ဂေန သမာဓိကမ္မိကဿ ဘိက္ခုနော တယော မဂ္ဂာ တီဏိ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။

ကာမာနံယေဝ နိဗ္ဗိဒာယာတိ ဒုဝိဓာနမ္ပိ ကာမာနံ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ ဥက္ကဏ္ဌနတ္ထာယ။ **ဝိရာဂာယာ**တိ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **နိရောဓာယာ**တိ အပ္ပဝတ္တိကရဏတ္ထာယ။ **ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ သောတာပန္နဿ စ သကဒာဂာမိနော စ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂက္ခယတ္ထာယ အနာဂာမိမဂ္ဂဝိပဿနာ ကထိတာ ဟောတိ။ **ဘဝာနံယေဝာ**တိ တိဏ္ဏံ ဘဝာနံ။ ဣမိနာ အနာဂာမိနော ဘဝရာဂက္ခယတ္ထာယ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိပဿနာ ကထိတာ ဟောတိ။ **တဏှက္ခယာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ ဣမိနာပိ သောတာပန္နသကဒာဂာမီနံယေဝ ပဉ္စကာမဂုဏိကတဏှက္ခယကရဏတ္ထံ အနာဂာမိမဂ္ဂဝိပဿနာ ကထိတာ။ **သော လောဘက္ခယာယာ**တိ ဣမိနာပိ အနာဂာမိနော ဘဝလောဘက္ခယတ္ထာယ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိပဿနာဝ ကထိတာ။ **အညတရံ ဒေဝနိကာယ**န္တိ သုဒ္ဓာဝာသေသွေဝ အညတရံ ဒေဝနိကာယံ။ **အနာဂန္တွာ ဣတ္ထတ္တ**န္တိ ဣမံ ခန္ဓပဉ္စကဘာဝံ အနာဂန္တွာ, ဟေဋ္ဌူပပတ္တိကော န ဟောတိ, ဥပရူပပတ္တိကော ဝာ ဟောတိ, တတ္ထေဝ ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။

ဣတိ ပဌမေန အင်္ဂေန သုက္ခဝိပဿကဿ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကဘိက္ခုနော ဟေဋ္ဌိမာနိ ဒွေ မဂ္ဂဖလာနိ ကထိတာနိ, ဒုတိယေန သမာဓိကမ္မိကဿ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ, “သော ကာမာန”န္တိ ဣမိနာ သောတာပန္နသကဒာဂာမိနံ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂက္ခယာယ ဥပရိ အနာဂာမိမဂ္ဂဝိပဿနာ, “သော ဘဝာနံယေဝ”တိ ဣမိနာ အနာဂာမိဿ ဥပရိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိပဿနာ, “သော တဏှက္ခယာယာ”တိ ဣမိနာ သောတာပန္နသကဒာဂာမိနံ ပဉ္စကာမဂုဏိကတဏှက္ခယာယ ဥပရိ အနာဂာမိမဂ္ဂဝိပဿနာ, “သော လောဘက္ခယာယာ”တိ ဣမိနာ အနာဂာမိနော ဘဝလောဘက္ခယာယ ဥပရိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိပဿနာ ကထိတာတိ ဧဝံ ဆဟိ မုခေဟိ ဝိပဿနံ ကထေတွာ ဒေသနံ ယထာနုသန္ဓိံ ပာပေသိ။

ဒေသနာပရိယောသာနေ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု, သောတာပန္နာဒီနံ ပရိစ္ဆေဒေါ န ဟောသိ။ ယထာ စ ဣမသ္မိံ သမာဂမေ, ဧဝံ မဟာသမယသုတ္တေ မင်္ဂလသုတ္တေ စ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တေ စ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု, သောတာပန္နာဒီနံ ဒေဝမနုဿာနံ ပရိစ္ဆေဒေါ နာဟောသိ။

သမစိတ္တာ ဒေဝတာ တိ စိတ္တဿ သုခုမဘာဝသမတာယ သမစိတ္တာ။ သဗ္ဗာပိ ဟိ တာ အတ္တနော အတ္တဘာဝေ သုခုမေ စိတ္တသရိက္ခကေ ကတွာ မာပေသုံ။ တေန သမစိတ္တာ နာမ ဇာတာ။ အပရေနပိ ကာရဏေန သမစိတ္တာ – ''ထေရေန သမာပတ္တိ တာဝ ကထိတာ, သမာပတ္တိထာမော ပန န ကထိတော။ မယံ ဒသဗလံ ပက္ကောသိတွာ သမာပတ္တိယာ ထာမံ ကထာပေဿာမာ''တိ သဗ္ဗာပိ ဧကစိတ္တာ အဟေသုန္တိပိ သမစိတ္တာ။ အပရမ္ပိ ကာရဏံ – ''ထေရေန ဧကေန ပရိယာယေန သမာပတ္တိပိ သမာပတ္တိထာမောပိ ကထိတော, ကော နု ခော ဣမံ သမာဂမံ သမ္ပတ္တော, ကော န သမ္ပတ္တော''တိ ဩလောကယမာနာ တထာဂတဿ အသမ္ပတ္တဘာဝံ ဒိသွာ ''မယံ တထာဂတံ ပက္ကောသိတွာ ပရိသံ ပရိပုဏ္ဏံ ကရိဿာမာ''တိ သဗ္ဗာပိ ဧကစိတ္တာ အဟေသုန္တိပိ သမစိတ္တာ။ အပရမ္ပိ ကာရဏံ – အနာဂတေ ကောစိဒေဝ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ ''အယံ ဒေသနာ သာဝကဘာသိတာ''တိ အကာရဏံ ကရေယျ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပက္ကောသိတွာ ဣမံ ဒေသနံ သဗ္ဗညုဘာသိတံ ကရိဿာမ။ ဧဝံ အနာဂတေ ဂရုဘာဝနီယာ ဘဝိဿတီတိ သဗ္ဗာဝ ဧကစိတ္တာ အဟေသုန္တိပိ သမစိတ္တာ။ အပရမ္ပိ ကာရဏံ – သဗ္ဗာပိ ဟိ တာ ဧကသမာပတ္တိလာဘိနိယော ဝါ အဟေသုံ ဧကာရမ္မဏလာဘိနိယော ဝါတိ ဧဝမ္ပိ သမစိတ္တာ။

ဟတ္ထာ တိ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ အာမောဒိတာ ပမောဒိတာ။ **သာဓူ**တိ အာယာစနတ္ထေ နိပါတော။ **အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ** တိ န ထေရဿ အနုကမ္ပံ ကာရုညံ အနုဒ္ဒယံ ပဋိစ္စ, န စ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ထေရဿ အနုကမ္ပိတဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ။ ယသ္မိံ ဟိ ဒိဝသေ ထေရော သူကရခတလေဏဒွါရေ ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနေ (မ. နိ. ၂.၂၀၆) ကထိယမာနေ တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ဗီဇမာနော ဌိတော ပရဿ ဝဍ္ဎိတဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ခုဒံ ဝိနောဒေန္တော ဝိယ ပရဿ သဇ္ဇိတပသာဓနံ သီသေ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ စ သာဝကပါရမိဉာဏဿ နိပ္ပဒေသတော မတ္ထကံ ပတ္တော, တသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ ဘဂဝတာ အနုကမ္ပိတော နာမ။ အဝသေသာနံ ပန တံ ဌာနံ သမ္ပတ္တာနံ ဒေဝမနုဿာနံ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ ဂစ္ဆတု ဘဂဝါတိ ဘဂဝန္တံ ယာစိံသု။

ဗလဝါ ပုရိသောတိ ဒုဗ္ဗလော ဟိ ခိပ္ပံ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဗလဝါဝ သက္ကောတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **သမ္မုခေ ပာတုရဟောသီ** တိ သမ္မုခဋ္ဌာနေ ပုရတောယေဝ ပါကဋော အဟောသိ။ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ ''ဣဓ သာရိပုတ္တာ''တိအာဒိနာ နယေန အတ္တနော အာဂမနကာရဏံ အဝေါစ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''သစေ ကောစိ ဗာလော အကတညူ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဥပါသကော ဝါ ဥပါသိကာ ဝါ ဧဝံ စိန္တေယျ – 'သာရိပုတ္တတ္ထေရော မဟန္တံ ပရိသံ အလတ္ထ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧတ္တကံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဥဿူယာယ ပရိသံ ဥဋ္ဌာပေတုံ အာဂတော'တိ။ သော ဣမံ မယိ မနောပဒေါသံ ကတွာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တေယျာ''တိ။ အထတ္တနော အာဂမနကာရဏံ ကထေန္တော ဧတံ ''ဣဓ သာရိပုတ္တာ''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

ဧဝံ အတ္တနော အာဂမနကာရဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သမာပတ္တိယာ ထာမံ ကထေတုံ **တာ ခေါ ပန, သာရိပုတ္တ, ဒေဝတာ ဒသပိ ဟုတွာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသဝသေန တ အတ္ထံ အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ သမာပတ္တိဝသေန တ။ ယသဝသေန တာဝ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ ဒသ ဒသ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု, တာဟိ အပ္ပေသက္ခတရာ ဝီသတိ ဝီသတိ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု, တာဟိ အပ္ပေသက္ခတရာ။ပေ.။ သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု။ သမာပတ္တိဝသေန ပန ယာဟိ ပဏီတာ သမာပတ္တိ ဘာဝိတာ, တာ သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု။ ယာဟိ တတော ဟီနတရာ, တာ ပညာသ ပညာသ။ ပေ.။ ယာဟိ တတော ဟီနတရာ သမာပတ္တိ ဘာဝိတာ။ပေ.။ တာ ဒသ ဒသ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု။ ယာဟိ တ ဟီနာ ဘာဝိတာ, တာ ဒသ ဒသ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု။ ယာဟိ တတော ပဏီတတရာ ဘာဝိတာ, တာ ဝီသတိ ဝီသတိ။ ယာဟိ တတော ပဏီတတရာ။ပေ.။ တာ သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဧကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌံသု။

အာရဂ္ဂကောဋိနိတုဒနမတ္တေ တိ အာရဂ္ဂကောဋိယာ ပတနမတ္တေ ဩကာသေ။ **န စ အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တီ** တိ ဧဝံ သမ္ဗာဓေ ဌာနေ တိဋ္ဌန္တိယောပိ အညမညံ န ဗျာဗာဓေန္တိ န ဃဋ္ဋေန္တိ, အသမ္ဘိန္နာ အသမ္မိဿာဝ အဟေသုံ။ ''တဝ ဟတ္ထော မံ ဗာဓတိ, တဝ ပါဒော မံ မဒ္ဒန္တော ဌိတော''တိ ဝတ္တဗ္ဗကာရဏံ နာဟောသိ။ **တတ္ထ**

ထ နူနာတိ တသ္မိံ ဘဝေ နူန။ **တထာစိတ္တံ ဘာဝိတ** န္တိ တေနာကာရေန စိတ္တံ ဘာဝိတံ။ **ယေန တာ ဒေဝတာ**တိ ယေန တထာဘာဝိတေန စိတ္တေန တာ ဒေဝတာ ဒသပိ ဟုတ္ဝာ။ပေ.။ တိဋ္ဌန္တိ, န စ အညမညံ ဗ္ယာဗာဓေန္တီတိ။ **ဣဓေဝ ခေါ**တိ သာသနေ တ မနုဿလောကေ တ ဘုမ္မံ, ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ ဣမသ္မိံယေဝ မနုဿလောကေတိ အတ္ထော။ တာသဉှိ ဒေဝတာနံ ဣမသ္မိံယေဝ မနုဿလောကေ ဣမသ္မိံယေဝ စ သာသနေ တံ စိတ္တံ ဘာဝိတံ, ယေန တာ သန္တေ ရူပဘဝေ နိဗ္ဗတ္တာ, တတော စ ပန အာဂန္တ္ဝာ ဧဝံ သုခုမေ အတ္တဘာဝေ မာပေတ္ဝာ ဌိတာ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ကဿပဒသဗလဿ သာသနေ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာပိ အတ္ထိ, သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ ပန ဧကာဝ အနုသာသနီ ဧကံ သာသနန္တိ ကတ္ဝာ ''ဣဓေဝ ခေါ, သာရိပုတ္တာ''တိ အညဗုဒ္ဓာနံ သာသနမ္ပိ ဣမမေဝ သာသနံ ကရောန္တော အာဟ။ တ္တောဝတာ တထာဂတေန သမာပတ္တိယာ ထာမော ကထိတော။

ဣအာနိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဲ အာရဗ္ဘ တန္တိဝသေန အနုသာသနိံ ကထေန္တော **တသ္မာတိဟ, သာရိပုတ္တာ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တာ ဒေဝတာ ဣဓေဝ သန္တံ သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ သန္တေ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တာ, တသ္မာ။ **သန္တိန္ဒြိယာ** တိ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ သန္တတာယ နိဗ္ဗုတတာယ ပဏီတတာယ သန္တိန္ဒြိယာ။ **သန္တမာနသာ**တိ မာနသဿ သန္တတာယ နိဗ္ဗုတတာယ ပဏီတတာယ သန္တမာနသာ။ **သန္တံယေဝ ဥပဟာရံ ဥပဟရိဿာမာ**တိ ကာယစိတ္တူပဟာရံ သန္တံ နိဗ္ဗုတံ ပဏီတံယေဝ ဥပဟရိဿာမ။ **သဗြဟ္မစာရီသူ** တိ သမာနံ ဧကုဒ္ဒေသတာဒိံ ဗြဟ္မံ စရန္တေသု သဟဓမ္မိကေသု။ **ဧဝဉှိ တေ, သာရိပုတ္တ, သိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ တ္တေကေန တရေန ဘဂဝတ ဒေသနံ သဗ္ဗညုဘာသိတံ အကာသိ။ **အနဿု** န္တိ နဋ္ဌာ ဝိနဋ္ဌာ။ **ယေ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ နာဿောသု** န္တိ ယေ အတ္တနော ဟာပိကံ တုဋ္ဌိ နိရတ္ထကံ ဒိဋ္ဌိ နိဿာယ ဣမံ ဧဝရူပံ ဓမ္မဒေသနံ သောတုံ န လဘိံသူတိ ယထာနုသန္ဓိနာ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

၃၈. ဆဋ္ဌေ **ဝရဏာယံ ဝိဟရတီ**တိ ဝရဏာ နာမ ဧကံ နဂရံ, တံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ **ကာမရာဂဘိနိဝေသဝိနိဗန္ဓပလိဂေဓပရိယုဋ္ဌာနဇ္ဈောသာနဟေတူ**တိ ကာမရာဂဘိနိဝေသဟေတု, ကာမရာဂဝိနိဗန္ဓဟေတု, ကာမရာဂပလိဂေဓဟေတု, ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနဟေတု, ကာမရာဂအဇ္ဈောသာနဟေတူတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယ္ဝာယံ ပဉ္စကာမဂုဏေ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမရာဂေါ, တဿာဘိနိဝေသာဒိဟေတု။ ကာမရာဂေန အဘိနိဝိဋ္ဌတ္တာ ဝိနိဗဒ္ဓတ္တာ တသ္မိံယေဝ စ ကာမရာဂေ မဟာပင်္ကေ ဝိယ ပလိဂေဓတ္တာ အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ တေနေဝ စ ကာမရာဂေန ပရိယုဋ္ဌိတတ္တာ ဂဟိတတ္တာ ကာမရာဂေနေဝ စ အဇ္ဈောသိတတ္တာ ဂိလိတ္ဝာ ပရိနိဋ္ဌပေတ္ဝာ ဂဟိတတ္တာတိ။ **ဒိဋ္ဌိရာဂ** ဒိပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဒိဋ္ဌိရာဂေ** တိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကရာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပုရတ္ထိမေသု ဇနပဒေသူ**တိ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနတော သာဝတ္ထိဇနပဒော ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ ဟောတိ, ထေရော စ နိသိန္နောပိ တတောမုခေါဝ နိသိန္နော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဥအာနံ ဥအာနေသီ**တိ ဥအာဟာရံ ဥအာဟရိ။ ယထာ ဟိ ယံ တေလံ မာနံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, ဝိဿန္ဒိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, တံ အဝသေသကောတိ ဝုစ္စတိ။ ယဉ္စ ဇလံ တဋ္ဌာကံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ , တံ ဩဃောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမေဝံ ယံ ပီတိဝစနံ ဟဒယံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဓိကံ ဟုတ္ဝာ အန္တော အသဏ္ဌဟိတ္ဝာ ဗဟိ နိက္ခမတိ, တံ ဥအာနန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝရူပံ ပီတိမယဝစနံ နိစ္ဆာရေသီတိ အတ္ထော။

၃၉. သတ္တမေ **ဂုန္ဒာဝနေ** တိ ဧဝံ နာမကေ ဝနေ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ''မဟာကစ္စာနတ္ထေရော ကိရ နာမ အတ္တနော ပိတုမတ္တမ္ပိ အယျကမတ္တမ္ပိ ဒိသ္ဝာ နေဝ အဘိဝာဒေတိ န ပစ္စုဋ္ဌေတိ န အာသနေန နိမန္တေတီ''တိ သုတ္ဝာ ''န သက္ကာ တ္တေကေန နိဋ္ဌံ ဂန္တုံ, ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ နံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ ဘုတ္တပာတရာသော ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ။ **ဇိဏ္ဏေ** တိ ဇရာဇိဏ္ဏေ။ **ဝုဒ္ဓေ** တိ ဝယောဝုဒ္ဓေ။ **မဟလ္လကေ** တိ ဇာတိမဟလ္လကေ။ **အဒ္ဓဂတေ**တိ ဒီဃကာလဒ္ဓာနံ အတိက္ကန္တေ။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တေ** တိ ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္တေ။ **တယိဒံ, ဘော ကစ္စာန, တထေဝ**တိ, ဘော ကစ္စာန, ယံ တံ အမ္ဟေဟိ ကေဝလံ သုတမေဝ, တံ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌေန သမေတိ။ တသ္မာ တံ တထေဝ, န အညထာ။ **န ဟိ ဘဝံ ကစ္စာနော ဗ္ရာဟ္မဏေ** တိ ဣဒံ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော – အမ္ဟေ ဧဝံ မဟလ္လကေ ဒိသ္ဝာ ဘောတော ကစ္စာနဿ အဘိဝာဒနမတ္တမ္ပိ ပစ္စုဋ္ဌာနမတ္တမ္ပိ အာသနေန နိမန္တနမတ္တမ္ပိ နတ္ထီတိ။ **န သမ္ပန္နမေဝ** တိ န ယုတ္တမေဝ န အနုစ္ဆဝိကမေဝ။

ထေရော ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနံ သုတွာ "အယံ ဗြာဟ္မဏော နေဝ ဝုဒ္ဓေ ဇာနာတိ န ဒဟရေ, အာစိက္ခိဿာမိဿ သ ဝုဒ္ဓေ စ ဒဟရေ စာ"တိ ဒေသနံ ဝဍ္ဍေန္တော **အတ္ထိ ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇာနတာ**တိ သဗ္ဗံ နေယျံ ဇာနန္တေန။ **ပဿတာ** တိ တဒေဝ ဟတ္ထေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ ပဿန္တေန။ **ဝုဒ္ဓဘူမိ** တိ ယေန ကာရဏေန ဝုဒ္ဓေါ နာမ ဟောတိ, တံ ကာရဏံ။ **ဒဟရဘူမိ**တိ ယေန ကာရဏေန ဒဟရော နာမ ဟောတိ, တံ ကာရဏံ။ **အာသီတိကော**တိ အသီတိဝဿဝယော။ **နာဝုတိကော**တိ နဝုတိဝဿဝယော။ **ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇတိ** တိ ဝတ္ထုကာမေ ကိလေသကာမေတိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ကမနဝသေန ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **ကာမမဇ္ဈာဝသတီ** တိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ဃရေ ဃရဿာမိကော ဝိယ ဝသတိ အဓိဝသတိ။ **ကာမပရိယေသနာယ ဥဿုကော** တိ ဒုဝိဓာနမ္ပိ ကာမာနံ ပရိယေသနတ္ထံ ဥဿုက္ကမာပန္နော။ **ဗာလော န ထေရောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ**တိ သော န ထေရော ဗာလော မန္ဒောတွေဝ ဂဏနံ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တံ ဟေတံ –

> "န တေန ထေရော သော ဟောတိ၊ ယေနဿ ပလိတံ သိရော။
> ပရိပက္ကော ဝယော တဿ၊ မောဃဇိဏ္ဏောတိ ဝုစ္စတီ"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၆၀)။

ဒဟရောတိ တရုဏော။ **ယုဝါ**တိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။ **သုသုကာဠကေသော**တိ သုဋ္ဌု ကာဠကေသော။ **ဘဒြေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော**တိ ယေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ယုဝါ, တံ ယောဗ္ဗနံ ဘဒ္ဒံ လဒ္ဓကန္တိ ဒဿေတိ။ **ပဌမေန ဝယသာ**တိ ပဌမဝယော နာမ တေတ္တိံသ ဝဿာနိ, တေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဍိတော ထေရောတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ပဏ္ဍိတောတိ စ ထေရောတိ စ ဂဏနံ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> "ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စ၊ အဟိံသာ သံယမော ဒမော။
> သ ဝေ ဝန္တမလော ဓီရော၊ ထေရော ဣတိ ပဝုစ္စတီ"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၆၁)။

၄၀. အဋ္ဌမေ **စောရာ ဗလဝန္တော ဟောန္တီ** တိ ပက္ခသမ္ပန္နာ, ပရိဝါရသမ္ပန္နာ, ဓနသမ္ပန္နာ, နိဝါသဋ္ဌာနသမ္ပန္နာ, ဝါဟနသမ္ပန္နာ စ ဟောန္တိ။ **ရာဇာနော တသ္မိံ သမယေ ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တီ** တိ တသ္မိံ သမယေ ရာဇာနော တာသံ သမ္ပတ္တီနံ အဘာဝေန ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ။ **အတိယာတုန္တိ** ဗဟိဒ္ဓါ ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ ဣန္ဒိတိန္ဒိတက္ခဏေ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတုံ။ **နိယျာတုန္တိ** "စောရာ ဇနပဒံ ဝိလုမ္ပန္တိ မဒ္ဒန္တိ, တေ နိသေဓေဿာမာ"တိ ပဌမယာမေ ဝါ မဇ္ဈိမယာမေ ဝါ ပစ္ဆိမယာမေ ဝါ နိက္ခမိတုံ ဖာသုကံ န ဟောတိ။ တတော ဥဋ္ဌာယ စောရာ မနုဿေ ဟေဌေတွာ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပစ္စန္တိမေ ဝါ ဇနပဒေ အနုသညာတုန္တိ** ကမ္မံ ဝါ တသကရဏတ္ထာယ သေတုံ အတ္ထရဏတ္ထာယ ပေဟဒ္ဒရဏံ ခဏာပနတ္ထာယ သာလာဒီနံ ကရဏတ္ထာယ ပစ္စန္တိမေ ဇနပဒေ အနုသညာတုမ္ပိ န သုခံ ဟောတိ။ **ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာန** န္တိ အန္တောနဂရဝါသီနံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ။ **ဗာဟိရာနိ ဝါ ကမ္မန္တာနီ** တိ ဗဟိဂါမေ အာရာမေ ခေတ္တကမ္မန္တာနိ။ **ဟပဘိက္ခူ ဗလဝန္တော ဟောန္တီ** တိ ပက္ခုတ္တရာ ယသုတ္တရာ ပုညဝန္တော ဗဟုကေဟိ ဥပဋ္ဌာကေဟိ စ ဥပဋ္ဌာကီဟိ စ သမန္နာဂတာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တသန္နိဿိတာ။ **ပေသလာ ဘိက္ခူ တသ္မိံ သမယေ ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တီ**တိ တသ္မိံ သမယေ ပိယသီလာ ဘိက္ခူ တာသံ သမ္ပတ္တီနံ အဘာဝေန ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ။ **တုဏှီဘူတာ တုဏှီဘူတာဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ သင်္ကသာယန္တီ**တိ နိဿဒ္ဒါ ဟုတွာ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နာ ကိဉ္စိ ဧကဝစနမ္ပိ မုခံ ဥက္ခိပိတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တာ ပဇ္ဈာယန္တာ ဝိယ နိသီဒန္တိ။ **တယိဒန္တိ** တဒေတံ ကာရဏံ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၁. နဝမေ **မိစ္ဆာပဋိပတ္တာဓိကရဏဟေတု** တိ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိယာ ကာရဏဟေတု ပဋိပဇ္ဇနဟေတူတိ အတ္ထော။ **ဉာယံ ဓမ္မံ ကုသလ** န္တိ သဟဝိပဿနကံ မဂ္ဂံ။ ဧဝရူပေါ ဟိ သဟဝိပဿနကံ မဂ္ဂံ အာရာဓေတုံ သမ္ပာဒေတုံ ပူရေတုံ န သက္ကောတိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ ကထိတော။

၄၂. ဒသမေ **ဒုဂ္ဂဟိတေဟီ** တိ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဂဟိတေဟိ။ **ဗျဉ္ဇနပ္ပတိရူပကေဟီ** တိ ဗျဉ္ဇနသော ပတိရူပကေဟိ အက္ခရစိတ္တတာယ လဒ္ဓကေဟိ။ **အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ ပဋိဗာဟန္တီ** တိ သုဂ္ဂဟိတသုတ္တန္တာနံ အတ္ထဉ္စ ပာဠိဉ္စ

စ ပဋိဗာဟန္တိ, အတ္တနော ဒုဂ္ဂဟိတသုတ္တန္တာနံယေဝ အတ္ထဉ္စ ပါဠိဉ္စ ဥတ္တရိတရံ ကတွာ ဒဿေန္တိ။ သုက္
ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သာသနဿ ဝုဒ္ဓိ စ ပရိဟာနိ စ ကထိတာတိ။

သမစိတ္တဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. ပရိသဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၃. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **ဥတ္တာနာ** တိ ပါကဋာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ။ **ဂမ္ဘီရာ** တိ ဂုဠှာ ပဋိစ္ဆန္နာ။ **ဥဒ္ဓတာ** တိ ဥဒ္ဓစ္စေန သမန္နာဂတာ။ **ဥန္နဠာ** တိ ဥဂ္ဂတနဠာ, ဥဋ္ဌိတတုစ္ဆမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စပလာ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တာ။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ ခရဝစနာ။ **ဝိကိဏ္ဏဝါစာ** တိ အသံယတဝစနာ ဒိဝသမ္ပိ နိရတ္ထကဝစနပလာပိနော။ **မုဋ္ဌဿတီ** တိ ဝိဿဋ္ဌသတိနော။ **အသမ္ပဇာနာ** တိ နိပ္ပညာ။ **အသမာဟိတာ**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တဿာပိ အလာဘိနော။ **ပါကတိန္ဒြိယာ** တိ ပကတိယာ ဌိတေဟိ ဝိဝဋေဟိ အရက္ခိတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သမန္နာဂတာ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၄. ဒုတိယေ **ဘဏ္ဍနဇာတာ** တိ ဘဏ္ဍနံ ဝုစ္စတိ ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေါ, တံ တေသံ ဇာတန္တိ ဘဏ္ဍနဇာတာ။ တထာ "မယံ တုမှေ ဒဏ္ဍာပေဿာမ ဗန္ဓာပေဿာမာ"တိအာဒိဝစနပ္ပဝတ္တိယာ သဉ္ဇာတကလဟာ။ အယံ တာဝ ဂိဟီသု နယော။ ပဗ္ဗဇိတာ ပန အာပတ္တိဝီတိက္ကမဝါစံ ဝဒန္တာ **ကလဟဇာတာ** နာမ။ **ဝိဝါဒါပန္နာ** တိ ဝိရုဒ္ဓဝါဒံ အာပန္နာ။ **မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ** တိ ဂုဏာနံ ဆိန္ဒနဋ္ဌေန ဒုဗ္ဘာသိတာ ဝါစာ မုခသတ္တိယောတိ ဝုစ္စန္တိ, တာဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဇ္ဈန္တာ။ **သမဂ္ဂါ** တိ ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာတိ ဧတေသံ ကရဏေန သမဂ္ဂတာယ သဟိတာ။ **ပိယစက္ခူဟီ**တိ မေတ္တာစက္ခူဟိ။

၄၅. တတိယေ **အဂ္ဂဝတီ** တိ ဥတ္တမပုဂ္ဂလဝတီ, အဂ္ဂါယ ဝါ ဥတ္တမာယ ပဋိပတ္တိယာ သမန္နာဂတာ။ တတော ဝိပရီတာ **အနဂ္ဂဝတီ**။ **ဗာဟုလိကာ** တိ စီဝရာဒိဗာဟုလ္လာယ ပဋိပန္နာ။ သာသနံ သိထိလံ ဂဏှန္တီတိ **သာထလိကာ**။ **ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ ဧတ္ထ ဩက္ကမနံ ဝုစ္စတိ အဝဂမနဋ္ဌေန ပဉ္စ နီဝရဏာနိ, တေန ပဉ္စနီဝရဏပူရဏေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဝိဝေကေ**တိ ဥပဓိဝိဝေကေ နိဗ္ဗာနေ။ **နိက္ခိတ္တဓုရာ** တိ ဩရောပိတဓုရာ။ **န ဝီရိယံ အာရဘန္တီ**တိ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝီရိယံ န ကရောန္တိ။ **အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ** တိ ပုဗ္ဗေ အပ္ပတ္တဿ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဝိသေသဿ ပတ္တိအတ္ထာယ။ ဣတရံ ပဒဒွယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပစ္ဆိမာ ဇနတာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကဇနော ။ **ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇတီ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ကတံ အနုကရောန္တော ဒိဋ္ဌဿ တေသံ အာစာရဿ အနုဂတိံ အာပဇ္ဇတိ နာမ။ သေသံ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၆. စတုတ္ထေ **အရိယာ**တိ အရိယသာဝကပရိသာ။ **အနရိယာ**တိ ပုထုဇ္ဇနပရိသာ။ **"ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနန္တီ**တိ ဌပေတွာ တဏှံ တေဘူမကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စံ နာမ, ဧတ္တကမေဝ ဒုက္ခံ, ဣတော ဥဒ္ဓံ ဒုက္ခံ နတ္ထီတိ ယထာသဘာဝတော နပ္ပဇာနန္တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ သေသပဒေသု ပန တဿ ဒုက္ခဿ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ **သမုဒယော** နာမ, တဿာယေဝ တဏှာယ, ဒွိန္နမ္ပိ ဝါ တေသံ သစ္စာနံ အစ္စန္တက္ခယော အသမုပ္ပတ္တိ **ဒုက္ခနိရောဓော** နာမ, အဋ္ဌင်္ဂိကော အရိယမဂ္ဂေါ **ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ** နာမာတိ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတူဟိ သစ္စေဟိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ စ စတ္တာရိ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။

၄၇. ပဉ္စမေ **ပရိသာကသဋော**တိ ကသဋပရိသာ ကစဝရပရိသာ ပလာပပရိသာတိ အတ္ထော။ **ပရိသာမဏ္ဍော** တိ ပသန္နပရိသာ သာရပရိသာတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆန္တိ** တိ ဆန္ဒေန အဂတိံ ဂစ္ဆန္တိ, အကတ္တဗ္ဗံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမာနိ ပန စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ ဘဏ္ဍဘာဇနီယေ စ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ စ လဗ္ဘန္တိ။ တတ္ထ ဘဏ္ဍဘာဇနီယေ တာဝ အတ္တနော ဘာရဘူတာနံ ဘိက္ခူနံ အမနာပေ ဘဏ္ဍကေ ပတ္တေ တံ ပရိဝတ္တေတွာ မနာပံ ဒေန္တော **ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ အတ္တနော ပန အဘာရဘူတာနံ မနာပေ ဘဏ္ဍကေ ပတ္တေ တံ ပရိဝတ္တေတွာ အမနာပံ ဒေန္တော **ဒောသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ဘဏ္ဍကဘာဇနီယဝတ္ထုဉ္စ ဌိတိကဉ္စ အဇာနန္တော **မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ မုခရာနံ ဝါ ရာဇာဒိနိဿိတာနံ ဝါ "ဣမေ မေ အမနာပေ ဘဏ္ဍကေ ဒိန္နေ အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျု"န္တိ ဘယေန ပရိဝတ္တေတွာ မနာပံ ဒေန္တော **ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ယော ပန ဧဝံ န ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗေသံ တုလာဘူတော ပမာဏဘူတော မဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ ယံ ယဿ ပါပုဏာတိ, တဒေဝ တဿ ဒေတိ, အယံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ အဂတိဂမနံ န ဂစ္ဆတိ နာမ။ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ပန အတ္တနော ဘာရဘူတဿ ဂရုကာပတ္တိံ လဟုကာပတ္တီတိ ကတွာ ကထေန္တော **ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ဣတရဿ လဟုကာပတ္တိံ ဂရုကာပတ္တီတိ ကတွာ ကထေန္တော

ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမ။ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ ပန သမုစ္စယက္ခန္ဓကဉ္စ အဇာနန္တော **မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ မုခရဿ တ ရာဇပူဇိတဿ တ "အယံ မေ ဂရုကံ ကတ္တ အာပတ္တိံ ကထေန္တဿ အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာ"တိ ဂရုကမေဝ လဟုကာတိ ကတ္တ ကထေန္တော **ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ** နာမ။ ယော ပန သဗ္ဗေသံ ယထာဘူတမေဝ ကထေတိ, အယံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ အဂတိဂမနံ န ဂစ္ဆတိ နာမ။

၄၈. ဆဋ္ဌေ **ဩက္ကာစိတဝိနီတာ** တိ ဒုဗ္ဗိနီတာ။ **နော ပဋိပုစ္ဆာဝိနီတာ**တိ န ပုစ္ဆိတ္တ ဝိနီတာ။ **ဂမ္ဘီရာ** တိ ပါဠိဝသေန ဂမ္ဘီရာ သလ္လသုတ္တသဒိသာ။ **ဂမ္ဘီရတ္ထာ** တိ အတ္ထဝသေန ဂမ္ဘီရာ မဟာဝေဒလ္လသုတ္တသဒိသာ။ **လောကုတ္တရာ**တိ လောကုတ္တရအတ္ထဒီပကာ ။ **သုညတာပဋိသံယုတ္တာ** တိ သတ္တသုညံ ဓမ္မမတ္တမေဝ ပကာသကာ အသင်္ခတသံယုတ္တသဒိသာ။ **န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ** တိ ဝိဇာနနတ္ထာယ စိတ္တံ န ဥပဋ္ဌပေန္တိ, နိဒ္ဒာယန္တိ တ အညဝိဟိတာ တ ဟောန္တိ။ **ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗ** န္တိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ စ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗေ စ။ **ကဝိတာ**တိ ကဝိဟိ ကတာ။ က္ကတရံ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ **စိတ္တက္ခရာ** တိ ဝိစိတ္ရအက္ခရာ။ က္ကတရံ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ **ဗာဟိရကာ**တိ သာသနတော ဗဟိဘူတာ။ **သာဝကဘာသိတာ**တိ တေသံ တေသံ သာဝကေဟိ ဘာသိတာ။ **သုသ္သူသန္တိ** တိ အက္ခရစိတ္တတာယ စေဝ သရသမ္ပတ္တိယာ စ အတ္တမနာ ဟုတ္တ သုဏန္တိ။ **န စေဝ အညမညံ ပဋိပုစ္ဆန္တိ** တိ အညမညံ အတ္ထံ တ အနုသန္ဓိံ တ ပုဗ္ဗာပရံ တ န ပုစ္ဆန္တိ။ **န စ ပဋိဝိစရန္တိ** တိ ပုစ္ဆနတ္ထာယ စာရိကံ န ဝိစရန္တိ။ **က္ကဒံ ကထ**န္တိ က္ကဒံ ဗျဉ္ဇနံ ကထံ ရောပေတဗ္ဗံ ကိန္တိ ရောပေတဗ္ဗံ? **က္ကမဿ ကော အတ္ထော** တိ က္ကမဿ ဘာသိတဿ ကော အတ္ထော, ကာ အနုသန္ဓိ, ကိံ ပုဗ္ဗာပရံ? **အဝိဝဋ္ဋန္တိ** ပဋိစ္ဆန္နံ။ **န ဝိဝရန္တိ** တိ န ဥဋ္ဌာပေန္တိ။ **အနုတ္တာနီကတ** န္တိ အပါကဋံ ကတံ။ **န ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ** တိ ပါကဋံ န ကရောန္တိ။ **ကင်္ခာဌာနိယေသူ** တိ ကင်္ခာယ ကာရဏဘူတေသု။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၉. သတ္တမေ **အာမိသဂရူ**တိ စတုပစ္စယဂရုကာ လောကုတ္တရဓမ္မံ လာမကတော ဂဟေတ္တ ဌိတပရိသာ။ **သဒ္ဓမ္မဂရူ**တိ နဝ လောကုတ္တရဓမ္မေ ဂရုကေ ကတ္တ စတ္တာရော ပစ္စယေ လာမကတော ဂဟေတ္တ ဌိတပရိသာ။ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော**တိ ဒ္ဝီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တော။ **ပညာဝိမုတ္တော** တိ ပညာယ ဝိမုတ္တော သုက္ခဝိပသ္သကခီဏာသတော။ **ကာယသက္ခီ** တိ ကာယေန ဈာနဖသ္သံ ဖုသိတ္တ ပစ္ဆာ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကတ္တ ဌိတော။ **ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော** တိ ဒိဋ္ဌန္တံ ပတ္တော။ က္ကမေ ဒ္ဝေပိ ဆသု ဌာနေသု လဗ္ဘန္တိ။ **သဒ္ဓါဝိမုတ္တော** တိ သဒ္ဒဟန္တော ဝိမုတ္တော။ အယမ္ပိ ဆသု ဌာနေသု လဗ္ဘတိ။ ဓမ္မံ အနုသ္သရတီတိ **ဓမ္မာနုသာရီ** ။ သဒ္ဓံ အနုသ္သရတီတိ **သဒ္ဓါနုသာရီ** ။ က္ကမေ ဒ္ဝေပိ ပဌမမဂ္ဂသမင်္ဂိနော။ **ကလျာဏဓမ္မော** တိ သုန္ဒရဓမ္မော။ **ဒုသ္သီလော ပါပဓမ္မော** တိ နိသ္သီလော လာမကဓမ္မော။ က္ကမံ ကသ္မာ ဂဏှန္တိ? သဗ္ဗေသု ဟိ ကေသဒိသေသု ဇာတေသု သီလဝန္တေသု ဗလဝကရဝံ န ဟောတိ, ကေစ္စေသု ပန ဒုသ္သီလေသု သတိ သီလဝန္တာနံ ဥပရိ ဗလဝကရဝံ ဟောတီတိ မညန္တာ ဂဏှန္တိ။ **တေ တေန လာဘံ လဘန္တီ** တိ တေ ဘိက္ခူ ကေစ္စာနံ ဝဏ္ဏံ ကေစ္စာနံ အဝဏ္ဏံ ကထေတ္တ စတ္တာရော ပစ္စယေ လဘန္တိ။ **ဂထိတာ**တိ တဏှာယ ဂန္ထိတာ။ **မုစ္ဆိတာ** တိ တဏှာဝသေနေဝ မုစ္ဆိတာ။ **အဇ္ဈောပန္နာ** တိ အဇ္ဈောသာယ ဂိလိတ္တ ပရိနိဋ္ဌပေတ္တ ဌိတာ။ **အနာဒီနဝဒသ္သာဝိနော** တိ အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အာဒီနဝံ အပသ္သန္တာ။ **အနိသ္သရဏပညာ** တိ စတူသု ပစ္စယေသု ဆန္ဒရာဂအပကမုနာယ နိသ္သရဏပညာယ ဝိရဟိတာ က္ကဒမတ္ထံ တေန္တိ အဇာနန္တာ။ **ပရိဘုဉ္ဇန္တိ** တိ သဆန္ဒရာက ဟုတ္တ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။

သုက္ကပက္ခေ **ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော** တိအာဒီသု အယံ သတ္တန္နမ္ပိ အရိယပုဂ္ဂလာနံ သင်္ခေပပကာသနာ – ဧကော ဘိက္ခု ပညာဓုရေန အဘိနိဝိဋ္ဌော အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ္တ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပုဏာတိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ ဓမ္မာနုသာရီ နာမ ဟောတိ, သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ဆသု ဌာနေသု ကာယသက္ခီ နာမ, အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော နာမ။ သမာပတ္တီဟိ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိယာ မဂ္ဂေန သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာတိ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ တ ဒ္ဝီဟိ တ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တောတိ အတ္ထော။ အပရော ပညာဓုရေန အဘိနိဝိဋ္ဌော သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော သုက္ခဝိပသ္သကောဝ ဟုတ္တ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပုဏာတိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ ဓမ္မာနုသာရီ နာမ ဟောတိ, သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ဆသု ဌာနေသု ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော နာမ, အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ပညာဝိမုတ္တော နာမ။ အပရော သဒ္ဓါဓုရေန အဘိနိဝိဋ္ဌော အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ္တ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပါပုဏာတိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ သဒ္ဓါနုသာရီ နာမ ဟောတိ, သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ဆသု ဌာနေသု ကာယသက္ခီ နာမ, အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော နာမ။ အပရော သဒ္ဓါဓုရေန အဘိနိဝိဋ္ဌော သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗ

တ္တေတုံ အသင်္ကောန္တော သုက္ခဝိပဿကောဝ ဟုတ္ဝာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ သ
ဒ္ဓါနုသာရီ နာမ ဟောတိ, သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ဆသု ဌာနေသု သဒ္ဓါဝိမုတ္တော နာမ, အရဟတ္တဖလက္ခဏေ
ပညာဝိမုတ္တော နာမ။

၅၀. အဋ္ဌမေ **ဝိသမာ**တိ သပက္ခလနဋ္ဌေန ဝိသမာ။ **သမာ**တိ နိပက္ခလနဋ္ဌေန သမာ။ **အဓမ္မကမ္မာနီ** တိ ဥဒ္ဒမ္မာနိ က
မ္မာနိ။ **အဝိနယကမ္မာနီ** တိ ဥဗ္ဗိနယာနိ ကမ္မာနိ။

၅၁. နဝမေ **အဓမ္မိကာ** တိ နိဒ္ဓမ္မာ။ **ဓမ္မိကာ** တိ ဓမ္မယုတ္တာ။

၅၂. ဒသမေ **အဓိကရဏန္တိ** ဝိတအဓိကရဏာဒိစတုဗ္ဗိဓံ အဓိကရဏံ။ **အာဒိယန္တီ** တိ ဂဏှန္တိ။ **သညာပေန္တီ** တိ
ဇာနာပေန္တိ။ **န စ သညတ္တိံ ဥပဂစ္ဆန္တီ** တိ သညာပနတ္ထံ န သန္နိပတန္တိ။ **န စ နိဇ္ဈာပေန္တီ** တိ န ပေက္ခာပေန္တိ။
န စ နိဇ္ဈတ္တိံ ဥပဂစ္ဆန္တိ တိ အညမညံ နိဇ္ဈာပနတ္ထာယ န သန္နိပတန္တိ။ **အသညတ္တိဗလာ** တိ အသညတ္တိယေဝ
ဗလံ ဧတေသန္တိ အသညတ္တိဗလာ ။ **အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂမန္တိနော** တိ ယေသံ ဟိ ဧဝံ ဟောတိ – "သစေ အမှေဟိ ဂဟိတံ
အဓိကရဏံ ဓမ္မိကံ ဘဝိဿတိ, ဂဏှိဿာမ။ သစေ အဓမ္မိကံ, ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ"တိ, တေ ပဋိနိဿဂ္ဂမန္တိ
နော နာမ ဟောန္တိ။ ဣမေ ပန န တထာ မန္တေန္တီတိ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂမန္တိနော။ **ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿာ**
တိ ဒိဋ္ဌိထာမေန စ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန စ အဘိနိဝိသိတ္ဝာ။ **ဣဒမေဝ သစ္စ** န္တိ ဣဒံ အမှာကံ ဝစနမေဝ သစ္စံ။ **မောဃမ
ညန္တိ** အဝသေသာနံ ဝစနံ မောဃံ တုစ္ဆံ။ သုက္ကပက္ခော ဥတ္တာနတ္ထောယေဝါတိ။

ပရိသဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၃. ဒုတိယပဏ္ဏာသကဿ ပဌမေ စက္ကဝတ္တိနာ သဒ္ဓိံ ဂဟိတတ္တာ “လောကာနုကမ္ပာယာ”တိ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ စက္ကဝတ္တိနော ဥပ္ပတ္တိယာ ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, ဗုဒ္ဓာနံ ဥပ္ပတ္တိယာ တိဿောပိ။

၅၄. ဒုတိယေ **အစ္ဆရိယမနုဿာ**တိ အာစိဏ္ဏမနုဿာ အဗ္ဘုတမနုဿာ။

၅၅. တတိယေ **ဗဟုနော ဇနဿ အနုတပ္ပာ ဟောတီ**တိ မဟာဇနဿ အနုတာပကာရီ ဟောတိ။ တတ္ထ စက္ကဝတ္တိနော ကာလကိရိယာ ဧကစက္ကဝာဠေ ဒေဝမနုဿာနံ အနုတာပံ ကရောတိ, တထာဂတဿ ကာလကိရိယာ ဒသသု စက္ကဝာဠသဟဿေသု။

၅၆. စတုတ္ထေ **ထူပာရဟာ**တိ ထူပဿ ယုတ္တာ အနုစ္ဆဝိကာ။ စက္ကဝတ္တိနော ဟိ စေတိယံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, ဗုဒ္ဓာနံ စေတိယံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ တိဿောပိ။

၅၇. ပဉ္စမေ **ဗုဒ္ဓာ**တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓါ။

၅၈. ဆဋ္ဌေ **ဖလန္တိယာ**တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိယာ။ **န သန္တသန္တီ**တိ န ဘာယန္တိ။ တတ္ထ ခီဏာသဝေ အတ္တနော သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဟီနတ္တာ န ဘာယတိ, ဟတ္ထာဇာနီယော သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဗလဝတ္တာတိ။ သတ္တမဋ္ဌမေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၆၁. နဝမေ **ကိံပုရိသာ**တိ ကိန္နရာ။ **မာနုသိံ ဝါစံ န ဘာသန္တီ**တိ မနုဿကထံ န ကထေန္တိ။ ဓမ္မာသောကဿ ကိရ ဧကံ ကိန္နရံ အာနေတွာ ဒဿေသုံ။ သော “ကထာပေထ န”န္တိ အာဟ။ ကိန္နရော ကထေတုံ န ဣစ္ဆတိ။ ဧကော ပုရိသော “အဟမေတံ ကထာပေဿာမီ”တိ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩတာရေတွာ ဒွေဝ ခါဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ ဥက္ခလိံ အာရောပေသိ။ သာ ဥဘတော ပတိတွာ ပတတိ။ တံ ဒိသွာ ကိန္နရော “ကိံ အညံ ဧကံ ခါဏုကံ ကောဋ္ဋေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ အာဟ။ ပုန အပရဘာဂေ ဒွေဝ ကိန္နရေ အာနေတွာ ဒဿေသုံ။ ရာဇာ “ကထာပေထ နေ”တိ အာဟ။ တေ ကထေတုံ န ဣစ္ဆိံသု။ ဧကော ပုရိသော “အဟမေတေ ကထာပေဿာမီ”တိ တေ ဂဟေတွာ အန္တရာပဏံ အဂမာသိ။ တတ္ထေကော အမ္ဗပက္ကဉ္စ မစ္ဆေ စ အဒ္ဒသ, ဧကော ကပိဋ္ဌဖလဉ္စ အမ္ဗိလိကာဖလဉ္စ။ တတ္ထ ပုရိမော “မဟာဝိသံ မနုဿာ ခါဒန္တိ, ကထံ တေ ကိလာသိနော န ဟောန္တီ”တိ အာဟ။ ဣတရော “ကထံ ဣမေ ဧတံ နိဿာယ ကုဋ္ဌိနော န ဟောန္တီ”တိ အာဟ။ ဧဝံ မာနုသိံ ဝါစံ ကထေတုံ သက္ကောန္တာပိ ဒွေဝ အတ္ထေ သမ္ပဿမာနာ န ကထေန္တီတိ။

၆၂. ဒသမေ **အပ္ပဋိဝါနော**တိ အနုက္ကဏ္ဌိတော အပစ္စောသက္ကိတော။

၆၃. ဧကာဒသမေ **အသန္တသန္နိဝါသ**န္တိ အသပ္ပုရိသာနံ သန္နိဝါသံ။ **န ဝဒေယျာ**တိ ဩဝါဒေန ဝါ အနုသာသနိယာ ဝါ န ဝဒေယျ, မာ ဝဒတူတိ အတ္ထော။ **ထေရမ္ပာဟံ န ဝဒေယျ**န္တိ အဟမ္ပိ ထေရံ ဘိက္ခုံ ဩဝါဒာနုသာသနိဝသေန န ဝဒေယျံ။ **အဟိတာနုကမ္ပီ**တိ အဟိတံ ဣစ္ဆမာနော။ **နော ဟိတာနုကမ္ပီ**တိ ဟိတံ အနိစ္ဆမာနော။ **နောတိ နံ ဝဒေယျ**န္တိ “အဟံ တဝ ဝစနံ န ကရိဿ”န္တိ နံ ဝဒေယျံ။ **ဝိဟေဌေယျ**န္တိ ဝစနဿ အကရဏေန ဝိဟေဌေယျံ။ **ပဿမ္ပိဿ နပ္ပဋိကရေယျ**န္တိ ပဿန္တောပိ ဇာနန္တောပိ အဟံ တဿ ဝစနံ န ကရေယျံ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုက္ကပက္ခေ ပန **သာဓူတိ နံ ဝဒေယျ**န္တိ “သာဓု ဘဒ္ဒကံ သုကထိတံ တယာ”တိ တဿ ကထံ အဘိနန္ဒန္တော နံ ဝဒေယျန္တိ အတ္ထော။

၆၄. ဒွါဒသမေ **ဥဘတော ဝစီသံသာရော**တိ ဒွီသုပိ ပက္ခေသု အညမညံ အက္ကောသနပစ္စက္ကောသနဝသေန သံသရမာနာ တဗ္ဗာ ဝစီသံသာရော။ **ဒိဋ္ဌိပဠာသော**တိ ဒိဋ္ဌိံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နကော ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏော ပဠာသော ဒိဋ္ဌိပဠာသော နာမ။ **စေတသော အာဃာတော**တိ ကောပေါ။ သော ဟိ စိတ္တံ အာဃာတေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အပ္ပစ္စ**

ယောတိ အတုဠ္ဌာကာရော, အေမနသ္သန္တိ အတ္ထော။ **အနဘိရဒ္ဓီ** တိ ကောပဟေယေ၀။ သော ဟိ အနဘိရာဓနဝသေန အနဘိရဒ္ဓီတိ ဝုစ္စတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တံ ဟောတိ** တိ သဗ္ဗမ္ပေတံ နိယကဇ္ဈတ္တသင်္ခါတေ အတ္တနော စိတ္တေ စ သဒ္ဒိဝိဟာရိကအန္တေဝာသိကသင်္ခါတာယ အတ္တနော ပရိသာယ စ အဝူပသန္တံ ဟောတိ။ **တသ္မိတ** န္တိ တသ္မိံ ဇတံ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၇) ၂. သုခဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၅. ဒုတိယသ္သ ပဌမေ **ဂိဟိသုခန္တိ** ဂိဟီနံ သဗ္ဗကာမနိပ္ဖတ္တိမူလကံ သုခံ။ **ပဗ္ဗဇိတသုခ** န္တိ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ သုခံ။

၆၆. ဒုတိယေ **ကာမသုခန္တိ** ကာမေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ။ **နေက္ခမ္မသုခ** န္တိ နေက္ခမ္မံ ဝုစ္စတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ။

၆၇. တတိယေ **ဥပဓိသုခန္တိ** တေဘူမကသုခံ။ **နိရုပဓိသုခန္တိ** လောကုတ္တရသုခံ။

၆၈. စတုတ္ထေ **သာသဝသုခန္တိ** အာသဝါနံ ပစ္စယဘူတံ ဝဋ္ဋသုခံ။ **အနာသဝသုခန္တိ** တေသံ အပစ္စယဘူတံ ဝိဝဋ္ဋသုခံ။

၆၉. ပဉ္စမေ **သာမိသန္တိ** သံကိလေသံ ဝဋ္ဋဂါမိသုခံ။ **နိရာမိသန္တိ** နိက္ကိလေသံ ဝိဝဋ္ဋဂါမိသုခံ။

၇၀. ဆဋ္ဌေ **အရိယသုခန္တိ** အပုထုဇ္ဇနသုခံ။ **အနရိယသုခန္တိ** ပုထုဇ္ဇနသုခံ။

၇၁. သတ္တမေ **ကာယိကန္တိ** ကာယဝိညာဏသဟဇာတံ။ **စေတသိကန္တိ** မနောဒ္ဝါရိကသုခံ။ တံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ ကထိတံ။

၇၂. အဋ္ဌမေ **သပ္ပီတိက** န္တိ ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနသုခံ။ **နိပ္ပီတိက** န္တိ တတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ။ တတ္ထ လောကိယသပ္ပီတိကတော လောကိယနိပ္ပီတိကံ, လောကုတ္တရသပ္ပီတိကတော စ လောကုတ္တရနိပ္ပီတိကံ အဂ္ဂန္တိ ဧဝံ ဘူမန္တရံ အဘိန္ဒိတ္ဝာ အဂ္ဂဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၇၃. နဝမေ **သာတသုခန္တိ** တီသု ဈာနေသု သုခံ။ **ဥပေက္ခာသုခန္တိ** စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ။

၇၄. ဒသမေ **သမာဓိသုခန္တိ** အပ္ပနံ ဝါ ဥပစာရံ ဝါ ပတ္တသုခံ။ **အသမာဓိသုခန္တိ** တဒုဘယံ အပ္ပတ္တသုခံ။

၇၅. ဧကာဒသမေ **သပ္ပီတိကာရမ္မဏ** န္တိ သပ္ပီတိကံ ဈာနဒ္ဝယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နသုခံ။ **နိပ္ပီတိကာရမ္မဏေပိ** ဧသေဝ နယော။ ဒ္ဝါဒသမေပိ ဣမိနာဝ ဥပာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၇၇. တေရသမေ **ရူပါရမ္မဏ** န္တိ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနာရမ္မဏံ, ယံကိဉ္စိ ရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ ဝါ။ **အရူပါရမ္မဏန္တိ** အရူပါဝစရဇ္ဈာနာရမ္မဏံ, ယံကိဉ္စိ အရူပံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ ဝါ။

သုခဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၈) ၃. သနိမိတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၇၈-၇၉. တတိယဿ ပဌမေ **သနိမိတ္တာ** တိ သကာရဏာ။ ဒုတိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ နိဒာနံ ဟေတု သင်္ခါရော ပစ္စယော ရူပန္တိ သဗ္ဗာနိပိ ဟိ တာနိ ကာရဏဝေဝစနာနေဝ။

၈၄. သတ္တမေ **သဝေဒနာ**တိ ပစ္စယဘူတာယ သမ္ပယုတ္တဝေဒနာယ သတိယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာသတီတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌမနဝမေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၈၇. ဒသမေ **သင်္ခတာရမ္မဏာ** တိ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တံ သင်္ခတဓမ္မံ အာရမ္မဏံ ကတွာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **နော အသင်္ခတာရမ္မဏာ**တိ အသင်္ခတံ ပန နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **န ဟောန္တီ** တိ မဂ္ဂက္ခဏေ န ဟောန္တိ နာမ, ဖလေ ပတ္တေ နာဟေသုန္တိ။ ဧဝမေတေသု ဒသသုပိ ဌာနေသု ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနာ ဒေသိတာတိ။

သနိမိတ္တဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၉) ၄. ဓမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၈၈. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **စေတောဝိမုတ္တီ**တိ ဖလသမာဓိ။ **ပညာဝိမုတ္တီ**တိ ဖလပညာ။

၈၉. ဒုတိယေ **ပဂ္ဂဟော**တိ ဝီရိယံ။ **အဝိက္ခေပော**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။

၉၀. တတိယေ **နာမန္တိ** စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ။ **ရူပန္တိ** ရူပက္ခန္ဓော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဓမ္မကောဋ္ဌာသပရိစ္ဆေဒဉာဏံ နာမ ကထိတံ။

၉၁. စတုတ္ထေ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဖလဉာဏံ။ **ဝိမုတ္တီ**တိ တံသမ္ပယုတ္တာ သေသဓမ္မာ။

၉၂. ပဉ္စမေ **ဘဝဒိဋ္ဌီ**တိ သဿတဒိဋ္ဌိ။ **ဝိဘဝဒိဋ္ဌီ**တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၉၅. အဋ္ဌမေ **ဒေါဝစဿတာ**တိ ဒုဗ္ဗစဘာဝေါ။ **ပါပမိတ္တတာ**တိ ပါပမိတ္တသေဝနဘာဝေါ။ နဝမံ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၇. ဒသမေ **ဓာတုကုသလတာ**တိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ဓာတူတိ ဇာနနံ။ **မနသိကာရကုသလတာ**တိ တာသံယေဝ ဓာတူနံ အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏတ္တယံ အာရောပေတွာ ဇာနနံ။

၉၈. ဧကာဒသမေ **အာပတ္တိကုသလတာ**တိ ပဉ္စန္နံ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ ဇာနနံ။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ**တိ ဒေသနာယ စ ကမ္မဝါစာယ စ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနဇာနနန္တိ။

ဓမ္မဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၀) ၅. ဗာလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၉၉. ပဉ္စမသ္သ ပဌမေ **အနာဂတံ ဘာရံ ဝဟတီ**တိ ''သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေ စ, ဥဒကံ အာသနေန စ, ဆန္ဒံပာရိသုဒ္ဓိဥတု က္ခာနံ, ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒော, ပာတိမောက္ခံ ထေရဘာရောတိ ဝုစ္စတီ''တိ ဣမံ ဒသဝိဓံ ထေရဘာရံ နဝကော ဟုတ္ တာ ထေရေန အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကရောန္တော အနာဂတံ ဘာရံ ဝဟတိ နာမ။ **အာဂတံ ဘာရံ န ဝဟတီ**တိ ထေရော သမာနော တ မေဝ ဒသဝိဓံ ဘာရံ အတ္တနာ တ အကရောန္တော ပရံ တ အသမာဒပေန္တော အာဂတံ ဘာရံ န ဝဟတိ နာမ။ ဒုတိယသုတ္ တေပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀၁. တတိယေ **အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညီ**တိ အကပ္ပိယေ သီဟမံသာဒိမ္ဟိ ''ကပ္ပိယံ ဣဒ''န္တိ ဧဝံသညီ။ **ကပ္ပိယေ အ ကပ္ပိယသညီ**တိ ကုမ္ဘီလမံသဗိဠာရမံသာဒိမ္ဟိ ကပ္ပိယေ ''အကပ္ပိယံ ဣဒ''န္တိ ဧဝံသညီ။ စတုတ္ထံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေ ဒိတဗ္ဗံ။

၁၀၂. ပဉ္စမေ **အနာပတ္တိယာ အာပတ္တိသညီ** တိ အာပုစ္ဆိတွာ ဘဏ္ဍကံ ဓောဝန္တဿ, ပတ္တံ ပစန္တဿ, ကေသေ ဆိန္ဒန္တဿ, ကမံ ပဝိသန္တဿာတိအာဒီသု အနာပတ္တိ, တတ္ထ ''အာပတ္တိ အယ''န္တိ ဧဝံသညီ။ **အာပ တ္တိယာ အနာပတ္တိသညီ**တိ တေသညေဝ ဝတ္ထူနံ အနာပုစ္ဆာကရဏေ အာပတ္တိ, တတ္ထ ''အနာပတ္တီ''တိ ဧဝံသ ညီ။ ဆဋ္ဌေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတ္တမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၁၀၉. ဧကာဒသမေ **အာသဝာ**တိ ကိလေသာ။ **န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ** န္တိ သင်္ဃဘောဂဿ အပဋ္ဌပနံ အဝိစာရဏံ န ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ နာမ, တံ ကုက္ကုစ္စာယတိ။ **ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗ** န္တိ တဿေဝ ပဋ္ဌပနံ ဝိစာရဏံ, တံ န ကုက္ ကုစ္စာယတိ။ ဒွါဒသမာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။

ဗာလဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. တတိယပဏ္ဏာသကံ

(၁၁) ၁. အာသာဒုပ္ပဇဟဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. တတိယဿ ပဏ္ဏာသကဿ ပဌမေ **အာသာ**တိ တဏ္ဟာ။ **ဒုပ္ပဇဟာ** တိ ဒုစ္စဇာ ဒုန္နိဟရာ။ လာဘာသာယ ဒုပ္ပဇဟဘာဝေန သတ္တာ ဒသပိ ဝဿာနိ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိပိ ဝဿာနိ “အဇ္ဇ လဘိဿာမ, သွေ လဘိဿာမာ”တိ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ကသိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တိ, ဥဘတောဗျူဠှံ သင်္ဂာမံ ပက္ခန္ဒန္တိ, အဇပထသင်္ကုပထာဒယော ပဋိပဇ္ဇန္တိ, နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသန္တိ။ ဇီဝိတာသာယ ဒုပ္ပဇဟတ္တာ သမ္ပတ္တေ မရဏကာလေပိ ဝဿသတဇီဝိံ အတ္တာနံ မညန္တိ။ သော ကမ္မကမ္မနိမိတ္တာဒီနိ ပဿန္တောပိ “အနံ ဒေဟိ ပူဇံ, ကရောဟိ”တိ အနုကမ္ပကေဟိ ဝုစ္စမာနော “နာဟံ မရိဿာမိ, ဇီဝိဿာမိ”စ္စေဝ အာသာယ ကဿစိ ဝစနံ န ဂဏှာတိ။

၁၂၀. ဒုတိယေ **ပုဗ္ဗကာရီ**တိ ပဌမံ ဥပကာရဿ ကာရကော။ **ကတညူကတဝေဒီ**တိ တေန ကတံ ဥဠာရံ ပစ္ဆာ ကာရကော။ တေသု ပုဗ္ဗကာရီ “ဣဏံ ဒေမိ”တိ သညံ ကရောတိ, ပစ္ဆာ ကာရကော “ဣဏံ ဇီရာပေမိ”တိ သညံ ကရောတိ။

၁၂၁. တတိယေ **တိတ္တော စ တပ္ပေတာ စာ** တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော စ တထာဂတသာဝကော စ ခီဏာသဝေ တိတ္တော နာမ, တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တိတ္တော စ တပ္ပေတာ စ။

၁၂၂. စတုတ္ထေ **ဒုတ္တပ္ပယာ** တိ အယကေန ဒုတ္တပ္ပယာ တပ္ပေတုံ န သုကရာ။ **နိက္ခိပတီ** တိ နိဒဟတိ န ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ ပရေသံ ဒေတိ။

၁၂၃. ပဉ္စမေ **န ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ သဗ္ဗံယေဝ ပရေသံ န ဒေတိ, အတ္တနော ပန ယာပနမတ္တံ ဂဟေတွာ အဝသေသံ ဒေတိ။

၁၂၄. ဆဋ္ဌေ **သုဘနိမိတ္တ** န္တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ။

၁၂၅. သတ္တမေ **ပဋိဃနိမိတ္တ** န္တိ အနိဋ္ဌနိမိတ္တံ။

၁၂၆. အဋ္ဌမေ **ပရတော စ ဃောသော**တိ ပရဿ သန္တိကာ အဿဒ္ဓမ္မသဝနံ။

၁၂၇. နဝမေ **ပရတော စ ဃောသော**တိ ပရဿ သန္တိကာ သဒ္ဓမ္မသဝနံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အာသာဒုပ္ပဇဟဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၁၂) ၂. အာယာစနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ဧဝံ သမ္မာ အာယာစမာနော အာယာစေယျာ** တိ သဒ္ဓော ဘိက္ခု ဉဇုဟိတ္တ “ယာဒိသော သာရိပုတ္တတ္ထေရော ပညာယ, အဟမ္ပိ တာဒိသော ဟောမိ။ ယာဒိသော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဣဒ္ဓိယာ, အဟမ္ပိ တာဒိသော ဟောမီ”တိ ဧဝံ အာယာစန္တော ပိဟေန္တော ပတ္ထေန္တော ယံ အတ္ထိ, တဿေဝ ပတ္ထိတတ္တာ သမ္မာ ပတ္ထေယျ နာမ။ ဣတော ဥတ္တရိ ပတ္ထေန္တော မိစ္ဆာ ပတ္ထေယျ။ ဧဝရူပ ဟိ ပတ္ထနာ ယံ နတ္ထိ, တဿ ပတ္ထိတတ္တာ မိစ္ဆာပတ္ထနာ နာမ ဟောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? **သော, ဘိက္ခဝေ, တုလာ ဧတံ ပမာဏံ** န္တိ ယထာ ဟိ သုဝဏ္ဏံ တ ဟိရညံ တ တုလေန္တဿ တုလာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, ဓညံ မိနန္တဿ မာနန္တိ တုလနေ တုလာ, မိနနေ စ မာနံ ပမာဏံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သော တုလာ ဧတံ ပမာဏံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ။ တေ ဂဟေတွ “အဟမ္ပိ ဉာဏေန တ ဣဒ္ဓိယာ တ ဧတေမ္ပမာဏော ဟောမီ”တိ အတ္တာနံ တုလေတုံ တ ပမာဏေတုံ တ သက္ကာ, န ဣတော အညထာ။

၁၃၂. ဒုတိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝိသေသမတ္တံ – **ခေမာ စ ဘိက္ခုနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စာ** တိ ဧတာသု ဟိ ခေမာ ပညာယ အဂ္ဂါ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဣဒ္ဓိယာ။ တသ္မာ “ပညာယ တ ဣဒ္ဓိယာ တ ဧတာဒိသီ ဟောမီ”တိ သမ္မာ အာယာစမာနာ အာယာစေယျ။ တထာ စိတ္တော ဂဟပတိ ပညာယ အဂ္ဂေါ, ဟတ္ထကော ရာဇကုမာရော မဟိဒ္ဓိကတာယ။ တသ္မာ “ပညာယ တ ဣဒ္ဓိယာ တ ဧဒိသော ဟောမီ”တိ သမ္မာ အာယာစမာနော အာယာစေယျ။ ခုဇ္ဇုတ္တရာ ပိ မဟာပညတာယ အဂ္ဂါ, နန္ဒမာတာ မဟိဒ္ဓိကတာယ။ တသ္မာ “ပညာယ တ ဣဒ္ဓိယာ တ ဧတာဒိသီ ဟောမီ”တိ သမ္မာ အာယာစမာနာ အာယာစေယျ။

၁၃၅. ပဉ္စမေ **ခတန္တိ** ဂုဏာနံ ခတတ္တာ ခတံ။ **ဥပဟတန္တိ** ဂုဏာနံ ဥပဟတတ္တာ ဥပဟတံ, ဆိန္နဂုဏံ နဋ္ဌဂုဏန္တိ အတ္ထော။ **အတ္တာနံ ပရိဟရတီ** တိ နိဂ္ဂုဏံ အတ္တာနံ ဇဂ္ဂတိ ဂောပယတိ။ **သာဝဇ္ဇော** တိ သဒောသော။ **သာနုဝဇ္ဇော**တိ သဉပတဒေါ။ **ပသဝတီ**တိ ပဋိလဘတိ။ **အနနုဝိစ္စာ** တိ အဇာနိတ္ဝာ အဝိနိစ္ဆိနိတွာ။ **အပရိယောဂါဟေတွာ**တိ အနနုပဝိသိတွာ။ **အဝဏ္ဏာရဟဿာ** တိ အဝဏ္ဏယုတ္တဿ မိစ္ဆာပဋိပန္နဿ တိတ္ထိယဿ တ တိတ္ထိယသာဝကဿ တ။ **ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ “သုပ္ပဋိပန္နော သေ သမ္မာပဋိပန္နော”တိ ဂုဏံ ကထေတိ။ **ဝဏ္ဏာရဟဿာ** တိ ဗုဒ္ဓါဒီသု အညတရဿ သမ္မာပဋိပန္နဿ။ **အဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ “ဒုပ္ပဋိပန္နော သေ မိစ္ဆာပဋိပန္နော”တိ အဂုဏံ ကထေတိ။ **အဝဏ္ဏာရဟဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတီ**တိ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဒုပ္ပဋိပန္နာနံ မိစ္ဆာပဋိပန္နာနံ တိတ္ထိယာနံ တိတ္ထိယသာဝကာနံ “ဣတိပိ ဒုပ္ပဋိပန္နာ ဣတိပိ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ”တိ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ **ဝဏ္ဏာရဟဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ သုပ္ပဋိပန္နာနံ သမ္မာပဋိပန္နာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ “ဣတိပိ သုပ္ပဋိပန္နာ ဣတိပိ သမ္မာပဋိပန္နာ”တိ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။

၁၃၆. ဆဋ္ဌေ **အပ္ပသာဒနီယေ ဌာနေ**တိ အပ္ပသာဒကာရဏေ။ **ပသာဒံ ဥပဒံသေတီ**တိ ဒုပ္ပဋိပဒာယ မိစ္ဆာပဋိပဒာယ “အယံ သုပ္ပဋိပဒာ သမ္မာပဋိပဒာ”တိ ပသာဒံ ဇနေတိ။ **ပသာဒနီယေ ဌာနေ အပ္ပသာဒ**န္တိ သုပ္ပဋိပဒာယ သမ္မာပဋိပဒာယ “အယံ ဒုပ္ပဋိပဒာ မိစ္ဆာပဋိပဒာ”တိ အပ္ပသာဒံ ဇနေတီတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၁၃၇. **သတ္တမေ ဒွီသူ**တိ ဒွီသု ဩကာသေသု ဒွီသု ကာရဏေသု။ **မိစ္ဆာပဋိပဇ္ဇမာနော** တိ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇမာနော။ **မာတရိ စ ပိတရိ စာ**တိ မိတ္တဝိန္ဒကော ဝိယ မာတရိ, အဇာတသတ္တု ဝိယ ပိတရိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃၈. အဋ္ဌမေ **တထာဂတေ စ တထာဂတသာဝကေ စာ**တိ ဒေဝဒတ္တော ဝိယ တထာဂတေ, ကောကာလိကော ဝိယ စ တထာဂတသာဝကေ။ သုက္ကပက္ခေ အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ တထာဂတေ, နန္ဒကေဟလကသေဋ္ဌိပုတ္တော ဝိယ စ တထာဂတသာဝကေ။

၁၃၉. နဝမေ **သစိတ္တဝေဒာန** န္တိ သကစိတ္တဿ ဝေဒာနံ, အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ ဧတံ နာမံ။ **န စ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပာဒိယတီ**တိ လောကေ စ ရူပာဒီသု ဓမ္မေသု ကိဉ္စိ ဧကံ ဓမ္မမ္ပိ န ဂဏှာတိ န ပရာမသတိ။ ဧဝမေတ္ထ အနုပာဒာနံ နာမ ဒုတိယော ဓမ္မော ဟောတိ။ ဒသမေကာဒသမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝါတိ။

အာယာစနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၁၃) ၃. အနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၄၂. တတိယသ္သ ပဌမေ **အနာနီ**တိ ဒိယ္ယနကဝသေန အနာနိ, ဒေယ္ယဓမ္မသ္သေတံ နာမံ။ သဝတ္ထုကာ တ စေတနာ အနံ, သမ္ပတ္တိပရိစ္စာဂသ္သေတံ နာမံ။ **အာမိသအနန္တိ** စတ္တာရော ပစ္စယာ ဒိယ္ယနကဝသေန အာမိသအနံ နာမ။ **ဓမ္မအန** န္တိ ကုလေကေစ္စော အမတပတ္တိပဋိပဒံ ကထေတွ ဒေတိ, ဣဒံ ဓမ္မအနံ နာမ။

၁၄၃. ဒုတိယေ စတ္တာရော ပစ္စယာ ယဇနကဝသေန **ယာဂေ** နာမ **ဓမ္မောပိ** ယဇနကဝသေန ယာဂေတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၄. တတိယေ အာမိသသ္သ စဇနံ **အာမိသစာဂေ,** ဓမ္မသ္သ စဇနံ **ဓမ္မစာဂေ**။ စတုတ္ထေ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ ဝိသေသော။

၁၄၆. ပဉ္စမေ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဘုဉ္ဇနံ **အာမိသဘောဂေ,** ဓမ္မသ္သ ဘုဉ္ဇနံ **ဓမ္မဘောဂေ**။ ဆဋ္ဌေ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ ဝိသေသော။

၁၄၈. သတ္တမေ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ သံဝိဘဇနံ **အာမိသသံဝိဘာဂေ,** ဓမ္မသ္သ သံဝိဘဇနံ **ဓမ္မသံဝိဘာဂေ**။

၁၄၉. အဋ္ဌမေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သင်္ဂဟော **အာမိသသင်္ဂဟော,** ဓမ္မေန သင်္ဂဟော **ဓမ္မသင်္ဂဟော** ။

၁၅၀. နဝမေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ အနုဂ္ဂဏှနံ **အာမိသာနုဂ္ဂဟော,** ဓမ္မေန အနုဂ္ဂဏှနံ **ဓမ္မာနုဂ္ဂဟော** ။

၁၅၁. ဒသမေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ အနုကမ္ပနံ **အာမိသာနုကမ္ပာ,** ဓမ္မေန အနုကမ္ပနံ **ဓမ္မာနုကမ္ပာ** တိ။

အနဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၄) ၄. သန္ထာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. စတုတ္ထဿ ပဌမေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ အတ္တနော စ ပရဿ စ အန္တရပဋိစ္ဆာဒနဝသေန သန္ထရဏံ **အာမိသသန္ထာရော,** ဓမ္မေန သန္ထရဏံ **ဓမ္မသန္ထာရော**။ ဒုတိယေ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ ဝိသေသော။

၁၅၄. တတိယေ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ အာမိသဿ ဧသနာ **အာမိသေသနာ,** ဓမ္မဿ ဧသနာ **ဓမ္မေသနာ**။ စတုတ္ထေ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ ဝိသေသော။

၁၅၆. ပဉ္စမေ မတ္ထကပ္ပတ္တာ အာမိသပရိယေသနာ **အာမိသပရိယေဋ္ဌိ,** မတ္ထကပ္ပတ္တာဝ ဓမ္မပရိယေသနာ **ဓမ္မပရိယေဋ္ဌီ**တိ ဝုတ္တာ။

၁၅၇. ဆဋ္ဌေ အာမိသေန ပူဇနံ **အာမိသပူဇာ,** ဓမ္မေန ပူဇနံ **ဓမ္မပူဇာ**။

၁၅၈. သတ္တမေ **အာတိထေယျာနီ** တိ အာဂန္တုကဒါနာနိ။ အတိထေယျာနီတိပိ ပာဌော။

၁၅၉. အဋ္ဌမေ အာမိသံ ဣဇ္ဈနကသမိဇ္ဈနကဝသေန **အာမိသိဒ္ဓိ,** ဓမ္မောပိ ဣဇ္ဈနကသမိဇ္ဈနကဝသေန **ဓမ္မိဒ္ဓိ**။

၁၆၀. နဝမေ အာမိသေန ဝဍ္ဎနံ **အာမိသဝုဒ္ဓိ,** ဓမ္မေန ဝဍ္ဎနံ **ဓမ္မဝုဒ္ဓိ**။

၁၆၁. ဒသမေ ရတိကရဏဋ္ဌေန အာမိသံ **အာမိသရတနံ,** ဓမ္မော **ဓမ္မရတနံ**။

၁၆၂. ဧကာဒသမေ အာမိသဿ စိနနံ ဝဍ္ဎနံ **အာမိသသန္နိစယော,** ဓမ္မဿ စိနနံ ဝဍ္ဎနံ **ဓမ္မသန္နိစယော**။

၁၆၃. ဒွာဒသမေ အာမိသဿ ဝိပုလဘာဝေါ **အာမိသဝေပုလ္လံ,** ဓမ္မဿ ဝိပုလဘာဝေါ **ဓမ္မဝေပုလ္လ**န္တိ။

သန္ထာရဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၅) ၅. သမာပတ္တိဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **သမာပတ္တိကုသလတာ** တိ အာပတ္တိကုသလတာ ... သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနေ ဆေကတာ။ **သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ** တိ ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဂတေ ကာလေ ဝိယတ္တော ဟုတွာ ဥဋ္ဌဟန္တော ဝုဋ္ဌာနကုသလော နာမ ဟောတိ, ဇံ ကုသလတာ။

၁၆၅. ဒုတိယေ **အဇ္ဇဝ** န္တိ ဥဇုဘာဝေါ။ **မဒ္ဒဝ** န္တိ မုဒုဘာဝေါ။

၁၆၆. တတိယေ **ခန္တီ** တိ အဓိဝါသနခန္တိ။ **သောရစ္စ** န္တိ သုသီလျဘာဝေန သုရတဘာဝေါ။

၁၆၇. စတုတ္ထေ **သာခလျ** န္တိ သဏှဝါစာဝသေန သမ္မောဒမာနဘာဝေါ။ **ပဋိသန္ထာရော** တိ အာမိသေန ဝါ ဓမ္မေန ဝါ ပဋိသန္ထရဏံ။

၁၆၈. ပဉ္စမေ **အဝိဟိံသာ** တိ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ။ **သောစေယျ** န္တိ သီလဝသေန သုစိဘာဝေါ။ ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၁၇၀. အဋ္ဌမေ **ပဋိသင်္ခါနဗလ** န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏဗလံ။

၁၇၁. နဝမေ မုဋ္ဌဿစ္စေ အကမ္ပနေန သတိယေဝ **သတိဗလံ**။ ဥဒ္ဓစ္စေ အကမ္ပနေန သမာဓိယေဝ **သမာဓိဗလံ**။

၁၇၂. ဒသမေ **သမထော** တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ **ဝိပဿနာ** တိ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟကဉာဏံ။

၁၇၄. ဧကာဒသမေ **သီလဝိပတ္တီ** တိ ဒုဿီလျံ။ **ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တီ** တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

၁၇၅. ဒွါဒသမေ **သီလသမ္ပဒာ** တိ ပရိပုဏ္ဏသီလတာ။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာ** တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိကဘာဝေါ။ တေန ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ, မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌီတိ သဗ္ဗာပိ ပဉ္စဝိဓာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သင်္ဂဟိတာ ဟောတိ။

၁၇၆. တေရသမေ **သီလဝိသုဒ္ဓီ** တိ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပကံ သီလံ။ **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓီ** တိ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပိကာ စတုမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ, ပဉ္စဝိဓာပိ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၁၇၇. စုဒ္ဒသမေ **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓီ** တိ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယေဝ။ **ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာန** န္တိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ။ တဉှိ တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ အနုရူပတ္တာ "ယထာဒိဋ္ဌိဿ စ ပဓာန"န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၇၈. ပန္နရသမေ **အသန္တုဋ္ဌိတာ စ ကုသလေသု ဓမ္မေသု** တိ အညတ္ရ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု အသန္တုဋ္ဌိဘာဝေါ။

၁၇၉. သောဠသမေ **မုဋ္ဌဿစ္စ** န္တိ မုဋ္ဌဿတိဘာဝေါ။ **အသမ္ပဇည** န္တိ အညာဏဘာဝေါ။

၁၈၀. သတ္တရသမေ အပိလာပနလက္ခဏာ **သတိ**။ သမ္မာ ပဇာနနလက္ခဏံ **သမ္ပဇည** န္တိ။

သမာပတ္တိဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။ တတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၁. ကောဓပေယျာလံ

၁၈၁. ကွောဓော ပရေသု ကုဇ္ဈနလက္ခဏော **ကောဓော**။ ဥပနန္ဓနလက္ခဏော **ဥပနာဟော**။ သုကတကရဏမက္ခနလက္ခဏော **မက္ခော** ။ ယုဂဂ္ဂာဟလက္ခဏော **ပဠာသော**။ ဥသူယနလက္ခဏာ **ဣဿာ** ။ ပဉ္စမစ္ဆေရဘာဝေ **မစ္ဆရိယံ** ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ မစ္ဆရာယနလက္ခဏံ။ ကတပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာ **မာယာ**။ ကေရာဋိကလက္ခဏံ **သာဌေယျံ** ။ အလဇ္ဇနာကာရော **အဟိရိကံ**။ ဥပတာဒတော အဘာယနာကာရော **အနောတ္တပ္ပံ။ အက္ကောဓာ** ဒယော တေသံ ပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၈၅. သေက္ခဿ ဘိက္ခုနော တိ သတ္တဝိဓဿာပိ သေက္ခဿ ဥပရိဥပရိဂုဏေဟိ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ, ပုထုဇ္ဇနဿ ပန ပဌမတရံယေဝ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အပရိဟာနာယာ**တိ ဥပရိဥပရိဂုဏေဟိ အပရိဟာနတ္ထာယ။

၁၈၇. ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော တိ ယထာ အာနေတွာ နိက္ခိတ္တော, ဧဝံ နိရယေ ပတိဋ္ဌိတော တတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၉၀. ကေစ္စော တိ ယဿေတေ ကောဓာဒယော အတ္ထိ, သော ကေစ္စော နာမ။

ကောဓပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. အကုသလပေယ្យာလံ

၁၉၁-၂၀၀. **သာဝဇ္ဇာ** တိ သဒေါသာ။ **အနဝဇ္ဇာ** တိ နိဒ္ဒေါသာ။ **ဒုက္ခုဒြယာ** တိ ဒုက္ခဝိပါကာ။ **သုခုဒြယာ** တိ သုခဝိပါကာ။ **သဗျာပဇ္ဈာ** တိ သဒုက္ခာ။ **အဗျာပဇ္ဈာ** တိ နိဒ္ဒုက္ခာ။ ဝေဒနာဝသေန ဝေါဋ္ဌပိဝေါဋ္ဌပေတိ ဝေ ကထိတံ။

အကုသလပေယ្យာလံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. ဝိနယပေယျာလံ

၂၀၁. **ဒွေဝမေ , ဘိက္ခဝေ, အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စာ**တိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေဝ အတ္ထေ နိဿာယ ဒွေဝ ကာရဏာနိ သန္ဓာယ။ **သိက္ခာပဒံ ပညတ္တ**န္တိ သိက္ခာကောဋ္ဌာသော ဌပိတော။ **သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ**တိ သင်္ဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝါယ, “သုဋ္ဌု, ဘန္တေ”တိ ဝတွာ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃဖာသုတာယာ**တိ သင်္ဃဿ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။ **ဒုမ္မင်္ကူန**န္တိ ဒုဿီလာနံ။ **ပေသလာန**န္တိ ပိယသီလာနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါန**န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝီတိက္ကမပစ္စယာ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗာနံ ဝဓဗန္ဓနာဒိဒုက္ခဓမ္မသင်္ခါတာနံ အာသဝါနံ။ **သံဝရာယာ**တိ ပိဒဟနတ္ထာယ။ **သမ္ပရာယိကာန**န္တိ တထာရူပါနံယေဝ အပါယဒုက္ခသင်္ခါတာနံ သမ္ပရာယေ ဥပ္ပဇ္ဇနကအာသဝါနံ။ **ပဋိဃာတာယာ**တိ ပဋိသေဓနတ္ထာယ။ **ဝေရာန**န္တိ အကုသလဝေရာနမ္ပိ ပုဂ္ဂလဝေရာနမ္ပိ။ **ဝဇ္ဇာန**န္တိ ဒောသာနံ။ တေ ဧဝ ဝါ ဒုက္ခဓမ္မာ ဝဇ္ဇနီယတ္တာ ဣဓ ဝဇ္ဇာတိ အဓိပ္ပေတာ။ **ဘယာန**န္တိ စိတ္တုတြာသဘယာနမ္ပိ ဘယဟေတူနံ တေသံယေဝ ဒုက္ခဓမ္မာနမ္ပိ။ **အကုသလာန**န္တိ အက္ခမဋ္ဌေန အကုသလသင်္ခါတာနံ ဒုက္ခဓမ္မာနံ။ **ဂိဟီနံ အနုကမ္ပာယာ**တိ ဂိဟီသု ဥဇ္ဈာယန္တေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒံ ဂိဟီနံ အနုကမ္ပာယ ပညတ္တံ နာမ။ **ပါပိစ္ဆာနံ ပက္ခုပစ္ဆေဒာယာ**တိ ပါပိစ္ဆာ ပက္ခံ နိဿာယ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျုန္တိ တေသံ ပက္ခုပစ္ဆေဒနတ္ထာယ။ **အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယာ**တိ ပုဗ္ဗေ အပ္ပသန္နာနမ္ပိ ပဏ္ဍိတမနုဿာနံ သိက္ခာပဒပညတ္တိသမ္ပဒံ ဒိသွာ ပသာဒုပ္ပတ္တိအတ္ထာယ။ **ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာ**တိ ပသန္နာနံ ဥပရူပရိပသာဒဘာဝါယ။ **သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ**တိ သဒ္ဓမ္မဿ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ။ **ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာ**တိ ပဉ္စဝိဓဿာပိ ဝိနယဿ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထာယ။

၂၀၂-၂၃၀. **ပါတိမောက္ခံ ပညတ္တ**န္တိ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခံ ဘိက္ခုနိပါတိမောက္ခန္တိ ဒုဝိဓံ ပါတိမောက္ခံ ပညတ္တံ။ **ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော**တိ **ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ, ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရောတိ နဝ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ ပညတ္တာ။ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပန**န္တိ ဥပေါသထဋ္ဌပနံ။ **ပဝါရဏာ ပညတ္တာ**တိ စာတုဒ္ဒသိကာ ပန္နရသိကာတိ ဒွေဝ ပဝါရဏာ ပညတ္တာ။ **ပဝါရဏဋ္ဌပနံ ပညတ္တ**န္တိ သာပတ္တိကဿ ဘိက္ခုနော ပဝါရဏာ ဉတ္တိယာ ဝတ္တမာနာယ ပဝါရဏဋ္ဌပနံ ပညတ္တံ။ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒီသု ဘိက္ခူ ဝါစာသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာနံ ပဏ္ဍုကလောဟိတကာနံ ဘိက္ခူနံ **တဇ္ဇနီယကမ္မံ** (စူဠဝ. ၁ အာဒယော) ပညတ္တံ။ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ သေယျသကဿ ဘိက္ခုနော **နိယဿကမ္မံ** ပညတ္တံ။ ကုလဒူသကေ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ **ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ** (စူဠဝ. ၂၁ အာဒယော) ပညတ္တံ။ ဂိဟီနံ အက္ကောသကဿ သုဓမ္မတ္ထေရဿ **ပဋိသာရဏီယကမ္မံ** (စူဠဝ. ၃၃ အာဒယော) ပညတ္တံ။ အာပတ္တိယာ အဒဿနာဒီသု **ဥက္ခေပနီယကမ္မံ** ပညတ္တံ။ ဂရုကာပတ္တိံ အာပန္နဿ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ **ပရိဝါသဒါနံ** ပညတ္တံ။ ပရိဝါသေ အန္တရာပတ္တိံ အာပန္နဿ **မူလာယ ပဋိကဿနံ** ပညတ္တံ။ ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အာပတ္တိယာ **မာနတ္တဒါနံ** ပညတ္တံ။ စိဏ္ဏမာနတ္တဿ **အဗ္ဘာနံ** ပညတ္တံ။ သမ္မာ ဝတ္တန္တဿ **ဩသာရဏီယံ** ပညတ္တံ။ အသမ္မာဝတ္တနာဒီသု **နိဿာရဏီယံ** ပညတ္တံ။

ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒါ သရဏဂမနူပသမ္ပဒါ ဩဝါဒူပသမ္ပဒါ ပဉှာဗျာကရဏူပသမ္ပဒါ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မူပသမ္ပဒါ ဂရုဓမ္မူပသမ္ပဒါ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပဒါ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒါတိ အဋ္ဌဝိဓာ **ဥပသမ္ပဒါ** ပညတ္တာ။ ဉတ္တိကမ္မံ နဝ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ နဝဋ္ဌာနိကံ **ဉတ္တိကမ္မံ** ပညတ္တံ။ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ သတ္တ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ သတ္တဋ္ဌာနိကမေဝ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ** ပညတ္တံ။ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ သတ္တ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ သတ္တဋ္ဌာနိကမေဝ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ** ပညတ္တံ။ ပဌမပါရာဇိကာဒီနံ ပဌမပညတ္တိ **အပညတ္တေ ပညတ္တံ**။ တေသံယေဝ အနုပညတ္တိ **ပညတ္တေ အနုပညတ္တံ**။ ဓမ္မသမ္မုခတာ ဝိနယသမ္မုခတာ သင်္ဃသမ္မုခတာ ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာတိ ဣမဿ စတုဗ္ဗိဓဿ သမ္မုခီဘာဝဿ ဝသေန **သမ္မုခါဝိနယော** ပညတ္တော။ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ အစောဒနတ္ထာယ **သတိဝိနယော** ပညတ္တော။ ဥမ္မတ္တကဿ ဘိက္ခုနော **အမူဠှဝိနယော** ပညတ္တော။ အပ္ပဋိညာယ စုဒိတကဿ အာပတ္တိယာ အကရဏတ္ထံ **ပဋိညာတကရဏံ** ပညတ္တံ။ ဗဟုတရာနံ ဓမ္မဝါဒီနံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ အဓိကရဏဝူပသမနတ္ထံ။ **ယေဘုယျသိကာ** ပညတ္တာ။ ပါပုဿန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ နိဂ္ဂဏှနတ္ထံ **တဿပါပိယသိကာ** ပညတ္တာ။ ဘဏ္ဍနာဒိဝသေန ဗဟုံ အဿာမဏကံ ကတွာ အာပတ္တိံ အာပန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဌပေတွာ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဌပေတွာ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တဉ္စ အဝသေသာပတ္တီနံ ဝူပသမနတ္ထာယ **တိဏဝတ္ထာရကော** ပညတ္တော။

ဝိနယပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. ရာဂပေယျာလံ

၂၃၁. **ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယာ** တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ အဘိဇာနနတ္ထံ ပစ္စက္ခကရဏတ္ထံ။ **ပရိညာယာ**တိ ပရိဇာနနတ္ထံ။ **ပရိက္ခယာယာ** တိ ပရိက္ခယဂမနတ္ထံ။ **ပဟာနာယာ**တိ ပဇဟနတ္ထံ။ **ခယာယ ဝယာယာ**တိ ခယဝယဂမနတ္ထံ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ ဝိရဇ္ဇနတ္ထံ။ **နိရောဓာယာ**တိ နိရုဇ္ဈနတ္ထံ။ **စာဂါယာ**တိ စဇနတ္ထံ။ **ပဋိနိဿဂ္ဂါယာ**တိ ပဋိနိဿဇ္ဇနတ္ထံ။

၂၃၂-၂၄၆. **ထမ္ဘဿာ** တိ ကောဓမာနဝသေန ထဒ္ဓဘာဝဿ။ **သာရမ္ဘဿာ** တိ ကာရဏုတ္တရိယလက္ခဏဿ သာရမ္ဘဿ။ **မာနဿာ** တိ နဝဝိဓမာနဿ။ **အတိမာနဿာ** တိ အတိက္ကမိတွာ မညနမာနဿ။ **မဒဿာ** တိ မဇ္ဇနာကာရမဒဿ။ **ပမာဒဿာ** တိ သတိဝိပ္ပဝါသဿ, ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု စိတ္တဝေါဿဂ္ဂဿ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ရာဂပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

ဒုကနိပာတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

တိကနိပာတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. ဗာလဝဂ္ဂေါ

၁. ဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. တိကနိပာတဿ ပဌမေ **ဘယာနီ**တိအာဒီသု **ဘယန္တိ** စိတ္တုတြာသော။ **ဥပဒ္ဒဝေါ**တိ အနေကဂ္ဂတာကာရော။ **ဥပသဂ္ဂေါ**တိ ဥပသဋ္ဌာကာရော တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂနာကာရော။

တေသံ ဧဝံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ပဗ္ဗတဝိသမနိဿိတာ စောရာ ဇနပဒဝါသီနံ ပေသေန္တိ – ''မယံ အသုကဒိဝသေ နာမ တုမှာကံ ဂါမံ ပဟရိဿာမာ''တိ။ တေ တံ ပဝတ္တိံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘယံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ။ အယံ **စိတ္တုတြာသော** နာမ။ ''ယထာ နော တေ စောရာ ကုပိတာ အနတ္ထမ္ပိ အာဝဟေယျု''န္တိ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ အရညံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇန္တိ ဍံသမကသာဒီဟိ ခဇ္ဇမာနာ, ဂုမ္ဗန္တရာနိ ပဝိသန္တာ ခါဏုကဏ္ဋကေ မဒ္ဒန္တိ။ တေသံ ဧဝံ ဝိစရန္တာနံ ဝိက္ခိတ္တဘာဝေါ **အနေကဂ္ဂတာကာရော** နာမ။ တတော စောရေသု ယထာဝုတ္တေ ဒိဝသေ အနာဂစ္ဆန္တေသု ''တုစ္ဆကသာသနံ ဘဝိဿတိ, ဂါမံ ပဝိသိဿာမာ''တိ သပရိက္ခာရာ ဂါမံ ပဝိသန္တိ။ အထ တေသံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဂါမံ ပရိဝါရေတွာ ဒွါရေ အဂ္ဂိံ ဒတွာ မနုဿေ ဃာတေတွာ စောရာ သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ ဝိလုမ္ပိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသု ဃာတိတာဝသေသာ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေတွာ ကောဋ္ဌစ္ဆာယာဘိတ္တိစ္ဆာယာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂိတွာ နိသီဒန္တိ နဋ္ဌံ အနုသောစမာနာ။ အယံ **ဥပသဋ္ဌာကာရော လဂ္ဂနာကာရော** နာမ။

နဠာဂါရာတိ နဠေဟိ ဆန္နပဋိစ္ဆန္နအဂါရာ။ သေသသမ္ဘာရာ ပနေတ္ထ ရုက္ခမယာ ဟောန္တိ။ **တိဏာဂါရေ**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ကူဋာဂါရာနီ**တိ ကူဋသင်္ဂဟိတာနိ အဂါရာနိ။ **ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာနီ**တိ အန္တော စ ဗဟိ စ လိတ္တာနိ။ **နိဝါတာနီ**တိ နိဝါရိတဝါတပ္ပဝေသာနိ။ **ဖုသိတဂ္ဂဠာနီ**တိ ဆေကေဟိ ဝဍ္ဍကီဟိ ကတတ္တာ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဌမ္ဘေဟိ သုဋ္ဌု ဖုသိတကဝါဋာနိ။ **ပိဟိတဝါတပါနာနီ**တိ ယုတ္တဝါတပါနာနိ။ ဣမိနာ ပဒဒွယေန ကဝါဋဝါတပါနာနံ နိစ္စပိဟိတတံ အကထေတွာ သမ္ပတ္တိယေဝ ကထိတာ။ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ပန တာနိ ပိဓီယန္တိ စ ဝိဝရီယန္တိ စ။

ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဗာလမေဝ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဗာလော ဟိ အပဏ္ဍိတပုရိသော ရဇ္ဇံ ဝါ ဥပရဇ္ဇံ ဝါ အညံ ဝါ ပန မဟန္တံ ဌာနံ ပတ္ထေန္တော ကတိပယေ အတ္တနာ သဒိသေ ဝိဓဝပုတ္တေ မဟာဓုတ္တေ ဂဟေတွာ ''ဧထ အဟံ တုမှေ ဣဿရေ ကရိဿာမီ''တိ ပဗ္ဗတဂဟနာဒီနိ နိဿာယ အန္တမန္တေ ဂါမေ ပဟရန္တော ဒါမရိကဘာဝံ ဇာနာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန နိဂမေပိ ဇနပဒေပိ ပဟရတိ။ မနုဿာ ဂေဟာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ခေမဋ္ဌာနံ ပတ္ထယမာနာ ပက္ကမန္တိ။ တေ နိဿာယ ဝသန္တာ ဘိက္ခူပိ ဘိက္ခုနိယောပိ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာနိ ပဟာယ ပက္ကမန္တိ။ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဘိက္ခာပိ သေနာသနမ္ပိ ဒုလ္လဘံ ဟောတိ။ ဧဝံ စတုန္နမ္ပိ ပရိသာနံ ဘယံ အာဂတမေဝ ဟောတိ။ ပဗ္ဗဇိတေသုပိ ဒွေ ဗာလာ ဘိက္ခူ အညမညံ ဝိဝါဒံ ပဋ္ဌပေတွာ စောဒနံ အာရဘန္တိ။ ဣတိ ကောသမ္ဗိဝါသီနံ ဝိယ မဟာကလဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စတုန္နံ ပရိသာနံ ဘယံ အာဂတမေဝ ဟောတီတိ ဧဝံ ယာနိ ကာနိစိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ယထာနုသန္ဓိနာ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။

၂. လက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ ကာယဒွါရာဒိပဝတ္တံ ကမ္မံ လက္ခဏံ သဉ္ဇာနနကာရဏံ အဿာတိ **ကမ္မလက္ခဏော**။ **အပဒါနသောဘနီ ပညာ**တိ ယာ ပညာ နာမ အပဒါနေန သောဘတိ, ဗာလာ စ ပဏ္ဍိတာ စ အတ္တနော အတ္တနော စရိတေနေဝ ပါကဋာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဗာလေန ဟိ ဂတမဂ္ဂေါ ရုက္ခဂစ္ဆဂါမနိဂမာဒီနိ ဈာပေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ဣန္ဒဂ္ဂိနော ဂတမဂ္ဂေါ ဝိယ ဟောတိ, ဈာမဋ္ဌာနမတ္တမေဝ အင်္ဂါရမသိဆာရိကာသမာကုလံ ပညာယတိ။ ပဏ္ဍိတေန ဂတမဂ္ဂေါ ကုသောဗ္ဘာဒယော ပူရေတွာ ဝိဝိဓသဿသမ္ပဒံ အာဝဟမာနေန စတုဒီပိကမေဃေန ဂတမဂ္ဂေါ ဝိယ ဟောတိ။ ယထာ တေန ဂတမဂ္ဂေ ဥဒကပူရာနိ စေဝ ဝိဝိဓသဿဖလာဖလာနိ စ တာနိ တာနိ ဌာနာနိ ပညာယန္တိ, ဧဝံ ပဏ္ဍိတေန ဂတမဂ္ဂေ သမ္ပတ္တိယောဝ ပညာယန္တိ နော ဝိပတ္တိယောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. စိန္တီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယေ **ဗာလလက္ခဏာနီ**တိ ‘‘ဗာလော အယ’’န္တိ ဧတေဟိ လက္ခီယတိ ဉာယတီတိ ဗာလလက္ခဏာနိ။ တာနေဝ သ္သ သဉ္ဇာနနကာရဏာနီတိ **ဗာလနိမိတ္တာနိ။ ဗာလာပဒာနာနီ** တိ ဗာလဿ အပဒာနာနိ။ **ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ** တိ စိန္တယန္တော အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒမိစ္ဆာဒဿနဝသေန ဒုစ္စိန္တိတမေဝ စိန္တေတိ။ **ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ** တိ ဘာသမာနောပိ မုသာဝါဒါဒိဘေဒံ ဒုဗ္ဘာသိတမေဝ ဘာသတိ။ **ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ** တိ ကရောန္တောပိ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ဒုက္ကဋကမ္မမေဝ ကရောတိ။ **ပဏ္ဍိတလက္ခဏာနီ**တိအာဒိ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုစိန္တိတစိန္တီ** တိအာဒီနိ စေတ္ထ မနောသုစရိတာဒီနံ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

၄. အစ္စယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **အစ္စယံ အစ္စယတော န ပဿတီ** တိ အတ္တနော အပရာဓံ အပရာဓတော န ပဿတိ။ **အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ နပ္ပဋိကရောတီ**တိ ‘‘အပရဒ္ဓံ မယာ’’တိ ဉတွာပိ ယော ဓမ္မော, တံ န ကရောတိ, ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဟရိတွာ အစ္စယံ န ဒေသေတိ နက္ခမာပေတိ။ **အစ္စယံ ဒေသေန္တဿ ယထာဓမ္မံ နပ္ပဋိဂ္ဂဏှာတီ** တိ ပရဿ ‘‘ဝိရဒ္ဓံ မယာ’’တိ ဉတွာ ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဟရိတွာ ခမာပေန္တဿ နက္ခမတိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. အယောနိသောသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ **အယောနိသော ပဉှံ ကတ္တာ ဟောတီ**တိ ‘‘ကတိ နု ခော, ဉာဏဿ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသော အနုဿတိဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ’’တိ စိန္တေတွာ လာဠုဒာယိတ္ထေရော ဝိယ အနုပာယစိန္တာယ အပဉှမေဝ ပဉှန္တိ ကတ္တာ ဟောတိ။ **အယောနိသော ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတာ ဟောတီ** တိ ဧဝံ စိန္တိတံ ပန ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တောပိ ‘‘ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ သေယျထိဒံ, ဧကမ္ပိ ဇာတိ’’န္တိအာဒိနာ နယေန သောယေဝ ထေရော ဝိယ အယောနိသော ဝိဿဇ္ဇေတာ ဟောတိ, အပဉှမေဝ ပဉှန္တိ ကထေတိ။ **ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟီ**တိ ဧတ္ထ ပဒမေဝ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ပဒဗျဉ္ဇနံ။ တံ အက္ခရပါရိပူရိံ ကတွာ ဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိံ အပရိဟာပေတွာ ဝုတ္တံ ပရိမဏ္ဍလံ နာမ ဟောတိ, ဧဝရူပေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟီတိ အတ္ထော။ **သိလိဋ္ဌေဟီ**တိ ပဒသိလိဋ္ဌတာယ သိလိဋ္ဌေဟိ။ **ဥပဂတေဟီ**တိ အတ္ထဉ္စ ကာရဏဉ္စ ဥပဂတေဟိ။ **နာဗ္ဘနုမောဒိတာ** တိ ဧဝံ ယောနိသော သဗ္ဗံ ကာရဏသမ္ပန္နံ ကတွာပိ ဝိဿဇ္ဇိတံ ပရဿ ပဉှံ နာဘိနုမောဒတိ နာဘိနန္ဒတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပဉှံ လာဠုဒာယိတ္ထေရော ဝိယ။ ယထာဟ –

> ‘‘အဋ္ဌာနံ ခော ဧတံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အနဝကာသော, ယံ သော အတိက္ကမ္မေဝ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ အညတရံ မနောမယံ ကာယံ ဥပပန္နော သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇေယျာပိ ဝုဋ္ဌဟေယျာပိ, နတ္ထေတံ ဌာန’’န္တိ (အ. နိ. ၅.၁၆၆)။

ယောနိသော ပဉှံ ကတ္တာတိအာဒီသု အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ ယောနိသောဝ ပဉှံ စိန္တေတွာ ယောနိသော ဝိဿဇ္ဇိတာ ဟောတိ။ ထေရော ဟိ ‘‘ကတိ နု ခော, အာနန္ဒ, အနုဿတိဋ္ဌာနာနီ’’တိ ပုစ္ဆိတော ‘‘အယံ ပဉှော ဘဝိဿတီ’’တိ ယောနိသော စိန္တေတွာ ယောနိသော ဝိဿဇ္ဇေန္တော အာဟ – ‘‘ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, အနုဿတိဋ္ဌာနံ ဧဝံဘာဝိတံ ဧဝံဗဟုလီကတံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတီ’’တိ။ **အဗ္ဘနုမောဒိတာ ဟောတီ** တိ တထာဂတော ဝိယ ယောနိသော အဗ္ဘနုမောဒိတာ ဟောတိ။ တထာဂတော ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရေန ပဉှေ ဝိဿဇ္ဇိတေ ‘‘သာဓု သာဓု, အာနန္ဒ, တေန ဟိ တွံ, အာနန္ဒ, ဣမမ္ပိ ဆဋ္ဌံ အနုဿတိဋ္ဌာနံ ဓာရေဟိ။ ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သတောဝ အဘိက္ကမတိ သတောဝ ပဋိက္ကမတီ’’တိအာဒိမာဟ။ ဆဋ္ဌာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၆. ခတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ သုက္ကပက္ခော ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒသဟိပိ ကုသလကမ္မပထေဟိ ပရိစ္ဆိန္နော, ဥပရိ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ လဗ္ဘတိ။ **ဗဟုဉ္စ ပုညံ ပသဝတီ** တိ ဧတ္ထ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကပုညံ ကထိတံ။

၁၀. မလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ ဒုဿီလဘာဝေ ဒုဿီလျံ, ဒုဿီလျမေဝ မလံ **ဒုဿီလျမလံ** ။ ကေနဋ္ဌေန မလန္တိ? အနုဒဟနဋ္ဌေန ဒုဂ္ဂန္ဓဋ္ဌေန ကိလိဋ္ဌကရဏဋ္ဌေန စ။ တဉှိ နိရယာဒီသု အပါယေသု အနုဒဟတီတိ အနုဒဟနဋ္ဌေနပိ မလံ။ တေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော မာတာပိတူနမ္ပိ သန္တိကေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာပိ အန္တရေ ဗောဓိစေတိယဋ္ဌာနေသုပိ ဇိဂုစ္ဆနီယော ဟောတိ, သဗ္ဗဒိသာသု စဿ “ဧဝရူပံ ကိရ တေန ပာပကမ္မံ ကတ”န္တိ အဝဏ္ဏဂန္ဓော ဝါယတီတိ ဒုဂ္ဂန္ဓဋ္ဌေနပိ မလံ။ တေန စ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဥပတာပဉ္စေဝ လဘတိ, ကာယကမ္မာဒီနိ စဿ အသုစီနိ ဟောန္တိ အပဘဿရာနီတိ ကိလိဋ္ဌကရဏဋ္ဌေနပိ မလံ။ အပိစ တံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော စေဝ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိဉ္စ မိလာပေတီတိ မိလာပနဋ္ဌေနပိ မလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဿာမလမစ္ဆေရမလေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဗာလဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၂. ရထကာရဝဂ္ဂေါ

၁. ဉာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ဉာတောတိ** ပညာတော ပာကဋော။ **အနနုလောမိကေ**တိ သာသနဿ န အနုလောမေတီတိ အနနုလောမိကံ, တသ္မိံ အနနုလောမိကေ။ **ကာယကမ္မေ** တိ ပာဏာတိပာတာဒိမှိ ကာယဒုစ္စရိတေ။ ဩဠာရိကံ တ တေံ, န ဝေရူပေ သမာဒပေတုံ သက္ကောတိ။ ဒိသာ နမဿိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဘူတဗလိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေရူပေ သမာဒပေတိ ဂဏှာပေတိ။ **ဝစီကမ္မေ** ပိ မုသာဝါဒါဒီနိ ဩဠာရိကာနိ, အတ္တနော သန္တကံ ပရဿ အဒါတုကာမေန "နတ္ထီ"တိ အယံ ဝဉ္စနမုသာဝါဒော နာမ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေရူပေ သမာဒပေတိ။ **မနောကမ္မေ** ပိ အဘိဇ္ဈာဒယော ဩဠာရိကာ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိသံဝါဒေတွာ ကထေန္တော ပန အနနုလောမိကေသု ဓမ္မေသု သမာဒပေတိ နာမ ဒက္ခိဏဝိဟာရဝါသိတ္ထေရော ဝိယ။ တံ ကိရ ထေရံ ဧကော ဥပဋ္ဌာကော အမစ္စပုတ္တော ဥပသင်္ကမိတွာ "မေတ္တာယန္တေန ပဌမံ ကီဒိသေ ပုဂ္ဂလေ မေတ္တာယိတဗ္ဗ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော သဘာဂဝိသဘာဂံ အနာစိက္ခိတွာ "ပိယပုဂ္ဂလေ"တိ အာဟ။ တဿ စ ဘရိယာ ပိယာ ဟောတိ မနာပာ, သော တံ အာရဗ္ဘ မေတ္တာယန္တော ဥမ္မာဒံ ပာပုဏိ။ ကထံ ပနေသ ဗဟုဇနအဟိတာယ ပဋိပန္နော ဟောတီတိ? ဝေရူပဿ ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော စေဝ ဥပဋ္ဌာကာဒယော စ တေသံ အာရက္ခဒေဝတာ အာဒိံ ကတွာ တာသံ တာသံ မိတ္တဘူတာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သေသဒေဝတာ စ "အယံ ဘိက္ခု န အဇာနိတွာ ကရိဿတီ"တိ တေန ကတမေဝ ကရောန္တိ, ဝေမေသ ဗဟုဇနအဟိတာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ။

သုက္ကပက္ခေ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏိအာဒီနံ ယေဝ ဝသေန **ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ** ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပန အဝိသံဝါဒေတွာ ကထေန္တော အနုလောမိကေသု ဓမ္မေသု သမာဒပေတိ နာမ ကောဋ္ဋိတဝိဟာရဝါသီ စတုနိကာယိက တိဿတ္ထေရော ဝိယ။ တဿ ကိရ ဇေဋ္ဌဘာတာ နန္ဒာဘယတ္ထေရော နာမ ပောတလိယဝိဟာရေ ဝသန္တော ဧကသ္မိံ ရောဂေ သမုဋ္ဌိတေ ကနိဋ္ဌံ ပက္കောသာပေတွာ အာဟ – "အာဝုသော, မယှံ သလ္လဟုကံ ကတွာ ဧကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေဟီ"တိ။ ကိံ, ဘန္တေ, အညေန ကမ္မဋ္ဌာနေန, ကဗဠီကာရာဟာရံ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ? ကိမတ္ထိကော ဧသ, အာဝုသောတိ? ဘန္တေ, ကဗဠီကာရာဟာရော ဥပာဒါရူပံ, ဧကသ္မိဉ္စ ဥပာဒါရူပေ ဒိဋ္ဌေ တေဝီသတိ ဥပာဒါရူပါနိ ပာကဋာနိ ဟောန္တီတိ ။ သော "ဝဋ္ဋိဿတိ, အာဝုသော, တ္တေက"န္တိ တံ ဥယျောဇေတွာ ကဗဠီကာရာဟာရံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဥပါဒါရူပံ သလ္လက္ခေတွာ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အထ နံ ထေရံ ဗဟိဝိဟာရာ အနိက္ခန္တံ မေဝ ပက္ကောသိတွာ, "အာဝုသော, မဟာအဝဿယောသိ မယှံ ဇာတော"တိ ကနိဋ္ဌတ္ထေရဿ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေသိ။ **ဗဟုဇနဟိတာယာ**တိ တေဿပိ ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော "အယံ န အဇာနိတွာ ကရိဿတီ"တိ တေန ကတမေဝ ကရောန္တီတိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတီတိ။

၂. သာရဏီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **ခတ္တိယဿာ** တိ ဇာတိယာ ခတ္တိယဿ။ **မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿာ** တိ ရာဇာဘိသေကေန မုဒ္ဓနိ အဘိသိတ္တဿ။ **သာရဏီယာနိ ဘဝန္တီ** တိ သရိတဗ္ဗာနိ အသမ္မုဿနီယာနိ ဟောန္တိ။ **ဇာတော**တိ နိဗ္ဗတ္တော။ **ယာဝဇီဝံ သာရဏီယ**န္တိ ဒဟရကာလေ ဇာနိတုမ္ပိ န သက္ကာ, အပရဘာဂေ ပန မာတာပိတုအာဒီဟိ ဉာတကေဟိ တ အ သာဒီဟိ တ "တွံ အသုကဇနပဒေ အသုကနဂရေ အသုကဒိဝသေ အသုကနက္ခတ္တေ ဇာတော"တိ အာစိက္ခိတေ သုတွာ တ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇီဝံ သရတိ န သမ္မုဿတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ယာဝဇီဝံ သာရဏီယံ ဟောတီ"တိ။

ဣဒံ , ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယ န္တိ အဘိသေကဋ္ဌာနံ နာမ ရညော ဗလဝတုဋ္ဌိကရံ ဟောတိ, တေနဿ တံ ယာဝဇီဝံ သာရဏီယံ။ သင်္ဂါမဝိဇယဋ္ဌာနေပိ ဧသေဝ နယော။ တ္တေ ပန **သင်္ဂါမ** န္တိ ယုဒ္ဓံ။ **အဘိဝိဇိနိတွာ**တိ ဇိနိတွာ သတ္တုမဒ္ဒနံ ကတွာ။ **တမေဝ သင်္ဂါမသီသ** န္တိ တမေဝ သင်္ဂါမဋ္ဌာနံ။ **အဇ္ဈာဝသတီ** တိ အဘိဘဝိတွာ အာဝသတိ။

ဣအာနိ ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ရညော ဇာတိဋ္ဌာနာဒီဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, ဣမသ္မိံ ပန သာသနေ တပ္ပဋိဘာဂေ တယော ပုဂ္ဂလေ ဒဿေတုံ ဣဒံ ကာရဏံ အာဘတံ, တသ္မာ တေ ဒဿေန္တော **ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတီ** တိ ဧတ္တ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာနိဿိတမေဝါတိ ဝေဒိ

တဗ္ဗံ။ **သာရဏီယံ ဟောတီ**တိ ‘‘အဟံ အသုကရဋ္ဌေ အသုကဇနပဒေ အသုကဝိဟာရေ အသုကမာဠကေ အသုကဒိတဋ္ဌာနေ အသုကစင်္ကမေ အသုကရုက္ခမူလေ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ ဧဝံ ယာဝဇီဝံ သရိတဗ္ဗမေဝ ဟောတိ န သမ္မုဿိတဗ္ဗံ။

ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ တွေကံ ဒုက္ခံ, န ဣတော ဥဒ္ဓံ ဒုက္ခံ အတ္ထိ။ **အယံ ဒုက္ခသမုဒယော**တိ တွေကော ဒုက္ခသမုဒယော, န ဣတော ဥဒ္ဓံ ဒုက္ခသမုဒယော အတ္ထီတိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတ္ထ စတူဟိ သစ္စေဟိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ကထိတော။ ကသိဏပရိကမ္မဝိပဿနာဉာဏာနိ ပန မဂ္ဂသန္နိဿိတာနေဝ ဟောန္တိ။ **သာရဏီယံ ဟောတီ**တိ ‘‘အဟံ အသုကရဋ္ဌေ။ပေ.။ အသုကရုက္ခမူလေ သောတာပန္နော ဇာတော’’တိ ယာဝဇီဝံ သာရဏီယံ ဟောတိ အသမ္မုဿနီယံ။

အာသဝါနံ ခယာတိ အာသဝါနံ ခယေန။ **စေတောဝိမုတ္တိန္တိ** ဖလသမာဓိံ။ **ပညာဝိမုတ္တိန္တိ** ဖလပညံ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ**တိ အတ္တနာဝ အဘိဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ**တိ ပဋိလဘိတွာ ဝိဟရတိ။ **သာရဏီယန္တိ** ‘‘မယာ အသုကရဋ္ဌေ။ပေ.။ အသုကရုက္ခမူလေ အရဟတ္တံ ပတ္တ’’န္တိ အတ္တနော အရဟတ္တပတ္တိဋ္ဌာနံ နာမ ယာဝဇီဝံ သာရဏီယံ ဟောတိ အသမ္မုဿနီယန္တိ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။

၃. အာသံသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **သန္တော**တိ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ **သံဝိဇ္ဇမာနာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **လောကသ္မိ**န္တိ သတ္တလောကေ။ **နိရာသော**တိ အနာသော အပတ္ထနော။ **အာသံသော**တိ အာသံသမာနော ပတ္ထယမာနော။ **ဝိဂတာသော**တိ အပဂတာသော။ **စဏ္ဍာလကုလေ**တိ စဏ္ဍာလာနံ ကုလေ။ **ဝေနကုလေ**တိ ဝိလီဝကာရကုလေ။ **နေသာဒကုလေ**တိ မိဂလုဒ္ဒကာနံ ကုလေ။ **ရထကာရကုလေ**တိ စမ္မကာရကုလေ။ **ပုက္ကုသကုလေ**တိ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကုလေ။

ဧတ္တာဝတာ ကုလဝိပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ နီစကုလေ ဇာတောပိ ဧကစ္စော အဍ္ဍော ဟောတိ မဟဒ္ဓနော, အယံ ပန န တာဒိသော, တသ္မာဿ ဘောဂဝိပတ္တိံ ဒဿေတုံ **ဒလိဒ္ဒေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒလိဒ္ဒေ**တိ ဒာလိဒ္ဒိယေန သမန္နာဂတေ။ **အပ္ပန္နပာနဘောဇနေ**တိ ပရိတ္တကအန္နပာနဘောဇနေ။ **ကသိရဝုတ္တိကေ**တိ ဒုက္ခဇီဝိကေ, ယတ္ထ တယာမေန ပယောဂေန ဇီဝိတဝုတ္တိံ သာဓေန္တိ, တထာရူပေတိ အတ္ထော။ **ယတ္ထ ကသိရေန ဃာသစ္ဆာဒော လဗ္ဘတီ**တိ ယသ္မိံ ကုလေ ဒုက္ခေန ယာဂုဘတ္တဃာသော စ ကောပီနမတ္တံ အစ္ဆာဒနဉ္စ လဗ္ဘတိ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ ဧကစ္စော နီစကုလေ ဇာတောပိ ဥပဓိသမ္ပန္နော ဟောတိ အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိယံ ဌိတော, အယဉ္စ န တာဒိသော, တသ္မာဿ သရီရဝိပတ္တိမ္ပိ ဒဿေတုံ **သော စ ဟောတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော**တိ ပံသုပိသာစကော ဝိယ ဈာမခါဏုဝဏ္ဏော။ **ဒုဒ္ဒသိကော**တိ ဝိဇာတမာတုယာပိ အမနာပဒဿနော။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဍကော။ **ကာဏော**တိ ဧကက္ခိကာဏော ဝါ ဥဘယက္ခိကာဏော ဝါ။ **ကုဏီ**တိ ဧကဟတ္ထကုဏီ ဝါ ဥဘယဟတ္ထကုဏီ ဝါ။ **ခဉ္ဇော**တိ ဧကပါဒခဉ္ဇော ဝါ ဥဘယပါဒခဉ္ဇော ဝါ။ **ပက္ခဟတော**တိ ဟတပက္ခော ပီဌသပ္ပီ။ **ပဒီပေယျဿာ**တိ ဝဋ္ဋိတေလကပလ္လကာဒိနော ပဒီပဥပကရဏဿ။ **တဿ န ဧဝံ ဟောတီ**တိ။ ကသ္မာ န ဟောတိ? နီစကုလေ ဇာတတ္တာ။

ဇေဋ္ဌောတိ အညသ္မိံ ဇေဋ္ဌေ သတိ ကနိဋ္ဌော အာသံ န ကရောတိ, တသ္မာ ဇေဋ္ဌောတိ အာဟ။ **အာဘိသေကော**တိ ဇေဋ္ဌောပိ န အဘိသေကာရဟော အာသံ န ကရောတိ, တသ္မာ အာဘိသေကောတိ အာဟ။ **အနဘိသိတ္တော**တိ အဘိသေကာရဟောပိ ကာဏကုဏိအာဒိဒောသရဟိတော သကိံ အဘိသိတ္တော ပုန အဘိသေကေ အာသံ န ကရောတိ, တသ္မာ အနဘိသိတ္တောတိ အာဟ ။ **အစလပ္ပတ္တော**တိ ဇေဋ္ဌောပိ အာဘိသေကော အနဘိသိတ္တော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော, သောပိ အဘိသေကေ အာသံ န ကရောတိ။ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ပန ပညာယမာနမဿုဘေဒော အစလပ္ပတ္တော နာမ ဟောတိ, မဟန္တမ္ပိ ရဇ္ဇံ ဝိစာရေတုံ သမတ္ထော, တသ္မာ ‘‘အစလပ္ပတ္တော’’တိ အာဟ။ **တဿ ဧဝံ ဟောတီ**တိ ကသ္မာ ဟောတိ? မဟာဇာတိတာယ။

ဒုဿီလောတိ နိဿီလော။ **ပါပဓမ္မော**တိ လာမကဓမ္မော။ **အသုစီ**တိ အသုစီဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတော။ **သင်္ကဿရသမာစာရော**တိ သင်္ကာဟိ သရိတဗ္ဗသမာစာရော, ကိဉ္စိဒေဝ အသာရုပ္ပံ ဒိသွာ ‘‘ဣဒံ ဣမိနာ

ကတံ ဘဝိဿတီ''တိ ဧဝံ ပရေသံ အာသင်္ကနီယသမာစာရော, အတ္တနာယေဝ တ သင်္ကာဟိ သရိတဗ္ဗသမာစာရော, သာ သင်္ကသမာစာရောတိ အတ္ထော။ တဿ ဟိ ဒိတဌာနာဒီသု သန္နိပတိတ္တတ ကိဉ္စိဒေဝ မန္တယန္တေ ဘိက္ခု ဒိသွတ "ကစ္စိ နု ခေါ ကတ ကမ္မံ ဇာနိတွာ မန္တေန္တိ''တိ ဧဝံ သာသင်္ကသမာစာ ရော ဟောတိ။ **ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော** တိ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗယုတ္တကေန ပာပကမ္မေန သမန္နာဂတော။ **အဿမဏော သမဏပဋိညောတိ** အဿမဏော ဟုတွာတ သမဏပတိရူပကတာယ "သမဏော အဟ''န္တိ ဧဝံ ပဋိညော။ **အဗ္ဗဟ္မစာ ရီ ဗ္ဗဟ္မစာရိပဋိညောတိ** အညေ ဗ္ဗဟ္မစာရိနော သုနိဝတ္ထေ သုပာရုတေ သုမ္ဘကပတ္တရေ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ပိ ဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တေ ဒိသွာတ သယမ္ပိ တာဒိသေန အာကာရေန တထာ ပဋိပဇ္ဇနတော "အဟံ ဗ္ဗဟ္မစာ ရီ''တိ ပဋိညံ ဒေန္တော ဝိယ ဟောတိ။ "အဟံ ဘိက္ခူ''တိ ဝတွာ ဥပေါသထဂ္ဂာဒီနိ ပဝိသန္တော ပန ဗ္ဗဟ္မစာရိပဋိ ညော ဟောတိယေဝ, တထာ သင်္ဃိကံ လာဘံ ဂဏှန္တော။ **အန္တောပူတိ** တိ ပူတိနာ ကမ္မေန အန္တော အနုပဝိဌော။ **အဝဿုတော** တိ ရာဂာဒီဟိ တိန္တော။ **ကသမ္ဗုဇာတော** တိ သဉ္ဇာတရာဂါဒိကစဝရော။ **တဿ န ဧဝံ ဟောတီ** တိ။ က သ္မာ န ဟောတိ? လောကုတ္တရဓမ္မဥပနိဿယဿ နတ္ထိတာယ။ **တဿ ဧဝံ ဟောတီ**တိ။ ကသ္မာ ဟောတိ? မဟာသီ လဿ ပရိပူရကာရိတာယ။

၄. စက္ကဝတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတူဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ **ရာဇာ**။ စက္ကံ ဝတ္တေတီတိ **စက္ကဝတ္တီ** ။ ဝတ္တိတံ တ အနေန စက္ကန္တိ စက္ကဝတ္တီ။ ဓမ္မော အဿ အတ္ထီတိ **ဓမ္မိကော** ။ ဓမ္မေနေဝ ဒသဝိဓေန စက္ကဝတ္တိဝတ္ တေန ရာဇာ ဇာတောတိ **ဓမ္မရာဇာ**။ **သောပိ န အရာဇကန္တိ** သောပိ အညံ နိဿယရာဇာနံ အလဘိတွာ စက္ကံ နာမ ဝတ္ တေတုံ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ ဣတိ သတ္ထာ ဒေသနံ ပဋ္ဌပေတွာ ယထာနုသန္ဓိံ အပာပေတွာဝ တုဏှီ အဟောသိ။ ကသ္မာ? အနုသန္ဓိကုသလာ ဥဋ္ဌဟိတွာ အနုသန္ဓိံ ပုစ္ဆိဿန္တိ, ဗဟူ ဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ တထာရူပာ ဘိ က္ခူ, အထာဟံ တေဟိ ပုဋ္ဌော ဒေသနံ ဝဍ္ဎေဿာမီတိ။ အထေကော အနုသန္ဓိကုသလော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆန္တော **ကော ပန, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝတာပိဿ ဗျာကရောန္တော **ဓမ္မော ဘိက္ခူ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မော။ **ဓမ္မန္တိ** တမေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဓမ္မံ။ **နိဿာယာ** တိ တဒဓိဋ္ဌ ဌာနေန စေတသာ တမေဝ နိဿယံ ကတွာ။ **ဓမ္မံ သက္ကရောန္တော** တိ ယထာ ကတော သော ဓမ္မော သုဋ္ဌု ကတော ဟောတိ, ဧဝမေတံ ကရောန္တော။ **ဓမ္မံ ဂရုံ ကရောန္တော** တိ တသ္မိံ ကရဝုပ္ပတ္တိယာ တံ ဂရုကရောန္တော။ **ဓမ္မံ အပ စာယမာနော**တိ တဿေဝ ဓမ္မဿ အဉ္ဇလိကရဏာဒီဟိ နီစဝုတ္တိတံ ကရောန္တော။ **ဓမ္မဒ္ဓဇော ဓမ္မကေတူ** တိ တံ ဓ မ္မံ ဓဇမိဝ ပုရက္ခတွာ ကေတုမိဝ ဥက္ခိပိတွာ ပဝတ္တိယာ ဓမ္မဒ္ဓဇော ဓမ္မကေတု စ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာဓိပ တေယျော**တိ ဓမ္မာဓိပတိဘူတာဂတဘာဝေန ဓမ္မဝသေနေဝ စ သဗ္ဗကိရိယာနံ ကရဏေန ဓမ္မာဓိပတေယျော ဟုတွာ။ **ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟတီ** တိ ဓမ္မော အဿာ အတ္ထီတိ ဓမ္မိကာ, ရက္ခာ စ အာဝရဏဉ္စ ဂုတ္တိ စ ရက္ ခာဝရဏဂုတ္တိ။ တတ္ထ "ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတီ''တိ ဝစနတော ခန္တိအာဒယော **ရက္ခာ** ။ ဝုတ္တဉှေတံ – "ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတိ။ ခန္တိယာ အဝိဟိံသာယ မေတ္တစိတ္တတာယ အနုဒ္ဒယာ ယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၈၅)။ နိဝာသနပာရုပနဂေဟာဒီနိ **အာဝရဏံ**။ စောရာဒိဥပဒ္ဒဝနိဝါရဏတ္ထံ ဂောပာယနာ **ဂုတ္တိ** ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ သုဋ္ဌု ဝိဒဟတိ ပဝတ္တေတိ ဌပေတီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယတ္ထ သာ သံဝိဒဟိတဗ္ဗာ, တံ ဒဿေန္တော **အန္တောဇနသ္မိံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော – အန္တောဇနသင်္ခါတံ ပုတ္တဒါရံ သီလသံဝရေ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီနိ စဿ ဒဒမာနော သဗ္ဗော ပဒ္ဒဝေ စဿ နိဝါရယမာနော ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ သံဝိဒဟတိ နာမ။ ခတ္တိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – အဘိသိတ္တခတ္တိယာ ဘဒ္ဒအဿာဇာနီယာဒိရတနသမ္ပဒါနေနပိ ဥပဂဏှိတဗ္ဗာ, အနုယန္တာ ခ တ္တိယာ တေသံ အနုရူပယာနဒါနေနပိ ပရိတောသေတဗ္ဗာ, ဗလကာယော ကာလံ အနတိက္ကမေတွာ ဘတ္ တဝေတနသမ္ပဒါနေနပိ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, ဗြာဟ္မဏာ အန္နပာနဝတ္ထာဒိနာ ဒေယျဓမ္မေန, ဂဟပတိကာ ဘတ္တ ဗီဇနင်္ဂလဖလိဗလိဗဒ္ဒါဒိသမ္ပဒါနေန, တထာ နိဂမဝါသိနော **နေဂမာ** ဇနပဒဝါသိနော စ **ဇာနပဒာ**။ သမိတပါပဗာဟိတပါပ ပန **သမဏဗြာဟ္မဏာ** သမဏပရိက္ခာရသမ္ပဒါနေန သက္ကာတဗ္ဗာ, မိဂပက္ခိနော အဘယဒါနေန သမဿာသေတဗ္ ဗာ။

ဓမ္မနေဝ စက္ကံ ဝတ္တေတီ တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မေနေဝ စက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ **တံ ဟောတိ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယန္တိ** တံ တေန ဧဝံ ပဝတ္တိတံ အာဏာစက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ ဟောတိ။ **ကေနစိ မနုဿဘူတေနာ** တိ ဒေဝတာ နာမ အတ္တနာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတမေဝ ကရောန္တိ, တသ္မာ တာ အဂ္ဂဏှိတွာ "မနုဿဘူတေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စတ္ထိကေနာ**တိ ပဋိအတ္ထိကေန, ပဋိသတ္တုနာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မိကော** တိ စက္ကဝတ္တိ ဒသကုသလကမ္မပထဝသေန ဓမ္မိကော, တထာဂတော ပန နဝလောကုတ္တရဓမ္မဝသေန။ **ဓမ္မရာဇာ**တိ နဝဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ ဓမ္မရာဇာ။ **ဓမ္မံယေဝ တ** တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မမေဝ နိဿာယ တမေဝ သက္ကရောန္တော တံ ဂရုကရောန္တော တံ အပ စာယမာနော။ သောဝဿ ဓမ္မော အဗ္ဘုဂ္ဂတဋ္ဌေန ဓဇောတိ **ဓမ္မဒ္ဓဇော** ။ သောဝဿ ကေတူတိ **ဓမ္မကေတု**။ တမေဝ အဓိပတိံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဝိဟရတီတိ **ဓမ္မာဓိပတေယျော။ ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ** န္တိ လောကိယလောကုတ္တ ရဓမ္မအယိကရက္ခဉ္စ အာဝရဏဉ္စ ဂုတ္တိဉ္စ။ **သံဝိဒဟတီ**တိ ဌပေတိ ပညပေတိ။ **ဧဝရူပန္တိ** တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ န သေဝိတဗ္ဗံ, သုစရိတံ သေဝိတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သံဝိဒဟိတွာ**တိ ဌပေတွာ ကထေတွာ။ **ဓမ္မေနေဝ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ** တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေနေဝ အသဒိသံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ **တံ ဟောတိ စက္ကံ အပ္ပဋိဝတ္တိယ** န္တိ တံ ဧဝံ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ ဧတေသု သမဏာဒီသု ဧကေနပိ ပဋိဝတ္တေတုံ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၅. သစေတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **ဣသိပတနေ**တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ ဣသီနံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတ္ထာယ စေဝ ဥပေါသထကရ ဏတ္ထာယ စ အာဂန္တွာ ပတနေ, သန္နိပတနဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ ပဒနေတိပိ ပာဌော, အယမေဝ အတ္ထော။ **မိဂဒာ ယေ**တိ မိဂါနံ အဘယတ္ထာယ ဒိန္နေ။ **ဆဟိ မာသေဟိ ဆာရတ္တူနေဟီ** တိ သော ကိရ ရညာ အာဏတ္တဒိဝသေယေဝ သဗ္ဗူပကရဏာနိ သဇ္ဇေတွာ အန္တေဝာသိကေဟိ သဒ္ဓိံ အရညံ ပဝိသိတွာ ကမ္မဒွတရကမ္မဗျူဒေဝကုလသုသာနာဒီသု ဌိတရုက္ခေ စေဝ ဗျာမပတိတသုက္ခရုက္ခေ စ ဝိဝဇ္ဇေတွာ သမ္ပန္နပဒေသေ ဌိတေ သဗ္ဗဒေါသဝိဝဇ္ဇိတေ နာဘိအရ နေမိနံ အနုရူပေ ရုက္ခေ ဂဟေတွာ တံ စက္ကံ အကာသိ။ တဿ ရုက္ခေ ဝိစိနိတွာ ဂဏှန္တဿ စေဝ ကရောန္တ ဿ စ တေ့ကော ကာလော ဝီတိဝတ္တော။ တေန ဝုတ္တံ – "ဆဟိ မာသေဟိ ဆာရတ္တူနေဟီ"တိ။ **နာနာကရဏန္တိ** နာနတ္တံ။ **နေသန္တိ** န ဧသံ။ **အတ္ထေသ** န္တိ အတ္ထိ ဧသံ။ **အဘိသင်္ခါရဿ ဂတီ** တိ ပယောဂဿ ဂမနံ။ **စိင်္ဂုလာယိ တွာ**တိ ပရိဗ္ဘမိတွာ။ **အက္ခာဟတံ မညေ** တိ အက္ခေ ပဝေသေတွာ ဌပိတမိဝ။

သဒေါသာတိ သဂဏ္ဌာ ဥဏ္ဏတောဏတဋ္ဌာနယုတ္တာ။ **သကသာဝ**တိ ပူတိသာရေန စေဝ ဖေဂ္ဂုနာ စ ယုတ္တာ။ **ကာယဝင်္က** တိအာဒီနိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ နာမာနိ။ **ဧဝံ ပပတိတာ**တိ ဧဝံ ဂုဏပတနေန ပတိတာ။ **ဧဝံ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ ဧဝံ ဂု ဏေဟိ ပတိဋ္ဌိတာ။ တတ္ထ လောကိယမဟာဇနာ ပပတိတာ နာမ, သောတာပန္နာဒယော ပတိဋ္ဌိတာ နာမ။ တေသုပိ ပုရိမာ တယော ကိလေသာနံ သမုဒာစာရက္ခဏေ ပပတိတာ နာမ, ခီဏာသဝ ပန ဧကန္တေနေဝ ပတိဋ္ဌိတာ နာမ။ **တသ္မာ** တိ ယ သ္မာ အပ္ပဟီနကာယဝင်္ကာဒယော ပပတန္တိ, ပဟီနကာယဝင်္ကာဒယော ပတိဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ။ ကာယဝင်္ကာဒီနံ ပန ဧဝံ ပဟာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာဒာနံ မိစ္ဆာစာရော မုသာဝါဒော ပိသုဏာဝါစာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ဣမေ တာဝ ဆ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ, ဖရုသာဝါစာ ဗျာပါဒေါတိ ဒွေ အနာဂါမိမဂ္ဂေန, အဘိဇ္ဈာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ တိ ဒွေ အရဟတ္တမဂ္ဂေနာတိ။

၆. အပဏ္ဏကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **အပဏ္ဏကပဋိပဒ** န္တိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒံ ဧကံသပဋိပဒံ နိယျာနိကပဋိပဒံ ကာရဏပဋိပဒံ သာရပဋိပဒံ မ ဏ္ဍပဋိပဒံ အပစ္စနီကပဋိပဒံ အနုလောမပဋိပဒံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိ, န တက္ကဂ္ဂဟေန န နယဂ္ဂ ဟေန တ။ ဧဝံ ဂဟေတွာ ပဋိပန္နော ဟိ ဘိက္ခု တ ဘိက္ခုနီ တ ဥပါသကော တ ဥပါသိကာ တ မနုဿဒေဝနိဗ္ဗာနသမ္ပ တ္တီဟိ ဟာယတိ ပရိဟာယတိ, အပဏ္ဏကပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ပန တာဟိ သမ္ပတ္တီဟိ န ပရိဟာယတိ။ အတီတေ ကန္တ တာရဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နေသု ဒွီသု သတ္ထဝါဟေသု ယက္ခဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ ဗာလသတ္ထဝါဟော သဒ္ဓိံ သတ္ထေန အနယဗျသနံ ပတ္တော, ယက္ခဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ "ဥဒကဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေဿာမာ"တိ သတ္ထကေ သညာပေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ပဏ္ဍိတသတ္ထဝါဟော ဝိယ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“အပဏ္ဍကံ ဌာနမေကေ၊ ဒုတိယံ အာဟု တက္ကိကာ။
ဧတဒညာယ မေဓာဝီ၊ တံ ဂဏှေ ယဒပဏ္ဏက”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၁)။

ယောနိ စဿ အာရဇ္ဇာ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ **ယောနီ**တိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသဿပိ ကာရဏဿပိ ပဿာဝမဂ္ဂဿပိ နာမံ။ “စတဿော ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ယောနိယော”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၅၂) ဟိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသော ယောနိ နာမ။ “ယောနိ ဟေသာ ဘူမိဇ ဖလဿ အဓိဂမာယာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၂၆) ကာရဏံ။ “န စာဟံ ဗြာဟ္မဏံ ဗြူမိ, ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝ”န္တိ (မ. နိ. ၂.၄၅၇; ဓ. ပ. ၃၉၆) စ “တမေနံ ကမ္မဇဝါတာ နိဝတ္တိတွာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ သမ္ပရိဝတ္တေတွာ မာတု ယောနိမုခေ သမ္ပဋိပါဒေန္တီ”တိ စ အာဒီသု ပဿာဝမဂ္ဂေါ။ ဣဓ ပန ကာရဏံ အဓိပ္ပေတံ။ **အာရဒ္ဓာ** တိ ပဂ္ဂဟိတာ ပရိပုဏ္ဏာ။

အာသဝါနံ ခယာယာတိ ဧတ္ထ အာသဝန္တီတိ **အာသဝါ,** စက္ခုတောပိ။ပေ။ မနတောပိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓမ္မတော ယာဝ ဂောတြဘု, ဩကာသတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂ သဝန္တီတိ ဝါ **အာသဝါ,** ဧတေ ဓမ္မေ ဧတဉ္စ ဩကာသံ အန္တောကရိတွာ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ အန္တောကရဏတ္ထော ဟိ အယံ အာကာရော။ စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌေန မဒိရာဒယော အာသဝါ, အာသဝါ ဝိယာတိပိ **အာသဝါ**။ လောကသ္မိံ ဟိ စိရပါရိဝါသိကာ မဒိရာဒယော အာသဝါတိ ဝုစ္စန္တိ, ယဒိ စ စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌေန အာသဝါ, ဧတေယေဝ ဘဝိတုမရဟန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – “ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ, ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသီ”တိအာဒိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁)။ အာယတံ ဝါ သံသာရဒုက္ခံ သဝန္တိ ပသဝန္တီတိပိ **အာသဝါ**။ ပုရိမာနိ စေတ္ထ နိဗ္ဗစနာနိ ယတ္ထ ကိလေသာ အာသဝါတိ အာဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ယုဇ္ဇန္တိ, ပစ္ဆိမံ ကမ္မေပိ။ န ကေဝလဉ္စ ကမ္မကိလေသာယေဝ အာသဝါ, အပိစ ခေါ နာနပ္ပကာရာ ဥပဒ္ဒဝါပိ။ သုတ္တေသု ဟိ “နာဟံ, စုန္ဒ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံယေဝ အာသဝါနံ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေမီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၈၂) ဧတ္ထ ဝိဝါဒမူလဘူတာ ကိလေသာ အာသဝါတိ အာဂတာ။

“ယေန ဒေဝူပပတျဿ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော ဝါ ဝိဟင်္ဂမော။
ယက္ခတ္တံ ယေန ဂစ္ဆေယျံ၊ မနုဿတ္တဉ္စ အဗ္ဗဇေ။
တေ မယှံ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဝိဒ္ဓဿာ ဝိနဠီကတာ”တိ။ (အ. နိ. ၄.၃၆) –

ဧတ္ထ တေဘူမကံ စ ကမ္မံ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ။ “ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယာ”တိ (ပါရာ. ၃၉; အ. နိ. ၂.၂၀၂-၂၃၀) ဧတ္ထ ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓာဒယော စေဝ အပါယဒုက္ခဘူတာ စ နာနပ္ပကာရာ ဥပဒ္ဒဝါ။

တေ ပနေတေ အာသဝါ ယတ္ထ ယထာ အာဂတာ, တတ္ထ တထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတေ ဟိ ဝိနယေ တာဝ “ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယာ”တိ (ပါရာ. ၃၉; အ. နိ. ၂.၂၀၂-၂၃၀) ဒွေဓာ အာဂတာ။ သဠာယတနေ “တယော မေ, အာဝုသော, အာသဝါ ကာမာသဝေါ ဘဝါသဝေါ အဝိဇ္ဇာသဝေါ”တိ (သံ. နိ. ၄.၃၂၁) တိဓာ အာဂတာ။ အညေသု စ သုတ္တန္တေသု (စူဠနိ. ဇတုကဏ္ဏိမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၆၉; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၇) အဘိဓမ္မေ (ဓ. သ. ၁၁၀၂-၁၁၀၆; ဝိဘ. ၉၃၇) စ တေယေဝ ဒိဋ္ဌာသဝေန သဟ စတုဓာ အာဂတာ။ နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယေန “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ နိရယဂါမိနိယာ , အတ္ထိ အာသဝါ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ပေတ္တိဝိသယဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ မနုဿလောကဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ဒေဝလောကဂါမိနိယာ”တိ (အ. နိ. ၆.၆၃) ပဉ္စဓာ အာဂတာ။ ကမ္မမေဝ စေတ္ထ အာသဝါတိ ဝုတ္တံ။ ဆက္ကနိပါတေ “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ”တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၆.၅၈) နယေန ဆဓာ အာဂတာ။ သဗ္ဗာသဝပရိယာယေ (မ. နိ. ၁.၁၄ အာဒယော) တေယေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တဓာ အာဂတာ။ ဣဓ ပန အဘိဓမ္မနယေန စတ္တာရော အာသဝါ အဓိပ္ပေတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ခယာယာတိ ဧတ္ထ ပန အာသဝါနံ သရသဘေဒေါပိ ခီဏာကာရောပိ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိပိ “အာသဝက္ခယော”တိ ဝုစ္စတိ။ “ယော အာသဝါနံ ခယော ဝယော ဘေဒေါ ပရိဘေဒေါ အနိစ္စတာ အန္တရဓာန”န္တိ ဧတ္ထ ဟိ အာသဝါနံ သရသဘေဒေါ “အာသဝက္ခယော”တိ ဝုတ္တော။ “ဇာနတော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ပဿတော အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမီ”တိ (မ. နိ.

၁.၁၅; သံ. နိ. ၂.၂၃; ဣတိဝု. ၁၀၂) ဧတ္ထ အာသဝပ္ပဟာနံ အာသဝါနံ အစ္စန္တက္ခယော အသမုပ္ပာဒေါ ခီဏာကာရော နတ္ထိဘာဝေါ ''အာသဝက္ခယော''တိ ဝုတ္တော။

> ''သေခဿ သိက္ခမာနဿ၊ ဥဇုမဂ္ဂါနုသာရိနော။
> ခယသ္မိံ ပဌမံ ဉာဏံ၊ တတော အညာ အနန္တရာ''တိ။ (ဣတိဝု. ၆၂) –

ဧတ္ထ မဂ္ဂေါ ''အာသဝက္ခယော''တိ ဝုတ္တော။ ''အာသဝါနံ ခယာ သမဏော ဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၃၈) ဧတ္ထ ဖလံ။

> ''ပရဝဇ္ဇာနုပဿိဿ၊ နိစ္စံ ဥဇ္ဈာနသညိနော။
> အာသဝါ တဿ ဝဍ္ဎန္တိ၊ အာရာ သော အာသဝက္ခယာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၅၃) –

ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဖလံ သန္ဓာယ ''အာသဝါနံ ခယာယာ''တိ အာဟ, အရဟတ္တဖလတ္ထာယာတိ အတ္ထော။

ကုက္ကုဋိယာ ဂုတ္တဒ္ဒွါရောတိ မနုဿဝသေန ကုက္ကုဋိယာ ပိဟိတဒ္ဒွါရော။ **ဘောဇနေ မတ္တညူ**တိ ဘောဇနသ္မိံ ပမာဏညူ, ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏမတ္တံ ဇာနာတိ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော**တိ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ဇာဂရဏဘာဝံ အနုယုတ္တော, ဇာဂရဏေယေဝ ယုတ္တပယုတ္တောတိ အတ္ထော။

ဧဝံ မာတိကံ ဌပေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဌပိတပဋိပါဋိယာ ဝိဘဇန္တော **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ**တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၅) ဝိတ္ထာရိတော, တထာ **ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ နေဝ ဒဝါယာ**တိအာဒီနံ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈)။ **အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟီ**တိ ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ။ နီဝရဏာနိ ဟိ စိတ္တံ အာဝရိတွာ တိဋ္ဌန္တိ, တသ္မာ အာဝရဏီယာ ဓမ္မာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **သီဟသေယျံ ကပ္ပေတီ**တိ သီဟော ဝိယ သေယျံ ကပ္ပေတိ။ **ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယာ**တိ ဝါမပါဒံ ဒက္ခိဏပါဒေ အတိအာဓာယ။ သမံ ဌပိတေ ဟိ ပါဒေ ဇာဏုကေန ဇာဏုကံ ဂေါပ္ဖကေန စ ဂေါပ္ဖကံ ဃဋ္ဋီယတိ, တတော ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ တဿ ဒောသဿ ပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ ထောကံ အတိက္ကမိတွာ ဌပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယာ''တိ။

သတော သမ္ပဇာနောတိ သတိယာ စေဝ သမ္ပဇညေန စ သမန္နာဂတော။ ကထံ ပနေသ နိဒ္ဒါယန္တော သတော သမ္ပဇာနော နာမ ဟောတီတိ? ပုရိမပ္ပဝတ္တိဝသေန။ အယံ ဟိ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော နိဒ္ဒါယ ဩက္ကမနဘာဝံ ဉတွာ ပဝတ္တမာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဌပေတွာ မဉ္စေ ဝါ ဖလကေ ဝါ နိပန္နော နိဒ္ဒံ ဥပဂန္တွာ ပုန ပဗုဇ္ဈမာနော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဌိတဋ္ဌာနေ ဂဏှန္တောယေဝ ပဗုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ နိဒ္ဒါယန္တောပိ သတော သမ္ပဇာနော နာမ ဟောတိ။ အယံ တာဝ မူလကမ္မဋ္ဌာနေ နယော။ ပရိဂ္ဂဟကမ္မဋ္ဌာနဝသေနာပိ ပနေသ သတော သမ္ပဇာနော နာမ ဟောတိ။ ကထံ? အယံ ဟိ စင်္ကမန္တော နိဒ္ဒါယ ဩက္ကမနဘာဝံ ဉတွာ ပါသာဏဖလကေ ဝါ မဉ္စေ ဝါ ဒက္ခိဏေန ပဿေန နိပဇ္ဇိတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ – ''အစေတနော ကာယော အစေတနေ မဉ္စေ ပတိဋ္ဌိတော, အစေတနော မဉ္စော အစေတနာယ ပထဝိယာ, အစေတနာ ပထဝီ အစေတနေ ဥဒကေ, အစေတနံ ဥဒကံ အစေတနေ ဝါတေ, အစေတနော ဝါတော အစေတနေ အာကာသေ ပတိဋ္ဌိတော။ တတ္ထ အာကာသမ္ပိ 'အဟံ ဝါတံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတ'န္တိ န ဇာနာတိ, ဝါတောပိ 'အဟံ အာကာသေ ပတိဋ္ဌိတော'တိ န ဇာနာတိ။ တထာ ဝါတော န ဇာနာတိ။ 'အဟံ ဥဒကံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတော'တိ။ပေ.။ မဉ္စော န ဇာနာတိ, 'အဟံ ကာယံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတော'တိ, ကာယော န ဇာနာတိ 'အဟံ မဉ္စေ ပတိဋ္ဌိတော'တိ။ န ဟိ တေသံ အညမညံ အာဘောဂေါ ဝါ သမန္နာဟာရော ဝါ မနသိကာရော ဝါ စေတနာ ဝါ ပတ္ထနာ ဝါ အတ္ထီ''တိ။ တဿ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတော တံ ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တံ ဘဝင်္ဂေ ဩတရတိ။ ဧဝံ နိဒ္ဒါယန္တောပိ သတော သမ္ပဇာနော နာမ ဟောတီတိ။

ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိကရိတွာတိ ''ဧတ္တကံ ဌာနံ ဂတေ စန္ဒေ ဝါ တာရကာယ ဝါ ဥဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ ဥဋ္ဌာနကာလပရိစ္ဆေဒိကံ သညံ မနသိကရိတွာ, စိတ္တေ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ကရိတွာ သယိတော ဟိ ယထာပရိစ္ဆိန္နေ

န္နေယေဝ ကာလေ ဥဋ္ဌဟတိ။

၇. အတ္တဗ္ယာဗာဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇. သတ္တမေ **အတ္တဗ္ယာဗာဓာယာ** တိ အတ္တဒုက္ခာယ။ **ပရဗ္ယာဗာဓာယာ** တိ ပရဒုက္ခာယ။ **ကာယသုစရိတန္တိ** အာဒီနိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒသကုသလကမ္မပထဝသေန အာဂတာနိ, ဥပရိ ပန ယာဝ အရဟတ္တာ အတရိတာနေဝ။

၈. ဒေဝလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈. အဋ္ဌမေ **အဋ္ဋီယေယျာထာ** တိ အဋ္ဋာ ပီဠိတာ ဘဝေယျာထ။ **ဟရာယေယျာထာ** တိ လဇ္ဇေယျာထ။ **ဇိဂုစ္ဆေယျာထာ**တိ ဂူထေ ဝိယ တသ္မိံ ဝစနေ သဉ္ဇာတဇိဂုစ္ဆာ ဘဝေယျာထ။ **ဣတိ ကိရာ**တိ ဧတ္ထ **ဣတီ**တိ ပဒသန္ဓိဗ္ယဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ, **ကိရာ**တိ အနုဿဝတ္ထေ နိပါတော။ ဒိဗ္ဗေန ကိရ အာယုနာ အဋ္ဋီယထာတိ ဧဝမဿ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဂေဝ ခေါ ပနာ**တိ ပဌမတရံယေဝ။

၉. ပဌမဟာပဏီကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉. နဝမေ **ဟာပဏီကော**တိ အာပဏိကော, အာပဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဘဏ္ဍဝိက္ကာယကဿ တဏိဇဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အဘဗ္ဗော** တိ အဘာဇနဘူတော။ **န သက္ကစ္စံ ကမ္မန္တံ အဓိဋ္ဌာတီ** တိ ယထာ အဓိဋ္ဌိတံ သုအဓိဋ္ဌိတံ ဟောတိ, ဧဝံ သယံ အတ္တပစ္စက္ခံ ကရောန္တော နာဓိဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ ပစ္စူသကာလေ ပဒသဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာယ ဒီပံ ဇာလေတွာ ဘဏ္ဍံ ပသာရေတွာ အနိသီဒန္တော ပုဗ္ဗဏှသမယံ န သက္ကစ္စံ ကမ္မန္တံ အဓိဋ္ဌာတိ နာမ။ အယံ ဟိ ယံ စောရာ ရတ္တိံ ဘဏ္ဍံ ဟရိတွာ "ဣဒံ အမှာကံ ဟတ္ထတော ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ"တိ အာပဏံ ဂန္တွာ အပ္ပေန အဂ္ဃေန ဒေန္တိ, ယမ္ပိ ဗဟုဝေရိနော မနုဿာ ရတ္တိံ နဂရေ ဝသိတွာ ဟတောဝ အာပဏံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ဂဏှန္တိ, ယံ တ ပန ဇနပဒံ ဂန္တုကာမာ မနုဿာ ဟတောဝ အာပဏံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ကိဏန္တိ, တပ္ပစ္စယဿ လာဘဿ အဿာမိကော ဟောတိ။

အညေသံ ဘောဇနဝေလာယ ပန ဘုဉ္ဇိတုံ အာဂန္တွာ ဟတောဝ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ဃရံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယိတွာ သာယံ ပုန အာပဏံ အာဂစ္ဆန္တော **မဇ္ဈန္တိကသမယံ န သက္ကစ္စံ ကမ္မန္တံ အဓိဋ္ဌာတိ** နာမ။ သော ဟိ ယံ စောရာ ဟတောဝ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န သမ္ပာပုဏိံသု, ဒိတကာလေ ပန ပရေသံ အသဉ္စာရက္ခဏေ အာပဏံ ဂန္တွာ အပ္ပဂ္ဃေန ဒေန္တိ, ယဉ္စ ဘောဇနဝေလာယ ပုညဝန္တော ဣဿရာ "အာပဏတော ဣဒဉ္စိဒဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ပဟိဏိတွာ အာဟရာပေန္တိ, တပ္ပစ္စယဿ လာဘဿ အဿာမိကော ဟောတိ။

ယာဝ ယာမဘေရိနိက္ခမနာ ပန အန္တောအာပဏေ ဒီပံ ဇာလာပေတွာ အနိသီဒန္တော **သာယန္ဟသမယံ န သက္ကစ္စံ ကမ္မန္တံ အဓိဋ္ဌာတိ** နာမ။ သော ဟိ ယံ စောရာ ဟတောပိ ဒိတပိ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န သမ္ပာပုဏိံသု , သာယံ ပန အာပဏံ ဂန္တွာ အပ္ပဂ္ဃေန ဒေန္တိ, တပ္ပစ္စယဿ လာဘဿ အဿာမိကော ဟောတိ။

န သက္ကစ္စံ သမာဓိနိမိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတီ တိ သက္ကစ္စကိရိယာယ သမာဓိံ န သမာပဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထ စ ဟတောဝ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏေသု ဝတ္တံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ, တာဝ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ အနိသီဒန္တော **ပုဗ္ဗဏှသမယံ န သက္ကစ္စံ သမာဓိနိမိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ** နာမ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပန ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ယာဝ သာယန္ဟသမယာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ အနိသီဒန္တော **မဇ္ဈန္တိကသမယံ န သက္ကစ္စံ သမာဓိနိမိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ** နာမ။ သာယံ ပန စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ထေရူပဋ္ဌာနံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ပဌမယာမံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ အနိသီဒန္တော **သာယန္ဟသမယံ န သက္ကစ္စံ သမာဓိနိမိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ** နာမ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစေတ္ထ "သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ"တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ သမာပတ္တိယာ အသတိ ဝိပဿနာပိ ဝဋ္ဋတိ, သမာဓိနိမိတ္တန္တိ စ သမာဓိအာရမ္မဏမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "သမာဓိပိ သမာဓိနိမိတ္တံ, သမာဓာရမ္မဏမ္ပိ သမာဓိနိမိတ္တ"န္တိ။

၁၀. ဒုတိယပါပဏိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **စင်္ကမာ**တိ ပညာစင်္ကမနာ စင်္ကမာ ဟောတိ။ **ဝိဓုရော**တိ ဝိသိဋ္ဌဓုရော ဥတ္တမဓုရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတော။ **နိဿယသမ္ပန္နော**တိ အဝဿယသမ္ပန္နော ပတိဋ္ဌာနသမ္ပန္နော။ **ပဏိယန္တိ** ဝိက္ကာယိကဘဏ္ဍံ။ **ဧတ္တကံ မူလံ ဘဝိဿတိ ဧတ္တကော ဥဒယော**တိ တသ္မိံ “ဧဝံ ကီတံ ဧဝံ ဝိက္ကာယမာန”န္တိ ဝုတ္တပဏိယေ ယေန ကယေန တံ ကီတံ, တံ ကယသင်္ခါတံ မူလံ ဧတ္တကံ ဘဝိဿတိ။ ယော စ တသ္မိံ ဝိက္ကယမာနေ ဝိက္ကယော, တသ္မိံ ဝိက္ကယေ ဧတ္တကော ဥဒယော ဘဝိဿတိ, ဧတ္တိကာ ဝဍ္ဎီတိ အတ္ထော။

ကုသလော ဟောတိ ပဏိယံ ကေတုဉ္စ ဝိက္ကေတုဉ္စာတိ သုလဘဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကိဏန္တော ဒုလ္လဘဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝိက္ကိဏန္တော စ ဧတ္ထ ကုသလော နာမ ဟောတိ, ဒသဂုဏမ္ပိ ဝီသတိဂုဏမ္ပိ လာဘံ လဘတိ။

အဍ္ဎာတိ ဣဿရာ ဗဟုနာ နိက္ခိတ္တဓနေန သမန္နာဂတာ။ **မဟဒ္ဓနာ**တိ ဝဠဉ္ဇနကဝသေန မဟဒ္ဓနာ ။ **မဟာဘောဂါ**တိ ဥပဘောဂပရိဘောဂဘဏ္ဍေန မဟာဘောဂါ။ **ပဋိဗလော**တိ ကာယဗလေန စေဝ ဉာဏဗလေန စ သမန္နာဂတတ္တာ သမတ္ထော။ **အမှာကဉ္စ ကာလေန ကာလံ အနုပ္ပဒါတု**န္တိ အမှာကဉ္စ ဂဟိတဓနမူလိကံ ဝဍ္ဎိံ ကာလေန ကာလံ အနုပ္ပဒါတုံ။ **နိပတန္တိ**တိ နိမန္တေန္တိ။ နိပါတေန္တီတိပိ ပါဌော, အယမေဝ အတ္ထော။

ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယာတိ ကုသလဓမ္မာနံ သမ္ပာဒနတ္ထာယ ပဋိလာဘတ္ထာယ။ **ထာမဝါ**တိ ဉာဏထာမေန သမန္နာဂတော။ **ဒဠှပရက္ကမော**တိ ထိရေန ဉာဏပရက္ကမေန သမန္နာဂတော။ **အနိက္ခိတ္တဓုရော**တိ “အဂ္ဂမဂ္ဂံ အပတွာ ဣမံ ဝီရိယဓုရံ န ဌပေဿာမီ”တိ ဧဝံ အဋ္ဌပိတဓုရော။

ဗဟုဿုတာတိ ဧကနိကာယာဒိဝသေန ဗဟု ဗုဒ္ဓဝစနံ သုတံ ဧတေသန္တိ ဗဟုဿုတာ။ **အာဂတာဂမာ**တိ ဧကော နိကာယော ဧကော အာဂမော နာမ, ဒွေ နိကာယာ ဒွေ အာဂမာ နာမ, ပဉ္စ နိကာယာ ပဉ္စ အာဂမာ နာမ, ဧတေသု အာဂမေသု ယေသံ ဧကောပိ အာဂမော အာဂတော ပဂုဏော ပဝတ္တိတော, တေ အာဂတာဂမာ နာမ။ **ဓမ္မဓရာ**တိ သုတ္တန္တပိဋကဓရာ။ **ဝိနယဓရာ**တိ ဝိနယပိဋကဓရာ။ **မာတိကာဓရာ**တိ ဒွေမာတိကာဓရာ။ **ပရိပုစ္ဆတီ**တိ အတ္ထာနတ္ထံ ကာရဏာကာရဏံ ပုစ္ဆတိ။ **ပရိပဉှတီ**တိ “ဣမံ နာမ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ အညာတိ တုလေတိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ပဌမံ ပညာ အာဂတာ, ပစ္ဆာ ဝီရိယဉ္စ ကလျာဏမိတ္တသေဝနာ စ။ တတ္ထ ပဌမံ အရဟတ္တံ ပတွာ ပစ္ဆာ ဝီရိယံ ကတွာ ကလျာဏမိတ္တာ သေဝိတဗ္ဗာတိ န ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဒေသနာယ နာမ ဟေဋ္ဌိမေန ဝါ ပရိစ္ဆေဒေါ ဟောတိ ဥပရိမေန ဝါ ဒွီဟိပိ ဝါ ကောဋီဟိ။ ဣဓ ပန ဥပရိမေန ပရိစ္ဆေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မာ ကထေန္တေန ပဌမံ ကလျာဏမိတ္တူပနိဿယံ ဒဿေတွာ မဇ္ဈေ ဝီရိယံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ အရဟတ္တံ ကထေတဗ္ဗန္တိ။

ရထကာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ

၁. သမိဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. တတိယဿ ပဌမေ ဈာနဖဿံ ပဌမံ ဖုသတိ, ပစ္ဆာ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ **ကာယသက္ခိ**။ ဒိဋ္ဌန္တံ ပတ္တောတိ **ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော**။ သဒ္ဓါယ ဝိမုတ္တောတိ **သဒ္ဓါဝိမုတ္တော**။ **ခမတီ**တိ ရုစ္စတိ။ **အဘိက္ကန္တတရော**တိ အတိသုန္ဒရတရော။ **ပဏီတတရော**တိ အတိပဏီတတရော။ **သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတီ**တိ သမိဒ္ဓတ္ထေရဿ ကိရ အရဟတ္တမဂ္ဂက္ခဏေ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဓုရံ အဟောသိ, သေသာနိ စတ္တာရိ သဟဇာတိန္ဒြိယာနိ တဿေဝ ပရိဝါရာနိ အဟေသုံ။ ဣတိ ထေရော အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂံ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။ မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရဿ ပန အရဟတ္တမဂ္ဂက္ခဏေ သမာဓိန္ဒြိယံ ဓုရံ အဟောသိ, သေသာနိ စတ္တာရိ ဣန္ဒြိယာနိ တဿေဝ ပရိဝါရာနိ အဟေသုံ။ တသ္မာ သောပိ သမာဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တန္တိ ကထေန္တော အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂမေဝ ကထေသိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပန အရဟတ္တမဂ္ဂက္ခဏေ ပညိန္ဒြိယံ ဓုရံ အဟောသိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ ဣန္ဒြိယာနိ တဿေဝ ပရိဝါရာနိ အဟေသုံ။ တသ္မာ သောပိ ပညိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တန္တိ ကထေန္တော အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂမေဝ ကထေသိ။

န ခွေတ္ထတိ န ခေါ ဧတ္ထ။ **ဧကံသေန ဗျာကာတု**န္တိ ဧကန္တေန ဗျာကရိတုံ။ **အရဟတ္တာယ ပဋိပန္နော**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမင်္ဂီ ဒဿေတိ။ ဧဝမေတသ္မိံ သုတ္တေ တီဟိပိ ထေရေဟိ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂောဝ ကထိတော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပန ဘုမ္မန္တရေနေဝ ကထေသိ။

၂. ဂိလာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **သပ္ပာယာနီ**တိ ဟိတာနိ ဝုဒ္ဓိကရာနိ။ **ပတိရူပ**န္တိ အနုစ္ဆဝိကံ။ **နေဝ ဝုဋ္ဌာတိ တမ္ဟာ အာဗာဓာ**တိ ဣမိနာ အတေကိစ္ဆေန ဝါတာပမာရာဒိနာ ရောဂေန သမန္နာဂတော နိဋ္ဌာပတ္တဂိလာနော ကထိတော။ **ဝုဋ္ဌာတိ တမ္ဟာ အာဗာဓာ**တိ ဣမိနာ ခိပိတကကစ္ဆုတိဏပုပ္ဖကဇရာဒိဘေဒော အပ္ပမတ္တအာဗာဓော ကထိတော။ **လဘန္တော သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ နော အလဘန္တော**တိ ဣမိနာ ပန ယေသံ ပဋိဇဂ္ဂနေန ဖာသုကံ ဟောတိ, သဗ္ဗေပိ တေ အာဗာဓာ ကထိတာ။ ဧတ္ထ စ **ပတိရူပော ဥပဋ္ဌာကော** နာမ ဂိလာနုပဋ္ဌာကအင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပဏ္ဍိတော ဒက္ခော အနလသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဂိလာနုပဋ္ဌာကော အနုညာတော**တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဒါတဗ္ဗောတိ အနုညာတော။ တသ္မိဉှိ ဂိလာနေ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ယာပေတုံ အသက္ကောန္တေ ဘိက္ခုသင်္ဃေန တဿ ဘိက္ခုနော ဧကော ဘိက္ခု စ သာမဏေရော စ "ဣမံ ပဋိဇဂ္ဂထာ"တိ အပလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗာ။ ယာဝ ပန တေ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ, တာဝ ဂိလာနဿ စ တေသဉ္စ ဒွိန္နံ ယေနတ္ထော, သဗ္ဗံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ ဘာရော။

အညေပိ ဂိလာနာ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗာတိ ဣတရေပိ ဒွေ ဂိလာနာ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ကိံ ကာရဏာ? ယောပိ ဟိ နိဋ္ဌပတ္တဂိလာနော, သော အနုပဋ္ဌိယမာနော "သစေ မံ ပဋိဇဂ္ဂေယျုံ, ဖာသုကံ မေ ဘဝေယျ။ န ခေါ ပန မံ ပဋိဇဂ္ဂန္တီ"တိ မနောပဒေါသံ ကတွာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တေယျ။ ပဋိဇဂ္ဂိယမာနဿ ပနဿ ဧဝံ ဟောတိ "ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ကတံ။ မယှံ ပန ကမ္မဝိပါကော ဤဒိသော"တိ။ သော ဘိက္ခုသင်္ဃေ မေတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ ယော ပန အပ္ပမတ္တကေန ဗျာဓိနာ သမန္နာဂတော လဘန္တောပိ အလဘန္တောပိ ဝုဋ္ဌာတိယေဝ, တဿ ဝိနာပိ ဘေသဇ္ဇေန ဝူပသမနဗျာဓိ ဘေသဇ္ဇေ ကတေ ခိပ္ပတရံ ဝူပသမ္မတိ။ သော တတော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဝါ ဥဂ္ဂဏှိတုံ သက္ခိဿတိ, သမဏဓမ္မံ ဝါ ကာတုံ သက္ခိဿတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန "အညေပိ ဂိလာနာ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တံ။

နေဝ ဩက္ကမတီတိ နေဝ ပဝိသတိ။ **နိယာမံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တ**န္တိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု မဂ္ဂနိယာမသင်္ခါတံ သမ္မတ္တံ။ ဣမိနာ ပဒပရမော ပုဂ္ဂလော ကထိတော။ ဒုတိယတရေန ဥဂ္ဃဋိတညူ ဂဟိတော သာသနေ နာလကတ္ထေရသဒိသော ဗုဒ္ဓန္တရေ ဧကတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ပဋိဝိဒ္ဓပစ္စေကဗောဓိဉာဏော စ။ တတိယတရေန ဝိပဉ္စိတညူ ပုဂ္ဂလော ကထိတော, နေယျော ပန တန္နိဿိတောဝ ဟောတိ။

ဓမ္မဒေသနာ အနုညာတာတိ မာသဿ အဋ္ဌ တရေ ဓမ္မကထာ အနုညာတာ။ **အညေသမ္ပိ ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော**တိ ဣတရေသမ္ပိ ဓမ္မော ကထေတဗ္ဗော။ ကိံ ကာရဏာ? ပဒပရမဿ ဟိ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသက္ကောန္တဿာပိ အနာဂတေ ပစ္စယော ဘဝိဿတီ။ ယော ပန တထာဂတဿ ရူပဒဿနံ လဘန္တောပိ အလဘန္တောပိ ဓမ္မဝိနယဥ္စ သဝနာယ လဘန္တောပိ အလဘန္တောပိ ဓမ္မံ အဘိသမေတိ, သော အလဘန္တော တာဝ အဘိသမေတိ။ လဘန္တော ပန ခိပ္ပမေဝ အဘိသမေဿတီတိ ဣမိနာ ကာရဏေန တေသံ ဓမ္မော ဒေသေတဗ္ဗော။ တတိယဿ ပန ပုနပ္ပုနံ ဒေသေတဗ္ဗောဝ။

၃. သဠာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **သဗ္ယာဗဇ္ဈ**န္တိ သဒုက္ခံ။ **ကာယသင္ခာရ**န္တိ ကာယဒွါရေ စေတနာရာသိံ။ **အဘိသင္ခရောတီ**တိ အာယူဟတိ ရာသိံ ကရောတိ ပိဏ္ဍံ ကရောတိ။ **ဝစီမနောဒွါရေသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **သဗျာဗဇ္ဈံ လောက**န္တိ သဒုက္ခံ လောကံ။ **သဗျာဗဇ္ဈာ ဖဿာ ဖုသန္တီ**တိ သဒုက္ခာ ဝိပာကဖဿာ ဖုသန္တိ။ **သဗျာဗဇ္ဈံ ဝေဒနံ ဝေဒိယတီ**တိ သဒုက္ခံ ဝိပာကဝေဒနံ ဝေဒိယတိ, သာဗာဓံ နိရဿာဒန္တိ အတ္ထော။ **သေယျထာပိ သတ္တာ နေရယိကာ**တိ ယထာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ ဧကန္တဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယန္တိ, ဧဝံ ဝေဒိယတီတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန တတ္ထ ဥပေက္ခာဝေဒနာ န တ္ထီတိ? အတ္ထိ, ဒုက္ခဝေဒနာယ ပန ဗလဝဘာဝေန သာ အဗ္ဗောဟာရိကဋ္ဌာနေ ဌိတာ။ ဣတိ နိရယော ဝ နိရယဿ ဥပမံ ကတွာ အာဟဋော။ တတ္ထ ပဋိဘာဂဥပမာ နာမ ကိရ သော။

သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာတိ ဣဓာပိ ဒေဝလောကောဝ ဒေဝလောကဿ ဥပမံ ကတွာ အာဟဋော။ ယသ္မာ ပန ဟေဋ္ဌိမေသု ဗြဟ္မလောကေသု သပ္ပီတိကဈာနဝိပါကော ဝတ္တတိ, သုဘကိဏှေသု နိပ္ပီတိကော ဧကန္တသုခော, တသ္မာ တေ အဂ္ဂဟေတွာ သုဘကိဏှာဝ ကထိတာ။ ဣတိ အယမ္ပိ တတ္ထ ပဋိဘာဂဥပမာ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခန္တိ ဝေါမိဿကသုခဒုက္ခံ။ **သေယျထာပိ မနုဿာ**တိ မနုဿာနံ ဟိ ကာလေန သုခံ ဟောတိ, ကာလေန ဒုက္ခံ။ **ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ**တိ ကာမာဝစရဒေဝါ။ တေသမ္ပိ ကာလေန သုခံ ဟောတိ, ကာလေန ဒုက္ခံ။ တေသံ ဟိ ဟီနတရာနံ မဟေသက္ခတရာ ဒေဝတာ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ, မဂ္ဂာ ဥက္ကမိတဗ္ဗံ, ဟာရုတဝတ္ထံ အပနေတဗ္ဗံ, အဉ္ဇလိကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခံ နာမ ဟောတိ။ **ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ**တိ ဝေမာနိကပေတာ။ တေ ဟိ ကာလေန သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တိ ကာလေန ကမ္မန္တိ ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခာဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တီဏိ သုစရိတာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနိ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၄. ဗဟုကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထေ **တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ**တိ တယော အာစရိယပုဂ္ဂလာ။ **ပုဂ္ဂလဿ** **ဗဟုကာရာ**တိ အန္တေဝါသိကပုဂ္ဂလဿ ဗဟူပကာရာ။ **ဗုဒ္ဓ**န္တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓံ။ **သရဏံ ဂတော ဟောတီ**တိ အဝဿယံ ဂတော ဟောတိ။ **ဓမ္မ**န္တိ သတန္တိကံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ။ **သင်္ဃ**န္တိ အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟံ။ ဣဒဉ္စ ပန သရဏဂမနံ အဂ္ဂဟိတသရဏပုဗ္ဗဿ အကတာဘိနိဝေသဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သရဏအယကော သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမ္ပာပကော အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္ပာပကောတိ တယော အာစရိယာ ဗဟုကာရာတိ အာဂတာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာအယကော ဗုဒ္ဓဝစနအယကော ကမ္မဝာစာစရိယော သကဒာဂါမိမဂ္ဂသမ္ပာပကော အနာဂါမိမဂ္ဂသမ္ပာပကောတိ ဣမေ အာစရိယာ န အာဂတာ, ကိံ တေ န ဗဟုကာရာတိ? နော, န ဗဟုကာရာ။ အယံ ပန ဒေသနာ ဒုဝိဓေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ တသ္မာ သဗ္ဗေပေတေ ဗဟုကာရာ။ တေသု သရဏဂမနသ္မိံယေဝ အကတာဘိနိဝေသော ဝဋ္ဋတိ, စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလကသိဏပရိကမ္မဝိပဿနာဉာဏာနိ ပန ပဌမမဂ္ဂသန္နိဿိတာနိ ဟောန္တိ, ဥပရိ ဒွေ မဂ္ဂါ စ ဖလာနိ စ အရဟတ္တမဂ္ဂသန္နိဿိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေနာတိ ဣမိနာ အန္တေဝါသိကပုဂ္ဂလေန။ **န သုပ္ပတိကာရံ ဝဒာမီ**တိ ပတိကာရံ ကာတုံ န သုကရန္တိ ဝဒာမိ။ အဘိဝါဒနာဒီသု အနေကသတတရံ အနေကသဟဿတရမ္ပိ ဟိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန နိပတိတွာ ဝန္ဒန္တော အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌက္ခဏေ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှန္တော အနုစ္ဆဝိကံ သာမီစိကမ္မံ ကရောန္တော ဒိ

ဝသေ ဒိဝသေ စီဝရသတံ စီဝရသဟသ္သံ ပိဏ္ဍပာတသတံ ပိဏ္ဍပာတသဟသ္သံ ဒဒမာနော စက္ကတဥ္စပရိယန္တေန သဗ္ဗ ရတနမယံ အာတသံ ကရောန္တော သပ္ပိနဝနီတာဒိနာနပ္ပကာရံ ဘေသဇ္ဇံ အနုပ္ပဒဇ္ဇမာနော နေဝ သက္ကောတိ အာစရိ ယေန ကတဿ ပတိကာရံ နာမ ကာတုန္တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. ဝဇိရူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဉ္စမေ **အရုကူပမစိတ္တော** တိ ပုရာဏဝဏသဒိသစိတ္တော။ **ဝိဇ္ဇူပမစိတ္တော** တိ ဣတ္တရကာလောဘာသနေန ဝိဇ္ဇုသဒိသစိတ္တော။ **ဝဇိရူပမစိတ္တော** တိ ကိလေသာနံ မူလဃာတကရဏသမတ္ထတာယ ဝဇိရေန သဒိသစိတ္တော။ **အဘိသဇ္ဇတီ** တိ လဂ္ဂတိ။ **ကုပ္ပတီ** တိ ကောပဝသေန ကုပ္ပတိ။ **ဗျာပဇ္ဇတီ** တိ ပကတိဘာဝံ ပဇဟတိ, ပူတိကော ဟော တိ။ **ပတိတ္ထီယတီ** တိ ထိနဘာဝံ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ **ကောပန္တိ** ဒုဗ္ဗလကောဓံ။ **ဒေါသန္တိ** ဒုဿနဝသေန တ တော ဗလဝတရံ။ **အပ္ပစ္စယ** န္တိ အတုဋ္ဌာကာရံ ဒောမနဿံ။ **ဒုဋ္ဌာရုကော** တိ ပုရာဏဝဏော။ **ကဋ္ဌေနာ** တိ ဒဏ္ဍက ကောဋိယာ။ **ကဌလေနာ**တိ ကပာလေန။ **အာသဝံ ဒေတီ**တိ အပရာပရံ သဝတိ။ ပုရာဏဝဏော ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယေဝ ပု ဗ္ဗံ လောဟိတံ ယူသန္တိ ဣမာနိ တီဏိ သဝတိ, ဃဋ္ဋိတော ပန တာနိ အဓိကတရံ သဝတိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဒုဋ္ဌာရုကော ဝိယ ဟိ ကောဓနပုဂ္ဂလော, တဿ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သဝနံ ဝိယ ကောဓနဿပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဥဒ္ဓုမာတဿ ဝိယ စဏ္ဍိကတဿ စရဏံ, ကဋ္ဌေန တ ကဌ လာယ တ ဃဋ္ဋနံ ဝိယ အပ္ပမတ္တံ ဝစနံ, ဘိယျောသောမတ္တာယ သဝနံ ဝိယ "မာဒိသံ နာမ ဧသ ဧဝံ ဝဒတီ"တိ ဘိယျ ယောသောမတ္တာယ ဥဒ္ဓုမာယနဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ န္တိ ရတ္တိံ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏေန အန္ဓဘာဝကရဏေ ဗဟလတမေ။ **ဝိဇ္ဇန္တ ရိကာယာ**တိ ဝိဇ္ဇုပ္ပတ္တိက္ခဏေ။ ဣဓာပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဟိ ယောဂါဝစရော ဒဋ္ဌဗ္ ဗော, အန္ဓကာရံ ဝိယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ, ဝိဇ္ဇုသဉ္စရဏံ ဝိယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏဿ ဥပ္ပတ္ တိကာလော, ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ စက္ခုမတော ပုရိသဿ သမန္တာ ရူပဒဿနံ ဝိယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေ နိဗ္ဗာန ဒဿနံ, ပုန အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ ဝိယ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ, ပုန ဝိဇ္ဇုသဉ္စရဏံ ဝိယ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာ ဏဿ ဥပ္ပာဒော, ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ စက္ခုမတော ပုရိသဿ သမန္တာ ရူပဒဿနံ ဝိယ သကဒါဂါမိမဂ္ဂက္ခဏေ နိဗ္ ဗာနဒဿနံ, ပုန အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ ဝိယ အနာဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ, ပုန ဝိဇ္ဇုသဉ္စရဏံ ဝိယ အနာဂါမိမဂ္ဂဉာ ဏဿ ဥပ္ပာဒော, ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ စက္ခုမတော ပုရိသဿ သမန္တာ ရူပဒဿနံ ဝိယ အနာဂါမိမဂ္ဂက္ခဏေ နိဗ္ဗာန ဒဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝဇိရူပမစိတ္တတာယပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဝဇိရံ ဝိယ ဟိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, မဏိဂဏ္ဌိပါသာဏ ဂဏ္ဌိ ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ, ဝဇိရဿ မဏိဂဏ္ဌိံ ဝါ တ ပါသာဏဂဏ္ဌိံ ဝါ တ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ တ အဂမန ဘာဝဿ နတ္ထိတာ ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန အစ္ဆေဇ္ဇာနံ ကိလေသာနံ နတ္ထိဘာဝေါ, ဝဇိရေန နိဗ္ဗိဒ္ဓဝေဓဿ ပုန အပတိပူရဏံ ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဆိန္နာနံ ကိလေသာနံ ပုန အနုပ္ပာဒေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

၆. သေဝိတဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဆဋ္ဌေ **သေဝိတဗ္ဗော** တိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော။ **ဘဇိတဗ္ဗော** တိ အလ္လီယိတဗ္ဗော။ **ပယိရုပာသိတဗ္ဗော** တိ သန္တိကေ နိသီဒနဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဥပာသိတဗ္ဗော။ **သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ** တိ သက္ကာရဉ္စေဝ ဂရုကာရဉ္စ ကတွာ။ **ဟီနော ဟောတိ သီလေနာ**တိအာဒီသု ဥပာဒာယုပာဒာယ ဟီနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ယော ဟိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခတိ, သော ဒသ သီလာနိ ရက္ခန္တေန န သေဝိတဗ္ဗော ။ ယော ဒသ သီလာနိ ရက္ခတိ, သော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ရက္ခန္တေန န သေဝိတဗ္ဗော။ **အညတြ အနုဒ္ဒယာ အညတြ အနုကမ္ပာ** တိ ဌပေတွာ အနုဒ္ဒယဉ္စ အနုကမ္ပဉ္စ။ အတ္တနော အတ္ ထာယေဝ ဟိ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော, အနုဒ္ဒယာနုကမ္ပာဝသေန ပန တံ ဥပသင်္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သီလသာမညဂတာနံ သတန္တိ သီလေန သမာနဘာဝံ ဂတာနံ သန္တာနံ။ **သီလကထာ စ နော ဘဝိဿတီ** တိ ဧဝံ သ မာနသီလာနံ အမှာကံ သီလမေဝ အာရဗ္ဘ ကထာ ဘဝိဿတိ။ **သာ စ နော ပဝတ္တိနီ ဘဝိဿတီ** တိ သာ စ အမှာကံ

ကထာ ဒိဝသမ္ပိ ကထေန္တာနံ ပဝတ္တိဿတိ န ပဋိဟညိဿတိ။ **သာ စ နော ဖာသု ဘဝိဿတီ**တိ သာ စ ဒိဝသမ္ပိ ပဝတ္တမာနာ သီလကထာ အမှာကံ ဖာသုဝိဟာရော သုခဝိဟာရော ဘဝိဿတိ။ **သမာဓိပညာကထာသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

သီလက္ခန္ဓန္တိ သီလရာသိံ။ **တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမီ**တိ တတ္ထ သီလဿ အသဟာယေ အနုပကာရဓမ္မေ ဝဇ္ဇေတွာ သဟာယေ ဥပကာရဓမ္မေ သေဝန္တော တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ သီလက္ခန္ဓံ ပညာယ အနုဂ္ဂဏှာတိ နာမ။ **သမာဓိပညာက္ခန္ဓေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဟီယတီ**တိ အတ္တနော ဟီနတရံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္တော ခါရပရိဿာဝနေ အာသိတ္တဥဒကံ ဝိယ သတတံ သမိတံ ဟာယတိ ပရိဟာယတိ။ **တုလျသေဝီ**တိ အတ္တနာ သမာနသေဝီ။ **သေဋ္ဌမုပနမ**န္တိ သေဋ္ဌံ ပုဂ္ဂလံ ဩဏမန္တော။ **ဥဒေတိ ခိပ္ပ**န္တိ ခိပ္ပမေဝ ဝဍ္ဎတိ။ **တသ္မာ အတ္တနော ဥတ္တရိံ ဘဇေထာ**တိ ယသ္မာ သေဋ္ဌံ ပုဂ္ဂလံ ဥပနမန္တော ဥဒေတိ ခိပ္ပံ, တသ္မာ အတ္တနော ဥတ္တရိတရံ ဝိသိဋ္ဌတရံ ဘဇေထ။

၇. ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. သတ္တမေ **ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော**တိ ဂူထံ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော။ **အထ ခော န**န္တိ အထ ခော အဿ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒော**တိ ကထာသဒ္ဒော။ **ဝဏမေဝ ခော**တိ ဧတ္ထ ဂူထကူပေါ ဝိယ ဒုဿီလျံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဂူထကူပေ ပတိတွာ ဌိတော ဓမ္မနိအဟိ ဝိယ ဒုဿီလပုဂ္ဂလော။ ဂူထကူပတော ဥဒ္ဓရိယမာနေန တေန အဟိနာ ပုရိသဿ သရီရံ အာရုဠှေနာပိ အဒဋ္ဌဘာတော ဝိယ ဒုဿီလံ သေဝမာနဿာပိ တဿ ကိရိယာယ အကရဏဘာဝေါ။ သရီရံ ဂူထေန မက္ခေတွာ အဟိနာ ဂတကာလော ဝိယ ဒုဿီလံ သေဝမာနဿ ပာပကိတ္တိသဒ္ဒအဗ္ဘုဂ္ဂမနကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိန္ဒုကာလာတန္တိ တိန္ဒုကရုက္ခအလာတံ။ **ဘိယျောသောမတ္တာယ စိစ္စိဋာယတီ**တိ တံ ဟိ ဈာယမာနံ ပကတိယာပိ ပပဋိကာယော မုဉ္စန္တံ စိစ္စိဋာတိ "စိဋိစိဋာ"တိ သဒ္ဒံ ကရောတိ, ဃဋ္ဋိတံ ပန အဓိမတ္တံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဝဏမေဝ ခော**တိ ဝဏမေဝံ ကောဓနော အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ ဥဒ္ဓတော စဏ္ဍိကတော ဟုတွာ စရတိ, အပ္ပမတ္တကံ ပန ဝစနံ သုတကာလေ "မာဒိသံ နာမ ဧဝံ ဝဒတိ ဧဝံ ဝဒတီ"တိ အတိရေကတရံ ဥဒ္ဓတော စဏ္ဍိကတော ဟုတွာ စရတိ။ **ဂူထကူပေါ**တိ ဂူထပုဏ္ဏကူပေါ, ဂူထရာသိယေဝ ဝါ။ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ပနေတ္ထ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တသ္မာ ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗော န သေဝိတဗ္ဗော**တိ ယသ္မာ ကောဓနော အတိသေဝိယမာနော အတိဥပသင်္ကမိယမာနောပိ ကုဇ္ဈတိယေဝ, "ကိံ ဣမိနာ"တိ ပဋိက္ကမန္တေပိ ကုဇ္ဈတိယေဝ။ တသ္မာ ပလာလဂ္ဂိ ဝိယ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗော န သေဝိတဗ္ဗော န ဘဇိတဗ္ဗော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယော ဟိ ပလာလဂ္ဂိံ အတိဥပသင်္ကမိတွာ တပ္ပတိ, တဿ သရီရံ ဈာယတိ။ ယော အတိပဋိက္ကမိတွာ တပ္ပတိ, တဿ သီတံ န ဝူပသမ္မတိ။ အနုပသင်္ကမိတွာ အပဋိက္ကမိတွာ ပန မဇ္ဈတ္တဘာဝေန တပ္ပန္တဿ သီတံ ဝူပသမ္မတိ, တသ္မာ ပလာလဂ္ဂိ ဝိယ ကောဓနော ပုဂ္ဂလော မဇ္ဈတ္တဘာဝေန အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗော, န သေဝိတဗ္ဗော န ဘဇိတဗ္ဗော န ပယိရုပါသိတဗ္ဗော။

ကလျာဏမိတ္တောတိ သုစိမိတ္တော။ **ကလျာဏသဟာယော**တိ သုစိသဟာယော။ သဟာယာ နာမ သဟကာမိနော သဒ္ဓိံစရာ။ **ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော**တိ ကလျာဏေသု သုစိပုဂ္ဂလေသု သမ္ပဝင်္ကော, တန္နိန္နတပ္ပောဏတပ္ပဗ္ဘာရမာနသောတိ အတ္ထော။

၈. ဂူထဘာဏီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. အဋ္ဌမေ **ဂူထဘာဏီ**တိ ယော ဂူထံ ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓကထံ ကထေတိ။ **ပုပ္ဖဘာဏီ**တိ ယော ပုပ္ဖာနိ ဝိယ သုဂန္ဓကထံ ကထေတိ။ **မဓုဘာဏီ**တိ ယော မဓု ဝိယ မဓုရကထံ ကထေတိ။ **သဘဂ္ဂတော**တိ သဘာယ ဌိတော။ **ပရိသဂ္ဂတော**တိ ဂါမပရိသာယ ဌိတော။ **ဉာတိမဇ္ဈဂတော**တိ ဉာတီနံ မဇ္ဈေ ဌိတော။ **ပူဂမဇ္ဈဂတော**တိ သေဏီနံ မဇ္ဈေ ဌိတော။ **ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော**တိ ရာဇကုလဿ မဇ္ဈေ မဟာဝိနိစ္ဆယေ ဌိတော။ **အဘိနီတော**တိ ပုစ္ဆနတ္ထာယ နီတော။ **သက္ခိပုဋ္ဌော**တိ သက္ခိံ ကတွာ ပုစ္ဆိတော။ **ဧဟမ္ဘော ပုရိသာ**တိ အာလပနမေတံ။ **အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ**တိ အတ္တနော ဝါ ပရဿ ဝါ ဟတ္ထပါဒါဒိဟေတု ဝါ ဓနဟေတု ဝါ။ **အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ**တိ ဧတ္ထ **အာမိသ**န္တိ လာဘော အဓိပ္ပေတော။ **ကိဉ္စိက္ခ**န္တိ ယံ ဝါ တံ ဝါ အပ္ပမတ္တကံ အန္တမသော တိတ္တိရိယဝဋ္ဋကသပ္ပိပိဏ္ဍနဝနီတပိဏ္ဍာဒိမတ္တကဿ လဉ္ဇဿ ဟေတူတိ အတ္ထော။ **သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတီ**တိ ဇာနန္တောယေဝ မုသာဝါဒံ ကတ္တာ ဟောတိ။

နေလာတိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော, နာဿ ဧလန္တိ နေလာ, နိဒ္ဒောသာတိ အတ္ထော။ “နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ”တိ (ဥဒါ. ၆၅) ဧတ္ထ ဝုတ္တသီလံ ဝိယ။ **ကဏ္ဏသုခါ** တိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခါ, သူစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ။ အတ္ထမဓုရတာယ သကလသရီရေ ကောပံ အဇနေတွာ ပေမံ ဇနေတီတိ **ပေမနီယာ**။ ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ အပ္ပဋိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ ပဝိသတီတိ **ဟဒယင်္ဂမာ** ။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ပုရေ ဘဝါတိ **ပေါရီ**။ ပုရေ သံဝဍ္ဎပနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ ပေါရီ။ ပုရဿ ဧသာတိပိ ပေါရီ။ ပုရဿ ဧသာတိ နဂရဝါသီနံ ကထာတိ အတ္ထော။ နဂရဝါသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ , ပိတိမတ္တံ ပိတာတိ, မာတိမတ္တံ မာတာတိ, ဘာတိမတ္တံ ဘာတာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာ ဟောတီတိ **ဗဟုဇနကန္တာ** ။ ကန္တဘာဝေနေဝ ဗဟုနော ဇနဿ မနာပါ စိတ္တဝုဒ္ဓိကရာတိ **ဗဟုဇနမနာပါ**။

၉. အန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ **စက္ခု န ဟောတီ**တိ ပညာစက္ခု န ဟောတိ။ **ဖာတိံ ကရေယျာ** တိ ဖီတံ ဝုဍ္ဎိတံ ကရေယျ။ **သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇေ**တိ သဒေါသနိဒ္ဒောသေ။ **ဟီနပ္ပဏီတေ** တိ အဓမုတ္တမေ။ **ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေ** တိ ကဏှသုက္ကာယေဝ အညမညံ ပဋိဗာဟနတော ပဋိပက္ခဝသေန သပ္ပဋိဘာဂာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ကုသလေ ဓမ္မေ “ကုသလာ ဓမ္မာ”တိ ဇာနေယျ, အကုသလေ ဓမ္မေ “အကုသလာ ဓမ္မာ”တိ ဇာနေယျ။ သာဝဇ္ဇာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေသု ပန ကဏှဓမ္မေ “သုက္ကသပ္ပဋိဘာဂ”တိ ဇာနေယျ, သုက္ကဓမ္မေ “ကဏှသပ္ပဋိဘာဂ”တိ ယေန ပညာစက္ခုနာ ဇာနေယျ, တထာရူပမ္ပိဿ စက္ခု န ဟောတီတိ။ ဣမိနာ နယေန သေသတရေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

န စေဝ ဘောဂါ တထာရူပါတိ တထာဇာတိကာ ဘောဂါပိဿ န ဟောန္တိ။ **န စ ပုညာနိ ကုဗ္ဗတီ** တိ ပုညာနိ စ န ကရောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ဘောဂုပ္ပာဒနစက္ခုနော စ ပုညကရဏစက္ခုနော စ အဘာဝေါ ဝုတ္တော။ **ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂဟော**တိ ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စာတိ ဥဘယသ္မိမ္ပိ အပရဒ္ဓဂ္ဂဟော, ပရာဇယဂ္ဂဟော ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဥဘယတ္ထ ကလိဂ္ဂဟော** တိ ဥဘယေသမ္ပိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနံ အတ္ထာနံ ကလိဂ္ဂဟော, ပရာဇယဂ္ဂဟောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာဓမ္မေနာ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မေနပိ ဒသအကုသလကမ္မပထအဓမ္မေနပိ။ **သဌော**တိ ကေရာဋိကော။ **ဘောဂါနိ ပရိယေသတီ**တိ ဘောဂေ ဂဝေသတိ။ **ထေယျေန ကူဋကမ္မေန, မုသာဝါဒေန စူဘယ**န္တိ ထေယျာဒီသု ဥဘယေန ပရိယေသတီတိ အတ္ထော။ ကထံ? ထေယျေန ကူဋကမ္မေန စ ပရိယေသတိ, ထေယျေန မုသာဝါဒေန စ ပရိယေသတိ , ကူဋကမ္မေန မုသာဝါဒေန စ ပရိယေသတိ။ **သင်္ဃာတုံ** န္တိ သင်္ဃရိတုံ။ **ဓမ္မလဒ္ဓေဟီ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ အကောပေတွာ လဒ္ဓေဟိ။ **ဥဋ္ဌာနာဓိဂတ** န္တိ ဝီရိယေန အဓိဂတံ။ **အဗျဂ္ဂမာနသော** တိ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆစိတ္တော။ **ဘဒ္ဒကံ ဌာန** န္တိ သေဋ္ဌံ ဒေဝဋ္ဌာနံ။ **န သောစတီ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ အန္တောသောကေန န သောစတိ။

၁၀. အဝကုဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒသမေ **အဝကုဇ္ဇပညော** တိ အဓောမုခပညော။ **ဥစ္ဆင်္ဂပညော** တိ ဥစ္ဆင်္ဂသဒိသပညော။ **ပုထုပညော**တိ ဝိတ္ထာရိကပညော။ **အာဒိကလျာဏ** န္တိအာဒီသု **အာဒီ**တိ ပုဗ္ဗပဋ္ဌပနာ။ **မဇ္ဈ** န္တိ ကထာဝေမဇ္ဈံ။ **ပရိယောသာန**န္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ။ ဣတိဿ တေ ဓမ္မံ ကထေန္တာ ပုဗ္ဗပဋ္ဌပနေပိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ကထေန္တိ, ဝေမဇ္ဈေပိ ပရိယောသာနေပိ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထိ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာနိ, အတ္ထိ သာသနဿ။ တတ္ထ ဒေသနာယ တာဝ စတုပ္ပဒိကကထာယ ပဌမပဒံ အာဒိ, ဒွေ ပဒါနိ မဇ္ဈံ, အဝသာနပဒံ ပရိယောသာနံ။ ဧကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ နိဒါနံ အာဒိ, အနုသန္ဓိ မဇ္ဈံ, ဣဒမဝေါစာတိ အပ္ပနာ ပရိယောသာနံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ ပဌမော အနုသန္ဓိ အာဒိ, တတော ပရံ ဧကော ဝါ အနေကေ ဝါ မဇ္ဈံ, ပစ္ဆိမော ပရိယောသာနံ။ အယံ တာဝ ဒေသနာယ နယော။ သာသနဿ ပန သီလံ အာဒိ, သမာဓိ မဇ္ဈံ, ဝိပဿနာ ပရိယောသာနံ။ သမာဓိ ဝါ အာဒိ, ဝိပဿနာ မဇ္ဈံ, မဂ္ဂေါ ပရိယောသာနံ။ ဝိပဿနာ ဝါ အာဒိ, မဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ, ဖလံ ပရိယောသာနံ။ မဂ္ဂေါ ဝါ အာဒိ, ဖလံ မဇ္ဈံ, နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနံ။ ဒွေ ဒွေ ဝါ ကယိရမာနေ သီလသမာဓယော အာဒိ, ဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။

သာတ္ထ န္တိ သာတ္ထကံ ကတ္ွာ ဒေသေန္တိ။ **သဗ္ယဥ္ဇန** န္တိ အက္ခရပာရိပူရိံ ကတ္ွာ ဒေသေန္တိ။ **ကေဝလပရိ
ပုဏ္ဏာ**န္တိ သကလပရိပုဏ္ဏံ အနူနံ ကတ္ွာ ဒေသေန္တိ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ ပရိသုဒ္ဓံ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂဏ္ဌိံ ကတ္ွာ ဒေသေန္တိ။
ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေန္တီ တိ ဧဝံ ဒေသေန္တာ စ သေဋ္ဌစရိယဘူတံ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္
ဂံ ပကာသေန္တိ။ **နေဝ အာဒိံ မနသိ ကရောတီ**တိ နေဝ ပုဗ္ဗပဋ္ဌပနံ မနသိ ကရောတိ။

ကုမ္ဘော တိ ဃဋော။ **နိကုဇ္ဇော** တိ အဓောမုခေါ ဌပိတော။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ကုမ္ဘော နိကုဇ္ဇော ဝိယ အဝ
ကုဇ္ဇပညော ပုဂ္ဂလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဥဒကာသိဉ္စနကာလော ဝိယ ဓမ္မဒေသနာယ လဒ္ဓကာလော, ဥဒကဿ ဝိဝဋ္ဋနကာ
လော ဝိယ တသ္မိံ အာသနေ နိသိန္နဿ ဥဂ္ဂဟေတုံ အသမတ္ထကာလော, ဥဒကဿ အသဏ္ဌာနကာလော ဝိယ ဝုဋ္ဌ
ဟိတ္ွာ အသလ္လက္ခဏကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာကိဏ္ဏာနီ တိ ပက္ခိတ္တာနိ။ **သတိသမ္မောသာယ ပကိရေယျာ** တိ မုဋ္ဌဿတိတာယ ဝိကိရေယျ။ **ဧဝမေဝ
ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဥစ္ဆင်္ဂေါ ဝိယ ဥစ္ဆင်္ဂပညော ပုဂ္ဂလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, နာနာခဇ္ဇကာနိ ဝိယ နာနပ္ပကာရံ ဗုဒ္ဓဝစနံ, ဥစ္ဆ
င်္ဂေ နာနာခဇ္ဇကာနိ ခါဒန္တဿ နိသိန္နကာလော ဝိယ တသ္မိံ အာသနေ နိသိန္နဿ ဥဂ္ဂဏှနကာလော, ဝုဋ္ဌဟန္
တဿ သတိသမ္မောသာ ပကိရဏကာလော ဝိယ တသ္မာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တဿ အသလ္လက္ခဏကာလော
ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥက္ကုဇ္ဇော တိ ဥပရိမုခေါ ဌပိတော။ **သဏ္ဌာတီ** တိ ပတိဋ္ဌဟတိ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဥပရိမုခေါ ဌပိတော ကုမ္
ဘော ဝိယ ပုထုပညော ပုဂ္ဂလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဥဒကဿ အာသိတ္တကာလော ဝိယ ဒေသနာယ လဒ္ဓကာလော, ဥဒကဿ
သ သဏ္ဌာနကာလော ဝိယ တတ္ထ နိသိန္နဿ ဥဂ္ဂဏှနကာလော, နော ဝိဝဋ္ဋနကာလော ဝိယ ဝုဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တဿ
သ သလ္လက္ခဏကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုမ္မေဓော တိ နိပ္ပညော။ **အဝိစက္ခဏော** တိ သံဝိဒဟနပညာယ ရဟိတော။ **ဂန္တာ** တိ ဂမနသီလော။ **သေယျော ဧ
တေန ဝုစ္စတီ**တိ ဧတသ္မာ ပုဂ္ဂလာ ဥတ္တရိတရောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော** တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ
အနုဓမ္မံ သဟ သီလေန ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပန္နော။ **ဒုက္ခဿာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ။ **အန္တကရော သိယာ** တိ ကောဋိက
ရော ပရိစ္ဆေဒကရော ပရိဝဋုမကရော ဘဝေယျာတိ။

ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဒေဝဒူတဝဂ္ဂေါ

၁. သဗြဟ္မကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **အဇ္ဈာဂါရေ** တိ သကေ ဃရေ။ **ပူဇိတာ ဟောန္တိ** တိ ယံ ဃရေ အတ္ထိ, တေန ပဋိဇဂ္ဂိတာ ဂေါပိတာ ဟောန္တိ။ ဣတိ မာတာပိတုပူဇကာနိ ကုလာနိ မာတာပိတူဟိ သဗြဟ္မကာနီတိ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ နေသံ သပုဗ္ဗာစရိယကာဒိဘာဝံ ပကာသေန္တော **သပုဗ္ဗာစရိယကာနီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗြဟ္မာ** တိအာဒီနိ တေသံ ဗြဟ္မာဒိဘာဝသာဓနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ **ဗဟုကာရာ**တိ ပုတ္တာနံ ဗဟုပကာရာ။ **အာပါဒကာ**တိ ဇီဝိတဿ အာပါဒကာ။ ပုတ္တာနံ ဟိ မာတာပိတူဟိ ဇီဝိတံ အာပါဒိတံ ပါလိတံ ဃဋိတံ အနုပ္ပဗန္ဓေန ပဝတ္တိတံ။ **ပေါသကာ**တိ ဟတ္ထပါဒေ ဝဍ္ဎေတွာ ဟဒယလောဟိတံ ပါယေတွာ ပေါသေတာရော။ **ဣမဿ လောကဿ ဒဿေတာရော** တိ ပုတ္တာနံ ဟိ ဣမသ္မိံ လောကေ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏဿ ဒဿနံ နာမ မာတာပိတရော နိဿာယ ဇာတန္တိ ဣမဿ လောကဿ ဒဿေတာရော နာမ။

ဗြဟ္မာတိ မာတာပိတရော တိ သေဋ္ဌာဓိဝစနံ။ ယထာ ဗြဟ္မုနော စတဿော ဘာဝနာ အဝိဇဟိတာ ဟောန္တိ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတိ, ဧဝမေဝ မာတာပိတူနံ ပုတ္တကေသု စတဿော ဘာဝနာ အဝိဇဟိတာ ဟောန္တိ။ တာ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ကုစ္ဆိဂတသ္မိံ ဟိ ဒါရကေ ‘‘ကဒါ နု ခော ပုတ္တကံ အရောဂံ ပရိပုဏ္ဏင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ပဿိဿာမာ’’တိ မာတာပိတူနံ မေတ္တစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒါ ပနေသ မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော ဦကာဟိ ဝါ မင်္ကုလာဒီဟိ ပါဏကေဟိ ဒဋ္ဌော ဒုက္ခသေယျာယ ဝါ ပန ပီဠိတော ပရောဒတိ ဝိရဝတိ, တဒါဿ သဒ္ဒံ သုတွာ မာတာပိတူနံ ကာရုညံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာဓာဝိတွာ ဝိဓာဝိတွာ ကီဠနကာလေ ပန လောဘနီယဝယသ္မိံ ဝါ ဌိတကာလေ ဒါရကံ ဩလောကေတွာ မာတာပိတူနံ စိတ္တံ သပ္ပိမဏ္ဍေ ပက္ခိတ္တသတဝိဟတကပ္ပာသပိစုပဋလံ ဝိယ မုဒုကံ ဟောတိ အာမောဒိတံ ပမောဒိတံ, တဒါ တေသံ မုဒိတာ လဗ္ဘတိ။ ယဒါ ပနေသ ပုတ္တော ဒါရဘရဏံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ပါဋိယေက္ကံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ, တဒါ မာတာပိတူနံ ‘‘သက္ကောတိ ဒါနိ နော ပုတ္တကော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ယာပေတု’’န္တိ မဇ္ဈတ္တဘာဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ ကာလေ ဥပေက္ခာ လဗ္ဘတီတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ‘‘ဗြဟ္မာတိ မာတာပိတရော’’တိ ဝုတ္တံ။

ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုစ္စရေ တိ မာတာပိတရော ဟိ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ‘‘ဧဝံ နိသီဒ, ဧဝံ တိဋ္ဌ, ဧဝံ ဂစ္ဆ, ဧဝံ သယ, ဧဝံ ခါဒ, ဧဝံ ဘုဉ္ဇ, အယံ တေ, တာတာတိ ဝတ္တဗ္ဗော, အယံ ဘာတိကာတိ, အယံ ဘဂိနီတိ, ဣဒံ နာမ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ န ဝဋ္ဋတိ, အသုကံ နာမ ဥပသင်္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အသုကံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဂါဟာပေန္တိ သိက္ခာပေန္တိ။ အထာပရဘာဂေ အညေ အာစရိယာ ဟတ္ထိသိပ္ပအဿသိပ္ပရထသိပ္ပဓနုသိပ္ပထရုသိပ္ပမုဒ္ဒါဂဏနာဒီနိ သိက္ခာပေန္တိ။ အညော သရဏာနိ ဒေတိ, အညော သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတိ, အညော ပဗ္ဗာဇေတိ, အညော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, အညော ဥပသမ္ပာဒေတိ, အညော သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီနိ ပါပေတိ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ တေ ပစ္ဆာစရိယာ နာမ ဟောန္တိ, မာတာပိတရော ပန သဗ္ဗပဌမာ, တေနာဟ – ‘‘ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုစ္စရေ’’တိ။ တတ္ထ **ဝုစ္စရေ** တိ ဝုစ္စန္တိ ကထိယန္တိ။ **အာဟုနေယျာ စ ပုတ္တာန** န္တိ ပုတ္တာနံ အာဟုတံ ပါဟုတံ အဘိသင်္ခတံ အန္နပါနာဒိံ အရဟန္တိ, အနုစ္ဆဝိကာ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ။ တသ္မာ ‘‘အာဟုနေယျာ စ ပုတ္တာန’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဇာယ အနုကမ္ပကာ** တိ ပရေသံ ပါဏေ အစ္ဆိန္ဒိတွာပိ အတ္တနော ပဇံ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ ဂေါပါယန္တိ။ တသ္မာ ‘‘ပဇာယ အနုကမ္ပကာ’’တိ ဝုတ္တံ။

နမဿေယျာ တိ နမော ကရေယျ။ **သက္ကရေယျာ** တိ သက္ကာရေန ပဋိမာနေယျ။ ဣဒါနိ တံ သက္ကာရံ ဒဿေန္တော ‘‘အန္နေနာ’’တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အန္နေနာ** တိ ယာဂုဘတ္တခါဒနီယေန။ **ပါနေနာ**တိ အဋ္ဌဝိဓပါနေန။ **ဝတ္ထေနာ**တိ နိဝါသနပါရုပနကေန ဝတ္ထေန။ **သယနေနာ**တိ မဉ္စပီဌာနုပ္ပဒါနေန။ **ဥစ္ဆာဒနေနာ** တိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပဋိဝိနောဒေတွာ သုဂန္ဓကရဏုစ္ဆာဒနေန။ **နှာပနေနာ**တိ သီတေ ဥဏှောဒကေန, ဥဏှေ သီတောဒကေန ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ နှာပနေန။ **ပါဒါနံ ဓောဝနေနာ**တိ ဥဏှောဒကသီတောဒကေဟိ ပါဒဓောဝနေန စေဝ တေလမက္ခနေန စ။ **ပေစ္စာ** တိ ပရလောကံ ဂန္တွာ။ **သဂ္ဂေ ပမောဒတီ** တိ ဣဓ တာဝ မာတာပိတူသု ပါရိစရိယံ ဒိသွာ ပါရိစရိယကာရဏာ တံ

ပဏ္ဍိတမနုဿာ ဣမေဝ ပသံသန္တိ, ပရလောကံ ပန ဂန္တွာ သဂ္ဂေ ဌိတော သော မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တီဟိ အာမောဒတိ ပမောဒတီတိ။

၂. အာနန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **တထာရူပေါ**တိ တထာဇာတိကော။ **သမာဓိပဋိလာဘော**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာလာဘော။ **ဣမသ္မိံ စ သဝိညာဏကေ**တိ ဧတ္ထ အတ္တနော စ ပရဿ စာတိ ဥဘယေသမ္ပိ ကာယော သဝိညာဏကဘာဝေန ဧကတော ကတွာ ဝုတ္တော။ **အဟင္ကာရမမင္ကာရမာနာနုသယာ** တိ အဟင္ကာရဒိဋ္ဌိ စ မမင္ကာရတဏှာ စ မာနာနုသယော စာတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကိလေသာ။ **နာဿု** တိ န ဘဝေယျုံ။ **ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသူ** တိ ရူပနိမိတ္တံ, သဒ္ဒနိမိတ္တံ, ဂန္ဓနိမိတ္တံ, ရသနိမိတ္တံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗနိမိတ္တံ, သဿတာဒိနိမိတ္တံ, ပုဂ္ဂလနိမိတ္တံ ဓမ္မနိမိတ္တန္တိ ဧဝရူပေသု စ ဗဟိဒ္ဓါ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု။ **စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိ** န္တိ ဖလသမာဓိဉ္စေဝ ဖလဉာဏဉ္စ။ **သိယာ**တိ ဘဝေယျ။

ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော တိ, အာနန္ဒ, ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခုနော။ **ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ ဒဿေန္တော အာဟ။ နိဗ္ဗာနံ ဟိ ကိလေသာနံ သန္တတာယ သန္တံ နာမ, နိဗ္ဗာနံ သန္တန္တိ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ ဒိဝသမ္ပိ နိသိန္နဿ စိတ္တုပ္ပာဒေ သန္တန္တေဝ ပဝတ္တတီတိပိ သန္တံ။ **ပဏီတ**န္တိ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿာပိ စိတ္တုပ္ပာဒေ ပဏီတန္တေဝ ပဝတ္တတီတိ နိဗ္ဗာနံ ပဏီတံ နာမ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိအာဒီနိပိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ ''သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော''တိ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ ဟိ ဒိဝသဘာဂမ္ပိ စိတ္တုပ္ပာဒေ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထောတေဝ ပဝတ္တတိ။ပေ.။ တထာ တီသု ဘဝေသု တနသင်္ခါတာယ တဏှာယ အဘာဝေန နိဗ္ဗာနန္တိ လဒ္ဓနာမေ တသ္မိံ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ စိတ္တုပ္ပာဒေ နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနန္တေဝ ပဝတ္တတီတိ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထောတိအာဒီနိ နာမာနိ လဘတိ။ ဣမသ္မိံ ပန အဋ္ဌဝိဓေ အာဘောဂသမန္နာဟာရေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကောပိ လဗ္ဘတိ, ဒွေပိ သဗ္ဗေပိ လဗ္ဘန္တေဝ။

သင်္ခါယာ တိ ဉာဏေန ဇာနိတွာ။ **ပရောပရာနီ**တိ ပရာနိ စ ဩပရာနိ စ။ ပရအတ္တဘာဝသကအတ္တဘာဝါနိ ဟိ ပရာနိ စ ဩပရာနိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယဿ** တိ ယဿ အရဟတော။ **ဣဉ္ဇိတ** န္တိ ရာဂိဉ္ဇိတံ ဒောသမောဟမာနဒိဋ္ဌိကိလေသဒုစ္စရိတိဉ္ဇိတန္တိ ဣမာနိ သတ္တ ဣဉ္ဇိတာနိ စလိတာနိ ဖန္ဒိတာနိ။ **နတ္ထိ ကုဟိဉ္စီ** တိ ကတ္ထစိ ဧကာရမ္မဏေပိ နတ္ထိ။ **သန္တော** တိ ပစ္စနီကကိလေသာနံ သန္တတာယ သန္တော။ **ဝိဓူမော**တိ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဓူမဝိရဟိတော။ **အနီဃော** တိ ရာဂါဒိဤဃဝိရဟိတော။ **နိရာသော**တိ နိတ္တဏှော။ **အတာရီ**တိ တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော သမတိက္ကန္တော။ **သော**တိ သော အရဟံ ခီဏာသဝေါ။ **ဇာတိဇရ**န္တိ ဧတ္ထ ဇာတိဇရာဂဟဏေန ဧဝ ဗျာဓိမရဏမ္ပိ ဂဟိတမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ သုတ္တန္တေပိ ကထာယပိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိယေဝ ကထိတာတိ။

၃. သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **သံခိတ္တေနာ** တိ မာတိကာဌပနေန။ **ဝိတ္ထာရေနာ** တိ ဌပိတမာတိကာဝိဘဇနေန။ **သံခိတ္တဝိတ္ထာရေနာ**တိ ကာလေ သံခိတ္တေန ကာလေ ဝိတ္ထာရေန။ **အညာတာရော စ ဒုလ္လဘာ** တိ ပဋိဝိဇ္ဈနကပုဂ္ဂလာ ပန ဒုလ္လဘာ။ ဣဒံ ဘဂဝတ ''သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဉာဏံ ဃဋ္ဋေမီ''တိ အဓိပ္ပာယေန ကထေသိ။ တံ သုတွာ ထေရော ကိဉ္စာပိ ''အဟံ, ဘန္တေ, အာဇာနိဿာမီ''တိ န ဝဒတိ, အဓိပ္ပာယေန ပန ''ဝိဿတ္ထာ တုမှေ, ဘန္တေ, ဒေသေထ, အဟံ တုမှေဟိ ဒေသိတံ ဓမ္မံ နယသတေန နယသဟဿေန ပဋိဝိဇ္ဈိဿာမိ, မမေသ ဘာရော ဟောတူ''တိ သတ္ထာရံ ဒေသနာယ ဥဿာဟေန္တော **ဧတဿ ဘဂဝ ကာလော** တိအာဒိမာဟ။

အထဿ သတ္ထာ **တသ္မာတိဟာ** တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အစ္ဆေစ္ဆိ** **တဏှာ**န္တိ မဂ္ဂဉာဏသတ္ထေန တဏှံ ဆိန္ဒိ။ **ဝိဝတ္တယိ သံယောဇန** န္တိ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ သမူလကံ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ ဆဍ္ဍေသိ။ **သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ** တိ သမ္မာ ဥပာယေန သမ္မာ ပဋိပတ္တိယာ နဝဝိဓဿ မာနဿ ပဟာနာဘိသမယေန ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တမကာသိ။ **ဣဒဉ္စ ပန မေတံ, သာရိပုတ္တ, သန္ဓာယ ဘာသိတ**န္တိ, သာရိပုတ္တ, မယာ ပာရာယနေ ဥဒယပဉ္ဟေ ဣဒံ ဖလသမာပတ္တိမေဝ သန္ဓာယ ဧတံ ဘာသိတံ။

ဣာအနိ ယံ တံ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ, တံ ဒဿေန္တော **ပဟာနံ ကာမသညာနန္တိ**အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဥဒယပဥှေပ စ တော ပဒံ "ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာန"န္တိ (သု. နိ. ၁၁၁၂; စူဠနိ. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၇၅) အာဂတံ, ဣဓ ပန အင်္ဂုတ္တရဘာဏကေဟိ "ကာမသညာန"န္တိ အာရောပိတံ။ တတ္ထ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ, အတ္ထော ပန ဧကောယေဝ။ **ကာမသညာနန္တိ** ကာမေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နသညာနံ, အဌဟိ တ လောဘသဟဂတစိတ္တေဟိ သဟဇာတသညာနံ။ **ဒောမနဿာန စူဘယန္တိ** တောသဥ္စ ကာမသညာနံ စေတသိကဒောမနဿာနဥ္စာတိ ဥဘိန္နမ္ပိ ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနသင်္ခာတံ အရဟတ္တဖလံ အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူမီတိ အတ္ထော။ နိဒ္ဒေသေ ပန "ကာမစ္ဆန္ဒဿ စ ဒောမနဿဿ စ ဥဘိန္နံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာန"န္တိ (စူဠနိ. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၇၅) ဝုတ္တံ, တံ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေန ဝုတ္တံ။ ပဟာနန္တိ ဟိ ခီဏာကာရသင်္ခာတော ဝူပသမောပိ ဝုစ္စတိ, ကိလေသေ ပဋိနိဿဇ္ဇ ဇဟန္တော မဂ္ဂောပိ, ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိသင်္ခာတံ ဖလမ္ပိ , ယံ အာဂမ္မ ကိလေသာ ပဟီယန္တိ, တံ အမတံ နိဗ္ဗာနမ္ပိ။ တသ္မာ တတ္ထ တာနိ ပဒါနိ အာဂတာနိ။ "အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူမီ"တိ ဝစနတော ပန အရဟတ္တဖလမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ **ထိနဿ စ ပနူဒနန္တိ**ပိ ထိနဿ စ ပနူဒနတ္ထေ ဥပ္ပန္နတ္တာ အရဟတ္တဖလမေဝ အဓိပ္ပေတံ ။ **ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝာရဏန္တိ** ကုက္ကုစ္စနိဝာရဏဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဖလမေဝ အဓိပ္ပေတံ။

ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓန္တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကေ ဖလေ ဥပ္ပန္နာယ ဥပေက္ခာယ စ သတိယာ စ သံသုဒ္ဓံ။ **ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝန္တိ** ဓမ္မတက္ကော ဝုစ္စတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သော အာဒိတော ဟောတိ, ပုရတော ဟောတိ, ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဟောတိ အညာဝိမောက္ခဿာတိ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝော။ တံ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။ **အညာဝိမောက္ခ**န္တိ အညိန္ဒြိယပရိယောသာနေ ဥပ္ပန္နံ ဝိမောက္ခံ, အညာယ တ ဝိမောက္ခံ အညာဝိမောက္ခံ, ပညာဝိမုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနန္တိ** အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနတ္ထေ ဥပ္ပန္နတ္တာ, အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနသင်္ခာတံ တ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဇေလဒ္ဓနာမံ အရဟတ္တဖလမေဝ။ ဣတိ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဟာနန္တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ အရဟတ္တဖလမေဝ ပကာသိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄. နိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ **နိဒာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ **ကမ္မာန**န္တိ ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ။ **လောဘော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ**တိ လုဗ္ဘနပလုဗ္ဘနသဘာဝေါ လောဘော ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ သမုဒယာယ ပိဏ္ဍကရဏတ္ထာယ နိဒာနံ ကာရဏံ ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ **ဒောသော**တိ ဒုဿနပဒုဿနသဘာဝေါ ဒောသော။ **မောဟော**တိ မုယှနပမုယှနသဘာဝေါ မောဟော။

လောဘပကတန္တိ လောဘေန ပကတံ, လောဘာဘိဘူတေန လုဒ္ဓေန ဟုတွာ ကတကမ္မန္တိ အတ္ထော။ လောဘတော ဇာတန္တိ **လောဘဇံ**။ လောဘော နိဒာနမဿာတိ **လောဘနိဒာနံ**။ လောဘော သမုဒယော အဿာတိ **လောဘသမုဒယံ**။ သမုဒယောတိ ပစ္စယော, လောဘပစ္စယန္တိ အတ္ထော။ **ယတ္ထဿ အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တတီ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ အဿ လောဘဇကမ္မဝတော ပုဂ္ဂလဿ အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တတိ, ခန္ဓာ ပါတုဘဝန္တိ။ **တတ္ထ တံ ကမ္မံ ဝိပစ္စတီ**တိ တေသု ခန္ဓေသု တံ ကမ္မံ ဝိပစ္စတိ။ **ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ** တိအာဒိ ယသ္မာ တံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဝ ဟောတိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ ဝ အပရာပရိယာယဝေဒနီယံ ဝ, တသ္မာ တံ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

အခဏ္ဍာနီ တိ အဘိန္နာနိ။ **အပူတီနီ**တိ ပူတိဘာဝေန အဗီဇတ္တံ အပ္ပတ္တာနိ။ **အဝါတာတပဟတာနီ**တိ န ဝါတေန န စ အာတပေန ဟတာနိ။ **သာရာဒါနီ**တိ ဂဟိတသာရာနိ သာရဝန္တာနိ န နိဿာရာနိ။ **သုခသယိတာနီ**တိ သန္နိစယဘာဝေန သုခံ သယိတာနိ။ **သုခေတ္တေ** တိ မဏ္ဍခေတ္တေ။ **သုပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ**တိ နင်္ဂလကသနေန စေဝ အဌဒန္တကေန စ သုဋ္ဌု ပရိကမ္မကတာယ ခေတ္တဘူမိယာ။ **နိက္ခိတ္တာနီ** တိ ဌပိတာနိ ရောပိတာနိ။ **အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျာ** တိ အနုပ္ပဝေသေယျ။ **ဝုဒ္ဓိ** န္တိအာဒီသု ဥဒ္ဓဂ္ဂမနေန **ဝုဒ္ဓိံ,** ဟေဋ္ဌာ မူလပ္ပတိဋ္ဌာနေန **ဝိရူဠှိံ,** သမန္တာ ဝိတ္ထာရိကဘာဝေန **ဝေပုလ္လံ** ။

ယံ ပနေတ္ထ **ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ အသမ္မောဟတ္ထံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကမ္မဝိဘတ္တိ နာမ ကထေတဗ္ဗာ။ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန ဟိ ဧကာဒသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ သေယျထိဒံ – ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဥပပဇ္ဇ

ဝေဒနီယံ အပရာပရိယာယဝေဒနီယံ, ယဂ္ဂရုကံ ယဗ္ဗဟုလံ ယဒာသန္နံ ကဋတ္တာ တ ပန ကမ္မံ, ဇနကံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ ဥပ
ပီဠကံ ဥပဃာတကန္တိ။ တတ္ထ ဧကဇဝနဝီထိယံ သတ္တသု စိတ္တေသု ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါ ပဌမဇဝနစေတနာ **ဒိဋ္ဌ
ဓမ္မဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ။ တံ က္ကမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကံ ဒေတိ ကာကဝဏ္ဏိယပုဏ္ဏသေဋ္ဌီနံ ဝိယ ကုသလံ, နန္ဒယ
က္ခနန္ဒမာဏဝကနန္ဒဂေါဃာတကကောကာလိယသုပ္ပဗုဒ္ဓဒေဝဒတ္တစိဉ္စမာဏဝိကာနံ ဝိယ စ အကုသလံ။ တထာ အသ
က္ကောန္တံ ပန အဟောသိကမ္မံ နာမ ဟောတိ, အဝိပါကံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တံ မိဂလုဒ္ဒကောပမာယ သာဓေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ
မိဂလုဒ္ဒကေန မိဂံ ဒိသွာ ဓနုံ အာကဍ္ဎိတွာ ခိတ္တော သရော သစေ န ဝိရဇ္ဈတိ, တံ မိဂံ တတ္ထေဝ ပါတေတိ, အထ နံ
မိဂလုဒ္ဒကော နိစ္စမ္မံ ကတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆေတွာ မံသံ အာဒာယ ပုတ္တဒါရံ တောသေန္တော ဂစ္ဆတိ။ သစေ
ပန ဝိရဇ္ဈတိ, မိဂေါ ပလာယိတွာ ပုန တံ ဒိသံ န ဩလောကေတိ။ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သရဿ အဝိရဇ္ဈိတွာ မိဂဝိ
ဇ္ဈနံ ဝိယ ဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿ ကမ္မဿ ဝိပါကတရပဋိလာဘော, အဝိဇ္ဈနံ ဝိယ အဝိပါကဘာဝေါ သမ္ပဇ္ဇနန္
တိ။

အတ္ထသာဓိကာ ပန သတ္တမဇဝနစေတနာ **ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ။ တံ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကံ ဒေတိ။ တံ
ပနေတံ ကုသလပက္ခေ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန, အကုသလပက္ခေ ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ အ
ဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဧကာယ သမာပတ္တိယာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ပဉ္စန္နမ္ပိ အာနန္တရိယာနံ ကတ္တာ ဧ
ကေန ကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, သေသသမာပတ္တိယော စ ကမ္မာနိ စ အဟောသိကမ္မဘာဝံယေဝ အာပဇ္ဇန္တိ, အ
ဝိပါကာနိ ဟောန္တိ။ အယမ္ပိ အတ္ထော ပုရိမဉပမာယယေဝ ဒီပေတဗ္ဗော။

ဥဘိန္နံ အန္တရေ ပန ပဉ္စဇဝနစေတနာ **အပရာပရိယာယဝေဒနီယကမ္မံ** နာမ။ တံ အနာဂတေ ယဒာ ဩကာသံ လဘ
တိ, တဒာ ဝိပါကံ ဒေတိ။ သတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ အဟောသိကမ္မံ နာမ န ဟောတိ။ တံ သဗ္ဗံ သုနခလုဒ္ဒကေန ဒီပေတဗ္
ဗံ။ ယထာ ဟိ သုနခလုဒ္ဒကေန မိဂံ ဒိသွာ သုနခော ဝိဿဇ္ဇိတော မိဂံ အနုဗန္ဓိတွာ ယသ္မိံ ဌာနေ ပါပုဏာတိ, တသ္မိံ
ယေဝ ဍံသတိ; ဧဝမေဝံ ကြိဒံ ကမ္မံ ယသ္မိံ ဌာနေ ဩကာသံ လဘတိ, တသ္မိံယေဝ ဝိပါကံ ဒေတိ, တေန မုတ္တော သတ္
တော နာမ နတ္ထိ။

ကုသလာကုသလေသု ပန ဂရုကာဂရုကေသု ယံ ဂရုကံ ဟောတိ, တံ **ယဂ္ဂရုကံ** နာမ။ တဒေတံ ကုသလပက္ခေ မဟဂ္
ဂတကမ္မံ, အကုသလပက္ခေ ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ သတိ သေသာနိ ကုသလာနိ ဝါ အကုသလာနိ ဝါ
ဝိပစ္စိတုံ န သက္ကောန္တိ, တဒေဝ ဒုဝိဓမ္ပိ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ။ ယထာ ဟိ သာသပပ္ပမာဏာပိ သက္ခရာ ဝါ အယဂုဠိကာ ဝါ
ဥဒကရဟဒေ ပက္ခိတ္တာ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဥပ္လဝိတုံ န သက္ကောတိ, ဟေဋ္ဌာဝ ပဝိသတိ; ဧဝမေဝ ကုသလေပိ အကုသလေ
ပိ ယံ ဂရုကံ, တဒေဝ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆတိ။

ကုသလာကုသလေသု ပန ယံ ဗဟုလံ ဟောတိ, တံ **ယဗ္ဗဟုလံ** နာမ။ တံ ဒီဃရတ္တံ လဒ္ဓာသေဝနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။
ယံ ဝါ ဗလဝကုသလကမ္မေသု သောမနဿကရံ, အကုသလကမ္မေသု သန္တာပကရံ, ဧတံ ယဗ္ဗဟုလံ နာမ။ တဒေတံ
ယထာ နာမ ဒ္ဝီသု မလ္လေသု ယုဒ္ဓဘူမိံ ဩတိဏ္ဏေသု ယော ဗလဝါ, သော ဣတရံ ပါတေတွာ ဂစ္ဆတိ; ဧဝမေဝ ဣ
တရံ ဒုဗ္ဗလကမ္မံ အဝတ္ထရိတွာ ယံ အာသေဝနဝသေန ဝါ ဗဟုလံ, အာသန္နဝသေန ဝါ ဗလဝံ, တံ ဝိပါကံ ဒေတိ, **ဒုဋ္ဌ
ကာမဏိအဘယရညော** ကမ္မံ ဝိယ။

သော ကိရ စူဠင်္ဂဏိယယုဒ္ဓေ ပရာဇိတော ဝဠဝံ အာရုယှ ပလာယိ။ တဿ စူဠုပဋ္ဌာကော တိဿာမစ္စော နာမ
ဧကကောဝ ပစ္ဆတော အဟောသိ။ သော ဧကံ အဋဝိံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော ဇိဃစ္ဆာယ ဗာဓယမာနာယ – ''ဘာတိက တိ
ဿ, အတိဝိယ နော ဇိဃစ္ဆာ ဗာဓတိ, ကိံ ကရိဿာမာ''တိ အာဟ ။ အတ္ထိ, ဒေဝ, မယာ သာဋကန္တရေ ဌပေတွာ
ဧကံ သုဝဏ္ဏသရကဘတ္တံ အာဘတန္တိ။ တေန ဟိ အာဟရာတိ။ သော နီဟရိတွာ ရညော ပုရတော ဌပေသိ။ ရာဇာ ဒိသွ
ာ, ''တာတ, စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကရောဟီ''တိ အာဟ။ မယံ တယော ဇနာ, ကသ္မာ ဒေဝေါ စတ္တာရော ကောဋ္ဌ
ဌာသေ ကာရယတီတိ? ဘာတိက တိဿ, ယတော ပဋ္ဌာယ အဟံ အတ္တာနံ သရာမိ, န မေ အယျာနံ အဒတွာ အာဟာ
ရော ပရိဘုတ္တပုဗ္ဗော အတ္ထိ, သွာဟံ အဇ္ဇပိ အဒတွာ န ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီတိ။ သော စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ
အကာသိ။ ရာဇာ ''ကာလံ ဃောသေဟီ''တိ အာဟ။ ဆဍ္ဍိတာရညေ ကုတော, အယျေ, လဘိဿာမ ဒေဝါတိ ။ ''နာယံ

တဝ ဘာရော။ သစေ မမ သဒ္ဓာ အတ္ထိ, အယျေ, လဘိဿာမ, ဝိဿတ္ထော ကာလံ ဃောသေဟီ’’တိ အာဟ။ သော ‘‘ကာလော, ဘန္တေ, ကာလော, ဘန္တေ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဃောသေသိ။

အထဿ ဗောဓိမာတုမဟာတိဿတ္ထေရော တံ သဒ္ဒံ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုတွာ ‘ကတ္ထာယံ သဒ္ဒော’တိ တံ အာဝဇ္ဇေန္တော ‘‘အဇ္ဇ ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယမဟာရာဇာ ယုဒ္ဓပရာဇိတော အဋ္ဌဝိံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော ဇော် သရကဘတ္တံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကာရေတွာ ‘ဧကကောဝ န ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ’တိ ကာလံ ဃောသာပေသီ’’တိ ဉတွာ ‘‘အဇ္ဇ မယာ ရညော သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ မနောဂတိယာ အာဂန္တွာ ရညော ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ‘‘ပဿ, ဘာတိက, တိဿာ’’တိ ဝတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ‘‘ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာ’’တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ နီဟရိ။ ရာဇာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေန သဒ္ဓိံ ထေရဿ ကောဋ္ဌာသံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ, ‘‘ဘန္တေ, အာဟာရပရိဿယော နာမ မာ ကဒါစိ ဟောတူ’’တိ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တိဿာမစ္စောပိ ‘‘မမ အယျပုတ္တေ ပဿန္တေ ဘုဉ္ဇိတုံ န သက္ခိဿာမီ’’တိ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ ထေရဿေဝ ပတ္တေ အာကိရိ။ ဝဠဝါပိ စိန္တေသိ – ‘‘မယှမ္ပိ ကောဋ္ဌာသံ ထေရဿေဝ အတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ရာဇာ ဝဠဝံ ဩလောကေတွာ ‘‘အယမ္ပိ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ ထေရဿေဝ ပတ္တေ ပက္ခိပနံ ပစ္စာသီသတီ’’တိ ဉတွာ တမ္ပိ တတ္ထေဝ ပက္ခိပိတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဥယျောဇေသိ။ ထေရော တံ ဘတ္တံ အာဒာယ ဂန္တွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာလောပသင်္ခေပေန အဒာသိ။

ရာဇာပိ စိန္တေသိ – ‘‘အတိဝိယမှာ ဇိဃစ္ဆိတာ, သာဓု ဝတဿ သစေ အတိရေကဘတ္တသိတ္ထာနိ ပဟိဏေယျာ’’တိ။ ထေရော ရညော စိတ္တံ ဉတွာ အတိရေကဘတ္တံ ဇောသံ ယာပနမတ္တံ ကတွာ ပတ္တံ အာကာသေ ခိပိ, ပတ္တော အာဂန္တွာ ရညော ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဘတ္တံ တိဏ္ဏမ္ပိ ဇနာနံ ယာဝဒတ္ထံ အဟောသိ။ အထ ရာဇာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ‘‘တုစ္ဆပတ္တံ န ပေသိဿာမီ’’တိ ဥတ္တရိသာဋကံ မောစေတွာ ဥဒကံ ပုဉ္ဆိတွာ သာဋကံ ပတ္တေ ဌပေတွာ ‘‘ပတ္တော ဂန္တွာ မမ အယျဿ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာတူ’’တိ အာကာသေ ခိပိ။ ပတ္တော ဂန္တွာ ထေရဿ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အပရဘာဂေ ရညော တထာဂတဿ သရီရဓာတူနံ အဋ္ဌမဘာဂံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝီသရတနသတိကံ မဟာစေတိယံ ကာရေန္တဿ အပရိနိဋ္ဌိတေယေဝ စေတိယေ ကာလကိရိယာသမယော အနုပ္ပတ္တော။ အထဿ မဟာစေတိယဿ ဒက္ခိဏပဿေ နိပန္နဿ ပဉ္စနိကာယဝသေန ဘိက္ခုသင်္ဃေ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေ ဆဟိ ဒေဝလောကေဟိ ဆ ရထာ အာဂန္တွာ ပုရတော အာကာသေ အဋ္ဌံသု။ ရာဇာ ‘‘ပုညပောတ္ထကံ အာဟရထာ’’တိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပုညပောတ္ထကံ တစာပေသိ။ အထ နံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ န ပရိတောသေသိ။ သော ‘‘ပရတော တစေထာ’’တိ အာဟ။ ပောတ္ထကတစကော ‘‘စူဠင်္ဂဏိယယုဒ္ဓေ ပရာဇိတေန တေ ဒေဝ အဋ္ဌဝိံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နေန ဇော် သရကဘတ္တံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကာရေတွာ ဗောဓိမာတုမဟာတိဿတ္ထေရဿ ဘိက္ခာ ဒိန္နာ’’တိ အာဟ။ ရာဇာ ‘‘ဌပေဟီ’’တိ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုစ္ဆိ, ‘‘ဘန္တေ, ကတရော ဒေဝလောကော ရမဏီယော’’တိ? သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ တုသိတဘဝနံ မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ကာလံ ကတွာ တုသိတဘဝနတော အာဂတရထေဝ ပတိဋ္ဌာယ တုသိတဘဝနံ အဂမာသိ။ ဣဒံ ဗလဝကမ္မဿ ဝိပါကအာနေ ဝတ္ထု။

ယံ ပန ကုသလာကုသလေသု အာသန္နမရဏေ အနုဿရိတုံ သက္ကောတိ, တံ **ယဒာသန္နံ** နာမ။ တဒေတံ ယထာ နာမ ဂေါဂဏပရိပုဏ္ဏဿ ဝဇဿ ဒွာရေ ဝိဝဋေ ပရဘာဂေ ဒမ္မဂဝဗလဝဂဝေသု သန္တေသုပိ ယော ဝဇဒွာရဿ အာသန္နော ဟောတိ အန္တမသော ဒုဗ္ဗလဇရဂ္ဂဝေါပိ, သော ဧဝ ပဌမတရံ နိက္ခမတိ, ဧဝမေဝ အညေသု ကုသလာကုသလေသု သန္တေသုပိ မရဏကာလဿ အာသန္နတ္တာ ဝိပါကံ ဒေတိ။

တတ္ရိမာနိ ဝတ္ထူနိ – မဓုအင်္ဂဏကမေ ကိရ ဧကော ဒမိဠဒေဝတရိကော ဟတောဝ ဗဠိသံ အာဒာယ ဂန္တွာ မစ္ဆေ ဝဓိတွာ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကေန တဏ္ဍုလံ ဂဏှာတိ, ဧကေန ဒဓိံ, ဇော် ပစတိ။ ဣမိနာ နီဟာရေန ပညာသ ဝဿာနိ ဟဏာတိပါတကမ္မံ ကတွာ အပရဘာဂေ မဟလ္လကော အနုဋ္ဌာနသေယျံ ဥပဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂိရိဝိဟာရတော စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရော ‘‘မာ အယံ သတ္တော မယိ ပဿန္တေ နဿတူ’’တိ ဂန္တွာ တဿ ဂေဟဒွာရေ အဋ္ဌာသိ။ အထဿ ဘရိယာ, ‘‘သာမိ, ထေရော အာဂတော’’တိ အာရောစေသိ။ အဟံ ပညာသ

ဝဿာနိ ထေရဿ သန္တိကံ န ဂတပုဗ္ဗော, ကတရေန မေ ဂုဏေန ထေရော အာဂမိဿတိ, ဂစ္ဆာတိ နံ ဝဒထာတိ။ သာ “အတိစ္ဆထ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော “ဥပါသကဿ ကာ သရီရပ္ပဝတ္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဒုဗ္ဗလော, ဘန္တေတိ။ ထေရော ဃရံ ပဝိသိတွာ သတိံ ဥပ္ပါဒေတွာ “သီလံ ဂဏှိဿသီ”တိ အာဟ။ အာမ, ဘန္တေ, ဒေထာတိ။ ထေရော တီဏိ သရဏာနိ ဒတွာ ပဉ္စ သီလာနိ ဒါတုံ အာရဘိ။ တဿ ပဉ္စ သီလာနီတိ ဝစနကာလေယေဝ ဇိဝှာ ပပတိ။ ထေရော “ဝဋ္ဋိဿတိ ဧတ္တက”န္တိ နိက္ခမိတွာ ဂတော။ သောပိ ကာလံ ကတွာ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ စ “ကိံ နု ခော ကမ္မံ ကတွာ မယာ ဣဒံ လဒ္ဓ”န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ထေရံ နိဿာယ လဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ ဒေဝလောကတော အာဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ “ကော ဧသော”တိ စ ဝုတ္တေ “အဟံ, ဘန္တေ, ဒမိဠဒေါဝါရိကော”တိ အာဟ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တောသီတိ? စာတုမဟာရာဇိကေသု, ဘန္တေ, သစေ မေ အယျော ပဉ္စ သီလာနိ အဒဿ, ဥပရိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အဿံ။ အဟံ ကိံ ကရိဿာမိ, တွံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ, ပုတ္တကာတိ။ သော ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ ဣဒံ တာဝ ကုသလကမ္မေ ဝတ္ထု။

အန္တရဂင်္ဂါယ ပန မဟာတစကာလဥပါသကော နာမ အဟောသိ။ သော တိံသ ဝဿာနိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယိတွာ “အဟံ ဧဝံ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တော ဩဘာသမတ္တမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိံ, ဗုဒ္ဓသာသနံ အနိယျာနိကံ ဘဝိဿတီ”တိ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသံ ပတွာ ကာလကိရိယံ ကတွာ မဟာဂင်္ဂါယ နဝဥသဘိကော သုသုမာရပေတော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဧကံ သမယံ ကစ္ဆကတိတ္ထေန သဋ္ဌိ ပါသာဏတ္ထမ္ဘသကဋာနိ အဂမံသု။ သော သဗ္ဗေပိ တေ ဂေါဏေ စ ပါသာဏေ စ ခါဒိ။ ဣဒံ အကုသလကမ္မေ ဝတ္ထု။

ဧတေဟိ ပန တီဟိ မုတ္တံ အညာဏဝသေန ကတံ **ကဋတ္တာ ဝါ ပန ကမ္မံ** နာမ။ တံ ယထာ နာမ ဥမ္မတ္တကေန ခိတ္တဒဏ္ဍံ ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ တေသံ အဘာဝေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိပါကံ ဒေတိ။

ဇနကံ နာမ ဧကံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတွာ ပဝတ္တိံ န ဇနေတိ, ပဝတ္တေ အညံ ကမ္မံ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ယထာ ဟိ မာတာ ဇနေတိယေဝ, ဓာတိယေဝ ပန ဇဂ္ဂတိ; ဧဝမေဝံ မာတာ ဝိယ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကံ ဇနကကမ္မံ, ဓာတိ ဝိယ ပဝတ္တေ သမ္ပတ္တကမ္မံ။ **ဥပတ္ထမ္ဘကံ** နာမ ကုသလေပိ လဗ္ဘတိ အကုသလေပိ။ ဧကစ္စော ဟိ ကုသလံ ကတွာ သုဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော ပုနပ္ပုနံ ကုသလံ ကတွာ တံ ကမ္မံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနေကာနိ ဝဿသတသဟဿာနိ သုဂတိဘဝသ္မိံယေဝ ဝိစရတိ။ ဧကစ္စော အကုသလံ ကတွာ ဒုဂ္ဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သော တတ္ထ ဌိတော ပုနပ္ပုနံ အကုသလံ ကတွာ တံ ကမ္မံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဘဝသ္မိံယေဝ ဝိစရတိ။

အပရော နယော – **ဇနကံ** နာမ ကုသလမ္ပိ ဟောတိ အကုသလမ္ပိ။ တံ ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ ပဝတ္တေပိ ရူပါရူပဝိပါကက္ခန္ဓေ ဇနေတိ။ **ဥပတ္ထမ္ဘကံ** ပန ဝိပါကံ ဇနေတုံ န သက္ကောတိ, အညေန ကမ္မေန ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဇနိတေ ဝိပါကေ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခံ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ, အဒ္ဓါနံ ပဝတ္တေတိ။ **ဥပပီဠကံ** နာမ အညေန ကမ္မေန ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဇနိတေ ဝိပါကေ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခံ ပီဠေတိ ဗာဓေတိ, အဒ္ဓါနံ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတိ။ တတြာယံ နယော – ကုသလကမ္မေ ဝိပစ္စမာနေ အကုသလကမ္မံ ဥပပီဠကံ ဟုတွာ တဿ ဝိပစ္စိတုံ န ဒေတိ။ အကုသလကမ္မေ ဝိပစ္စမာနေ ကုသလကမ္မံ ဥပပီဠကံ ဟုတွာ တဿ ဝိပစ္စိတုံ န ဒေတိ။ ယထာ ဝဍ္ဎမာနကံ ရုက္ခံ ဝါ ဂစ္ဆံ ဝါ လတံ ဝါ ကောစိဒေဝ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ ဘိန္ဒေယျ ဝါ ဆိန္ဒေယျ ဝါ, အထ သော ရုက္ခော ဝါ ဂစ္ဆော ဝါ လတာ ဝါ ဝဍ္ဎိတုံ န သက္ကုဏေယျ; ဧဝမေဝံ ကုသလံ ဝိပစ္စမာနံ အကုသလေန ဥပပီဠိတံ, အကုသလံ ဝါ ပန ဝိပစ္စမာနံ ကုသလေန ဥပပီဠိတံ ဝိပစ္စိတုံ န သက္ကောတိ။ တတ္ထ သုနက္ခတ္တဿ အကုသလကမ္မံ ကုသလံ ဥပပီဠေသိ, စောရဃာတကဿ ကုသလကမ္မံ အကုသလံ ဥပပီဠေသိ။

ရာဇဂဟေ ကိရ ဝါတကာဠကော ပညာသ ဝဿာနိ စောရဃာတကကမ္မံ အကာသိ။ အထ နံ ရညော အာရောစေသုံ – “ဒေဝ, ဝါတကာဠကော မဟလ္လကော စောရေ ဃာတေတုံ န သက္ကောတီ”တိ။ “အပနေထ နံ တသ္မာ ဌာနန္တရာ”တိ။ အမစ္စာ နံ အပနေတွာ အညံ တသ္မိံ ဌာနေ ဌပယိံသု။ ဝါတကာဠကောပိ ယာဝ တံ ကမ္မံ အကာသိ, တာဝ အဟတဝတ္ထာနိ ဝါ အစ္ဆာဒိတုံ သုရဘိပုပ္ဖာနိ ဝါ ပိဠန္ဓိတုံ ပါယာသံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတုံ ဥစ္ဆာဒနနှာပနံ ဝါ ပစ္စနုဘောတုံ နာလတ္ထ။ သော “ဒီဃရတ္တံ မေ ကိလိဋ္ဌဝေသေန စရိတ”န္တိ “ပါယာသံ မေ ပစာဟီ”တိ ဘရိယံ အာဏာပေတွာ နှာနီယသမ္ဘာ

ရာနိ ကပ္ပာပေတွာ နှာနတိတ္ထံ ဂန္တွာ သီသံ နှာတွာ အဟတဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတွာ ပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓိတွာ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဒိသွာ “သံကိလိဋ္ဌကမ္မတော စမှိ အပဂတော, အယျော စ မေ ဒိဋ္ဌော”တိ တုဋ္ဌမာနသော ထေရံ ဃရံ နေတွာ နဝသပ္ပိသက္ကရစုဏ္ဏာဘိသင်္ခတေန ပါယာသေန ပရိဝိသိ။ ထေရော တဿ အနုမောဒနမကာသိ။ သော အနုမောဒနံ သုတွာ အနုလောမိကခန္တိံ ပဋိလဘိတွာ ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တမာနော အန္တရာမဂ္ဂေ တရုဏဝစ္ဆာယ ကဝိယာ မဒ္ဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပိတော ဂန္တွာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဘိက္ခူ တထာဂတံ ပုစ္ဆိံသု – “ဘန္တေ, စောရဃာတကော အဇ္ဇေဝ ကိလိဋ္ဌကမ္မတော အပနီတော, အဇ္ဇေဝ ကာလင်္ကတော, ကဟံ နု ခော နိဗ္ဗတ္တော”တိ? တာဝတိံသဘဝနေ, ဘိက္ခဝေတိ။ ဘန္တေ, စောရဃာတကော ဒီဃရတ္တံ ပုရိသေ ဃာတေသိ, တုမှေဟ စ ဧဝံ ဝဒေထ, နတ္ထိ နု ခော ပါပကမ္မဿ ဖလန္တိ။ မာ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ အဝစုတ္ထ, ဗလဝကလျာဏမိတ္တူပနိဿယံ လဘိတွာ ဓမ္မသေနာပတိဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ အနုမောဒနံ သုတွာ အနုလောမိကခန္တိံ ပဋိလဘိတွာ သော တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တောတိ။

> “သုဘာသိတံ သုဏိတွာန, နာဂရိယော စောရဃာတကော။
> အနုလောမခန္တိံ လဒ္ဓါန, မောဒတီ တိဒိဝံ ဂတော”တိ။

ဥပဃာတကံ ပန သယံ ကုသလမ္ပိ အကုသလမ္ပိ သမာနံ အညံ ဒုဗ္ဗလကမ္မံ ဃာတေတွာ တဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ။ ဧဝံ ပန ကမ္မေန ကတေ ဩကာသေ တံ ဝိပါကံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဝုစ္စတိ။ ဥပစ္ဆေဒကန္တိပိ ဧတဿေဝ နာမံ။ တတြာယံ နယော – ကုသလကမ္မဿ ဝိပစ္စနကာလေ ဧကံ အကုသလကမ္မံ ဥဋ္ဌာယ တံ ကမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ ပါတေတိ။ အကုသလကမ္မဿာပိ ဝိပစ္စနကာလေ ဧကံ ကုသလကမ္မံ ဥဋ္ဌာယ တံ ကမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ ပါတေတိ။ ဣဒံ ဥပစ္ဆေဒကံ နာမ။ တတ္ထ အဇာတသတ္တုနော ကမ္မံ ကုသလစ္ဆေဒကံ အဟောသိ, အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရဿ အကုသလစ္ဆေဒကန္တိ။ ဧဝံ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန ကောဒ္ဒသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။

အဘိဓမ္မပရိယာယေန ပန သောဠသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ, သေယျထိဒံ – “အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ, အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဥပဓိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ, အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ကာလသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ, အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ ။ အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တိ, ဥပဓိဝိပတ္တိံ, ကာလဝိပတ္တိံ, ပယောဂဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တိ။ အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ, ဥပဓိဝိပတ္တိ, ကာလဝိပတ္တိ, ပယောဂဝိပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တိ။ အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တိ, ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ, ကာလသမ္ပတ္တိံ, ပယောဂသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စန္တီ”တိ (ဝိဘ. ၈၁၀)။

တတ္ထ **ပါပကာနီ**တိ လာမကာနိ။ **ကမ္မသမာဒါနာနီ**တိ ကမ္မဂ္ဂဟဏာနိ။ ဂဟိတသမာဒိန္နာနံ ကမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီ**တိအာဒီသု အနိဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘဝနာရဟေ ကမ္မေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ သုဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တဿ တံ ကမ္မံ **ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ပဋိဗာဟိတံ ဟုတွာ န ဝိပစ္စတီတိ အတ္ထော။ ယော ပန ပါပကမ္မေန အသိယာ တ ကမ္မကာရိယာ တ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပဓိသမ္ပန္နော ဟောတိ, အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိယံ တိဋ္ဌတိ။ အထဿ သာမိကာ တဿ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ “နာယံ ကိလိဋ္ဌကမ္မဿာနုစ္ဆဝိကော”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ အတ္တနော ဇာတပုတ္တံ ဝိယ ဘဏ္ဍာဂာရိကာဒိဋ္ဌာနေသု ဌပေတွာ သမ္ပတ္တိံ ယောဇေတွာ ပရိဟရန္တိ။ ဧဝရူပဿ ကမ္မံ **ဥပဓိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန ပဌမကပ္ပိကကာလသဒိသေ သုလဘသမ္ပန္နရသဘောဇနေ သုဘိက္ခကာလေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တဿ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ပါပကမ္မံ **ကာလသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန သမ္မာပယောဂံ နိဿာယ ဇီဝတိ, ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗယုတ္တကာလေ ဥပသင်္ကမတိ, ပဋိက္ကမိတဗ္ဗယုတ္တကာလေ ပဋိက္ကမတိ, ပလာယိတဗ္ဗယုတ္တကာလေ ပလာယတိ။ လဉ္ဇအနုယုတ္တကာလေ လဉ္ဇံ ဒေတိ, စောရိကယုတ္တကာလေ စောရိကံ ကရောတိ, ဧဝရူပဿ ပါပကမ္မံ **ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။

ဒုဂ္ဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တဿ ပန ပါပကမ္မံ **ဂတိဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန အသိယာ တ ကမ္မကာရိယာ တ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟောတိ ဒုဿဏ္ဌာနော, “ယက္ခော နု ခော မနုဿော နု ခော”တိ ဝိမ

တိ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော သစေ ပုရိသော ဟောတိ, အထ နံ “နာယံ အညဿ ကမ္မဿ အနုစ္ဆဝိကော”တိ ဟတ္ထိံ တ ရက္ခာပေန္တိ အဿံ တ ကေဏေ တ, တိဏကဋ္ဌာဒီနိ တ အာဟရာပေန္တိ, ခေဋ္ဋသရကံ တ ဂဏှာပေန္တိ။ သစေ ဣတ္ထိ ဟောတိ, အထ နံ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ ဘတ္တမာသာဒီနိ တ ပစာပေန္တိ, ကစဝရံ တ ဆဍ္ဍာပေန္တိ, အညံ တ ပန ဇိဂုစ္ဆနီယကမ္မံ ကာရေန္တိ။ ဧဝရူပဿ ဟပကမ္မံ **ဥပဓိဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ တ ပရိဟီနသမ္ပတ္တိကာလေ တ အန္တရကပ္ပေ တ နိဗ္ဗတ္တတိ, တဿ ဟပကမ္မံ **ကာလဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန ပယောဂံ သမ္မာဒေတုံ န ဇာနာတိ, ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗယုတ္တကာလေ ဥပသင်္ကမိတုံ န ဇာနာတိ။ပေ.။ စောရိကယုတ္တကာလေ စောရိကံ ကာတုံ န ဇာနာတိ, တဿ ဟပကမ္မံ **ပယောဂဝိပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။

ယော ပန ဣဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘဝနာရဟေ ကမ္မေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ဂန္တွာ ဒုဂ္ဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တဿ တံ ကမ္မံ **ဂတိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန ပုညာနုဘာဝေန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကာဏော တ ဟောတိ ကုဏီ တ ခဉ္ဇော တ ပက္ခဟတော တ, တဿ ဩပရဇ္ဇသေနာပတိဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနာဒီနိ န အနုစ္ဆဝိကာနီတိ န ဒေန္တိ။ ဣစ္စဿ တံ ပုညံ **ဥပဓိဝိပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပန ဒုဗ္ဘိက္ခကာလေ တ ပရိဟီနသမ္ပတ္တိကာလေ တ အန္တရကပ္ပေ တ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တတိ, တဿ တံ ကလျာဏကမ္မံ **ကာလဝိပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ပယောဂံ သမ္မာဒေတုံ န ဇာနာတိ, တဿ ကလျာဏကမ္မံ **ပယောဂဝိပတ္တိပဋိဗာဠှံ န ဝိပစ္စတိ** နာမ။

ကလျာဏကမ္မေန ပန သုဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တဿ တံ ကမ္မံ **ဂတိသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ ပတ္တဿ အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိယံ ဌိတဿ ဒေဝနဂရေ သမုဿိတရတနတောရဏသဒိသံ အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ “ဣမဿ ဩပရဇ္ဇသေနာပတိဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနာဒီနိ အနုစ္ဆဝိကာနီ”တိ ဒဟရဿေဝ သတော တာနိ ဌာနန္တရာနိ ဒေန္တိ, ဧဝရူပဿ ကလျာဏကမ္မံ **ဥပဓိသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ပဌမကပ္ပိကေသု တ သုလဘန္နပာနကာလေ တ နိဗ္ဗတ္တတိ, တဿ ကလျာဏကမ္မံ **ကာလသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ယော ဝုတ္တနယေနေဝ ပယောဂံ သမ္မာဒေတုံ ဇာနာတိ, တဿ ကမ္မံ **ပယောဂသမ္ပတ္တိံ အာဂမ္မ ဝိပစ္စတိ** နာမ။ ဧဝံ အဘိဓမ္မပရိယာယေန သောဠသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။

အပရာနိပိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပရိယာယေန ဒွါဒသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။ သေယျထိဒံ – “အဟောသိ ကမ္မံ အဟောသိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, အတ္ထိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော, အတ္ထိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော, အတ္ထိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, အတ္ထိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, ဘဝိဿတိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, ဘဝိဿတိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၄)။

တတ္ထ ယံ ကမ္မံ အတီတေ အာယူဟိတံ အတီတေယေဝ ဝိပါကတရံ လဘိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေသိ, ရူပဇနကံ ရူပံ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ အဟောသိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဝိပါကတရံ န လဘိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ တ ရူပံ ဇနေတုံ နာသက္ခိ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန အတီတေ အာယူဟိတံ ဧတရဟိ လဒ္ဓဝိပါကတရံ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတွာ ရူပဇနကံ ရူပံ ဇနေတွာ ဌိတံ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော**တိ ဝုတ္တံ။ ယံ အလဒ္ဓဝိပါကတရံ ပဋိသန္ဓိဇနကံ တ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ တ ရူပံ ဇနေတုံ နာသက္ခိ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန အတီတေ အာယူဟိတံ အနာဂတေ ဝိပါကတရံ လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ ရူပံ ဇနေတုံ သက္ခိဿတိ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ အနာဂတေ ဝိပါကတရံ န လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ တ ရူပံ ဇနေတုံ န သက္ခိဿတိ, တံ **အဟောသိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။

ယံ ပန ဧတရဟိ အာယူဟိတံ ဧတရဟိယေဝ ဝိပါကတရံ လဘတိ, တံ **အတ္ထိ ကမ္မံ အတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဧတရဟိ ဝိပါကတရံ န လဘတိ, တံ **အတ္ထိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဧတရဟိ အာယူဟိတံ အနာဂတေ ဝိပါကတရံ လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ ရူပံ ဇနေတုံ သက္ခိဿတိ, တံ **အတ္ထိ ကမ္မံ**

ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကောတိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဝိပါကဝါရံ န လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ ဝါ ရူပံ ဇနေတုံ သက္ခိဿတိ, တံ **အတ္ထိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော**တိ ဝုတ္တံ။

ယံ ပနာနာဂတေ အာယူဟိဿတိ, အနာဂတေယေဝ ဝိပါကဝါရံ လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ ဝါ ရူပံ ဇနေဿတိ, တံ **ဘဝိဿတိ ကမ္မံ ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော**တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဝိပါကဝါရံ န လဘိဿတိ, ပဋိသန္ဓိဇနကံ ပဋိသန္ဓိံ ရူပဇနကံ ဝါ ရူပံ ဇနေတုံ န သက္ခိဿတိ, တံ **ဘဝိဿတိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော**တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပရိယာယေန ဒွါဒသ ကမ္မာနိ ဝိဘတ္တာနိ။

ဣတိ ဣမာနိ စေဝ ဒွါဒသ အဘိဓမ္မပရိယာယေန ဝိဘတ္တာနိ စ သောဠသ ကမ္မာနိ အတ္တနော ဌာနာ ဩသက္ကိတွာ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန ဝုတ္တာနိ ဧကာဒသ ကမ္မာနိယေဝ ဘဝန္တိ။ တာနိပိ တတော ဩသက္ကိတွာ တီဏိယေဝ ကမ္မာနိ ဟောန္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ , အပရပရိယာယဝေဒနီယန္တိ။ တေသံ သင်္ကမနံ နတ္ထိ, ယထာဌာနေယေဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ယဒိ ဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ကမ္မံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ ဝါ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ ဝါ ဘဝေယျ, “ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ”တိ သတ္ထာ န ဝဒေယျ။ သစေပိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဝါ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ ဝါ ဘဝေယျ, “ဥပပဇ္ဇ ဝါ”တိ သတ္ထာ န ဝဒေယျ။ အထာပိ အပရပရိယာယဝေဒနီယံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဝါ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ ဝါ ဘဝေယျ, “အပရေ ဝါ ပရိယာယေ”တိ သတ္ထာ န ဝဒေယျ။

သုက္ကပက္ခေပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ ပန **လောဘော ဝိဂတော**တိ လောဘော အပဂတော နိရုဒ္ဓေါ။ **တာလဝတ္ထုကတ**န္တိ တာလဝတ္ထု ဝိယ ကတံ, မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ပုန အဝိရုဠှိသဘာဝံ ကတန္တိ အတ္ထော။ **အနဘာဝံ ကတ**န္တိ အနုအဘာဝံ ကတံ, ယထာ ပုန နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ဧဝံသု**တိ ဧဝံ ဘဝေယျုံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဗီဇာနိ ဝိယ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တာနိ အဂ္ဂိနာ ဍဟနပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, အဂ္ဂိ ဝိယ မဂ္ဂဉာဏံ , အဂ္ဂိံ ဒတွာ ဗီဇာနံ ဍဟနကာလော ဝိယ မဂ္ဂဉာဏေန ကိလေသာနံ ဒဍ္ဎကာလော, မသိကတကာလော ဝိယ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဆိန္နမူလကေ ကတွာ ဌပိတကာလော, မဟာဝါတေ ဩပုနိတွာ နဒိယာ ဝါ ပဝါဟေတွာ အပ္ပဝတ္တိကတကာလော ဝိယ ဥပါဒိန္နကသန္တာနဿ နိရောဓေန ဆိန္နမူလကာနံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိကဘာဝေန နိရုဇ္ဈိတွာ ပုန ဘဝသ္မိံ ပဋိသန္ဓိ အဂ္ဂဟိတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

မောဟဇဉ္စာပဝိဒ္ဒသူတိ မောဟဇဉ္စာပိ အဝိဒ္ဒသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ သော အဝိဒ္ဒူ အန္ဓဗာလော လောဘဇဉ္စ ဒောသဇဉ္စ မောဟဇဉ္စာတိ ကမ္မံ ကရောတိ, ဧဝံ ကရောန္တေန ယံ တေန ပကတံ ကမ္မံ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။ **ဣဓေဝ တံ ဝေဒနိယ**န္တိ တံ ကမ္မံ တေန ဗာလေန ဣဓ သကေ အတ္တဘာဝေယေဝ ဝေဒနီယံ, တဿေဝ တံ အတ္တဘာဝေ ဝိပစ္စတီတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုံ အညံ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တဿ ကမ္မဿ ဝိပစ္စနတ္ထာယ အညံ ဝတ္ထု နတ္ထိ။ န ဟိ အညေန ကတံ ကမ္မံ အညဿ အတ္တဘာဝေ ဝိပစ္စတိ။ **တသ္မာ လောဘဉ္စ ဒောသဉ္စ, မောဟဉ္စာပိ ဝိဒ္ဒသူ**တိ တသ္မာ ယော ဝိဒ္ဒူ မေဓာဝီ ပဏ္ဍိတော တံ လောဘဇာဒိဘေဒံ ကမ္မံ န ကရောတိ, သော **ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒယံ ဘိက္ခု, သဗ္ဗာ ဒုဂ္ဂတိယော ဇဟေ,** အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ဝါ ပန ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေန္တော သဗ္ဗာ ဒုဂ္ဂတိယော ဇဟတိ။ ဒေသနာသီသမေဝေတံ, သုဂတိယောပိ ပန သော ခီဏာသဝေါ ဇဟတိယေဝ။ ယမ္ပိ စေတံ “တသ္မာ လောဘဉ္စ ဒောသဉ္စာ”တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထာပိ လောဘဒောသသီသေန လောဘဇဉ္စ ဒောသဇဉ္စ ကမ္မမေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သုတ္တန္တေသုပိ ကထာယပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

၅. ဟတ္ထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ပဉ္စမေ **အာဠဝိယ**န္တိ အာဠဝိရဋ္ဌေ။ **ဂေါမဂ္ဂေ**တိ ဂုန္နံ ဂမနမဂ္ဂေ။ **ပဏ္ဏသန္ထရေ**တိ သယံ ပတိတပဏ္ဏသန္ထရေ။ **အထာ**တိ ဧဝံ ဂုန္နံ ဂမနမဂ္ဂံ ဥဇုံ မဟာပထံ နိဿာယ သိံသပါဝနေ သယံ ပတိတပဏ္ဏာနိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ကတသန္ထရေ သုဂတမဟာစီဝရံ ပတ္ထရိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နေ တထာဂတေ။ **ဟတ္ထကော အာဠဝကော**တိ ဟတ္ထတော ဟတ္ထံ ဂတတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမော အာဠဝကော ရာဇပုတ္တော။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ “ကစ္စိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ ကသ္မာ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧတံ ဌာနံ ဂန္တွာ နိသိန္နော, ကသ္မာ ရာဇကုမာရော တတ္ထ ဂတောတိ? သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တာဝ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကာယ ဓမ္မဒေသနာယ သမုဋ္ဌာနံ ဒိသွာ တတ္ထ နိသိန္နော, ရာဇ

ကုမာရောပိ ဟတော၀ ဥဋ္ဌာယ ပဉ္စဟိ ဥပာသကသတေဟိ ပရိဝုတော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော မဟာမဂ္ဂ ဩက္ကမ္မ ကေ ပထံ ဂဟေတွာ "ဗုဒ္ဓါနံ ပူဇနတ္ထာယ မိဿကမာလံ ဩစိနိဿာမိ"တိ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ဧဝံ သော တတ္ထ ဂတောတိ။ **သုခမသယိတ္ထာ** တိ သုခံ သယိတ္ထ။

အန္တရဋ္ဌကော တိ မာဃဖဂ္ဂုဏာနံ အန္တရေ အဋ္ဌဒိဝသပရိမာဏော ကာလော။ မာဃဿ ဟိ အဝသာနေ စတ္တာရော ဒိဝသာ, ဖဂ္ဂုဏဿ အာဒိမ္ဟိ စတ္တာရောတိ အယံ "အန္တရဋ္ဌကော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဟိမပာတသမယော**တိ ဟိမဿ ပတနသမယော။ **ခရာ**တိ ဖရုသာ ကက္ခဠာ တ။ **ဂေါကဏ္ဋကဟတာ** တိ နဝဝုဋ္ဌေ ဒေဝေ ကဝီနံ အက္ကန္တက္ကန္တဋ္ဌာနေ ခုရန္တရေဟိ ကဒ္ဒမော ဥဂ္ဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ, သော တတာတပေန သုက္ခော ကကစဒန္တသဒိသော ဟောတိ ဒုက္ခသမ္ဖဿော။ တံ သန္ဓာယာဟ – "ဂေါကဏ္ဋကဟတာ ဘူမိ"တိ။ ဂုန္နံ ခုရန္တရေဟိ ဆိန္နာတိပိ အတ္ထော။ **ဝေရမ္ဘော တတော တယတီ**တိ စတူဟိ ဒိသာဟိ တယန္တော တတော တယတိ။ ကောယ ဒိသာယ တ ဒွီဟိ တ ဒိသာဟိ တီဟိ တ ဒိသာဟိ တယန္တော တတော ဝေရမ္ဘောတိ န ဝုစ္စတိ။

တေန ဟိ ရာဇကုမာရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ "အယံ ရာဇကုမာရော လောကသ္မိံ နေဝ သုခတသိနော, န ဒုက္ခတသိနော ဇာနာတိ, ဇာနာပေဿာမိ န"န္တိ ဥပရိ ဒေသနံ ဝဍ္ဎေန္တော အာဟ။ တတ္ထ **ယထာ တေ ခမေယျာ** တိ ယထာ တုယှံ ရုစ္စေယျ။ **ကူဋာဂါရံ** တိ ကူဋသ္မိံ လောကေ အဿ။ **ဂေါနကတ္ထတော** တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမေန ကာဠကောဇဝေန အတ္ထတော။ **ပဋိကတ္ထတော** တိ ဥဏ္ဏာမယေန သေတတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ **ပဋလိကတ္ထတော** တိ ဃနပုပ္ဖေန ဥဏ္ဏာမယအတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ **ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏော** တိ ကဒလိမိဂစမ္မမယေန ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ တံ ကိရ ပစ္စတ္ထရဏံ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ အတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗိတွာ ကရောန္တိ။ **သဥတ္တရစ္ဆဒော** တိ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန, ဥပရိ ဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **ဥဘတောလောဟိတကူပဓာနော**တိ သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ ပလ္လင်္ကဿ ဥဘတော ဌပိတလောဟိတကူပဓာနော။ **ပဇာပတိယော**တိ ဘရိယာယော။ **မနာပေန ပစ္စုပဋ္ဌိတာ အဿု** တိ မနာပေန ဥပဋ္ဌာနဝိဓာနေန ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဘဝေယျုံ။

ကာယိကာတိ ပဉ္စဒွါရကာယံ ဓောဘယမာနာ။ **စေတသိကာ**တိ မနောဒွါရံ ဓောဘယမာနာ။ **သော ရာဂဇေ တထာဂတဿ ပဟီနော**တိ တထာရူပေ ရာဂေ တထာဂတဿ ပဟီနောတိ အတ္ထော။ ယော ပန တဿ ရာဂေ, န သော တထာဂတဿ ပဟီနော နာမ။ **ဒေါသမောဟေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

ဗြာဟ္မဏော တိ ဗာဟိတပါပေ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော ။ **န လိမ္ပတိ ကာမေသု** တိ ဝတ္ထုကာမေသု စ ကိလေသကာမေသု စ တဏှာဒိဋ္ဌိလေပေဟိ န လိမ္ပတိ။ **သီတိဘူတော**တိ အဗ္ဘန္တရေ တာပနကိလေသာနံ အဘာဝေန သီတိဘူတော။ **နိရူပဓီ**တိ ကိလေသူပဓီနံ အဘာဝေန နိရူပဓိ။ **သဗ္ဗာ အာသတ္တိယော ဆေတွာ**တိ အာသတ္တိယော ဝုစ္စန္တိ တဏှာယော, တာ သဗ္ဗာပိ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု အာသတ္တဝိသတ္တာ အာသတ္တိယော ဆိန္ဒိတွာ။ **ဝိနေယျ ဟဒယေ ဒရ** န္တိ ဟဒယနိဿိတံ ဒရထံ ဝိနယိတွာ ဝူပသမေတွာ။ **သန္တိံ ပပ္ပုယျ စေတသော**တိ စိတ္တဿ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ ပာပုဏိတွာ။ ကရဏဝစနံ တ ဇေတံ "သဗ္ဗစေတသော သမန္နာဟရိတွာ"တိအာဒီသု ဝိယ, စေတသာ နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏိတွာတိ အတ္ထော။

၆. ဒေဝဒူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဆဋ္ဌေ **ဒေဝဒူတာနီ**တိ ဒေဝဒူတာ။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – ဒေဝေတိ မစ္စု, တဿ ဒူတာတိ **ဒေဝဒူတာ**။ ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတာ ဟိ သံဝေဂဇနနဋ္ဌေန "ဣဒါနိ တေ မစ္စုသမီပံ ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ စောဒေန္တိ ဝိယ, တသ္မာ ဒေဝဒူတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဒေဝာ ဝိယ ဒူတာတိပိ **ဒေဝဒူတာ**။ ယထာ ဟိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာယ ဒေဝတာယ အာကာသေ ဌတွာ "တွံ အသုကဒိဝသေ မရိဿသီ"တိ ဝုတ္တေ တဿာ ဝစနံ သဒ္ဓာတဗ္ဗံ ဟောတိ; ဧဝမေဝံ ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတာပိ ဒိဿမာနာ "တွံပိ ဧဝံဓမ္မော"တိ စောဒေန္တိ ဝိယ, တေသဉ္စ တံ ဝစနံ အနညထာဘာဝိတာယ ဒေဝတာယ ဗျာကရဏသဒိသမေဝ ဟောတီတိ ဒေဝာ ဝိယ ဒူတာတိ ဒေဝဒူတာ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝာနံ ဒူတာတိပိ **ဒေဝဒူတာ**။ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ ဇိဏ္ဏဗျာ

ဓိမတပဗ္ဗဇိတေ ဒိသွတာ၀ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိတွာတ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိသု။ ဇ၀ံ ၀ိသုဒ္ဓိဒေဝတနံ ဒူတာတိပိ ဒေဝဒူတာ။ ဣဓ ပန လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ''ဒေဝဒူတာနီ''တိ ဝုတ္တံ။

ကာယေန ဒုစ္စရိတ န္တိအာဒိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဒေဝဒူတာနုယုဥ္ဇနဋ္ဌာနုပက္ကမကမ္မဒဿနတ္ထံ။ ဣမိနာ ဟိ က မ္မေန အယံ သတ္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, အထ နံ တတ္ထ ယမော ရာဇာ ဒေဝဒူတေ သမနုယုဥ္ဇတိ။ တတ္ထ **ကာယေ န ဒုစ္စရိတံ စရတီ**တိ ကာယဒွါတရေန တိဝိဓံ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ **တစာယာ**တိ ဝစီဒွါတရေန စတုဗ္ဗိဓံ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ **မနသာ** တိ မနောဒွါတရေန တိဝိဓံ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။

တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပာလာ တိ ဧတ္ထ ဧကစ္စေ ထေရာ ''နိရယပာလာ နာမ နတ္ထိ, ယန္တရူပံ ဝိယ ကမ္မမေဝ ကာ ရဏံ ကာရေတီ''တိ ဝဒန္တိ။ တံ ''အတ္ထိ နိရယေ နိရယပာလာတိ, အာမန္တာ။ အတ္ထိ စ ကာရဏိကာ''တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ (ကထာ. ၈၆၆) ပဋိသေဓိတမေဝ။ ယထာ ဟိ မနုဿလောကေ ကမ္မကာရဏကာရကာ အတ္ထိ, ဧဝမေဝ နိရ ယေ နိရယပာလာ အတ္ထီတိ။ **ယမဿ ရညော**တိ ယမရာဇာ နာမ ဝေမာနိကပေတရာဇာ။ ဧကသ္မိံ ကာလေ ဒိဗ္ဗဝိမာနေ ဒိ ဗ္ဗကပ္ပရုက္ခဒိဗ္ဗဥယျာနဒိဗ္ဗနာဋကာဒိသဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ, ဧကသ္မိံ ကာလေ ကမ္မဝိပာကံ, ဓမ္မိကော ရာဇာ, န စေသ ဧကောဝ ဟောတိ, စတူသု ပန ဒွါတရေသု စတ္တာရော ဇနာ ဟောန္တိ။ **အမတ္တေယျော** တိ မာတု ဟိတော မတ္ တေယျော, မာတရိ သမ္မာ ပဋိပန္နောတိ အတ္တော။ န မတ္တေယျောတိ အမတ္တေယျော, မာတရိ မိစ္ဆာ ပဋိပန္နော တိ အတ္တော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဗ္ရဟ္မညော** တိ ဧတ္ထ စ ခီဏာသဝာ ဗြာဟ္မဏာ နာမ, တေသု မိစ္ဆာ ပဋိပန္နော အဗ္ရဟ္မညော နာမ။

သမနုယုဥ္ဇတီ တိ အနုယောဂဝတ္တံ အာရောပေန္တော ပုစ္ဆတိ, လဒ္ဓိံ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ပန **သမနုဂ္ဂာဟတိ** နာမ, ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော **သမနုဘာသတိ** နာမ။ **နာဒ္ဒသ** န္တိ အတ္တနော သန္တိကေ ပဟိတဿ ကဿစိ ဒေဝဒူတဿ အ ဘာဝံ သန္ဓာယ ဇ၀ံ ဝဒတိ။

အထ နံ ယမော ''နာယံ ဘာသိတဿ အတ္ထံ သလ္လက္ခေတီ''တိ ဉတွာတ အတ္ထံ သလ္လက္ခာပေတုကာမော **အ မ္ဘော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇိဏ္ဏ** န္တိ ဇရာဇိဏ္ဏံ။ **ဂေဟာနသိင်္က** န္တိ ဂေဟာနသီ ဝိယ ဝင်္ကံ။ **ဘောဂ္ဂ** န္တိ ဘဂ္ ဂံ။ ဣမိနာပိဿ ဝင်္ကဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ **ဒဏ္ဍပရာယဏ** န္တိ ဒဏ္ဍပဋိသရဏံ ဒဏ္ဍဒုတိယံ။ **ပဝေဓမာန**န္တိ ကမ္ပမာနံ။ **အာတုရ**န္တိ ဇရာတုရံ။ **ခဏ္ဍဒန္တ** န္တိ ဇရာနုဘာဝေန ခဏ္ဍိတဒန္တံ။ **ပလိတကေသ**န္တိ ပဏ္ဍရကေသံ။ **ဝိလူန**န္တိ လုဥ္စိတွာတ ဂဟိတကေသံ ဝိယ ခလ္လာဋံ။ **ခလိတသိရ**န္တိ မဟာခလ္လာဋသီသံ။ **ဝလိတ**န္တိ သဉ္ဇာတဝလိံ။ **တိလကာဟတဂ တ္တ**န္တိ သေတတိလကကာဠတိလကေဟိ ဝိကိဏ္ဏသရီရံ။ **ဇရာဓမ္မော** တိ ဇရာသဘာဝေ, အပရိမုတ္တော ဇရာယ, ဇရာ နာမ မယှံ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ပဝတ္တတီတိ။ ပရတော **ဗျာဓိဓမ္မော မရဏဓမ္မော** တိ ပဒဒွယေပိ ဧသေဝ န ယော။

ပဌမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဥ္ဇိတွာတ တိ ဧတ္ထ ဇရာဇိဏ္ဏသတ္တော အတ္ထတော ဇ၀ံ ဝဒတိ နာမ – ''ပဿထ, ဘော, အဟမ္ပိ တုမှေ ဟ ဝိယ တရုဏော အဟောသိံ ဦရုဗလီ ဗာဟုဗလီ ဇဝသမ္ပန္နော, တဿ မေ တာ ဗလဇဝသမ္ပတ္တိ ယော အန္တရဟိတာ, ဝိဇ္ဇမာနာပိ မေ ဟတ္ထပာဒါ ဟတ္ထပာဒကိစ္စံ န ကရောန္တိ, ဇရာယမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဧဒိ သော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ ဇရာယ အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဇ၀ံ တုမှာကမ္ပိ ဇရာ အာဂ မိဿတိ။ ဣတိ တဿာ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ''တိ ။ တေနေဝေသ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာတော။ **အာဗာ ဓိက**န္တိ ဗာဓိကံ။ **ဒုက္ခိတ**န္တိ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ။ **ဗာဠှဂိလာန**န္တိ အဓိမတ္တဂိလာနံ။

ဒုတိယံ ဒေဝဒူတန္တိ ဧတ္ထပိ ဂိလာနသတ္တော အတ္ထတော ဇ၀ံ ဝဒတိ နာမ – ''ပဿထ, ဘော, အဟမ္ပိ တုမှ ေ ဟ ဝိယ နိရောဂေါ အဟောသိံ, သောမှိ ဧတရဟိ ဗျာဓိနာ အဘိဟတော, သကေ မုတ္တကရီသေ ပလိပန္နော, ဥဋ္ဌာတုမ္ ပိ န သက္ကောမိ။ ဝိဇ္ဇမာနာပိ မေ ဟတ္ထပာဒါ ဟတ္ထပာဒကိစ္စံ န ကရောန္တိ, ဗျာဓိတောမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဧဒိ သော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ ဗျာဓိတော အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဇ၀ံ တုမှာကမ္ပိ ဗျ ာဓိ အာဂမိဿတိ။ ဣတိ တဿ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ''တိ။ တေနေဝေသ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာ တော။

ကောဟမတန္တိအာဒီသု ကောဟံ မတသ္သ အသ္သာတိ ကောဟမတော, တံ ကောဟမတံ။ ပရတော ပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဘတ္တာ ဝိယ တယုနာ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ ယထာက္ကမံ သမုဂ္ဂတေန သူနဘာဝေန ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ **ဥဒ္ဓုမာတကံ** ။ ဝိနီလော ဝုစ္စတိ ဝိပရိဘိန္နဝဏ္ဏော, ဝိနီလောဝ ဝိနီလကော, တံ **ဝိနီလကံ**။ ပဋိကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိနီလန္တိ ဝိနီလကံ။ **ဝိပုဗ္ဗကန္တိ** ဝိသ္သန္ဒမာနပုဗ္ဗကံ, ပရိဘိန္နဋ္ဌာနေ ဟိ ပဂ္ဃရိတေန ပုဗ္ဗေန ပလိမက္ခိတန္တိ အတ္ထော။

တတိယံ ဒေဝဒူတန္တိ ဧတ္ထ မတကသတ္တော အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒတိ နာမ – “ပသ္သထ, ဘော, မံ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍိတံ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝပ္ပတ္တံ, မရဏတောမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဧဒိသော ဇာတော။ န ခော ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ မရဏတော အပရိမုတ္တာ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ မရဏံ အာဂမိသ္သတိ။ ဣတိ တသ္သ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ”တိ။ တေနေဝသ္သ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာတော။

ဣမံ ပန ဒေဝဒူတာနုယောဂံ ကော လဘတိ, ကော န လဘတိ? ယေန တာဝ ဗဟုံ ပါပံ ကတံ, သော ဂန္တွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ။ ယေန ပန ပရိတ္တံ ပါပံ ကတံ, သော လဘတိ။ ယထာ ဟိ သဘဏ္ဍံ စောရံ ဂဟေတွာ ကတ္တဗ္ဗမေဝ ကရောန္တိ န ဝိနိစ္ဆိနန္တိ။ အနုဝိဇ္ဇိတွာ ဂဟိတံ ပန ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ နယန္တိ, သော ဝိနိစ္ဆယံ လဘတိ။ ဧဝံသမ္ပဒမေတံ။ ပရိတ္တပါပကမ္မာ ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သရန္တိ, သာရိယမာနာပိ သရန္တိ။

တတ္ထ **ဒီဃဇယန္တဒမိဠော** နာမ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သရိ။ သော ကိရ ဒမိဠော သုမနဂိရိမဟာဝိဟာရေ အာကာသစေတိယံ ရတ္တပဋ္ဋေန ပူဇေသိ, အထ နိရယေ ဥသ္သဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော အဂ္ဂိဇာလသဒ္ဒံ သုတွာဝ အတ္တနာ ပူဇိတပဋံ အနုသ္သရိ, သော ဂန္တွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ အပရောပိ ပုတ္တသ္သ ဒဟရဘိက္ခုနော ခလိသာဋကံ ဒေန္တော ပါဒမူလေ ဌပေသိ, မရဏကာလမှိ ပဋပဋာတိ သဒ္ဒေ နိမိတ္တံ ဂဏှိ , သောပိ ဥသ္သဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော ဇာလသဒ္ဒေန တံ သာဋကံ အနုသ္သရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံ တာဝ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကုသလံ ကမ္မံ သရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ။

အတ္တနော ဓမ္မတာယ အသရန္တေ ပန တယော ဒေဝဒူတေ ပုစ္ဆတိ။ တတ္ထ ကောစိ ပဌမေန ဒေဝဒူတေန သရတိ, ကောစိ ဒုတိယတတိယေဟိ, ကောစိ တီဟိပိ နသ္သရတိ။ တံ ယမော ရာဇာ ဒိသွာ သယံ သာရေတိ။ ဧကော ကိရ အမစ္စော သုမနပုပ္ဖကုမ္ဘေန မဟာစေတိယံ ပူဇေတွာ ယမသ္သ ပတ္တိံ အဒါသိ, တံ အကုသလကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ယမသ္သ သန္တိကံ နယိံသု။ တသ္မိံ တီဟိပိ ဒေဝဒူတေဟိ ကုသလံ အသရန္တေ ယမော သယံ ဩလောကေန္တော ဒိသွာ – “နနု တွံ မဟာစေတိယံ သုမနပုပ္ဖကုမ္ဘေန ပူဇေတွာ မယှံ ပတ္တိံ အဒါသီ”တိ သာရေသိ, သော တသ္မိံ ကာလေ သရိတွာ ဒေဝလောကံ ဂတော ။ ယမော ပန သယံ ဩလောကေတွာပိ အပသ္သန္တော – “မဟာဒုက္ခံ နာမ အနုဘဝိသ္သတိ အယံ သတ္တော”တိ တုဏှီ အဟောသိ။

တတ္တံ အယောခိလန္တိ တိဂါဝုတံ အတ္တဘာဝံ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ လောဟပထဝိယာ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေ တာလပ္ပမာဏံ အယသူလံ ပဝေသေန္တိ, တထာ ဝါမဟတ္ထာဒီသု။ ယထာ စ တံ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ, ဧဝံ ဥရေနပိ ဝါမပသ္သေနပိ ဒက္ခိဏပသ္သေနပိ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဧတေ တံ ကမ္မကာရဏံ ကရောန္တိယေဝ။ **သံဝေသေတွာ**တိ ဇလိတာယ လောဟပထဝိယာ တိဂါဝုတံ အတ္တဘာဝံ နိပဇ္ဇာပေတွာ။ **ကုဌာရီဟီ**တိ မဟတီဟိ ဂေဟသ္သ ဧကပက္ခစ္ဆဒနမတ္တာဟိ ကုဌာရီဟိ တစ္ဆန္တိ, လောဟိတံ နဒီ ဟုတွာ သန္ဒတိ, လောဟပထဝိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိတွာ တစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂဏှာတိ, မဟာဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တစ္ဆန္တာ ပန သုတ္တာဟတံ ကရိတွာ ဒါရုံ ဝိယ အဋ္ဌံသမ္ပိ ဆဠံသမ္ပိ ကရောန္တိ။ **ဝါသီဟီ**တိ မဟာသုပ္ပပ္ပမာဏာဟိ ဝါသီဟိ။ **ရထေ ယောဇေတွာ**တိ သဒ္ဓိံ ယုဂယောတ္တပက္ခရထစက္ကကုဗ္ဗရပါဇနေဟိ သဗ္ဗတော ပဇ္ဇလိတေ ရထေ ယောဇေတွာ။ **မဟန္တ**န္တိ မဟာကူဋာဂါရပ္ပမာဏံ။ **အာရောပေန္တီ**တိ သမ္ပဇ္ဇလိတေဟိ အယမုဂ္ဂရေဟိ ပောထေန္တာ အာရောပေန္တိ။ **သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓ**န္တိ သုပက္ကုထိတာယ ဥက္ခလိယာ ပက္ခိတ္တတဏ္ဍုလာ ဝိယ ဥဒ္ဓမဓောတိရိယဉ္စ ဂစ္ဆတိ။ **မဟာနိရယေ**တိ အဝီစိမဟာနိရယမှိ။

ဘာဂသော မိတောတိ ဘာဂေ ဌပေတွာ ဝိဘတ္တော။ **ပရိယန္တော** တိ ပရိက္ခိတ္တော။ **အယသာ**တိ ဥပရိ အယပဋ္ဋေန ဆာဒိတော။ **သမန္တာ ယောဇနသတံ, ဖရိတွာ တိဋ္ဌတီ** တိ ဧဝံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ယထာ တံ သမန္တာ ယောဇနသတေ ဌတွာ ဩလောကေန္တသ္သ အက္ခီနိ ယမကဂေဠကာ ဝိယ နိက္ခမန္တိ။

ဟီနကာယူပကာတိ ဟီနံ ကာယံ ဥပဂတာ ဟုတွာ။ **ဥဟာအနေ**တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏော။ **ဇာတိမရဏသမ္ဘဝေ** တိ ဇာတိယာ စ မရဏဿ စ ကာရဏဘူတေ။ **အနုဟာအ**တိ စတူဟိ ဥဟာအနေဟိ အနုဟာဒိယိတွာ။ **ဇာတိမရဏသင္ခယေ** တိ ဇာတိမရဏသင္ခယသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ ဝိမုစ္စန္တိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ကြမသိမ်ယေဝ အတ္တဘာဝေ သဗ္ဗ ကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတာ။ **သဗ္ဗဒုက္ခံ ဥပစ္စဂု** န္တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခံ အတိက္ကန္တာ။

၇. စတုမဟာရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. သတ္တမေ **အမစ္စာ ဟာရိသဇ္ဇာ** တိ ပရိစာရိကဒေဝတာ။ **ကြမံ လောကံ အနုဝိစရန္တီ** တိ အဋ္ဌမီဒိဝသေ ကိရ သက္ကော ဒေဝရာဇာ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော အာဏာပေတိ – ''တာတာ, အဇ္ဇ အဋ္ဌမီဒိဝသေ မနုဿလောကံ အနုဝိစရိတွာ ပုညာနိ ကရောန္တာနံ နာမဂေါတ္တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာဂစ္ဆထာ''တိ။ တေ ဂန္တွာ အတ္တနော ပရိစာရကေ ပေသေန္တိ – ''ဂစ္ဆထ, တာတာ, မနုဿလောကံ ဝိစရိတွာ ပုညကာရကာနံ နာမဂေါတ္တာနိ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိတွာ အာနေထာ''တိ။ တေ တထာ ကရောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ကြမံ လောကံ အနုဝိစရန္တီ''တိ။ **ကစ္စိ ဗဟူ**တိအာဒိ တေသံ ဥပပရိက္ခာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဥပပရိက္ခန္တာ ဟိ တေ အနုဝိစရန္တိ။ တတ္ထ **ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တီ** တိ မာသဿ သ အဋ္ဌတရေ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟန္တိ။ **ပဋိဇာဂရောန္တီ** တိ ပဋိဇာဂရဥပေါသထကမ္မံ နာမ ကရောန္တိ။ တံ က ရောန္တာ ဧကသ္မိံ အဒ္ဓမာသေ စတုန္နံ ဥပေါသထဒိဝသာနံ ပစ္စုဂ္ဂမနာနုဂ္ဂမနဝသေန ကရောန္တိ။ ပဉ္စမီဥပေါသထံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တာ စတုတ္ထိယံ ဥပေါသထိကာ ဟောန္တိ, အနုဂစ္ဆန္တာ ဆဋ္ဌိယံ။ အဋ္ဌမီဥပေါသထံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တာ သတ္တမိယံ, အနုဂစ္ဆန္တာ နဝမိယံ။ စာတုဒ္ဒသိံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တာ တေရသိယံ, ပန္နရသီဥပေါသထံ အနုဂစ္ဆန္တာ ဟာဋိပဒေ ဥပေါသထိကာ ဟောန္တိ။ **ပုညာနိ ကရောန္တီ** တိ သရဏဂမနနိစ္စသီလပုပ္ဖပူဇာဓမ္မဿဝနပဒီပသဟဿအာရောပနဝိဟာရကရဏာဒီနိ နာနပ္ပကာရာနိ ပုညာနိ ကရောန္တိ။ တေ ဧဝံ အနုဝိစရိတွာ ပုညကမ္မကာရကာနံ နာမဂေါတ္တာနိ သောဝဏ္ဏမယေ ပဋ္ဋေ လိခိတွာ အာဟရိတွာ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ ဒေန္တိ။ **ပုတ္တာ ကြမံ လောကံ အနုဝိစရန္တီ** တိ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ ပုရိမနယေနေဝ ပဟိတတ္တာ အနုဝိစရန္တိ။ **တဒဟူ**တိ တံဒိဝသံ။ **ဥပေါသထေ**တိ ဥပေါသထဒိဝသေ။

သစေ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပကာ ဟောန္တိ တိ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ အမစ္စာ ဟာရိသဇ္ဇာ တာ တာ ကာမနိဂမရာဇဓာနိယော ဥပသင်္ကမန္တိ, တတော တံ ဥပနိဿာယ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ''မဟာရာဇာနံ အမစ္စာ အာဂတာ''တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေ တွာ တေသံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ''ကစ္စိ နု ခေါ မာရိသာ ဗဟူ မနုဿာ မတ္တေယျ ယာ''တိ ဝုတ္တနယေန မနုဿာနံ ပုညပဋိပတ္တိံ ပုစ္ဆိတွာ ''အာမ, မာရိသ, ကြမသ္မိံ ကာမေ အသုကော စ အသုကော စ ပုညာနိ ကရောန္တီ''တိ ဝုတ္တေ တေသံ နာမဂေါတ္တံ လိခိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ။ အထ စာတုဒ္ဒသိယံ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ ပုတ္တာပိ တမေဝ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ဂဟေတွာ တေနေဝ နယေန အနုဝိစရန္တာ နာမဂေါတ္တာနိ လိခန္တိ။ တဒ ဟုပေါသထေ ပန္နရသေ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော တေနေဝ နယေန တသ္မိံယေဝ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ နာမဂေါတ္တာနိ လိခန္တိ။ တေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိမာဏေနေဝ – ''ကြမသ္မိံ ကာလေ မနုဿာ အပ္ပကာ, ကြမသ္မိံ ကာလေ ဗဟုကာ''တိ ဇာနန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ''သစေ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပကာ ဟောန္တိ မနုဿာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒေဝတာနံ တာဝတိံသာန**န္တိ ပဌမံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေ တေတ္တိံသ ဒေဝပုတ္တေ ဥပာဒာယ ဧဝံလဒ္ဓနာမာနံ။ တေသံ ပန ဥပ္ပတ္တိကထာ ဒီဃနိကာယေ သက္ကပဉှသုတ္တဝဏ္ဏနာယ ဝိတ္ထာရိတာ။ **တေနာ**တိ တေန အာရောစနေန, တေန ဝါ ပုညကာရကာနံ အပ္ပကဘာဝေန။ **ဒိဗ္ဗာ ဝတ, ဘော, ကာယာ ပရိဟာယိဿန္တီ**တိ နဝနဝါနံ ဒေဝပုတ္တာနံ အဟာတုဘာဝေန ဒေဝကာယာ ပရိဟာယိဿန္တိ, ရမဏီ ယံ ဒသယောဇနသဟဿံ ဒေဝနဂရံ သုညံ ဘဝိဿတိ။ **ပရိပူရိဿန္တိ အသုရကာယာ** တိ စတ္တာရော အပါယာ ပရိပူ ရိဿန္တိ။ ကြမိနာ ''မယံ ပရိပုဏ္ဏေ ဒေဝနဂရေ ဒေဝသင်္ဃမဇ္ဈေ နက္ခတ္တံ ကီဠိတုံ န လဘိဿာမာ''တိ အနတ္တမနာ ဟောန္တိ။ သုက္ကပက္ခေပိ ကြမိနာဝ ဥပာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, သက္ကော ဒေဝနမိန္ဒော တိ အတ္တနော သက္ကဒေဝရာဇကာလံ သန္ဓာယ ကထေတိ။ ကေ ဿ တ သက္ကဿ အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတွာ ကထေတီတိ ဝုတ္တံ။ **အနုနယမာနော**တိ အနုဗောဓယမာနော။ **တာယံ ဝေလာယ**န္တိ တသ္မိံ ကာလေ။

ဟာဋိဟာရိယပက္ခဉ္စ တိ ဧတ္ထ ဟာဋိဟာရိယပက္ခော နာမ အန္တောဝဿေ တေမာသံ နိဗဒ္ဓဥပေါသထော, တံ အ သက္ကောန္တဿ ဒွိန္နံ ပဝါရဏာနံ အန္တရေ ဧကမာသံ နိဗဒ္ဓဥပေါသထော, တမ္ပိ အသက္ကောန္တဿ ပဌမပဝါရ

ဏာတော ပဉ္ဉာယ ဧကော အဒ္ဓမာသော ပါဋိဟာရိယပက္ခောယေဝ နာမ။ **အဋ္ဌင်္ဂသုသမာဂတ**န္တိ အဋ္ဌဟိ ဂုဏင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ **ယောပိဿ မာဒိသော နရော**တိ ယောပိ သတ္တော မာဒိသော ဘဝေယျ။ သက္ကောပိ ကိရ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဥပေါသထကမ္မဿ ဂုဏံ ဇာနိတွာ ဒေဝ ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိယော ပဟာယ မာသဿ အဋ္ဌ ဝါရေ ဥပေါသထံ ဥပဝသတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အပရော နယော – **ယောပိဿ မာဒိသော နရော**တိ ယောပိ သတ္တော မာဒိသော အဿ, မယာ ပတ္တံ သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိတုံ ဣစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။ သက္ကာ ဟိ ဧဝရူပေန ဥပေါသထကမ္မေန သက္က သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိတုန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

ဝုသိတဝါတိ ဝုတ္ထဝါသော။ **ကတကရဏီယော**တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ဌိတော။ **ဩဟိတဘာရော**တိ ခန္ဓဘာရကိလေသဘာရအဘိသင်္ခါရဘာရေ ဩတာရေတွာ ဌိတော။ **အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော**တိ သဒတ္ထော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ, တံ အနုပ္ပတ္တော။ **ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော**တိ ယေန သံယောဇနေန ဗဒ္ဓော ဘဝေသု အာကဍ္ဎီယတိ, တဿ ခီဏတ္တာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော**တိ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန ဇာနိတွာ ဝိမုတ္တော။ **ကလ္လံ ဝစနာယာ**တိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။

ယောပိဿ မာဒိသော နရောတိ ယောပိ မာဒိသော ခီဏာသဝေါ အဿ, သောပိ ဧဝရူပံ ဥပေါသထံ ဥပဝသေယျာတိ ဥပေါသထကမ္မဿ ဂုဏံ ဇာနန္တော ဧဝံ ဝဒေယျ။ အပရော နယော **ယောပိဿ မာဒိသော နရော**တိ ယောပိ သတ္တော မာဒိသော အဿ, မယာ ပတ္တံ သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိတုံ ဣစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။ သက္ကာ ဟိ ဧဝရူပေန ဥပေါသထကမ္မေန ခီဏာသဝသမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိတုန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉. သုခုမာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. နဝမေ **သုခုမာလော**တိ နိဒ္ဒုက္ခော။ **ပရမသုခုမာလော**တိ ပရမနိဒ္ဒုက္ခော။ **အစ္စန္တသုခုမာလော**တိ သတတနိဒ္ဒုက္ခော။ ဣမံ ဘဂဝါ ကပိလပုရေ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ နိဒ္ဒုက္ခဘာဝံ ဂဟေတွာ အာဟ, စရိယကာလေ ပန တေန အနုဘူတဒုက္ခဿ အန္တော နတ္ထိ။ **ဧကတ္ထာ**တိ ဧကိဿာ ပေါက္ခရဏိယာ။ **ဥပ္ပလံ ဝပ္ပတီ**တိ ဥပ္ပလံ ရောပေတိ။ သာ နီလုပ္ပလဝနသဉ္ဆန္နာ ဟောတိ။ **ပဒုမ**န္တိ ပဏ္ဍရပဒုမံ။ **ပုဏ္ဍရီက**န္တိ ရတ္တပဒုမံ။ ဧဝံ ဣတရာပိ ဒွေ ပဒုမပုဏ္ဍရီကဝနေဟိ သဉ္ဆန္နာ ဟောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ကိရ သတ္တဝဿိကကာလေ ရာဇာ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ – “တရုဏဒါရကာ ကတရကီဠိကံ ပိယာယန္တီ”တိ? ဥဒကကီဠိကံ ဒေဝါတိ။ တတော ရာဇာ ကုဒ္ဒါလကမ္မကာရကေ သန္နိပါတေတွာ ပေါက္ခရဏိဋ္ဌာနာနိ ဂဏှာပေသိ။ အထ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ – “န ယုတ္တော မဟာသတ္တဿ မာနုသကပရိဘောဂေ, ဒိဗ္ဗပရိဘောဂေ ယုတ္တော”တိ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေတွာ – “ဂစ္ဆ, တာတ, မဟာသတ္တဿ ကီဠာဘူမိယံ ပေါက္ခရဏိယော မာပေဟီ”တိ အာဟ။ ကီဒိသာ ဟောန္တု, ဒေဝါတိ? အပဂတကလလကဒ္ဒမာ ဟောန္တု ဝိပ္ပကိဏ္ဏမဏိမုတ္တပဝါဠိကာ သတ္တရတနမယပာကာရပရိက္ခိတ္တာ ပဝါဠမယ ဥဏှီသေဟိ မဏိမယသောပါနဗာဟုကေဟိ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမယဖလကေဟိ သောပါနေဟိ သမန္နာဂတာ။ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိပဝါဠမယာ စေတ္ထ နာဝါ ဟောန္တု, သုဝဏ္ဏနာဝါယ ရဇတပလ္လင်္ကော ဟောတု, ရဇတနာဝါယ သုဝဏ္ဏပလ္လင်္ကော, မဏိနာဝါယ ပဝါဠပလ္လင်္ကော, ပဝါဠနာဝါယ မဏိပလ္လင်္ကော, သုဝဏ္ဏရဇတမဏိပဝါဠမယာဝ ဥဒကသေစနနာဠိကာ ဟောန္တု, ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ စ ပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နာ ဟောန္တူတိ။ “သာဓု, ဒေဝါ”တိ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တော သက္ကဿ ပဋိဿုဏိတွာ ရတ္တိဘာဂေ ဩတရိတွာ ရညော ဂဏှာပိတပေါက္ခရဏိဋ္ဌာနေသုယေဝ တေနေဝ နိယာမေန ပေါက္ခရဏိယော မာပေသိ။

နနု စေတာ အပဂတကလလကဒ္ဒမာ, ကထမေတ္ထ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသူတိ? သော ကိရ တာသု ပေါက္ခရဏီသု တတ္ထ တတ္ထ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိပဝါဠမယာ ခုဒ္ဒကနာဝါယော မာပေတွာ “ဧတာ ကလလကဒ္ဒမပူရိတာ စ ဟောန္တု, ပဉ္စဝဏ္ဏာနိ စေတ္ထ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖန္တူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ ပဉ္စဝဏ္ဏာနိ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု, ရေဏုဝဋ္ဋိယော ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဒကပိဋ္ဌံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဝိစရန္တိ။ ပဉ္စဝိဓာ ဘမရဂဏာ ဥပကူဇန္တာ ဝိစရန္တိ။ ဧဝံ တာ မာပေတွာ ဝိဿကမ္မော ဒေဝပုရမေဝ ဂတော။ တတော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ မဟာဇနော ဒိသွာ “မဟာပုရိသဿ မာပိတာ ဘဝိဿန္တီ”တိ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ မဟာဇနပရိဝါရော ဂန္တွာ ပေါက္ခရဏိယော ဒိသွာ “မမ ပုတ္တဿ ပုညိဒ္ဓိယာ ဒေဝတာဟိ မာပိတာ ဘဝိဿန္တီ”တိ အတ္တမနော အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မဟာပုရိသော ဥဒကကီဠိကံ အဂမာသိ။

ယာဝဒေဝ မမတ္ထာယာ တိ ဧတ္ထ **ယာဝဒေဝ**တိ ပယောဇနာဝဓိနိယာမဝစနံ, ယာဝ မမေဝ အတ္ထာယ, နတ္ထေတ္ထ အညံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **န ခော ပနဿာဟ** န္တိ န ခော ပနဿ အဟံ။ **အကာသိကံ စန္ဒန** န္တိ အသဏှဟံ စန္ဒနံ။ **ကာသိကံ, ဘိက္ခဝေ, သု မေ တံ ဝေဌန** န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဌနမ္ပိ မေ ကာသိကံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဟိ **သုက္ကတိ စ တန္** တိ စ နိပါတမတ္တံ, **မေ**တိ သာမိဝစနံ။ ဝေဌနမ္ပိ မေ သဏှဟမေဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ကာသိကာ ကဉ္စုကာ** တိ ဟရုပနကဉ္စုကောပိ သဏှဟကဉ္စုကောဝ။ **သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရီယတီ** တိ မာနုသကသေတစ္ဆတ္တမ္ပိ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တမ္ပိ ဥပရိဓာရိတမေဝ ဟောတိ။ **မာ နံ ဖုသိ သီတံ တ**တိ မာ ဧတံ ဗောဓိသတ္တံ သီတံ တ ဥဏှဟာဒီသု တ အညတရံ ဖုသတူတိ အတ္ထော။

တယော ဟသာအာ အဟေသုန္တိ ဗောဓိသတ္တော ကိရ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကေ ဇာတေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ "ပုတ္တဿ ဝသနကဟသာဒေ ကာရေဿာမီ"တိ ဝဍ္ဎကိနော သန္နိပါတာပေတွာ ဘဒ္ဒကေန နက္ခတ္တမုဟုတ္တေန နဝဘူမိကတပရိကမ္မံ ကာရေတွာ တယော ဟသာဒေ ကာရာပေသိ။ တေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဟေမန္တိကော** တိအာဒီသု ယတ္ထ သုခံ ဟေမန္တေ ဝသိတုံ, အယံ ဟေမန္တိကော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – ဟေမန္တေ တသော ဟေမန္တံ, ဟေမန္တံ အရဟတီတိ ဟေမန္တိကော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ **ဟေမန္တိကော** ဟသာအော နဝဘူမကော အဟောသိ, ဘူမိယော ပနဿ ဥဏှဟဥတုဂ္ဂဟာပနတ္ထာယ နီစာ အဟေသုံ။ တတ္ထ ဒွါရဝါတပါနာနိ သုဖုသိတကဝါဋာနိ အဟေသုံ နိဗ္ဗိဝရာနိ။ စိတ္တကမ္မမ္ပိ ကရောန္တာ တတ္ထ တတ္ထ ပဇ္ဇလိတေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေယေဝ အကံသု။ ဘူမတ္ထရဏံ ပနေတ္ထ ကမ္ဗလမယံ, တထာ သာဏိဝိတာနနိဝါသန ဟရုပနဝေဌနာနိ။ ဝါတပါနာနိ ဥဏှဟဂ္ဂဟာပနတ္ထံ ဒိဝါ ဝိဝဋာနိ ရတ္တိံ ပိဟိတာနိ ဟောန္တိ။

ဂိမ္ဟိကော ပန ပဉ္စဘူမကော အဟောသိ။ သီတဥတုဂ္ဂဟာပနတ္ထံ ပနေတ္ထ ဘူမိယော ဥစ္စာ အသမ္ဗာဓာ အဟေသုံ။ ဒွါရဝါတပါနာနိ နာတိဖုသိတာနိ သဝိဝရာနိ သဇာလာနိ အဟေသုံ။ စိတ္တကမ္မေ ဥပ္ပလာနိ ပဒုမာနိ ပုဏ္ဍရီကာနိ ယေဝ အကံသု။ ဘူမတ္ထရဏံ ပနေတ္ထ ဒုကူလမယံ, တထာ သာဏိဝိတာနနိဝါသနဟရုပနဝေဌနာနိ။ ဝါတပါနသမီပေသု စေတ္ထ နဝ စာဋိယော ဌပေတွာ ဥဒကဿ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလာဒီဟိ သဉ္ဆာဒေန္တိ။ တေသု တေသု ပဒေသေသု ဥဒကယန္တာနိ ကရောန္တိ, ယေဟိ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဝိယ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမန္တိ။ အန္တောဟသာဒေ တတ္ထ တတ္ထ ကလလပူရာ အမ္ဗဏိယော ဌပေတွာ ပဉ္စဝဏ္ဏာနိ ပဒုမာနိ ရောပယိံသု။ ဟသာဒမတ္ထကေ သုက္ခမဟိံသစမ္မံ ဗန္ဓိတွာ ယန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ယာဝ ဆဒနပိဋ္ဌိယာ ဟသာဏေ အာရောပေတွာ တသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ တေသံ စမ္မေ ပဝဋ္ဋန္တာနံ သဒ္ဒော မေဃဂဇ္ဇိတံ ဝိယ ဟောတိ။ ဒွါရဝါတပါနာနိ ပနေတ္ထ ဒိဝါ ပိဟိတာနိ ဟောန္တိ ရတ္တိံ ဝိဝဋာနိ။

ဝဿိကော သတ္တဘူမကော အဟောသိ။ ဘူမိယော ပနေတ္ထ ဒွိန္နမ္ပိ ဥတူနံ ကဟာပနတ္ထာယ နာတိဥစ္စာ နာတိနီစာ အကံသု။ ဧကစ္စာနိ ဒွါရဝါတပါနာနိ သုဖုသိတာနိ, ဧကစ္စာနိ သဝိဝရာနိ။ တတ္ထ စိတ္တကမ္မမ္ပိ ကေသုစိ ဌာနေသု ပဇ္ဇလိတအဂ္ဂိက္ခန္ဓဝသေန, ကေသုစိ ဇာတဿရဝသေန ကတံ။ ဘူမတ္ထရဏာဒီနိ ပနေတ္ထ ကမ္ဗလဒုကူလဝသေန ဥဘယမိဿကာနိ။ ဧကစ္စေ ဒွါရဝါတပါနာ ရတ္တိံ ဝိဝဋာ ဒိဝါ ပိဟိတာ, ဧကစ္စေ ဒိဝါ ဝိဝဋာ ရတ္တိံ ပိဟိတာ။ တယောပိ ဟသာအာ ဥဗ္ဗေဓေန သမပ္ပမာဏာ။ ဘူမိကာသု ပန နာနတ္တံ အဟောသိ။

ဧဝံ နိဋ္ဌိတေသု ဟသာဒေသု ရာဇာ စိန္တေသိ – "ပုတ္တော မေ ဝယပ္ပတ္တော, ဆတ္တမဿ ဥဿာပေတွာ ရဇ္ဇသိရိံ ပဿိဿာမီ"တိ။ သော သာကိယာနံ ပဏ္ဏာနိ ပဟိဏိ – "ပုတ္တော မေ ဝယပ္ပတ္တော, ရဇ္ဇေ နံ ပတိဋ္ဌာပေဿာမိ, သဗ္ဗေ အတ္တနော အတ္တနော ဂေဟေသု ဝယပ္ပတ္တာ, အရိကာ ဣမံ ဂေဟံ ပေသေန္တူ"တိ။ တေ သာသနံ သုတွာ – "ကုမာရော ကေဝလံ ဒဿနက္ခမော ရူပသမ္ပန္နော, န ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာတိ, အရဘရဏံ ကာတုံ န သက္ခိဿတိ, န မယံ ဓီတရော ဒဿာမာ"တိ အာဟံသု။ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပုတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော "ကိံ သိပ္ပံ ဒဿေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တာတာ"တိ အာဟ။ သဟဿထာမဓနုံ အာရောပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တာတာတိ။ တေနဟိ အာဟရာပေထာတိ။ ရာဇာ အာဟရာပေတွာ အဒာသိ။ ဓနုံ ပုရိသသဟဿံ အာရောပေတိ, ပုရိသသဟဿံ ဩရောပေတိ။ မဟာပုရိသော ဓနုံ အာဟရာပေတွာ ပလ္လင်္ကေ နိသိန္နောဝ ဇိယံ ဟဒင်္ဂုဋ္ဌကေ ဝေဌေတွာ ကမုန္တော ဟဒင်္ဂုဋ္ဌကေနေဝ ဓနုံ အာရောပေတွာ ဝာမေန ဟတ္ထေန ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ကမိတွာ ဇိယံ ပောထေသိ။ သကလနဂရံ ဥပ္ပတနာကာရပ္ပတ္တံ အဟောသိ။ "ကိံ သဒ္ဒော ဧသော"တိ စ ဝုတ္တေ "ဒေဝေ ဂဇ္ဇ

တီ”တိ အာဟံသု။ အထဿ “တုမှေဟ န ဇာနာထ, န ဒေဝေါ ဂဇ္ဇတိ, အင်္ဂီရသဿ ကုမာရဿ သဟဿထာမဓနုံ အာရောပေတွာ ဇိယံ ပောထေန္တဿ ဇိယပ္ပဟာရသဒ္ဒော ဧသော”တိ အာဟံသု။ သာကိယာ တာဝတကေနေဝ အာရဒ္ဓစိတ္တာ အဟေသုံ။

မဟာပုရိသော “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တဗဟလံ အယောပဋ္ဋံ ကဏ္ဍေန ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ စတုရင်္ဂုလဗဟလံ အသနဖလကံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ ဝိဒတ္ထိဗဟလံ ဥဒုမ္ဗရဖလကံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ ယန္တေ ဗဒ္ဓံ ဖလကသတံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ သဋ္ဌိပဋလံ သုက္ခမဟိံသစမ္မံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ တမ္ပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ “အဿံ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ တတော တလိကသကဋာဒီနိ အာစိက္ခိံသု။ မဟာသတ္တော တလိကသကဋမ္ပိ ပလာလသကဋမ္ပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဥဒကေ ဧကုသဘပ္ပမာဏံ ကဏ္ဍံ ပေသေသိ, ထလေ အဋ္ဌုသဘပ္ပမာဏံ။ အထ နံ “ဣဒါနိ ဝါတိင်္ဂဏသညာယ တလံ ဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟံသု။ တေန ဟိ ဗန္ဓာပေထာတိ။ သဒ္ဒန္တရေ ဗဇ္ဈတု, တာတာတိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တု, ကဝုတန္တရေ ဗန္ဓန္တူတိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တု, အဍ္ဎယောဇနေ ဗန္ဓန္တူတိ ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တု ယောဇနေ ဗန္ဓန္တူတိ။ ဗန္ဓာပေထ, တာတာတိ ယောဇနမတ္တကေ ဝါတိင်္ဂဏသညာယ တလံ ဗန္ဓာပေတွာ ရတ္တန္ဓကာရေ မေဃပဋလစ္ဆန္နာသု ဒိသာသု ကဏ္ဍံ ခိပိ, တံ ဂန္တွာ ယောဇနမတ္တကေ တလံ ဖာလေတွာ ပထဝိံ ပါဝိသိ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတ္တကမေဝ, တံ ဒိဝသံ ပန မဟာသတ္တော လောကေ ဝတ္တမာနသိပ္ပံ သဗ္ဗမေဝ သန္ဒဿေသိ။ သက္ယရာဇာနော အတ္တနော အတ္တနော ဓီတရော အလင်္ကရိတွာ ပေသယိံသု, စတ္တာလီသသဟဿနာဋကိတ္ထိယော အဟေသုံ။ မဟာပုရိသော တီသု ပါသာဒေသု ဒေဝေါ မညေ ပရိစာရေန္တော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ။

နိပ္ပုရိသေဟီ တိ ပုရိသဝိရဟိတေဟိ။ န ကေဝလံ စေတ္ထ တူရိယာနေဝ နိပ္ပုရိသာနိ, သဗ္ဗဋ္ဌာနာနိပိ နိပ္ပုရိသာနေဝ။ ဒောဝါရိကာပိ ဣတ္ထိယောဝ, နှာပနာဒိပရိကမ္မကရာပိ ဣတ္ထိယောဝ ။ ရာဇာ ကိရ “တထာရူပံ ဣဿရိယသုခသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ ပုရိသံ ဒိသွာ ပရိသင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ မေ ပုတ္တဿ မာ အဟောသီ”တိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ဣတ္ထိယောဝ ဌပေသိ။ **ပရိစာရယမာနော**တိ မောဒမာနော။ **န ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ ဩရောဟာမီ** တိ ပါသာဒတော ဟေဋ္ဌာ န ဩတရာမိ။ ဣတိ မံ စတ္တာရော မာသေ အညော သိခါဗဒ္ဓော ပုရိသော နာမ ပဿိတုံ နာလတ္ထ။ **ယထာ**တိ ယေန နိယာမေန။ **ဒါသကမ္မကရပေါရိသဿာ** တိ ဒါသာနဉ္စေဝ ဒေဝသိကဘတ္တဝေတနာဘတာနံ ကမ္မကရာနဉ္စ နိဿာယ ဇီဝမာနပုရိသာနဉ္စ။ **ကဏာဇက**န္တိ သကုဏ္ဍကဘတ္တံ။ **ဗိလင်္ဂဒုတိယ** န္တိ ကဉ္ဇိကဒုတိယံ။

ဧဝရူပါယ ဣဒ္ဓိယာ တိ ဧဝံဇာတိကာယ ပုညိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတဿ။ **ဧဝရူပေန စ သုခုမာလေနာ**တိ ဧဝံဇာတိကေန စ နိဒ္ဒုက္ခဘာဝေန။ သောခုမာလေနာတိပိ ပါဌော။ ဧဝံ တထာဂတော ဧတ္တကေန ဌာနေန အတ္တနော သိရိသမ္ပတ္တိံ ကထေသိ။ ကထေန္တော စ န ဥပ္ပိလာဝိတဘာဝတ္ထံ ကထေသိ, “ဧဝရူပါယပိ ပန သမ္ပတ္တိယာ ဌိတော ပမာဒံ အကတွာ အပ္ပမတ္တောဝ အဟောသိ”န္တိ အပ္ပမာဒလက္ခဏဿေဝ ဒီပနတ္ထံ ကထေသိ။ တေနေဝ **အဿုတဝါ ခေါ ပုထုဇ္ဇနော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရ**န္တိ ပရပုဂ္ဂလံ။ **ဇိဏ္ဏ** န္တိ ဇရာဇိဏ္ဏံ။ **အဋ္ဋီယတီ** တိ အဋ္ဋော ပီဠိတော ဟောတိ။ **ဟရာယတီ**တိ ဟိရိံ ကရောတိ လဇ္ဇတိ။ **ဇိဂုစ္ဆတီ** တိ အသုစိံ ဝိယ ဒိသွာ ဇိဂုစ္ဆံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **အတ္တာနံယေဝ အတိသိတွာ** တိ ဇရာဓမ္မမ္ပိ သမာနံ အတ္တာနံ အတိက္ကမိတွာ အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတီတိ အတ္ထော။ **ဇရာဓမ္မော** တိ ဇရာသဘာဝေါ။ **ဇရံ အနတီတော**တိ ဇရံ အနတိက္ကန္တော, အန္တော ဇရာယ ဝတ္တာမိ။ **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတော** တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ **ယောဗ္ဗနမဒေါ** တိ ယောဗ္ဗနံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကော မာနမဒေါ။ **သဗ္ဗသော ပဟီယီ**တိ သဗ္ဗာကာရေန ပဟီနော။ မဂ္ဂေန ပဟီနသဒိသော ကတွာ ဒဿိတော။ န ပနေသ မဂ္ဂေန ပဟီနော, ပဋိသင်္ခါနေန ပဟီနောဝ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ဒေဝတာ ဇရာပတ္တံ ဒဿေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တာ အန္တရာ မဟာသတ္တဿ ယောဗ္ဗနမဒေါ နာမ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **အာရောဂျမဒေါ** တိ အဟံ နိရောဂေါတိ အာရောဂျံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကော မာနမဒေါ။ **ဇီဝိတမဒေါ**တိ အဟံ စိရံ ဇီဝီတိ တံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကော မာနမဒေါ။ **သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယာ** တိ သိက္ခံ ပဋိက္ခိပိတွာ။ **ဟီနာယာဝတ္တတီ** တိ ဟီနာယ လာမကာယ ဂိဟိဘာဝါယ အာဝတ္တတိ။

ယထာဓမ္မာတိ ဗျာဓိအာဒီဟိ ယထာသဘာဝါ။ **တထာသန္တာ**တိ ယထာ သန္တာ ဧဝ အဝိပရီတဗျာဓိအာဒိသဘာဝါဝ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဇိဂုစ္ဆန္တိ**တိ ပရပုဂ္ဂလံ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ **မမ ဧဝံ ဝိဟာရိနော**တိ မယှံ ဧဝံ ဇိဂုစ္ဆာဝိဟာရေန ဝိဟရန္တဿ ဧဝံ ဇိဂုစ္ဆနံ နပ္ပတိရူပံ ဘဝေယျ နာနုစ္ဆဝိကံ။ **သောဟံ ဧဝံ ဝိဟရန္တော**တိ သော အဟံ ဧဝံ ပရံ ဇိဂုစ္ဆမာနော ဝိဟရန္တော, ဧဝံ ဝါ ဣမိနာ ပဋိသင်္ခါနဝိဟာရေန ဝိဟရန္တော။ **ဉတွာ ဓမ္မံ နိရူပဓိ**န္တိ သဗ္ဗူပဓိဝိရဟိတံ နိဗ္ဗာနဓမ္မံ ဉတွာ။ **သဗ္ဗေ မဒေ အဘိဘောသ္မိ**တိ သဗ္ဗေ တယောပိ မဒေ အဘိဘဝိံ သမတိက္ကမိံ။ **နေက္ခမ္မေ ဒဋ္ဌု ခေမတ**န္တိ နိဗ္ဗာနေ ခေမဘာဝံ ဒိသွာ။ နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတောတိပိ ပါဌော, နိဗ္ဗာနံ ခေမတော ဒိသွာတိ အတ္ထော။ **တဿ မေ အဟု ဥဿာဟော**တိ တဿ မယှံ တံ နေက္ခမ္မသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ အဘိပဿန္တဿ ဥဿာဟော အဟု, ဝါယာမော အဟောသီတိ အတ္ထော။ **နာဟံ ဘဗ္ဗော ဧတရဟိ, ကာမာနိ ပဋိသေဝိတု**န္တိ အဟံ အနိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ပဋိသေဝိတုံ အဘဗ္ဗော။ **အနိဝတ္တိ ဘဝိဿာမီ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇတော စ သဗ္ဗညုတညာဏတော စ န နိဝတ္တိဿာမိ, အနိဝတ္တကော ဘဝိဿာမိ။ **ဗြဟ္မစရိယပရာယဏော**တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယပရာယဏော ဇာတောသ္မီတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အတ္တနော အာဂမနီယဝီရိယံ ကထေသိ။

၁၀. အာဓိပတေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဒသမေ **အာဓိပတေယျာနီ**တိ ဇေဋ္ဌကကာရဏတော နိဗ္ဗတ္တာနိ။ **အတ္တာဓိပတေယျ**န္တိအာဒီသု အတ္တာနံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တိတံ ဂုဏဇာတံ **အတ္တာဓိပတေယျံ**။ လောကံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တိတံ **လောကာဓိပတေယျံ**။ နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တိတံ **ဓမ္မာဓိပတေယျံ**။ **န ဣတိ ဘဝါဘဝဟေတူ**တိ ဣတိ ဘဝေ, ဣတိ ဘဝေတိ ဧဝံ အာယတိံ, န တဿ တဿ သမ္ပတ္တိဘဝဿ ဟေတု။ **ဩတိဏ္ဏော**တိ အနုပဝိဋ္ဌော။ ယဿ ဟိ ဇာတိ အန္တောပဝိဋ္ဌာ, သော ဇာတိယာ ဩတိဏ္ဏော နာမ။ **ဇရာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ**တိ သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခရာသိဿ။ **အန္တကိရိယာ ပညာယေထာ**တိ အန္တကရဏံ ပရိစ္ဆေဒပရိဝဋုမကရဏံ ပညာယေယျ။ **ဩဟာယာ**တိ ပဟာယ။ **ဟာပိဋ္ဌတရေ**တိ လာမကတရေ။ **အာရဒ္ဓ**န္တိ ပဂ္ဂဟိတံ ပရိပုဏ္ဏံ, အာရဒ္ဓတ္တာဝ **အသလ္လီနံ**။ **ဥပဋ္ဌိတာ**တိ စတုသတိပဋ္ဌာနဝသေန ဥပဋ္ဌိတာ။ ဥပဋ္ဌိတတ္တာဝ **အသမ္မုဋ္ဌာ**။ **ပဿဒ္ဓော ကာယော**တိ နာမကာယော စ ကရဇကာယော စ ပဿဒ္ဓော ဝူပသန္တဒရထော။ ပဿဒ္ဓတ္တာဝ **အသာရဒ္ဓော**။ **သမာဟိတံ စိတ္တ**န္တိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ သမ္မာ အာဟိတံ သုဋ္ဌု ဌပိတံ။ သမ္မာ အာဟိတတ္တာဝ **ဧကဂ္ဂံ**။ **အဓိပတိံ ကရိတွာ**တိ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ။ **သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတီ**တိ သုဒ္ဓံ နိမ္မလံ ကတွာ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ ပဋိဇဂ္ဂတိ, ဂေါပါယတီတိ အတ္ထော။ အယဉ္စ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ပရိယာယေန သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတိ နာမ, ဖလပ္ပတ္တော ပန နိပ္ပရိယာယေန သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတိ။

သွာက္ခာတောတိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄၇) ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **ဇာနံ ပဿံ ဝိဟရန္တိ**တိ တံ ဓမ္မံ ဇာနန္တာ ပဿန္တာ ဝိဟရန္တိ။ **ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တီဏိ အာဓိပတေယျာနီ**တိ ဧတ္တာဝတာ တီဏိ အာဓိပတေယျာနိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာနိ ကထိတာနိ။

ပကုဗ္ဗတောတိ ကရောန္တဿ။ **အတ္တာ တေ ပုရိသ ဇာနာတိ, သစ္စံ ဝါ ယဒိ ဝါ မုသာ**တိ ယံ တွံ ကရောသိ, တံ ယဒိ ဝါ ယထာသဘာဝံ ယဒိ ဝါ နော ယထာသဘာဝန္တိ တဝ အတ္တာဝ ဇာနာတိ။ ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဝေဒိတဗ္ဗံ "ပါပကမ္မံ ကရောန္တဿ လောကေ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထီ"တိ။ **ကလျာဏ**န္တိ သုန္ဒရံ။ **အတိမညသီ**တိ အတိက္ကမိတွာ မညသိ။ **အတ္တာနံ ပရိဂူဟသီ**တိ ယထာ မေ အတ္တာပိ န ဇာနာတိ, ဧဝံ နံ ပရိဂူဟာမီတိ ဝါယမသိ။ **အတ္တာဓိပတေယျကော**တိ အတ္တဇေဋ္ဌကော။ **လောကာဓိပေါ**တိ လောကဇေဋ္ဌကော။ **နိပကော**တိ ပညဝါ။ **ဈာယီ**တိ ဈာယန္တော။ **ဓမ္မာဓိပေါ**တိ ဓမ္မဇေဋ္ဌကော။ **သစ္စပရက္ကမော**တိ ထိရပရက္ကမော ဘူတပရက္ကမော။ **ပသယှ မာရ**န္တိ မာရံ ပသဟိတွာ။ **အဘိဘုယျ အန္တက**န္တိ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ယော စ ဖုသီ ဇာတိက္ခယံ ပဓာနဝါ**တိ ယော ဈာယီ ပဓာနဝါ မာရံ အဘိဘဝိတွာ ဇာတိက္ခယံ အရဟတ္တံ ဖုသိ။ **သော တာဒိသော**တိ သော တထာဝိဓော တထာသဏ္ဌိတော။ **လောကဝိဒူ**တိ တယော လောကေ ဝိဒိတေ ပါကဋေ ကတွာ ဌိတော။ **သုမေဓော**တိ သုပညော။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အတမ္မယော မုနီ**တိ သဗ္ဗေ တေဘူမကဓမ္မေ တဏှာသင်္ခါတာယ တမ္မယတာယ အဘာဝေန အတမ္မယော ခီဏာသဝမုနိ ကဒာစိ ကတ္ထစိ န ဟီယတိ န ပရိဟီယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ။

ဒေဝဒူတဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. စူဠဝဂ္ဂေါ

၁. သမ္မုခီဘာဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ပဉ္စမသ္မိံ ပဌမေ **သမ္မုခီဘာဝါ**တိ သမ္မုခီဘာဝေန, ဝိဇ္ဇမာနတာယာတိ အတ္ထော။ **ပသဝတီ**တိ ပဋိလဘတိ။
သဒ္ဓါယ သမ္မုခီဘာဝါတိ ယဒိ ဟိ သဒ္ဓါ န ဘဝေယျ, ဒေယျဓမ္မော န ဘဝေယျ, ဒက္ခိဏေယျသင်္ခါတာ ပဋိဂ္ဂ
ကဟာကပုဂ္ဂလာ န ဘဝေယျုံ, ကထံ ပုညကမ္မံ ကရေယျ။ တေသံ ပန သမ္မုခီဘာဝေန သက္ကာ ကာတုန္တိ တသ္မာ
“သဒ္ဓါယ သမ္မုခီဘာဝါ”တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စ ဒွေဝ ဓမ္မာ သုလဘာ ဒေယျဓမ္မော စေဝ ဒက္ခိဏေယျာ စ, သဒ္ဓါ
ပန ဒုလ္လဘာ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ဟိ သဒ္ဓါ အထာဝရာ ပဒတရေန နာနာ ဟောတိ, တေနေဝ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသဒိသောပိ
အဂ္ဂသာဝကော ဟဋ္ဌိဘောဂေ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တော အာဟ – “ဒွိန္နံ ခော တေ အဟံ, အာဝုသော, ဓမ္မာနံ ဟဋ္ဌိ
ဘောဂေ ဘောဂနဉ္စ ဇီဝိတဿ စ, သဒ္ဓါယ ပန တွံယေဝ ဟဋ္ဌိဘောဂေ”တိ (ဥအ. ၁၈)။

၂. တိဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. ဒုတိယေ **ဝိဂတမလမစ္ဆေရေနာ**တိ ဝိဂတမစ္ဆရိယမလေန။ **မုတ္တစာဂေ**တိ ဝိဿဋ္ဌစာဂေ။ **ပယတပါဏီ**တိ
ဓောတဟတ္ထော။ အဿဒ္ဓော ဟိ သတက္ခတ္တုံ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာပိ မလိနဟတ္ထောဝ ဟောတိ, သဒ္ဓော ပန အ
နာဘိရတတ္တာ မလိနဟတ္ထောပိ ဓောတဟတ္ထောဝ။ **ဝေဿဂ္ဂရတော**တိ ဝေဿဂ္ဂသင်္ခါတေ အနေ ရတော။
ယာစယောဂေတိ ယာစိတုံ ယုတ္တော, ယာစကေဟိ တ ယောဂေ အဿာတိပိ ယာစယောဂေ။ **အနသံဝိဘာဂရတော**တိ
အနံ ဒဒန္တော သံဝိဘာဂဉ္စ ကရောန္တော အနသံဝိဘာဂရတော နာမ ဟောတိ။

ဒဿနကာမော သီလဝတန္တိ ဒသပိ ယောဇနာနိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ ယောဇနသတမ္ပိ ဂန္တွာ သီလသမ္ပန္နေ ဒဋ္ဌုံ
ကာမော ဟောတိ **ဟဋ္ဌလိပုတ္တကဗ္ရာဟ္မဏော** ဝိယ **သဒ္ဓါတိဿမဟာရာဇာ** ဝိယ စ။ ဟဋ္ဌလိပုတ္တဿ ကိရ နဂရဒွ
တရေ သာလာယ နိသိန္နာ ဒွေဝ ဗ္ရာဟ္မဏာ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပတသိမဟာနာဂတ္ထေရဿ ဂုဏကထံ သုတွာ “အမှ
ဟေဟိ တံ ဘိက္ခုံ ဒဋ္ဌုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒွေဝပိ ဇနာ နိက္ခမိံသု။ ဧကော အန္တရာမဂ္ဂေ ကာလမကာသိ။ ဧကော သမုဒ္ဒတီရံ ပ
တွာ နာတယ မဟာတိတ္ထပဋ္ဋနေ ဩရုယှ အနုရာဓပုရံ အာဂန္တွာ “ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပေ ကုဟိ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ရော
ဟဏဇနပဒေတိ။ သော အနုပုဗ္ဗေန ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတွာ စူဠနဂရကမေ ဓုရဃရေ နိတသံ ဂဟေတွာ ထေရဿ
သ အာဟာရံ သမ္ပာဒေတွာ ဟတောဝ ဝုဋ္ဌာယ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ ဇနပရိယန္တေ ဌိတော ထေ
ရံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သကိံ တတ္ထေဝ ဌိတော ဝန္ဒိတွာ ပုန ဥပသင်္ကမိတွာ ကေပ္ပကေသု ဒဋ္ဌဟံ ဂဟေ
တွာ ဝန္ဒန္တော “ဥစ္စာ, ဘန္တေ, တုမှေဟ”တိ အာဟ။ ထေရော စ နာတိဥစ္စော နာတိရဿော ပမာဏယုတ္တောဝ,
တေန နံ ပုန အာဟ – “နာတိဥစ္စာ တုမှေဟ, တုမှာကံ ပန ဂုဏာ မေစကဝဏ္ဏဿ သမုဒ္ဒဿ မတ္ထကေန ဂန္တွာ
သကလဇမ္ဗုဒီပတလံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂတာ, အဟမ္ပိ ဟဋ္ဌလိပုတ္တနဂရဒွာရေ နိသိန္နော တုမှာကံ ဂုဏကထံ အ
ဿောသိ”န္တိ။ သော ထေရဿ ဘိက္ခာဟာရံ ဒတွာ အတ္တနော တိစီဝရံ ပဋိယာဒေတွာ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗ
ဇိတွာ တဿောဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ ကတိပာဟေနေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

သဒ္ဓါတိဿမဟာရာဇာပိ, “ဘန္တေ, မယှံ ဝန္ဒိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဧကံ အယျံ အာစိက္ခထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘိက္ခူ
“မင်္ဂလတသီ ကုဋ္ဋတိဿတ္ထေရော”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ မဟာပရိဝါရေန ပဉ္စယောဇနမဂ္ဂံ အဂမာသိ။ ထေရော
“ကိံ သဒ္ဒော ဧသော, အာဝုသော”တိ ဘိက္ခူသင်္ဃံ ပုစ္ဆိ။ “ရာဇာ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂ
တော”တိ။ ထေရော စိန္တေသိ – “ကိံ မယှံ မဟလ္လကကာလေ ရာဇဂေဟေ ကမ္မ”န္တိ ဒိဝါဋ္ဌာနေ မဉ္စေ နိပဇ္ဇိတွာ
ဘူမိယံ လေခံ လိခန္တော အစ္ဆိ။ ရာဇာ “ကဟံ ထေရော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဒိဝါဋ္ဌာနေ”တိ သုတွာ တတ္ထ ဂစ္ဆန္
တော ထေရံ ဘူမိယံ လေခံ လိခန္တံ ဒိသွာ “ခီဏာသဝဿ နာမ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ နတ္ထိ, နာယံ ခီဏာသဝေ”တိ အဝန္ဒိ
တွာဝ နိဝတ္တိ။ ဘိက္ခူသင်္ဃော ထေရံ အာဟ – “ဘန္တေ, ဧဝံဝိဓဿ သဒ္ဓဿ ပသန္နဿ ရညော ကသ္မာ ဝိပ္ပဋိ
သာရံ ကရိတ္ထာ”တိ။ “အာဝုသော, ရညော ပသာဒရက္ခနံ န တုမှာကံ ဘာရော, မဟလ္လကတ္ထေရဿ ဘာရော”တိ
ဝတွာ အပရဘာဂေ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တော ဘိက္ခူသင်္ဃံ အာဟ – “မယှံ ကူဋာဂါရမှ
ဟိ အညမ္ပိ ပလ္လင်္ကံ အတ္ထရထာ”တိ။ တသ္မိံ အတ္ထတေ ထေရော – “ဣဒံ ကူဋာဂါရံ အန္တရေ အပ္ပတိဋ္ဌဟိတွာ

ရညာ ဒိဋ္ဌကာလေယေဝ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာတူ''တိ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ကူဋ္ဋာကရံ ပဉ္စယောဇနမဂ္ဂံ အာကာသေန အဂမာသိ။ ပဉ္စယောဇနမဂ္ဂေ ဓဇံ ဓာရေတုံ သမတ္ထာ ရုက္ခာ ဓဇပဂ္ဂဟိတာဝ အဟေသုံ။ ဂစ္ဆာပိ ဂုမ္ဗာပိ သဗ္ဗေ ကူဋ္ဋာက ရာဘိမုခာ ဟုတ္ဝာ အဋ္ဌံသု။

ရညောပိ ပဏ္ဏံ ပဟိဏိံသု ''ထေရော ပရိနိဗ္ဗုတော, ကူဋ္ဋာကရံ အာကာသေန အာဂစ္ဆတီ''တိ။ ရာဇာ န သဒ္ဒဟိ။ ကူဋ္ဋာကရံ အာကာသေန ဂန္တွာ ထူပာရာမံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သိလာစေတိယဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ စေတိယံ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥပ္ပတိတွာ ကူဋ္ဋာကရမတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ, သာခုကာရသဟဿာနိ ပဝတ္တိံသု ။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာဗုဒ္ဓဂုတ္တတ္ထေ ရော နာမ လောဟပာသာဒေ သတ္တမကူဋ္ဋာကရေ နိသိန္နော ဘိက္ခူနံ ဝိနယကမ္မံ ကရောန္တော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ''ကိံ သဒ္ဒော ဧသော''တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ, မင်္ဂလတိဿ ကုဋ္ဋုတ္တိဿတ္ထေရော ပရိနိဗ္ဗုတော, ကူဋ္ဋာကရံ ပဉ္စယောဇနမဂ္ဂံ အာကာသေန အာဂတံ, တတ္ထ သော သာခုကာရသဒ္ဒေါတိ။ အာဝုသော, ပုညဝန္တေ နိဿာယ သက္ကာရံ လဘိဿာ မာတိ အန္တေဝာသိကေ ခမာပေတွာ အာကာသေနေဝ အာဂန္တွာ တံ ကူဋ္ဋာကရံ ပဝိသိတွာ ဒုတိယမဥ္စေ နိသီဒိတွာ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ရာဇာ ဂန္ဓပုပ္ဖစုဏ္ဏာနိ အာဒာယ ဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတံ ကူဋ္ဋာကရံ ဒိသွာ ကူဋ္ဋာကရံ ပူဇေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကူဋ္ဋာကရံ ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတံ။ ရာဇာ မဟာသက္ကာရေန သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ အကာသိ။ ဧဝရူပာ သီလဝန္တာနံ ဒဿနကာမာ နာမ ဟောန္တိ။

သဒ္ဓမ္မံ သောတုမိစ္ဆတီ တိ တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ သဒ္ဓမ္မံ သောတုကာမော ဟောတိ **ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရာဒယော** ဝိယ။ ဂင်္ဂါဝနတလိအင်္ဂဏမှိ ကိရ တိံသ ဘိက္ခူ ဝဿံ ဥပဂတာ အနုဝဒ္ဓမာသံ ဥပေါသထဒိဝသေ စတုပစ္စယ သန္တောသဘာဝနာရာမမဟာအရိယဝံသဥ္စ (အ. နိ. ၄.၂၈) ကထေန္တိ။ ဧကော ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရော ပစ္ဆာဘာဂေန အာဂန္တွာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။ အထ နံ ဧကော ကေနသော ဇင်္ဃပိဏ္ဍိမံသံ သဏ္ဍာသေန ဂဏှန္တော ဝိယ ဍံသိ။ ထေရော ဩလောကေန္တော ကေနသံ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ ဓမ္မဿဝနန္တရာယံ န ကရိဿာမီ''တိ ကေနသံ ဂဟေတွာ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ထဝိကာမုခံ ဗန္ဓိတွာ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဌပေတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော့ဝ နိသီဒိ။ အရုဏုဂ္ဂမနဥ္စ ဝိသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ထေရဿ တိဏ္ဏံ ဖလာနံ ပာပုဏနဥ္စ ဝိသဿ ဒဋ္ဌဋ္ဌာနေနေဝ ဩတရိတွာ ပထဝိပဝိသနဥ္စ ဓမ္မ ကထိကတ္ထေရဿ ဓမ္မကထာနိဋ္ဌာပနဥ္စ ဧကက္ခဏေယေဝ အဟောသိ။ တတော ထေရော အာဟ – ''အာဝုသော ဧ ကော မေ စောရော ဂဟိတော''တိ ထဝိကံ မုဥ္စိတွာ ကေနသံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ''ကာယ ဝေလာယ ဒဋ္ဌတ္ထ, ဘန္တေ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ဟိယျော သာယန္ဟသမယေ, အာဝုသောတိ။ ကသ္မာ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဘာရိယံ ကမ္မံ ကရိတ္ထာတိ။ အာဝုသော, သစာဟံ ဒီဃဇာတိကေန ဒဋ္ဌောတိ ဝဒေယျံ, နယိမံ တ္တေကံ အာနိသံသံ လဘေယျန္တိ။ ဣဒံ တာဝ ပိဏ္ဍပါတိကတ္ထေရဿ ဝတ္ထု။

ဒီဃတပိယမ္ပိ ''မဟာဇာတကဘာဏကတ္ထေရော ကထာသဟဿံ မဟာဝေဿန္တရံ ကထေဿတီ''တိ တိဿ သမဟာကမေ တိဿမဟာဝိဟာရတသီ ဧကော ဒဟရော သုတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ဧကာဟေနေဝ နဝယောဇနမဂ္ဂံ အာဂတော။ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ထေရော ဓမ္မကထံ အာရဘိ။ ဒဟရော ဒူရမဂ္ဂဂမနေန သဥ္ဇာတကာယဒရထတ္တာ ပဋ္ဌာနကထာယ သဒ္ဓိံ အဝသာနကထံယေဝ ဝဝတ္ထပေသိ။ တတော ထေရဿ ''ဣဒမတေစာ''တိ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂမန ကာလေ ''မယှံ အာဂမနကမ္မံ မောဃံ ဇာတ''န္တိ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။ ဧကော မနုဿော တံ ကထံ သုတွာ ဂန္တွာ ထေရဿ အာရောစေသိ, ''ဘန္တေ, 'တုမှာကံ ဓမ္မကထံ သောဿာမီ'တိ ဧကော ဒဟရဘိက္ခု တိဿမဟာဝိဟာ ရာ အာဂတော, သော 'ကာယဒရထဘာဝေန မေ အာဂမနံ မောဃံ ဇာတ'န္တိ ရောဒမာနော ဌိတော''တိ။ ဂစ္ဆထ သညာပေထ နံ ''ပုန သွေဝ ကထေဿာမာ''တိ။ သော ပုနဒိဝသေ ထေရဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပာပုဏိ။

အပရာပိ **ဥလ္လကောလိကဏ္ဏိတသိကာ** ဧကော ဣတ္ထီ ပုတ္တကံ ဟယမာနာ ''ဒီဃဘာဏကမဟာအဘယတ္ထေ ရော နာမ အရိယဝံသပဋိပဒံ ကထေတီ''တိ သုတွာ ပဉ္စယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဒိတကထိကတ္ထေရဿ နိသိန္နကာလေ ယေဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဘူမိယံ ပုတ္တံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဒိတကထိကတ္ထေရဿ ဌိတကာဝ ဓမ္မံ အဿောသိ။ သရ ဘာဏကေ ထေရေ ဥဋ္ဌိတေ ဒီဃဘာဏကမဟာအဘယတ္ထေရော စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမမဟာအရိယဝံသံ အာရဘိ။ သာ ဌိတကာဝ ပဂ္ဂဏှာတိ။ ထေရော တယော ဧဝ ပစ္စယေ ကထေတွာ ဥဋ္ဌာနာကာရံ အကာသိ။ သာ ဥပာသိကာ အာဟ – ''အယျော, 'အရိယဝံသံ ကထေဿာမီ'တိ သိနိဒ္ဓဘောဇနံ ဘုဥ္ဇိတွာ မဓုရပာနကံ ပိဝိတွာ ယဋ္ဌိမဓုက တေလာဒီဟိ ဘေသဇ္ဇံ ကတွာ ကထေတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ ဥဋ္ဌဟတီ''တိ။ ထေရော ''သာဓု, ဘဂိနီ''တိ ဝတွာ ဥပရိ

ဘာဝနာရာမံ ပဌ္ဌပေသိ။ အရုဏုဂ္ဂမနဥ္စ ထေရဿ ''က္လဒမတေစာ''တိ ဝစနဥ္စ ဥပဟသိကာယ သောတာပတ္တိဖလုပ္ပတ္တိ စ ကေကျာေယဝ အဟောသိ။

အပရာပိ **ကဋ္ဌမွရတာသိကာ** က္လတ္တိ အင့္ကေန ပုတ္တံ အာဒာယ ''ဓမ္မံ သောဿာမီ''တိ စိတ္တလပဗ္ဗတံ ဂန္တ္ဝာ တ ဓကံ ရုက္ခံ နိဿာယ အရကံ နိပဇ္ဇာပေတ္ဝာ သယံ ဌိတကာဝ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဓကော ဒီဃဇာတိကော တဿာ ပဿန္တိယာယေဝ သမီပေ နိပန္နအရကံ စတုံဟိ အဌာဟိ ခုံသိတ္ဝာ အဂမာသိ။ သာ စိန္တေသိ – ''သစာဟံ 'ပုတ္တော မေ သပ္ပေန ဒဋ္ဌော'တိ ဝက္ခာမိ, ဓမ္မဿ အန္တရာယော ဘဝိဿတိ။ အနေကက္ခတ္တုံ ခော ပန မေ အယံ သံသာရဝဋ္ဋေ ဝဋ္ဋန္တိယာ ပုတ္တော အဟောသိ, ဓမ္မမေဝ စရိဿာမီ''တိ တိယာမရတ္တိံ ဌိတကာဝ ဓမ္မံ ပဂ္ဂဏှိတ္ဝာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ သစ္စကိရိယာယ ပုတ္တဿ ဝိသံ နိမ္မထေတ္ဝာ ပုတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဂတာ။ ဧဝရူပာ ပုဂ္ဂလာ ဓမ္မံ သောတုကာမာ နာမ ဟောန္တိ။

၃. အတ္ထဝသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃. တတိယေ **တယော, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထဝသေ သမ္ပဿမာနေနာ**တိ တယော အတ္ထေ တီဏိ ကာရဏာနိ ပဿန္တေန။ **အလမေဝ**တိ ယုတ္တမေဝ။ **ယော ဓမ္မံ ဒေသေတီ**တိ ယော ပုဂ္ဂလော စတုသစ္စဓမ္မံ ပကာသေတိ။ **အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ**တိ အဌကထံ ဉာဏေန ပဋိသံဝေဒီ။ **ဓမ္မပ္ပဋိသံဝေဒီ**တိ ပာဠိဓမ္မံ ပဋိသံဝေဒီ။

၄. ကထာပဝတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄. စတုတ္ထေ **ဌာနေဟီ**တိ ကာရဏေဟိ။ **ပဝတ္တိနီ**တိ အပ္ပဋိဟတာ နိယျာနိကာ။

၅. ပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ပဉ္စမေ **ပဏ္ဍိတပညတ္တာနီ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ ပညတ္တာနိ ကထိတာနိ ပသတ္ထာနိ။ **သပ္ပုရိသပညတ္တာနီ**တိ သပ္ပုရိသေဟိ မဟာပုရိသေဟိ ပညတ္တာနိ ကထိတာနိ ပသတ္ထာနိ။ **အဟိံသာ**တိ ကရုဏာ စေဝ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ စ။ **သံယမော**တိ သီလသံယမော။ **ဒမော**တိ ဣန္ဒြိယသံဝရော, ဥပောသထဝသေန တ အတ္တဒမနံ, ပုဏ္ဏောဝါဒေ (မ. နိ. ၃.၃၉၅ အာဒယော; သံ. နိ. ၄.၈၈ အာဒယော) ဒမောတိ ဝုတ္တာ ခန္တိပိ အာဠဝကေ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၃ အာဒယော) ဝုတ္တာ ပညာပိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာန**န္တိ မာတာပိတူနံ ရက္ခနံ ဂောပနံ ပဋိဇဂ္ဂနံ။ **သန္တာန**န္တိ အညတ္ထ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာ သန္တော နာမ, က္လစ ပန မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကာ အဓိပ္ပေတာ။ တသ္မာ ဥတ္တမဌ္ဌေန သန္တာနံ, သေဋ္ဌစရိယဋ္ဌေန **ဗ္ရဟ္မစာရီနံ**။ က္လဒံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ သဗ္ဗဉပညာတန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သတံ ဧတာနိ ဌာနာနီ**တိ သန္တာနံ ဥတ္တမပုရိသာနံ ဧတာနိ ဌာနာနိ ကာရဏာနိ။ **အရိယော ဒဿနသမ္ပန္နော**တိ က္လစ က္လမေသံယေဝ တိဏ္ဏံ ဌာနာနံ ကာရဏေန အရိယော စေဝ ဒဿနသမ္ပန္နော စ ဝေဒိတဗ္ဗော, န ဗုဒ္ဓါဒယော န သောတာပန္နာ။ အထ တ **သတံ ဧတာနိ ဌာနာနီ**တိ မာတုပဋ္ဌာနံ ပိတုပဋ္ဌာနန္တိ ဧတာနိ ဌာနာနိ သန္တာနံ ဥတ္တမပုရိသာနံ ကာရဏာနီတိ ဧဝံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကဝသေန က္လမိဿာ ကထာယ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာကောယေဝ ဟိ က္လစ ''အရိယော ဒဿနသမ္ပန္နော''တိ ဝုတ္တော။ **သ လောကံ ဘဇတေ သိဝ**န္တိ သော ခေမံ ဒေဝလောကံ ဂစ္ဆတီတိ။

၆. သီလဝန္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆. ဆဋ္ဌေ **တီဟိ ဌာနေဟီ**တိ တီဟိ ကာရဏေဟိ။ **ကာယေနာ**တိအာဒီသု ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသ္ဝာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တာ ဂစ္ဆန္တေ အနုဂစ္ဆန္တာ အာသနသာလာယ သမ္မဇ္ဇနူပလေပနာဒီနိ ကရောန္တာ အာသနာနိ ပညာပေန္တာ ဟာနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တာ ကာယေန ပုညံ ပသဝန္တိ နာမ။ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသ္ဝာ ''ယာဂုံ ဒေထ, ဘတ္တံ ဒေထ, သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ ဒေထ, ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇေထ, ဥပောသထံ ဥပဝသထ, ဓမ္မံ သုဏာထ, စေတိယံ ဝန္ဒထာ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ ဝါစာယ ပုညံ ပသဝန္တိ နာမ။ ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍာယ စရန္တေ ဒိသ္ဝာ ''လဘန္တူ''တိ စိန္တေန္တာ မနသာ ပုညံ ပသဝန္တိ နာမ။ **ပသဝန္တီ**တိ ပဋိလဘန္တိ။ ပုညံ ပနေတ္ထ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ ကထိတံ။

၇. သင်္ခတလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. သတ္တမေ **သင်္ခတဿာ**တိ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတဿ။ **သင်္ခတလက္ခဏာနီ**တိ သင်္ခတံ ဧတန္တိ သဉ္ဇာနနကာရဏာနိ နိမိတ္တာနိ။ **ဥပ္ပာဒေါ**တိ ဇာတိ။ **ဝယော**တိ ဘေဒေါ။ **ဌိတဿ အညထတ္တံ** နာမ ဇရာ။ တတ္ထ **သင်္ခတန္တိ** တေဘူမကာ ဓမ္မာ။ မဂ္ဂဖလာနိ ပန အသမ္မသနူပဂတ္တာ ဣဓ န ကထီယန္တိ။ ဥပ္ပာဒါဒယော **သင်္ခတလက္ခဏာ** နာမ။ တေသု ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပာဒေါ, ဌာနက္ခဏေ ဇရာ, ဘေဒက္ခဏေ ဝယော။ လက္ခဏံ န သင်္ခတံ, သင်္ခတံ န လက္ခဏံ, လက္ခဏေန ပန သင်္ခတံ ပရိစ္ဆိန္နံ။ ယထာ ဟတ္ထိအဿဂေါမဟိံသာဒီနံ သတ္တိသူလာဒီနိ သဉ္ဇာနနလက္ခဏာနိ န ဟတ္ထိအာဒယော, နပိ ဟတ္ထိအာဒယော လက္ခဏာနေဝ, လက္ခဏေဟိ ပန တေ "အသုကဿ ဟတ္ထီ, အသုကဿ အဿော, အသုကဟတ္ထီ, အသုကအဿော"တိ တ ပညာယန္တိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈. အသင်္ခတလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အဋ္ဌမေ **အသင်္ခတဿာ**တိ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ အကတဿ။ **အသင်္ခတလက္ခဏာနီ**တိ အသင်္ခတံ ဧတန္တိ သဉ္ဇာနနကာရဏာနိ နိမိတ္တာနိ။ **န ဥပ္ပာဒေါ ပညာယတီ**တိအာဒီဟိ ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂါနံ အဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ဥပ္ပာဒါဒီနညှိ အဘာဝေန အသင်္ခတန္တိ ပညာယတိ။

၉. ပဗ္ဗတရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉. နဝမေ **မဟာသာလာ**တိ မဟာရုက္ခာ။ **ကုလပတိန္တိ** ကုလဇေဋ္ဌကံ။ **သေလော**တိ သိလာမယော။ **အရညသ္မိံ**န္တိ အကမကဋ္ဌာနေ။ **ဗြဟာ**တိ မဟန္တော။ **ဝနေ**တိ အဋဝိယံ။ **ဝနပ္ပတီ**တိ ဝနဇေဋ္ဌကာ။ **ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန, မဂ္ဂံ သုဂတိဂါမိနန္တိ** သုဂတိဂါမိမဂ္ဂသင်္ခါတံ ဓမ္မံ စရိတွာ။

၁၀. အာတပ္ပကရဏီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဒသမေ **အာတပ္ပံ ကရဏီယ**န္တိ ဝီရိယံ ကာတုံ ယုတ္တံ။ **အနုပ္ပာဒာယာ**တိ အနုပ္ပာဒတ္ထာယ, အနုပ္ပာဒံ သာဓေဿာမီတိ ဣမိနာ ကာရဏေန ကတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပရတောပိ ဧသေဝ နယော။ **သာရီရိကာန**န္တိ သရီရသမ္ဘူတာနံ။ **ဒုက္ခာန**န္တိ ဒုက္ခမာနံ။ **တိဗ္ဗာန**န္တိ ဗဟလာနံ, တာပနဝသေန တ တိဗ္ဗာနံ။ **ခရာန**န္တိ ဖရုသာနံ။ **ကဋုကာန**န္တိ တိခိဏာနံ။ **အသာတာန**န္တိ အမဓုရာနံ။ **အမနာပာန**န္တိ မနံ ဝဍ္ဎေတုံ အသမတ္ထာနံ။ **ပါဏဟရာန**န္တိ ဇီဝိတဟရာနံ။ **အဓိဝါသနာယာ**တိ အဓိဝါသနတ္ထာယ သဟနတ္ထာယ ခမနတ္ထာယ။

ဧတ္တကေ ဌာနေ သတ္ထာ အာဏာပေတွာ အာဏတ္တိံ ပဝတ္တေတွာ ဣဒါနိ သမာဒပေန္တော **ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယတော**တိ ယဒါ။ **အာတာပီ**တိ ဝီရိယဝါ။ **နိပကော**တိ သပ္ပညော။ **သတော**တိ သတိယာ သမန္နာဂတော။ **ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိစ္ဆေဒပရိဝဋုမကိရိယာယ။ ဣမေ စ ပန အာတာပာဒယော တယောပိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာ။

၁၁. မဟာစောရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဧကာဒသမေ **မဟာစောရော**တိ မဟန္တော ဗလဝစောရော။ **သန္ဓိန္တိ** ဃရသန္ဓိံ။ **နိလ္လောပ**န္တိ မဟာဝိလောပံ။ **ဧကာဂါရိက**န္တိ ဧကမေဝ ဂေဟံ ပရိဝါရေတွာ ဝိလုမ္ပနံ။ **ပရိပန္ထေပိ တိဋ္ဌတီ**တိ ပန္ထဒူဟနကမ္မံ ကရောတိ။ **နဒီဝိဒုဂ္ဂ**န္တိ နဒီနံ ဒုဂ္ဂမဋ္ဌာနံ အန္တရဒီပကံ, ယတ္ထ သက္ကာ ဟောတိ ဒွီဟိပိ တီဟိပိ ဇင်္ဃသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ နိလီယိတုံ။ **ပဗ္ဗတဝိသမ**န္တိ ပဗ္ဗတာနံ ဝိသမဋ္ဌာနံ ပဗ္ဗတန္တရံ, ယတ္ထ သက္ကာ ဟောတိ သတ္တဟိ တ အဋ္ဌဟိ တ ဇင်္ဃသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ နိလီယိတုံ။ **တိဏဂဟန**န္တိ တိဏေန ဝဍ္ဎိတွာ သဉ္ဆန္နံ ဒွတ္တိယောဇနဋ္ဌာနံ။ **ရောဓ**န္တိ ဃနံ အညမညံ သံသဋ္ဌသာခံ ဧကာဗဒ္ဓံ မဟာဝနသဏ္ဍံ။ **ပရိယောဓာယ အတ္ထံ ဘဏိဿန္တီ**တိ ပရိယောဒဟိတွာ တံ တံ ကာရဏံ ပက္ခိပိတွာ အတ္ထံ ကထယိဿန္တိ။ **တျာဿာ**တိ တေ အဿ။ **ပရိယောဓာယ အတ္ထံ ဘဏန္တီ**တိ ကိဉ္စိဒေဝ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အာရဒ္ဓေယေဝ "မာ ဧဝံ အဝစုတ္ထ, မယံ ဧတံ ကုလပရမ္ပရာယ ဇာနာမ, န ဧသ ဧဝရူပံ ကရိဿတီ"တိ တံ

တံ ကာရဏံ ပက္ခိပိတ္တ မဟန္တမ္ပိ အေသံ ဟရန္တာ အတ္တံ ဘဏန္တိ။ အထ တ **ပရိယောဓာယာ**တိ ပဋိစ္ဆာဒေတ္တ တိပိ အတ္ထော။ တေ ဟိ တသ္သပိ အေသံ ပဋိစ္ဆာဒေတ္တ အတ္တံ ဘဏန္တိ။ **ခတံ ဥပဟတ**န္တိ ဂုဏခနနေန ခတံ, ဂုဏုပဃာတေန ဥပဟတံ။ **ဝိသမေန ကာယကမ္မေနာ** တိ သမ္ပက္ခလနဋ္ဌေန ဝိသမေန ကာယဒ္တရိကကမ္မေန။ ဝစီမနောကမ္မေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တဂ္ဂါဟိကာယာ** တိ ဒသဝတ္ထုကာယ အန္တံ ဂဟေတ္တ ဌိတဒိဋ္ဌိယာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

စူဠဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမဒွေဝဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ဇိဏ္ဏာ** တိ ဇရာဇိဏ္ဏာ။ **ဝုဍ္ဎာ** တိ ဝယောဝုဍ္ဎာ။ **မဟလ္လကာ** တိ ဇာတိမဟလ္လကာ။ **အဒ္ဓဂတာ** တိ တယော အဒ္ဓေ အတိက္ကန္တာ။ **ဝယောအနုပ္ပတ္တာ** တိ တတိယံ ဝယံ အနုပ္ပတ္တာ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ**တိ ပုတ္တဒါရေဟိ အဂ္ဂေ သာဝိကြတွာ ဝိစန္တံ အကရောန္တေ ဒိသွာ "သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ နိယျာနိကမဂ္ဂံ ဂဝေသိဿာမာ"တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။ **မယမဿု, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ** တိ; ဘော ဂေါတမ, မယံ ဗြာဟ္မဏာ န ခတ္တိယာ နာမမတ္တာ န ဂဟပတိကာတိ ဗြာဟ္မဏဘာဝံ ဇာနာပေတွာ **ဇိဏ္ဏာ** တိအာဒိမာဟံသု။ **အကတဘီရုတ္တာဏာ** တိ အကတဘယပရိတ္တာဏာ။ အဝဿယဘူတံ ပတိဋ္ဌာကမ္မံ အမှေဟိ န ကတန္တိ ဒဿေန္တိ။ **တဋ္ဋာ** တိ ဇေံသတ္တေ နိဟတော, သမ္ဗုဒ္ဓိနန္တေ တာ။ ဇောန္တေန တုမှေဟ ဝေရူဟ, အဟာမှိ ခေါတော် သမ္ဗုဒ္ဓိဏ္ဏာမီတိ စ ဒဿေတိ။ **ဥပနီယတီ**တိ ဥပသံဟရီယတိ။ အယံ ဟိ ဇာတိယာ ဇရံ ဥပနီယတိ, ဇရာယ ဗျာဓိံ, ဗျာဓိနာ မရဏံ, မရဏေန ပုန ဇာတိံ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဥပနီယတီ"တိ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ တေ ဗြာဟ္မဏာ မဟလ္လကတ္တာ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝတ္တံ ပူရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ, တသ္မာ နေ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေန္တော ဘဂဝါ **ယောဓ ကာယေန သံယမော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာယေန သံယမော**တိ ကာယဒွါရေန သံဝရော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တံ တဿ ပေတဿ** တိ တံ ပုညံ တဿ ပရလောကံ ဂတဿ တာယနဋ္ဌေန **တာဏံ,** နိလီယနဋ္ဌေန **လေဏံ,** ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန **ဒီပေါ,** အဝဿယနဋ္ဌေန **သရဏံ,** ဥတ္တမဂတိဝသေန **ပရာယဏဉ္စ** ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဂါထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။ ဧဝံ တေ ဗြာဟ္မဏာ တထာဂတေန ပဉ္စသု သီလေသု သမာဒပိတာ ယာဝဇီဝံ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။

၂. ဒုတိယဒွေဝဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. ဒုတိယေ **ဘာဇနန္တိ** ယံကိဉ္စိ ဘဏ္ဍကံ။ သေသံ ပဌမေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. အညတရဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. တတိယေ **သမ္မောဒနီယ** န္တိ သမ္မောဒဇနနိံ။ **သာရဏီယန္တိ** သရိတဗ္ဗယုတ္တကံ။ **ဝီတိသာရေတွာ**တိ ပရိယောသာပေတွာ။ **ကိတ္တာဝတာ** တိ ကိတ္တကေန။ **သန္ဒိဋ္ဌိကော ဓမ္မော ဟောတီ** တိ သာမံ ပဿိတဗ္ဗော ဟောတိ။ **အကာလိကော**တိ န ကာလန္တရေ ဖလဒါယကော။ **ဧဟိပဿိကော** တိ "ဧဟိ ပဿာ"တိ ဧဝံ ဒဿေတုံ သက္ကာတိ အာဂမနီယပဋိပဒံ ပုစ္ဆတိ။ **ဩပနေယျိကော** တိ အတ္တနော စိတ္တံ ဥပနေတဗ္ဗော။ **ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော** တိ သာမံ ယေဝ ဇာနိတဗ္ဗော။ **ဝိညူဟီ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ။ **ပရိယာဒိန္နစိတ္တော** တိ အာဒိန္နဂဟိတပရာမဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ။ **စေတေတီ**တိ စိန္တေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဗြာဟ္မဏေန လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ပုစ္ဆိတော, သတ္ထာရာပိ သောယေဝ ကထိတော။ သော ဟိ သာမံ ပဿိတဗ္ဗတ္တာ သန္ဒိဋ္ဌိကော နာမာတိ။

၄. ပရိဗ္ဗာဇကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. စတုတ္ထေ **ဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ဗြာဟ္မဏဇာတိကော ပရိဗ္ဗာဇကော, န ခတ္တိယာဒိဇာတိကော။ **အတ္တတ္ထမ္ပီ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ အတ္တနော အတ္ထံ။

၅. နိဗ္ဗုတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၆. ပဉ္စမေ **အကာလိက**န္တိ န ကာလန္တရေ ပတ္တဗ္ဗံ။ **ဩပနေယျိက** န္တိ ပဋိပတ္တိယာ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။

၆. ပလောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇. ဆဌေ **အာစရိယပာစရိယာန**န္တိ အာစရိယာနဉ္စေဝ အာစရိယာစရိယာနဉ္စ။ **အဝီစိ မညေ ဖုဋ္ဌော အဟောသီ**တိ ယထာ အဝီစိ မဟာနိရယော နိရန္တရဖုဋ္ဌော နေရယိကသတ္တေဟိ ပရိပုဏ္ဏော, မနုဿေဟိ ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ။ **ကုက္ကုဋသမ္ပာတိကာ** တိ ဧကဂါမဿ ဆဒနပိဋ္ဌိတော ဥပ္ပတိတ္ဝာ ဣတရဂါမဿ ဆဒနပိဋ္ဌေ ပတနသင်္ခါတော ကုက္ကုဋသမ္ပာတော ဧတာသု အတ္ထီတိ ကုက္ကုဋသမ္ပာတိကာ။ ကုက္ကုဋသမ္ပာဒိကာတိပိ ပာဌော, ဂါမန္တရတော ဂါမန္တရံ ကုက္ကုဋာနံ ပဒသာ ဂမနသင်္ခါတော ကုက္ကုဋသမ္ပာဒေါ ဧတာသု အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဥဘယမ္ပေတံ ဃနနိဝါသတံယေဝ ဒီပေတိ။ **အဓမ္မရာဂရတ္တာ** တိ ရာဂေ နာမ ဧကန္တေနေဝ အဓမ္မော, အတ္တနော ပရိက္ခာရေသု ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော န အဓမ္မရာဂေါတိ အဓိပ္ပေတော, ပရပရိက္ခာရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ အဓမ္မရာဂေါတိ။ **ဝိသမလောဘာဘိဘူတာ**တိ လောဘဿ သ သမကာလော နာမ နတ္ထိ, ဧကန္တံ ဝိသမောဝ သော။ အတ္တနာ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုမှိ ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သမလောဘော နာမ, ပရပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ ဝိသမောတိ အဓိပ္ပေတော။ **မိစ္ဆာဓမ္မပရေတာ**တိ အဝတ္ထုပဋိသေဝနသင်္ခါတေန မိစ္ဆာဓမ္မေန သမန္နာဂတာ။ **ဒေဝေါ န သမ္မာ ဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆတီ** တိ ဝဿိတဗ္ဗယုတ္တေ ကာလေ ဝဿံ န ဝဿတိ။ **ဒုဗ္ဘိက္ခ** န္တိ ဒုလ္လဘဘိက္ခံ။ **ဒုဿဿ** န္တိ ဝိဝိဓသဿာနံ အသမ္ပဇ္ဇနေန ဒုဿဿံ။ **သေတဋ္ဌိက** န္တိ သဿေ သမ္ပဇ္ဇမာနေ ပာဏကာ ပတန္တိ, တေဟိ ဒဋ္ဌတ္တာ နိက္ခန္တနိက္ခန္တာနိ သာလိသီသာနိ သေတဝဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ နိဿာရာနိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "သေတဋ္ဌိက"န္တိ။ **သလာကာဝုတ္တ** န္တိ ဝပိတံ ဝပိတံ သဿံ သလာကာမတ္တမေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, ဖလံ န ဒေတီတိ အတ္ထော။ **ယက္ခာ** တိ ယက္ခာဓိပတိနော။ **တဋ္ဌေ အမနုဿေ ဩဿဇ္ဇန္တီ**တိ စဏ္ဍယက္ခေ မနုဿပထေ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, တေ လဒ္ဓောကာသာ မဟာဇနံ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေန္တိ။

၇. ဝစ္ဆဂေါတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. သတ္တမေ **မဟပ္ဖလ** န္တိ မဟာဝိပာကံ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တီ** တိ ဧတ္ထ **ဓမ္မော** နာမ ကထိတကထာ, **အနုဓမ္မော** နာမ ကထိတဿ ပဋိကထနံ။ **သဟဓမ္မိကော** တိ သကာရဏော သဟေတုကော။ **ဝါဒါနုပါတော**တိ ဝါဒဿ အနုပါတော, အနုပတနံ ပဝတ္တီတိ အတ္ထော။ **ဂါရယှံ ဌာန**န္တိ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တံ ကာရဏံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘောတာ ဂေါတမေန ဝုတ္တာ သကာရဏာ ဝါဒပ္ပဝတ္တိ ကိဉ္စိပိ ဂါရယှံ ကာရဏံ န အာဂစ္ဆတီတိ။ အထ ဝါ တေဟိ ပရေဟိ ဝုတ္တာ သကာရဏာ ဝါဒပ္ပဝတ္တိ ကိဉ္စိ ဂါရယှံ ကာရဏံ န အာဂစ္ဆတီတိ ပုစ္ဆတိ။

အန္တရာယကရော ဟောတီတိ အန္တရာယံ ဝိနာသံ ကိစ္စလာဘဘင်္ဂံ ဝိလောမကံ ကရောတိ။ **ပါရိပန္ထိကော** တိ ပန္ထဒူသကစောရော။ **ခတော စ ဟောတီ**တိ ဂုဏခနနေန ခတော ဟောတိ။ **ဥပဟတော**တိ ဂုဏုပဃာတေနေဝ ဥပဟတော။

စန္ဒနိကာယာ တိ အသုစိကလလကူပေ။ **ဩလိဂလ္လေ** တိ နိဒ္ဓမနကလလေ။ **သော စာ**တိ သော သီလဝါတိ ဝုတ္တခီဏာသဝေါ။ **သီလက္ခန္ဓေနာ** တိ သီလရာသိနာ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ဝုစ္စတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ, တံ အသေက္ခဿ ပဝတ္တတ္တာ အသေက္ခန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရာနိ သိက္ခာပရိယောသာနပ္ပတ္တတာယ သယမ္ပိ အသေက္ခာနေဝ။ တာနိ စ ပန လောကုတ္တရာနိ, ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ လောကိယံ။

ရောဟိဏီသူတိ ရတ္တဝဏ္ဏာသု။ **သရူပာသူ**တိ အတ္တနော ဝစ္ဆကေဟိ သမာနရူပာသု။ **ပါရေဝတာသူ**တိ ကပောတဝဏ္ဏာသု။ **ဒန္တော** တိ နိဗ္ဗိသေဝနော။ **ပုင်္ဂဝေါ** တိ ဥသဘော။ **ဓောရယှော**တိ ဓုရဝဟော။ **ကလျာဏဇဝနိက္ကမော**တိ ကလျာဏေန ဥဇုနာ ဇဝေန ဂန္တာ။ **နာဿ ဝဏ္ဏံ ပရိက္ခရေ** တိ အဿ ဂေါဏဿ သရီရဝဏ္ဏံ န ဥပပရိက္ခန္တိ, ဓုရဝဟနကမ္မမေဝ ပန ဥပပရိက္ခန္တိ။ **ယသ္မိံ ကသ္မိဉ္စိ ဇာတိယေ** တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကုလဇာတေ။ **ယာသု ကာသုစိ ဧတာသူ**တိ ဧတာသု ခတ္တိယာဒိပ္ပဘေဒာသု ယာသု ကာသုစိ ဇာတီသု။

ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ တိ ဗြဟ္မစရိယဿ ကေဝလေန သမန္နာဂတော, ပရိပုဏ္ဏဘာဝေန ယုတ္တောတိ အတ္ထော။ ခီဏာသဝေါ ဟိ သကလဗြဟ္မစာရီ နာမ ဟောတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။ **ပန္နဘာရော** တိ ဩရောပိတဘာရော, ခန္ဓဘာရံ ကိလေသဘာရံ ကာမဂုဏဘာရဉ္စ ဩရောပေတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **ကတကိစ္စော** တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကိစ္စံ ကတွာ ဌိတော။ **ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ သဗ္ဗဓမ္မေ ဝုစ္စန္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော, တေသံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ အဘိညာပါရံ, ပရိညာပါရံ, ပဟာနပါရံ, ဘာဝနာပါရံ, သစ္ဆိကိရိယာပါရံ, သမာပတ္တိပါရဉ္စ

စာတိ ဆဗ္ဗိမံ ဟရံ ဂတတ္တာ ဟရဂူ။ **အနုဟအယာ**တိ အဂ္ဂဟေတွာ။ **နိဗ္ဗုတော** တိ ကိလေသသန္တာပရဟိတော။ **ဝိရဇေ** တိ ရာဂအေသမောဟရဇရဟိတေ။

အဝိဇာနန္တာ တိ ခေတ္တံ အဇာနန္တာ။ **ဒုမ္မေဓာ** တိ နိပ္ပညာ။ **အဿုတာဝိနော** တိ ခေတ္တဝိနိစ္ဆယသဝနေန ရဟိတာ။ **ဗဟိဒ္ဓာ** တိ ဣမမ္ဟာ သာသနာ ဗဟိဒ္ဓာ။ **န ဟိ သန္တေ ဥပာသရေ** တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝေ ဥတ္တမပုရိသေ န ဥပသင်္ကမန္တိ။ **ဓီရသမ္မတေ** တိ ပဏ္ဍိတေဟိ သမ္မတေ သမ္ဘာဝိတေ။ **မူလဇာတာ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ ဣမိနာ သောတာပန္နသ္သ သဒ္ဓံ ဒဿေတိ။ **ကုလေ တ ဣဓ ဇာယရေ**တိ ဣဓ တ မနုဿလောကေ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏဝေဿကုလေ ဇာယန္တိ။ အယမေဝ ဟိ တိဝိဓာ ကုလသမ္ပတ္တိ နာမ။ **အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနံ, အဓိဂစ္ဆန္တိ** တိ သီလသမာဓိပညာတိ ဣမေ ဂုဏေ ပူရေတွာ အနုက္ကမေန နိဗ္ဗာနံ အဓိဂစ္ဆန္တီတိ။

၈. တိကဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၉. အဋ္ဌမေ **တိကဏ္ဏော** တိ တဿ နာမံ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ "သမဏော ကိရ ဂေါတမော ပဏ္ဍိတော, ဂစ္ဆိဿာမိ တဿ သန္တိက"န္တိ စိန္တေတွာ ဘုတ္တပာတရာသော မဟာဇနပရိဝုတော ဥပသင်္ကမိ။ **ဘဂဝတော သမ္မုခာ** တိ ဒသဗလဿ ပုရတော နိသီဒိတွာ။ **ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ** တိ ကသ္မာ ဘာသတိ? သော ကိရ ဣတော ပုဗ္ဗေ တထာဂတဿ သန္တိကံ အဂတပုဗ္ဗော။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – "ဗုဒ္ဓါ နာမ ဒုရာသဒါ, မယိ ပဌမတရံ အကထေန္တေ ကထေယျု တ န တ။ သစေ န ကထေဿတိ, အထ မံ သမာဂမဋ္ဌာနေ ကထေန္တံ ဧဝံ ဝက္ခန္တိ 'တွံ ဣဓ ကသ္မာ ကထေသိ, ယေန တေ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝစနမတ္တမ္ပိ န လဒ္ဓ'န္တိ။ တသ္မာ 'ဧဝံ မေ အယံ ဂရဟာ မုစ္စိဿတီ'"တိ မညမာနော ဘာသတိ။ ကိဉ္စာပိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, တထာဂတဿ ပန ဉာဏံ ဃဋ္ဋေဿသာမီတိ အဓိပ္ပာယေနေဝ ဘာသတိ။ **ဧဝမ္ပိ တေဝိဇ္ဇာ ဗြာဟ္မဏာ** တိ တေဝိဇ္ဇကဗြာဟ္မဏာ ဧဝံပဏ္ဍိတာ ဧဝံဓီရာ ဧဝံ ဗျတ္တာ ဧဝံဗဟုဿုတာ ဧဝံတဒိနော, ဧဝံသမ္မတာတိ အတ္ထော။ **ဣတိပီ**တိ ဣမိနာ တေသံ ပဏ္ဍိတာဒိအာကာရပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ တွေကေန ကာရဏေန ပဏ္ဍိတာ။ပေ.။ တွေကေန ကာရဏေန သမ္မတာတိ အယဉ္ဟိ တွေ အတ္ထော။

ယထာ ကထံ ပန ဗြာဟ္မဏာ တိ တွေ **ယထာ**တိ ကာရဏဝစနံ, **ကထံ ပနာ**တိ ပုစ္ဆာဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကထံ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာ တေဝိဇ္ဇံ ပညာပေန္တိ။ ယထာ ဧဝံ သက္ကာ ဟောတိ ဇာနိတုံ, တံ ကာရဏံ ဝဒေဟီတိ။ တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော "ဇာနန္တဋ္ဌာနေယေဝ မံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပုစ္ဆိ, နော အဇာနနဋ္ဌာနေ"တိ အတ္တမနော ဟုတွာ တ **ဣဓ, ဘော ဂေါတမာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဘတော**တိ ဒွီဟိပိ ပက္ခေဟိ။ **မာတိတော စ ပိတိတော စာ**တိ ယဿ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ, မာတု မာတာ ဗြာဟ္မဏီ, တဿာပိ မာတာ ဗြာဟ္မဏီ။ ပိတာ ဗြာဟ္မဏော, ပိတု ပိတာ ဗြာဟ္မဏော, တဿာပိ ပိတာ ဗြာဟ္မဏော, သော ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ။ **သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော** တိ ယဿ သံသုဒ္ဓါ မာတု ဂဟဏီ, ကုစ္ဆီတိ အတ္ထော။ "သမဝေပာကိနိယာ ဂဟဏိယာ"တိ ပန တွေ ကမ္မဇတေဇောဓာတု ဂဟဏီတိ ဝုစ္စတိ။

ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါတိ တွေ ပိတု ပိတာ ပိတာမဟော, ပိတာမဟဿ ယုဂံ ပိတာမဟယုဂံ။ **ယုဂ**န္တိ အာယုပ္ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။ အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ, အတ္ထတော ပန ပိတာမဟောယေဝ ပိတာမဟယုဂံ။ တတော ဥဒ္ဓံ သဗ္ဗေပိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ ဧဝံ ယာဝ သတ္တမော ပုရိသော, တာဝ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော, အထ တ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာတိ ဒဿေတိ။ **အက္ခိတ္တော** တိ "အပနေထ ဧတံ, ကိံ ဣမိနာ"တိ ဧဝံ အက္ခိတ္တော အနဝက္ခိတ္တော။ **အနုပက္ကုဋ္ဌော** တိ န ဥပက္ကုဋ္ဌော, န အက္ကောသံ တ နိန္ဒံ တ ပတ္တပုဗ္ဗော။ ကေန ကာရဏေနာတိ? **ဇာတိဝါဒေန**။ "ဣတိပိ ဟီနဇာတိကော ဧသော"တိ ဧဝရူပေန ဝစနေနာတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈာယကော တိ ဣဒံ "န ဒါနိမေ ဈာယန္တိ, န ဒါနိမေ ဈာယန္တီတိ ခော, ဝါသေဋ္ဌ, အဇ္ဈာယကာ အဇ္ဈာယကာ တေဝ တတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၃၂) ဧဝံ ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဈာနဝိရဟိတာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဂရဟဝစနံ ဥပ္ပန္နံ။ ဣဒါနိ ပန တံ အဇ္ဈာယတီတိ အဇ္ဈာယကော, မန္တေ ပရိဝတ္တေတီတိ ဣမိနာ အတ္ထေန ပသံသာဝစနံ ကတွာ ဝေဟာရန္တိ။ မန္တေ ဓာရေတီတိ **မန္တဓရော** ။

တိဏ္ဏံ ဝေဒါန န္တိ ဣရုဗ္ဗေဒယဇုဗ္ဗေဒသာမဗ္ဗေဒါနံ။ ဩဋ္ဌပဟတကရဏဝသေန ဟာရံ ဂတောတိ **ဟာရဂူ**။ သဟ နိဃဏ္ဍုနာ စ ကေဋုဘေန စ **သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ**။ **နိဃဏ္ဍူ** တိ နာမနိဃဏ္ဍုရုက္ခာဒီနံ ဝေဝစနပကာသကသတ္ထံ။ **ကေဋုဘ**န္တိ ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပော ကဝီနံ ဥပကာရာယ သတ္ထံ။ သဟ အက္ခရပ္ပဘေဒေန **သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ**။ **အက္ခရပ္ပဘေဒော**တိ သိက္ခာ စ နိရုတ္တိ စ။ **ဣတိဟာသပဉ္စမာန**န္တိ အာထဗ္ဗဏဝေဒံ စတုတ္ထံ ကတွာ ဣတိဟ အာသ, ဣတိဟ အာသာတိ ဤဒိသဝစနပဋိသံယုတ္တော ပုရာဏကထာသင်္ခါတော ခတ္တဝိဇ္ဇာသင်္ခါတော တ ဣတိဟာသော ပဉ္စမော ဧတေသန္တိ ဣတိဟာသပဉ္စမာ။ တေသံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ဝေဒါနံ။

ပဒံ တဒဝသေသဉ္စ ဗျာကရဏံ အဓီယတိ ဝေဒေတိ စာတိ **ပဒကော ဝေယျာကရဏော**။ **လောကာယတံ** ဝုစ္စတိ ဝိတဏ္ဍဝါဒသတ္ထံ။ **မဟာပုရိသလက္ခဏ** န္တိ မဟာပုရိသာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ လက္ခဏဒီပကံ ဒွါဒသသဟဿဂန္ထပမာဏံ သတ္ထံ, ယတ္ထ သောဠသသဟဿဂါထာပဒပရိမာဏာ ဗုဒ္ဓမန္တာ နာမ အဟေသုံ, ယေသံ ဝသေန "ဣမိနာ လက္ခဏေန သမန္နာဂတာ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဟောန္တိ, ဣမိနာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိ မဟာသာဝကာ, ဗုဒ္ဓမာတာ, ဗုဒ္ဓပိတာ, အဂ္ဂုပဋ္ဌာကာ, အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ"တိ အယံ ဝိသေသော ဉာယတိ။ **အနဝယော**တိ ဣမေသု လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနူနော ပရိပူရကာရီ, အဝယော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဝယော နာမ ယော တာနိ အတ္ထတော စ ဂန္ထတော စ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ အထ တ **အနဝယော**တိ အနု အဝယော, သန္ဓိဝသေန ဥကာရလောပော။ အနု အဝယော ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပောတိ အတ္ထော။

တေန ဟီတိ ဣဒံ ဘဂဝတ နံ အာယာစန္တံ ဒိသွာ "ဣဒါနိဿ ပဉှံ ကထေတုံ ကာလော"တိ ဉတွာ အာဟ။ တဿ သတ္ထော – ယသ္မာ မံ အာယာစသိ, တသ္မာ သုဏာဟီတိ။ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိအာဒိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၇၀) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓ ပနေတံ တိဿန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဒွိန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ အနုပဒဝဏ္ဏနာ စေဝ ဘာဝနာနယော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၀၂ အာဒယော) ဝိတ္ထာရိတောဝ။

ပဌမာ ဝိဇ္ဇာတိ ပဌမံ ဥပ္ပန္နာတိ ပဌမာ, ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ။ ကိံ ဝိဒိတံ ကရောတိ? ပုဗ္ဗေနိဝါသံ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ တဿေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ အဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန တပ္ပဋိစ္ဆာဒကော မောဟော ဝုစ္စတိ။ **တမော**တိ သွေဝ မောဟော ပဋိစ္ဆာဒကဋ္ဌေန တမောတိ ဝုစ္စတိ။ **အာလောကော**တိ သာယေဝ ဝိဇ္ဇာ ဩဘာသကရဏဋ္ဌေန အာလောကောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာတိ အယံ အတ္ထော ။ သေသံ ပသံသာဝစနံ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ အယမဿ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, အထဿ အဓိဂတဝိဇ္ဇဿ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ ဝိနဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ ပဒဒွယေ ဧသေဝ နယော။ **ယထာ တ**န္တိ ဧတ္ထ **ယထာ**တိ ဩပမ္မံ, **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန **အပ္ပမတ္တဿ**။ ဝီရိယာတာပေန **အာတာပိနော**။ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ **ပဟိတတ္တဿ** ။ ပေသိတတ္တဿာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိဇ္ဇာ ဝိဟညေယျ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ တမော ဝိဟညေယျ, အာလောကော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဧဝမေဝ တဿ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ , ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော။ ဧတဿ တေန ပဓာနာနုယောဂဿ အနုရူပမေဝ ဖလံ လဒ္ဓန္တိ။

စုတူပပါတကထာယံ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

တတိယဝိဇ္ဇာယ **သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ** တိ ဝိပဿနာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာသဝာနံ ခယဉာဏာယာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏတ္ထာယ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဟိ အာသဝဝိနာသနတော အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုစ္စတိ, တတြ စေတံ ဉာဏံ တတ္ထ ပရိယာပန္နတ္တာတိ။ **စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတီ** တိ ဝိပဿနာစိတ္တံ အဘိနီဟရတိ။ **သော ဣဒံ ဒုက္ခ**န္တိ ဧဝမာဒီသု ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, န ဣတော ဘိယျောတိ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခသစ္စံ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, တဿ စ ဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိကံ တဏှံ "အယံ ဒုက္ခသမုဒယော"တိ, တဒုဘယမ္ပိ ယံ ဌာနံ ပတွာ နိရုဇ္ဈတိ , တံ တေသံ အပဝတ္တိံ နိဗ္ဗာနံ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓော"တိ။ တဿ စ သမ္ပာပကံ အရိယမဂ္ဂံ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"တိ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သရူပတော သစ္စာနိ ဒဿေတွာ တ ဣာအနိ ကိလေသဝသေန ပရိယာယတော ဒဿေန္တော **ဣာမေ အာသဝတိ** အာဒိမာဟ။ **တသ္သ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော** တိ တဿ ဘိက္ခုနော ဧဝံ ဇာနန္တဿ ဧဝံ ပဿန္တဿ။ သဟ ဝိပဿနာယ ကောဋိပ္ပတ္တံ မဂ္ဂံ ကထေသိ။ **ကာမာသဝာ**တိ ကာမာသဝတော။ **ဝိမုစ္စတီ** တိ ဣမိနာ မဂ္ဂက္ခဏံ ဒဿေတိ။ မဂ္ဂက္ခဏေ ဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏ** န္တိ ဣမိနာ ပ စ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဒဿေတိ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒီဟိ တဿ ဘူမိံ။ တေန ဟိ ဉာဏေန သော ပစ္စဝေက္ခန္တော ခီဏာ ဇာတီတိအာဒီနိ ပဇာနာတိ။ ကတမာ ပနဿ ဇာတိ ခီဏာ, ကထဉ္စ နံ ပဇာနာတီတိ? န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ ပု ဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ, န အနာဂတာ, အနာဂတေ ဝါယာမာဘာဝတော, န ပစ္စုပ္ပန္နာ, ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ယာ ပန မဂ္ဂဿ အ ဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒာ ဇာတိ, သာ မဂ္ဂဿ ဘာ ဝိတတ္တာ အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ။ တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကိလေသာ ဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံအပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီတိ ဇာနန္တော ပဇာနာတိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ, ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ ပုထုဇ္ဇန ကလျာဏကေန ဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တ သေက္ခာ ဗြဟ္မစရိယံ ဝသန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေါ ဝုတ္ထဝါသော။ တသ္မာ သော အတ္တနော ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယ"န္တိ ပဇာနာတိ။ **ကတံ ကရဏီယ**န္တိ စတူ သု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဘိသမယဝသေန သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာဒယော ဟိ တံ ကိစ္စံ ကရောန္တိ, ခီဏာသဝေါ ကတကရဏီယော။ တသ္မာ သော အတ္တနော ကရဏီယံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ကတံ ကရဏီယ"န္တိ ပဇာနာတိ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ပုန ဣတ္ထဘာ ဝါယ, ဧဝံ သောဠသဝိဓကိစ္စဘာဝါယ ကိလေသက္ခယာယ ဝါ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထီတိ ပဇာနာတိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထ တ္တာယာ**တိ ဣတ္ထဘာဝတော, ဣမသ္မာ ဧဝံ ပကာရာ ဣာအနိ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ မယှ ံ နတ္ထိ, ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ ရုက္ခာ ဝိယ။ တေ စရိမကဝိညာဏနိရောဓေန အနုပါဒါ နော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ နိဗ္ဗာယိဿန္တီတိ ပဇာနာတိ။ ဣာဓ **ဝိဇ္ဇာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ စတုသစ္စပ္ပ ဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အနုစ္စာဝစသီလဿာ တိ ယဿ သီလံ ကာလေန ဟာယတိ, ကာလေန ဝဍ္ဎတိ, သော ဥစ္စာဝစသီလော နာမ ဟော တိ။ ခီဏာသဝဿ ပန သီလံ ဧကန္တဝဍ္ဎိတမေဝ။ တသ္မာ သော အနုစ္စာဝစသီလော နာမ ဟောတိ။ **ဝသီဘူတ**န္တိ ဝသိပ္ပ တ္တံ။ **သုသမာဟိတ**န္တိ သုဋ္ဌု သမာဟိတံ, အာရမ္မဏမှိ သုဋ္ဌပိတံ။ **ဓီရ**န္တိ ဓိတိသမ္ပန္နံ။ **မစ္စုဟာယိန**န္တိ မစ္စုံ ဇဟိ တွာ ဌိတံ။ **သဗ္ဗပ္ပဟာယိန** န္တိ သဗ္ဗေ ဟာပဓမ္မေ ပဇဟိတွာ ဌိတံ။ **ဗုဒ္ဓ**န္တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓံ။ **အန္တိမဒေဟိန**န္တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမ သရီရဓာရိနံ။ **တံ နမဿန္တိ ဂေါတမ** န္တိ တံ ဂေါတမဂေါတ္တံ ဗုဒ္ဓသာဝကာ နမဿန္တိ။ အထ ဝါ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာဝကောပိ ဂေါတမော, တံ ဂေါတမံ ဒေဝမနုဿာ နမဿန္တီတိ အတ္ထော။

ပုဗ္ဗေနိဝါသ န္တိ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓပရမ္ပရံ။ **ယောဝေဒီ**တိ ယော အဝေဒိ အဝဂစ္ဆတိ။ ယောဝေဒီတိပိ ပာ ဌော။ ယော အဝေဒိ, ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **သဂ္ဂါပာယဉ္စ ပဿတီ** တိ ဆ ကာမာဝစရေ နဝ ဗြ ဟ္မလောကေ စတ္တာရော စ အပါယေ ပဿတိ။ **ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော** တိ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ **အဘိညာဝေါသိ တော**တိ ဇာနိတွာ ကိစ္စဝေါသာနေန ဝေါသိတော။ **မုနီ**တိ မောနေယျေန သမန္နာဂတော ခီဏာသဝမုနိ။ **ဝေါဟိ**တိ ဟေ ဋ္ဌာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာဟိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏာဒီဟိ။ **နာညံ လပိတလာပန**န္တိ ယော ပနညော ဝေဒိဗ္ဗေါတိ အညေဟိ လပိတဝစန မတ္တမေဝ လပတိ, တမဟံ ဝေဝိဇ္ဇောတိ န ဝဒါမိ, အတ္တပစ္စက္ခတော ဥတွာ ပရဿပိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ကထေန္တမေဝ ဟံ တေဝိဇ္ဇောတိ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ **ကလ**န္တိ ကောဋ္ဌာသံ။ **နာဂ္ဃတီ** တိ န ဟာပုဏာတိ။ ဣာအနိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝ တော ကထာယ ပသန္နော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **အဘိက္ကန္တ** န္တိအာဒိမာဟ။

၉. ဇာဏုဿောဏိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. နဝမေ **ယဿဿု** တိ ယဿ ဘဝေယျုံ။ **ယညော**တိအာဒီသု ယဇိတဗ္ဗောတိ ယညော, ဒေယျဓမ္မဿေ တံ နာမံ။ **သဒ္ဓ** န္တိ မတကဘတ္တံ။ **ထာလိပာကော**တိ ဝရပုရိသာနံ အတဗ္ဗယုတ္တံ ဘတ္တံ။ **ဒေယျဓမ္မ** န္တိ ဝုတ္တာဝ

သေသံ ယံကိဉ္စိ ဒေယျဓမ္မံ နာမ။ **တေဝိဇ္ဇေသု ဗြာဟ္မဏေသု အန္နံ ဒဒေယျာ** တိ သဗ္ဗမေတံ အန္နံ တေဝိဇ္ဇေသု ဒဒေယျ, တေဝိဇ္ဇာ ဗြာဟ္မဏာဝ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

၁၀. သင်္ဂါရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဒသမေ **သင်္ဂါရဝေါ** တိ ဧဝံနာမကော ရာဇဂဟနဂရေ ဇိဏ္ဏပဋိသင်္ခရဏကာရကော အာယုတ္တကဗြာဟ္မဏော။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ဘုတ္တပါတရာသော ဟုတွာ မဟာဇနပရိဝုတော ဥပသင်္ကမိ။ **မယမဿု** တိ ဧတ္ထ **အဿု** တိ နိပါတမတ္တံ, မယံ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာ နာမာတိ ဣဒမေဝ အတ္ထပဒံ။ **ယညံ ယဇာမာ**တိ ဗာဟိရသမယေ သဗ္ဗစတုက္ကေန သဗ္ဗဋ္ဌကေန သဗ္ဗသောဠသကေန သဗ္ဗဒွတ္တိံသာယ သဗ္ဗစတုသဋ္ဌိယာ သဗ္ဗသတေန သဗ္ဗပဉ္စသတေနာတိ စ ဧဝံ ပါဏဃာတပဋိသံယုတ္တော ယညော နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **အနေကသာရီရိကန္တိ** အနေကသရီရ သမ္ဘဝံ။ **ယဒိဒန္တိ** ယာ ဧသာ။ **ယညာဓိကရဏန္တိ** ယဇနကာရဏာ စေဝ ယာဇနကာရဏာ စာတိ အတ္ထော။ ကေသံ့ပူ ဟိ ဗဟူနံ ဒဒန္တောပိ အပေန္တောပိ ဗဟူသုပိ ဗဟူနံ ဒေန္တေသုပိ အပေန္တေသုပိ ပုညပဋိပဒါ အနေကသာရီရိကာ နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တုယှံ ပန တုယှံ ပန ယဇာမီတိ ဝဒန္တဿာပိ တုမှေ တုမှေ ယဇာဟီတိ အာဏာ ပေန္တဿာပိ စ အနေကသာရီရိကာဝ ဟောတိ။ တမ္ပိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ယဿ တ တဿ တ** တိ ယသ္မာ တ တသ္မာ တ။ **ကေမတ္တာနံ ဒမေတီ** တိ အတ္တနော ဣန္ဒြိယဒမနဝသေန ဧကံ အတ္တာနမေဝ ဒမေတိ။ **ဧကမတ္တာနံ သမေတီ**တိ အတ္တနော ရာဂါဒိသမနဝသေန ဧကံ အတ္တာနမေဝ သမေတိ။ **ပရိနိဗ္ဗာပေတီ** တိ ရာဂါဒိပရိနိဗ္ဗာနေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာပေတိ။ **ဧဝမဿာယ** န္တိ ဧဝံ သန္တေပိ အယံ။

ဧဝမိဒံ ဗြာဟ္မဏဿ ကထံ သုတွာ သတ္ထာ စိန္တေသိ – ''အယံ ဗြာဟ္မဏော ပသုဃာတကသံယုတ္တံ မဟာယညံ အနေကသာရီရိကံ ပုညပဋိပဒံ ဝဒေတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ ပန ပုညုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ ဧကသာရီရိကန္တိ ဝဒေတိ။ နေတယံ ဧကသာရီရိကံ ဇာနာတိ, န အနေကသာရီရိကံ, ဟန္ဒဿ ဧကသာရီရိကဉ္စ အနေကသာရီရိကဉ္စ ပဋိပဒံ ဒေသေသ္သာမီ''တိ ဥပရိ ဒေသနံ ဝဍ္ဍေန္တော **တေန ဟိ ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယထာ တေ ခမေယျာ** တိ ယထာ တုယှံ ရုစ္စေယျ။ **ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိအာဒိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ထောယံ မဂ္ဂေါ** တိ ထေ တုမှေ့ဟ, အဟမနုသာသာမိ, အယံ မဂ္ဂေါ။ **အယံ ပဋိပဒါ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ယထာ ပဋိပန္နော** တိ ယေန မဂ္ဂေန ပဋိပန္နော။ **အနုတ္တရံ ဗြဟ္မစရိယောဂဓ** န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသင်္ခါတဿ ဗြဟ္မစရိယဿ အနုတ္တရံ ဩဂဓံ ဥတ္တမပတိဋ္ဌာဘူတံ နိဗ္ဗာနံ။ **ဣစ္စာယ** န္တိ ဣတိ အယံ။

အပ္ပဋ္ဌတရာ တိ ယတ္ထ ဗဟူဟိ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ တ ဥပကရဏေဟိ တ အတ္ထော နတ္ထိ။ **အပ္ပသမာရမ္ဘတရာ**တိ ယတ္ထ ဗဟူနံ ကမ္မစ္ဆေဒဝသေန ပီဠာသင်္ခါတော သမာရမ္ဘော နတ္ထိ။ **သေယျထာပိ ဘဝံ ဂေါတမော , ဘဝံ စာနန္ဒော, ဧတေ မေ ပုဇ္ဇာ**တိ ယထာ ဘဝံ ဂေါတမော, ဘဝဉ္စာနန္ဒော, ဧဝရူပါ မမ ပူဇိတာ, တုမှေ့ဟယေဝ ဒွေ ဇနာ မယှံ ပုဇ္ဇာ စ ပါသံသာ စာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယေတံ ဝဒတိ။ တဿ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ – ''အာနန္ဒတ္ထေရော မံ ယေဝ ဣမံ ပဉှံ ကထာပေတုကာမော, အတ္တနော ခေ ပန ဝဏ္ဏော ဝုတ္တော ပဒုဿနကော နာမ နတ္ထီ''တိ။ တသ္မာ ပဉှံ အကထေတုကာမော ဝဏ္ဏဘဏနေန ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော ဧဝမာဟ။

န ခေါ တျာဟ န္တိ န ခေါ တေ အဟံ။ ထေရောပိ ကိရ စိန္တေသိ – ''အယံ ဗြာဟ္မဏော ပဉှံ အကထေတုကာမော ပရိဝတ္တတိ, ဣမံ ပဉှံ ဧတံယေဝ ကထာပေဿာမီ''တိ။ တသ္မာ နံ ဧဝမာဟ။

သဟဓမ္မိက န္တိ သကာရဏံ။ **သံသာဒေတီ**တိ သံသီဒါပေတိ။ **နော ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ န ကထေတိ။ **ယံနူနာဟံ ပရိမောစေယျ**န္တိ ယံနူနာဟံ ဥဘောပေတေ ဝိဟေသတော ပရိမောစေယျံ။ ဗြာဟ္မဏော ဟိ အာနန္ဒေန ပုဋ္ဌံ ပဉှံ အကထေန္တော ဝိဟေသေတိ, အာနန္ဒောပိ ဗြာဟ္မဏံ အကထေန္တံ ကထာပေန္တော။ ဣတိ ဥဘောပေတေ ဝိဟေသ တော မောစေဿာမီတိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ **ကာ နွဇ္ဇ** တိ ကာ နု အဇ္ဇ။ **အန္တရာကထာ ဥဒပါဒီ** တိ အညိဿာ ကထာယ အန္တရန္တရေ ကတရာ ကထာ ဥပ္ပဇ္ဇီတိ ပုစ္ဆတိ။ တဒါ ကိရ ရာဇန္တေပုရေ တိဏ္ဏံ ဟဋ္ဌိဟာရိယာနိ အာရဗ္ဘ ကထာ ဥဒပါဒိ, တံ ပုစ္ဆာမီတိ သတ္ထာ ဧဝမာဟ။ အထ ဗြာဟ္မဏော ''ဣဒါနိ ဝတ္တုံ သက္ခိဿာမီ''တိ ရာဇန္တေပုရေ ဥပ္ပန္နံ ကထံ အာရောစေန္တော **အယံ ခွဇ္ဇ, ဘော ဂေါတမာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အယံ ခွဇ္ဇာ** တိ အယံ ခေါ အဇ္ဇ

၈။ **ပုဗ္ဗေ သုဒ** န္တိ ဧတ္ထ **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထသင်္ခါတာ မနုဿဓမ္မာ ဥတ္တရိ။ **ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ဒဿေသု** န္တိ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ အာကာသေနေဝ ဂမိံသု စေဝ အာဂမိံသု စာတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တံ အာကာသဂမနံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ဧတရဟိ ပန ဗဟုတရာ စ ဘိက္ခူ** တိ ဣဒံ သော ဗြာဟ္မဏော "ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခူ 'စတ္တာရော ပစ္စယေ ဥပ္ပာဒေဿာမာ'တိ မညေ ဧဝမကံသု, ဣဒါနိ ပစ္စယာနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ သောပ္ပေန စေဝ ပမာဒေန စ ဝီတိနာမေန္တီ"တိ လဒ္ဓိယာ ဧဝမာဟ။

ပါဋိဟာရိယာနီတိ ပစ္စနီကပဋိဟရဏဝသေန ပါဋိဟာရိယာနိ။ **ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ** န္တိ ဣဇ္ဈနဝသေန ဣဒ္ဓိ, ပဋိဟရဏဝသေန ပါဋိဟာရိယံ, ဣဒ္ဓိယေဝ ပါဋိဟာရိယံ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓ**န္တိအာဒီနံ အတ္ထော စေဝ ဘာဝနာနယော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၆၅) ဝိတ္ထာရိတော။

နိမိတ္တေန အာဒိသတီတိ အာဂတနိမိတ္တေန ဝါ ဂတနိမိတ္တေန ဝါ ဌိတနိမိတ္တေန ဝါ "ဣဒံ နာမ ဘဝိဿတီ"တိ ကထေတိ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ရာဇာ တိဿော မုတ္တာ ဂဟေတွာ ပုရောဟိတံ ပုစ္ဆိ "ကိံ မေ, အာစရိယ, ဟတ္ထေ"တိ။ သော ဣတော စိတော စ ဩလောကေသိ, တေန စ သမယေန ဧကာ သရဗူ "မက္ခိကံ ဂဟေဿာမီ"တိ ပက္ခန္တာ, ဂဟဏကာလေ မက္ခိကာ ပလာတာ။ သော မက္ခိကာယ မုတ္တတ္တာ "မုတ္တာ မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ မုတ္တာ တာဝ ဟောန္တု, ကတိ မုတ္တာတိ။ သော ပုန နိမိတ္တံ ဩလောကေသိ။ အထာဝိဒူရေ ကုက္ကုဋော တိက္ခတ္တုံ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ ဗြာဟ္မဏော "တိဿော မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ ဧဝံ ဧကစ္စော အာဂတနိမိတ္တေန ကထေတိ။ ဧတေနုပါယေန ဂတဋ္ဌိတနိမိတ္တေဟိပိ ကထနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧဝမ္ပိ တေ မနော** တိ ဧဝံ တဝ မနော သောမနဿိတော ဝါ ဒေါမနဿိတော ဝါ ကာမဝိတက္ကာဒိသမ္ပယုတ္တော ဝါတိ။ ဒုတိယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဣတိပိ တေ စိတ္တ** န္တိ ဣတိပိ တဝ စိတ္တံ, ဣမဉ္စ ဣမဉ္စ အတ္ထံ စိန္တယမာနံ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ဗဟုံ စေပိ အာဒိသတီ**တိ ဗဟုံ စေပိ ကထေတိ။ **တထေဝ တံ ဟောတီ**တိ ယထာ ကထိတံ, တထေဝ ဟောတိ။

အမနုဿာန န္တိ ယက္ခပိသာစာဒီနံ။ **ဒေဝတာန**န္တိ စာတုမဟာရာဇိကာဒီနံ။ **သဒ္ဒံ သုတွာ** တိ အညဿ စိတ္တံ ဉတွာ ကထေန္တာနံ သုတွာ။ **ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒ** န္တိ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရဝသေန ဥပ္ပန္နံ ဝိပ္ပလပန္တာနံ သုတ္တပ္ပမတ္တာဒီနံ သဒ္ဒံ။ **သုတွာ**တိ တံ သုတွာ။ ယံ ဝိတက္ကယတော တဿ သော သဒ္ဒေါ ဥပ္ပန္နော, တဿ ဝသေန "ဧဝမ္ပိ တေ မနော"တိအာဒိသတိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – ဧကော ကိရ မနုဿော "အဍ္ဍံ ကရိဿာမီ"တိ ဂါမာ နဂရံ ဂစ္ဆန္တော နိက္ခန္တဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ "ဝိနိစ္ဆယသဘာယံ ရညော စ ရာဇမဟာမတ္တာနဉ္စ ဣဒံ ကထေဿာမိ ဣဒံ ကထေဿာမီ"တိ ဝိတက္ကေန္တော ရာဇကုလံ ဂတော ဝိယ ရညော ပုရတော ဌိတော ဝိယ အဍ္ဍကာရကေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ဝိယ စ အဟောသိ, တဿ တံ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရဝသေန နိစ္ဆရန္တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဧကော ပုရိသော "ကေနဋ္ဌေန ဂစ္ဆသီ"တိ အာဟ။ အဍ္ဍကမ္မေနာတိ။ ဂစ္ဆ, ဇယော တေ ဘဝိဿတီတိ။ သော ဂန္တွာ အဍ္ဍံ ကတွာ ဇယမေဝ ပါပုဏိ။

အပရောပိ ထေရော မောဋ္ဌိယကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိ။ အထ နံ နိက္ခမန္တံ ဧကာ အရိကာ အညဝိဟိတာ န အဒ္ဒသ။ သော ကမဒ္ဒတရေ ဌတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတွာ တံ ဒိသွာ ဝိတက္ကေန္တော အဂမာသိ။ ဂစ္ဆန္တောယေဝ စ "ကိံ နု ခေါ ကုရုမာနာ အရိကာ န အဒ္ဒသာ"တိ ဝစီဘေဒံ အကာသိ။ ပဿေ ဌိတော ဧကော ပုရိသော သုတွာ "တုမှေဟ, ဘန္တေ, မောဋ္ဌိယကမေ စရိတ္ထာ"တိ အာဟ။

မနောသင်္ခါရာ ပဏိဟိတာတိ စိတ္တသင်္ခါရာ သုဋ္ဌပိတာ။ **ဝိတက္ကေဿတီ** တိ ဝိတက္ကယိဿတိ ပဝတ္တယိဿတီတိ ပဇာနာတိ။ ပဇာနန္တော စ အာဂမနေန ဇာနာတိ, ပုဗ္ဗဘာဂေန ဇာနာတိ, အန္တောသမာပတ္တိယံ စိတ္တံ အပလောကေတွာ ဇာနာတိ။ **အာဂမနေန ဇာနာတိ** နာမ ကသိဏပရိကမ္မကာလေယေဝ "ယေနာကာရေနေသ ကသိဏဘာဝနံ အာရဒ္ဓေါ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝါ။ပေ.။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေဿတီ"တိ ဇာနာတိ။ **ပုဗ္ဗဘာဂေန ဇာနာတိ** နာမ ပဌမဝိပဿနာယ အာရဒ္ဓါယယေဝ ဇာနာတိ, "ယေနာကာရေန ဧသ ဝိပဿနံ အာရဒ္ဓေါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေဿတီ"တိ ဇာနာတိ။ **အန္တောသမာပတ္တိယံ စိတ္တံ ဩလောကေတွာ ဇာနာတိ** နာမ – "ယေနာကာရေန ဣမဿ မနောသင်္ခါရာ သုဋ္ဌပိတာ, ဣမဿ နာမ

စိတ္တဿ အနန္တရာ ဣမံ နာမ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေဿတိ, ဣတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဧတဿ ဟာနဘာဂိယော ဝါ သမာဓိ ဘဝိဿတိ ဌိတိဘာဂိယော ဝါ ဝိသေသဘာဂိယော ဝါ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော ဝါ, အဘိညာယော ဝါ နိဗ္ဗတ္တေဿတီ''တိ ဇာနာတိ။ တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနော စေတောပရိယဉာဏလာဘီ ပုထုဇ္ဇနာနံယေဝ စိတ္တံ ဇာနာတိ, န အရိယာနံ။ အရိယေသုပိ ဟေဋ္ဌိမော ဥပရိမဿ စိတ္တံ န ဇာနာတိ, ဥပရိမော ပန ဟေဋ္ဌိမဿ ဇာနာတိ။ ဧတေသု စ သောတာပန္နော သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ။ပေ.။ အရဟာ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ။ ဥပရိမော ဟေဋ္ဌိမံ န သမာပဇ္ဇတိ။ တေသဉှိ ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ သမာပတ္တိ တတ္ရူပပတ္တိယေဝ ဟောတိ။ **တထေဝ တံ ဟောတီ**တိ ဧတံ ဧကံသေန တထေဝ ဟောတိ။ စေတောပရိယဉာဏဝသေန ဉာတဉှိ အညထာဘာဝီ နာမ နတ္ထိ။

ဧဝံ ဝိတက္ကေထာတိ ဧဝံ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော ပဝတ္တေန္တာ ဝိတက္ကေထ။ **မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာ**တိ ဧဝံ ကာမဝိတက္ကာဒယော ပဝတ္တေန္တာ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ။ **ဧဝံ မနသိ ကရောထာ**တိ ဧဝံ အနိစ္စသညမေဝ, ဒုက္ခသညာဒီသု ဝါ အညတရံ မနသိ ကရောထ။ **မာ ဧဝ**န္တိ နိစ္စန္တိအာဒိနာ နယေန မာ မနသာ ကရိတ္ထ။ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ ပဉ္စကာမဂုဏရာဂံ ပဇဟထ။ **ဣဒဉ္စ ဥပသမ္ပဇ္ဇာ**တိ ဣဒံ စတုမဂ္ဂဖလပ္ပဘေဒံ လောကုတ္တရဓမ္မမေဝ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ပါပုဏိတွာ နိပ္ဖာဒေတွာ ဝိဟရထ။

မာယာသဟဓမ္မရူပံ ဝိယ ခါယတီတိ မာယာယ သမာနကာရဏဇာတိကံ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ မာယာကာရောပိ ဟိ ဥဒကံ ဂဟေတွာ တေလံ ကရောတိ, တေလံ ဂဟေတွာ ဥဒကန္တိ ဧဝံ အနေကရူပံ မာယံ ဒဿေတိ။ ဣဒမ္ပိ ပါဋိဟာရိယံ တထာရူပမေဝါတိ။ **ဣဒမ္ပိ မေ, ဘော ဂေါတမ, ပါဋိဟာရိယံ မာယာသဟဓမ္မရူပံ ဝိယ ခါယတီ**တိ စိန္တာမဏိကဝိဇ္ဇာသရိက္ခကတံ သန္ဓာယ ဧဝံ အာဟ။ စိန္တာမဏိကဝိဇ္ဇံ ဇာနန္တာပိ ဟိ အာဂန္တုကမေဝ ဒိသွာ "အယံ ဣဒံ နာမ ဝိတက္ကေန္တော အာဂတော"တိ ဇာနန္တိ။ တထာ "ဣဒံ နာမ ဝိတက္ကေန္တော ဌိတော, ဣဒံ နာမ ဝိတက္ကေန္တော နိသိန္နော, ဣဒံ နာမ ဝိတက္ကေန္တော နိပန္နော"တိ ဇာနန္တိ။

အဘိက္ကန္တတရန္တိ သုန္ဒရတရံ။ **ပဏီတတရ**န္တိ ဥတ္တမတရံ။ **ဘဝဉှိ ဂေါတမော အဝိတက္ကံ အဝိစာရ**န္တိ ဣဒံ ဗြာဟ္မဏော အဝသေသံ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယံ ဗာဟိရကန္တိ န ဂဏှာတိ။ ဣဒဉ္စ ပန သဗ္ဗံ သော ဗြာဟ္မဏော တထာဂတဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တောယေဝ အာဟ။ **အဒ္ဓါ ခော တျာယ**န္တိ ဧကံသေနေဝ တယာ အယံ။ **အာသဇ္ဇ ဥပနီယ ဝါစာ ဘာသိတာ**တိ မမ ဂုဏေ ဃဋ္ဋေတွာ မမေဝ ဂုဏာနံ သန္တိကံ ဥပနီတာ ဝါစာ ဘာသိတာ။ **အပိစ တျာဟံ ဗျာကရိဿာမီ**တိ အပိစ တေ အဟမေဝ ကထေဿာမီတိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

(၇) ၂. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. တိတ္ထာယတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. ဒုတိယဿ ပဌမေ **တိတ္ထာယတနာနီ** တိ တိတ္ထဘူတာနိ အာယတနာနိ, တိတ္ထိယာနံ ဝါ အာယတနာနိ။ တတ္ထ တိတ္ထံ ဇာနိတဗ္ဗံ, တိတ္ထကရာ ဇာနိတဗ္ဗာ, တိတ္ထိယာ ဇာနိတဗ္ဗာ, တိတ္ထိယသာဝကာ ဇာနိတဗ္ဗာ။ တိတ္ထံ နာမ ဒ္ဝါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ တိတ္ထကရာ နာမ တာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ဥပ္ပာဒကာ။ တိတ္ထိယာ နာမ ယေသံ တာ ဒိဋ္ဌိယော ရုစ္စန္တိ ခမန္တိ။ တိတ္ထိယသာဝကာ နာမ တေသံ ပစ္စယဒါယကာ။ **အာယတန**န္တိ "ကမ္ဗောဇော အဿာနံ အာယတနံ, ဂုန္နံ ဒက္ခိဏာပထော အာယတန"န္တိ ဧတ္ထ သဉ္ဇာတိဋ္ဌာနံ အာယတနံ နာမ။

> "မနောရမေ အာယတနေ၊ သေဝန္တိ နံ ဝိဟင်္ဂမာ။
> ဆာယံ ဆာယတ္ထိနော ယန္တိ၊ ဖလတ္ထံ ဖလဘောဇိနော"တိ။ (အ. နိ. ၅.၃၈) –

ဧတ္ထ သမောသရဏဋ္ဌာနံ။ "ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိမုတ္တာယတနာနီ"တိ (အ. နိ. ၅.၂၆) ဧတ္ထ ကာရဏံ။ တံ ဣဓ သဗ္ဗမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ သဉ္ဇာယမာနာ ဣမေသုယေဝ တီသု ဌာနေသု သဉ္ဇာယန္တိ, သမောသရဏမာနာပိ ဧတေသုယေဝ တီသု ဌာနေသု သမောသရန္တိ သန္နိပတန္တိ, ဒိဋ္ဌိဂတိကဘာဝေ စ နေသံ ဧတာနေဝ တီဏိ ကာရဏာနီတိ တိတ္ထဘူတာနိ သဉ္ဇာတိအာဒိနာ အတ္ထေန အာယတနာနီတိပိ တိတ္ထာယတနာနိ။ တေနေဝတ္ထေန တိတ္ထိယာနံ အာယတနာနီတိပိ တိတ္ထာယတနာနိ။ **သမနုယုဉ္ဇိယမာနာနီ** တိ ကာ နာမေတာ ဒိဋ္ဌိယောတိ ဧဝံ ပုစ္ဆိယမာနာနိ။ **သမနုဂ္ဂာဟိယမာနာနီ**တိ ကိံကာရဏာ ဧတာ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပန္နာတိ ဧဝံ သမ္မာ အနုဂ္ဂာဟိယမာနာနိ။ **သမနုဘာသိယမာနာနီ**တိ ပဋိနိဿဋ္ဌေထ ဧတာနိ ပါပကာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနီတိ ဧဝံ သမ္မာ အနုသာသိယမာနာနိ။ အပိစ တီဏိပိ ဧတာနိ အနုယောဂပုစ္ဆာဝေဝစနာနေဝ။ တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ – "သမနုယုဉ္ဇတီတိ ဝါ သမနုဂ္ဂာဟတီတိ ဝါ သမနုဘာသတီတိ ဝါ ဧသေသေ ဧကေ ဧကဋ္ဌေ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေ တညေဝါ"တိ။

ပရမ္ပိ ဂန္တွာ တိ အာစရိယပရမ္ပရာ လဒ္ဓိပရမ္ပရာ အတ္တဘာဝပရမ္ပရာတိ ဧတာသု ယံကိဉ္စိ ပရမ္ပရံ ဂန္တွာပိ။ **အကိရိယာယ သဏ္ဌဟန္တီ** တိ အကိရိယမတ္တေ သံတိဋ္ဌန္တိ။ "အမှာကံ အာစရိယော ပုဗ္ဗေကတဝါဒီ, အမှာကံ ပါစရိယော ပုဗ္ဗေကတဝါဒီ, အမှာကံ အာစရိယပါစရိယော ပုဗ္ဗေကတဝါဒီ။ အမှာကံ အာစရိယော ဣဿရနိမ္မာနဝါဒီ , အမှာကံ ပါစရိယော ဣဿရနိမ္မာနဝါဒီ, အမှာကံ အာစရိယပါစရိယော ဣဿရနိမ္မာနဝါဒီ။ အမှာကံ အာစရိယော အဟေတုအပစ္စယဝါဒီ, အမှာကံ ပါစရိယော အဟေတုအပစ္စယဝါဒီ, အမှာကံ အာစရိယပါစရိယော အဟေတုအပစ္စယဝါဒီ"တိ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာနိ ဟိ ဧတာနိ အာစရိယပရမ္ပရံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ "အမှာကံ အာစရိယော ပုဗ္ဗေကတလဒ္ဓိကော, အမှာကံ ပါစရိယော။ပေ။ အမှာကံ အာစရိယပါစရိယော အဟေတုအပစ္စယလဒ္ဓိကော"တိ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာနိ လဒ္ဓိပရမ္ပရံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ "အမှာကံ အာစရိယဿ အတ္တဘာဝေ ပုဗ္ဗေကတဟေတု, အမှာကံ ပါစရိယဿ။ပေ။ အမှာကံ အာစရိယပါစရိယဿ အတ္တဘာဝေ အဟေတု အပစ္စယော"တိ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာနိ အတ္တဘာဝပရမ္ပရံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ ဧဝံ ပန သုဒူရမ္ပိ ဂစ္ဆန္တာနိ အကိရိယမတ္တေယေဝ သဏ္ဌဟန္တိ, ဧကောပိ ဧတေသံ ဒိဋ္ဌိဂတိကာနံ ကတ္တာ ဝါ ကာရေတာ ဝါ န ပညာယတိ။

ပုရိသပုဂ္ဂလော တိ သတ္တော။ ကာမဉ္စ ပုရိသောတိပိ ဝုတ္တေ ပုဂ္ဂလောတိပိ ဝုတ္တေ သတ္တောယေဝ ဝုတ္တော ဟောတိ, အယံ ပန သမ္မုတိကထာ နာမ ယော ယထာ ဇာနာတိ, တဿ တထာ ဝုစ္စတိ။ **ပဋိသံဝေဒေတီ**တိ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပန္နံ ဇာနာတိ ပဋိသံဝိဒိတံ ကရောတိ, အနုဘဝတိ ဝါ။ **ပုဗ္ဗေကတဟေတူ** တိ ပုဗ္ဗေကတကာရဏာ, ပုဗ္ဗေကတကမ္မပစ္စယေနေဝ ပဋိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကမ္မဝေဒနဉ္စ ကိရိယဝေဒနဉ္စ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကံ ဝိပာကဝေဒနမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ယေ စ ဣမေ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သေမှသမုဋ္ဌာနာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာ သန္နိပါတိကာ ဥတုပရိဏာမဇာ ဝိသမပရိဟာရဇာ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ ကမ္မဝိပာကဇာ အာဗာဓာတိ အဋ္ဌ ရောဂါ ဝုတ္တာ, တေသု သတ္တ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကံ ဝိပာကဝေဒနံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ယေပိမေ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ အပရာပရိယာယဝေဒနီယန္တိ တယော ကမ္မရာသယော ဝုတ္တာ, တေသုပိ ဒွေ ပဋိဗာဟိတွာ ဧကံ အပရာပရိယာယကမ္မံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ယေပိမေ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယော ဝိပါကော ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယော အပရာပရိယာယဝေဒနီယောတိ တယော ဝိပါကရာသယော ဝုတ္

တာ, တေသုပိ ဒွေ ပဋ္ဌိဗာဟိတ္တ ကေံ အပရာပရိယာယဝိပာကမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ယေပိမေ ကုသလစေတနာ အကုသလစေတနာ ဝိပာကစေတနာ ကိရိယစေတနာတိ စတ္တာရော စေတနာရာသယော ဝုတ္တာ, တေသုပိ တယော ပဋ္ဌိဗာဟိတ္တ ကေံ ဝိပာကစေတနံယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။

ဣလ္ပသွရနိမ္မာနဟေတူ တိ ဣလ္ပသွရနိမ္မာနကာရဏာ, ဣလ္ပသွရေန နိမ္မိတတ္တာ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ အယံ ဟိ တေသံ အဓိပ္ပာယော – ဣမာ တိသ္သော ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တနာ ကတမူလကေန တ အာဏတ္တိမူလကေန တ ပုဗ္ဗေကတေန တ အဟေတုအပစ္စယာ တ ပဋ္ဌိသံဝေဒိတုံ နာမ န သက္ကာ, ဣလ္ပသွရနိမ္မာနကာရဏာယေဝ ပန ဣမာ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတီတိ။ ဧဝံဝါဒိနော ပနေတေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု ရောဂေသု ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ သဗ္ဗေ ပဋ္ဌိဗာဟန္တိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု စ တီသု ကမ္မရာသီသု တီသု ဝိပာကရာသီသု စတူသု စေတနာရာသီသု ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ သဗ္ဗေပိ ပဋ္ဌိဗာဟန္တိ။

အဟေတုအပစ္စယာတိ ဟေတုဉ္စ ပစ္စယဉ္စ ဝိနာ, အကာရဏေနေဝ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတီတိ အတ္ထော။ အယဉ္ဟိ နေသံ အဓိပ္ပာယော – ဣမာ တိသ္သော ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တနာ ကတမူလကေန တ အာဏတ္တိမူလကေန တ ပုဗ္ဗေကတေန တ ဣလ္ပသွရနိမ္မာနဟေတုနာ တ ပဋ္ဌိသံဝေဒိတုံ နာမ န သက္ကာ, အဟေတုအပစ္စယာယေဝ ပန ဣမာ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတီတိ။ ဧဝံဝါဒိနော ပနေတေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု ရောဂါဒီသု ဧကမ္ပိ အသမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ သဗ္ဗံ ပဋ္ဌိဗာဟန္တိ။

ဧဝံ သတ္တာ မာတိကံ နိက္ခိပိတ္တ ဣဒါနိ တံ ဝိဘဇိတ္တ ဒဿေတုံ **တတြ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ ဝဒါမီ**တိ လဒ္ဓိပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ဧဝံ ဝဒါမီတိ ဒဿေတိ။ လဒ္ဓိဉ္ဟိ အပ္ပတိဋ္ဌာပေတွာ နိဂ္ဂယှမာနာ လဒ္ဓိတော လဒ္ဓိံ သင်္ကမန္တိ, ဘော ဂေါတမ, န မယံ ပုဗ္ဗေကတတံ ဝဒာမာတိအာဒီနိ ဝဒန္တိ။ လဒ္ဓိယာ ပန ပတိဋ္ဌာပိတာယ သင် ကမိတုံ အလဘန္တာ သုနိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ, တသ္မာ နေသံ လဒ္ဓိပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ဧဝံ ဝဒါမီတိ အာဟ။ **တေနဟာယသ္မန္တော**တိ တေန ဟိ အာယသ္မန္တော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒိ ဧတံ သစ္စံ, ဧဝံ သန္တေ တေန တုမှာကံ တဒေန။ **ဟဏာတိပါတိနော ဘဝိဿန္တိ ပုဗ္ဗေကတဟေတူ**တိ ယေ ကေစိ လောကေ ဟဏံ အတိပာတေန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ပုဗ္ဗေကတဟေတု ဟဏာတိပါတိနော ဘဝိဿန္တိ။ ကိံကာရဏာ? န ဟိ ဟဏာတိပါတကမ္မံ အတ္တနာ ကတမူလကေန န အာဏတ္တိမူလကေန န ဣလ္ပသွရနိမ္မာနဟေတုနာ န အဟေတုအပစ္စယာ သက္ကာ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတုံ, ပုဗ္ဗေကတဟေတုယေဝ ပဋ္ဌိသံဝေဒေတီတိ အယံ တေ လဒ္ဓိ။ ယထာ စ ဟဏာတိပါတိနော, ဧဝံ ဟဏာတိပါတာ ဝိရမန္တာပိ ပုဗ္ဗေကတဟေတုယေဝ ဝိရမိဿန္တီတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ တေသံယေဝ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ တေသံ နိဂ္ဂဟံ အာရောပေတိ။ ဣမိနာ နယေန **အဒိန္နာဒာယိနော**တိအာဒီသုပိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆတံ န္တိ သာရဘာဝေန ဂဏှန္တာနံ။ **ဆန္ဒော** တိ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒော။ **ဣဒံ တ ကရဏီယံ ဣဒံ တ အကရဏီယန္တိ** တွေ အယံ အဓိပ္ပာယော – ဣဒံ တ ကရဏီယန္တိ ကတ္တဗ္ဗဿ ကရဏတ္ထာယ, ဣဒံ တ အကရဏီယန္တိ အကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏတ္ထာယ ကတ္တုကမျတာ တ ပစ္စတ္တပုရိသကာရော တ န ဟောတိ။ ဆန္ဒဝါယာမေသု တ အသန္တေသု "ဣဒံ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိပိ "ဣဒံ န ကတ္တဗ္ဗ"န္တိပိ န ဟောတိ။ **ဣတိ ကရဏီယာကရဏီယေ ခေါ ပန သစ္စတော ထေတတော အနုပလဗ္ဘိယမာနေ**တိ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗေ စ အကတ္တဗ္ဗေ စ ဘူတတော ထိရတော အပညာယမာနေ အလဗ္ဘမာနေ။ ယဒိ ဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ကာတုံ အကတ္တဗ္ဗတော စ ဝိရမိတုံ လဘေယျ ယ, ကရဏီယာကရဏီယံ သစ္စတော ထေတတော ဥပလဗ္ဘေယျ။ ယသ္မာ ပန ဥဘယမ္ပိ တံ ဧသ နုပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တံ သစ္စတော ထေတတော န ဥပလဗ္ဘတိ, ဧဝံ တသ္မိံ စ အနုပလဗ္ဘိယမာနေတိ အတ္ထော။ **မုဋ္ဌဿတီန** န္တိ နဋ္ဌဿတီနံ ဝိဿဋ္ဌဿတီနံ။ **အနာရက္ခာနံ ဝိဟရတ** န္တိ ဆသု ဒွါရေသု နိရာရက္ခာနံ ဝိဟရန္တာနံ။ **န ဟောတိ ပစ္စတ္တံ သဟဓမ္မိကော သမဏဝါဒေါ**တိ ဧဝံ ဘူတာနံ တုမှာကံ တ အညေသံ တ မယံ သမဏာတိ ပစ္စတ္တံ သကာရဏော သမဏဝါဒေါ န ဟောတိ န ဣဇ္ဈတိ။ သမဏာပိ ဟိ ပုဗ္ဗေကတကာရဏာယေဝ ဟောန္တိ, အဿမဏာပိ ပုဗ္ဗေကတကာရဏာယေဝာတိ။ **သဟဓမ္မိကော** တိ သကာရဏော။ **နိဂ္ဂဟော ဟောတီ**တိ မမ နိဂ္ဂဟော ဟောတိ, တေ ပန နိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တီတိ။

ဧဝံ ပုဗ္ဗေကတဝါဒိနော နိဂ္ဂဟေတွာ ဣဒါနိ ဣလ္ပသွရနိမ္မာနဝါဒိနော နိဂ္ဂဟေတုံ **တတြ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေကတဝါဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော, တထာ အဟေတုကဝါဒေပိ။

ဧဝံ ဣမေသံ တိတ္ထာယတနာနံ ပရမ္ပိ ဂန္တွာ အကိရိယာယ သဏ္ဌဟနဘာဝေန တုစ္ဆဘာဝံ အနိယျာနိကဘာဝံ, အသာရဘာဝေန ထုသကောဋ္ဋနသဒိသတံ အာပဇ္ဇနဘာဝေန အဂ္ဂိသညာယ ဓမမာနခဇ္ဇုပနကသရိက္ခတံ တံဒိဋ္ဌိကာနံ ပုရိမဿပိ မဇ္ဈိမဿပိ ပစ္ဆိမဿပိ အတ္တဒဿနတာယ အဘာဝေန အန္ဓဝေဏူပမတံ သဒ္ဒမတ္တကေနေဝ တာနိ ဂဟေတွာ သာရဒိဋ္ဌိကာနံ ပထဝိယံ ပတိတဿ ဗေလုဝပက္ကဿ ဒဒ္ဒဘာယိတသဒ္ဒံ သုတွာ "ပထဝီ သံဝဋ္ဋမာနာ အာဂစ္ဆတီ"တိ သညာယ ပလာယန္တေန သသကေန သရိက္ခဘာဝဉ္စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနာ ဒေသိတဿ ဓမ္မဿ သာရဘာဝဉ္စေဝ နိယျာနိကဘာဝဉ္စ ဒဿေတုံ **အယံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနိဂ္ဂဟိတော**တိ အညေဟိ အနိဂ္ဂဟိတော နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျော။ **အသံကိလိဋ္ဌော** တိ နိက္ကိလေသော ပရိသုဒ္ဓေါ, "သံကိလိဋ္ဌံ နံ ကရိဿာမာ"တိ ပဝတ္တေဟိပိ တထာ ကာတုံ အသက္ကုဏေယျော။ **အနုပဝဇ္ဇော** တိ ဥပဝါဒဝိနိမုတ္တော။ **အပ္ပဋိကုဋ္ဌော** တိ "ကိံ ဣမိနာ ဟရထ န"န္တိ ဧဝံ အပ္ပဋိဗာဟိတော, အနုပက္ကုဋ္ဌော တ။ **ဝိညူဟီ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ။ အပဏ္ဍိတာနဉ္ဟိ အဇာနိတွာ ကထေန္တာနံ ဝစနံ အပ္ပမာဏံ။ တသ္မာ ဝိညူဟီတိ အာဟ။

ဣဒါနိ တဿ ဓမ္မဿ ဒဿနတ္ထံ "ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆံ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာ ဆ ဓာတုယော"တိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ ယထာပဋိပာဋိယာ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော ပုန **ဣမာ ဆ ဓာတုယော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဓာတုယော**တိ သဘာဝါ။ နိဇ္ဇီဝနိဿတ္တသဘာဝပ္ပကာသကော ဟိ သဘာဝေါ ဓာတွေဝ နာမ။ **ဖဿာယတနာနီ** တိ ဝိပါကဖဿာနံ အာကရဋ္ဌေန အာယတနာနိ။ **မနောပဝိစာရာ**တိ ဝိတက္ကဝိစာရပါဒေဟိ အဋ္ဌာရသသု ဌာနေသု မနဿ ဥပဝိစာရာ။

ပထဝီဓာတူတိ ပတိဋ္ဌာဓာတု။ **အာပောဓာတူ**တိ အာဗန္ဓနဓာတု။ **တေဇောဓာတူ**တိ ပရိပါစနဓာတု။ **ဝါယောဓာတူ**တိ ဝိတ္ထမ္ဘနဓာတု။ **အာကာသဓာတူ**တိ အသမ္ဖုဋ္ဌဓာတု။ **ဝိညာဏဓာတူ**တိ ဝိဇာနနဓာတု။ ဧဝမိဒံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ အာဂတံ။ တံ ခေါ ပနေတံ သင်္ခေပတော အာဂတဋ္ဌာနေ သင်္ခေပတောပိ ဝိတ္ထာရတောပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိတ္ထာရတော အာဂတဋ္ဌာနေ သင်္ခေပတော ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဝိတ္ထာရတောဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမသ္မိံ ပန တိတ္ထာယတနသုတ္တေ ဣဒံ သင်္ခေပတော ဆဓာတုဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဂတံ။ တံ ဥဘယထာပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သင်္ခေပတော ဆဓာတုဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဘိက္ခု ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ – ပထဝီဓာတု အာပောဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, အာကာသဓာတု ဥပါဒါရူပံ။ ဧကသ္မိံ စ ဥပါဒါရူပေ ဒိဋ္ဌေ သေသာနိ တေဝီသတိ ဒိဋ္ဌာနေဝါတိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာနိ။ ဝိညာဏဓာတူတိ စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟောတိ, တေန သဟဇာတာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖဿော စ စေတနာ စ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ ဣမေ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ နာမ။ စတ္တာရိ ပန မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါရူပံ ရူပက္ခန္ဓော နာမ။ တတ္ထ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ နာမံ, ရူပက္ခန္ဓော ရူပန္တိ နာမဉ္စ ရူပဉ္စာတိ ဒွေယေဝ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, တတော ဥဒ္ဓံ သတ္တော ဝါ ဇီဝေါ ဝါ နတ္ထီတိ ဧဝံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော သင်္ခေပတော ဆဓာတုဝသေန အရဟတ္တသမ္ပာပကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိတ္ထာရတော ပရိဂ္ဂဏှန္တော ပန စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အာကာသဓာတုပရိဂ္ဂဟာနုသာရေန တေဝီသတိ ဥပါဒါရူပါနိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ အထ နေသံ ပစ္စယံ ဥပပရိက္ခန္တော ပုန စတ္တာရေဝ မဟာဘူတာနိ ဒိသွာ တေသု ပထဝီဓာတု ဝီသတိကောဋ္ဌာသာ, အာပောဓာတု ဒွါဒသ, တေဇောဓာတု စတ္တာရော, ဝါယောဓာတု ဆကောဋ္ဌာသာတိ ကောဋ္ဌာသဝသေန သမောဓာနေတွာ ဒွါစတ္တာလီသ မဟာဘူတာနိ စ ဝဝတ္ထပေတွာ တေသု တေဝီသတိ ဥပါဒါရူပါနိ ပက္ခိပိတွာ ပဉ္စသဋ္ဌိ ရူပါနိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တာနိ စ ဝတ္ထုရူပေန သဒ္ဓိံ ဆသဋ္ဌိ ဟောန္တီတိ ဆသဋ္ဌိ ရူပါနိ ပဿတိ။ ဝိညာဏဓာတု ပန လောကိယစိတ္တဝသေန ဧကာသီတိ စိတ္တာနိ။ တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဝိညာဏက္ခန္ဓော နာမ ဟောတိ။ တေဟိ သဟဇာတာ ဝေဒနာဒယောပိ တတ္တကာယေဝါတိ ဧကာသီတိ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, ဧကာသီတိ သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဧကာသီတိ စေတနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ ဣမေ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာ တေဘူမကဝသေန ဂယှမာနာ စတုဝီသာဓိကာနိ တီဏိ ဓမ္မသတာနိ ဟောန္တီတိ ဣတိ ဣမေ စ အရူပဓမ္မာ ဆသဋ္ဌိ စ ရူပဓမ္မာတိ သဗ္ဗေပိ သမောဓာနေတွာ နာမဉ္စ ရူပဉ္စာတိ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဟောန္တိ, တတော ဥဒ္ဓံ သတ္တော ဝါ ဇီဝေါ ဝါ နတ္ထီတိ နာမရူပဝသေန ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဝဝတ္ထပေတွာ တေသံ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ တဏှာပစ္စယာ ကမ္မပစ္စယာ အာဟာရပစ္စယာတိ ဧဝံ ပစ္စယံ ဒိသွာ "အတီတေပိ ဣမေဟိ ပစ္စယေဟိ ဣဒံ ဝဋ္ဋံ ပဝတ္တိတ္ထ, အနာဂတေပိ ဧတေဟိ ပစ္စ

ယေဟိ ပဝတ္တိသ္သတိ, တေရဟိပိ တေဟိယေဝ ပဝတ္တတီ''တိ တီသု ကာလေသု ကင်္ခါ ဝိတရိတ္ဝာ အနုက္ကမေန ပဋ္ဌိ ပဋ္ဌမာနော အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ။ ဧဝံ ဝိတ္ထာရတောပိ ဆဓာတုဝသေန အရဟတ္တသမ္ပာပကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုံ ဖဿာယတန န္တိ သုဝဏ္ဏာဒီနံ သုဝဏ္ဏာဒိအာကရော ဝိယ ဒွေဝ စက္ခုဝိညာဏာနိ ဒွေဝ သမ္ပဋိစ္ဆနာနိ တီ ဏိ သန္တီရဏာနီတိ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ဝိညာဏေဟိ သဟဇာတာနံ သတ္တန္နံ ဖဿာနံ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန အာကရောတိ အာယတနံ။ **သောတံ ဖဿာယတန** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **မနော ဖဿာယတန** န္တိ တွေ ပန ဒွတ္တိံသတိ ဝိပာ ကဖဿာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဟိဒံ ဆဖဿာယတနာနံ ဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဂတံ။ တံ သင်္ခေပတောပိ ဝိတ္ထာရ တောပိ ကထေတဗ္ဗံ။ သင်္ခေပတော တာဝ – တွေ ဟိ ပုရိမာနိ ပဉ္စ အာယတနာနိ ဥပာဒါရူပံ, တေသု ဒိဋ္ဌေသု အဝသေ သံ ဥပာဒါရူပံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ ဆဋ္ဌံ အာယတနံ စိတ္တံ, တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟောတိ, တေန သဟဇာတာ ဝေဒနာဒ ယော သေသာ တယော အရူပက္ခန္ဓာတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သင်္ခေပတော စ ဝိတ္ထာရတော စ အရဟတ္တသမ္ပာပကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ပဿိတ္ဝာ။ **သောမနဿဋ္ဌာနိယ** န္တိ သောမနဿဿ ကာရဏဘူ တံ။ **ဥပဝိစရတီ**တိ တတ္ထ မနံ စာရေန္တော ဥပဝိစရတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော ။ တွေ စ ဣင်္ဂဋ္ဌ တ ဟောတု အ နိဋ္ဌံ တ, ယံ ရူပံ ဒိသွာ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ **သောမနဿဋ္ဌာနိယံ** နာမ။ ယံ ဒိသွာ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ **ဒေါမနဿဋ္ဌာနိယံ** နာမ။ ယံ ဒိသွာ ဥပေက္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ **ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဒ္ဒာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဣဒံ သင်္ခေပတော ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဂတံ။ တံ ခော ပနေတံ သင်္ခေပတော အာဂတဋ္ဌာနေ သင်္ခေပ တောပိ ဝိတ္ထာရတောပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိတ္ထာရတော အာဂတဋ္ဌာနေ သင်္ခေပတော ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣမသ္မိံ ပန တိတ္ထာယတနသုတ္တေ ဣဒံ သင်္ခေပတော အဋ္ဌာရသမနောပဝိစာရဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဂတံ။ တံ သင်္ခေပတောပိ ဝိတ္ထာရတောပိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ သင်္ခေပတော တာဝ – စက္ခု သောတံ ဃာနံ ဇိဝှာ ကာယော, ရူပံ သဒ္ဒော ဂန္ဓော ရသောတိ ဣမာနိ နဝ ဥ ပာဒါရူပါနိ, တေသု ဒိဋ္ဌေသု သေသံ ဥပာဒါရူပံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ တီဏိ မဟာဘူတာနိ, တေဟိ ဒိဋ္ဌေဟိ စတု တ္ထံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ မနော ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တေန သဟဇာတာ ဝေဒနာဒယော တယော အရူပက္ခန္ဓာတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္ တနယေနေဝ သင်္ခေပတော စ ဝိတ္ထာရတော စ အရဟတ္တသမ္ပာပကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အရိယသစ္စာနီတိ အရိယဘာဝကရာနိ, အရိယပဋိဝိဒ္ဓါနိ တ သစ္စာနိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ပဒံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၂၉) ပကာသိတံ။ **ဆန္နံ, ဘိက္ခဝေ, ဓာတူန** န္တိ ဣဒံ ကိမတ္ထံ အာရဒ္ဓံ? သုခာဝဗောဓနတ္ ထံ။ ယဿ ဟိ တထာဂတော ဒွတ္တိံသပဒံ ပစ္စယာဝဋ္ဋံ ကထေတုကာမော ဟောတိ, တဿ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိံ ဝဋ္ဋံ ဒဿ္ သေတိ။ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ ဝဋ္ဋသ္မိံ ဟိ ဒဿိတေ ကထေတုမ္ပိ သုခံ ဟောတိ ပရံ အဝဗောဓေ ဥတုမ္ပီတိ သုခာဝဗောဓန တ္ထံ ဣဒမာရဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဆန္နံ ဓာတူန** န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံယေဝ ပထဝီဓာတုအာဒီနံ။ **ဥပာဒါယာ**တိ ပဋိစ္စ။ ဧတေန ပစ္စယမတ္တံ ဒဿေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''ဆဓာတုပစ္စယာ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတီ''တိ။ က သ္သ ဆန္နံ ဓာတူနံ ပစ္စယေန, ကိံ မာတု, ဥဒာဟု ပိတုတိ? န မာတု န ပိတု, ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဏှနကသတ္တဿေဝ ပန ဆန္ နံ ဓာတူနံ ပစ္စယေန ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ နာမ ဟောတိ။ ဂဗ္ဘော စ နာမေသ နိရယဂဗ္ဘော တိရစ္ဆာနယောနိဂဗ္ဘော ပေတ္တိဝိသယဂဗ္ဘော မနုဿဂဗ္ဘော ဒေဝဂဗ္ဘောတိ နာနပ္ပကာရော ဟောတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ မနုဿဂဗ္ဘော အဓိပ္ပေတော။ **အဝက္ကန္တိ ဟောတီ** တိ ဩက္ကန္တိ နိဗ္ဗတ္တိ ပာတုဘာဝေါ ဟောတိ, ကထံ ဟောတီတိ? တိဏ္ဏံ သ န္နိပာတေန။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> ''တိဏ္ဏံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သန္နိပာတာ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ ? ဣဓ မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, မာတာ စ န ဥတုနီ ဟောတိ, ဂန္ဓဗ္ဗော စ န ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ။ နေဝ တာဝ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ ဣဓ မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတိ, ဂန္ဓဗ္ဗော စ န ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ, နေဝ တာဝ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, မာတာပိတရော စ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတိ, ဂန္ဓဗ္ဗော စ ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ။ ဧဝံ တိဏ္ဏံ သန္နိပာတာ ဂဗ္ဘဿာဝက္ကန္တိ ဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၀၈)။

ဩကန္တိယာ **သတိ နာမရူပန္တိ** “ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ”န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝတ္ထုဒသကံ ကာယဒသကံ ဘာဝဒသကံ တယော အရူပိနော ခန္ဓာတိ တေတ္တိံသ ဓမ္မာ ဂဟိတာ, ဣမသ္မိံ ပန “ဩကန္တိယာ သတိ နာမရူပ”န္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဝိညာဏက္ခန္ဓမ္ပိ ပက္ခိပိတွာ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စတုတ္တိံသ ဓမ္မာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန**န္တိအာဒီဟိ ယထေဝ ဩကန္တိယာ သတိ နာမရူပပါတုဘာဝတော ဒဿိတော, ဧဝံ နာမရူပေ သတိ သဠာယတနပါတုဘာဝတော, သဠာယတနေ သတိ ဖဿပါတုဘာဝတော, ဖဿေ သတိ ဝေဒနာပါတုဘာဝတော ဒဿိတော။

ဝေဒိယမာနဿာ တိ ဧတ္ထ ဝေဒနံ အနုဘဝန္တောပိ ဝေဒိယမာနောတိ ဝုစ္စတိ ဇာနန္တောပိ။ “ဝေဒိယာမဟံ, ဘန္တေ, ဝေဒိယတီတိ မံ သဒ္ဓော ဓာရေတူ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဧတ္ထ ဟိ အနုဘဝန္တော ဝေဒိယမာနော နာမ, “သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒိယာမီတိ ပဇာနာတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၁၃; ဒီ. နိ. ၂.၃၈၀; ဝိဘ. ၃၆၃) ဧတ္ထ ဇာနန္တော။ ဣဓာပိ ဇာနန္တော အဓိပ္ပေတော။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ပညပေမီ** တိ ဧဝံ ဇာနန္တဿ သတ္တဿ “ဣဒံ ဒုက္ခံ ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, နတ္ထိ ဣတော ဥဒ္ဓံ ဒုက္ခ”န္တိ ပညပေမိ ဗောဓေမိ ဇာနာပေမိ။ **အယံ ဒုက္ခသမုဒယော**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ ဒုက္ခာဒီသု အယံ သန္နိဋ္ဌာနကထာ – ဌပေတွာ ဟိ တဏှံ တေဘူမကာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခံ နာမ, တဿေဝ ပဘာဝိကာ ပုဗ္ဗတဏှာ ဒုက္ခသမုဒယော နာမ, တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ သစ္စာနံ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓော ဒုက္ခနိရောဓော နာမ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ နာမ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဩကန္တိယာ သတိ နာမရူပန္တိ ကထေန္တောပိ ဝေဒိယမာနဿ ဇာနမာနဿေဝ ကထေသိ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနန္တိ ကထေန္တောပိ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿောတိ ကထေန္တောပိ, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာတိ ကထေန္တောပိ, ဝေဒိယမာနဿ ခေါ ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ပညပေမီတိ ကထေန္တောပိ , အယံ ဒုက္ခသမုဒယောတိ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ပညပေမီတိ ကထေန္တောပိ ဝေဒိယမာနဿ ဇာနမာနဿေဝ ကထေသိ။

ဣအနိ တာနိ ပဋိဟဋိယာ ဌပိတာနိ သစ္စာနိ ဝိတ္ထာရေန္တော **ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၃၇) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ “ဒုက္ခသမုဒယံ အရိယသစ္စံ ယာယံ တဏှာ ပောနောဗ္ဘဝိကာ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၃၃; ဒီ. နိ. ၂.၄၀၀; ဝိဘ. ၂၀၃) ဣမာယ တန္တိယာ အာဂတံ, ဣဓ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ ပစ္စယာကာရဝသေန။ တတ္ထ စ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ “ယော တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော”တိ (မ. နိ. ၁.၁၃၄; ဒီ. နိ. ၂.၄၀၁; ဝိဘ. ၂၀၄) ဣမာယ တန္တိယာ အာဂတံ, ဣဓ “အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ”တိ ပစ္စယာကာရနိရောဓဝသေန။

တတ္ထ **အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိ အသေသဝိရာဂေန စ အသေသနိရောဓေန စ။ ဥဘယမ္ပေတံ အညမညဝေဝစနမေဝ။ **သင်္ခါရနိရောဓော** တိ သင်္ခါရာနံ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓော ဟောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမေဟိ ပန ပဒေဟိ ယံ အာဂမ္မ အဝိဇ္ဇာဒယော နိရုဇ္ဈန္တိ, အတ္ထတော တံ နိဗ္ဗာနံ ဒီပိတံ ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနဉှိ အဝိဇ္ဇာနိရောဓောတိပိ သင်္ခါရနိရောဓောတိပိ ဧဝံ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ နိရောဓနာမေန ကထီယတိ။ **ကေဝလဿာ** တိ သကလဿ။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခရာသိဿ။ **နိရောဓော ဟောတီ**တိ အပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇာဒီနံ နိရောဓော နာမ ခီဏာကာရောပိ ဝုစ္စတိ အရဟတ္တမ္ပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ, တသ္မာ ဣဓ ခီဏာကာရဒဿနဝသေန ဒွတ္တိံသသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ, ဒွတ္တိံသသုယေဝ နိဗ္ဗာနံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတီ** တိ ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနမေဝ သန္ဓာယ ဣဒန္တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌင်္ဂိကော** တိ န အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ ဝိနိမုတ္တော အညော မဂ္ဂေါ နာမ အတ္ထိ။ ယထာ ပန ပဉ္စင်္ဂိကံ တူရိယန္တိ ဝုတ္တေ ပဉ္စင်္ဂမတ္တမေဝ တူရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ အဋ္ဌင်္ဂိကမတ္တမေဝ မဂ္ဂေါ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနိဂ္ဂဟိတော** တိ န နိဂ္ဂဟိတော။ နိဂ္ဂဏှန္တော ဟိ ဟာပေတွာ ဝါ ဒဿေတိ ဝဍ္ဍေတွာ ဝါ တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဝါ။ တတ္ထ ယသ္မာ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ “န ဣမာနိ စတ္တာရိ, ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ”တိ ဧဝံ ဟာပေတွာပိ “ပဉ္စ ဝါ ဆ ဝါ”တိ ဧဝံ ဝဍ္ဍေတွာပိ “န ဣမာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, အညာနေဝ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီ”တိ ဒဿေတုံ န သက္ကာ။ တသ္မာ အယံ ဓမ္မော အနိဂ္ဂဟိတော နာမ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၂. ဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. ဒုတိယေ **အမာတာပုတ္တိကာနီ** တိ မာတာ စ ပုတ္တော စ မာတာပုတ္တံ, ပရိတ္တာတုံ သမတ္ထဘာဝေန နတ္ထိ ဧတ္ထ မာတာပုတ္တန္တိ အမာတာပုတ္တိကာနိ။ **ယန္တိ** ယသ္မိံ သမယေ။ **တတ္ထ မာတာပိ ပုတ္တံ နပ္ပဋိလဘတီ** တိ တသ္မိံ အဂ္ဂိဘယေ ဥပ္ပန္နေ မာတာပိ ပုတ္တံ ပဿိတုံ န လဘတိ, ပုတ္တောပိ မာတရံ ပဿိတုံ န လဘတီတိ အတ္ထော။ **ဘယံ ဟောတီ**တိ စိတ္တုတြာသဘယံ ဟောတိ။ **အဋဝိသင်္ကောပေ** တိ အဋဝိယာ သင်္ကောပေ။ အဋဝီတိ စေတ္ထ အဋဝိဝါသိနော စောရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဒါ ဟိ တေ အဋဝိတော ဇနပဒံ ဩတရိတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော ပဟရိတွာ ဝိလုမ္ပန္တိ, တဒါ အဋဝိသင်္ကောပေါ နာမ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **စက္ကသမာရူဠှာ** တိ ဧတ္ထ ဣရိယာပထစက္ကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ယာနစက္ကမ္ပိ။ ဘယသ္မိံ ဟိ သမ္ပတ္တေ ယေသံ ယာနကာနိ အတ္ထိ, တေ အတ္တနော ပရိက္ခာရဘဏ္ဍံ တေသု အာရောပေတွာ ပလာယန္တိ။ ယေသံ နတ္ထိ , တေ ကာဇေန ဝါ အာဒါယ သီသေန ဝါ ဥက္ခိပိတွာ ပလာယန္တိယေဝ။ တေ စက္ကသမာရူဠှာ နာမ ဟောန္တိ။ **ပရိယာယန္တီ** တိ ဣတော စိတော စ ဂစ္ဆန္တိ။ **ကဒါစီ**တိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ကာလေ။ **ကရဟစီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **မာတာပိ ပုတ္တံ ပဋိလဘတီ** တိ အာဂစ္ဆန္တံ ဝါ ဂစ္ဆန္တံ ဝါ ကေသ္မိံ ဌာနေ နိလီနံ ဝါ ပဿိတုံ လဘတိ။ **ဥဒကဝါဟကော**တိ နဒီပူရော။ **မာတာပိ ပုတ္တံ ပဋိလဘတီ** တိ ကုလ္လေ ဝါ ဥဠုမ္ပေ ဝါ မတ္တိကာဘာဇနေ ဝါ အရုက္ခန္ဓေ ဝါ လဂ္ဂံ ဝုယှမာနံ ပဿိတုံ ပဋိလဘတိ, သောတ္ထိနာ ဝါ ပုန ဥတ္တရိတွာ ဂါမေ ဝါ အရညေ ဝါ ဌိတံ ပဿိတုံ လဘတီတိ။

ဧဝံ ပရိယာယတော အမာတာပုတ္တိကာနိ ဘယာနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိပ္ပရိယာယေန ဒဿေန္တော **တီဏိမာနီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇရာဘယန္တိ** ဇရံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – “ဇရံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥတြာသော။ ဗျာဓိံ ပဋိစ္စ, မရဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥတြာသော”တိ (ဝိဘ. ၉၂၁)။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၃. ဝေနာဂပုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. တတိယေ **ကောသလေသူ**တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **စာရိကံ စရမာနော**တိ အဒ္ဓါနဂမနံ ဂစ္ဆန္တော။ စာရိကာ စ နာမေသာ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာ ဟောတိ တုရိတစာရိကာ စ အတုရိတစာရိကာ စာတိ။ တတ္ထ ဒူရေပိ ဗောဓနေယျပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ တဿ ဗောဓနတ္ထာယ သဟသာ ဂမနံ **တုရိတစာရိကာ** နာမ ။ သာ မဟာကဿပပစ္စုဂ္ဂမနာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယံ ပန ဂါမနိဂမပဋိပါဋိယာ ဒေဝသိကံ ယောဇနဒ္ဓယောဇနဝသေန ပိဏ္ဍပါတစရိယာဒီဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ ဂမနံ, အယံ **အတုရိတစာရိကာ** နာမ။ ဣမံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ – “စာရိကံ စရမာနော”တိ။ ဝိတ္ထာရေန ပန စာရိကာကထာ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၅၄) ဝုတ္တာ။ **ဗြာဟ္မဏဂါမော**တိ ဗြာဟ္မဏာနံ သမောသရဏဂါမောပိ ဗြာဟ္မဏဂါမောတိ ဝုစ္စတိ, ဗြာဟ္မဏာနံ ဘောဂဂါမောပိ။ ဣဓ သမောသရဏဂါမော ဗြာဟ္မဏဝသနဂါမောတိ အဓိပ္ပေတော။ **တဒဝသရီ**တိ တတ္ထ အဝသရိ, သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဝိဟာရော ပနေတ္ထ အနိယာမိတော။ တသ္မာ တဿ အဝိဒူရေ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကော ဧကော ဝနသဏ္ဍော အတ္ထိ, သတ္ထာ တံ ဝနသဏ္ဍံ ဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဿောသု န္တိ သုဏိံသု ဥပလဘိံသု, သောတဒွါရသမ္ပတ္တဝစနနိဂ္ဃောသာနုသာရေန ဇာနိံသု။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏတ္ထေ, ပဒပူရဏမတ္တေ ဝါ နိပါတော။ တတ္ထ အဝဓာရဏတ္ထေန “အဿောသုံ ဧဝ, န တေသံ ကောစိ သဝနန္တရာယော အဟောသီ”တိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဒပူရဏေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ။

ဣဒါနိ ယမတ္ထံ အဿောသုံ, တံ ပကာသေတုံ **သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သမိတပါပတ္တာ **သမဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ခလူ**တိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော။ **ဘော**တိ တေသံ အညမညံ အာလပနမတ္တံ။ **ဂေါတမော**တိ ဘဂဝတော ဂေါတ္တဝသေန ပရိဒီပနံ, တသ္မာ “သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော”တိ ဧတ္ထ သမဏော ကိရ, ဘော, ဂေါတမဂေါတ္တောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သကျပုတ္တော** တိ ဣဒံ ပန ဘဂဝတော ဥစ္စာကုလပရိဒီပနံ။ **သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော** တိ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဘာဝပရိဒီပနံ, ကေနစိ ပါရိဇုညေန အနဘိဘူတော အပရိက္ခီဏံယေဝ တံ ကုလံ ပဟာယ သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ ခေါ ပနာ**တိ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တဿ ခေါ ပန ဘောတော ဂေါတမဿာတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏော** တိ ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတော, သေဋ္ဌ

ဒွောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒော** တိ ကိတ္တိယေဝ, ထုတိဃောသော တ။ **အဗ္ဘုဂ္ဂတော** တိ သဒေဝကံ လောကံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဥဂ္ဂတော။ ကိန္တိ? **ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ။ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ**တိ။ တတြာယံ ပဒသမ္ဗန္ဓော – သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ, ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ။ ဣတိပိ ဘဂဝါတိ။ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ "အာရကတ္တာ, အရီနံ အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ပာပကရဏေ ရဟာဘာဝါတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ သော ဘဂဝါ အရဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ သဗ္ဗာနေဝ တာနိ ပဒါနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၅-၁၂၇) ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ တတော နေသံ ဝိတ္ထာရော ဂဟေတဗ္ဗော။

သော ဣမံ လောကန္တိ သော ဘဝံ ဂေါတမော ဣမံ လောကံ, ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ နိဒဿေတိ။ **သဒေဝကန္တိ** သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ။ ဧဝံ သဟ မာရေန **သမာရကံ**။ သဟ ဗြဟ္မုနာ **သဗြဟ္မကံ**။ သဟ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ**။ ပဇာတတ္တာ **ပဇာ,** တံ ပဇံ။ သဟ ဒေဝမနုဿေဟိ **သဒေဝမနုဿံ**။ တတ္ထ သဒေဝကဝစနေန ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, သမာရကဝစနေန ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ, သဗြဟ္မကဝစနေန ဗြဟ္မကာယိကာဒိဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ, သဿမဏဗြာဟ္မဏိဝစနေန သာသနဿ ပစ္စတ္ထိကပစ္စာမိတ္တသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏံ, သမိတပါပဗာဟိတပါပသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏဉ္စ, ပဇာဝစနေန သတ္တလောကဂ္ဂဟဏံ, သဒေဝမနုဿဝစနေန သမ္မုတိဒေဝအဝသေသမနုဿဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတ္ထ တီဟိ ပဒေဟိ ဩကာသလောကေန သဒ္ဓိံ သတ္တလောကော, ဒွီဟိ ပဇာဝသေန သတ္တလောကောဝ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော နယော – သဒေဝကဂ္ဂဟဏေန အရူပါဝစရလောကော ဂဟိတော, သမာရကဂ္ဂဟဏေန ဆကာမာဝစရဒေဝလောကော, သဗြဟ္မကဂ္ဂဟဏေန ရူပီဗြဟ္မလောကော, သဿမဏဗြာဟ္မဏာဒိဂ္ဂဟဏေန စတုပရိသဝသေန, သမ္မုတိဒေဝေဟိ ဝါ သဟ မနုဿလောကော, အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော ဝါ။ ဟောရာဏာ ပနာဟု – **သဒေဝကန္တိ** ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သမာရကန္တိ** မာရေန သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သဗြဟ္မက** န္တိ ဗြဟ္မေဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ တိဘဝူပဂေ သတ္တေ တီဟာကာရေဟိ တီသု ပဒေသု ပက္ခိပိတွာ ပုန ဒွီဟိ ပဒေဟိ ပရိယာဒာတုံ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿ** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ တေန တေနာကာရေန တေဓာတုကမေဝ ပရိယာဒိန္နန္တိ။

သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီ တိ **သယန္တိ** သာမံ, အပရနေယျော ဟုတွာ။ **အဘိညာ**တိ အဘိညာယ, အဓိကေန ဉာဏေန ဉတွာတိ အတ္ထော။ **သစ္ဆိကတွာ** တိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ , ဧတေန အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါ ကတော။ **ပဝေဒေတီ**တိ ဗောဓေတိ ဉာပေတိ ပကာသေတိ။

သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ပရိယောသာနကလျာဏ န္တိ သော ဘဂဝါ သတ္တေသု ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဟိတွာပိ အနုတ္တရံ ဝိဝေကသုခံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တဉ္စ ခေါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဒေသေန္တော အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရမေဝ ဒေသေတိ, အာဒိမှိပိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတိ, မဇ္ဈေပိ, ပရိယောသာနေပိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ အတ္ထိ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ, အတ္ထိ သာသနဿ။ **ဒေသနာယ** တာဝ စတုပ္ပဒိကာယပိ ဂါထာယ ပဌမပါဒေါ အာဒိ နာမ, တတော ဒွေ မဇ္ဈံ နာမ, အန္တေ ဧကော ပရိယောသာနံ နာမ။ ဧကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ နိဒါနံ အာဒိ, ဣဒမဝေါစာတိ ပရိယောသာနံ, ဥဘိန္နံ အန္တရာ မဇ္ဈံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ ပဌမာနုသန္ဓိ အာဒိ, အန္တေ အနုသန္ဓိ ပရိယောသာနံ, မဇ္ဈေ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ဗဟူ ဝါ မဇ္ဈမေဝ။

သာသနဿ သီလသမာဓိဝိပဿနာ အာဒိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တော ပန အရိယမဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ နာမ။ ဖလဉ္စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပရိယောသာနံ နာမ။ "တသ္မာတိဟ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မစရိယံ ဧတံပရံ ဧတံပရိယောသာန"န္တိ ဧတ္ထ ဖလံ ပရိယောသာနန္တိ ဝုတ္တံ။ "နိဗ္ဗာနောဂဓဉှိ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ နိဗ္ဗာနပရာယဏံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာန"န္တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၆) ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနန္တိ

ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အဓိပ္ပေတံ။ ဘဂဝတာ ဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေ
ေတွာ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ပရိယောသာနေ နိဗ္ဗာနံ ဒဿေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္
ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏ''န္တိ။ တသ္မာ အညောပိ ဓမ္မကထိကော ဓမ္မံ ကထေန္တော –

''အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေယျ၊ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ။
ပရိယောသာနမှိ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိကသဏ္ဌိတီ''တိ။

သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနန္တိ ယဿ ဟိ ယာဂုဘတ္တဣတ္ထိပုရိသာဒိဝဏ္ဏနာနိဿိတာ ဒေသနာ ဟောတိ, န သော
သာတ္ထံ ဒေသေတိ။ ဘဂဝါ ပန တထာရူပံ ဒေသနံ ပဟာယ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိနိဿိတံ ဒေသနံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ
''သာတ္ထံ ဒေသေတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပန ဒေသနာ ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာ ဝါ သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာ ဝါ သဗ္ဗဝိ
ဿဋ္ဌဗျဉ္ဇနာ ဝါ သဗ္ဗနိဂ္ဂဟိတဗျဉ္ဇနာ ဝါ, တဿ ဒမိဠကိရာတယဝနာဒိမိလက္ခာနံ ဘာသာ ဝိယ ဗျဉ္ဇနပာရိပူ
ရိယာ အဘာဝတော အဗျဉ္ဇနာ နာမ ဒေသနာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန –

''သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃရဿံ၊ လဟုကံ ဂရုကဉ္စ နိဂ္ဂဟီတံ။
သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါ''တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနံ အမက္ခေတွာ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနမေဝ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ ''သဗျဉ္ဇနံ က
တွာ ဒေသေတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ကေဝလပရိပုဏ္ဏ**န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**န္တိ သကလာဓိဝစနံ။ **ပရိပုဏ္ဏ**န္တိ အနူနာဓိကဝစ
နံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သကလပရိပုဏ္ဏမေဝ ဒေသေတိ, ဧကဒေသနာပိ အပရိပုဏ္ဏာ နတ္ထီတိ။ **ပရိသုဒ္ဓ**န္တိ နိရုပ
က္ကိလေသံ။ ယော ဟိ ''ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ နိဿာယ လာဘံ ဝါ သက္ကာရံ ဝါ လဘိဿာမီ''တိ ဒေသေတိ, တဿ အပ
ရိသုဒ္ဓာ ဒေသနာ နာမ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန လောကာမိသနိရပေက္ခော ဟိတဖရဏေနေဝ မေတ္တာဘာဝနာယ မုဒုဟဒယော
ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေန စိတ္တေန ဒေသေတိ။ တသ္မာ ပရိသုဒ္ဓံ ဒေသေတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေ
တီ**တိ ဧတ္ထ ဗြဟ္မစရိယန္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလံ သာသနံ။ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ သော
ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ.။ ပရိသုဒ္ဓံ, ဧဝံ ဒေသေန္တော စ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလသာသနဗြဟ္
မစရိယံ ပကာသေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မဘူတံ စရိယံ, ဗြဟ္မ
ဘူတာနံ ဝါ ဗုဒ္ဓါဒီနံ စရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သာဓု ခော ပနာတိ သုန္ဒရံ ခော ပန, အတ္ထာဝဟံ သုခါဝဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထာရူပါနံ အရဟတ**န္တိ ယ
ထာရူပေါ သော ဘဝံ ဂေါတမော, ဧဝရူပါနံ အနေကေဟိပိ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿေဟိ ဒုလ္လဘဒဿနာနံ ဗျာမ
ပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တေဟိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတေဟိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝရေဟိ သမာကိဏ္ဏ
မနောရမသရီရာနံ အနပ္ပကဒဿနာနံ အတိမဓုရဓမ္မနိဂ္ဃောသာနံ ယထာဘူတဂုဏာဓိဂမေန လောကေ အရဟန္တောတိ
လဒ္ဓသဒ္ဒာနံ အရဟတံ။ **ဒဿနံ ဟောတီ**တိ ပသာဒသောမ္မာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟော
တိ။ သစေ ပန အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတေန ဗြဟ္မဿရေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ဧကပဒမ္ပိ သောတုံ လဘိဿာမ, သာဓု
တရံယေဝ ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယံ ကတွာ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ**တိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ပဟာယ တုဋ္ဌ
မာနသာ အဂမံသု။ **အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ**တိ ဧတေ ဥဘတောပက္ခိကာ, တေ ဧဝံ စိန္တေသုံ – ''သစေ နော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ
စောဒေဿန္တိ 'ကသ္မာ တုမှေ သမဏံ ဂေါတမံ ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, တေသံ 'ကိံ အဉ္ဇလိကရဏမတ္တေနာပိ ဝန္ဒိတံ
ဟောတီ'တိ ဝက္ခာမ ။ သစေ နော သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ 'ကသ္မာ ဘဂဝန္တံ န ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, 'ကိံ သီသေန ဘူ
မိံ ပဟရန္တေနေဝ ဝန္ဒိတံ ဟောတိ။ နနု အဉ္ဇလိကမ္မမ္ပိ ဝန္ဒနာ ဧဝါ'တိ ဝက္ခာမာ''တိ။

နာမဂေါတ္တန္တိ, ''ဘော ဂေါတမ, အဟံ အသုကဿ ပုတ္တော ဒတ္တော နာမ မိတ္တော နာမ ဣဓာဂတော''တိ
ဝဒန္တာ နာမံ သာဝေန္တိ နာမ။ ''ဘော ဂေါတမ, အဟံ ဝါသေဋ္ဌော နာမ ကစ္စာနော နာမ ဣဓာဂတော''တိ ဝဒန္တာ ဂေါ
တ္တံ သာဝေန္တိ နာမ။ ဧတေ ကိရ ဒလိဒ္ဒါ ဇိဏ္ဏကုလပုတ္တာ ''ပရိသမဇ္ဈေ နာမဂေါတ္တဝသေန ပာကဋာ ဘဝိဿာ
မာ''တိ ဧဝံ အကံသု။ ယေ ပန **တုဏှီဘူတာ** နိသီဒိံသု, တေ ကေရာဋိကာ စေဝ အန္ဓဗာလာ စ။ တတ္ထ ကေရာဋိကာ ''ဧကံ
ဒွေ ကထာသလ္လာပေ ကရောန္တော ဝိဿာသိကော ဟောတိ, အထ ဝိဿာသေ သတိ ဧကံ ဒွေ ဘိက္ခာ အဒာတုံ န

ယုတ္တ”န္တိ တတော အတ္တာနံ မောစေန္တော တုဏှီဘူတာ နိသီဒန္တိ။ အန္ဓဗာလာ အညာဏတာယေဝ အဝက္ခိတ္တမတ္တိကာပိဏ္ဍာ ဝိယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တုဏှီဘူတာ နိသီဒန္တိ။

ဝေနာဂပုရိကောတိ ဝေနာဂပုရဝါသီ။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ပါဒန္တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂါ တထာဂတဿ သရီရံ ဩလောကေန္တော အသီတိအနုဗျဉ္ဇနသမုဇ္ဇလေဟိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတံ သရီရာ နိက္ခမိတွာ သမန္တတော အသီတိဟတ္ထပ္ပဒေသံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတာဟိ ဆဗ္ဗဏ္ဏာဟိ ဃနဗုဒ္ဓရံသီဟိ သမ္ပရိဝါရိတံ တထာဂတဿ သရီရံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတဝိမှယော ဝဏ္ဏံ ဘဏန္တော ဧဝံ “အစ္ဆရိယံ, ဘော ဂောတမာ”တိ အာဒိဝစနံ အဝေါစ။

တတ္ထ **ယာဝဉ္စိဒ**န္တိ အဓိမတ္တပ္ပမာဏပရိစ္ဆေဒဝစနမေတံ။ တဿ ဝိပ္ပသန္နပဒေန သမ္ဗန္ဓော။ ယာဝဉ္စ ဝိပ္ပသန္နာနိ အဓိမတ္တဝိပ္ပသန္နာနီတိ အတ္ထော။ **ဣန္ဒြိယာနီ**တိ စက္ခာဒီနိ ဆ ဣန္ဒြိယာနိ။ တဿ ဟိ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ ပတိဋ္ဌိတောကာသဿ ဝိပ္ပသန္နတံ ဒိသွာ တေသံ ဝိပ္ပသန္နတာ ပါကဋာ အဟောသိ။ ယသ္မာ ပန ဿ မနော ဝိပ္ပသန္နေယေဝ ဟောတိ, အဝိပ္ပသန္နစိတ္တာနဉှိ ဣန္ဒြိယပ္ပသာဒေါ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာဿ မနိန္ဒြိယပ္ပသာဒေါပိ ပါကဋော အဟောသိ။ တံ သော ဝိပ္ပသန္နတံ ဂဟေတွာ “ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနီ”တိ အာဟ။ **ပရိသုဒ္ဓေါ**တိ နိမ္မလော။ **ပရိယောဒါတော**တိ ပဘဿရော။ **သာရဒံ ဗဒရပဏ္ဍု**န္တိ သရဒကာလေ ဇာတံ နာတိသုပရိပက္ကံ ဗဒရံ။ တဉှိ ပရိသုဒ္ဓဉ္စေဝ ဟောတိ ပရိယောဒါတဉ္စ။ **တာလပက္က**န္တိ သုပရိပက္ကတာလဖလံ။ **သမ္ပတိ ဗန္ဓနာ ပမုတ္တ**န္တိ တံ ခဏညေဝ ဗန္ဓနာ ပမုတ္တံ။ တဿ ဟိ ဗန္ဓနမူလံ အပနေတွာ ပရမ္မုခံ ကတွာ ဖလကေ ဌပိတဿ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ဌာနံ ဩလောကေန္တာနံ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒါတံ ဟုတွာ ခါယတိ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ ။ **နေက္ခံ ဇမ္ဗောနဒ**န္တိ သုရတ္တဝဏ္ဏဿ ဇမ္ဗောနဒသုဝဏ္ဏဿ ဃဋိကာ။ **ဒက္ခကမ္မာရပုတ္တသုပရိကမ္မကတ**န္တိ ဒက္ခေန သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တေန သုဋ္ဌု ကတပရိကမ္မံ။ **ဥက္ကာမုခေ သုကုသလသမ္ပဟဋ္ဌ**န္တိ သုဝဏ္ဏကာရဥဒ္ဓနေ ပစိတွာ သုကုသလေန သုဝဏ္ဏကာရေန ဃဋ္ဋနပရိမဇ္ဇနဟံသနေန သုဋ္ဌု ပဟဋ္ဌံ သုပရိမဒ္ဒိတန္တိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တ**န္တိ အဂ္ဂိနာ ပစိတွာ ဒီပိဒာဌာယ ဃံသိတွာ ဂေရုကပရိကမ္မံ ကတွာ ရတ္တကမ္ဗလေ ဌပိတံ။ **ဘာသတေ**တိ သဉ္ဇာတဩဘာသတာယ ဘာသတေ။ **တပတေ**တိ အန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသနတာယ တပတေ။ **ဝိရောစတီ**တိ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ဟုတွာ ဝိရောစတိ, သောဘတီတိ အတ္ထော။

ဥစ္စာသယနမဟာသယနာနီတိ ဧတ္ထ အတိက္ကန္တပ္ပမာဏံ ဥစ္စာသယနံ နာမ, အာယတဝိတ္ထတံ အကပ္ပိယဘဏ္ဍံ မဟာသယနံ နာမ။ ဣမာနိ တာနိ ဒဿေန္တော **သေယျထိဒံ, အာသန္ဒီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာသန္ဒီ**တိ အတိက္ကန္တပ္ပမာဏံ အာသနံ။ **ပလ္လင်္ကော**တိ ပါဒေသု ဝါဠရူပါနိ ဌပေတွာ ကတော။ **ဂေါနကော**တိ ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝော။ စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ ကိရ တဿ လောမာနိ။ **စိတ္တကော**တိ ဝါနစိတ္တံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ပဋိကာ**တိ ဥဏ္ဏာမယော သေတတ္ထရကော။ **ပဋလိကာ**တိ ဃနပုပ္ဖော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရကော, ယော အာမလကပဋ္ဋောတိပိ ဝုစ္စတိ။ **တူလိကာ**တိ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ။ **ဝိကတိကာ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပဝိစိတြော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရကော။ **ဥဒ္ဒလောမီ**တိ ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ ကေစိ ဧကတော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဧကန္တလောမီ**တိ ဧကတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ ကေစိ ဥဘတော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖန္တိ ဝဒန္တိ။ **ကဋ္ဋိဿ**န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ **ကောသေယျ**န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတမေဝ ကောသိယသုတ္တမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ **ကုတ္တက**န္တိ သောဠသန္နံ နာဋကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဟတ္ထတ္ထရာ**ဒယော ဟတ္ထိပိဋ္ဌာဒီသု အတ္ထရဏကအတ္ထရကာ စေဝ ဟတ္ထိရူပါဒီနိ ဒဿေတွာ ကတအတ္ထရကာ စ။ **အဇိနပ္ပဝေဏီ**တိ အဇိနစမ္မေဟိ မဉ္စပ္ပမာဏေန သိဗ္ဗိတွာ ကတပ္ပဝေဏီ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

နိကာမလာဘီတိ အတိကာမလာဘီ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတလာဘီ။ **အကိစ္ဆလာဘီ**တိ အဒုက္ခလာဘီ။ **အကသိရလာဘီ**တိ ဝိပုလလာဘီ မဟန္တလာဘီ, ဥဠာရုဠာရာနေဝ လဘတိ မညေတိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ အယံ ကိရ ဗြာဟ္မဏော သယနဂရုကော, သော ဘဂဝတော ဝိပ္ပသန္နိန္ဒြိယာဒိတံ ဒိသွာ “အဒ္ဓါ ဧသ ဧဝရူပေသု ဥစ္စာသယနမဟာသယနေသု နိသီဒတိ စေဝ နိပဇ္ဇတိ စ။ တေနဿ ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော”တိ မညမာနော ဣမံ သေနာသနဝဏ္ဏံ ကထေသိ။

လဒ္ဓာ စ ပန န ကပ္ပန္တီ တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကပ္ပတိ။ သုဒ္ဓကောသေယ္ယဉှိ မဇ္ဈေပိ အတ္ထရိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကေနကာဒယော စ ဘူမတ္ထရဏပရိဘောဂေန, အာသန္ဒိယာ ဟဒေ ဆိန္ဒိတ္ဝာ, ပလ္လင္ကဿ ဝါဠေ ဘိန္ဒိတ္ဝာ, တူလိကံ ဝိဇဋေတွာ "ဗိမ္ဗောဟနဉ္စ ကာတုံ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇) ဝစနတော ဣမာနိပိ ဧကေန ဝိဓာနေန ကပ္ပန္တိ။ အကပ္ပိယံ ပန ဥပါဒာယ သဗ္ဗာနေဝ န ကပ္ပန္တီတိ ဝုတ္တာနိ။

ဝနန္တညေဝ ပဝိသာမီ တိ အရညံယေဝ ပဝိသာမိ။ **ယဒေဝတ**တိ ယာနိယေဝ။ **ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ** တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပါဒေန္တော ဥဇုံ ကာယံ ဌပေတွာ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပေတွာ, ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ တ က တွာတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – "ပရီတိ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော။ မုခန္တိ နိယျာနဋ္ဌော။ သတီတိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော။ တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄)။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ** တိ ပဋိလဘိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဝိဟရာမိ။ **ဧဝံဘူတောတိ** ဧဝံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု အညတရသမင်္ဂီ ဟုတွာ။ **ဒိဗ္ဗော မေ သော တသ္မိံ သမယေ စင်္ကမော ဟောတီ**တိ စတ္တာရိ ဟိ ရူပဇ္ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတွာ စင်္ကမန္တဿ စင်္ကမော ဒိဗ္ဗစင်္ကမော နာမ ဟောတိ, သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ စင်္ကမန္တဿာပိ စင်္ကမော ဒိဗ္ဗစင်္ကမောယေဝ။ ဌာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တထာ ဣတရေသု ဒွီသု ဝိဟာရေသု။

သော ဧဝံ ပဇာနာမိ "ရာဂေါ မေ ပဟီနော"တိ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီနရာဂမေဝ ဒဿေန္တော "သော ဧဝံ ပဇာနာမိ ရာဂေါ မေ ပဟီနော"တိ အာဟ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမိနာ ပန ကိံ ကထိတံ ဟောတီတိ? ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ, ပစ္စဝေက္ခဏာယ ဖလသမာပတ္တိ ကထိတာ။ ဖလသမာပတ္တိဉှိ သမာပန္နဿပိ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿာပိ စင်္ကမာဒယော အရိယစင်္ကမာဒယော ဟောန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၄. သရဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. စတုတ္ထေ **ရာဇဂဟေတိ** ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ** တိ ဂိဇ္ဈသဒိသာနိဿ ကူဋာနိ, ဂိဇ္ဈာ ဝါ တဿ ကူဋေသု ဝသန္တီတိ ဂိဇ္ဈကူဋော, တသ္မိံ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ။ ဧတေနဿ ရာဇဂဟံ ဂောစရဂါမံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ။ ဂိဇ္ဈကူဋသ္မိဉှိ တထာဂတံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရော ကာရိတော, ဂိဇ္ဈကူဋဝိဟာရောတွေဝဿ နာမံ။ တတ္ထာယံ တသ္မိံ သမယေ ဝိဟရတီတိ။ **သရဘော နာမ ပရိဗ္ဗာဇကော အစိရပက္ကန္တော ဟောတီ** တိ သရဘောတိ ဧဝံနာမကော ပရိဗ္ဗာဇကော ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ ပက္ကန္တော ဟောတိ, အဝုနာ ဝိဗ္ဘန္တောတိ အတ္ထော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟိ လောကေ ဥပ္ပန္နေ တိတ္ထိယာ နဋ္ဌလာဘသက္ကာရာ အဟေသုံ, တိဏ္ဏံ ရတနာနံ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ယထာဟ –

> "တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ အညတိတ္ထိယာ ပန ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ အဂရုကတာ အမာနိတာ အပူဇိတာ န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန"န္တိ (ဥဒာ.၁၄; သံ.နိ.၁.၂.၇၀)။

တေ ဧဝံ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ ပဉ္စသတမတ္တာ ဧကသ္မိံ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ သန္နိပတိတွာ သမ္မန္တယိံသု – "ဘော, မယံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟတလာဘသက္ကာရာ ဇာတာ, သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာနဉ္စဿ ဧကံ အဝဏ္ဏံ ဥပဓာရေထ, အဝဏ္ဏံ ပတ္ထရိတွာ ဧတဿ သာသနံ ဂရဟိတွာ အမှာကံ လာဘသက္ကာရံ ဥပ္ပာဒေဿာမာ"တိ။ တေ ဝဇ္ဇံ ဩလောကေန္တာ – "တီသု ဒွာရေသု အာဇီဝေ စာတိ စတူသု ပိ ဌာနေသု သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဇ္ဇံ ပဿိတုံ န သက္ကာ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ဌာနာနိ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဩလောကေထာ"တိ အာဟံသု။ အထ နေသံ အန္တရေ ဧကော ဧဝမာဟ – "အဟံ အညံ န ပဿာမိ, ဣမေ အနုဝဿမာသံ သန္နိပတိတွာ ဒွတ္တိံသာကာရနာနိ ပိဓာယ သာမဏေရာနမ္ပိ ပဝေသနံ န ဒေန္တိ။ ဓီဝိတသဒိသာပိ ဥပဋ္ဌာကာ ဒဋ္ဌုံ န လဘန္တိ, အာဝဋ္ဋနိမာယံ ဩသာရေတွာ ဩသာရေတွာ ဇနံ အာဝဋ္ဋေတွာ အာဝဋ္ဋေတွာ ခါဒန္တိ။ သစေ တံ မယံ အာဟ

ရိတုံ သက္ကိဿာမ, ဧဝံ နော လာဘာသက္ကာရဥပ္ပာဒေါ ဘဝိဿတီ''တိ။ အပရောပိ ဝေမေဝ ဝဒန္တော ဥဋ္ဌာသိ။ သဗ္ဗေ ဧဝံ ပေတာ အဟေသုံ။ တတော အာဟံသု – ''ယော တံ အာဟရိတုံ သက္ကိဿတိ, တံ မယံ အမ္ဟာကံ သမယေ ဇေဋ္ဌကံ ကရိဿာမာ''တိ။

တတော ကောဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ''တုမှံ သက္ကိဿသိ, တုမှံ သက္ကိဿသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အဟံ န သက္ကိဿာမိ, အဟံ န သက္ကိဿာမီ''တိ ဗဟူဟိ ဝုတ္တေ သရဘံ ပုစ္ဆိံသု – ''တုမှံ သက္ကိဿသိ အာစရိယာ''တိ။ သော အာဟ – ''အဂရု ဧတံ အာဟရိတုံ, သစေ တုမှေဟ အတ္တနော ကထာယ ဌတွာ မံ ဇေဋ္ဌကံ ကရိဿထာ''တိ။ အဂရု ဧတမာစရိယ အာဟရ, တုမှံ ကတောယေဝတသိ အမှေဟိ ဇေဋ္ဌကောတိ။ သော အာဟ – ''တံ အာဟရန္တေန ထေရနေတွာ တ ဝိလုမ္ပိတွာ တ အာဟရိတုံ န သက္ကာ, သမဏာဿ ပန ဧတမဿ သာဝကဿဒိသေန ဟုတွာ တဿ သာဝကေ ဝန္ဒိတွာ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ ဧတေသံ ပတ္တေ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ အာဟရိတုံ သက္ကာ။ ရုစ္စတိ ဧဝ ဧတဿ ဗ္ဗေကဿ ကိရိယာ''တိ။ ယံကိဉ္စိ ကတွာ အာဟရိတွာ စ နော ဒေဟီတိ။ ဧဝန ဟိ မံ ဒိသွာ အပဿန္တာ ဝိယ ဘဝေယျာ ထာတိ ပရိဗ္ဗာဇကောနံ သညံ ဒတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဟတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဂိဇ္ဈကူဋမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဟဒေ ဝန္ဒိ။ ဘိက္ခူ အာဟံသု – ''အညေ ပရိဗ္ဗာဇကာ စဏ္ဍာ ဖရုသာ, အယံ ပန သန္တော ဘဝိဿတိ ပသန္နော''တိ။ ဘန္တေ, တုမှေဟ ဥတွာ ယုတ္တဋ္ဌာနသမ္ဘိယေဝ ပဗ္ဗဇိတာ, မယံ ပန အနုပဓာရေတွာ အတိတ္တေနေဝ ပက္ခန္တာ အနိယျာနိကမဂ္ဂေ ဝိစရာမာတိ။ သော ဧဝံ ဝတွာ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ပုနပ္ပုနံ ဝန္ဒတိ, နှဟာနောဒကာဒီနိ ပဋိယာဒေတိ, ဒန္တကဋ္ဌံ ကပ္ပိယံ ကရောတိ, ဟဒေ ဓောဝတိ မက္ခေတိ, အတိရေကဘတ္တံ လဘိတွာ ဘုဉ္ဇတိ။

တံ ဣမိနာ နီဟာရေန ဝသန္တံ ဧကော မဟာထေရော ဒိသွာ, ''ပရိဗ္ဗာဇက, တုမှံ သဒ္ဓော ပသန္နော, ကိံ န ပဗ္ဗဇ သီ''တိ။ ကော မံ, ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေဿတိ။ မယဉ္စဟိ စိရကာလံ ဘဒန္တာနံ ပစ္စတ္ထိကာ ဟုတွာ ဝိစရိမှာတိ။ ထေ ရော ''သစေ တုမှံ ပဗ္ဗဇိတုကာမော, အဟံ တံ ပဗ္ဗာဇေဿာမီ''တိ ဝတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌ ဌာယ နိရန္တရံ ဝတ္တပဋိဝတ္တမကာသိ။ အထ နံ ထေရော ဝတ္တေ ပသီဒိတွာ နစိရသ္သေဝ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ သော ဥ ပေါသထဒိဝသေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထဂ္ဂံ ပဝိသိတွာ ဘိက္ခူ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ပါတိမောက္ခံ ပဂ္ဂဏှ န္တေ ဒိသွာ ''ဣမိနာ နီဟာရေန ဩသာရေတွာ ဩသာရေတွာ လောကံ ခာဒန္တိ, ကတိပါဟေန ဟရိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ သော ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ ဥပဇ္ဈာယံ ဝန္ဒိတွာ, ''ဘန္တေ, ကော နာမေသ အယံ ဓမ္မော''တိ ပုစ္ဆိ။ ပါတိမောက္ခော နာမ, အာဝုသောတိ။ ဥတ္တမဓမ္မော ဧသ, ဘန္တေ, ဘဝိဿတီတိ။ အာမ, အာဝုသော, သကလသာသနဓာရဏီ အယံ သိက္ခာတိ။ ဘန္တေ, သစေ ဧသ သိက္ခာဓမ္မော ဥတ္တမော, ဣမမေဝ ပဌမံ ဂဏှာမီတိ။ ဂဏှာဟာဝုသောတိ ထေရော သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော ဂဏှန္တော ပရိဗ္ဗာဇကေ ပဿိတွာ ''ကီဒိသံ အာစရိယာ''တိ ပုစ္ဆိတော, ''အာဝုသော, မာ စိန္တယိတ္ထ, ကတိပါဟေန အာဟရိဿာမီ''တိ ဝတွာ နစိရသ္သေဝ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဥပဇ္ဈာယံ အာဟ – ''ဧတ္တကမေဝ, ဘန္တေ, ဥဒာဟု အညမ္ပိ အတ္ထီ''တိ။ ဧတ္တကမေဝ, အာဝုသောတိ။

သော ပုနဒိဝသေ ယထာနိဝတ္ထဟရုတောဝ ဂဟိတနီဟာရေနေဝ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂိဇ္ဈကူဋာ နိက္ခမ္မ ပရိဗ္ဗာဇ ကာရာမံ အဂမာသိ။ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဒိသွာ ''ကီဒိသံ, အာစရိယ, နာသက္ကိတ္ထ မညေ အာဝဋ္ဋနိမာယံ အာဟရိတု''န္တိ တံ ပရိတရယိံသု။ မာ စိန္တယိတ္ထ, အာဝုသော, အာဟဋ္ဋာ မေ အာဝဋ္ဋနိမာယာ, ဣတော ပဋ္ဌာယ အမ္ဟာကံ လာဘာသက္ကာ ရော မဟာ ဘဝိဿတိ။ တုမှေဟ အညမညံ သမဂ္ဂ ဟောထ, မာ ဝိတဒံ အကတ္ထာတိ။ သစေ ဧဝ, အာစရိယ, သုဂ္ဂဟိ တာ, အမှေဟပိ နံ ဒေဟီတိ။ သော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပါတိမောက္ခံ ဩသာရေသိ။ အထ ဧဝ သဗ္ဗေပိ – ''ထေ, ဘော, နဂရေ ဝိစရန္တာ သမဏာဿ ဂေါတမဿ အဝဏ္ဏံ ကထေဿာမာ''တိ အနုက္ကမဋ္ဌိတေသုယေဝ နဂရဒွါရေ သု ဒွါရသမီပံ ဂန္တွာ ဝိဝဋ္ဋေန ဒွါရေန သဗ္ဗပဌမံ ပဝိသိံသု။ ဧဝံ သလိင်္ဂေနေဝ အပက္ကန္တံ တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ သန္ဓာယ – ''သရဘော နာမ ပရိဗ္ဗာဇကော အစိရပက္ကန္တော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။

တံ ဒိဝသံ ပန ဘဂဝတ ပစ္ဆူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော ဣဒံ အဒ္ဒသ – ''အဇ္ဇ သရဘော ပရိဗ္ဗာဇကော နဂရေ ဝိစရိတွာ ပကာသနီယကမ္မံ ကရိဿတိ, တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အဝဏ္ဏံ ကထေန္တော ဝိသံ သိဉ္စိတွာ ပရိဗ္ဗာဇ ကာရာမံ ဂမိဿတိ, အဟမ္ပိ တတ္ထေဝ ဂမိဿာမိ, စတဿောပိ ပရိသာ တတ္ထေဝ ဩသရိဿန္တိ။ တသ္မိံ သမာ ဂမေ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပိဝိဿန္တီ''တိ။ တတော ''တဿ ဩကာသော ဟောတု, ယထာရုစိ ယာ အဝဏ္ဏံ ပတ္ထရတူ''တိ စိန္တေတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ''အာနန္ဒ, အဋ္ဌာရသသု မဟာဝိဟာရေသု

ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မယာ သဒ္ဓိံယေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ အာရောစေဟီ”တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ ဘိက္ခူ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သတ္ထာရမေဝ ပရိဝါရယိံသု။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အာဒာယ ဒွါရဂါမသမီပေယေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိ။ သရဘောပိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ နဂရံ ပဝိဋ္ဌော တတ္ထ တတ္ထ ပရိသမဇ္ဈေ ရာဇဒွါရဝီထိစတုက္ကာဒီသု စ ဂန္တွာ “အညာတော မယာ သမဏာနံ သကျပုတ္တိယာနံ ဓမ္မော”တိအာဒီနိ အဘာသိ။ တံ သန္ဓာယ **သော ရာဇဂဟေ ပရိသတိ ဧဝံ ဝါစံ ဘာသတီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အညာတော**တိ ဉာတော အဝဗုဒ္ဓေါ, ဟကင္ဍံ ကတွာ ဥဂ္ဂဟိတောတိ ဒီပေတိ။ **အညာယာ**တိ ဇာနိတွာ။ **အပက္ကန္တော**တိ သလိင်္ဂေနေဝ အပက္ကန္တော။ သစေ ဟိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာသနေ ကောစိ သာရော အဘဝိဿ, နာဟံ အပက္ကမိဿံ။ တဿ ပန သာသနံ အသာရံ နိဿာရံ, အာဝဋ္ဋနိမာယံ ဩသာရေတွာ သမဏာ လောကံ ခါဒန္တီတိ ဧဝမတ္ထံ ဒီပေန္တော ဧဝမာဟ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူတိ အထ ဧဝံ တသ္မိံ ပရိဗ္ဗာဇကေ ဘာသမာနေ အရညတသိနော ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ “အသုကဋ္ဌာနံ နာမ သတ္ထာ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ ဂတော”တိ အဇာနန္တာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ တေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အဿောသု**န္တိ သုဏိံသု။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ**တိ “ဣမံ ကာရဏံ ဒသဗလဿ အာရောစေဿာမာ”တိ ဥပသင်္ကမိံသု။

သိပ္ပိနိကာတီရန္တိ **သိပ္ပိနိကာ**တိ ဧဝံနာမိကာယ နဒိယာ တီရံ။ **အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာ**တိ ကာယင်္ဂဝါစင်္ဂါနိ အစောပေတွာ အဗ္ဘန္တရေ ခန္တိံ ဓာရေတွာ စိတ္တေနေဝ အဓိဝါသေသီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ အဓိဝါသေတွာ ပန စိန္တေသိ – “ကိံ နု ခေါ အဇ္ဇ မယာ သရဘဿ ဝါဒံ မဒ္ဒိတုံ ဂစ္ဆန္တေန ဧကကေန ဂန္တဗ္ဗံ, ဥဒါဟု ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတေနာ”တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – သစာဟံ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဂမိဿာမိ, မဟာဇနော ဧဝံ စိန္တေဿတိ – “သမဏော ဂေါတမော တဒုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ပက္ခံ ဥက္ခိပိတွာ ဂန္တွာ ပရိသဗလေန ဥပ္ပန္နံ ဝါဒံ မဒ္ဒတိ, ပရဝါဒီနံ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒေတီ”တိ။ န ခေါ ပန မယှံ ဥပ္ပန္နေ ဝါဒေ ပရံ ဂဟေတွာ မဒ္ဒနကိစ္စံ အတ္ထိ, အဟမေဝ ဂန္တွာ မဒ္ဒိဿာမိ။ အနစ္ဆရိယံ စေတံ ယွာဟံ ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓဘူတော အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ဝါဒံ မဒ္ဒေယျံ, စရိယံ စရဏကာလေ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယံ နိဗ္ဗတ္တေနာပိ ဟိ မယာ ဝဟိတဗ္ဗံ ဓုရံ အညော ဝဟိတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ သာဓနတ္ထံ –

> “ယတော ယတော ဂရု ဓုရံ, ယတော ဂမ္ဘီရဝတ္တနီ။
> တဒဿု ကဏှံ ယုဉ္ဇန္တိ, သွာဿု တံ ဝဟတေ ဓုရ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၂၉) –

ဣဒံ ကဏှဇာတကံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ အတီတေ ကိရ ဧကော သတ္ထဝါဟော ဧကိဿာ မဟလ္လိကာယ ဂေဟေ နိဝါသံ ဂဏှိ။ အထဿ ဧကိဿာ ဓေနုယာ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သာ ဧကံ ဝစ္ဆကံ ဝိဇာယိ။ မဟလ္လိကာယ ဝစ္ဆကံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုတ္တသိနေဟော ဥဒပါဒိ။ ပုနဒိဝသေ သတ္ထဝါဟပုတ္တော – “တဝ ဂေဟဝေတနံ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။ မဟလ္လိကာ “မယှံ အညေန ကိစ္စံ န အတ္ထိ, ဣမမေဝ ဝစ္ဆကံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ ဂဏှ, အမ္မာတိ။ သာ တံ ဂဏှိတွာ ခီရံ ပါယေတွာ ယာဂုဘတ္တတိဏာဒီနိ ဒဒမာနာ ပေါသေသိ။ သော ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ပရိပုဏ္ဏရူပေဟ ဗလဝီရိယသမ္ပန္နော အဟောသိ သမ္ပန္နာစာရော, ကာဠကော နာမ နာမေန။ အထေကဿ သတ္ထဝါဟဿ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ အာဂစ္ဆန္တဿ ဥဒကဘိန္နဋ္ဌာနေ သကဋစက္ကံ လဂ္ဂိ။ သော ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ ယောဇေတွာ နီဟရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ကာဠကံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – “တာတ, တဝ ဝေတနံ ဒဿာမိ, သကဋံ မေ ဥက္ခိပိတွာ ဒေဟီ”တိ။ ဝစ္ဆော ပန ဝတွာ တံ အာဒါယ – “အညော ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဓုရံ ဝဟိတုံ သမတ္ထော နတ္ထီ”တိ ဓုရသကဋေ ယောတ္တံ ဗန္ဓိတွာ တံ ဧကကံယေဝ ယောဇေသိ။ သော တံ သကဋံ ဥက္ခိပိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဧတေနေဝ နိယာမေန ပဉ္စ သကဋသတာနိ နီဟရိ။ သော သဗ္ဗပစ္ဆိမသကဋံ နီဟရိတွာ မောစိယမာနော “သု”န္တိ ကတွာ သီသံ ဥက္ခိပိ။

သတ္ထဝါဟော “အယံ တွေကာနိ သကဋာနိ ဥက္ခိပန္တော ဧဝံ န အကာသိ, ဝေတနတ္ထံ မညေ ကရောတီ”တိ သကဋဂဏနာယ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ပဉ္စသတဘဏ္ဍိကံ တဿ ဂီဝါယ ဗန္ဓာပေသိ။ သော အညေသံ အတ္တနော သန္တိကံ အလ္လီယိတုံ အဒေန္တော ဥဇုကံ ဂေဟမေဝ အဂမာသိ။ မဟလ္လိကာ ဒိသွာ မောစေတွာ ကဟာပဏဘာဝံ ဉတွာ “ကသ္မာ, ပုတ္တ, ဧဝမကာသိ, မာ တွံ ‘မယာ ကမ္မံ ကတွာ အာဘတေန အယံ ဇီဝိဿတီ’တိ သညမကာသီ”တိ ဝတွာ

တ ကေဏံ ဥဏ္ဍေဟာဒကေန န္တဟာပေတ္တ တေလေန အဇ္ဈဋ္ဌိတ္တ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ပုန မာ ဧဝမကာသီ''တိ ဩဝဒိ။ ဧဝံ သတ္တာ ''စရိယံ စရဏကာလေ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယံ နိဗ္ဗတ္တေနာပိ ဟိ မယာ ဝဟိတဗ္ဗဓုရံ အညော ဝဟိတုံ သမတ္တော နာမ နာဟောသီ''တိ စိန္တေတ္တ ဧကေကာဝ အဂမာသိ။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ ဘဂဝတ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ပဋိသလ္လာနာ** တိ ပုထုတ္တာရမ္မဏေဟိ စိတ္တံ ပဋိသံဟရိတ္တ သလ္လာနတော, ဖလသမာပတ္တိတော တိ အတ္ထော။ **တေနုပသင်္ကမိ** တိ ပရိဗ္ဗာဇကေသု သကလနဂရေ ပကာသနီယကမ္မံ ကတ္တ နဂရာ နိက္ခမ္မ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ သန္နိပတိတ္တ ''သစေ, အာဝုသော သရဘ, သမဏော ဂေါတမော အာဂမိဿတိ, ကိံ ကရိဿသီ''တိ။ သမဏော ဂေါတမေ ဧကံ ကရောန္တေ အဟံ ဒွေ ကရိဿာမိ, ဒွေ ကရောန္တေ စတ္တာရိ, စတ္တာရိ ကရောန္တေ ပဉ္စ, ပဉ္စ ကရောန္တေ ဒသ, ဒသ ကရောန္တေ ဝီသတိ, ဝီသတိ ကရောန္တေ တိံသံ, တိံသံ ကရောန္တေ စတ္တာလီသံ, စတ္တာလီသံ ကရောန္တေ ပညာသံ, ပညာသံ ကရောန္တေ သတံ, သတံ ကရောန္တေ သဟဿံ ကရိဿာမီတိ ဧဝံ အညမညံ သီဟနာဒကထံ သမုဋ္ဌာပေတ္တ နိသိန္နေသု ဥပသင်္ကမိ။

ဥပသင်္ကမန္တော ပန ယဿာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမဿ နဂရမဇ္ဈေနေဝ မဂ္ဂေါ, တသ္မာ သုရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝာသေ တ္တ သုဂတမဟာစီဝရံ ဟရုပိတ္တ ဝိဿဋ္ဌဗလော ရာဇာ ဝိယ ဧကေကာဝ နဂရမဇ္ဈေန အဂမာသိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဒိသ္တ ''ပရိဗ္ဗာဇကာ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပကာသနီယကမ္မံ ကရောန္တာ အဝဏ္ဏံ ပတ္ထရိံသု, သော ဧတေ အနုဝတ္တိတ္တ သညာပေတုံ ဂစ္ဆတိ မညေ''တိ အနုဗန္ဓိံသု။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာပိ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ ဧကေကာဝ နိက္ခန္တော, အဇ္ဇ သရဘေန သဒ္ဓိံ မဟာဓမ္မသင်္ဂါမော ဘဝိဿတိ။ မယမ္ပိ တသ္မိံ သမာဂမေ ကာယသက္ခိနော ဘဝိဿာမာ''တိ အနုဗန္ဓိံသု။ သတ္ထာ ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ ဥပသင်္ကမိ။

ပရိဗ္ဗာဇကာ ရက္ခာနံ ခန္ဓဝိဋပသာခန္တရေဟိ သမုဂ္ဂစ္ဆန္တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဒိသ္တ ''အညအ ဧဝရူပေ ဩဘာသော နာမ နတ္ထိ, ကိံ နု ခေါ ဧတ''န္တိ ဥလ္လောကေတ္တ ''သမဏော ဂေါတမော အာဂစ္ဆတီ''တိ အာဟံသု။ တံ သုတ္တတဝ သရဘော ဇာဏုကန္တရေ သီသံ ဌပေတ္တ အဓောမုခေါ နိသီဒိ။ ဧဝံ တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတ တံ အာရာမံ ဥပသင်္ကမိတ္တ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ တထာဂတော ဟိ ဇမ္ဗုဒီပတလေ အဂ္ဂကုလေ ဇာတတ္တာ အဂ္ဂါသနာ ရဟောတိဿ သဗ္ဗတ္ထ အာသနံ ပညတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ပညတ္တေ မဟာရဟေ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။

တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ သရဘံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေစု န္တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ကိရ သရဘေန သဒ္ဓိံ တွေက္ကံ ကထေန္တေ တေဃေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃော သတ္ထု ပအနုပဒိကော ဟုတ္တ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ သမ္မာပုဏိ, စတဿောပိ ပရိသာ ပရိဗ္ဗာဇ ကာရာမမေဃေဝ ဩသရိံသု။ တတော တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ''အဇ္ဇရိယံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ကမ္မံ, သကလနဂရံ ဝိစ ရိတ္တ အဝဏ္ဏံ ပတ္ထရိတ္တ ပကာသနီယကမ္မံ ကတ္တ အာဂတာနံ ဝေရီနံ ပဋိသတ္တုနံ ပစ္စာမိတ္တာနံ သန္တိကံ အာဂန္တ္တာ ထောကမ္ပိ ဝိဂ္ဂဟိကကထံ န ကထေသိ, အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ သတဟာကတေလေန မက္ခေန္တော ဝိယ အမတပာနံ ပာယေန္တော ဝိယ မဓုရကထံ ကထေတီ''တိ သဗ္ဗေပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အနုဝတ္တန္တာ ဧတဒဝေစုံ။

ယာစေယျာသီ တိ အာယာစေယျာသိ ပတ္ထေယျာသိ ပိဟေယျာသိ။ **တုဏှီဘူတော**တိ တုဏှီဘာဝံ ဥပဂ တော။ **မင်္ကုဘူတော** တိ နိတ္တေဇတံ အာပန္နော။ **ပတ္တက္ခန္ဓော** တိ ဩနတဂီဝေါ။ **အဓောမုခေါ**တိ ဟေဋ္ဌာမုခေါ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော** တိ ''အဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ မယာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ''တိ ဧဝံ ပဋိဇာနတော တဝ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ ဣမေ နာမ ဓမ္မာ တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါတိ ဧဝံ ဒဿိတဓမ္မေသု။ **အညေန တ အညံ ပဋိစရိဿတီ** တိ အညေန တ ဝစနေန အညံ ဝစနံ ပဋိစ္ဆာဒေဿတိ, အညံ ပုစ္ဆိတော အညံ ကထေဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဗဟိဒ္ဓါ ကထံ အပနာမေဿတီ** တိ ဗဟိဒ္ဓါ အညံ အာဂန္တုကကထံ အာဟရန္တော ပုရိမကထံ အပနာမေဿတိ။ **အပ္ပစ္စယ** န္တိ အနဘိရဒ္ဓိံ အတုဋ္ဌာကာရံ **ပာတုကရိဿတီ** တိ ပာကဋံ ကရိဿတိ။ တွေ စ အပ္ပစ္စယေန ဒေါမနဿံ ဝုတ္တံ, ပုရိမေဟိ ဒွီဟိ မန္ဒဗလဝဘေဒေ ကောဓောယေဝ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ပဌမဝေသာရဇ္ဇေန သီဟနာဒံ နဒိတ္တ ပုန ဒုတိယာဒီဟိ နဒန္တော **ယော ခေါ မံ ပရိဗ္ဗာဇကာ** တိအာဒိမာ ဟ။ တတ္ထ **ယဿ ခေါ ပန တေ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော** တိ ယဿ မဂ္ဂဿ တ ဖလဿ တ အတ္ထာယ

တယာ စတုသစ္စဓမ္မော ဒေသိတော။ **သော န နိယျာတီ** တိ သော ဓမ္မော န နိယျာတိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, န တံ အတ္ထံ သာဓေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တက္ကရဿာ** တိ ယော နံ ကရောတိ, တဿ ပဋိပတ္တိပူရကဿ ပုဂ္ဂလဿာတိ အတ္ထော။ **သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ခယာယ။ အထ တ **ယဿ သ ခော ပန တေ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော**တိ ယဿ တေ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော။ သေယျထိဒံ – ရာဂပဋိဃာတတ္ထာယ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ, ဒောသပဋိဃာတတ္ထာယ မေတ္တာဘာဝနာ, မောဟပဋိဃာတတ္ထာယ ပဉ္စ ဓမ္မာ, ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယ အာနာပာနဿတိ။ **သော န နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ သော ဓမ္မော ယော နံ ယထာဒေသိတံ ကရောတိ, တဿ တက္ကရဿ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန ဝဋ္ဋဒုက္ခက္ခယာယ န နိယျာတိ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, တံ အတ္ထံ န သာဓေတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သေယျထာပိ သရဘော ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ယထာ အယံ သရဘော ပရိဗ္ဗာဇကော ပဇ္ဈာယန္တော အပ္ပဋိဘာနော နိသိန္နော, ဧဝံ နိသီဒိဿတီတိ။

ဧဝံ တီဟိ ပဒေဟိ သီဟနာဒံ နဒိတ္ဝာ ဒေသနံ နိဝတ္တေန္တဿေဝ တထာဂတဿ တသ္မိံ ဌာနေ သန္နိပတိတာ စတုရာသီတိပာဏသဟဿပရိမာဏာ ပရိသာ အမတပာနံ ပိဝိ, သတ္ထာ ပရိသာယ အမတပာနဿ ပီတဘာဝံ ဉတ္ဝာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တ္ဝာ ပက္ကာမိ။ တမတ္ထံ ဒဿေတုံ **အထ ခော ဘဂဝါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သီဟနာဒန္တိ** သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ အပ္ပဋိနာဒံ။ **ဝေဟာသံ ပက္ကာမီ** တိ အဘိညာပာဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌာယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ ဧဝံ ပက္ခန္တော စ ပန တံခဏညေဝ ဂိဇ္ဈကူဋမဟာဝိဟာရေ ပတိဋ္ဌာသိ။

တစာယ သန္နိတောဒကေနာ တိ ဝစနပတောဒေန။ **သဉ္ဇမ္ဘရိမကံသု** တိ သမ္ဘရိတံ နိရန္တရဖုဋ္ဌံ အကံသု, ဥပရိ ဝိဇ္ဈိံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗြဟာရညေ** တိ မဟာရညေ။ **သီဟနာဒံ နဒိဿာမီ** တိ သီဟဿ နဒတော အာကာရံ ဒိသွာ "အယမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတော, အဟမ္ပိ, ဣမဿ စတ္တာရော ပါဒာ, မယှမ္ပိ, အဟမ္ပိ ဧဝမေဝ သီဟနာဒံ နဒိဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ သော သီဟဿ သမ္မုခါ နဒိတုံ အသက္ကောန္တော တသ္မိံ ဂေါစရာယ ပက္ကန္တေ ဧကကော နဒိတုံ အာရဘိ။ အထဿ သိင်္ဂါလဿဒ္ဒေါယေဝ နိစ္ဆရိ။ တေန ဝုတ္တံ – **သိင်္ဂါလကံယေဝ နဒတီ** တိ။ **ဘေရဏ္ဍကံ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ အပိစ ဘိန္နဿရံ အမနာပသဒ္ဒံ နဒတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧဝမေဝ ခော တွံဝန္တိ** ဣမိနာ ဩပမ္မေန ပရိဗ္ဗာဇကာ တထာဂတံ သီဟသဒိသံ ကတွာ သရဘံ သိင်္ဂါလသဒိသံ အကံသု။ **အမ္ဗုကသဉ္စရီ** တိ ခုဒ္ဒကကုက္ကုဋိကာ။ **ပုရိသကရဝိတံ ရဝိဿာမီ** တိ မဟာကုက္ကုဋံ ရဝန္တံ ဒိသွာ "ဣမဿပိ ဒွေ ပါဒါ ဒွေ ပက္ခာ, မယှမ္ပိ တထေဝ, အဟမ္ပိ ဧဝရူပံ ရဝိတံ ရဝိဿာမီ"တိ သာ တဿ သမ္မုခါ ရဝိတုံ အသက္ကောန္တီ တသ္မိံ ပက္ကန္တေ ရဝမာနာ ကုက္ကုဋိကာရဝံယေဝ ရဝိ။ တေန ဝုတ္တံ – **အမ္ဗုကသဉ္စရိရဝိတံယေဝ ရဝတီ** တိ။ **ဥသဘော**တိ ဂေဏော။ **သုညာယာ**တိ တုစ္ဆာယ ဓေနုကဝသဘေဟိ ဝိရဟိတာယ ။ **ဂမ္ဘီရံ နဒိတဗ္ဗံ မညတီ** တိ ဓေနုကဝသဘဿ နာဒသဒိသံ ဂမ္ဘီရနာဒံ နဒိတဗ္ဗံ မညတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၅. ကေသမုတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. ပဉ္စမေ **ကာလာမာနံ နိဂမော**တိ ကာလာမာ နာမ ခတ္တိယာ, တေသံ နိဂမော။ **ကေသမုတ္တိယာ** တိ ကေသမုတ္တနိဂမတသိနော။ **ဥပသင်္ကမိံသူ** တိ သပ္ပိနဝနီတာဒိဘေသဇ္ဇာနိ စေဝ အဋ္ဌဝိဓပါနကာနိ စ ကဟာပေတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။ **သကံယေဝ တဒံ ဒီပေန္တီ**တိ အတ္တနောယေဝ လဒ္ဓိံ ကထေန္တိ။ **ဇောတေန္တီ** တိ ပကာသေန္တိ။ **ခုံသေန္တီ** တိ ဃဋ္ဋေန္တိ။ **ဝမ္ဘေန္တီ** တိ အဝဇာနန္တိ။ **ပရိဘဝန္တီ** တိ လာမကံ ကရောန္တိ။ **ဩမက္ခိံ ကရောန္တီ** တိ ဥက္ခိတ္တကံ ကရောန္တိ, ဥက္ခိပိတွာ ဆဍ္ဍေန္တိ။ **အပရေပိ, ဘန္တေ** တိ သော ကိရ အဋ္ဌဝိမုခေ ကမော, တသ္မာ တတ္ထ အဋ္ဌဝိံ အတိက္ကန္တာ စ အတိက္ကမိတုကာမာ စ တသံ ကပ္ပေန္တိ။ တေသုပိ ပဌမံ အာဂတာ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဒီပေတွာ ပက္ကမိံသု, ပစ္ဆာ အာဂတာ "ကိံ တေ ဇာနန္တိ, အမှာကံ အန္တေဝါသိကာ တေ, အမှာကံ သန္တိကေ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိံသူ"တိ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဒီပေတွာ ပက္ကမိံသု။ ကာလာမာ ဧကလဒ္ဓိယမ္ပိ သဏ္ဌာတုံ န သက္ခိံသု။ တေ တေမတ္ထံ ဒီပေတွာ ဘဂဝတော ဧဝမာရောစေတွာ **တေသံ နော, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟံသု။ တတ္ထ **ဟောတေဝ ကင်္ခာ** တိ ဟောတိယေဝ ကင်္ခာ။ **ဝိစိကိစ္ဆာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အလန္တိ** ယုတ္တံ။

မာ အနုဿဝေနာ တိ အနုဿဝကထာယပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ ပရမ္ပရာယာ** တိ ပရမ္ပရကထာယပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ ဣတိကိရာယာ**တိ ဧဝံ ကိရ ဧတန္တိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန** တိ အမှာကံ ပိဋကတန္တိယာ သဒ္ဓိံ သမေတီတိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ တက္ကဟေတူ**တိ တက္ကဂ္ဂါဟေနပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ နယဟေတူ**တိ နယဂ္ဂါဟေနပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ အာကာရပရိဝိတက္ကေနာ** တိ သုန္ဒရမိဒံ ကာရဏန္တိ ဧဝံ ကာရဏပရိဝိတက္ကေနပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ** တိ အမှာကံ နိဇ္ဈာယိတွာ ခမိတွာ ဂဟိတဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ သမေတီတိပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ ဘဗ္ဗရူပတာယာ** တိ အယံ ဘိက္ခု ဘဗ္ဗရူပေါ, ဣမဿ ကထံ ဂဟေတုံ ယုတ္တန္တိပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **မာ သမဏော နော ဂရူ**တိ အယံ သမဏော အမှာကံ ဂရု, ဣမဿ ကထံ ဂဟေတုံ ယုတ္တန္တိပိ မာ ဂဏှိတ္ထ။ **သမတ္တာ** တိ ပရိပုဏ္ဏာ။ **သမာဒိန္နာ** တိ ဂဟိတာ ပရာမဋ္ဌာ။ **ယံသ ဟောတီ**တိ ယံ ကာရဏံ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဟောတိ။ အလောဘာဒယော လောဘာဒိပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိဂတာဘိဇ္ဈော** တိအာဒီဟိ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ကထိတော။

ဣဒါနိ မေတ္တာဒိကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော **မေတ္တာသဟဂတေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနကထာယ တဘာဝနာနယေ တ ဟဋ္ဌိဝဏ္ဏနာယ တ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၄၀) ဝုတ္တမေဝ။ **ဧဝံ အဝေရစိတ္တော**တိ ဧဝံ အကုသလဝေရဿ စ ပုဂ္ဂလဝေရိနော စ နတ္ထိတာယ အဝေရစိတ္တော။ **အဗျာပဇ္ဇစိတ္တော** တိ ကောဓစိတ္တဿ အဘာဝေန နိဒ္ဒုက္ခစိတ္တော။ **အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော** တိ ကိလေသဿ နတ္ထိတာယ အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော။ **ဝိသုဒ္ဓစိတ္တော** တိ ကိလေသမလာဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓစိတ္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တဿာ** တိ တဿ ဧဝရူပဿ အရိယသာဝကဿ။ **အဿာသာ** တိ အဝဿယာ ပတိဋ္ဌာ။ **သစေ ခေါ ပန အတ္ထိ ပရော လောကော** တိ ယဒိ ဣမမှာ လောကာ ပရလောကော နာမ အတ္ထိ။ **အထာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ။ပေ။ ဥပပဇ္ဇိဿာမီ**တိ အတ္ထေတံ ကာရဏံ, ယေနာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရမ္မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿာမီတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနီဃန္တိ** နိဒ္ဒုက္ခံ။ **သုခိန္တိ** သုခိတံ။ **ဥဘယေနေဝ ဝိသုဒ္ဓံ အတ္တာနံ သမနုပဿာမီ** တိ ယဉ္စ ပာပံ န ကရောမိ, ယဉ္စ ကရောတောပိ န ကရီယတိ, ဣမိနာ ဥဘယေနာပိ ဝိသုဒ္ဓံ အတ္တာနံ သမနုပဿာမိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၆. သာဠှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇. ဆဋ္ဌေ **မိဂါရနတ္တာ** တိ မိဂါရသေဋ္ဌိနော နတ္တာ။ **သေခုနိယနတ္တာ** တိ သေခုနိယသေဋ္ဌိနော နတ္တာ။ **ဥပသင်္ကမိံသူ**တိ ဘုတ္တပါတရာသာ အသကမ္မကရပရိဝုတာ ဥပသင်္ကမိံသု။ တေသံ ကိရ ပုရေဘတ္တေ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ယေဝ ဂေဟေ ဧကော ပဉှော သမုဋ္ဌိတော, တံ ပန ကထေတုံ ဩကာသော နာဟောသိ။ တေ "တံ ပဉှံ သောဿာမာ"တိ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ တုဏှီ နိသီဒိံသု။ ထေရော "ကမေ တံ သမုဋ္ဌိတံ ပဉှံ သောတုံ အာဂတာ ဘဝိဿန္တီ"တိ တေသံ မနံ ဥတွာ တမေဝ ပဉှံ အာရဘန္တော **ထေ တုမှေ သာဠှာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္ထိ လောဘော** တိ လုဗ္ဘနသဘာဝေ လောဘော နာမ အတ္ထီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အဘိဇ္ဈာတိ ခေါ အဟံ သာဠှာ ဧတမတ္ထံ ဝဒါမီ**တိ ဧတံ လောဘသင်္ခါတံ အတ္ထံ အဟံ "အဘိဇ္ဈာ"တိ ဝဒါမိ, "တဏှာ"တိ ဝဒါမီတိ သမုဋ္ဌိတပဉှဿ အတ္ထံ ဒီပေန္တော အာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ နယော နေတဗ္ဗော။

သော ဧဝံ ပဇာနာတီတိ သော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဌိတော အရိယသာဝကော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ အာရဘန္တော ဧဝံ ပဇာနာတိ။ **အတ္ထိ ဣဒ** န္တိ အတ္ထိ ဒုက္ခသစ္စသင်္ခါတံ ခန္ဓပဉ္စကံ နာမ ရူပဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပဇာနန္တော သော "ဧဝံ ပဇာနာတိ အတ္ထိ ဣဒ"န္တိ ဝုတ္တော။ **ဟီနန္တိ** သမုဒယသစ္စံ။ **ပဏီတန္တိ** မဂ္ဂသစ္စံ။ **ဣမဿ သညာဂတဿ ဥတ္တရိ နိဿရဏ** န္တိ ဣမဿ ဝိပဿနာသညာသင်္ခါတဿ သညာဂတဿ ဥတ္တရိ နိဿရဏံ နာမ နိဗ္ဗာနံ, တမတ္ထီတိ ဣမိနာ နိရောဓသစ္စံ ဒဿေတိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏ**န္တိ ဧကူနဝီသတိဝိဓံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ကထိတံ။ **အဟု ပုဗ္ဗေ လောဘော** တိ ပုဗ္ဗေ မေ လောဘော အဟောသိ။ **တဒဟု အကုသလ**န္တိ တံ အကုသလံ နာမ အဟောသိ, တအာ တ အကုသလံ နာမ အဟောသိ။ **ဣစ္စေတံ ကုသလ** န္တိ ဣတိ ဧတံ ကုသလံ, တဿေဝ အကုသလဿ နတ္ထိဘာဝံ ကုသလံ ခေမန္တိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိစ္ဆာတော** တိ နိတ္တဏှော။ **နိဗ္ဗုတော** တိ အဗ္ဘန္တရေ သန္တာပကရာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန နိဗ္ဗုတော။ **သီတိဘူတော**တိ သီတလီဘူတော။ **သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ** တိ ကာယိကစေတသိကဿ သုခဿ ပဋိသံဝေဒိတာ။ **ဗြဟ္မဘူတေနာ** တိ သေဋ္ဌဘူတေန။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၇. ကထာဝတ္ထုသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈. သတ္တမေ **ကထာဝတ္ထူနီ** တိ ကထာကာရဏာနိ, ကထာယ ဘူမိယော ပတိဋ္ဌာယောတိ အတ္ထော။ **အတီတံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓာနန္တိ** အတီတမဒ္ဓာနံ နာမ ကာလောပိ ဝဋ္ဋတိ ခန္ဓာပိ။ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ အတီတေ ကဿပေါ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဟောသိ, တဿ ကိကီ နာမ ကာသိကရာဇာ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော အဟောသိ, ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယု အဟောသီတိ ဣမိနာ နယေန ကထေန္တော **အတီတံ အာရဗ္ဘ ကထံ ကထေတိ** နာမ။ အနာဂတေ မေတ္တေယျော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, တဿ သင်္ခေါ နာမ ရာဇာ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော ဘဝိဿတိ, အသီတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယု ဘဝိဿတီတိ ဣမိနာ နယေန ကထေန္တော **အနာဂတံ အာရဗ္ဘ ကထံ ကထေတိ** နာမ။ ဧတရဟိ အသုကော နာမ ရာဇာ ဓမ္မိကောတိ ဣမိနာ နယေန ကထေန္တော **ပစ္စုပ္ပန္နံ အာရဗ္ဘ ကထံ ကထေတိ** နာမ။

ကထာသမ္ပယောဂေနာ တိ ကထာသမာဂမေန။ **ကစ္ဆော** တိ ကထေတုံ ယုတ္တော။ **အကစ္ဆော** တိ ကထေတုံ န ယုတ္တော။ **ဧကံသဗျာကရဏီယံ ပဉှံ** န္တိအာဒီသု, “စက္ခုံ, အနိစ္စ”န္တိ ပုဋ္ဌေန, “အာမ, အနိစ္စ”န္တိ ဧကံသေနေဝ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ ဧသေဝ နယော သောတာဒီသု။ အယံ **ဧကံသဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ “အနိစ္စံ နာမ စက္ခူ”တိ ပုဋ္ဌေန ပန “န စက္ခုမေဝ, သောတမ္ပိ အနိစ္စံ, ဃာနမ္ပိ အနိစ္စ”န္တိ ဧဝံ ဝိဘဇိတွာ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ အယံ **ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ “ယထာ စက္ခု, တထာ သောတံ။ ယထာ သောတံ, တထာ စက္ခူ”တိ ပုဋ္ဌေန “ကေနဋ္ဌေန ပုစ္ဆသီ”တိ ပဋိပုစ္ဆိတွာ “ဒဿနဋ္ဌေန ပုစ္ဆာမီ”တိ ဝုတ္တေ “န ဟီ”တိ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ “အနိစ္စဋ္ဌေန ပုစ္ဆာမီ”တိ ဝုတ္တေ, “အာမာ”တိ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ အယံ **ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ “တံ ဇီဝံ တံ သရီရ”န္တိအာဒီနိ ပုဋ္ဌေန ပန “အဗျာကတ မေတံ ဘဂဝတာ”တိ ဌပေတဗ္ဗော, ဧသ ပဉှော န ဗျာကာတဗ္ဗော။ အယံ **ဌပနီယော** ပဉှော။

ဌာနာဌာနေ န သဏ္ဌာတီ တိ ကာရဏာကာရဏေ န သဏ္ဌာတိ။ တတြာယံ နယော – သဿတဝါဒီ ယုတ္တေန ကာရဏေန ပဟောတိ ဥစ္ဆေဒဝါဒိံ နိဂ္ဂဟေတုံ, ဥစ္ဆေဒဝါဒီ တေန နိဂ္ဂယှမာနော “ကိံ ပနာဟံ ဥစ္ဆေဒံ ဝဒာမီ”တိ သဿတဝါဒိဘာဝမေဝ ဒီပေတိ, အတ္တနော ဝါဒေ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ ဧဝံ ဥစ္ဆေဒဝါဒိမ္ပိ ပဟောန္တေ သဿတဝါဒီ, ပုဂ္ဂလဝါဒိမ္ပိ ပဟောန္တေ သုညတဝါဒီ, သုညတဝါဒိမ္ပိ ပဟောန္တေ ပုဂ္ဂလဝါဒီတိ ဧဝံ ဌာနာဌာနေ န သဏ္ဌာတိ နာမ။

ပရိကပ္ပေ န သဏ္ဌာတီ တိ ဣဒံ ပဉှပုစ္ဆနေပိ ပဉှကထနေပိ လဗ္ဘတိ။ ကထံ? ဧကစ္စော ဟိ “ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ ကဏ္ဍံ သောဓေတိ, သော ဣတရေန “ဣဒံ နာမ တွံ ပုစ္ဆိဿသီ”တိ ဝုတ္တေ ဉာတဘာဝံ ဉတွာ “န ဧတံ, အညံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ ပဉှံ ပုဋ္ဌောပိ “ပဉှံ ကထေဿာမီ”တိ ဟနုံ သံသောဓေတိ, သော ဣတရေန “ဣဒံ နာမ ကထေဿသီ”တိ ဝုတ္တေ ဉာတဘာဝံ ဉတွာ “န ဧတံ, အညံ ကထေဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ပရိကပ္ပေ န သဏ္ဌာတိ နာမ။

အညာတဝါဒေ န သဏ္ဌာတီ တိ အညာတဝါဒေ ဇာနိတဝါဒေ န သဏ္ဌာတိ။ ကထံ? ဧကစ္စော ပဉှံ ပုဋ္ဌော, တံ ဣတရော “မနာပေ တယာ ပဉှော ပုဋ္ဌော, ကဟံ တေ ဧသ ဥဂ္ဂဟိတော”တိ ဝဒတိ။ ဣတရော ပုစ္ဆိတဗ္ဗနိယာမေနေဝ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာပိ တဿ ကထာယ “အပဉှံ နု ခေါ ပုစ္ဆိတ”န္တိ ဝိမတိံ ကရောတိ။ အပရော ပဉှံ ပုဋ္ဌော ကထေတိ, တမညော “သုဋ္ဌု တေ ပဉှော ကထိတော, ကတ္ထ တေ ဥဂ္ဂဟိတော, ပဉှံ ကထေန္တေန နာမ ဧဝံ ကထေတဗ္ဗော”တိ ဝဒတိ။ ဣတရော ကထေတဗ္ဗနိယာမေနေဝ ပဉှံ ကထေတွာပိ တဿ ကထာယ “အပဉှော နု ခေါ မယာ ကထိတော”တိ ဝိမတိံ ကရောတိ။

ပဋိပဒာယ န သဏ္ဌာတီ တိ ပဋိပတ္တိယံ န တိဋ္ဌတိ, ဝတ္တံ အဇာနိတွာ အပုစ္ဆိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ပုစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ အယံ ပဉှော နာမ စေတိယင်္ဂဏေ ပုစ္ဆိတေန န ကထေတဗ္ဗော, တထာ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂေ ကမံ ပိဏ္ဍာယ စရဏကာလေ။ အာသနသာလာယ နိသိန္နကာလေ ယာဂုံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ ဂဟေတွာ နိသိန္နကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ နိသိန္နကာလေ ဒိဝါဝိဟာရဋ္ဌာနဂမနကာလေပိ။ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နကာလေ ပန ဩကာသံ ကာရေတွာဝ ပုစ္ဆန္တဿ ကထေတဗ္ဗော, အကာရေတွာ ပုစ္ဆန္တဿ န ကထေတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝတ္တံ အဇာနိတွာ ပုစ္ဆန္တော ပဋိပဒာယ န သဏ္ဌာ

တိ နာမ။ **ဧဝံ သန္တာယံ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အကဏ္ဍော ဟောတီ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ စ ကာရဏေ သတိ အယံ ပုဂ္ဂလော န ကထေတုံ ယုတ္တော နာမ ဟောတိ။

ဌာနာဌာနေ သဏ္ဌာတီ တိ သဿတတဒိ ယုတ္တေန ကာရဏေန ပဟောတိ ဥစ္ဆေဒတဒိံ နိဂ္ဂဟေတုံ, ဥစ္ဆေဒတဒိ တေန နိဂ္ဂယှမာနော ပိ "အဟံ တယာ သတကစ္စတ္တံ နိဂ္ဂယှမာနော ပိ ဥစ္ဆေဒတဒိယေဝ" တိ ဝဒတိ။ ဣမိနာ နယေ န သဿတပုဂ္ဂလသုညတတအဒိသုပိ နယော နေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဌာနာဌာနေ သဏ္ဌာတိ နာမ။ **ပရိကပ္ပေ သဏ္ဌာတီ** တိ "ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ" တိ ကဏ္ဍံ သောဓေန္တော "တဝံ ဣမံ နာမ ပုစ္ဆိဿသီ" တိ ဝုတ္တေ, "အာမ, ဧတံယေဝ ပုစ္ဆိဿာမီ" တိ ဝဒတိ။ ပဉှံ ကထေဿာမီတိ ဟနုံ သံသောဓေန္တော ပိ "တဝံ ဣမံ နာမ ကထေဿသီ" တိ ဝုတ္တေ, "အာမ, ဧတံယေဝ ကထေဿာမီ" တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ပရိကပ္ပေ သဏ္ဌာတိ နာမ။

အညာတတတဒေ သဏ္ဌာတီ တိ ဣမံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတတ "သုဠု တေ ပဉှော ပုစ္ဆိတော, ပုစ္ဆန္တေန နာမ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ" န္တိ ဝုတ္တေ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆတိ, ဝိမတိံ န ဥပ္ပာဒေတိ။ ပဉှံ ကထေတတပိ "သုဠု တေ ပဉှော ကထိတော, ကထေန္တေန နာမ ဧဝံ ကထေတဗ္ဗ" န္တိ ဝုတ္တေ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆတိ, ဝိမတိံ န ဥပ္ပာဒေတိ။ **ပဋိပဒာယ သဏ္ဌာတီ** တိ ဂဧဟေ နိသီအပေတတ ယာဂုခဇ္ဇကာဒိနိ ဒတတ ယာဝ ဘတ္တံ နိဋ္ဌာတိ, တသ္မိံ အန္တရေ နိသိန္နော ပဉှံ ပုစ္ဆတိ ။ သပ္ပိအာဒိနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အဋ္ဌဝိဓာနိ ပါနကာနိ ဝတ္ထစ္ဆာဒနမာလာဂန္ဓာဒိနိ တ အာအယ ဝိဟာရံ ဂန္တတ တာနိ ဒတတ ဒိတဋ္ဌ ဌာနံ ပဝိသိတတ ဩကာသံ ကာရေတတ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝဉှိ ဝတ္တံ ဥတတ ပုစ္ဆန္တော ပဋိပဒာယ သဏ္ဌာတိ နာမ။ တဿ ပဉှံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အညေနညံ ပဋိစရတီ တိ အညေန ဝစနေန အညံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အညံ တ ပုစ္ဆိတော အညံ ကထေတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတီ** တိ အာဂန္တုကကထံ ဩတာရေန္တော ပုရိမကထံ ဗဟိဒ္ဓာ အပနာမေတိ။ တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – ဘိက္ခု ကိရ သန္နိပတိတတ ဧကံ ဒဟရံ, "အာဝုသော, တဝံ ဣမဋ္ဌိမဋ္ဌ အာပတ္တိံ အာပန္နော" တိ အာဟံသု။ သော အာဟ – "ဘန္တေ, နာဂဒီပံ ဂတောမှဟီ" တိ။ အာဝုသော , န မယံ တဝ နာဂဒီပဂမနေန အတ္ထိကာ, အာပတ္တိံ ပန အာပန္နောတိ ပုစ္ဆာမာတိ။ ဘန္တေ, နာဂဒီပံ ဂန္တတ မစ္ဆေ ခာဒိန္တိ။ အာဝုသော, တဝ မစ္ဆခာဒနေန ကမ္မံ နတ္ထိ, အာပတ္တိံ ကိရသိ အာပန္နောတိ။ သော "နာတိသုပက္ကော မစ္ဆော မယှံ အဖာသုကမကာသိ, ဘန္တေ" တိ။ အာဝုသော, တုယှံ ဖာသုကေန တ အဖာသုကေန တ ကမ္မံ နတ္ထိ, အာပတ္တိံ အာပန္နောသီတိ။ ဘန္တေ, ယာဝ တတ္ထ ဝသိံ, တာဝ မေ အဖာသုကမေဝ ဇာတ န္တိ။ ဧဝံ အာဂန္တုကကထာဝသေန ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဘိဟရတီ တိ ဣတော စိတော စ သုတ္တံ အာဟရိတတ အဝတ္ထရတိ။ **တေပိဋကတိဿတ္ထေရော** ဝိယ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ဘိက္ခူ မဟာစေတိယင္ဂဏေ သန္နိပတိတတ သင်္ဃကိစ္စံ ကတတ ဘိက္ခူနံ ဩဝဒံ ဒတတ အညမညံ ပဉှာသာက စ္ဆံ ကရောန္တိ။ တတ္ထာယံ ထေရော တီဟိ ပိဋကေဟိ တတော တတော သုတ္တံ အာဟရိတတ ဒိဝသဘာဂေ ကေမ္ပိ ပဉှံ နိဋ္ဌာပေတုံ န ဒေတိ။ **အဘိမဒ္ဒတီ** တိ ကာရဏံ အာဟရိတတ မဒ္ဒတိ။ **အနုပဇ္ဈတီ** တိ ပရေန ပဉှော ပုစ္ဆိတောပိ က ထိတောပိ ဟဏံ ပဟရိတတ မဟာဟသိတံ ဟသတိ, ယေန ပရဿ "အပုစ္ဆိတဗ္ဗံ နု ခေါ ပုစ္ဆိံ, အကထေတဗ္ဗံ နု ခေါ ကထေသိ" န္တိ ဝိမတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ခလိတံ ဂဏှာတီ** တိ အပ္ပမတ္တကံ မုခဒေါသမတ္တံ ဂဏှာတိ , အက္ခရေ တ ပဒေ တ ဗျဉ္ဇနေ တ ဒုရုတ္တေ "ဧဝံ နာမေတံ ဝတ္တဗ္ဗ" န္တိ ဥဇ္ဈာယမာနော ဝိစရတိ။ **သဉပနိသော** တိ သဉပနိဿယော သပစ္စယော။

ဩဟိတသောတော တိ ဌပိတသောတော။ **အဘိဇာနာတိ ဧကံ ဓမ္မ** န္တိ ဧကံ ကုသလဓမ္မံ အဘိဇာနာတိ အရိယမဂ္ဂံ။ **ပရိဇာနာတိ ဧကံ ဓမ္မ** န္တိ ဧကံ ဒုက္ခသစ္စဓမ္မံ တီရဏပရိညာယ ပရိဇာနာတိ။ **ပဇဟတိ ဧကံ ဓမ္မ** န္တိ ဧကံ သဗ္ဗာကုသလဓ မ္မံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တိကရောတိ။ **သစ္ဆိကရောတိ ဧကံ ဓမ္မ** န္တိ ဧကံ အရဟတ္တဖလဓမ္မံ နိရောဓမေဝ တ ပ စ္စက္ခံ ကရောတိ။ **သမ္မာဝိမုတ္တိံ ဖုသတီ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန အရဟတ္တဖလဝိမောက္ခံ ဉာဏဖဿ သေန ဖုသတိ။

တေဒတ္ထာ, ဘိက္ခဝေ, ကထာ တိ, ဘိက္ခဝေ, ယာ သော ကထာသမ္ပယောဂေနာတိ ကထာ ဒဿိတာ, သာ တေဒ တ္ထာ, အယံ တဿာ ကထာယ ဘူမိ ပတိဋ္ဌာ။ ဣဒံ ဝတ္ထု ယဒိဒံ အနုပါဒာ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခောတိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု

ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တေဒတ္ထာ မန္တနာ** တိ ယာ အယံ ကဏ္ဏာကဏ္ဏေသု ပုဂ္ဂလေသု ကဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ မန္တနာ, သာပိ တေဒတ္ထာယေဝ။ **တေဒတ္ထာ ဥပနိသာ** တိ ဩဟိတသောတော သဉပနိသောတိ ဧဝံ ဝုတ္တာ ဥပနိသာပိ တေဒတ္ထာယေဝ။ **တေဒတ္ထံ သောတာဝဓာန** န္တိ တဿာ ဥပနိသာယ သောတာဝဓာနံ , တမ္ပိ တေဒတ္ထမေဝ။ **အနုပာဒာ**တိ စ တူဟိ ဥပာဒာနေဟိ အဂ္ဂဟေတွာ။ **စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော** တိ အရဟတ္တဖလဝိမောက္ခော။ အရဟတ္တဖလတ္ထာ ယ ဟိ သဗ္ဗမေတန္တိ သုတ္တန္တံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဥပရိ ကထာဟိ ကူဋံ ဂဏှန္တော **ယေ ဝိရုဒ္ဓာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဝိရုဒ္ဓာ** တိ ဝိရောဓသဥ္ဇာတေန ကောပေန ဝိရုဒ္ဓာ။ **သလ္လပန္တိ** တိ သလ္လာပံ ကရောန္တိ။ **ဝိနိဝိဋ္ဌာ** တိ အဘိနိဝိဋ္ဌာ ဟုတွာ။ **သမုဿိတာ** တိ မာနုဿယေန သုဋ္ဌု ဥဿိတာ။ **အနရိယဂုဏမာသဇ္ဇ** တိ အနရိယဂုဏကထံ ဂုဏမာသဇ္ဇ ကထေန္တိ။ ဂုဏံ ဃဋ္ဋေတွာ ကထာ ဟိ အနရိယကထာ နာမ, န အရိယကထာ, တံ ကထေန္တီတိ အတ္ထော။ **အညောညဝိဝရေသိနော**တိ အညမညဿ ဆိဒ္ဒံ အပရာဓံ ဂဝေသမာနာ။ **ဒုဗ္ဘာသိတ** န္တိ ဒုက္ကထိတံ။ **ဝိက္ခလိတ** န္တိ အပ္ပမတ္တကံ မုခဒောသခလိတံ။ **သမ္ပမောဟံ ပရာဇယ** န္တိ အညမညဿ အပ္ပမတ္တေန မုခဒောသေန သမ္ပမောဟဥ္စ ပရာဇယဥ္စ။ **အဘိနန္ဒန္တီ** တိ တုဿန္တိ။ **နာစရေ**တိ န စရတိ န ကထေတိ။ **ဓမ္မဋ္ဌပဋိသံယုတ္တာ** တိ ယာ စ ဓမ္မေ ဌိတေန ကထိတကထာ, သာ ဓမ္မဋ္ဌာ စေဝ ဟောတိ တေန စ ဓမ္မေန ပဋိသံယုတ္တာတိ ဓမ္မဋ္ဌပဋိသံယုတ္တာ။ **အနုန္နတေန မနသာ**တိ အနုဒ္ဓတေန စေတသာ။ **အပဠာသော**တိ ယုဂဂ္ဂာဟပဠာသဝသေန အပဠာသော ဟုတွာ။ **အသာဟသော**တိ ရာဂဒောသမောဟသာဟသာနံ ဝသေန အသာဟသော ဟုတွာ။

အနုသူယာယမာနောတိ န ဥသူယမာနော။ **ဒုဗ္ဘဋ္ဌေ နာပသာဒယေ** တိ ဒုက္ကထိတသ္မိံ န အပသာဒေယျ။ **ဥပာရမ္ဘံ န သိက္ခေယျာ**တိ ကာရဏုတ္တရိယလက္ခဏံ ဥပာရမ္ဘံ န သိက္ခေယျ။ **ခလိတဉ္စ န ကဟယေ** တိ အပ္ပမတ္တကံ မုခခလိတံ ''အယံ တေ ဒောသော''တိ န ကဟယေယျ။ **နာဘိဟရေ**တိ နာဝတ္ထရေယျ။ **နာဘိမဒ္ဒေ** တိ ဧကံ ကာရဏံ အာဟရိတွာ န မဒ္ဒေယျ။ **န တစံ ပယုတံ ဘဏေ**တိ သစ္စာလိကပဋိသံယုတ္တံ တစံ န ဘဏေယျ။ **အညာတတ္ထ** န္တိ ဇာနနတ္ထံ။ **ပသာဒတ္ထ** န္တိ ပသာဒဇနနတ္ထံ။ **န သမုဿေယျ မန္တယေ** တိ န မာနုဿယေန သမုဿိတော ဘဝေယျ။ န ဟိ မာနုဿိတာ ဟုတွာ ပဏ္ဍိတာ ကထယန္တိ, မာနေန ပန အနုဿိတောဝ ဟုတွာ မန္တယေ ကထေယျ ဘာသေယျာတိ။

၈. အညတိတ္ထိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. အဋ္ဌမေ **ဘဂဝံမူလကာ**တိ ဘဂဝာ မူလံ ဧတေသန္တိ ဘဂဝံမူလကာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဥပ္ပာဒိတာ, တသ္မိံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ အညော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဣမေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ, ဘဂဝတော ပန နော ဣမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပာဒိတာ။ ဘဂဝန္တဉှိ နိဿာယ မယံ ဣမေ ဓမ္မေ အာဇာနာမ ပဋိဝိဇ္ဈာမာတိ ဧဝံ ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာတိ။ **ဘဂဝံနေတ္တိကာ**တိ ဘဂဝါ ဓမ္မာနံ နေတာ ဝိနေတာ အနုနေတာ ယထာသဘာဝတော ပာဋိယေက္ကံ ပာဋိယေက္ကံ နာမံ ဂဟေတွာဝ ဒဿေတာတိ ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ နာမ ဟောန္တိ။ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ**တိ စတုဘူမကဓမ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆမာနာ ဘဂဝတိ ပဋိသရန္တိ နာမာတိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ **ပဋိသရန္တီ** တိ ဩသရန္တိ သမောသရန္တိ။ အပိစ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ပဋိဝေဓဝသေန ဖဿော အာဂစ္ဆတိ – ''အဟံ ဘဂဝါ ကိန္နာမော''တိ။ တွံ ဖုသနဋ္ဌေန ဖဿော နာမ။ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ အာဂစ္ဆတိ – ''အဟံ ဘဂဝါ ကိန္နာမ''န္တိ။ တွံ ဝိဇာနနဋ္ဌေန ဝိညာဏံ နာမာတိ။ ဧဝံ စတုဘူမကဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝတော ပာဋိယေက္ကံ ပာဋိယေက္ကံ နာမံ ဂဏှန္တော ဘဂဝါ ဓမ္မေ ပဋိသရတီတိ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတူ** တိ ဘဂဝတောဝ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဥပဋ္ဌာတု, တုမှေယေဝ နော ကထေတွာ ဒေထာတိ အတ္ထော။

ရာဂေ ခေါတိ ရဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တရာဂေ။ **အပ္ပသာဝဇ္ဇော** တိ လောကဝဇ္ဇဝသေနပိ ဝိပါကဝဇ္ဇဝသေနပီတိ ဒွီဟိပိ ဝဇ္ဇေဟိ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အပ္ပဒောသောတိ အတ္ထော။ ကထံ? မာတာပိတရော ဟိ ဘာတိဘဂိနိအာဒယော စ ပုတ္တဘာတိကာနံ အာဝါဟဝိဝါဟမင်္ဂလံ နာမ ကာရေန္တိ။ ဧဝံ တာဝေသော လောကဝဇ္ဇဝသေန အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ သဒာရသန္တောသမူလိကာ ပန အပါယေ ပဋိသန္ဓိ နာမ န ဟောတီတိ ဧဝံ ဝိပါကဝဇ္ဇဝသေန အပ္ပသာဝဇ္ဇော။ **ဒန္ဓဝိရာဂီ** တိ ဝိရဇ္ဇ

မာနသော ပနေသ သဏိကံ ဝိရဇ္ဇတိ, န သီဃံ မုစ္စတိ။ တေလမသိရာဂေ ဝိယ စိရံ အနုဗန္ဓတိ, ဒွေ ဝ တီဏိ ဘဝန္တရာနိ ဂန္တွာပိ နာပဂစ္ဆတီတိ ဒန္ဓဝိရာဂီ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ပုရိသော ဘာတု ဇာယာယ မိစ္ဆာစာရံ စရတိ။ တဿာပိ ဣတ္ထိယာ အတ္တနော သာမိကတော သောယေဝ ပိယတရော အဟောသိ။ သာ တမာဟ – “ဣမသ္မိံ ကာရဏေ ပါကဋေ ဇာတေ မဟတီ ဂရဟာ ဘဝိဿတိ, တဝ ဘာတိကံ ဃာတေဟီ”တိ။ သော “နဿ, ဝသလိ, မာ ဧဝံ ပုန အဝစာ”တိ အပသာဒေသိ။ သာ တုဏှီ ဟုတွာ ကတိပါဟစ္စယေန ပုန ကထေသိ, တဿ စိတ္တံ ဒွေဇ္ဈဘာဝံ အဂမာသိ။ တတော တတိယဝါရံ ကထိတော “ကိန္တိ ကတွာ ဩကာသံ လဘိဿာမီ”တိ အာဟ။ အထဿ သာ ဥပါယံ ကထေန္တီ “တွံ မယာ ဝုတ္တမေဝ ကရောဟိ, အသုကဋ္ဌာနေ မဟာကကုဓသမီပေ တိတ္ထံ အတ္ထိ, တတ္ထ တိခိဏံ ဒဏ္ဍကဝါသိံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌာဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ ဇေဋ္ဌဘာတာပိဿ အရညေ ကမ္မံ ကတွာ ဃရံ အာဂတော။ သာ တသ္မိံ မုဒုစိတ္တာ ဝိယ ဟုတွာ “ဧဟိ သာမိ , သီသေ တေ ဩလိခိဿာမီ”တိ ဩလိခန္တီ “ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ တေ သီသ”န္တိ အာမလကပိဏ္ဍံ ဒတွာ “ဂစ္ဆ အသုကဋ္ဌာနေ သီသံ ဓောဝိတွာ အာဂစ္ဆာဟီ”တိ ပေသေသိ။ သော တာယ ဝုတ္တတိတ္ထမေဝ ဂန္တွာ အာမလကကက္ကေန သီသံ မက္ခေတွာ ဥဒကံ ဩရုယှ ဩနမိတွာ သီသံ ဓောဝိ။ အထ နံ ဣတရော ရုက္ခန္တရတော နိက္ခမိတွာ ခန္ဓဋ္ဌိကေ ပဟရိတွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ ဂေဟံ အဂမာသိ။

ဣတရော ဘရိယာယ သိနေဟံ ပရိစ္စဇိတုမသက္ကောန္တော တသ္မိံယေဝ ဂေဟေ မဟာဓမ္မနိ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တဿာ ဌိတာယပိ နိသိန္နာယပိ ဂန္တွာ သရီရေ ပတတိ။ အထ နံ သာ “သောယေဝ အယံ ဘဝိဿတီ”တိ ဃာတာပေသိ။ သော ပုန တဿာ သိနေဟေန တသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ကုက္ကုရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ပဒသာ ဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ တဿာ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော စရတိ။ အရညံ ဂစ္ဆန္တိယာပိ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆတိ။ တံ ဒိသွာ မနုဿာ “နိက္ခန္တော သုနခလုဒ္ဒကော, ကတရဋ္ဌာနံ ဂမိဿတီ”တိ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ။ သာ ပုန တံ ဃာတာပေသိ။

သောပိ ပုန တသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဝစ္ဆကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တထေဝ တဿာ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော စရတိ။ တဒါပိ နံ မနုဿာ ဒိသွာ “နိက္ခန္တော ဂေါပါလကော, ကတ္ထ ဂါဝိယော စရိဿန္တီ”တိ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ။ သာ တသ္မိမ္ပိ ဌာနေ တံ ဃာတာပေသိ။ သော တဒါပိ တဿာ ဥပရိ သိနေဟံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော စတုတ္ထေ ဝါရေ တဿာယေဝ ကုစ္ဆိယံ ဇာတိဿရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ပဋိပါဋိယာ စတူသု အတ္တဘာဝေသု တာယ ဃာတိတဘာဝံ ဒိသွာ “ဧဝရူပါယ နာမ ပစ္စတ္ထိကာယ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တောသ္မီ”တိ တတော ပဋ္ဌာယ တဿာ ဟတ္ထေန အတ္တာနံ ဖုသိတုံ န ဒေတိ။ သစေ နံ သာ ဖုသတိ, ကန္ဒတိ ရောဒတိ။ အထ နံ အယျကောဝ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ တံ အပရဘာဂေ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တံ အယျကော အာဟ – “တာတ, ကသ္မာ တွံ မာတု ဟတ္ထေန အတ္တာနံ ဖုသိတုံ န ဒေသိ။ သစေပိ တံ ဖုသတိ, မဟာသဒ္ဒေန ရောဒသိ ကန္ဒသီ”တိ။ အယျကေန ပုဋ္ဌော “န ဧသာ မယှံ မာတာ, ပစ္စာမိတ္တာ ဧသာ”တိ တံ ပဝတ္တိံ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ သော တံ အာလိင်္ဂိတွာ ရောဒိတွာ “ဧဟိ, တာတ, ကိံ အမှာကံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိဝါသကိစ္စ”န္တိ တံ အာဒါယ နိက္ခမိတွာ ဧကံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဘောပိ တတ္ထ ဝသန္တာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။

မဟာသာဝဇ္ဇော တိ လောကဝဇ္ဇဝသေနပိ ဝိပါကဝဇ္ဇဝသေနပီတိ ဒွီဟိပိ ကာရဏေဟိ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ကထံ? ဒေါသေန ဟိ ဒုဋ္ဌော ဟုတွာ မာတရိပိ အပရဇ္ဈတိ, ပိတရိပိ ဘာတိဘဂိနိအာဒီသုပိ ပဗ္ဗဇိတေသုပိ။ သော ဂတဂတဋ္ဌာနေသု “အယံ ပုဂ္ဂလော မာတာပိတူသုပိ အပရဇ္ဈတိ, ဘာတိဘဂိနိအာဒီသုပိ, ပဗ္ဗဇိတေသုပီ”တိ မဟတိံ ဂရဟံ လဘတိ။ ဧဝံ တာဝ လောကဝဇ္ဇဝသေန မဟာသာဝဇ္ဇော။ ဒေါသဝသေန ပန ကတေန အာနန္တရိယကမ္မေန ကပ္ပံ နိရယေ ပစ္စတိ။ ဧဝံ ဝိပါကဝဇ္ဇဝသေန မဟာသာဝဇ္ဇော။ **ခိပ္ပဝိရာဂီ** တိ ခိပ္ပံ ဝိရဇ္ဇတိ။ ဒေါသေန ဟိ ဒုဋ္ဌော မာတာပိတူသုပိ စေတိယေပိ ဗောဓိမှိပိ ပဗ္ဗဇိတေသုပိ အပရဇ္ဈိတွာ “မယှံ ခမထာ”တိ။ အစ္စယံ ဒေသေတိ။ တဿ သဟ ခမာပနေန တံ ကမ္မံ ပါကတိကမေဝ ဟောတိ။

မောဟောပိ ဒွီဟေဝ ကာရဏေဟိ **မဟာသာဝဇ္ဇော** ။ မောဟေန ဟိ မူဠှော ဟုတွာ မာတာပိတူသုပိ စေတိယေပိ ဗောဓိမှိပိ ပဗ္ဗဇိတေသုပိ အပရဇ္ဈိတွာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဂရဟံ လဘတိ။ ဧဝံ တာဝ လောကဝဇ္ဇဝသေန မဟာသာဝဇ္ဇော။ မောဟဝသေန ပန ကတေန အာနန္တရိယကမ္မေန ကပ္ပံ နိရယေ ပစ္စတိ။ ဧဝံ ဝိပါကဝဇ္ဇဝသေနပိ မဟာသာဝဇ္ဇော။ **ဒန္ဓဝိရာဂီ** တိ သဏိကံ ဝိရဇ္ဇတိ။ မောဟေန မူဠှေန ဟိ ကတကမ္မံ သဏိကံ မုစ္စတိ။ ယထာ ဟိ အစ္ဆစမ္မံ သတ

က္ခတ္တုမ္ပိ ခေါဝိယမာနံ န ပဏ္ဏရံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ မောဟေန မူဠ္ဟေန ကတကမ္မံ သီဃံ န မုစ္စတိ, သဏိကမေဝ မုစ္စတီတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၉. အကုသလမူလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. နဝမေ **အကုသလမူလာနီ**တိ အကုသလာနံ မူလာနိ, အကုသလာနိ စ တာနိ မူလာနိ စာတိ ဝါ အကုသလမူလာနိ။ **ယဒပိ, ဘိက္ခဝေ, လောဘော**တိ ယောပိ, ဘိက္ခဝေ, လောဘော။ **တဒပိ အကုသလမူလ**န္တိ သောပိ အကုသလမူလံ။ အကုသလမူလံ ဝါ သန္ဓာယ ဣဓ ဝါ တမ္ပီတိ အတ္ထော ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗတ္ထ နယော နေတဗ္ဗော။ **အဘိသင်္ခရောတီ** တိ အာယူဟတိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ ရာသိံ ကရောတိ။ **အသတာ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒယတီ** တိ အဘူတေန အဝိဇ္ဇမာနေန ယံကိဉ္စိ တဿ အဘူတံ ဒောသံ ဝတွာ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဝဓေန ဝါ**တိအာဒိ ယေနာကာရေန ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတိ, တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇာနိယာ**တိ ဓနဇာနိယာ။ **ပဗ္ဗာဇနာယာ** တိ ဂါမတော ဝါ ရဋ္ဌတော ဝါ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မေန ။ **ဗလဝမှီ**တိ အဟမသ္မိ ဗလဝါ။ **ဗလတ္ထော ဣတိပိ** တိ ဗလေန မေ အတ္ထော ဣတိပိ, ဗလေ ဝါ ဌိတောမှီတိပိ ဝဒတိ။

အကာလဝါဒီတိ ကာလသ္မိံ န ဝဒတိ, အကာလသ္မိံ ဝဒတိ နာမ။ **အဘူတဝါဒီ**တိ ဘူတံ န ဝဒတိ , အဘူတံ ဝဒတိ နာမ။ **အနတ္ထဝါဒီ** တိ အတ္ထံ န ဝဒတိ, အနတ္ထံ ဝဒတိ နာမ။ **အဓမ္မဝါဒီ** တိ ဓမ္မံ န ဝဒတိ, အဓမ္မံ ဝဒတိ နာမ။ **အဝိနယဝါဒီ** တိ ဝိနယံ န ဝဒတိ, အဝိနယံ ဝဒတိ နာမ။

တထာ ဟာယန္တိ တထာ ဟိ အယံ။ **န အာတပ္ပံ ကရောတိ တဿ နိဗ္ဗေဌနာယာ** တိ တဿ အဘူတဿ နိဗ္ဗေဌနတ္ထာယ ဝီရိယံ န ကရောတိ။ **ဣတိပေတံ အတစ္ဆ** န္တိ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဧတံ အတစ္ဆံ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

ဒုဂ္ဂတိ ပာဋိကင်္ခါ တိ နိရယာဒိကာ ဒုဂ္ဂတိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, သာ အဿ အဝဿဘာဝိနီ, တတ္ထာနေန နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဓဿ္တော** တိ ဥပရိ ဓံသိတော။ **ပရိယောနဒ္ဓော** တိ သမန္တာ ဩနဒ္ဓော။ **အနယံ အာပဇ္ဇတီ** တိ အဝုဍ္ဎိံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဗျသနံ အာပဇ္ဇတီ** တိ ဝိနာသံ အာပဇ္ဇတိ။ ဂိမှဟကာလသ္မိဉှိ မာလုဝါသိပာဋိကာယ ဖလိတာယ ဗီဇာနိ ဥပ္ပတိတွာ ဝဋရုက္ခာဒီနံ မူလေ ပတန္တိ။ တတ္ထ ယဿ ရုက္ခဿ မူလေ တီသု ဒိသာသု တီဏိ ဗီဇာနိ ပတိတာနိ ဟောန္တိ, တသ္မိံ ရုက္ခေ ပာဝုဿကေန မေဃေန အဘိဝဋ္ဌေ တီဟိ ဗီဇေဟိ တယော အင်္ကုရာ ဥဋ္ဌဟိတွာ တံ ရုက္ခံ အလ္လီယန္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရုက္ခဒေဝတာယော သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ တေပိ အင်္ကုရာ ဝဍ္ဎမာနာ လတာဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ တံ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ သဗ္ဗဝိဋပသာခါပသာခါ သံသိဗ္ဗိတွာ တံ ရုက္ခံ ဥပရိ ပရိယောနန္ဓန္တိ။ သော မာလုဝါလတာဟိ သံသိဗ္ဗိတော ဃနေဟိ မဟန္တေဟိ မာလုဝါပတ္တေဟိ သဉ္ဆန္နော ဒေဝေ ဝါ ဝဿန္တေ ဝါတေ ဝါ ဝါယန္တေ တတ္ထ တတ္ထ ပလုဇ္ဇိတွာ ခါဏုမတ္တမေဝ အဝသိဿတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ပန ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – သာလာဒီသု အညတရရုက္ခော ဝိယ ဟိ အယံ သတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တိဿော မာလုဝါလတာ ဝိယ တီဏိ အကုသလမူလာနိ, ယာဝ ရုက္ခသာခါ အသမ္ပတ္တာ, တာဝ တာသံ လတာနံ ဥဇုကံ ရုက္ခာရောဟနံ ဝိယ လောဘာဒီနံ ဒွါရံ အသမ္ပတ္တကာလော, သာခါနုသာရေန ဂမနကာလော ဝိယ ဒွါရဝသေန ဂမနကာလော, ပရိယောနဒ္ဓကာလော ဝိယ လောဘာဒီဟိ ပရိယုဋ္ဌိတကာလော, ခုဒ္ဒကသာခါနံ ပလုဇ္ဇနကာလော ဝိယ ဒွါရပ္ပတ္တာနံ ကိလေသာနံ ဝသေန ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာ အာပတ္တိယော အာပန္နကာလော, မဟာသာခါနံ ပလုဇ္ဇနကာလော ဝိယ ဂရုကာပတ္တိံ အာပန္နကာလော, လတာနုသာရေန ဩတိဏ္ဏေန ဥဒကေန မူလေသု တိန္တေသု ရုက္ခဿ ဘူမိယံ ပတနကာလော ဝိယ ကမေန စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ အာပဇ္ဇိတွာ စတူသု အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တနကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ပန ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – သာလာဒီသု အညတရရုက္ခော ဝိယ အယံ သတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တိဿော မာလုဝါလတာ ဝိယ တီဏိ အကုသလမူလာနိ, တာသံ အပ္ပဝတ္တိံ ကာတုံ အာဂတပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, ကုဒ္ဒာလော ဝိယ ပညာ, ကုဒ္ဒာလပိဋကံ ဝိယ သဒ္ဓါပိဋကံ, ပလိခနနခဏိတ္တံ ဝိယ ဝိပဿနာပညာ, ခဏိတ္တိယာ မူလစ္ဆေဒနံ ဝိယ ဝိပဿနာဉာဏေန အဝိဇ္ဇာမူလဿ ဆိန္ဒနကာ

လော, ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒနကာလော ဝိယ ခန္ဓဝသေန ဒိဋ္ဌကာလော, ဖာလနကာလော ဝိယ မဂ္ဂဉာဏေန ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိတကာလော, မသိကရဏကာလော ဝိယ ရေမာနကပဉ္စက္ခန္ဓကာလော, မဟာတတေ ဩပုဏိတ္ဝာ အပ္ပဝတ္တနကာလော ဝိယ ဥပာဒိန္နကက္ခန္ဓာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိကနိရောဓေန နိရုဇ္ဈိတ္ဝာ ပုနဗ္ဘဝေ ပဋိသန္ဓိအဂ္ဂဟဏကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဟောတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၁၀. ဥပေါသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁. ဒသမေ **တဒဟုပေါသထေ**တိ တသ္မိံ အဟု ဥပေါသထေ တံ ဒိဝသံ ဥပေါသထေ, ပန္နရသိကဥပေါသထဒိဝသေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ဥပသင်္ကမိ။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝဝဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။ **ဒိဝါ ဒိဝဿာ** တိ ဒိဝသဿ ဒိဝါ နာမ မဇ္ဈန္ဟေဟာ, ဣမသ္မိံ ဌိတေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေတိ အတ္ထော။ **ကုတော နု တွံ အာဂစ္ဆသီ** တိ ကိံ ကရောန္တီ ဝိစရသီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဂေါပါလကုပေါသထော**တိ ဂေါပါလကေဟိ သဒိ္ဒံ ဥပဝသနဥပေါသထော။ **နိဂဏ္ဌုပေါသထော** တိ နိဂဏ္ဌာနံ ဥပဝသနဥပေါသထော။ **အရိယုပေါသထော**တိ အရိယာနံ ဥပဝသနဥပေါသထော။ **သေယျထာပိ ဝိသာခေ** တိ ယထာ နာမ, ဝိသာခေ။ **သာယန္ဟသမယေ သာမိကာနံ ဂါဝေါ နိယျာတေတွာ**တိ ဂေါပါလကာ ဟိ ဒေဝသိကဝေတနေန တ ပဉ္စာဟဒသာဟအဒ္ဓမာသမာသဆမာသသံဝစ္ဆရပရိစ္ဆေဒေန တ ဂါဝေါ ဂဟေတွာ ရက္ခန္တိ။ ဣဓ ပန ဒေဝသိကဝေတနေန ရက္ခန္တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ – **နိယျာတေတွာ**တိ ပဋိစ္ဆာပေတွာ "ဧတာ တေ ဂါဝေါ"တိ ဒတွာ။ **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ** တိ အတ္တနော ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတွာ မဉ္စေ နိပန္နော ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **အဘိဇ္ဈာသဟဂတေနာ** တိ တဏှာယ သမ္ပယုတ္တေန။ **ဧဝံ ခေါ, ဝိသာခေ, ဂေါပါလကုပေါသထော ဟောတီ**တိ အရိယုပေါသထော အယံ, အပရိသုဒ္ဓဝိတက္ကတာယ ပန ဂေါပါလကဥပေါသထဋ္ဌာနေ ဌိတော။ **န မဟပ္ဖလော** တိ ဝိပါကဖလေန န မဟပ္ဖလော။ **န မဟာနိသံသော**တိ ဝိပါကာနိသံသေန န မဟာနိသံသော။ **န မဟာဇုတိကော**တိ ဝိပါကောဘာသေန န မဟာဩဘာသော။ **န မဟာဝိပ္ဖာရော** တိ ဝိပါကဝိပ္ဖာရဿ အမဟန္တတာယ န မဟာဝိပ္ဖာရော။

သမဏဇာတိကာတိ သမဏာယေဝ။ **ပရံ ယောဇနသတ**န္တိ ယောဇနသတံ အတိက္ကမိတွာ တတော ပရံ။ **တေသု ဒဏ္ဍံ နိက္ခိပာဟီ**တိ တေသု ယောဇနသတတော ပရဘာဂေသု ဌိတေသု သတ္တေသု ဒဏ္ဍံ နိက္ခိပ, နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော ဟောဟိ။ **နာဟံ က္ဝစနိ ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိံ** န္တိ အဟံ ကတ္ထစိ ကဿစိ ပရဿ ကိဉ္စနတသ္မိံ န ဟောမိ။ ကိဉ္စနံ ဝုစ္စတိ ပလိဗောဓော, ပလိဗောဓော န ဟောမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န စ မမ က္ဝစနိ ကတ္ထစိ ကိဉ္စနတတ္ထီ** တိ မမာပိ က္ဝစနိ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓါ တ ကတ္ထစိ ဧကပရိက္ခာရေပိ ကိဉ္စနတာ နတ္ထိ, ပလိဗောဓော နတ္ထိ, ဆိန္နပလိဗောဓောဟမသ္မီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘောဂေ**တိ မဉ္စပီဌယာဂုဘတ္တာဒယော။ **အဒိန္နံယေဝ ပရိဘုဉ္ဇတီ** တိ ပုနဒိဝသေ မဉ္စေ နိပဇ္ဇန္တောပိ ပီဌေ နိသီဒန္တောပိ ယာဂုံ ပိဝန္တောပိ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ တေ ဘောဂေ အဒိန္နေယေဝ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ **န မဟပ္ဖလော**တိ နိပ္ဖလော။ ဗုဒ္ဓမမေဝ ဟိ ဧတ္ထ သာဝသေသံ, အဝသေသော ပန နိရဝသေသော။ ဧဝံ ဥပဝုတ္ထဿ ဟိ ဥပေါသထဿ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝိပါကဖလံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ နိပ္ဖလောတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဥပက္ကိလိဋ္ဌဿ စိတ္တဿာ တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာဟ? သံကိလိဋ္ဌေန ဟိ စိတ္တေန ဥပဝုတ္ထော ဥပေါသထော န မဟပ္ဖလော ဟောတီတိ ဒဿိတတ္တာ ဝိသုဒ္ဓေန စိတ္တေန ဥပဝုတ္ထဿ မဟပ္ဖလတာ အနုညာတာ ဟောတိ။ တသ္မာ ယေန ကမ္မဋ္ဌာနေန စိတ္တံ ဝိသုဇ္ဈတိ, တံ စိတ္တဝိသောဓနကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ ဣဒမာဟ ။ တတ္ထ **ဥပက္ကမေနာ**တိ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေန, ဥပါယေန ဝါ။ **တထာဂတံ အနုဿရတီ** တိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတဂုဏေ အနုဿရတိ။ ဧတ္ထ ဟိ **ဣတိပိ သော ဘဂဝါ**တိ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သီလေန, ဣတိပိ သမာဓိနာတိ သဗ္ဗေ လောကိယလောကုတ္တရာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ သင်္ဂဟိတာ။ **အရဟ**န္တိအာဒီဟိ ပာဋိယေက္ကဂုဏာဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **တထာဂတံ အနုဿရတော စိတ္တံ ပသီဒတီ**တိ လောကိယလောကုတ္တရေ တထာဂတဂုဏေ အနုဿရန္တဿ စိတ္တုပ္ပာဒော ပသန္နော ဟောတိ။

စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသာ တိ ပဉ္စ နီဝရဏာ။ **ကက္က** န္တိ အာမလကကက္ကံ။ **တဇ္ဇံ ဝါယာမ** န္တိ တဇ္ဇာတိကံ တဒနုစ္ဆဝိကံ ကက္ကေန မက္ခနဃံသနဓောဝနဝါယာမံ။ **ပရိယောဒပနာ ဟောတီ**တိ သုဒ္ဓဘာဝကရဏံ ဟောတိ။ ကိလိဋ္ဌ

ဌသ္မိံ ဟိ သိသေ ပသာခနံ ပသာခေတ္တ နက္ခတ္တံ ကီဠမာနော န သောဘတိ, ပရိသုဒ္ဓေ ပန တသ္မိံ ပသာခနံ ပသာခေတ္တ နက္ခတ္တံ ကီဠမာနော သောဘတိ, ဧဝမေဝ ကိလိဋ္ဌစိတ္တေန ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပေါသထော ဥပဝုတ္ထော န မဟပ္ဖလော ဟောတိ, ပရိသုဒ္ဓေန ပန စိတ္တေန ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပဝုတ္ထော ဥပေါသထော မဟပ္ဖလော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဧဝမာဟ။ **ဗ္ရဟ္မုပေါသထံ ဥပဝသတီ** တိ ဗ္ရဟ္မာ ဝုစ္စတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တဿ ဂုဏာနုဿရဏဝသေန အယံ ဥပေါသထော ဗ္ရဟ္မုပေါသထော နာမ, တံ ဥပဝသတိ။ **ဗ္ရဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ သံဝသတီ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ သံဝသတိ။ **ဗ္ရဟ္မဥ္စဿ အာရဗ္ဘ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အာရဗ္ဘ။

ဓမ္မံ အနုဿရတီ တိ သဟတန္တိကံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အနုဿရတိ။ **သောတ္တိ** န္တိ ကုရုဝိန္ဒကသောတ္တိံ။ ကုရုဝိန္ဒကပါသာဏစုဏ္ဏေန ဟိ သဒ္ဓိံ လာခံ ယောဇေတွာ မဏိကေ ကတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ သုတ္တေန အာဝုဏိတွာ တံ မဏိ ကလာပပန္တိံ ဥဘတော ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိံ ဃံသေန္တိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “သောတ္တိဥ္စ ပဋိစ္စာ”တိ။ **စုဏ္ဏ** န္တိ နှာနီယစုဏ္ဏံ။ **တဇ္ဇဥ္စ ဝါယာမ** န္တိ ဥဗ္ဗဋ္ဋနဃံသနဓောဝနာဒိကံ တဒနုရူပဝါယာမံ။ **ဓမ္မုပေါသထ** န္တိ သဟတန္တိကံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ အာရဗ္ဘ ဥပဝုတ္ထတ္တာ အယံ ဥပေါသထော “ဓမ္မုပေါသထော”တိ ဝုတ္တော။ ဣဓာပိ **ပရိယောဒပနာ**တိ ပဒေ ဌတွာ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သင်္ဃံ အနုဿရတီ တိ အဋ္ဌန္နံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ဂုဏေ အနုဿရတိ။ **ဥသ္မဥ္စ ပဋိစ္စာ** တိ ဒွေဝ တယော တရေ ကဟာပိတံ ဥသုမံ ပဋိစ္စ။ ဥသဥ္စာတိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော ။ **ခာရ** န္တိ ဆာရိကံ။ **ကောမယ** န္တိ ကောမုတ္တံ တ အဇ လဏ္ဍိကာ တ။ **ပရိယောဒပနာ**တိ ဣဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **သင်္ဃုပေါသထ** န္တိ အဋ္ဌန္နံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ ဂုဏေ အာရဗ္ဘ ဥပဝုတ္ထတ္တာ အယံ ဥပေါသထော “သင်္ဃုပေါသထော”တိ ဝုတ္တော။

သီလာနီတိ ဂဟဋ္ဌော ဂဟဋ္ဌသီလာနိ, ပဗ္ဗဇိတော ပဗ္ဗဇိတသီလာနိ။ **အခဏ္ဍာနီ** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၁) ဝိတ္ထာရိတောဝ။ **တလဏ္ဍုပက** န္တိ အဿတလေဟိ တ မကစိတလာဒီဟိ တ ကတံ အဏ္ဍုပကံ။ **တဇ္ဇဥ္စ ဝါယာမ**န္တိ တေလေန တေမေတွာ မလဿ တိန္တဘာဝံ ဉတွာ ဆာရိကံ ပက္ခိပိတွာ တလဏ္ဍုပကေန ဃံသနဝါယာမော။ ဣဓ **ပရိယောဒပနာ**တိ ပဒေ ဌတွာ ဧဝံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ ကိလိဋ္ဌသ္မိံဉှိ အာဒါသေ မဏ္ဍိတပသာဓိတောပိ အတ္တဘာဝေ ဩလောကိယမာနော န သောဘတိ, ပရိသုဒ္ဓေ သောဘတိ။ ဧဝမေဝ ကိလိဋ္ဌေန စိတ္တေန ဥပဝုတ္ထော ဥပေါသထော န မဟပ္ဖလော ဟောတိ, ပရိသုဒ္ဓေန ပန မဟပ္ဖလော ဟောတီတိ။ **သီလုပေါသထ**န္တိ အတ္တနော သီလာနုဿရဏဝသေန ဥပဝုတ္ထော ဥပေါသထော သီလုပေါသထော နာမ။ **သီလေန သဒ္ဓိံ** န္တိ အတ္တနော ပဉ္စသီလဒသ သီလေန သဒ္ဓိံ။ **သီလဉ္စဿ အာရဗ္ဘ** တိ ပဉ္စသီလံ ဒသသီလဉ္စ အာရဗ္ဘ။

ဒေဝတာ အနုဿရတီ တိ ဒေဝတာ သက္ခိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အတ္တနော သဒ္ဓါဒိဂုဏေ အနုဿရတိ။ **ဥက္က** န္တိ ဥဒ္ဓနံ။ **လောဏ**န္တိ လောဏမတ္တိကာ။ **ဂေရုက**န္တိ ဂေရုကစုဏ္ဏံ။ **နာဠိကသဏ္ဍာသ** န္တိ ဓမနနာဠိကဉ္စေဝ ပရိဝတ္တန သဏ္ဍာသဉ္စ။ **တဇ္ဇဥ္စ ဝါယာမ** န္တိ ဥဒ္ဓနေ ပက္ခိပနဓမနပရိဝတ္တနာဒိကံ အနုရူပံ ဝါယာမံ။ ဣဓ **ပရိယောဒပနာ**တိ ပဒေ ဌတွာ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – သံကိလိဋ္ဌသုဝဏ္ဏမယေန ဟိ ပသာဓနဘဏ္ဍေန ပသာဓိတာ နက္ခတ္တံ ကီဠမာနာ န သောဘန္တိ, ပရိသုဒ္ဓသုဝဏ္ဏမယေန သောဘန္တိ။ ဧဝမေဝ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ ဥပေါသထော န မဟပ္ဖလော ဟောတိ, ပရိသုဒ္ဓစိတ္တဿ မဟပ္ဖလော။ **ဒေဝတုပေါသထ**န္တိ ဒေဝတာ သက္ခိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ အတ္တနော ဂုဏေ အနုဿရန္တေန ဥပဝုတ္ထဥပေါသထော ဒေဝတုပေါသထော နာမ။ သေသံ ဣမေသု ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒီသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၃ အာဒယော) ဝုတ္တမေဝ။

ပါဏာတိပါတန္တိ ပါဏဝဓံ။ **ပဟာယာ**တိ တံ ပါဏာတိပါတစေတနာသင်္ခါတံ ဒုဿီလျံ ပဇဟိတွာ။ **ပဋိဝိရ တာ**တိ ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ တတော ဒုဿီလျတော ဩရတာ ဝိရတာဝ။ **နိဟိတဒဏ္ဍာ နိဟိတသတ္ထာ** တိ ပရူပ ဃာတတ္ထာယ ဒဏ္ဍံ တ သတ္ထံ တ အာဒါယ အဝတ္တနတော နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍာ စေဝ နိက္ခိတ္တသတ္ထာ စာတိ အ တ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တာနံ ဝိဟိံသနဘာဝတော သတ္ထန္တိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဘိက္ခူ ကတ္တရဒဏ္ဍံ တ ဒန္တကဋ္ဌဝါသိံ တ ပိပ္ဖလကံ တ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ, န တံ ပရူပဃာတတ္ထာ ယ။ တသ္မာ နိဟိတဒဏ္ဍာ နိဟိတသတ္ထာတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ **လဇ္ဇီ**တိ ပါပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ လဇ္ဇာယ သမန္နာဂတာ။ **ဒယာပန္နာ** တိ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နာ။ **သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ** တိ သဗ္ဗေ ပါဏဘူတေ ဟိ

တေန အနုကမ္ပကာ, တာယ ဧဝ ဒယာပန္နတာယ သဗ္ဗေသံ ပါဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကာတိ အတ္ထော။ **အပါပမ္ပဇ္ဇ** **ဇာတိ** အပါပမ္ပိ အဇ္ဈ။ **ကုမိနာပိ အဂ္ဂေနာ** တိ ကုမိနာပိ ဂုဏဂ္ဂေန။ **အရပါတံ အနုကရောမီ**တိ ယထာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တော အနုဂစ္ဆတိ နာမ, ဧဝံ အပါပမ္ပိ အရပါန္တေပိ ပဌမံ ကတံ ကုမံ ဂုဏံ ပစ္ဆာ ကရောန္တော တေသံ အရပါန္တာနံ အနုကရောမိ။ **ဥပေါသထော စ မေ ဥပဝုတ္ထော ဘဝိဿတီ** တိ ဧဝံ ကရောန္တေန မယာ အရပါတဉ္စ အနုကတံ ဘဝိဿတိ, ဥပေါသထော စ ဥပဝုတ္ထော ဘဝိဿတိ။

အဒိန္နာဒာန န္တိ အဒိန္နဿ ပရပရိဂ္ဂဟိတဿ အာဒာနံ, ထေယျံ စောရိကန္တိ အတ္ထော။ ဒိန္နမေဝ အာဒိယန္တီတိ **ဒိန္နာဒါယီ** ။ စိတ္တေနပိ ဒိန္နမေဝ ပဋိကင်္ခန္တီတိ **ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ** ။ ထေနေတီတိ ထေနော, န ထေနေန **အထေနေန**။ အထေနတ္တာယေဝ **သုစိဘူတေန။ အတ္တနာ**တိ အတ္တဘာဝေန, အထေနံ သုစိဘူတံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ ဝိဟရန္တီတိ ဝုတ္တံ ပါတိ။

အဗြဟ္မစရိယ န္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ။ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ အာစာရံ စရန္တီတိ **ဗြဟ္မစာရီ** ။ **အာရာစာရီ**တိ အဗြဟ္မစရိယတော ဒူရာစာရီ။ **မေထုနာ**တိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန သဒိသတ္တာ မေထုနကာတိ လဒ္ဓဝေါဟာရေဟိ ပဋိသေဝိတဗ္ဗတော မေထုနာတိ သင်္ခံ ဂတာ အသဒ္ဓမ္မာ။ **ဂာမဓမ္မာ** တိ ဂါမဝါသီနံ ဓမ္မာ။

မုသာဝါဒါတိ အလိကဝစနာ တုစ္ဆဝစနာ။ သစ္စံ ဝဒန္တီတိ **သစ္စဝါဒီ** ။ သစ္စေန သစ္စံ သန္ဒဟန္တိ ဃဋေန္တီတိ **သစ္စသန္ဓာ,** န အန္တရန္တရာ မုသာ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော ။ ယော ဟိ ပုရိသော ကဒါစိ မုသာဝါဒံ ဝဒတိ, ကဒါစိ သစ္စံ။ တဿ မုသာဝါဒေန အန္တရိတတ္တာ သစ္စံ သစ္စေန န ဃဋီယတိ။ တသ္မာ န သော သစ္စသန္ဓော။ ဣမေ ပန န တာဒိသာ, ဇီဝိတဟေတုပိ မုသာ အဝတွာ သစ္စေန သစ္စံ သန္ဒဟန္တိယေဝါတိ သစ္စသန္ဓာ။ **ထေတာ**တိ ထိရာ, ဌိတကထာတိ အတ္ထော။ ဧကော ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ ဝိယ ထုသရာသိမှိ နိခါတခါဏု ဝိယ အဿပိဋ္ဌေ ဌပိတကုမ္ဘဏ္ဍမိဝ စ န ဌိတကထော ဟောတိ။ ဧကော ပါသာဏလေခါ ဝိယ ဣန္ဒခီလော ဝိယ စ ဌိတကထော ဟောတိ, အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒန္တေပိ ဒွေ ကထာ န ကထေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ထေတော။ **ပစ္စယိကာ** တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကာ, သဒ္ဓါယိကာတိ အတ္ထော။ ဧကစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂလော န ပစ္စယိကော ဟောတိ, “ဣဒံ ကေန ဝုတ္တံ, အသုကေန နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧကော ပစ္စယိကော ဟောတိ, “ဣဒံ ကေန ဝုတ္တံ, အသုကေနာ”တိ ဝုတ္တေ “ယဒိ တေန ဝုတ္တံ, ဣဒမေဝ ပမာဏံ, ဣဒါနိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဧဝမေဝံ ဣဒ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စယိကော။ **အဝိသံဝါဒကာ လောကဿာ** တိ တာယ သစ္စဝါဒိတာယ လောကံ န ဝိသံဝါဒေန္တီတိ အတ္ထော။

သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန န္တိ သုရာမေရယမဇ္ဇာနံ ပါနစေတနာသင်္ခါတံ ပမာဒကာရဏံ။ **ဧကဘတ္တိကာ** တိ ပါတရာသဘတ္တံ သာယမာသဘတ္တန္တိ ဒွေ ဘတ္တာနိ။ တေသု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ, ဣတရံ မဇ္ဈန္ဟိကတော ဥဒ္ဓံ အန္တောအရုဏေန။ တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသက္ခတ္တုံ ဘုဉ္ဇမာနာပိ ဧကဘတ္တိကာဝ ဟောန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ဧကဘတ္တိကာ”တိ။ ရတ္တိဘောဇနံ ရတ္တိ, တတော ဥပရတာတိ **ရတ္တူပရတာ** ။ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ, တတော ဝိရတတ္တာ **ဝိရတာ ဝိကာလဘောဇနာ**။

သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋာဏိဘူတံ ဒဿနန္တိ ဝိသူကဒဿနံ, အတ္တနာ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စဉ္စ ဂီတဉ္စ ဝါဒိတဉ္စ, အန္တမသော မယူရနစ္စနာဒိဝသေနာပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတံ ဒဿနဉ္စာတိ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနံ**။ နစ္စာဒီနိ ဟိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ ဝါ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ ဝါ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ ဝါ နေဝ ဘိက္ခူနံ, န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋန္တိ။

မာလာဒီသု **မာလာ**တိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ တတ္ထ ပိဠန္ဓန္တော **ဓာရေတိ** နာမ, ဦနဋ္ဌာနံ ပူရေန္တော **မဏ္ဍေတိ** နာမ, ဂန္ဓဝသေန ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယန္တော **ဝိဘူသေတိ** နာမ။ **ဌာနံ** ဝုစ္စတိ ကာရဏံ, တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ မဟာဇနော ကရောတိ, တ

တော ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။ **ဥစ္စာသယနံ** ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ, **မဟာသယနံ** အကပ္ပိယတ္ထရဏံ, တတော ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။

ကီဝမဟပ္ဖလော တိ ကိတ္တကံ မဟပ္ဖလော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဟူတရတ္တရတနာန** န္တိ ပဟူတေန ရတ္တသင်္ခါတေန ရတနေန သမန္နာဂတာနံ, သကလဇမ္ဗုဒီပတလံ ဘေရိတလသဒိသံ ကတွာ ကဋိပ္ပမာဏေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပူရိတာနန္တိ အတ္ထော။ **ဣဿရိယာဓိပစ္စ** န္တိ ဣဿရဘာဝေန ဝါ ဣဿရိယမေဝ ဝါ အာဓိပစ္စံ, န ဧတ္ထ သာဟသိကကမ္မန္တိပိ ဣဿရိယာဓိပစ္စံ။ **ရဇ္ဇံ ကာရေယျာ** တိ ဧဝရူပံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေယျ။ **အင်္ဂကန**န္တိအာဒီနိ တေသံ ဇနပဒါနံ နာမာနိ။ **ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိ** န္တိ ဧကံ အဟောရတ္တံ ဥပဝုတ္ထဥပေါသထေ ပုညံ သောဠသဘာဂေ ကတွာ တတော ဧကံ ဘာဂဋ္ဌ န အဂ္ဃတိ။ ဧကရတ္တုပေါသထဿ သောဠသိယာ ကလာယ ယံ ဝိပါကဖလံ, တံယေဝ တတော ဗဟုတရံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကပဏ**န္တိ ပရိတ္တကံ။

အဗြဟ္မစရိယာ တိ အသေဋ္ဌစရိယတော။ **ရတ္တိံ န ဘုဉ္ဇေယျ ဝိကာလဘောဇန** န္တိ ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တော ရတ္တိဘောဇနဉ္စ ဒိဝါဝိကာလဘောဇနဉ္စ န ဘုဉ္ဇေယျ။ **မဉ္စေ ဆမာယံဝ သယေထ သန္ထတေ** တိ မုဋ္ဌိဟတ္ထပါဒကေ ကပ္ပိယမဉ္စေ ဝါ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယံ ဝါ တိဏပဏ္ဏပလာလာဒီနိ သန္ထရိတွာ ကတေ သန္ထတေ ဝါ သယေထာတိ အတ္ထော။ **ဧတံ ဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကမာဟုပေါသထ** န္တိ ဧတံ ပါဏာတိပါတာဒီနိ အသမာစရန္တေန ဥပဝုတ္ထံ ဥပေါသထံ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အဋ္ဌင်္ဂိကန္တိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန ဥပဝသန္တေန "သွေ ဥပေါသထိကော ဘဝိဿာမီ"တိ အဇ္ဇေဝ "ဣဒဉ္စ ဣဒဉ္စ ကရေယျာထာ"တိ အာဟာရာဒိဝိဓာနံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ဥပေါသထဒိဝသေ ပါတောဝ ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ဒသသီလလက္ခဏညုနော ဥပါသကဿ ဝါ ဥပါသိကာယ ဝါ သန္တိကေ ဝါစံ ဘိန္ဒိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒါတဗ္ဗာနိ။ ပါဠိံ အဇာနန္တေန ပန "ဗုဒ္ဓပညတ္တံ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာမီ"တိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ အညံ အလဘန္တေန အတ္တနာပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ဝစီဘေဒော ပန ကာတဗ္ဗောယေဝ ။ ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တေန ပရူပရောဓပဋိသံယုတ္တာ ကမ္မန္တာ န ဝိစာရေတဗ္ဗာ, အာယဝယဂဏနံ ကရောန္တေန န ဝီတိနာမေတဗ္ဗံ, ဂေဟေ ပန အာဟာရံ လဘိတွာ နိစ္စဘတ္တိကဘိက္ခုနာ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မော ဝါ သောတဗ္ဗော, အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု အညတရံ ဝါ မနသိကာတဗ္ဗံ။

သုဒဿနာ တိ သုန္ဒရဒဿနာ။ **ဩဘာသယန္တိ** ဩဘာသယမာနာ။ **အနုပရိယန္တိ** တိ ဝိစရန္တိ။ **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကံ ဌာနံ။ **အန္တလိက္ခဂါ** တိ အာကာသင်္ဂမာ။ **ပဘာသန္တိ** တိ ဇောတန္တိ ပဘာ မုဉ္စန္တိ။ **ဒိသာဝိရောစနာ**တိ သဗ္ဗဒိသာသု ဝိရောစမာနာ။ အထ ဝါ **ပဘာသန္တိ** တိ ဒိသာဟိ ဒိသာ ဩဘာသန္တိ။ **ဝိရောစနာ**တိ ဝိရောစမာနာ။ **ဝေဠုရိယ**န္တိ မဏီတိ ဝတွာပိ ဣမိနာ ဇာတိမဏိဘာဝံ ဒဿေတိ။ ကေဝသ္သိကဝေဠုဝဏ္ဏဉှိ ဝေဠုရိယံ ဇာတိမဏိ နာမ။ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ဘဒ္ဒက** န္တိ လဒ္ဓကံ။ **သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏ** န္တိ ဂေါသိင်္ဂသဒိသံ ဟုတွာ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဧဝံ နာမကံ သုဝဏ္ဏံ။ **ကဉ္စန**န္တိ ပဗ္ဗတေယျံ ပဗ္ဗတေ ဇာတသုဝဏ္ဏံ။ **ဇာတရူပ**န္တိ သတ္ထုဝဏ္ဏသုဝဏ္ဏံ။ **ဟဋက**န္တိ ကိပိလ္လိကာဟိ နီဟဋသုဝဏ္ဏံ။ **နာနုဘဝန္တိ** တိ န ပါပုဏန္တိ။ **စန္ဒပ္ပဘာ** တိ သာမိအတ္ထေ ပစ္စတ္တံ, စန္ဒပ္ပဘာယာတိ အတ္ထော။ **ဥပဝဿုပေါသထ**န္တိ ဥပဝသိတွာ ဥပေါသထံ။ **သုခုဒြယာနိ** တိ သုခဖလာနိ သုခဝေဒနီယာနိ။ **သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာန** န္တိ သဂ္ဂသင်္ခါတံ ဌာနံ ဥပဂစ္ဆန္တိ, ကေနစိ အနိန္ဒိတာ ဟုတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ယံ အန္တရန္တရာ န ဝုတ္တံ, တံ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

မဟာဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၈) ၃. အာနန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၂. တတိယဿ ပဌမေ **ဆန္နော**တိ ဧဝံနာမကော ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ **တုမှေပိ, အာဝုသော**တိ, အာဝုသော, ယထာ မယံ ရာဂါဒီနံ ပဟာနံ ပညာပေမ, ကိံ ဧဝံ တုမှေပိ ပညာပေထာတိ ပုစ္ဆတိ။ တတော ထေရော "အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော အမှေ ရာဂါဒီနံ ပဟာနံ ပညာပေမာတိ ဝဒတိ, နတ္ထိ ပနေတံ ဗာဟိရသမယေ"တိ တံ ပဋိက္ခိပန္တော **မယံ ခော, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခော**တိ အဝဓာရဏတ္ထေ နိပါတော, မယမေဝ ပညာပေမာတိ အတ္ထော။ တတော ပရိဗ္ဗာဇကော စိန္တေသိ "အယံ ထေရော ဗာဟိရသမယံ လုဉ္စိတွာ ဟရန္တော 'မယမေဝ'တိ အာဟ။ ကိံ နု ခော အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဧတေ ဧတေသံ ပဟာနံ ပညာပေန္တီ"တိ။ အထ ထေရံ ပုစ္ဆန္တော **ကိံ ပန တုမှေ**တိအာဒိမာဟ။ ထေရော တဿ ဗျာကရောန္တော **ရတ္တော ခော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တတ္ထ** န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ လောကိယလောကုတ္တရံ အတ္တနော အတ္ထံ။ ပရတ္ထဥဘယတ္ထေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အန္ဓကရဏောတိအာဒီသု ယဿ ရာဂေ ဥပ္ပန္နေ, တံ ယထာဘူတဒဿနနိဝါရဏေန အန္ဓံ ကရောတီတိ အန္ဓကရဏော။ ပညာစက္ခုံ န ကရောတီတိ **အစက္ခုကရဏော**။ ဉာဏံ န ကရောတီတိ **အညာဏကရဏော**။ ကမ္မဿကတပညာ ဈာနပညာ ဝိပဿနာပညာတိ ဣမာ တိဿော ပညာ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန နိရောဓေတီတိ **ပညာနိရောဓိကော**။ အနိဋ္ဌဖလဒာယကတ္တာ ဒုက္ခသင်္ခါတဿ ဝိဃာတဿ ပက္ခေ ဝတ္တတီတိ **ဝိဃာတပက္ခိကော** ။ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ န သံဝတ္တေတီတိ **အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကော။ အလဉ္စ ပနာဝုသော အာနန္ဒ, အပ္ပမာဒာယာ**တိ, အာဝုသော အာနန္ဒ, သစေ ဧဝရူပါ ပဋိပဒာ အတ္ထိ, အလံ တုမှာကံ အပ္ပမာဒာယ ယုတ္တံ အနုစ္ဆဝိကံ, အပ္ပမာဒံ ကရောထ, အာဝုသောတိ ထေရဿ ဝစနံ အနုမောဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အရိယမဂ္ဂေါ လောကုတ္တရမိဿကော ကထိတော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၂. အာဇီဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃. ဒုတိယေ **တေန ဟိ ဂဟပတီ**တိ ထေရော ကိရ စိန္တေသိ – "အယံ ဣမံ အာဂစ္ဆန္တော န အညာတုကာမော ဟုတွာ အာဂမိ, ပရိဂ္ဂဏှနတ္ထံ ပန အာဂတော။ ဣမိနာ ပုစ္ဆိတပဉှံ ဣမိနာဝ ကထာပေဿာမီ"တိ။ ဣတိ တံယေဝ ကထံ ကထာပေတုကာမော **တေန ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေန ဟီ**တိ ကာရဏတ္ထာပဒေသော။ ယသ္မာ တွံ ဧဝံ ပုစ္ဆသိ, တသ္မာ တညေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆာမီတိ။ **ကေသံ နော**တိ ကတမေသံ နု။ **သဓမ္မုက္ကံသနာ**တိ အတ္တနော လဒ္ဓိယာ ဥက္ခိပိတွာ ဌပနာ။ **ပရဓမ္မာပသာဒနာ**တိ ပရေသံ လဒ္ဓိယာ ဃဋ္ဋနာ ဝမ္ဘနာ အဝက္ခိပနာ။ **အာယတနေဝ ဓမ္မဒေသနာ**တိ ကာရဏသ္မိံယေဝ ဓမ္မဒေသနာ။ **အတ္ထော စ ဝုတ္တော**တိ မယာ ပုစ္ဆိတပဉှာယ အတ္ထော စ ပကာသိတော ။ **အတ္တာ စ အနုပနီတော**တိ အမှေ ဧဝရူပါတိ ဧဝံ အတ္တာ စ န ဥပနီတော။ နုပနီတောတိပိ ပါဌော။

၃. မဟာနာမသက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. တတိယေ **ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ဝုဋ္ဌိတော။ **ဂေလညာ**တိ ဂိလာနဘာဝတော။ **ဥပသင်္ကမီ**တိ ဘုတ္တပါတရာသော မာလာဂန္ဓာဒီနိ အာဒာယ မဟာပရိဝါရပရိဝုတော ဥပသင်္ကမိ။ **ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ**တိ န ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိ, နိသိန္နာသနတော ဝုဋ္ဌာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဏဗာဟာယံ အင်္ဂုလိကေန သညံ ဒတွာ ဧကမန္တံ အပနေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထဿ "သေခမ္ပိ ခော, မဟာနာမ, သီလ"န္တိအာဒိနာ နယေန သတ္တန္နံ သေခာနံ သီလဉ္စ သမာဓိဉ္စ ပညဉ္စ ကထေတွာ ဥပရိ အရဟတ္တဖလဝသေန အသေခာ သီလသမာဓိပညာယော ကထေန္တော – "သေခသမာဓိတော သေခံ ဝိပဿနာဉာဏံ အသေခဉ္စ ဖလဉာဏံ ပစ္ဆာ, သေခဝိပဿနာဉာဏတော စ အသေခဖလသမာဓိ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဒီပေသိ။ ယာနိ ပန သမ္ပယုတ္တာနိ သမာဓိဉာဏာနိ, တေသံ အပစ္ဆာ အပုရေ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

၄. နိဂဏ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၅. စတုတ္ထေ **ကူဋာဂါရသာလာယန္တိ** ဒွေဝ ကဏ္ဏိကာ ဂဟေတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ကတာယ ဂန္ဓကုဋိယာ။ **အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတီ**တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အသေသေတွာ သဗ္ဗံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ။ **သတတံ သမိတ**န္တိ သဗ္ဗကာလံ နိရန္တရံ။ **ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ**န္တိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ မယှံ ဥပဋ္ဌိတမေဝါတိ ဒဿေတိ။ **ပုရာဏာနံ ကမ္မာန**န္တိ အာယူဟိတကမ္မာနံ။ **တပသာ ဗျန္တီဘာဝ**န္တိ ဒုက္ကရတပေန ဝိဂတန္တကရဏံ။ **နဝါနံ ကမ္မာန**န္တိ ဣဒါနိ အာယူဟိတဗ္ဗကမ္မာနံ။ **အကရဏာ**တိ အနာယူဟနေန။ **သေတုဃာတ**န္တိ ပဒဃာတံ ပစ္စယဃာတံ ကထေတိ။ **ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော**တိ ကမ္မဝဋ္ဋက္ခယေန ဒုက္ခက္ခယော။ **ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော**တိ ဒုက္ခဝဋ္ဋက္ခယေန ဝေဒနာက္ခယော။ ဒုက္ခဝဋ္ဋသ္မိဉှိ ခီဏေ ဝေဒနာဝဋ္ဋမ္ပိ ခီဏမေဝ ဟောတိ။ **ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ**တိ ဝေဒနာက္ခယေန ပန သကလဝဋ္ဋဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏမေဝ ဘဝိဿတိ။ **သန္ဒိဋ္ဌိကာယာ**တိ သာမံ ပဿိတဗ္ဗာယ ပစ္စက္ခာယ။ **နိဇ္ဇရာယ ဝိသုဒ္ဓိယာ**တိ ကိလေသဇီရဏကပဋိပဒါယ ကိလေသေ တ နိဇ္ဇီရဏတော နိဇ္ဇရာယ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ **သမတိက္ကမော ဟောတီ**တိ သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အတိက္ကမော ဟောတိ။ **ဣဓ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ ကိမာဟာ**တိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ကိမာဟ, ကိံ ဧတံယေဝ ကိလေသနိဇ္ဇီရဏကပဋိပဒံ ပညပေတိ, ဥဒါဟု အညန္တိ ပုစ္ဆတိ။

ဇာနတာတိ အနာဝရဏဉာဏေန ဇာနန္တေန။ **ပဿတာ**တိ သမန္တစက္ခုနာ ပဿန္တေန။ **ဝိသုဒ္ဓိယာ**တိ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပနတ္ထာယ။ **သမတိက္ကမာယာ**တိ သမတိက္ကမနတ္ထာယ။ **အတ္ထင်္ဂမာယာ**တိ အတ္ထံ ဂမနတ္ထာယ။ **ဉာယဿ အဓိဂမာယာ**တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂဿ အဓိဂမနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ**တိ အပစ္စယနိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကရဏတ္ထာယ။ **နဝဉ္စ ကမ္မံ န ကရောတီ**တိ နဝံ ကမ္မံ နာယူဟတိ။ **ပုရာဏဉ္စ ကမ္မ**န္တိ ပုဗ္ဗေ အာယူဟိတကမ္မံ။ **ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တီ ကရောတီ**တိ ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ ဝိဂတန္တံ ကရောတိ, ဝိပါကဖဿံ ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ တံ ကမ္မံ ခေပေတီတိ အတ္ထော။ **သန္ဒိဋ္ဌိကာ**တိ သာမံ ပဿိတဗ္ဗာ။ **အကာလိကာ**တိ န ကာလန္တရေ ကိစ္စကာရိကာ။ **ဧဟိပဿိကာ**တိ "ဧဟိ ပဿာ"တိ ဧဝံ ဒဿေတုံ ယုတ္တာ။ **ဩပနေယျိကာ**တိ ဥပနယေ ယုတ္တာ အလ္လီယိတဗ္ဗယုတ္တာ။ **ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဝိညူဟီ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ အတ္တနော အတ္တနော သန္တာနေယေဝ ဇာနိတဗ္ဗာ, ဗာလေဟိ ပန ဒုဇ္ဇာနာ။ ဣတိ သီလဝသေန ဒွေဝ မဂ္ဂ, ဒွေဝ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော ဟိ သီလေသု ပရိပူရကာရိနောတိ။ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ**တိအာဒိကာယ ပန သမာဓိသမ္ပဒါယ တယော မဂ္ဂ, တီဏိ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။ အနာဂါမီ အရိယသာဝကော ဟိ သမာဓိမှိ ပရိပူရကာရီတိ ဝုတ္တော။ **အာသဝါနံ ခယာ**တိအာဒီဟိ အရဟတ္တဖလံ ကထိတံ။ ကေစိ ပန သီလသမာဓယောပိ အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တာဝ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ ဧကေကဿ ပန ဝသေန ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝိသုံ ဝိသုံ တန္တိ အာရောပိတာတိ။

၅. နိဝေသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆. ပဉ္စမေ **အမစ္စာ**တိ သုဟဇ္ဇာ။ **ဉာတီ**တိ သဿုသသုရပက္ခိကာ။ **သာလောဟိတာ**တိ သမာနလောဟိတာ ဘာတိဘဂိနိအာဒယော။ **အဝေစ္စပ္ပသာဒေ**တိ ဂုဏေ အဝေစ္စ ဇာနိတွာ ဥပ္ပန္နေ အစလပ္ပသာဒေ။ **အညထတ္တ**န္တိ ဘာဝညထတ္တံ ။ **ပထဝီဓာတုယာ**တိအာဒီသု ဝီသတိယာ ကောဋ္ဌာသေသု ထဒ္ဓာကာရဘူတာယ ပထဝီဓာတုယာ, ဒွါဒသသု ကောဋ္ဌာသေသု ယူသဂတာယ အာဗန္ဓနဘူတာယ အာပောဓာတုယာ, စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ပရိပါစနဘူတာယ တေဇောဓာတုယာ, ဆသု ကောဋ္ဌာသေသု ဝိတ္ထမ္ဘနဘူတာယ ဝါယောဓာတုယာ သိယာ အညထတ္တံ။ **န တွေဝါ**တိ ဣမေသံ ဟိ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ အညမညဘာဝူပဂမနေန သိယာ အညထတ္တံ, အရိယသာဝကဿ ပန န တွေဝ သိယာတိ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ စ **အညထတ္တ**န္တိ ပသာဒညထတ္တဉ္စ ဂတိအညထတ္တဉ္စ။ တဉှိ တဿ န ဟောတိ, ဘာဝညထတ္တံ ပန ဟောတိ။ အရိယသာဝကော ဟိ မနုဿော ဟုတွာ ဒေဝေါပိ ဟောတိ ဗြဟ္မာပိ။ ပသာဒော ပနဿ ဘဝန္တရေပိ န ဝိဂစ္ဆတိ, န စ အပါယဂတိသင်္ခါတံ ဂတိအညထတ္တံ ပာပုဏာတိ။ သတ္တာပိ တဒေဝ ဒဿေန္တော **တတ္ရိဒံ အညထတ္တ**န္တိအာဒိမာဟ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၆. ပဌမဘဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. ဆဋ္ဌေ **ကာမဓာတုဝေပက္က**န္တိ ကာမဓာတုယာ ဝိပစ္စနကံ။ **ကာမဘဝေါ**တိ ကာမဓာတုယံ ဥပပတ္တိဘဝေါ။ **ကမ္မံ ခေတ္တ**န္တိ ကုသလာကုသလကမ္မံ ဝိရုဟနဋ္ဌာနဋ္ဌေန ခေတ္တံ။ **ဝိညာဏံ ဗီဇ**န္တိ သဟဇာတံ အဘိသင်္ခါရဝိညာ

ဏံ ဝိရုဟနဋ္ဌေန ဗီဇံ။ **တဏှာ သ္နေဟော** တိ ပဂ္ဂဏှနာနုဗ္ရူဟနဝသေန တဏှာ ဥဒကံ နာမ။ **အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနန္တိ** အဝိဇ္ဇာယ အာဝရိတာနံ။ **တဏှာသံယောဇနာနန္တိ** တဏှာဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာနံ။ **ဟီနာယ ဓာတုယာ**တိ ကာမဓာတုယာ။ **ဝိညာဏံ ပတိဋ္ဌိတန္တိ** အဘိသင်္ခါရဝိညာဏံ ပတိဋ္ဌိတံ။ **မဇ္ဈိမာယ ဓာတုယာ** တိ ရူပဓာတုယာ။ **ပဏီတာယ ဓာတုယာ**တိ အရူပဓာတုယာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၇. ဒုတိယဘဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. သတ္တမေ **စေတနာ**တိ ကမ္မစေတနာ။ **ပတ္ထနာ** ပိ ကမ္မပတ္ထနာဝ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

၈. သီလဗ္ဗတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. အဋ္ဌမေ **သီလဗ္ဗတ** န္တိ သီလဉ္စေဝ ဝတဉ္စ။ **ဇီဝိတ**န္တိ ဒုက္ကရကာရိကာနုယောဂေါ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယ** န္တိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော။ **ဥပဋ္ဌာနသာရ** န္တိ ဥပဋ္ဌာနေန သာရံ, “ဣဒံ ဝရံ ဣဒံ နိဋ္ဌာ”တိ ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **သဖလ**န္တိ သဥဒ္ရယံ သဝဍ္ဎိကံ ဟောတီတိ ပုစ္ဆတိ။ **န ခွေတ္ထ, ဘန္တေ, ဧကံသေနာ** တိ, ဘန္တေ, န ခေါ ဧတ္ထ ဧကံသေန ဗျာကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဥပဋ္ဌာနသာရံ သေဝတော** တိ ဣဒံ သာရံ ဝရံ နိဋ္ဌာတိ ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတံ သေဝမာနဿ။ **အဖလ**န္တိ ဣဓဋ္ဌဖလေန အဖလံ။ ဧတ္တာဝတာ ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒီနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဌပေတွာ သေသော သဗ္ဗောပိ ဗာဟိရကသမယော ဂဟိတော ဟောတိ။ **သဖလ**န္တိ ဣဓဋ္ဌဖလေန သဖလံ သဥဒ္ရယံ။ ဧတ္တာဝတာ ဣမံ သာသနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗာပိ ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒီနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂဟိတာ။ **န စ ပနဿ သုလဘရူပေ သမသမော ပညာယာ** တိ ဧဝံ သေက္ခဘူမိယံ ဌတွာ ပဉှံ ကထေန္တော အဿ အာနန္ဒဿ ပညာယ သမသမော န သုလဘောတိ ဒဿေတိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သေက္ခဘူမိ နာမ ကထိတာတိ။

၉. ဂန္ဓဇာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. နဝမေ **ဝေဒဝေစာ**တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဒသဗလဿ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော ဒိဝါဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “ဣမသ္မိံ လောကေ မူလဂန္ဓော နာမ အတ္ထိ, သာရဂန္ဓော နာမ အတ္ထိ, ပုပ္ဖဂန္ဓော နာမ အတ္ထိ။ ဣမေ ပန တယောပိ ဂန္ဓာ အနုဝါတံယေဝ ဂစ္ဆန္တိ, န ပဋိဝါတံ။ အတ္ထိ နု ခေါ ကိဉ္စိ, ယဿ ပဋိဝါတမ္ပိ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီ”တိ စိန္တေတွာ အဋ္ဌန္နံ ဝရာနံ ဂဟဏကာလေယေဝ ကင်္ခုပ္ပတ္တိသမယေ ဥပသင်္ကမနဝရဿ ဂဟိတတ္တာ တင်္ခဏံယေဝ ဒိဝါဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဥပ္ပန္နာယ ကင်္ခာယ ဝိနောဒနတ္ထံ ဧဝံ “တီဏိမာနိ, ဘန္တေ”တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ တတ္ထ **ဂန္ဓဇာတာနီ**တိ ဂန္ဓဇာတိယော။ **မူလဂန္ဓော** တိ မူလဝတ္ထုကော ဂန္ဓော, ဂန္ဓသမ္ပန္နံ ဝါ မူလမေဝ မူလဂန္ဓော။ တဿ ဟိ ဂန္ဓော အနုဝါတံ ဂစ္ဆတိ။ ဂန္ဓဿ ပန ဂန္ဓော နာမ နတ္ထိ။ **သာရဂန္ဓပုပ္ဖဂန္ဓေသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ **အတ္ထာနန္ဒ, ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတ** န္တိ ဧတ္ထ သရဏဂမနာဒယော ဂုဏဝဏ္ဏဘာသနဝသေန ဒိသာကမိတာယ ဂန္ဓသဒိသတ္တာ ဂန္ဓာ, ဝေသံ ဝတ္ထုဘူတော ပုဂ္ဂလော ဂန္ဓဇာတံ နာမ။ **ဂန္ဓော ဂစ္ဆတီ** တိ ဝဏ္ဏဘာသနဝသေန ဂစ္ဆတိ။ **သီလဝါ**တိ ပဉ္စသီလေန ဝါ ဒသသီလေန ဝါ သီလဝါ။ **ကလျာဏဓမ္မော**တိ ဝေနေဝ သီလဓမ္မေန ကလျာဏဓမ္မော သုန္ဒရဓမ္မော။ **ဝိဂတမလမစ္ဆေရေနာ** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၆၀) ဝိတ္ထာရိတောဝ။ **ဒိသာသူ**တိ စတူသု ဒိသာသု စတူသု အနုဒိသာသု ။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ** တိ သမိတပါပဗာဟိတပါပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ။

န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတီ တိ ဝဿိကပုပ္ဖာဒီနံ ဂန္ဓော ပဋိဝါတံ န ဂစ္ဆတိ။ **န စန္ဒနံ တဂရမလ္လိကာ ဝါ** တိ စန္ဒနတဂရမလ္လိကာနမ္ပိ ဂန္ဓော ပဋိဝါတံ န ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဒေဝလောကေပိ ဖုဋ္ဌသုမနာ နာမ ဟောတိ, တဿာ ပုပ္ဖိတဒိဝသေ ဂန္ဓော ယောဇနသတံ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ သောပိ ပဋိဝါတံ ဝိဒတ္ထိမတ္တမ္ပိ ရတနမတ္တမ္ပိ ဂန္တုံ န သက္ကောတီတိ ဝဒန္တိ။ **သတဉ္စ ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတီ** တိ သတဉ္စ ပဏ္ဍိတာနံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ သီလာဒိဂုဏဂန္ဓော ပဋိဝါတံ ဂစ္ဆတိ။ **သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတီ** တိ သပ္ပုရိသော ပဏ္ဍိတော သီလာဒိဂုဏဂန္ဓေန သဗ္ဗာ ဒိသာ ပဝါယတိ, သဗ္ဗာ ဒိသာ ဂန္ဓေန အဝတ္ထရတီတိ အတ္ထော။

၁၀. စူဠနိကာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. ဒသမသုတ္တ ဒုဝိဓော နိက္ခေပေါ အတ္တုပ္ပတ္တိကောပိ ပုစ္ဆာဝသိကောပိ။ ကတရအတ္တုပ္ပတ္တိယံ ကဿ ပုစ္ဆာယ ကထိတန္တိ စေ? အရုဏဝတိသုတ္တန္တအတ္တုပ္ပတ္တိယံ (သံ. နိ. ၁.၁၈၅ အာဒယော) အာနန္ဒတ္ထေရဿ ပုစ္ဆာယ ကထိတံ။ အရုဏဝတိသုတ္တန္တော ကေန ကထိတောတိ? ဒ္ဝီဟိ ဗုဒ္ဓေဟိ ကထိတော သိခိနာ စ ဘဂဝတာ အမ္ဟာကဉ္စ သတ္ထာရာ။ ကထံ? သော ဟိ ကပ္ပာ ဧကတိံသကပ္ပမတ္ထကေ အရုဏဝတိနဂရေ အရုဏဝတော ရညော ပဘာဝတိယာ နာမ မဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ ပရိပက္ကေ ဉာဏေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတ္ွာ သိခီ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အရုဏဝတိံ နိဿာယ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ ဟတောဝ သရီရပ္ပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော “အရုဏဝတိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတ္ွာ ဝိဟာရဒွာရကောဋ္ဌကသမီပေ ဌိတော အဘိဘုံ နာမ အဂ္ဂသာဝကံ အာမန္တေသိ – “အတိပ္ပဂေ ခော, ဘိက္ခု, အရုဏဝတိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတုံ, ယေန အညတရော ဗြဟ္မလောကော တေနုပသင်္ကမိဿာမာ”တိ။ ယထာဟ –

“အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, သိခီ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဘိဘုံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – ‘အာယာမ, ဗြာဟ္မဏ, ယေန အညတရော ဗြဟ္မလောကော တေနုပသင်္ကမိဿာမ, န တာဝ ဘတ္တကာလော ဘဝိဿတီ’တိ။ ‘ဧဝံ, ဘန္တေ’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဘိဘူ ဘိက္ခု သိခိဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပစ္စဿောသိ။ အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, သိခီ ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဘိဘူ စ ဘိက္ခု ယေန အညတရော ဗြဟ္မလောကော တေနုပသင်္ကမိံသူ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၈၅)။

တတ္ထ မဟာဗြဟ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ အတ္တမနော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဗြဟ္မာသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ, ထေရဿာပိ အနုစ္ဆဝိကံ အာသနံ ပညာပယိံသု။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ, ထေရောပိ အတ္တနော ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ မဟာဗြဟ္မာပိ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, သိခီ ဘဂဝါ အဘိဘုံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေသိ – “ပဋိဘာတု တံ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မုနော စ ဗြဟ္မပရိသာယ စ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနဉ္စ ဓမ္မီကထာ”တိ။ ‘ဧဝံ, ဘန္တေ’တိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဘိဘူ ဘိက္ခု သိခိဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပဋိဿုဏိတွာ ဗြဟ္မုနော စ ဗြဟ္မပရိသာယ စ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနဉ္စ ဓမ္မိံ ကထံ ကထေသိ။ ထေရေ ဓမ္မံ ကထေန္တေ ဗြဟ္မဂဏာ ဥဇ္ဈာယိံသု – “စိရဿဉ္စ မယံ သတ္ထု ဗြဟ္မလောကာဂမနံ လဘိမှ, အယဉ္စ ဘိက္ခု ဌပေတွာ သတ္ထာရံ သယံ ဓမ္မကထံ အာရဘီ”တိ။

သတ္ထာ တေသံ အနတ္တမနဘာဝံ ဉတွာ အဘိဘုံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေစ – “ဥဇ္ဈာယန္တိ ခော တေ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မာ စ ဗြဟ္မပရိသာ စ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ စ။ တေန ဟိ တွံ – ဗြာဟ္မဏ, ဘိယျောသောမတ္တာယ သံဝေဇေဟီ”တိ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ကတွာ သဟဿိလောကဓာတုံ သရေန ဝိညာပေန္တော “အာရမ္ဘထ နိက္ကမထာ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၈၅) ကထာဒွယံ အဘာသိ။ ကိံ ပန ကတွာ ထေရော သဟဿိလောကဓာတုံ ဝိညာပေသီတိ? နီလကသိဏံ တာဝ သမာပဇ္ဇိတွာ သဗ္ဗတ္ထ အန္ဓကာရံ ဖရိ, တတော “ကိမိဒံ အန္ဓကာရ”န္တိ သတ္တာနံ အာဘောဂေ ဥပ္ပန္နေ အာလောကံ ဒဿေသိ။ “ကိံ အာလောကော အယ”န္တိ ဝိစိနန္တာနံ အတ္တာနံ ဒဿေသိ, သဟဿစက္ကဝာဠေ ဒေဝမနုဿာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိတွာ ပဂ္ဂဏှိတွာ ထေရံယေဝ နမဿမာနာ အဋ္ဌံသု။ ထေရော “မဟာဇနော မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ သရံ သုဏာတူ”တိ ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ သဗ္ဗေ ဩသဋ္ဌာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ဝိယ သဒ္ဒံ အဿောသုံ။ အတ္ထောပိ နေသံ ပါကဋော အဟောသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သဒ္ဓိံ ထေရေန အရုဏဝတိံ ပစ္စာဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုစ္ဆိ – “အဿုတ္ထ နော တုမှေဟ, ဘိက္ခဝေ, အဘိဘုဿ ဘိက္ခုနော ဗြဟ္မလောကေ ဌိတဿ ကထာယော ဘာသမာနဿာ”တိ။ တေ “အာမ, ဘန္တေ”တိ ပဋိဇာနိတွာ သုတဘာဝံ အာဝိကရောန္တာ တဒေဝ ကထာဒွယံ ဥဒာဟရိံသု။ သတ္ထာ “သာဓု သာဓူ”တိ သာဓုကာရံ ဒတွာ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။ ဧဝံ တာဝ ဣဒံ သုတ္တံ ဣတော ဧကတိံသကပ္ပမတ္ထကေ သိခိနာ ဘဂဝတာ ကထိတံ။

အမှာကံ ပန ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဇေဋ္ဌမူလမာသပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ဣမံ အရုဏဝတိသုတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ဗီဇယမာနော ဌိတကောဝ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အဟာပေတွာ သကလသုတ္တံ ဥဂ္ဂဏှိ။ သော ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဒသဗလဿ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော ဒိဝါဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သဒ္ဓိံဝိဟာရိကန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ပက္ကန္တေသု ဟိယျော ကထိတံ အရုဏဝတိသုတ္တံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ အထဿ သဗ္ဗံ သုတ္တံ ဝိဘူတံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော စိန္တေသိ – “သိခိဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကော ဗြဟ္မလောကေ ဌတွာ စက္ကဝါဠသဟဿေ အန္ဓကာရံ ဝိဓမေတွာ သရီရောဘာသံ ဒဿေတွာ အတ္တနော သဒ္ဒံ သာဝေန္တော ဓမ္မကထံ ကထေသီတိ ဟိယျော သတ္ထာရာ ကထိတံ, သာဝကဿ တာဝ ဝိသယော ဧဝရူပေါ, ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကိတ္တကံ ဌာနံ သရေန ဝိညာပေယျာ”တိ။ သော ဧဝံ ဥပ္ပန္နာယ ဝိမတိယာ ဝိနောဒနတ္ထံ တင်္ခဏေယေဝ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ဧတမတ္ထံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော** တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **သမ္မုခါ** တိ သမ္မုခီဘူတေန မယာ ဧတံ သုတံ, န အနုဿဝေန, န ဒူတပရမ္ပရာယာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန ဧဝမာဟ။ **ကီဝတကံ ပဟောတိ သရေန ဝိညာပေတု**န္တိ ကိတ္တကံ ဌာနံ သရီရောဘာသေန ဝိဟတန္ဓကာရံ ကတွာ သရေန ဝိညာပေတုံ သက္ကောတိ။ **သာဝကော သော, အာနန္ဒ, အပ္ပမေယျာ တထာဂတာ** တိ ဣဒံ ဘဂဝါ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေနာဟ – အာနန္ဒ, တွံ ကိံ ဝဒေသိ, သော ပဒေသညာဏေ ဌိတော သာဝကော။ တထာဂတာ ပန ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္တာ အပ္ပမေယျာ။ သော တွံ နခသိခါယ ပံသုံ ဂဟေတွာ မဟာပထဝိပံသုနာ သဒ္ဓိံ ဥပမေန္တော ဝိယ ကိံ နာမေတံ ဝဒေသိ။ အညော ဟိ သာဝကာနံ ဝိသယော, အညော ဗုဒ္ဓါနံ။ အညော သာဝကာနံ ဂောစရော, အညော ဗုဒ္ဓါနံ။ အညံ သာဝကာနံ ဗလံ, အညံ ဗုဒ္ဓါနန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန အပ္ပမေယျဘာဝံ ဝတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

ထေရော ဒုတိယမ္ပိ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ, “အာနန္ဒ, တွံ တာဠစ္ဆိဒ္ဒံ ဂဟေတွာ အနန္တာကာသေန ဥပမေန္တော ဝိယ, စာတကသကုဏံ ဂဟေတွာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကေန သုပဏ္ဏရာဇေန ဥပမေန္တော ဝိယ, ဟတ္ထိသောဏ္ဍာယ ဥဒကံ ဂဟေတွာ မဟာဂင်္ဂါယ ဥပမေန္တော ဝိယ, စတုရတနိကေ အာဠှကေ ဥဒကံ ဂဟေတွာ သတ္တဟိ သရေဟိ ဥပမေန္တော ဝိယ, နာဠိကောဒနမတ္တလာဘိံ မနုဿံ ဂဟေတွာ စက္ကဝတ္တိရညာ ဥပမေန္တော ဝိယ, ပံသုပိသာစကံ ဂဟေတွာ သက္ကေန ဒေဝရညာ ဥပမေန္တော ဝိယ, ခဇ္ဇောပနကပ္ပဘံ ဂဟေတွာ သူရိယပ္ပဘာယ ဥပမေန္တော ဝိယ ကိံ နာမေတံ ဝဒေသီတိ ဒီပေန္တော ဒုတိယမ္ပိ အပ္ပမေယျဘာဝမေဝ ဝတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ တတော ထေရော စိန္တေသိ – “သတ္ထာ မယာ ပုစ္ဆိတော န တာဝ ကထေသိ, ဟန္ဒ နံ ယာဝတတိယံ ယာစိတွာ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ နဒာပေဿာမီ”တိ။ သော တတိယမ္ပိ ယာစိ။ တံ ဒဿေတုံ **တတိယမ္ပိ ခေါ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အထဿ ဘဂဝါ ဗျာကရောန္တော **သုတာ တေ အာနန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။ ထေရော စိန္တေသိ – “သတ္ထာ မေ ‘သုတာ တေ, အာနန္ဒ, သဟဿီ စူဠနိကာ လောကဓာတူ’တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ တုဏှီ ဇာတော, ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ နဒိဿတီ”တိ သော သတ္ထာရံ ယာစန္တော **ဧတဿ ဘဂဝါ ကာလော**တိအာဒိမာဟ။

ဘဂဝါပိဿ ဝိတ္ထာရကထံ ကထေတုံ **တေန ဟာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကံ ဌာနံ။ **စန္ဒိမသူရိယာ**တိ စန္ဒိမာ စ သူရိယော စ။ **ပရိဟရန္တီ** တိ ဝိစရန္တိ။ **ဒိသာ ဘန္တီ** တိ သဗ္ဗဒိသာ ဩဘာသန္တိ။ **ဝိရောစနာ**တိ ဝိရောစမာနာ။ ဧတ္တာဝတာ ဧကစက္ကဝါဠံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ တံ သဟဿဂုဏံ ကတွာ ဒဿေန္တော **တာဝ သဟဿဓာ လောကော** တိ အာဟ။ **တသ္မိံ သဟဿဓာ လောကေ** တိ တသ္မိံ သဟဿစက္ကဝါဠေ။ **သဟဿံ စာတုမဟာရာဇိကာန** န္တိ သဟဿံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝလောကာနံ။ ယသ္မာ ပန ဧကေကသ္မိံ စက္ကဝါဠေ စတ္တာရော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော , တသ္မာ **စတ္တာရိ မဟာရာဇသဟဿာနီ** တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ ဥပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စူဠနိကာ**တိ ခုဒ္ဒိကာ။ အယံ သာဝကာနံ ဝိသယော။ ကသ္မာ ပနေသာ အာနီတာတိ? မဇ္ဈိမိကာယ လောကဓာတုယာ ပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ။

ယာဝတာတိ ယတ္တကာ။ **တာဝ သဟဿဓာ** တိ တာဝ သဟဿဘာဂေန။ **ဒွိသဟဿီ မဇ္ဈိမိကာ လောကဓာတူ**တိ အယံ သဟဿစက္ကဝါဠာနိ သဟဿဘာဂေန ဂဏေတွာ ဒသသတသဟဿစက္ကဝါဠပရိမာဏာ ဒွိသဟ

ဿီ မဇ္ဈိမိကာ နာမ လောကဓာတု။ အယံ သာဝကာနံ အဝိသယော, ဗုဒ္ဓာနမေဝ ဝိသယော။ ဧတ္တကေပိ ဟိ ဌာနေ တထာ ဂတာ အန္ဓကာရံ ဝိဓမေတွာ သရီရောဘာသံ ဒဿေတွာ သရေန ဝိညာပေတုံ သက္ကောန္တီတိ ဒီပေတိ။ ဧတ္တကေန ဗုဒ္ဓာနံ ဇာတိက္ခေတ္တံ နာမ ဒဿိတံ။ ဗောဓိသတ္တာနဉှိ ပစ္ဆိမဘဝေ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စ ကုစ္ဆိတော နိက္ခမနဒိဝသေ စ မဟာဘိနိက္ခမနဒိဝသေ စ သမ္ဗောဓိဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနအာယုသင်္ခါရဩဿဇ္ဇနပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေသု စ ဧတ္တကံ ဌာနံ ကမ္ပတိ။

တိသဟဿီ မဟာသဟဿီ တိ သဟဿိတော ပဋ္ဌာယ တတိယာတိ တိသဟဿီ, သဟဿံ သဟဿဓာ ကတွာ ဂဏိတံ မဇ္ဈိမိကံ သဟဿဓာ ကတွာ ဂဏိတတ္တာ မဟန္တေဟိ သဟဿေဟိ ဂဏိတာတိ မဟာသဟဿီ။ ဧတ္တာဝတာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠပရိမာဏော လောကော ဒဿိတော ဟောတိ။ ဘဂဝါ အာကင်္ခမာနော ဧတ္တကေ ဌာနေ အန္ဓကာရံ ဝိဓမေတွာ သရီရောဘာသံ ဒဿေတွာ သရေန ဝိညာပေယျာတိ။ ဂဏကပုတ္တတိဿတ္ထေရော ပန ဧဝမာဟ – “န တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတုယာ ဧဝံ ပရိမာဏံ။ ဣဒဉှိ အာစရိယာနံ သဇ္ဈာယမုဠှကံ တစာယ ပရိဟီနဋ္ဌာနံ, ဒသကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠပရိမာဏံ ပန ဌာနံ တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတု နာမာ”တိ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဘဂဝတော အာဏာက္ခေတ္တံ နာမ ဒဿိတံ။ တေသ္မိဉှိ အန္တရေ အာဋာနာဋိယပရိတ္တဣသိဂိလိပရိတ္တဓဇဂ္ဂပရိတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂပရိတ္တခန္ဓပရိတ္တ- မောရပရိတ္တမေတ္တပရိတ္တရတနပရိတ္တာနံ အာဏာ ဖရတိ။ **ယာဝတာ ပန အာကင်္ခေယျာ** တိ ယတ္တကံ ဌာနံ ဣစ္ဆေယျ, ဣမိနာ ဝိသယက္ခေတ္တံ ဒဿေတိ။ ဗုဒ္ဓာနဉှိ ဝိသယက္ခေတ္တဿ ပမာဏပရိစ္ဆေဒော နာမ နတ္ထိ, နတ္ထိဘာဝေ စဿ ဣဒံ ဩပမ္မံ အာဟရန္တိ – ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠမ္ဟိ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သာသပေဟိ ပူရေတွာ သစေ ကောစိ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဧကစက္ကဝာဠေ ဧကံ သာသပံ ပက္ခိပန္တော အာဂစ္ဆေယျ, သဗ္ဗေပိ တေ သာသပါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆေယျုံ, န တွေဝ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ စက္ကဝာဠာနိ။ ဒက္ခိဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓာနံ အဝိသယော နာမ နတ္ထိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ထေရော စိန္တေသိ – “သတ္ထာ ဧဝမာဟ – ‘အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတုံ သရေန ဝိညာပေယျ, ယာဝတာ ပန အာကင်္ခေယျာ’တိ။ ဝိသမော ခော ပနာယံ လောကော, အနန္တာနိ စက္ကဝာဠာနိ, ကေသ္မိံ ဌာနေ သူရိယော ဥဂ္ဂတော ဟောတိ, ကေသ္မိံ ဌာနေ မဇ္ဈေ ဌိတော, ကေသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထင်္ဂတော။ ကေသ္မိံ ဌာနေ ပဌမယာမော ဟောတိ, ကေသ္မိံ ဌာနေ မဇ္ဈိမယာမော, ကေသ္မိံ ဌာနေ ပစ္ဆိမယာမော။ သတ္တာပိ ကမ္မပ္ပသုတာ, ခိဍ္ဍာပသုတာ, အာဟာရပ္ပသုတာတိ ဧဝံ တေဟိ တေဟိ ကာရဏေဟိ ဝိက္ခိတ္တာ စ ပမတ္တာ စ ဟောန္တိ။ ကထံ နု ခော တေ သတ္တာ သရေန ဝိညာပေယျာ”တိ။ သော ဧဝံ စိန္တေတွာ ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထံ တထာဂတံ ပုစ္ဆန္တော **ယထာ ကထံ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။

အထဿ သတ္ထာ ဗျာကရောန္တော **ဣဓာနန္ဒ, တထာဂတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩဘာသေန ဖရေယျာ** တိ သရီရောဘာသေန ဖရေယျ။ ဖရမာနော ပနေသ ကိံ ကရေယျာတိ? ယသ္မိံ ဌာနေ သူရိယော ပညာယတိ, တတ္ထ နံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန အတ္ထံ ဂမေယျ။ ယတ္ထ ပန န ပညာယတိ, တတ္ထ နံ ဥဋ္ဌာပေတွာ မဇ္ဈေ ဌပေယျ ။ တတော ယတ္ထ သူရိယော ပညာယတိ, တတ္ထ မနုဿာ “အဓုနာဝ သူရိယော ပညာယိတ္ထ, သော ဣဒါနေဝ အတ္ထင်္ဂမိတော, နာကဝဋ္ဋော နု ခော အယံ, ဘူတာဝဋ္ဋယက္ခာဝဋ္ဋဒေဝတာဝဋ္ဋာနံ အညတရော”တိ ဝိတက္ကံ ဥပ္ပာဒေယျုံ။ ယတ္ထ ပန န ပညာယတိ, တတ္ထ မနုဿာ “အဓုနာဝ သူရိယော အတ္ထင်္ဂမိတော, သွာယံ ဣဒါနေဝ ဥဋ္ဌိတော, ကိံ နု ခော အယံ နာကဝဋ္ဋဘူတာဝဋ္ဋယက္ခာဝဋ္ဋဒေဝတာဝဋ္ဋာနံ အညတရော”တိ ဝိတက္ကံ ဥပ္ပာဒေယျုံ။ တတော တေသု မနုဿေသု အာလောကဉ္စ အန္ဓကာရဉ္စ အာဝဇ္ဇေတွာ “ကိံ ပစ္စယာ နု ခော ဣဒ”န္တိ ပရိယေသမာနေသု သတ္ထာ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဗဟလန္ဓကာရံ ပတ္ထရေယျ။ ကသ္မာ? တေသံ ကမ္မာဒိပ္ပသုတာနံ သတ္တာနံ သန္တာသဇနနတ္ထံ။ အထ နေသံ သန္တာသံ အာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဩဒါတကသိဏသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပဏ္ဍုရံ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော စန္ဒသဟဿသူရိယသဟဿဥဋ္ဌာနကာလော ဝိယ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သဗ္ဗံ ဧကာလောကံ ကရေယျ။ တဉ္စ ခော တိလဗီဇမတ္တေန ကာယပ္ပဒေသေန ဩဘာသံ မုဉ္စန္တော။ ယော ဟိ စက္ကဝာဠပထဝိံ ဒီပကပလ္လကံ ကတွာ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ တေလံ ကတွာ သိနေရုံ ဝဋ္ဋိံ ကတွာ အညသ္မိံ သိနေရုမုဒ္ဓနိ ဌပေတွာ ဇာလေယျ, သော ဧကစက္ကဝာဠေယေဝ အာလောကံ ကရေယျ။ တတော ပရံ ဝိဒတ္ထိမ္ပိ ဩဘာသေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တ

ထာဂတော ပန တိလဖလပ္ပမာဏေန သရီရပ္ပဒေသေန ဩဘာသံ မုဉ္စိတွာ တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတုံ
ဧကောဘာသံ ကရေယျ တတော တ ပန ဘိယျော။ ဧဝံ မဟန္တာ ဟိ ဗုဒ္ဓဂုဏာတိ။

တံ အာလောကံ သဉ္ဇာနေယျုံ န္တိ တံ အာလောကံ ဒိသွာ "ယေန သူရိယော အတ္ထင္ဂမော ဂမိတော ဥဋ္ဌာပိတော
စ, ဗဟလန္ဓကာရဉ္စ ဝိဒ္ဓံသိတံ, သော ဧသော ပုရိသော ဣဓာဂတော နိ အာလောကံ ကတွာ ဌိတော, အဟော အစ္ဆရိယပုရိ
သော"တိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿမာနာ နိသီဒေယျုံ။ **သဒ္ဒမနုဿာဝေယျာ** တိ ဓမ္မကထာသဒ္ဒမနုဿာဝေယျ
ယ။ ယော ဟိ ဧကံ စက္ကဝာဠပဗ္ဗတံ ဘေရိံ ကတွာ မဟာပထဝိံ ဘေရိစမ္မံ ကတွာ သိနေရုံ ဒဏ္ဍံ ကတွာ အညဿိံ
သိနေရုမတ္တကေ ဌပေတွာ အာကောဋေယျ, သော ဧကစက္ကဝာဠေယေဝ တံ သဒ္ဒံ သာဝေယျ, ပရတော ဝိဒတ္ထိမ္
ပိ အတိက္ကာမေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တထာဂတော ပန ပလ္လင်္ကေ တ ပီဌေ တ နိသီဒိတွာ တိသဟဿိမဟာသဟ
ဿိလောကဓာတုံ သရေန ဝိညာပေတိ, တတော တ ပန ဘိယျော, ဧဝံ မဟာနုဘာဝ တထာဂတာတိ။ ဣတိ ဘဂဝ ဣမိ
နာ တွေကေန ဝိသယဣတ္တမေဝ ဒဿေတိ။

ဣမဉ္စ ပန ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ သုတွာ ထေရဿ အဗ္ဘန္တရေ ဗလဝပီတိ ဥပ္ပန္နာ, သော ပီတိဝသေန ဥဒာနံ ဥဒာနေန္
တော **လာဘာ ဝတ မေတိအာဒိမာဟ**။ တတ္ထ **ယဿ မေ သတ္ထာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော** တိ ယဿ မယှံ သတ္ထာ ဧဝံမ
ဟိဒ္ဓိကော, တဿ မယှံ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကဿ သတ္ထု ပဋိလာဘော လာဘာ စေဝ သုလဒ္ဓဉ္စာတိ အတ္ထော။ အထ တ
ယှတဟံ ဝေရူပဿ သတ္ထုနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိတုံ, ဟာဒပရိကမ္မံ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ကာတုံ, မုခဓောဝနဥဒကန္
ဟာနောဒကာနိ အတုံ, ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတုံ, ဥပ္ပန္နာယ ကင်္ခာယ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ, မဓုရဓမ္မကထဉ္စ သောတုံ လ
ဘာမိ, ဧတေ သဗ္ဗေပိ မယှံ လာဘာ စေဝ သုလဒ္ဓဉ္စာတိပိ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။ တွေ စ ဘဂဝတော အန္ဓကာရာ
လောကသဒ္ဒသဝနသင်္ခာတာနံ ဣဒ္ဓီနံ မဟန္တတာယ မဟိဒ္ဓိကတာ, တာသံယေဝ အနုဖရဏေန မဟာနုဘာဝတာ ဝေဒိ
တဗ္ဗာ။ **ဥဒာယီ**တိ လာဠုဒာယိတ္ထေရော။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ဥပဋ္ဌာကတ္ထေရေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ စရတိ။ တသ္မာ
ဣအနိ ဩကာသံ လဘိတွာ ဣမဿိံ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒပရိယောသာနေ ဇလမာနံ ဒီပသိခံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဝိယ စရန္တဿ
ကေဏဿ တုဏ္ဍော ပဟာရံ ဒေန္တော ဝိယ ဘတ္တဘရိတံ ဟတိံ အဝကုဇ္ဇန္တော ဝိယ ထေရဿ ပသာဒဘင်္ဂံ က
ရောန္တော ဝေမာဟ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝတ တိ ဧဝံ ဥဒာယိတ္ထေရေန ဝုတ္တေ ဘဂဝတ ယထာ နာမ ပဟာတတင္ဂေ ဌတွာ ပဝေဓမာနံ ပုရိသံ
ဧကမန္တေ ဌိတော ဟိတေသီ ပုရိသော "ဣတော ဇဟိ ဣတော ဇဟီ"တိ ပုနပ္ပုနံ ဝဒေယျ, ဧဝမေဝံ ဥဒာယိတ္ထေရံ တ
သ္မာ ဝစနာ နိတရေန္တော **မာ ဟေဝံ ဥဒာယိ, မာ ဟေဝံ ဥဒာယီ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဟီ**တိ နိပါတမတ္တံ, မာ ဧဝံ အဝစာတိ
အတ္ထော။ **မဟာရဇ္ဇ** န္တိ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ။ နနု စ သတ္ထာ ကေဿ သာဝကဿ ဓမ္မဒေသနာယ ဥပ္ပန္နပသာဒသ
သ မဟာနိသံသံ အပရိစ္ဆိန္နံ အကာသိ, သော ကသ္မာ ဣမဿ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နဿ ပသာဒဿ အာနိ
သံသံ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ? အရိယသာဝကဿ တွေကအတ္တဘာဝပရိမာဏတ္တာ။ ဒန္ဓပညောပိ ဟိ သောတာပန္နော သတွ
တက္ခတ္တုံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ အတ္တဘာဝံ ပဋိလဘတိ, တေနဿ ဂတိံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော ဝေမာဟ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္**
မေတိ ဣမဿိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ။ **ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ** တိ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ။ ဣတိ နိဗ္
ဗာနေန ကူဋံ ဂဏှန္တော ဣမံ သီဟနာဒသုတ္တံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

အာနန္ဒဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၉) ၄. သမဏဝဂ္ဂေါ

၁. သမဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၂. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **သမဏိယာနီ**တိ သမဏာသန္တကာနိ။ **သမဏကရဏီယာနီ**တိ သမဏေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ။ **အဓိသီလသိက္ခာသမာဒာန**န္တိအာဒီသု သမာဒာနံ ဝုစ္စတိ ဂဟဏံ, အဓိသီလသိက္ခာယ သမာဒာနံ ဂဟဏံ ပူရဏံ အဓိသီလသိက္ခာသမာဒာနံ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ သီလံ အဓိသီလံ, စိတ္တံ အဓိစိတ္တံ, ပညာ အဓိပညာတိ အယံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပဉ္စသီလံ သီလံ နာမ, တံ ဥပါဒါယ ဒသသီလံ အဓိသီလံ နာမ, တမ္ပိ ဥပါဒါယ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ အဓိသီလံ နာမ။ အပိစ သဗ္ဗမ္ပိ လောကိယသီလံ သီလံ နာမ, လောကုတ္တရသီလံ အဓိသီလံ, တဒေဝ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ ဝုစ္စတိ။ ကာမာဝစရစိတ္တံ ပန စိတ္တံ နာမ, တံ ဥပါဒါယ ရူပါဝစရံ အဓိစိတ္တံ နာမ, တမ္ပိ ဥပါဒါယ အရူပါဝစရံ အဓိစိတ္တံ နာမ။ အပိစ သဗ္ဗမ္ပိ လောကိယစိတ္တံ စိတ္တမေဝ, လောကုတ္တရံ အဓိစိတ္တံ။ ပညာယပိ ဧသေဝ နယော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဣမာနိ တီဏိ သမဏကရဏီယာနိ, တသ္မာ။ **တိဗ္ဗော** တိ ဗဟလော။ **ဆန္ဒော** တိ ကတ္တုကမျတာကုသလစ္ဆန္ဒော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တန္တေ တိဿော သိက္ခာ လောကိယလောကုတ္တရာ ကထိတာတိ။

၂. ဂဒြဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၃. ဒုတိယေ **ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော** တိ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော။ **အဟမ္ပိ ဒမ္မော အဟမ္ပိ ဒမ္မော** တိ အဟမ္ပိ “ဒမ္မော ဒမ္မမာနော”တိ ဝဒမာနော ကဝိတိ။ **သေယ္ယထာပိ ဂုန္န**န္တိ ယထာ ကဝီနံ။ ကတေ ဟိ ကာဠာပိ ရတ္တာပိ သေတာဒိဝဏ္ဏာပိ ဟောန္တိ, ဂဒြဘဿ ပန တာဒိသော ဝဏ္ဏော နာမ နတ္ထိ။ ယထာ စ ဝဏ္ဏော, ဧဝံ သရောပိ ပဒမ္ပိ အညာဒိသမေဝ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဣမသ္မိမ္ပိ သုတ္တေ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာတိ။

၃. ခေတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၄. တတိယေ **ပဋိကစ္စေဝ** တိ ပဌမမေဝ။ **သုကဋ္ဌံ ကရောတီ** တိ နင်္ဂလေန သုကဋ္ဌံ ကရောတိ။ **သုမတိကတ**န္တိ မတိယာ သုဋ္ဌု သမီကတံ။ **ကာလေနာ**တိ ဝပိတဗ္ဗယုတ္တကာလေန။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာ။

၄. ဝဇ္ဇိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. စတုတ္ထေ **ဝဇ္ဇိပုတ္တကော** တိ ဝဇ္ဇိရာဇကုလဿ ပုတ္တော။ **ဒိယဍ္ဎသိက္ခာပဒသတ** န္တိ ပဏ္ဏာသာဓိကံ သိက္ခာပဒသတံ။ တသ္မိံ သမယေ ပညတ္တာနိ သိက္ခာပဒါနေဝ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သော ကိရ ဘိက္ခု အဇ္ဇဝသမ္ပန္နော ဥဇုဇာတိကော အဝင်္ကော အကုဋိလော, တသ္မာ “အဟံ ဧတ္တကာနိ သိက္ခာပဒါနိ ရက္ခိတုံ သက္ကုဏေယျံ တ နတ”တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ အာရောစေသိ။ **သက္ကောမဟ** န္တိ သက္ကောမိ အဟံ။ သော ကိရ “ဧတ္တကေသု သိက္ခာပဒေသု သိက္ခိတုံ အဂရု တီသု သိက္ခာသု သိက္ခိတု”န္တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။ အထ ဘဂဝါ ယထာ နာမ ပညာသ တိဏကလာပိယော ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကောန္တဿ ကလာပိယသတံ ဗန္ဓိတွာ သီသေ ဌပေယျ, ဧဝမေဝ ဧကိဿာပိ သိက္ခာယ သိက္ခိတုံ အသက္ကောန္တဿ အပရာ ဒွေပိ သိက္ခာ ဥပရိ ပက္ခိပန္တော **တသ္မာတိဟ တွံ ဘိက္ခု** တိအာဒိမာဟ။ သုခုမာလော ကိရ ဥတ္တရော နာမ ဇာနပဒမနုဿော လောဟပါသာဒဝိဟာရေ ဝသတိ။ အထ နံ ဒဟရဘိက္ခူ အာဟံသု – “ဥတ္တရ, အဂ္ဂိသာလာ ဩဝဿတိ, တိဏံ ကပ္ပိယံ ကတွာ ဒေဟီ”တိ။ တံ အာဒာယ အဋဝိံ ဂန္တွာ တေန လာယိတံ တိဏံယေဝ ကရဋ္ဌေ ဗန္ဓိတွာ “ပညာသ ကရဋ္ဌေ ဂဟေတုံ သက္ခိဿသိ ဥတ္တရာ”တိ အာဟံသု။ သော “န သက္ခိဿာမီ”တိ အာဟ။ အသီတိံ ပန သက္ခိဿသီတိ? န သက္ခိဿာမိ, ဘန္တေတိ။ ဧကံ ကရဋ္ဌသတံ သက္ခိဿသီတိ? အာမ, ဘန္တေ, ဂဏှိဿာမီတိ။ ဒဟရဘိက္ခူ ကရဋ္ဌသတံ ဗန္ဓိတွာ တဿ သီသေ ဌပယိံသု။ သော ဥက္ခိပိတွာ နိတ္ထုနန္တော ဂန္တွာ အဂ္ဂိသာလာယ သမီပေ ပါတေသိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ “ကိလန္တရူပေါသိ ဥတ္တရာ”တိ အာဟံသု။ အာမ, ဘန္တေ, ဒဟရာ ဘိက္ခူ မံ ဝဉ္စေသုံ, ဣမံ ဧကမ္ပိ ကရဋ္ဌသတံ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကောန္တံ မံ “ပဏ္ဏာသ ကရဋ္ဌေ ဥ

က္ခိပဟီ’’တိ ဝဒိံသု။ အာမ, ဥတ္တရ, ဝဋ္ဋယိံသု တန္တိ၊ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာ။

၅. သေက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ပဉ္စမေ **ဥဇုမဂ္ဂါနုသာရိနော** တိ ဥဇုမဂ္ဂေ ဝုစ္စတိ အရိယမဂ္ဂေ, တံ အနုဿရန္တဿ ပဋိပန္နကဿာတိ အတ္ထော။ **ခယသ္မိံ ပဌမံ ဉာဏ** န္တိ ပဌမမေဝ မဂ္ဂဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဂ္ဂေ ဟိ ကိလေသာနံ ခေပနတော ခယော နာမ, တံသမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ ခယသ္မိံ ဉာဏံ နာမ။ **တတော အညာ အနန္တရာ**တိ တတော စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏတော အနန္တရာ အညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အရဟတ္တဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **အညာဝိမုတ္တဿ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တဿ။ **ဉာဏံ ဝေ ဟောတီ**တိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဟောတိ။ ဣတိ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ သတ္တ သေခာ ကထိတာ။ အဝသာနေ ပန ခီဏာသဝေ ဒဿိတောတိ။

၆. ပဌမသိက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. ဆဋ္ဌေ **အတ္တကာမာ**တိ အတ္တနော ဟိတကာမာ။ **ယတ္ထေတံ သဗ္ဗံ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတီ** တိ ယာသု သိက္ခာသု သဗ္ဗမေတံ ဒိယၑသိက္ခာပဒသတံ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ **ပရိပူရကာရီ ဟောတီ**တိ သမတ္တကာရီ ဟောတိ။ **မတ္တသော ကာရီ**တိ ပမာဏေန ကာရကော, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ **ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာနီ** တိ စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ ဌပေတွာ သေသသိက္ခာပဒါနိ။ တတ္ရာပိ သင်္ဃာဒိသေသံ ခုဒ္ဒကံ, ထုလ္လစ္စယံ အနုခုဒ္ဒကံ နာမ။ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ခုဒ္ဒကံ, ပာစိတ္တိယံ အနုခုဒ္ဒကံ နာမ, ပာစိတ္တိယဉ္စ ခုဒ္ဒကံ, ပာဋိဒေသနိယဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတာနိ အနုခုဒ္ဒကာနိ နာမ။ ဣမေ ပန အင်္ဂုတ္တရမဟာနိကာယဝဠဉ္ဇနကအာစရိယာ ‘‘စတ္တာရိ ပာရာဇိကာနိ ဌပေတွာ သေသာနိ သဗ္ဗာနိပိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာနီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **တာနိ အာပဇ္ဇတိပိ ဝုဋ္ဌာတိပီ** တိ ဧတ္ထ ပန ခီဏာသဝေ တာဝ လောကဝဇ္ဇံ နာပဇ္ဇတိ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇမေဝ အာပဇ္ဇတိ။ အာပဇ္ဇန္တော စ ကာယေနပိ ဝါစာယပိ စိတ္တေနပိ အာပဇ္ဇတိ။ ကာယေန အာပဇ္ဇန္တော ကုဋိကာရသဟသေယျာဒီနိ အာပဇ္ဇတိ, ဝါစာယ အာပဇ္ဇန္တော သဉ္စရိတ္တပဒသောဓမ္မာဒီနိ, စိတ္တေန အာပဇ္ဇန္တော ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏံ အာပဇ္ဇတိ။ သေက္ခေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ဟိ မေတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, အဘဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ**တိ, ဘိက္ခဝေ, န ဟိ မယာ ဧတ္ထ ဧဝရူပံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇနေ စ ဝုဋ္ဌာနေ စ အရိယပုဂ္ဂလဿ အဘဗ္ဗတာ ကထိတာ။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကာနီ** တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာနိ စတ္တာရိ မဟာသီလသိက္ခာပဒါနိ။ **ဗြဟ္မစရိယသာရုပ္ပါနီ**တိ တာနိယေဝ စတုမဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ သာရုပ္ပါနိ အနုစ္ဆဝိကာနိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု သိက္ခာပဒေသု။ **ဓုဝသီလော**တိ နိစ္စသီလော။ **ဌိတသီလော**တိ ပတိဋ္ဌိတသီလော။ **သောတာပန္နော** တိ သောတသင်္ခါတေန မဂ္ဂေန ဖလံ အာပန္နော။ **အဝိနိပါတဓမ္မော** တိ စတူသု အပာယေသု အပတနသဘာဝေါ။ **နိယတော**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂနိယာမေန နိယတော။ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသမ္ဗောဓိပရာယဏော။

တနုတ္တာ တိ တနုဘာဝေါ။ သကဒါဂါမိနော ဟိ ရာဂါဒယော အဗ္ဘပဋလံ ဝိယ မစ္ဆိကာပတ္တံ ဝိယ စ တနုကာ ဟောန္တိ, န ဗဟလာ။ **ဩရမ္ဘာဂိယာန** န္တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ။ **သံယောဇနာန**န္တိ ဗန္ဓနာနံ။ **ပရိက္ခယာ** တိ ပရိက္ခယေန။ **ဩပပါတိကော ဟောတီ**တိ ဥပ္ပန္နကော ဟောတိ။ **တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ ဟေဋ္ဌာ အနောတရိတွာ ဥပရိယေဝ ပရိနိဗ္ဗာနဓမ္မော။ **အနာဝတ္တိဓမ္မော** တိ ယောနိဂတိဝသေန အနာဂမနဓမ္မော။

ပဒေသံ ပဒေသကာရီတိအာဒီသု ပဒေသကာရီ ပုဂ္ဂလော နာမ သောတာပန္နော စ သကဒါဂါမီ စ အနာဂါမီ စ, သော ပဒေသမေဝ သမ္ပာဒေတိ။ ပရိပူရကာရီ နာမ အရဟာ, သော ပရိပူရမေဝ သမ္ပာဒေတိ။ **အဝဉ္ဈာနီ** တိ အတုစ္ဆာနိ သဖလာနိ သဥဒြယာနီတိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿကာဝ ကထိတာ။

၇. ဒုတိယသိက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. သတ္တမေ **ကောလံကောလော**တိ ကုလာ ကုလံ ဂမနကော။ **ကုလ**န္တိ စေတ္ထ ဘဝေါ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ ‘‘ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ကုလာနီ’’တိ ဧတ္ထပိ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဘဝေတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယဉှိ ဒွေ ဝါ ဘဝေ သန္ဓာဝတိ တယော ဝါ, ဥတ္တမကောဋိယာ ဆ ဝါ။ တသ္မာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ စတ္တာရိ ဝါ ပဉ္စ ဝါ ဆ ဝါတိ ဧဝမေတ္ထ ဝိ

ကပ္ပော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဧကဗီဇီ**တိ ဧကဿေဝ ဘဝဿ ဗီဇံ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဧကဗီဇီ။ **ဥဒ္ဓံသောတော** တိအာဒီသု အတ္ထိ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ, အတ္ထိ ဥဒ္ဓံသောတော န အကနိဋ္ဌဂါမီ, အတ္ထိ န ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ, အတ္ထိ န ဥဒ္ဓံသောတော န အကနိဋ္ဌဂါမီ။ တတ္ထ ယော ဣဓ အနာဂါမိဖလံ ပတွာ အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဥပရူပရိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အကနိဋ္ဌံ ပါပုဏာတိ, အယံ ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ နာမ။ ယော ပန အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထေဝ အပရိနိဗ္ဗာယိတွာ အကနိဋ္ဌမ္ပိ အပ္ပတွာ ဥပရိမဗြဟ္မလောကေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အယံ ဥဒ္ဓံသောတော န အကနိဋ္ဌဂါမီ နာမ။ ယော ဣတော စဝိတွာ အကနိဋ္ဌေယေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, အယံ န ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ နာမ။ ယော ပန အဝိဟာဒီသု စတူသု အညတရသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အယံ န ဥဒ္ဓံသောတော န အကနိဋ္ဌဂါမီ နာမ။

ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပန္နော ပန သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန အရဟတ္တံ ပတ္တော **သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ။ အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ပတ္တော **အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ။ ယော ပန ကပ္ပသဟဿာယုကေသု အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဉ္စမံ ကပ္ပသတံ အတိက္ကမိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော, အယံ **ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ** နာမ။ အတပ္ပာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ ယော အာယုဝေမဇ္ဈံ အနတိက္ကမိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, သော တိဝိဓော ဟောတိ။ ကပ္ပသဟဿာယုကေသု တာဝ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကော နိဗ္ဗတ္တဒိဝသေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ နော စေ နိဗ္ဗတ္တဒိဝသေ ပါပုဏာတိ, ပဌမဿ ပန ကပ္ပသတဿ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ, အယံ ပဌမော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ။ အပရော ဧဝံ အသက္ကောန္တော ဒွိန္နံ ကပ္ပသတာနံ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ, အယံ ဒုတိယော။ အပရော ဧဝမ္ပိ အသက္ကောန္တော စတုန္နံ ကပ္ပသတာနံ မတ္ထကေ ပါပုဏာတိ, အယံ တတိယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ စတုဝီသတိ သောတာပန္နာ, ဒွါဒသ သကဒါဂါမိနော, အဋ္ဌစတ္တာလီသ အနာဂါမိနော, ဒွါဒသ စ အရဟန္တော ကထေတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိံ ဟိ သာသနေ သဒ္ဓါဓုရံ ပညာဓုရန္တိ ဒွေ ဓုရာနိ, ဒုက္ခာပဋိပဒါဒန္ဓာဘိညာဒယော စတဿော ပဋိပဒါ။ တတ္ထေကော သဒ္ဓါဓုရေန အဘိနိဝိသိတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ ဧကမေဝ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယမေကော ဧကဗီဇီ။ သော ပဋိပဒါဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ ယထာ စေသ, ဧဝံ ပညာဓုရေန အဘိနိဝိဋ္ဌောပီတိ အဋ္ဌ ဧကဗီဇိနော။ တထာ ကောလံကောလာ သတ္တက္ခတ္တုပရမာ စာတိ ဣမေ **စတုဝီသတိ သောတာပန္နာ** နာမ။ တီသု ပန ဝိမောက္ခေသု သုညတဝိမောက္ခေန သကဒါဂါမိဘူမိံ ပတ္တာ စတုန္နံ ပဋိပဒါနံ ဝသေန စတ္တာရော သကဒါဂါမိနော, တထာ အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန ပတ္တာ စတ္တာရော, အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ပတ္တာ စတ္တာရောတိ ဣမေ **ဒွါဒသ သကဒါဂါမိနော**။ အဝိဟေသု ပန တယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိနော, ဧကော ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ, ဧကော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီတိ ပဉ္စ အနာဂါမိနော, တေ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနော ပဉ္စ, သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယိနော ပဉ္စာတိ ဒသ ဟောန္တိ, တထာ အတပ္ပာဒီသု။ အကနိဋ္ဌေသု ပန ဥဒ္ဓံသောတော နတ္ထိ , တသ္မာ တတ္ထ စတ္တာရော သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ, စတ္တာရော အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီတိ အဋ္ဌ, ဣမေ **အဋ္ဌစတ္တာလီသ အနာဂါမိနော**။ ယထာ ပန သကဒါဂါမိနော, တထေဝ **အရဟန္တောပိ ဒွါဒသ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာ။

၈. တတိယသိက္ခာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. အဋ္ဌမေ **တံ တ ပန အနဘိသမ္ဘဝံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈ**န္တိ တံ အရဟတ္တံ အပါပုဏန္တော အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာ။ နဝမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဣဓာပိ တိဿော သိက္ခာ မိဿိကာဝ ကထိတာ။

၁၀. ဒုတိယသိက္ခတ္တယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. ဒသမေ **အာသဝါနံ ခယာ**တိ ဧတ္ထ အရဟတ္တမဂ္ဂေ အဓိပညာသိက္ခာ နာမ။ ဖလံ ပန သိက္ခိတသိက္ခဿ ဥပ္ပန္နတော သိက္ခာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။

ယထာ ပုရေ တထာ ပစ္ဆာ တိ ယထာ ပဌမံ တီသု သိက္ခာသု သိက္ခတိ, ပစ္ဆာ တထေဝ သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယထာ အဓော တထာ ဥဒ္ဓ** န္တိ ယထာ ဟေဋ္ဌိမကာယံ အသုဘဝသေန ပဿတိ, ဥပရိမကာယမ္ပိ တထေဝ ဖရတိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိ** န္တိ ယထာ ဒိဝါ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခတိ, ရတ္တိမ္ပိ တထေဝ သိက္ခတီတိ အတ္ထော။ **အဘိဘုယျ ဒိသာ သဗ္ဗာ** တိ သဗ္ဗာ ဒိသာ အာရမ္မဏဝသေန အဘိဘဝိတွာ။ **အပ္ပမာဏသမာဓိနာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမာဓိနာ။

သေက္ခ န္တိ သိက္ခမာနံ သကရဏီယံ။ **ပဋိပဒ**န္တိ ပဋိပန္နကံ။ **သံသုဒ္ဓစာရိယ** န္တိ သံသုဒ္ဓစရဏံ ပရိသုဒ္ဓသီလံ။ **သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓံ။ **ဓီရံ ပဋိပဒန္တဂု** န္တိ ခန္ဓဓီရအာယတနဓီရဝသေန ဓီရံ ဓိတိသမ္ပန္နံ ပဋိပတ္တိယာ အန္တံ ဂတံ။ **ဝိညာဏဿ** တိ စရိမကဝိညာဏဿ။ **တဏှာက္ခယဝိမုတ္တိနော** တိ တဏှာက္ခယဝိမုတ္တိသင်္ခာတာယ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတဿ။ **ပဇ္ဇောတဿေဝ နိဗ္ဗာန** န္တိ ပဒီပနိဗ္ဗာနံ ဝိယ။ **ဝိမောက္ခော ဟောတိ စေတသော**တိ စိတ္တဿ ဝိမုတ္တိ ဝိမုစ္စနာ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေ ဟောတိ။ တဏှာက္ခယဝိမုတ္တိနော ဟိ ခီဏာသဝဿ စရိမကဝိညာဏနိရောဓေန ပရိနိဗ္ဗာနံ ဝိယ စေတသော ဝိမောက္ခော ဟောတိ, န ဂတဋ္ဌာနံ ပညာယတိ, အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝူပဂမောယေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၁. သင်္ကတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. ကောဒသမေ **သင်္ကတ နာမ ကောသလာနံ နိဂမော** တိ **သင်္ကတ** တိ ဧဝံနာမကော ကောသလရဋ္ဌေ နိဂမော။ **အာတသိကော**တိ ဘာရဟာရော နဝေ အာတသေ သမုဋ္ဌာပေတိ, ပုရာဏေ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ **သိက္ခာပဒပဋိသံယုတ္တာယာ** တိ သိက္ခာသင်္ခာတေဟိ ပဒေဟိ ပဋိသံယုတ္တာယ, တီဟိ သိက္ခာဟိ သမန္နာဂတာယာတိ အတ္ထော။ **သန္ဒဿေတိ** တိ သမ္မုခေ ဝိယ ကတွာ ဒဿေတိ။ **သမာဒပေတီ**တိ ဂဏှာပေတိ။ **သမုတ္တေဇေတီ** တိ သမုဿာဟေတိ။ **သမ္ပဟံသေတီ** တိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေဟိ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော တောသေပေတိ။ **အဓိသလ္လိခတေ** တိ အတိဝိယ သလ္လိခတိ, အတိဝိယ သလ္လိခိတံ ကတွာ သဏှံ သဏှံ ကထေတီတိ အတ္ထော။

အစ္စယော တိ အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ** တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဓိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ **အဟုဒေဝ အက္ခန္တိ** တိ အဟောသိယေဝ အနဓိဝါသနာ။ **အဟု အပ္ပစ္စယော** တိ အဟောသိ အတုဋ္ဌာကာရော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတူ** တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ**တိ အနာဂတေ သံဝရတ္ထာယ, ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ ဒောသဿ ခလိတဿ တ အကရဏတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **တဂ္ဃ** တိ ဧကံသေန။ **ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသီ** တိ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထာ ကရောသိ, ခမာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ** တိ တံ တဝ အပရာဓံ မယံ ခမာမ။ **ဝုဒ္ဓိဟေသာ, ကဿပ, အရိယဿ ဝိနယေ**တိ ဧသော ကဿပ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝုဒ္ဓိ နာမ။ ကတမာ? ယာယံ အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိတွာ အာယတိံ သံဝရာပဇ္ဇနာ။ ဒေသနံ ပန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော "ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ"တိ အာဟ။ **န သိက္ခာကာမော**တိ တိဿော သိက္ခာ န ကာမေတိ န ပတ္ထေတိ န ပိဟေတိ။ **သိက္ခာသမာဒါနဿ** တိ သိက္ခာပရိပူရဏဿ။ **န ဝဏ္ဏဝါဒီ** တိ ဂုဏံ န ကထေတိ။ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလေန။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သမဏဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၀) ၅. လောကကာပလ္လဝဂ္ဂေါ

၁. အစ္စာယိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. ပဉ္စမသ္သ ပဌမေ **အစ္စာယိကာနီ** တိ အတိပာတိကာနိ။ **ကရဏီယာနီ**တိ အဝသ္သကိစ္စာနိ။ ယဥှိ န အဝသ္သံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။ အဝသ္သံ ကာတဗ္ဗံ ကရဏီယံ နာမ။ **သီဃံ သီဃန္တိ** ဝေဂေန ဝေဂေန။ **တသ္သ ခေါ တန္တိ** တေ္တ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **နတ္ထိ သာ ဣဒ္ဓိ ဝါ အာနုဘာဝေါ ဝါ** တိ သာ ဝါ ဣဒ္ဓိ သော ဝါ အာနုဘာဝေါ နတ္ထိ။ **ဥတ္တရသွေဝ** တိ တတိယဒိဝသေ။ **ဥတုပရိဏာမိနီ**တိ လဒ္ဓဥတုပရိဏာမာနိ ဟုတွာ။ **ဇာယန္တိပိ** တိ တတိယဒိဝသေ နိက္ခန္တသေတင်္ကုရာနိ ဟောန္တိ, သတ္တာဟေ ပတ္တေ နီလင်္ကုရာနိ ဟောန္တိ။ **ဂဗ္ဘီနိပိ ဟောန္တိ** တိ ဒိယမုမာသံ ပတွာ ဂဟိတဂဗ္ဘာနိ ဟောန္တိ။ **ပစ္စန္တိပိ** တိ တယော မာသေ ပတွာ ပစ္စန္တိ။ ဣဒါနိ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓာနံ ဂဟပတိကေန ဝါ သဒ္ဒေဟိ ဝါ အတ္ထော နတ္ထိ, သာသနေ ပန တပ္ပဋိရူပကံ ပုဂ္ဂလံ ဝါ အတ္ထံ ဝါ ဒဿေတုံ တံ တံ ဩပမ္မံ အာဟရန္တိ။ တသ္မာ ယမတ္ထံ ဒဿေတုကာမေန ဧတံ အာဘတံ, တံ ဒဿေန္တော **ဧဝမေဝ ခေါ**တိအာဒိမာဟ။ တံ အတ္ထတော ဥတ္တာနမေဝ။ သိက္ခာ ပန ဣဓာပိ မိဿိကာ ဧဝ ကထိတာ။

၂. ပဝိဝေကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဒုတိယေ **စီဝရပဝိဝေကန္တိ** စီဝရံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကကိလေသေဟိ ဝိဝိတ္တဘာဝံ။ သေသဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ နယော။ **သာဏာနီ**တိ သာဏဝါကစေလာနိ။ **မသာဏာနီ**တိ မိဿကစေလာနိ။ **ဆဝဒုဿာနီ** တိ မတသရီရတော ဆဍ္ဍိတဝတ္ထာနိ, ဧရကတိဏာဒီနိ ဝါ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနာနိ။ **ပံသုကူလာနီ**တိ ပထဝိယံ ဆဍ္ဍိတနန္တကာနိ။ **တိရီဋာနီ**တိ ရုက္ခတစဝတ္ထာနိ။ **အဇိနာနီ**တိ အဇိနမိဂစမ္မာနိ။ **အဇိနက္ခိပ** န္တိ တဒေဝ မဇ္ဈေ ဖာလိတံ, သဟခုရကန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ကုသစီရ**န္တိ ကုသတိဏာနိ ဂန္ထေတွာ ကတစီရံ။ **ဝါကစီရဖလကစီရေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ကေသကမ္ဗလ** န္တိ မနုဿကေသေဟိ ကတကမ္ဗလံ။ **ဝါလကမ္ဗလ** န္တိ အဿဝါလာဒီဟိ ကတကမ္ဗလံ။ **ဥလူကပက္ခိက** န္တိ ဥလူကပတ္တာနိ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနံ။

သာကဘက္ခာ တိ အလ္လသာကဘက္ခာ။ **သာမာကဘက္ခာ** တိ သာမာကတဏ္ဍုလဘက္ခာ။ **နီဝါရာဒီသု နီဝါရာ** နာမ အရညေ သယံ ဇာတဝီဟိဇာတိ။ **ဒဒ္ဒုလ** န္တိ စမ္မကာရေဟိ စမ္မံ လိခိတွာ ဆဍ္ဍိတကသဋံ။ **ဟဋံ** ဝုစ္စတိ သိလေသောပိ သေဝါလောပိ ကဏိကာရာဒိရုက္ခနိယျာသောပိ။ **ကဏ**န္တိ ကုဏ္ဍကံ။ **အာစာမော**တိ ဘတ္တဥက္ခလိကာယ လဂ္ဂေါ ဈာမဩဒနော။ တံ ဆဍ္ဍိတဋ္ဌာနေ ဂဟေတွာ ခာဒန္တိ, ဩဒနကဉ္ဇိယန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပိညာကာ**ဒယော ပာကဋာဝ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇီ**တိ ပတိတဖလဘောဇီ။ **ဘုသာဂါရ**န္တိ ခလသာလံ။

သီလဝါတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေန သမန္နာဂတော။ **ဒုဿီလျဉ္စဿ ပဟီနံ ဟောတိ** တိ ပဉ္စ ဒုဿီလျာနိ ပဟီနာနိ ဟောန္တိ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကော** တိ ယာထာဝဒိဋ္ဌိကော။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** တိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ။ **အာသဝါ**တိ စတ္တာရော အာသဝါ။ **အဂ္ဂပ္ပတ္တော** တိ သီလဂ္ဂပ္ပတ္တော။ **သာရပ္ပတ္တော** တိ သီလသာရံ ပတ္တော။ **သုဒ္ဓေါ** တိ ပရိသုဒ္ဓေါ။ **သာရေ ပတိဋ္ဌိတော**တိ သီလသမာဓိပညာသာရေ ပတိဋ္ဌိတော။

သေယျထာပိ တိ ယထာ နာမ။ **သမ္ပန္န** န္တိ ပရိပုဏ္ဏံ ပရိပက္ကသာလိဘရိတံ။ **သင်္ဃရာပေယျ** တိ သင်္ကဍ္ဎာပေယျ။ **ဥဗ္ဗဟာပေယျ** တိ ခလဋ္ဌာနံ အာဟရာပေယျ။ **ဘုသိက**န္တိ ဘုသံ။ **ကောဋ္ဋာပေယျ** တိ ဥဒုက္ခလေ ပက္ခိပိတွာ မုသလေဟိ ပဟရာပေယျ။ **အဂ္ဂပ္ပတ္တာနိ** တိ တဏ္ဍုလဂ္ဂံ ပတ္တာနိ။ **သာရပ္ပတ္တာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ယံ ပနေတ္ထ "ဒုဿီလျဉ္စဿ ပဟီနံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စဿ ပဟီနာ"တိ ဝုတ္တံ, တံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီနဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. သရဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. တတိယေ **ဝိဒ္ဓေ** တိ ဝလာဟကဝိဂမေန ဒူရီဘူတေ။ **ဒေဝေ**တိ အာကာသေ။ **အဘိဝိဟစ္စာ** တိ အဘိဝိဟနိတွာ။ **ယတော**တိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **ဝိရဇန္တိ** ရာဂရဇာဒိရဟိတံ။ တေသံယေဝ မလာနံ ဝိဂတတ္တာ **ဝီတမလံ။ ဓမ္မစက္ခုန္တိ** စတုသစ္စဓမ္မပရိဂ္ဂဟကံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂစက္ခုံ။ **နတ္ထိ တံ သံယောဇနန္တိ** ဒုဝိဓမေဝသ္သ သံယောဇနံ နတ္ထိ, ကြတရမ္ပိ ပန ပုန ဣမံ လောကံ အာနေတုံ အသမတ္ထတာယ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဈာနာနာဂါမိ နာမ ကထိတောတိ။

၄. ပရိသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၆. စတုတ္ထေ **န ဗာဟုလိကာ ဟောန္တီ** တိ ပစ္စယဗာဟုလ္လိကာ န ဟောန္တိ။ **န သာထလိကာ**တိ တိသ္သော သိက္ခာ သိထိလံ ကတွာ န ဂဏှန္တိ။ **ဩက္ကမနေ နိက္ခိတ္တဓုရာ** တိ ဩက္ကမနံ ဝုစ္စတိ အဝဂမနဋ္ဌေန ပဉ္စ နီဝရဏာနိ, တေသု နိက္ခိတ္တဓုရာ။ **ပဝိဝေကေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ** တိ ကာယစိတ္တဉပဓိဝိဝေကသင်္ခာတေ တိဝိဓေပိ ဝိဝေကေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ **ဝီရိယံ အာရဘန္တီ**တိ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှန္တိ။ **အပ္ပတ္တဿာ** တိ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသင်္ခာတဿ အပ္ပတ္တဝိသေသဿ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပစ္ဆိမာ ဇနတာ**တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကာဒယော။ **ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇတီ**တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ကတံ အနုကရောတိ။ ယံ တာယ ဇနတာယ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု ဒိဋ္ဌံ, တဿ အနုဂတိံ အာပဇ္ဇတိ နာမ။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အဂ္ဂဝတီ ပရိသာ** တိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ပရိသာ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဝတီ နာမ ဝုစ္စတိ။

ဘဏ္ဍနဇာတာ တိ ဇာတဘဏ္ဍနာ။ **ကလဟဇာတာ**တိ ဇာတကလဟာ။ ဘဏ္ဍနန္တိ စေတ္ထ ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ဟတ္ထပရာမာသာဒိဝသေန ဝီတိက္ကမော ကလဟော နာမ။ **ဝိဝာဒအာပန္နာ** တိ ဝိရုဒ္ဓဝါဒံ အာပန္နာ။ **မုခသတ္တီဟိ** တိ ဂုဏဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဖရုသာ ဝါစာ "မုခသတ္တိယော"တိ ဝုစ္စန္တိ, တာဟိ မုခသတ္တီဟိ။ **ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တီ** တိ ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိစရန္တိ။

သမဂ္ဂါ တိ သဟိတာ။ **သမ္မောဒမာနာ** တိ သမပ္ပဝတ္တမောဒာ။ **ခီရောဒကီဘူတာ**တိ ခီရောဒကံ ဝိယ ဘူတာ။ **ပိယစက္ခူဟီ**တိ ဉပသန္တေဟိ မေတ္တာစက္ခူဟိ။ **ပီတိ ဇာယတီ**တိ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဉပ္ပဇ္ဇတိ။ **ကာယော ပဿမ္ဘတီ** တိ နာမကာယောပိ ရူပကာယောပိ ဝိဂတဒရထော ဟောတိ။ **ပဿဒ္ဓကာယော** တိ အသာရဒ္ဓကာယော။ **သုခံ ဝေဒိယတီ**တိ ကာယိကစေတသိကသုခံ ဝေဒိယတိ။ **သမာဓိယတီ**တိ အာရမ္မဏေ သမ္မာ ဌပီယတိ။

ထုလ္လဖုသိတကေ တိ မဟာဖုသိတကေ။ **ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ** တိ ဧတ္ထ **ကန္ဒရော** နာမ "က"န္တိ လဒ္ဓနာမေန ဉဒကေန ဒါရိတော ဉဒကဘိန္နော ပဗ္ဗတပ္ပဒေသော, ယော "နိတမ္ဗော"တိပိ "နဒိကုဉ္ဇော"တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ပဒရံ** နာမ အဋ္ဌ မာသေ ဒေဝေ အဝဿန္တေ ဖလိတော ဘူမိပ္ပဒေသော။ **သာခါ**တိ ကုသောဗ္ဘကမိန္နိယော ခုဒ္ဒကမာတိကာယော။ **ကုသောဗ္ဘာ** တိ ခုဒ္ဒကအာတဠာ။ **မဟာသောဗ္ဘာ** တိ မဟာအာတဠာ။ **ကုန္နဒိယော** တိ ခုဒ္ဒကနဒိယော။ **မဟာနဒိယော**တိ ဂင်္ဂါယမုနာဒိကာ မဟာသရိတာ။

၅-၇. ပဌမအာဇာနီယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၉၇-၉၉. ပဉ္စမေ **အင်္ဂေဟီ** တိ ဂုဏင်္ဂေဟိ။ **ရာဇာရဟော**တိ ရညော အရဟော အနုစ္ဆဝိကော။ **ရာဇဘောဂ္ဂေါ** တိ ရညော ဉပဘောဂဘူတော။ **ရညော အင်္ဂ** န္တိ ရညော ဟတ္ထပာဒါဒိအင်္ဂသမတာယ အင်္ဂန္တေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ **ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော**တိ သရီရဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နော။ **ဗလသမ္ပန္နော** တိ ကာယဗလေန သမ္ပန္နော။ **အာဟုနေယျော** တိ အာဟုတိသင်္ခါတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ ယုတ္တော။ **ပါဟုနေယျော** တိ ပါဟုနကဘတ္တဿ အနုစ္ဆဝိကော။ **ဒက္ခိဏေယျော**တိ ဒသဝိဓအေနုဝတ္ထုပရိစ္စာဂဝသေန သဒ္ဓါအနုသင်္ခါတာယ ဒက္ခိဏာယ အနုစ္ဆဝိကော။ **အဉ္ဇလိကရဏီယော** တိ အဉ္ဇလိပဂ္ဂဟဏဿ အနုစ္ဆဝိကော။ **အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ** တိ သဗ္ဗလောကဿ အသဒိသံ ပုညဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။

ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော တိ ဂုဏဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နော။ **ဗလသမ္ပန္နော** တိ ဝီရိယဗလေန သမ္ပန္နော။ **ဇဝသမ္ပန္နော** တိ ဉာဏဇဝေန သမ္ပန္နော။ **ထာမဝါ**တိ ဉာဏထာမေန သမန္နာဂတော။ **ဒဠှပရက္ကမော** တိ ထိရပရက္ကမော။ **အနိက္ခိတ္တဓုရော**တိ အဋ္ဌပိတဓုရော ပဂ္ဂဟိတဓုရော, အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ဝီရိယဓုရံ န နိက္ခိပိဿာမီတိ ဧဝံ ပဋိပ

န္တော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတုသစ္စဝသေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန စ ဉာဏဇဝသမ္ပန္နတာ က ထိတာတိ။ ဆဋ္ဌေ တီဏိ စ မဂ္ဂါနိ တီဏိ စ ဖလာနိ, တီဟိ မဂ္ဂဖလေဟိ စ ဉာဏဇဝသမ္ပန္နတာ ကထိတာ။ သတ္တမေ အရ ဟတ္တဖလံ, အရဟတ္တဖလေနေဝ စ မဂ္ဂကိစ္စံ ကထိတံ။ ဖလံ ပန ဇဝိတဇဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဇဝေတိ စ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋ တိ။

၈. ဟေတ္တကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. အဋ္ဌမေ **နတေတိ** ကရဏံ ဥပာဒါယ ဝုစ္စတိ။ **ဟေတ္တကော** တိ တကမယဝတ္တံ။ **မဇ္ဈိမော** တိ ပရိဘောဂမဇ္ဈိမော။ **ဇိဏ္ဏော** တိ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏော။ **ဥက္ခလိပရိမဇ္ဇန** န္တိ ဥက္ခလိပရိပုဉ္ဆနံ **ဒုဿီလော** တိ နိဿီလော။ **ဒုဗ္ဗ ဏ္ဏတာယာ**တိ ဂုဏဝဏ္ဏာဘာဝေန ဒုဗ္ဗဏ္ဏတာယ။ **ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇန္တိ** တိ တေန ကတံ အနုကရောန္တိ။ **န မ ဟပ္ဖလံ ဟောတီ**တိ ဝိပာကဖလေန မဟပ္ဖလံ န ဟောတိ။ **န မဟာနိသံသန္တိ** ဝိပာကာနိသံသေနေဝ န မဟာနိသံသံ။ **အပ္ပ ဂ္ဃတာယာ**တိ ဝိပာကဂ္ဃေန အပ္ပဂ္ဃတာယ။ **ကာသိကံ ဝတ္ထ** န္တိ တီဟိ ကပ္ပာသအံသူဟိ သုတ္တံ ကန္တိတ္ဝာ က တဝတ္ထံ, တဉ္စ ခေါ ကာသိရဋ္ဌေယေဝ ဥဋ္ဌိတံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သီလံ ပနေတ္ထ မိဿကံ ကထိတန္တိ။

၉. လောဏကပလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. နဝမေ **ယထာ ယထာယန္တိ** ယထာ ယထာ အယံ။ **တထာ တထာ တန္တိ** တထာ တထာ တံ ကမ္မံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ဇေ ဝဒေယျ – ‘‘ယထာ ယထာ ကမ္မံ ကရောတိ, တထာ တထာဿ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒိယတေဝ။ န ဟိ သက္ကာ ကတဿ ကမ္မဿ ဝိပာကံ ပဋိသေဓေတုံ။ တသ္မာ ယတ္တကံ ကမ္မံ ကရောတိ, တတ္တကဿ ဝိပာကံ ပဋိ သံဝေဒိယတေဝ’’တိ။ **ဇေ သန္တ** န္တိ ဇေ သန္တေ။ **ဗြဟ္မစရိယဝါသော န ဟောတီ** တိ ယံ မဂ္ဂဘာဝနတော ပုဗ္ဗေ ဥပ ပဇ္ဇဝေဒနီယံ ကမ္မံ ကတံ, တဿ အဝဿံ ပဋိသံဝေဒနီယတ္တာ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုတ္ထမ္ပိ အဝုတ္ထမေဝ ဟောတိ။ **ဩ ကာသော န ပညာယတိ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ**တိ ယသ္မာ စ ဇေ သန္တေ တေန ကမ္မာယူဟနန္တ္ဝေ ဝိပ ကာနုဘဝနာ စ ဟောတိ, တသ္မာ ဟေတုနာ နယေန ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ ဩကာသော န ပညာယတိ နာမ။

ယထာ ယထာ ဝေဒနီယန္တိ ယေန ယေနာကာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တထာ တထာဿ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒိယတီ** တိ တေန တေနာကာရေန အဿ ဝိပာကံ ပစ္စနုဘောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒေတံ သတ္တသု ဇဝနေသု ပဌမဇဝနကမ္မံ သတိ ပစ္စယေ ဝိပာကတရံ လဘန္တမေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတိ, အသတိ အဟောသိကမ္မံ နာမ။ ယဉ္စ သတ္တမဇဝနကမ္မံ သတိ ပစ္စယေ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ ဟောတိ, အသတိ အဟောသိကမ္မံ နာမ။ ယဉ္စ မဇ္ဈေ ပဉ္စဇဝနကမ္မံ ယာဝ သံသာရပ္ပ ပဝတ္တိ, တာဝ အပရာပရိယာယဝေဒနီယံ နာမ ဟောတိ။ ဧတေသု အာကာရေသု ယေန ယေနာကာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ကမ္မံ အယံ ပုရိသော ကရောတိ, တေန တေနေဝဿ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒိယတိ နာမ။ အဋ္ဌကထာယဉ္ဟိ လဒ္ဓဝိပာကဝါရမေဝ ကမ္မံ ယ ထာဝေဒနီယံ ကမ္မံ နာမာတိ ဝုတ္တံ။ **ဇေ သန္တံ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မစရိယဝါသော ဟောတီ** တိ ကမ္မက္ခယကရဿ ဗြ ရဟ္မစရိယဿ ခေပေတဗ္ဗကမ္မသမ္ဘဝတော ဝါသော နာမ ဟောတိ, ဝုတ္ထံ သုဝုတ္ထမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဩ ကာသော ပညာယတိ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ**တိ ယသ္မာ ဇေ သန္တေ တေန တေန မဂ္ဂေန အဘိသင်္ခါရဝိ ညာဏဿ နိရောဓေန တေသု တေသု ဘဝေသု အာယတိံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဩကာသော ပညာယတိ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ။

ဣဒါနိ တံ ယထာဝေဒနီယကမ္မသဘာဝံ ဒဿေန္တော **ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပ မတ္တကန္တိ** ပရိတ္တံ ထောကံ မန္ဒံ လာမကံ။ **တာဒိသံယေဝာတိ** တံသရိက္ခကမေဝ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယန္တိ** တသ္မိံ ကမ္မေ ယေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဝိပစ္စိတဗ္ဗံ ဝိပာကတရံ လဘန္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတိ။ **နာဏုပိ ခာယတီ**တိ ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ အ ဏုပိ န ခာယတိ, အဏုမတ္တမ္ပိ ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကံ န ဒေတီတိ အတ္ထော။ **ဗဟုဒေတာ**တိ ဗဟုကံ ပန ဝိပာကံ ကိ မေဝ ဒဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဘာဝိတကာယော**တိအာဒီဟိ ကာယဘာဝနာရဟိတော ဝဋ္ဋကမိ ပုထုဇ္ဇနော ဒဿိ တော။ **ပရိတ္တော** တိ ပရိတ္တဂုဏော။ **အပ္ပာတုမော** တိ အာတုမာ ဝုစ္စတိ အတ္တဘာဝေ, တသ္မိံ မဟန္တေပိ ဂုဏပရိတ္တ တတာယ အပ္ပာတုမောယေဝ။ **အပ္ပဒုက္ခဝိဟာရီ**တိ အပ္ပကေနပိ ပာပေန ဒုက္ခဝိဟာရီ။ **ဘာဝိတကာယော**တိအာဒီဟိ ခီဏာသ ဝေ ဒဿိတော။ သော ဟိ ကာယာနုပဿနာသင်္ခါတာယ ကာယဘာဝနာယ ဘာဝိတကာယော နာမ။ ကာယဿ တ ဝ

မိုတတ္တာ ဘာဝိတကာယော။ **ဘာဝိတသီလောတိ** ဝမိုတသီလော။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ပဋ္ဌဒွတရ ဘာဝနာယ တ ဘာဝိတကာယော။ ဧတေန ကူန္ဒိယ္ယသံဝရသီလံ ဝုတ္တံ, ဘာဝိတသီလောတိ ဣမိနာ သေသာနိ တီဏိ သီလာနိ။ **အပရိတ္တော** တိ န ပရိတ္တဂုဏော။ **မဟတ္တော** တိ အတ္တဘာဝေ ပရိတ္တေပိ ဂုဏမဟန္တတာယ မဟတ္တော။ **အပ္ပမာဏဝိဟာရီ**တိ ခီဏာသဝဿေတံ နာမမေဝ။ သော ဟိ ပမာဏကရာနံ ရာကဒီနံ အဘာဝေန အပ္ပမာဏဝိဟာရီ နာမ။

ပရိတ္တေ တိ ခုဒ္ဒကေ။ **ဥဒကမလ္လကေ** တိ ဥဒကသရာဝေ။ **သြရဗ္ဗိကော** တိ ဥရဗ္ဘသာမိကော။ **ဥရဗ္ဘဃာတကော**တိ သူနကာရော။ **ဇာပေတုံ တ**တိ ဓနဇာနိယာ ဇာပေတုံ။ ဈာပေတုန္တိပိ ပာဌော, အယမေဝတ္ထော။ **ယထာပစ္စယံ တကာတုန္တိ** ယထာ ဣစ္ဆတိ, တထာ ကာတုံ။ **ဥရဗ္ဘနေ** န္တိ ဌေကအဂ္ဃနကမူလံ။ သော ပနဿ သစေ ဣစ္ဆတိ, ဒေတိ။ နော စေ ဣစ္ဆတိ, ဂီဝယံ ဂဟေတွာ နိက္ကမာပေတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

၁၀. ပံသုဓောဝကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. ဒသမေ **ဓောဝတီ**တိ ဝိက္ခာလေတိ။ **သန္ဓောဝတီ** တိ သုဋ္ဌု ဓောဝတိ, ပုနပ္ပုနံ ဓောဝတိ။ **နိဒ္ဓောဝတီ** တိ နိဂ္ဂဏှိတွာ ဓောဝတိ။ **အနိဒ္ဓန္တကသာဝ** န္တိ အနီဟတဒေါသံ အနပနီတကသာဝံ။ **ပဘင်္ဂု** တိ ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ, အဓိကရဏိယံ ဌပေတွာ မုဋ္ဌိကာယ ပဟဋ္ဌမတ္တံ ဘိဇ္ဇတိ။ **ပင္ကိကာယာ** တိ သုဝဏ္ဏပင္ကာယ။ **ဂီဝေယ္ယကေ** တိ ဂီဝာလင်္ကာရေ။

အဓိစိတ္တ န္တိ သမထဝိပဿနာစိတ္တံ။ **အနုယုတ္တဿာ** တိ ဘာဝေန္တဿ။ **သစေတသော**တိ စိတ္တသမ္ပန္နော။ **ဒုစ္စရိတိကော** တိ ပဏ္ဍိတဇာတိကော။ **ကာမဝိတက္ကာ** ဒီသု ကာမေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နော ဝိတက္ကော ကာမဝိတက္ကော။ ဗျာပာဒဝိဟိံသာသမ္ပယုတ္တော ဝိတက္ကာ ဗျာပာဒဝိဟိံသာဝိတက္ကာ နာမ။ ဉာတိဝိတက္ကာဒီသု "အမှာကံ ဉာတကာ ဗဟူ ပုညဝန္တာ"တိအာဒိနာ နယေန ဉာတကေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နော ဝိတက္ကော **ဉာတိဝိတက္ကော** ။ "အသုကော ဇနပဒေါ ခေမော သုဘိက္ခော"တိအာဒိနာ နယေန ဇနပဒမာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နော ဝိတက္ကော **ဇနပဒဝိတက္ကော** ။ "အဟော ဝတ မံ ပရေ န အဝဇာနေယျု"န္တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နော ဝိတက္ကော **အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော** နာမ။ **ဓမ္မဝိတက္ကာဝသိဿန္တီ** တိ ဓမ္မဝိတက္ကာ နာမ ဒသဝိပဿနုပက္ကိလေသဝိတက္ကာ။ **သော ဟောတိ သမာဓိ န စေဝ သန္တော**တိ သော အဝသိဋ္ဌဓမ္မဝိတက္ကော ဝိပဿနာသမာဓိ အဝူပသန္တကိလေသတ္တာ သန္တော န ဟောတိ။ **န ပဏီတော**တိ န အတပ္ပကော။ **နပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိလဒ္ဓော** တိ န ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ လဒ္ဓော။ **န ဧကောဒိဘာဝာဓိဂတော**တိ န ဧကဂ္ဂဘာဝပ္ပတ္တော။ **သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတော** တိ သသင်္ခာရေန သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှိတွာ တရေတွာ တရိတော, န ကိလေသာနံ ဆိန္နန္တေ ဥပ္ပန္နော, ကိလေသေ ပန တရေတွာ ဥပ္ပန္နော။

ဟောတိ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော တိ ဧတ္ထ သမယော နာမ ဥတုသပ္ပာယံ အာဟာရသပ္ပာယံ သေနာသနသပ္ပာယံ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယန္တိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ သပ္ပာယာနံ ပဋိလာဘကာလော။ **ယံ တံ စိတ္တ** န္တိ ယသ္မိံ သမယေ တံ ဝိပဿနာစိတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တံယေဝ သန္တိဋ္ဌတီ** တိ အတ္တနိယေဝ တိဋ္ဌတိ။ နိယကဇ္ဈတ္တဉှိ ဣဓ အဇ္ဈတ္တံ နာမ။ ဂောစရဇ္ဈတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပုထုတ္တာရမ္မဏံ ပဟာယ ဂောစရသ္မိံ နိဗ္ဗာနဂောစရေယေဝ တိဋ္ဌတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သန္နိသီဒတီ** တိ သုဋ္ဌု နိသီဒတိ။ **ဧကောဒိ ဟောတီ**တိ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **သမာဓိယတီ**တိ သမ္မာ အာဓိယတိ။ **သန္တော** တိအာဒီသု ပစ္စနီကကိလေသဝူပသမေန **သန္တော** ။ အတပ္ပကဋ္ဌေန **ပဏီတော**။ ကိလေသပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ လဒ္ဓတ္တာ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓလဒ္ဓော** ။ ဧကဂ္ဂဘာဝံ ဂတတ္တာ **ဧကောဒိဘာဝာဓိဂတော**။ ကိလေသာနံ ဆိန္နန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ န သပ္ပယောဂေန ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှိတွာ တရေတွာ တရိတောတိ **န သသင်္ခာရနိဂ္ဂယှဝါရိတဂတော** ။ ဧတ္တာဝတာ အယံ ဘိက္ခု ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော နာမ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ခီဏာသဝဿ သတော အဘိညာပဋိပဒံ ဒဿေန္တော **ယဿ ယဿ စ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယဿာ**တိ အဘိဇာနိတွာ ပစ္စက္ခံ ကာတဗ္ဗဿ။ **သတိ သတိအာယတနေ**တိ ပုဗ္ဗဟေတုသင်္ခာတေ စေဝ ဣဒါနိ စ ပဋိလဒ္ဓဗ္ဗေ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနာဒိဘေဒေ စ သတိ သတိကာရဏေ။ ဝိတ္ထာရတော ပန အယံ အဘိ

ဉာဏကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၆၅ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာသဝါနံ ခယာ**တိအာဒိ စေတ္ထ ဖလသမာပတ္တိဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁. နိမိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. ဧကာဒသမေပိ **အဓိစိတ္တံ** သမထဝိပဿနာစိတ္တမေဝ။ **တီဏိ နိမိတ္တာနိ**တိ တီဏိ ကာရဏာနိ။ **ကာလေန ကာလ**န္တိ ကာလေ ကာလေ, ယုတ္တကာလေတိ အတ္ထော။ **ကာလေန ကာလံ သမာဓိနိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗ**န္တိအာဒီသု တံ တံ ကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဧကဂ္ဂတာယ ယုတ္တကာလေ ဧကဂ္ဂတာ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ဧကဂ္ဂတာ ဟိ ဣဓ သမာဓိနိမိတ္တန္တိ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဝစနတ္ထော – သမာဓိယေဝ နိမိတ္တံ သမာဓိနိမိတ္တံ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဂ္ဂဟော**တိ ပန ဝီရိယဿ နာမံ, **ဥပေက္ခာ**တိ မဇ္ဈတ္တဘာဝဿ။ တသ္မာ ဝီရိယဿ ယုတ္တကာလေ ဝီရိယံ မနသိကာတဗ္ဗံ, မဇ္ဈတ္တဘာဝဿ ယုတ္တကာလေ မဇ္ဈတ္တဘာဝေ ဌာတဗ္ဗန္တိ။ **ဌာနံ တံ စိတ္တံ ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တေယျာ**တိ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ ယေန တံ စိတ္တံ ကောသဇ္ဇဘာဝေ တိဋ္ဌေယျ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဥပေက္ခာနိမိတ္တံယေဝ မနသိ ကရေယျာ**တိ ဧတ္ထ စ ဉာဏဇဝံ ဥပေက္ခေယျာတိ အယမတ္ထော။ **အာသဝါနံ ခယာ**ယာတိ အရဟတ္တဖလတ္ထာယ။

ဥက္ကံ ဗန္ဓေယျာတိ အင်္ဂါရကပလ္လံ သဇ္ဇေယျ။ **အာလိမ္ပေယျာ**တိ တတ္ထ အင်္ဂါရေ ပက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ နာဠိကာယ ဓမန္တော အဂ္ဂိံ ကဟာပေယျ။ **ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပေယျာ**တိ အင်္ဂါရေ ဝိယူဟိတွာ အင်္ဂါရမတ္ထကေ ဌပေယျ, မူသာယ ဝါ ပက္ခိပေယျ။ **အဇ္ဈုပေက္ခတီ**တိ ပက္ကာပက္ကဘာဝံ ဥပဓာရေတိ။

သမ္မာ သမာဓိယတိ အာသဝါနံ ခယာယာတိ အရဟတ္တဖလတ္ထာယ သမ္မာ ဌပီယတိ။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တော ဘိက္ခု ဒဿိတော။ ဣဒါနိ တဿ ခီဏာသဝဿ အဘိညာယ ပဋိပဒံ ဒဿေန္တော **ယဿ ယဿ စာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လောဏကပလ္လဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. တတိယပဏ္ဏာသကံ

(၁၁) ၁. သမ္ဗောဓဝဂ္ဂော

၁. ပုဗ္ဗေဝသမ္ဗောဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. တတိယဿ ပဌမေ **ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ** တိ သမ္ဗောဓိတော ပုဗ္ဗေဝ, အရိယမဂ္ဂပ္ပတ္တိတော အပရဘာဂေ ယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿ** တိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဿ။ **ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော** တိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿေဝ သတော, သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂန္တုံ အာရဘန္တဿေဝ သတော, သမ္ဗောဓိယာ ဝါ သတ္တဿေဝ လဂ္ဂဿေဝ သတော။ ဒီပင်္ကရဿ ဟိ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနေန အဘိနီဟာရသမိဒ္ဓိတော ပဘုတိ တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗောဓိံ သတ္တော လဂ္ဂော “ပတ္တဗ္ဗာ မယာ ဧသာ”တိ တဒဓိဂမာယ ပရက္ကမံ အမုဉ္စန္တော ယေဝ အာဂတော, တသ္မာ ဗောဓိသတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ **ကော နု ခေါ**တိ ကတမော နု ခေါ။ **လောကော**တိ သင်္ခါရလောကော။ **အဿာဒေါ** တိ မဓုရာကာရော။ **အာဒီနဝေါ**တိ အနဘိနန္ဒိတဗ္ဗာကာရော။ **တဿ မယှံ** န္တိ တဿ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော မယှံ။ **ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန** န္တိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ ဆန္ဒရာဂေ ဝိနယံ ဂစ္ဆတိ ပဟီယတိ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ “ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဣဒံ လောကနိဿရဏ** န္တိ ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ လောကတော နိဿဋတ္တာ လောကနိဿရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ယာဝကီဝဉ္စ** ယတ္တကံ ပမာဏံ ကာလံ။ **အဗ္ဘညာသိ** န္တိ အဘိဝိသိဋ္ဌေန အရိယမဂ္ဂဉာဏေန အညာသိံ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿန** န္တိ ဒွီဟိပိ ပဒေဟိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၂. ပဌမအဿာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဒုတိယေ **အဿာဒပရိယေသနံ အစရိ** န္တိ အဿာဒပရိယေသနတ္ထာယ အစရိံ။ ကုတော ပဋ္ဌာယာတိ? သုမေဓကာလတော ပဋ္ဌာယ။ **ပညာယာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။ **သုဒိဋ္ဌော** တိ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတိယံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၄. သမဏဗြာဟ္မဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. စတုတ္ထေ **သာမညတ္ထ** န္တိ စတုဗ္ဗိဓံ အရိယဖလံ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သာမညတ္ထေန ဝါ စတ္တာရော မဂ္ဂါ, ဗြဟ္မညတ္ထေန စတ္တာရိ ဖလာနိ။ ဣမေသု ပန စတူသုပိ သုတ္တေသု ခန္ဓလောကောဝ ကထိတော။

၅. ရုဏ္ဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ပဉ္စမံ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ နိက္ခိတ္တံ။ ကတရာယ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ? ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနံ အနာစာရေ။ တေ ကိရ ကယန္တာ နစ္စန္တာ ဟသန္တာ ဝိစရိံသု။ ဘိက္ခူ ဒသဗလဿ အာရောစယိံသု။ သတ္ထာ တေ ပက္ကောသာပေတွာ တေသံ ဩဝါဒ တ္ထာယ ဣဒံ သုတ္တံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ရုဏ္ဏ** န္တိ ရောဒိတံ။ **ဥမ္မတ္တက**န္တိ ဥမ္မတ္တကကိရိယာ။ **ကောမာရက**န္တိ ကုမာရကေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ။ **ဒန္တဝိဒံသကဟသိတ** န္တိ ဒန္တေ ဒဿေတွာ ဟာဏံ ပဟာရန္တာနံ မဟာသဒ္ဒေန ဟသိတံ။ **သေတုဃာတော ဂီတေ**တိ ဂီတေ တေ ပစ္စယဃာတော ဟောတု, သဟေတုကံ ဂီတံ ပဇဟထာတိ ဒီပေတိ။ **နစ္စေ** ပိ ဧသေဝ နယော။ **အလ**န္တိ ယုတ္တံ။ **ဓမ္မပ္ပမောဒိတာနံ သတ** န္တိ ဓမ္မေ ဓမ္မော ဝုစ္စတိ ကာရဏံ, ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ပမုဒိတာနံ သန္တာနံ။ **သိတံ သိတမတ္တာယာ** တိ တသ္မိံ သိတကာရဏေ သတိ ယံ သိတံ ကရေယျ, တံ တေ သိတမတ္တာယ အဂ္ဂဒန္တေ ဒဿေတွာ ပဟဋ္ဌာကာရမတ္တဒဿနာယယေဝ ယုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၆. အတိတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ဆဋ္ဌေ **သောပ္ပဿ** တိ နိဒ္ဒါယ။ **ပဋိသေဝနာယ နတ္ထိ တိတ္တီ** တိ ယထာ ယထာ ပဋိသေဝတိ, တထာ တထာ ရုစ္စတိယေဝါတိ တိတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ဟိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ သုရာ ဘဝေယျ

ယ, သုရာသောဏ္ဍော စ မဏ္ဍော ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တေယျ, တသ္သ တတ္ထ စရန္တဿပိ သယန္တဿပိ တိတ္တိ နာမ န ဘဝေယျ။ ဣမမတ္ထံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၇. အရက္ခိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. သတ္တမေ **အဝဿုတံ ဟောတီ** တိ တိန္တံ ဟောတိ။ **န ဘဒ္ဒကံ မရဏံ ဟောတီ** တိ အပာယေ ပဋိသန္ဓိပစ္စယတာ ယ န လဒ္ဒကံ ဟောတိ။ **ကာလကိရိယာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ သုက္ကပက္ခေ သဂ္ဂေ ပဋိသန္ဓိပစ္စယတာယ ဘဒ္ဒကံ ဟောတိ လဒ္ဒကံ။ တံ ပန ဧကန္တေန သောတာပန္နာဒီနံ တိဏ္ဏံ အရိယသာဝကာနံယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝာတိ။

၈. ဗ္ယာပန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. အဋ္ဌမေ **ဗ္ယာပန္န** န္တိ ပကတိဘာဝံ ဇဟိတ္ဝာ ဌိတံ။ သေသံ ပုရိမသုတ္တေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၉. ပဌမနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. နဝမေ **နိဒာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ **ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ** တိ ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ ပိဏ္ဍကရဏတ္ထာယ။ **လောဘပကတ**န္တိ လောဘေန ပကတံ။ **သာဝဇ္ဇ** န္တိ သဒောသံ။ **တံ ကမ္မံ ကမ္မသမုဒယာယ သံဝတ္တတီ** တိ တံ ကမ္မံ အညေသမ္ပိ ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ သမုဒယာယ ပိဏ္ဍကရဏတ္ထာယ သံဝတ္တတိ။ **န တံ ကမ္မံ ကမ္မနိရောဓာယာ** တိ တံ ပန ကမ္မံ ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ နိရောဓတ္ထာယ န သံဝတ္တတိ။ သုက္ကပက္ခေ **ကမ္မာနံ သမုဒယာယာ** တိ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ သမုဒယတ္ထာယ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗံ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၀. ဒုတိယနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. ဒသမေ **ကမ္မာန** န္တိ ဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနမေဝ။ **ဆန္ဒရာဂဋ္ဌာနိယေ** တိ ဆန္ဒရာဂဿ ကာရဏဘူတေ။ **အာရဗ္ဘာ** တိ အာဂမ္မ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ။ **ဆန္ဒော** တိ တဏ္ဟာဆန္ဒော။ **ယော စေတသော သာရာဂေ**တိ ယော စိတ္တဿ ရာဂေ ရဇ္ဇနာ ရဇ္ဇိတတ္တံ, ဧတမဟံ သံယောဇနံ ဝဒါမိ, ဗန္ဓနံ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ သုက္ကပက္ခေ **ကမ္မာန** န္တိ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကမ္မာနံ။ **တဒဘိနိဝတ္တေတီ** တိ တံ အဘိနိဝတ္တေတိ။ ယဿ တ တေန ဝိပာကော ဉာတော ဟောတိ ဝိဒိတော, တဿ တေ စေဝ ဓမ္မေ တဉ္စ ဝိပာကံ အဘိနိဝတ္တေတိ။ ဣမိနာ စ ပဒေန ဝိပဿနာ ကထိတာ, **တဒဘိနိဝတ္တေတ္ဝာ** တိ ဣမိနာ မဂ္ဂေါ။ **စေတသာ အဘိနိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ** တိ ဣမိနာ စ မဂ္ဂေါဝ။ **ပညာယ အတိဝိဇ္ဈ ပဿတီ** တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတ္ဝာ ပဿတိ။ ဇံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

သမ္ဗောဓိဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၁၂) ၂. အာဟာယိကဝဂ္ဂေါ

၁. အာဟာယိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. ဒုတိယဿ ပဌမေ အဟာယံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ **အာဟာယိကာ**။ နိရယံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ **နေရယိကာ**။ **ဣဒမပ္ပဟာယာ**တိ ဣဒံ ဗြဟ္မစာရိပဋိညာတာဒိံ ဟာပမမ္ပဟာယ အပဇဟိတွာ။ **ဗြဟ္မစာရိပဋိညော** တိ ဗြဟ္မစာရိပဋိရူပကော, တေသံ တ အာကပ္ပံ အဝိဇဟနေန "အဟမ္ပိ ဗြဟ္မစာရီ"တိ ဇာနာပေတိ၊ **အနုဒ္ဓံသေတိ** တိ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ စောဒေတိ။ **နတ္ထိ ကာမေသု ဒေါသော**တိ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမေ သေဝန္တဿ နတ္ထိ ဒေါသော။ **ဟာတဗ္ဗတန္တိ** ပိဝိတဗ္ဗတံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတံ နိရာသင်္ကေ စိတ္တေန ပိဟာသိတဿ ဟာနိယပိဝနသဒိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၂. ဒုလ္လဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. ဒုတိယေ **ကတညူ ကတဝေဒီ**တိ "ဣမိနာ မယှံ ကတ"န္တိ တေန ကတကမ္မံ ဉတွာ ဝိဒိတံ ပာကဋံ ကတွာ ပဋိကရဏကပုဂ္ဂလော။

၃. အပ္ပမေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. တတိယေ သုခေန မေတဗ္ဗောတိ **သုပ္ပမေယျော**။ ဒုက္ခေန မေတဗ္ဗောတိ **ဒုပ္ပမေယျော**။ ပမေတုံ န သက္ကောတီတိ **အပ္ပမေယျော**။ **ဥန္နဠော** တိ ဥဂ္ဂတနဠော, တုစ္ဆမာနံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **စပလော**တိ ပတ္တမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန သမန္နာဂတော။ **မုခရော**တိ မုခခရော။ **ဝိကိဏ္ဏဝါစော** တိ အသညတဝစနော။ **အသမာဟိတော**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာရဟိတော။ **ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော** တိ ဘန္တစိတ္တော ဘန္တကဝိဘန္တမိဂသပ္ပဋိဘာဂေါ။ **ပာကတိန္ဒြိယော**တိ ဝိဝဋိန္ဒြိယော။ သေသမေတ္ထ ဉတ္တာနမေဝ။

၄. အာနေဉ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. စတုတ္ထေ **တဒဿာဒေတီ** တိ တံ ဈာနံ အဿာဒေတိ။ **တံ နိကာမေတီ**တိ တဒေဝ ပတ္ထေတိ။ **တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ**တိ တေန ဈာနေန တုဋ္ဌိံ အာပဇ္ဇတိ။ **တတ္ထ ဌိတော** တိ တသ္မိံ ဈာနေ ဌိတော။ **တဒဓိမုတ္တော** တိ တတ္ထေဝ အဓိမုတ္တော။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရီ** တိ တေန ဗဟုလံ ဝိဟရန္တော။ **သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ** တိ သဟဘာဝံ ဥပပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော ။ **နိရယမ္ပိ ဂစ္ဆတီ** တိအာဒိ နိရယာဒီဟိ အဝိပ္ပမုတ္တတ္တာ အပရပရိယာယဝသေန တတ္ထ ဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ တဿ ဉပစာရဈာနတော ဗလဝတရံ အကုသလံ အတ္ထိ, ယေန အနန္တရံ အပာယေ နိဗ္ဗတ္တေယျ။ **ဘဂဝတော ပန သာဝကော**တိ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိနံ အညတရော။ **တသ္မိံယေဝ ဘဝေ** တိ တတ္ထေဝ အရူပဘဝေ။ **ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ **အဓိပ္ပယာသော**တိ အဓိကပ္ပယောဂေါ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ပုထုဇ္ဇနဿ ဥပပတ္တိဇ္ဈာနံ ကထိတံ, အရိယသာဝကဿ တဒေဝ ဥပပတ္တိဇ္ဈာနဉ္စ ဝိပဿနာပာဒကဇ္ဈာနဉ္စ ကထိတံ။

၅. ဝိပတ္တိသမ္ပဒါသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. ပဉ္စမေ **သီလဝိပတ္တီ** တိ သီလဿ ဝိပန္နာကာရော။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **နတ္ထိ ဒိန္န** န္တိ ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ယိဋ္ဌံ** ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ။ **ဟုတ**န္တိ ပဟေဏကသက္ကာရော အဓိပ္ပေတော။ တမ္ပိ ဉဘယံ ဖလာဘာဝမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ။ **သုကတဒုက္ကဋာန** န္တိ သုကတဒုက္ကတာနံ, ကုသလာကုသလာနန္တိ အတ္ထော။ **ဖလံ ဝိပါကော**တိ ယံ ဖလန္တိ ဝါ ဝိပါကောတိ ဝါ ဝုစ္စတိ, တံ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **နတ္ထိ အယံ လောကော**တိ ပရလောကေ ဌိတဿ အယံ လောကော နတ္ထိ, **နတ္ထိ ပရော လောကော**တိ ဣဓ လောကေ ဌိတဿာပိ ပရလောကော နတ္ထိ, သဗ္ဗေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဉစ္ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေတိ။ **နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိ ပိတာ**တိ တေသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တီနံ ဖလာ

ဘာဝဝသေန ဝဒတိ။ **နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ** တိ စဝိတွာ ဥပပဇ္ဇနကသတ္တာ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **သမ္ပဒါ** တိ ပါရိပူရိယော။ **သီလသမ္ပဒါ** တိ သီလသ္သ ပရိပုဏ္ဏအဝေကလ္လဘာဝေါ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **အတ္ထိ ဒိန္နန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။

၆. အပဏ္ဏကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဆဋ္ဌေ **အပဏ္ဏကော မဏီ** တိ ဆဟိ တလေဟိ သမန္နာဂတော ပါသကော။ **သုဂတိံ သဂ္ဂ** န္တိ စာတုမဟာရာဇိကာဒိသု အညတရံ သဂ္ဂံ လောကံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သီလဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စာတိ ဥဘယမ္ပိ မိသ္သကံ ကထိတံ။ သတ္တမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၈. ပဌမသောစေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. အဋ္ဌမေ **သောစေယျာနီ** တိ သုစိဘာဝါ။ **ကာယသောစေယျ** န္တိ ကာယဒွါရေ သုစိဘာဝေါ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမေသု ပန ပဋိပါဋိယာ စတူသု သုတ္တေသု အဂါရိကပဋိပဒါ ကထိတာ။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

၉. ဒုတိယသောစေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. နဝမေ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ နိယကဇ္ဈတ္တံ။ **ကာမစ္ဆန္ဒ** န္တိ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ **ဗျာပါဒါ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကထာယ ပန **ကာယသုစိ**န္တိ ကာယဒွါရေ သုစိံ, ကာယေန ဝါ သုစိံ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **နိန္ဟာတပါပက**န္တိ သဗ္ဗေ ပါပေ နိန္ဟာပေတွာ ဓောဝိတွာ ဌိတံ။ ဣမိနာ သုတ္တေနပိ ကထာယပိ ခီဏာသဝေါဝ ကထိတောတိ။

၁၀. မောနေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. ဒသမေ **မောနေယျာနီ** တိ မုနိဘာဝါ။ **ကာယမောနေယျ** န္တိ ကာယဒွါရေ မုနိဘာဝေါ သာဓုဘာဝေါ ပဏ္ဍိတဘာဝေါ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယမောနေယျ** န္တိ ဣဒံ တိဝိဓကာယဒုစ္စရိတပ္ပဟာနံ ကာယမောနေယျံ နာမ။ အပိစ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတမ္ပိ ကာယမောနေယျံ, တထာ ကာယာရမ္မဏေ ဉာဏံ ကာယမောနေယျံ, ကာယပရိညာ ကာယမောနေယျံ, ပရိညာသဟဂတော မဂ္ဂေါ ကာယမောနေယျံ, ကာယေ ဆန္ဒရာဂသ္သ ပဟာနံ ကာယမောနေယျံ, ကာယသင်္ခါရနိရောဓာ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိ ကာယမောနေယျံ။ **ဝစီမောနေယျေပိ** ဧသေဝ နယော။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိသေသော – ယထာ ဣဓ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိ, ဧဝံ တတ္ထ ဝစီသင်္ခါရနိရောဓာ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာပတ္တိ ဝစီမောနေယျန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မနောမောနေယျမ္ပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထံ ဝတွာ စိတ္တသင်္ခါရနိရောဓာ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိ မနောမောနေယျန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကာယမုနိ**န္တိ ကာယဒွါရေ မုနိံ ဥတ္တမံ ပရိသုဒ္ဓံ, ကာယေန ဝါ မုနိံ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **သဗ္ဗပ္ပဟာယိန** န္တိ ခီဏာသဝံ။ ခီဏာသဝေါ ဟိ သဗ္ဗပ္ပဟာယီ နာမာတိ။

အာပါယိကဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၁၃) ၃. ကုသိနာရဝဂ္ဂေါ

၁. ကုသိနာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. တတိယဿ ပဌမေ **ကုသိနာရာယန္တိ** ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ဗလိဟရဏေ ဝနသဏ္ဍေ**တိ ဧဝံနာမကေ ဝနသဏ္ဍေ။ တတ္ထ ကိရ ဘူတဗလိကရဏတ္ထံ ဗလိံ ဟရန္တိ, တသ္မာ ဗလိဟရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ **အာကင်္ခမာနော**တိ ဣစ္ဆမာနော။ **သဟတ္ထာ**တိ သဟတ္ထေန။ **သမ္ပဝါရေတီ**တိ အလံ အလန္တိ ဝါစာယ စေဝ ဟတ္ထဝိကာရေန စ ပဋိက္ခိပာပေတိ။ **သာဓု ဝတ မာယန္တိ** သာဓု ဝတ မံ အယံ။ **ဂထိတော**တိ တဏှာဂေဓေန ဂထိတော။ **မုစ္ဆိတော**တိ တဏှာမုစ္ဆနာယယေဝ မုစ္ဆိတော။ **အဇ္ဈောပန္နော**တိ တဏှာယ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ပဝတ္တော။ **အနိဿရဏပညော**တိ ဆန္ဒရာဂံ ပဟာယ သံကမိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တော နိဿရဏပညော နာမ ဟောတိ, အယံ န တာဒိသော, သစ္ဆန္ဒရာဂေ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ အနိဿရဏပညော။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော ပနေတ္ထ မိဿကာ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂. ဘဏ္ဍနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၅. ဒုတိယေ **ပဇဟိံသူ**တိ ပဇဟန္တိ။ **ဗဟုလမကံသူ**တိ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ။ ဣဓာပိ တယော ဝိတက္ကာ မိဿကာဝ ကထိတာ။

၃. ဂေါတမကစေတိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. တတိယေ **ဂေါတမကေ စေတိယေ**တိ ဂေါတမကယက္ခဿ ဘဝနေ။ တထာဂတော ဟိ ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ ကဒါစိ စာပါလေ စေတိယေ, ကဒါစိ သာရန္ဒဒေ, ကဒါစိ ဗဟုပုတ္တေ, ကဒါစိ ဂေါတမကေတိ ဧဝံ ယေဘုယ္ယေန ဒေဝကုလေသုယေဝ ဝိဟာသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ဂေါတမကဿ ယက္ခဿ ဘဝနဋ္ဌာနေ ဝိဟာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဂေါတမကေ စေတိယေ"တိ။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ "အဘိညာယာဟ"န္တိအာဒိကံ သုတ္တံ အဝေါစ။

ဣဒဉ္စ ဘဂဝတာ သုတ္တံ အတ္ထုပ္ပတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကတရအတ္ထုပ္ပတ္တိယန္တိ? မူလပရိယာယအတ္ထုပ္ပတ္တိယံ (မ. နိ. ၁.၁ အာဒယော)။ သမ္ဗဟုလာ ကိရ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ အတ္တနော ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနံ နိဿာယ မာနမဒံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ န ဂစ္ဆန္တိ – "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကထေန္တော အမှေဟိ ဉာတမေဝ ကထေဿတိ, နော အညာတ"န္တိ။ ဘိက္ခူ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ တေ ဘိက္ခူ ပက္ကောသာပေတွာ မုခပဋိညံ ဂဟေတွာ မူလပရိယာယံ ဒေသေသိ။ တေ ဘိက္ခူ ဒေသနာယ နေဝ အာဂတဋ္ဌာနံ, န ဂတဋ္ဌာနံ အဒ္ဒသံသု။ အပဿန္တာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ 'မယှံ ကထာ နိယျာတီ'တိ မုခသမ္ပတ္တမေဝ ကထေတီ"တိ စိန္တယိံသု။ သတ္ထာ တေသံ မနံ ဇာနိတွာ ဣမံ သုတ္တန္တံ အာရဘိ။

တတ္ထ **အဘိညာယာ**တိ "ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဒွါဒသာယတနာနိ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော, ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ, စတ္တာရိ သစ္စာနိ, နဝ ဟေတူ, သတ္တ ဖဿာ, သတ္တ ဝေဒနာ, သတ္တ စေတနာ, သတ္တ သညာ, သတ္တ စိတ္တာနီ"တိ ဇာနိတွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, တထာ – "ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ နယေန တေ တေ ဓမ္မေ ဇာနိတွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္စက္ခမေဝ ကတွာတိ အတ္ထော။ **သနိဒါန**န္တိ သပ္ပစ္စယမေဝ ကတွာ ကထေမိ, နော အပ္ပစ္စယံ။ **သပ္ပာဋိဟာရိယ**န္တိ ပစ္စနီကပဋိဟရဏေန သပ္ပာဋိဟာရိယမေဝ ကတွာ ကထေမိ, နော အပ္ပာဋိဟာရိယံ။ **အလဉ္စ ပန တေ**တိ ယုတ္တဉ္စ ပန တုမှာကံ။ **တုဋ္ဌိယာ**တိ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော"တိ တီဏိ ရတနာနိ ဂုဏတော အနုဿရန္တာနံ တုမှာကံ ယုတ္တမေဝ တုဋ္ဌိံ ကာတုန္တိ အတ္ထော။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

အကမ္ပိတ္ထာ တိ ဆဟိ အာကာရေဟိ အကမ္ပိတ္ထ။ ဧဝရူပေ ဟိ ပထဝိကမ္ပေ ဗောဓိမဏ္ဍောပိ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ကိရ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေန ဗောဓိမဏ္ဍံ အဘိရုဠ္ဟော ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဟပုဏန္တော ဝိယ အဟောသိ, ဥတ္တရဘာဂေ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘဝဂ္ဂံ အဘိဟနန္တော ဝိယ။ ပစ္ဆိမဒိသံ ဂတေ ပစ္ဆိမဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဟပုဏန္တော ဝိယ အဟောသိ, ဟာစီနဘာဂေ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘဝဂ္ဂံ အဘိဟနန္တော ဝိယ။ ဥတ္တရဒိသံ ဂတေ ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဟပုဏန္တော ဝိယ, ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘဝဂ္ဂံ အဘိဟနန္တော ဝိယ။ ဟာစီနဒိသံ ဂတေ ဟာစီနဒိသာဘာဂေ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဟပုဏန္တော ဝိယ, ပစ္ဆိမဘာဂေ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘဝဂ္ဂံ အဘိဟနန္တော ဝိယ။ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နကာလေ ... ဆောပိ သကိံ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဟပုဏန္တော ဝိယ, သကိံ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘဝဂ္ဂံ အဘိဟနန္တော ဝိယ။ တသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ ဧဝံ ဆဟိ အာကာရေဟိ စက္ကဝါဠသဟဿီ မဟာပထဝီ အကမ္ပိတ္ထ။

၄. ဘရဏ္ဍုကာလာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. စတုတ္ထေ **ကေဝလကပ္ပ** န္တိ သကလကပ္ပံ။ **အနုတဟိဏ္ဍန္တော** တိ ဝိစရန္တော။ **နာဒ္ဒသာ** တိ ကိံ ကာရဏာ န အဒ္ဒသ? အယံ ကိရ ဘရဏ္ဍု ကာလာမော သဏ္ဌာနံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ ခာဒန္တော ဝိစရတိ။ တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တကာလေ ကော ဓမ္မဒေသနာ သမုဋ္ဌဟိဿတီတိ ဥတ္တတ ဘဂဝတ ဧဝံ အဓိဋ္ဌာသိ, ယထာ အညော အာဝသထော န ပညာယိတ္ထ။ တသ္မာ န အဒ္ဒသ။ **ပုရာဏသဗ္ရဟ္မစာရီ** တိ ပောရာဏကော သဗ္ရဟ္မစာရီ။ သော ကိရ အာဠာရကာလာမကာလေ တသ္မိံယေဝ အဿမေ အဟောသိ, တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **သန္ထရံ ပညာပေဟီ** တိ သန္ထရိတဗ္ဗံ သန္ထရာ ဟီတိ အတ္ထော။ **သန္ထရံ ပညာပေတွာ** တိ ကပ္ပိယမဉ္စကေ ပစ္စတ္ထရဏံ ပညာပေတွာ။ **ကာမာနံ ပရိညံ ပညာပေတိ** တိ ဧတ္ထ ပရိညာ နာမ သမတိက္ကမော, တသ္မာ ကာမာနံ သမတိက္ကမံ ပဌမဇ္ဈာနံ ပညာပေတိ။ **န ရူပါနံ ပရိည** န္တိ ရူပါနံ သမတိက္ကမဘူတံ အရူပာဝစရသမာပတ္တိံ န ပညာပေတိ။ **န ဝေဒနာနံ ပရိည** န္တိ ဝေဒနာနံ သမတိက္ကမံ နိဗ္ဗာနံ န ပညာပေတိ။ **နိဋ္ဌာ** တိ ဂတိ နိပ္ဖတ္တိ။ **ဥအာဟု ပုထူ** တိ ဥအာဟု နာနာ။

၅. ဟတ္ထကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. ပဉ္စမေ **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ** တိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ "အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ"န္တိ ဧဝမာဒီသု ခယေ ဒိဿတိ။ "အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ"တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

"ကော မေ ဝန္ဒတိ ပာဒါနိ, ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ"တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၅၇) –

ဧဝမာဒီသု အဘိရူပေ။ "အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ"တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓ ပန သုန္ဒရေ။ တေန **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ** တိ ဣဋ္ဌာယ ကန္တာယ မနာပါယ ရတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ** တိ ဣဓ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒော အဘိရူပေ, ဝဏ္ဏသဒ္ဒော ပန ဆဝိထုတိကုလဝဂ္ဂကာရဏသဏ္ဌာနပမာဏရူပါယတနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ "သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ"တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၃၉၉; သု. နိ. ၅၅၃) ဆဝိယံ။ "ကဒါ သညူဠှာ ပန တေ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏာ"တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၇) ထုတိယံ။ "စတ္တာရောမေ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ"တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၁၁၅) ကုလဝဂ္ဂေ။ "အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓတ္ထေနောတိ ဝုစ္စတီ"တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၃၄) ကာရဏေ။ "မဟန္တံ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ"တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၃၈) သဏ္ဌာနေ။ "တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ"တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၆၀၂) ပမာဏေ။ "ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ"တိ ဧဝမာဒီသု ရူပါယတနေ။ သော ဣဓ ဆဝိယာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ** တိ အဘိရူပစ္ဆဝိ, ဣဋ္ဌဝဏ္ဏာ မနာပဝဏ္ဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကေဝလကပ္ပ န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**သဒ္ဒော အနဝသေသယေဘုယျာဗျာမိဿာနတိရေကဒဠှတ္ထဝိသံယောဂါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိဿ "ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယ"န္တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁) အနဝသေသတာ အတ္ထော။ "ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခာဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ ဥပသင်္ကမိဿန္တီ"တိ ဧဝ

မာဒီသု (မဟာဝ. ၄၃) ယေဘုယျတော။ ''ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (ဝိဘ. ၂၂၅) အဗျာမိဿတော။ ''ကေဝလံ သဒ္ဒါမတ္တကံ နူန အယမာယသ္မာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မဟာဝ. ၂၄၄) အနတိရေကတော။ ''အာယသ္မတော, ဘန္တေ, အနုရုဒ္ဓဿ ဗာဟိယော နာမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ကေဝလကပ္ပံ သင်္ဃဘေဒာယ ဌိတော''တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၄.၂၄၃) ဒဠှတ္ထတော။ ''ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသောတိ ဝုစ္စတီ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅၇) ဝိသံယောဂေ။ ဣဓ ပန အနဝသေသတော အတ္ထောတိ အဓိပ္ပေတော။

ကပ္ပ သဒ္ဒော ပနာယံ အဘိသဒ္ဒဟနဝေါဟာရကာလပညတ္တိဆေဒနဝိကပ္ပလေသသမန္တဘာဝါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိဿ ''ဩကပ္ပနိယမေတံ ဘောတော ဂေါတမဿ, ယထာ တံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) အဘိသဒ္ဒဟနမတ္ထော။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ ဧဝမာဒီသု (စူဠဝ. ၂၅၀) ဝေါဟာရော။ ''ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ''တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ကာလော။ ''ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော''တိ ဧဝမာဒီသု (သု. နိ. ၁၀၉၈; စူဠနိ. ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာ ၁၁၇, ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၆၁) ပညတ္တိ ။ ''အလင်္ကတော ကပ္ပိတကေသမဿု''တိ ဧဝမာဒီသု (ဇာ. ၂.၂၂.၁၃၆၈; ဝိ. ဝ. ၁၀၉၄) ဆေဒနံ။ ''ကပ္ပတိ ဒွင်္ဂုလကပ္ပော''တိ ဧဝမာဒီသု (စူဠဝ. ၄၄၆) ဝိကပ္ပော။ ''အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတု''န္တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၈၀) လေသော။ ''ကေဝလကပ္ပံ ဝေဠုဝနံ ဩဘာသေတွာ''တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၉၄) သမန္တဘာဝေါ။ ဣဓ ပနဿ သမန္တဘာဝေါ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ **ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝန** န္တိ ဧတ္ထ အနဝသေသံ သမန္တတော ဇေတဝနန္တိ အတ္ထော။

ဩဘာသေတွာတိ အာဘာယ ဖရိတွာ။ **တလုကာယာ**တိ သဏှာယ တလုကာယ။ **န သဏ္ဌာတီ** တိ န ပတိဋ္ဌာတိ။ **ဩဋ္ဌာရိကန္တိ** ဗ္ရဟ္မဒေဝတာယ ဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာနကာလေ အတ္တဘာဝေါ ဩဠာရိကော မာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ပထဝီ တ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဓမ္မာ** တိ ဣမိနာ ပုဗ္ဗေ ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနံ ဒဿေတိ။ **နပ္ပဝတ္တိနော အဟေသု** န္တိ သဇ္ဈာယမူဠှာ ကာ တစာ ပရိဟီနာယေဝ အဟေသုံ။ **အပ္ပမုဋ္ဌိတနော**တိ အနိဝတ္တော အနုက္ကဏ္ဍိတော။

ဒဿနဿာ တိ စက္ခုဝိညာဏေန ဒဿနဿ။ **ဥပဋ္ဌာနဿာ** တိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌာနဿ။ **အဓိသီလ** န္တိ ဒသဝိဓံ သီလံ။ တဉ္ဟိ ပဉ္စသီလံ ဥပာဒါယ အဓိသီလန္တိ ဝုစ္စတိ။ **အဝိဟံ ဂတော**တိ အဝိဟဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဟောသီတိ ဒဿေတိ။

၆. ကဠာရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ဆဋ္ဌေ **ကေယောဂပိလက္ခသ္မိ** န္တိ ကဝိနံ ဝိက္ကယဋ္ဌာနေ ဥဋ္ဌိတပိလက္ခဿ သန္တိကေ။ **ရိတ္တဿာ** ဒန္တိ ဧဂနသုခာဘာဝေန ရိတ္တဿာဒံ။ **ဗာဟိရဿာဒ** န္တိ ကာမဂုဏသုခဝသေန ဗာဟိရဿာဒံ။ **ကဠာရိယ**န္တိ ဥဋ္ဌိဌံ။ **အာမဂန္ဓေနာ** တိ ကောသဇ္ဇာတေန ဝိဿဂန္ဓေန။ **အဝဿုတ** န္တိ တိန္တံ။ **မက္ခိကာ** တိ ကိလေသမက္ခိကာ။ **နာနုပတိဿန္တီ**တိ ဥဋ္ဌာယ န အနုဗန္ဓိဿန္တိ။ **နာန္ဝတဿဝိဿန္တီ** တိ အနုဗန္ဓိတွာ န ခာဒိဿန္တိ။ **သံဝေဂမာပာဒီ**တိ သောတာပန္နော ဇာတော။

ကဠာရိယကတောတိ ဥဋ္ဌိဌကတော။ **အာရကာ ဟောတီ**တိ ဒူရေ ဟောတိ။ **ဝိဃာတဿေဝ ဘာဂတ** တိ ဒုက္ခဿေဝ ဘာဂီ။ **စရေတီ**တိ စရတိ ဂစ္ဆတိ။ **ဒုမ္မေဓော** တိ ဒုပ္ပညော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ, ကထာသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။ သတ္တမေ ဝဋ္ဋမေဝ ဘာသိတံ။

၈. ဒုတိယအနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. အဋ္ဌမေ **ဣဓံ တေ မာနသ္မိံ** န္တိ အယံ တေ နဝဝိဓေန ဝဍ္ဎိတမာနောတိ အတ္ထော။ **ဣဓံ တေ ဥဒ္ဓစ္စသ္မိံ** န္တိ ဣဓံ တဝ ဥဒ္ဓစ္စံ စိတ္တဿ ဥဒ္ဓတဘာဝေါ။ **ဣဓံ တေ ကုက္ကုစ္စသ္မိံ** န္တိ ဣဓံ တဝ ကုက္ကုစ္စံ။

၉. ပဋိစ္ဆန္နသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. နဝမေ **အာဝဟန္တီ** တိ နိယ္ယန္တိ။ **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ အာဝဟတီ** တိ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော ဟုတွာ နိယ္ယာတိ။ **ဝိဝဋ္ဋော ဝိ ရောစတီ**တိ တတ္ထ ဧကတော ဥဘတော အတ္တတော သဗ္ဗတ္ထကတောတိ စတုဗ္ဗိဓာ ဝိဝဋ္ဋတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ဧကတော ဝိဝဋ္ဋံ** နာမ အသာဓာရဏသိက္ခာပဒံ။ **ဥဘတော ဝိဝဋ္ဋံ** နာမ သာဓာရဏသိက္ခာပဒံ။ **အတ္တတော ဝိဝဋ္ဋံ** နာမ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ။ **သဗ္ဗတ္ထကဝိဝဋ္ဋံ** နာမ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။

၁၀. လေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ဒသမေ **အဘိဏှာပန္တိ** အဘိက္ခဏံ နိရန္တရံ။ **အာကဍ္ဎေဟာနာ**တိ ကဍ္ဎေဟာန ကက္ခဋေန။ **ဖရုသေနာ**တိ ဖရုသ ဝစနေန။ ကဍ္ဎဟံ ကတွာ ဖရုသံ ကတွာ ဝုစ္စမာနောပီတိ အတ္ထော။ **အမနာပေနာ**တိ မနံ အနလ္လီယန္တေန အဝမုန္တေန။ **သန္ဓိယတိမေဝ**တိ ဃဋိယတိယေဝ။ **သံသန္ဒတိမေဝ** တိ နိရန္တရော ဟောတိ။ **သမ္မောဒတိမေဝ** တိ ဧကီဘာဝမေဝ ဂစ္ဆတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကုသိနာရဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၄) ၄. ယောဓာဇီဝဝဂ္ဂေါ

၁. ယောဓာဇီဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. စတုတ္ထဿ ပဌမေ ယုဒ္ဓံ ဥပဇီဝတီတိ **ယောဓာဇီဝေါ။ ရာဇာရဟောတိ** ရညော အနုစ္ဆဝိကော။ **ရာဇဘော ဂ္ဂေါ**တိ ရညော ဥပဘောဂပရိဘောဂေါ။ **အင္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဟတ္ထော ဝိယ ဟာအော ဝိယ စ အဝဿံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ အင်္ဂန္တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ **ဒူရေ ပာတီ ဟောတီ**တိ ဥဒကေ ဥသဘမတ္တံ , ထလေ အဋ္ဌုသဘမတ္တံ, တတော တ ဥတ္တရိမ္ပိ ဒူရေ ကဏ္ဍံ ပာတေတိ။ ဒုဝေကမဏ္ဍိအဘာယဿ ဟိ ယောဓာဇီဝေ နဝဥသဘမတ္တံ ကဏ္ဍံ ပာတေသိ, ပစ္ဆိမဘဝေ ဗောဓိသတ္တော ယောဇနုပ္ပမာဏံ။ **အက္ခဏဝေဓီ** တိ အဝိရာဓိတဝေဓီ, အက္ခဏံ တ ဝိဇ္ဈ ဝိဇ္ဈန္တိုရိ ကာယ ဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **မဟတော ကာယဿ ပဒာလေတာ** တိ ဧကတောဗဒ္ဓံ ဖလကသတမ္ပိ မဟိံသ စမ္မသတမ္ပိ အင်္ဂုဋ္ဌပမာဏဗဟလံ လောဟပဋ္ဋမ္ပိ စတုရင်္ဂုလဗဟလံ အသနပဒရမ္ပိ ဝိဒတ္ထိဗဟလံ ဥဒုမ္ဗရပဒရမ္ပိ ဒိယဍ္ဍေန တလိကသကဋမ္ပိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **ယံကိဉ္စိ ရူပ** န္တိအာဒိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **နေတံ မမာ**တိအာဒိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပဋိက္ခေပဝသေန ဝုတ္တံ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတီ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ကာရဏေန သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ပဿတိ။ **ပဒာလေတီ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဒာလေတိ။

၂. ပရိသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ဒုတိယေ **ဥက္ကာစိတဝိနီတာ**တိ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိနီတာ ဒုဗ္ဗိနီတပရိသာ။ **ပဋိပုစ္ဆာဝိနီတာ**တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိနီတာ သုဝိနီတပရိသာ။ **ယာဝတာဝိနီတာ**တိ ပမာဏဝသေန ဝိနီတာ, ပမာဏံ ဉတ္ဝာ ဝိနီတပရိသာတိ အတ္ထော။ ''ယာဝတဇ္ဈာ''တိ ဟဋ္ဌိယာ ပန ယာဝ အဇ္ဈာသယာတိ အတ္ထော, အဇ္ဈာသယံ ဉတ္ဝာ ဝိနီတပရိသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄. ဥပ္ပာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၇. စတုတ္ထေ **ဓမ္မဋ္ဌိတတာ** တိ သဘာဝဋ္ဌိတတာ။ **ဓမ္မနိယာမတာ**တိ သဘာဝနိယာမတာ။ **သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ** တိ စတုဘူမကသင်္ခါရာ။ **အနိစ္စာ** တိ ဟုတ္ဝာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **ဒုက္ခာ** တိ သမ္ပဋိပီဠနဋ္ဌေန ဒုက္ခာ။ **အနတ္တာ** တိ အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အနတ္တာ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တီဏိ လက္ခဏာနိ မိဿကာနိ ကထိတာနိ။

၅. ကေသကမ္ဗလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. ပဉ္စမေ **တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာန** န္တိ ပစ္စတ္တေ သာမိဝစနံ, တန္တေဟိ ဝါယိတဝတ္ထာနီတိ အတ္ထော။ **ကေသကမ္ဗလော** တိ မနုဿကေသေဟိ ဝါယိတကမ္ဗလော ။ **ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏဝါဒာန** န္တိ ဣဒမ္ပိ ပစ္စတ္တေ သာမိဝစနံ။ **ပဋိကိဋ္ဌော** တိ ပစ္ဆိမကော လာမကော။ **မောဃပုရိသော**တိ တုစ္ဆပုရိသော။ **ပဋိဗာဟတီ**တိ ပဋိသေဓေတိ။ **ခိပ္ပံ ဥဍ္ဍေယျာ**တိ ကုမိနံ ဩဍ္ဍေယျ။ ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈. အဿခဠုင်္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၁. အဋ္ဌမေ **အဿခဠုင်္ကော** တိ အဿပောတော။ **ဣဓေကစ္စော ဇဝသမ္ပန္နော ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ အယမ္ပိ ဉာဏဇဝေနာတိ ဝေဒိ။ **ဣဓေကစ္စော ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ အယမ္ပိ ဂုဏဝဏ္ဏေနာတိ ဝေဒိ။ **ဣဓေကစ္စော အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော** န္တိ အယမ္ပိ ဥစ္စာဘာဝေန ပရိမဏ္ဍလဘာဝေနာတိ ဝေဒိတိ။

၉. အဿပရဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၂. နဝမေ **အဿပရဿော** တိ အဿေသု ပရဿော။ **ပုရိသပရဿော** တိ ပုရိသေသု ပရဿော, ပုရိသပုရိသေတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ကထိတာနိ။ တတ္ထ အယံ တီဟိ မဂ္ဂေဟိ ဉာဏဇဝသမ္ပန္နောတိ

ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀. အဿာဇာနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၃. ဒသမေ **ဘဒြေ** တိ ဘဒ္ဒကော။ **အဿာဇာနီယော** တိ ကာရဏာကာရဏံ ဇာနနကော အဿော။ **ပုရိသာဇာနီယော** **သု**ပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အရဟတ္တဖလံ ကထိတံ။ တတ္ထာယံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဉာဏဇဝသမ္ပန္နော တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၁. ပဌမမောရနိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. ဧကာဒသမေ **အစ္စန္တနိဋ္ဌော** တိ အန္တံ အတိက္ကန္တနိဋ္ဌော, အကုပ္ပနိဋ္ဌော ဓုဝနိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဒိသမေဝ။

၁၂. ဒုတိယမောရနိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၅. ဒွါဒသမေ **ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန** တိ ဣဒ္ဓိနိဒ္ဒေသပါဋိဟာရိယေန။ **အာဒေသနာပါဋိဟာရိယေနာ**တိ အာဒိသိတ္ဝါ အပဒိသိတ္ဝါ ကထနအနုကထနကထာပါဋိဟာရိယေန။

၁၃. တတိယမောရနိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. တေရသမေ **သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ** တိ ဖလသမာပတ္တိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ။ **သမ္မာဉာဏေနာ**တိ ဖလဉာဏေန။ **သမ္မာဝိမုတ္တိယာ**တိ သေသေဟိ ဖလသမာပတ္တိဓမ္မေဟိ။ ဣမေသု တီသုပိ သုတ္တေသု ခီဏာသဝောဝ ကထိတောတိ။

ယောဓာဇီဝဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၅) ၅. မင်္ဂလဝဂ္ဂေါ

၁-၉. အကုသလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၇-၁၅၅. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော** တိ ယထာ အာနေတွာ ဌပိတော။ ဒုတိယေ **သာဝဇ္ဇေနာ** တိ သဒောသေန။ တတိယေ **ဝိသမေနာ**တိ သပက္ခလေန။ **သမေနာ**တိ အပက္ခလေန။ စတုတ္ထေ **အသုစိနာ**တိ ဂူထသဒိသေန အပရိသုဒ္ဓေန အမေဇ္ဈေန။ **သုစိနာ**တိ ပရိသုဒ္ဓေန မေဇ္ဈေန။ ပဉ္စမာဒီနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၁၀. ပုဗ္ဗဏှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. ဒသမေ **သုနက္ခတ္တ** န္တိအာဒီသု ယသ္မိံ ဒိဝသေ တယော သုစရိတဓမ္မာ ပူရိတာ ဟောန္တိ, သော ဒိဝသော လဒ္ဓနက္ခတ္တယောဂေ နာမ, တေနဿ သအာ **သုနက္ခတ္တံ** နာမ ဟောတီတိ ဝုစ္စတိ။ သေ့ဝဝ ဒိဝသော ကတမင်္ဂလော နာမ ဟောတိ, တေနဿ သအာ **သုမင်္ဂလ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ပဘာတမ္ပိဿ သအာ **သုပ္ပဘာတ** မေဝ, သယနတော ဥဋ္ဌာနမ္ပိ **သုဟုဋ္ဌိတ** မေဝ, ခဏောပိ **သုက္ခဏော,** မုဟုတ္တောပိ **သုမုဟုတ္တော** ။ ဇွေ့ စ ဒသစ္ဆရပမာဏော ကာလော ခဏော နာမ, တေန ခဏေန ဒသက္ခဏော ကာလော လယော နာမ, တေန လယေန စ ဒသလယော ကာလော ခဏလယော နာမ, တေန ဒသဂုဏော မုဟုတ္တော နာမ, တေန ဒသဂုဏော ခဏမုဟုတ္တော နာမာတိ အယံ ဝိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုယိဋ္ဌံ ဗ္ရဟ္မစာရိသူ** တိ ယသ္မိံ ဒိဝသေ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရိတာနိ, တအဿ သေဋ္ဌစာရီသု ဒိန္နအနံ သုယိဋ္ဌံ နာမ ဟောတိ ။ **ပဒက္ခိဏံ ကာယကမ္မ** န္တိ တံ ဒိဝသံ တေန ကတံ ကာယကမ္မံ ဝဍ္ဎိကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဒက္ခိဏာနိ ကတ္ဝာနာ** တိ ဝဍ္ဎိယုတ္တာနိ ကာယကမ္မာဒီနိ ကတွာ။ **လဘန္တတ္ထေ ပဒက္ခိဏေ**တိ ပဒက္ခိဏေ ဝဍ္ဎိအတ္ထေယေဝ လဘတိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မင်္ဂလဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

(၁၆) ၆. အစေလကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၅၇-၁၆၃. ဣတော ပရေသု **အာကင်္ခဟာ ပဋိပဒာ**တိ ကင်္ခဟာ ကင်္ခဝှာ လောဘဝသေန ထိရဂ္ဂဟဏာ။ **နိဗ္ဗာမာ** တိ အတ္တကိလမထာနုယောဂဝသေန သုဋ္ဌု စျာမာ သန္တတ္တာ ပရိတတ္တာ။ **မဇ္ဈိမာ** တိ နေဝ ကင်္ခဝှာ န စျာမာ မဇ္ဈေ ဘဝတ။ **အစေလကော**တိ နိစ္စေလော နဂ္ဂေါ။ **မုတ္တာစာရော** တိ ဝိဿဋ္ဌာစာရော, ဥစ္စာရကမ္မာဒီသု လောကိယကုလပုတ္တာစာရေန ဝိရဟိတော ဌိတကောဝ ဥစ္စာရံ ကရောတိ, ပဿာဝံ ကရောတိ, ခာဒတိ ဘုဉ္ဇတိ။ **ဟတ္ထာပလေခနော** တိ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍမှိ နိဋ္ဌိတေ ဇိဝှာယ ဟတ္ထံ အပလေခတိ, ဥစ္စာရမ္ပိ ကတွာ ဟတ္ထသ္မိံယေဝ ဒဏ္ဍကသညီ ဟုတွာ ဟတ္ထေန အပလေခတိ။ ဘိက္ခာယ ဂဟဏတ္ထံ ''ဧဟိ, ဘဒန္တေ''တိ ဝုတ္တော န ဧတီတိ **န ဧဟိဘဒန္တိကော** ။ ''တေန ဟိ တိဋ္ဌ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တောပိ န တိဋ္ဌတီတိ **န တိဋ္ဌဘဒန္တိကော** ။ တဒုဘယမ္ပိ ကိရ သော ''ဧတဿ ဝစနံ ကတံ ဘဝိဿတီ''တိ န ကရောတိ။ **အဘိဟဋ**န္တိ ပုရေတရံ ဂဟေတွာ အာဟဋဘိက္ခံ။ **ဥဒ္ဒိဿကတ** န္တိ ဣဒံ တုမှေ ဥဒ္ဒိဿ ကတန္တိ ဧဝမာရောစိတဘိက္ခံ။ **နိမန္တန** န္တိ ''အသုကံ နာမ ကုလံ ဝါ ဝီထိံ ဝါ ဂါမံ ဝါ ပဝိသေယျာထာ''တိ ဧဝံ နိမန္တိတဘိက္ခမ္ပိ န သာဒိယတိ န ဂဏှာတိ။ **န ကုမ္ဘိမုခါ** တိ ကုမ္ဘိတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဒီယမာနံ ဘိက္ခမ္ပိ န ဂဏှာတိ။ **န ကဠောပိမုခါ**တိ ကဠောပီတိ ဥက္ခလိ ဝါ ပစ္ဆိ ဝါ, တတောပိ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ''ကုမ္ဘိကဠောပိယော မံ နိဿာယ ကဋစ္ဆုနာ ပဟာရံ လဘန္တီ''တိ။ **န ဧဠကမန္တရ** န္တိ ဥမ္မာရံ အန္တရံ ကတွာ ဒီယမာနံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ''အယံ မံ နိဿာယ အန္တရကရဏံ လဘတီ''တိ။ **ဒဏ္ဍမုသလေသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဒွိန္န** န္တိ ဒွီသု ဘုဉ္ဇမာနေသု ဧကသ္မိံ ဥဋ္ဌာယ ဒေန္တေ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ကဗဠန္တရာယော ဟောတီတိ။

န ဂဗ္ဘိနိယာ တိအာဒီသု ပန ဂဗ္ဘိနိယာ ကုစ္ဆိယံ အာရကော ကိလမတိ, ပာယန္တိယာ အာရကဿ ခီရန္တရာယော ဟောတိ, ပုရိသန္တရဂတာယ ရတိအန္တရာယော ဟောတီတိ န ဂဏှာတိ။ **န သင်္ကိတ္တီသု** တိ သင်္ကိတ္တေတွာ ကတဘတ္တေသု။ ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ ကိရ အစေလကသာဝကာ အစေလကာနံ အတ္ထာယ တတော တတော တဏ္ဍုလာဒီနိ သမာဒပေတွာ ဘတ္တံ ပစန္တိ, ဥက္ကဋ္ဌာစေလကော တတော န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ **န ယတ္ထ သာ** တိ ယတ္ထ သုနခော ''ပိဏ္ဍံ လဘိဿာမီ''တိ ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ, တတ္ထ တဿ အဒတွာ အာဟဋံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ဧတဿ ပိဏ္ဍန္တရာယော ဟောတီတိ။ **သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနီ** တိ သမူဟသမူဟစာရိနီ ။ သစေ ဟိ အစေလကံ ဒိသွာ ''ဣမဿ ဘိက္ခံ ဒဿာမာ''တိ မနုဿာ ဘတ္တဂေဟံ ပဝိသန္တိ, တေသု စ ပဝိသန္တေသု ကဠောပိမုခါဒီသု နိလီနာ မက္ခိကာ ဥပ္ပတိတွာ သဏ္ဍသဏ္ဍာ စရန္တိ, တတော အာဟဋံ ဘိက္ခံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ''မံ နိဿာယ မက္ခိကာနံ ဂောစရန္တရာယော ဇာတော''တိ။

ထုသောဒကန္တိ သဗ္ဗသဿသမ္ဘာရေဟိ ကတသောဝီရကံ။ ဧတ္ထ စ သုရာပာနမေဝ သာဝဇ္ဇံ, အယံ ပန သဗ္ဗေသု သာဝဇ္ဇသညီ။ **ဧကာဂါရိကော**တိ ယော ဧကသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဘိက္ခံ လဘိတွာ နိဝတ္တတိ။ **ဧကာလောပိကော**တိ ဧကေနေဝ အာလောပေန ယာပေတိ။ **ဒွါဂါရိကာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧကိဿာပိ ဒတ္တိယာ** တိ ဧကာယ ဒတ္တိယာ။ ဒတ္တိ နာမ ဧကာ ခုဒ္ဒကပာတိ ဟောတိ, ယတ္ထ အဂ္ဂဘိက္ခံ ပက္ခိပိတွာ ဌပေန္တိ။ **ဧကာဟိက**န္တိ ဧကဒိဝသန္တရိကံ။ **အဍ္ဍမာသိက** န္တိ အဍ္ဍမာသန္တရိကံ။ **ပရိယာယဘတ္တဘောဇန** န္တိ ဝါရဘတ္တဘောဇနံ, ဧကာဟဝါရေန ဒွီဟဝါရေန သတ္တာဟဝါရေန အဍ္ဍမာသဝါရေနာတိ ဧဝံ ဒိဝသဝါရေန အာဘတဘတ္တဘောဇနံ။ **သာကဘက္ခော** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

ဥဗ္ဘဋ္ဌကော တိ ဥဒ္ဓံ ဌိတကော။ **ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော** တိ ဥက္ကုဋိကဝီရိယမနုယုတ္တော, ဂစ္ဆန္တောပိ ဥက္ကုဋိကောဝ ဟုတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ **ကဏ္ဋကာပဿယိကော** တိ အယကဏ္ဋကေ ဝါ ပကတိကဏ္ဋကေ ဝါ ဘူမိယံ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထ စမ္မံ အတ္ထရိတွာ ဌာနစင်္ကမာဒီနိ ကရောတိ။ **သေယျ** န္တိ သယန္တောပိ တတ္ထေဝ သေယျံ ကပ္ပေတိ။ သာယံ တတိယမဿာတိ **သာယတတိယကံ**။ ဟတော မဇ္ဈန္ဟိကေ သာယန္တိ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ''ပာပံ ပဝာဟေဿာမီ''တိ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။

ကာယေ ကာယာနုပဿီ တိအာဒီနိ ဟေဋ္ဌာ ဧကကနိပါတဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒာ**တိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဉ္စ အတ္တကိလမထာနုယောဂဉ္စာတိ ဒွေ အ

န္တေ အနုပဂတာ, သဿတုစ္ဆေဒန္တေဟိ တ ဝိမုတ္တာ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အစေလကဝဂ္ဂေ ဆဋ္ဌော။

၁၇-၁၈. ပေယျာလဝဂ္ဂဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၄-၁၈၄. သမနုညောတိ သမာနဇ္ဈာသယော။ **ရာဂဿာ** တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿ။ **အဘိညာယာ**တိ အဘိဇာနနတ္ထံ။ **သုညတော သမာဓီ**တိအာဒီဟိ တီဟိပိ သမာဓီဟိ ဝိပဿနာဝ ကထိတာ။ ဝိပဿနာ ဟိ နိစ္စာဘိနိဝေသ-နိစ္စနိမိတ္တ-နိစ္စပဏိဓိအာဒီနံ အဘာတ ဣမာနိ နာမာနိ လဘတိ။ **ပရိညာယာ**တိ ပရိဇာနနတ္ထံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယောတိ။

ပေယျာလဝဂ္ဂာဒိ နိဋ္ဌိတာ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

တိကနိပာတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ

စတုက္ကနိပာတ-အဋ္ဌကထာ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. ဘဏ္ဍဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. အနုဗုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. စတုက္ကနိပါတဿ ပဌမေ **အနနုဗောဓာ**တိ အဗုဇ္ဈနေန အဇာနနေန။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနေန အပစ္စက္ခကိရိယာယ။ **ဒီဃမဒ္ဓာန**န္တိ စိရကာလံ။ **သန္ဓာဝိတ**န္တိ ဘဝတော ဘဝံ ဂမနဝသေန သန္ဓာဝိတံ။ **သံသရိတ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဂမနာဂမနဝသေန သံသရိတံ။ **မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စာ**တိ မယာ စ တုမှေဟိ စ။ အထ ဝါ **သန္ဓာဝိတံ သံသရိတ**န္တိ သန္ဓာဝနံ သံသရဏံ မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စ အဟောသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အရိယဿာ**တိ နိဒ္ဒောသဿ။ သီလံ သမာဓိ ပညာတိ ဣမေ ပန တယော ဓမ္မာ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝိမုတ္တိနာမေန ဖလမေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ **ဘဝတဏှာ**တိ ဘဝေသု တဏှာ။ **ဘဝနေတ္တီ**တိ ဘဝရဇ္ဇု။ တဏှာယ ဧဝ ဧတံ နာမံ။ တာယ ဟိ သတ္တာ ဂောဏာ ဝိယ ဂီဝါယ ဗန္ဓိတွာ တံ တံ ဘဝံ နီယန္တိ, တသ္မာ ဘဝနေတ္တီတိ ဝုစ္စတိ။

အနုတ္တရာတိ လောကုတ္တရာ။ **ဒုက္ခဿန္တကရော**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကရော။ **စက္ခုမာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော**တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ ဣဒမဿ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပဌမပရိနိဗ္ဗာနံ, ပစ္ဆာ ပန ယမကသာလာနမန္တရေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတောတိ ယထာနုသန္ဓိနာ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

၂. ပပတိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. ဒုတိယေ **ပပတိတော**တိ ပတိတော စုတော။ **အပ္ပပတိတော**တိ အပတိတော ပတိဋ္ဌိတော။ တတ္ထ လောကိယမဟာဇနော ပတိတောယေဝ နာမ, သောတာပန္နာဒယော ကိလေသပ္ပဝတ္တိက္ခဏေ ပတိတာ နာမ, ခီဏာသဝော ဧကန္တပတိဋ္ဌိတော နာမ။

စုတာ ပတန္တီတိ ယေ စုတာ, တေ ပတန္တိ နာမ။ **ပတိတာ**တိ ယေ ပတိတာ, တေ စုတာ နာမ။ စုတတ္တာ ပတိတာ, ပတိတတ္တာ စုတာတိ အတ္ထော။ **ဂိဒ္ဓါ**တိ ရာဂရတ္တာ။ **ပုနရာဂတာ**တိ ပုန ဇာတိံ ပုန ဇရံ ပုန ဗျာဓိံ ပုန မရဏံ အာဂတာ နာမ ဟောန္တိ။ **ကတံ ကိစ္စ**န္တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတံ။ **ရတံ ရမ္မ**န္တိ ရမိတဗ္ဗယုတ္တကေ ဂုဏဇာတေ ရမိတံ။ **သုခေနာနွာဂတံ သုခ**န္တိ သုခေန သုခံ အနုအာဂတံ သမ္ပတ္တံ။ မာနုသကသုခေန ဒိဗ္ဗသုခံ, ဈာနသုခေန ဝိပဿနာသုခံ, ဝိပဿနာသုခေန မဂ္ဂသုခံ, မဂ္ဂသုခေန ဖလသုခံ, ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခံ သမ္ပတ္တံ အဓိဂတန္တိ အတ္ထော။

၃. ပဌမခတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃. တတိယံ ဒုကနိပါတဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။ ကထာသု ပန **နိန္ဒိယ**န္တိ နိန္ဒိတဗ္ဗယုတ္တကံ။ **နိန္ဒတီ**တိ ဂရဟတိ။ **ပသံသိယော**တိ ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တော။ **ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိ**န္တိ ယော ဧဝံ ပဝတ္တော, တေန မုခေန ကလိံ ဝိစိနာတိ နာမ။ **ကလိနာ တေန သုခံ န ဝိန္ဒတီ**တိ တေန စ ကလိနာ သုခံ န ပဋိလဘတိ။ **သဗ္ဗဿာပိ သဟာပိ အတ္တနာ**တိ သဗ္ဗေနပိ သကေန ဓနေန စေဝ အတ္တနာ စ သဒ္ဓိံ ယော ပရာဇယော, သော အပ္ပမတ္တကောဝ ကလီတိ အတ္ထော။ **ယော သုဂတေသူ**တိ ယော ပန သမ္မဂ္ဂတေသု ပုဂ္ဂလေသု စိတ္တံ ပဒုဿေယျ, အယံ စိတ္တပဒေါသောဝ တတော ကလိတော မဟန္တတရော ကလိ။ ဣဒါနိ တဿ မဟန္တတရဘာဝံ ဒဿေန္တော **သတံ သဟဿာန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သတံ သဟဿာန**န္တိ နိရဗ္ဗုဒဂဏနာယ သတသဟဿံ။ **ဆတ္တိံသတီ**တိ အပရာနိ စ ဆတ္တိံသတိ နိရဗ္ဗုဒါနိ။ **ပဉ္စ စာ**တိ အဗ္ဗုဒဂဏနာယ စ ပဉ္စ အဗ္ဗုဒါနိ။ **ယမရိယဂရဟီ**တိ ယံ အရိယေ ဂရဟန္တော နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဧတ္တကံ အာယုပ္ပမာဏန္တိ။

၄. ဒုတိယခတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄. စတုတ္ထေ **မာတရိ ပိတရိ စာ**တိအာဒီသု မိတ္တဝိန္ဒကော မာတရိ မိစ္ဆာပဋိပန္နော နာမ, အဇာတသတ္တု ပိတရိ မိစ္ဆာပဋိပန္နော နာမ, ဒေဝဒတ္တော တထာဂတေ မိစ္ဆာပဋိပန္နော နာမ, ကောကာလိကော တထာဂတသာဝကေ မိစ္ဆာပဋိပန္နော နာမ။ **ဗဟုဉ္စာ** တိ ဗဟုကမေဝ။ **ပသဝတီ**တိ ပဋိလဘတိ။ **တာယာ**တိ တာယ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိသင်္ခါတာယ အဓမ္မစရိယာယ။ **ပေစ္စာ** တိ ဣတော ဂန္တွာ။ **အပာယံ ဂစ္ဆတီ** တိ နိရယာဒီသု အညတရသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဧသေဝ နယော။

၅. အနုသောတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅. ပဉ္စမေ အနုသောတံ ဂစ္ဆတီတိ **အနုသောတဂါမီ**။ ကိလေသသောတသ္မိံ ပစ္စနီကပဋိပတ္တိယာ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆတီတိ **ပဋိသောတဂါမီ**။ **ဌိတတ္တော** တိ ဌိတသဘာဝေါ။ **တိဏ္ဏော** တိ ဩဃံ တရိတွာ ဌိတော။ **ပာရင်္ဂတော** တိ ပရတီရံ ဂတော။ **ထလေ တိဋ္ဌတီ** တိ နိဗ္ဗာနထလေ တိဋ္ဌတိ။ **ဗြာဟ္မဏော** တိ သေဋ္ဌော နိဒ္ဒေါသော။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **ကာမေ စ ပဋိသေဝတီ**တိ ကိလေသကာမေဟိ ဝတ္ထုကာမေ ပဋိသေဝတိ။ **ပါပဉ္စ ကမ္မံ ကရောတီ** တိ ပါဏာတိပါတာဒိကမ္မံ ကရောတိ။ **ပါပဉ္စ ကမ္မံ န ကရောတီ** တိ ပဉ္စဝေရကမ္မံ န ကရောတိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဌိတတ္တော**တိ အယံ အနာဂါမီ ပုဂ္ဂလော တသ္မာ လောကာ ပုန ပဋိသန္ဓိဝသေန အနာဂမနတော ဌိတတ္တော နာမ။

တဏှာဓိပန္နာ တိ တဏှာယ အဓိပန္နာ အဇ္ဈောတ္ထဋာ, တဏှံ ဝါ အဓိပန္နာ အဇ္ဈောဂါဠှာ။ **ပရိပုဏ္ဏသေခေါ**တိ သိက္ခာပါရိပူရိယာ ဌိတော။ **အပရိဟာနဓမ္မော** တိ အပရိဟီနသဘာဝေါ။ **စေတောဝသိပ္ပတ္တော** တိ စိတ္တဝသီဘာဝံ ပတ္တော။ ဧဝရူပေါ ခီဏာသဝေါ ဟောတိ, ဣဓ ပန အနာဂါမီ ကထိတော။ **သမာဟိတိန္ဒြိယော** တိ သမာဟိတဆဠိန္ဒြိယော။ **ပရောပရာ**တိ ပရောပရာ ဥတ္တမလာမကာ, ကုသလာကုသလာတိ အတ္ထော။ **သမေစ္စ** တိ ဉာဏေန သမာဂန္တွာ။ **ဝိဓူပိတာ**တိ ဝိဒ္ဓံသိတာ ဈာပိတာ ဝါ။ **ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော** တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ ဝသိတွာ ဌိတော။ **လောကန္တဂူ**တိ တိဝိဓဿာပိ လောကဿ အန္တံ ဂတော။ **ပါရဂတော**တိ ဆဟာကာရေဟိ ပါရဂတော။ ဣဓ ခီဏာသဝေါဝ ကထိတော။ ဣတိ သုတ္တေပိ ဂါထာသုပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၆. အပ္ပဿုတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆. ဆဋ္ဌေ **အနုပပန္နော** တိ အနုပာဂတော။ **သုတ္တ** န္တိအာဒီသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသခန္ဓကပရိဝါရသုတ္တနိပါတမင်္ဂလသုတ္တရတနသုတ္တ- နာဠကသုတ္တတုဝဋ္ဋကသုတ္တာနိ, အညမ္ပိ စ သုတ္တနာမကံ တထာဂတဝစနံ **သုတ္တ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမ္ပိ သဂါထကံ သုတ္တံ **ဂေယျ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဝိသေသေန သံယုတ္တကေ သကလောပိ သဂါထာဝဂ္ဂေါ။ သကလမ္ပိ အဘိဓမ္မပိဋကံ, နိဂ္ဂါထကသုတ္တံ, ယဉ္စ အညမ္ပိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အသင်္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ, တံ **ဝေယျာကရဏ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မပဒ-ထေရဂါထာ-ထေရီဂါထာ သုတ္တနိပါတေ နောသုတ္တနာမိကာ သုဒ္ဓိကဂါထာ စ **ဂါထာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သောမနဿဉာဏမယိကဂါထာပဋိသံယုတ္တာ ဒွေအသီတိ သုတ္တန္တာ **ဥဒာန**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ "ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒသုတ္တရသတသုတ္တန္တာ **ဣတိဝုတ္တက** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပဏ္ဏကဇာတကာဒီနိ ပညာသာဓိကာနိ ပဉ္စ ဇာတကသတာနိ **ဇာတက**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ "စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ အာနန္ဒေ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ သဗ္ဗေပိ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တာ သုတ္တန္တာ **အဗ္ဘုတဓမ္မ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စူဠဝေဒလ္လမဟာဝေဒလ္လသမ္မာဒိဋ္ဌိသက္ကပဉှသင်္ခါရဘာဇနိယမဟာပုဏ္ဏမသုတ္တာဒယော သဗ္ဗေပိ ဝေဒဉ္စ တုဋ္ဌိဉ္စ လဒ္ဓာ လဒ္ဓာ ပုစ္ဆိတာ သုတ္တန္တာ **ဝေဒလ္လ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **န အတ္ထမညာယ န ဓမ္မမညာယာ** တိ အဋ္ဌကထဉ္စ ပါဠိဉ္စ အဇာနိတွာ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော** တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုရူပဓမ္မံ သဟသီလံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ န ပဋိပန္နော ဟောတိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဌမတရေ ပနေတ္ထ အပ္ပဿုတဒုဿီလော ကထိတော, ဒုတိယေ အပ္ပဿုတခီဏာသဝေါ, တတိယေ ဗဟုဿုတဒုဿီလော, စတုတ္ထေ ဗဟုဿုတခီဏာသဝေါ။

သီလေသု အသမာဟိတောတိ သီလေသု အပရိပူရကာရီ။ **သီလတော စ သုတေန စာ**တိ သီလဘာဂေန စ သုတဘာဂေန စ "အယံ ဒုဿီလော အပ္ပဿုတော"တိ ဧဝံ တံ ဂရဟန္တီတိ အတ္ထော။ **တဿ သမ္ပဇ္ဇတေ သုတ** န္တိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ယသ္မာ တေန သုတေန သုတကိစ္စံ ကတံ, တသ္မာ တဿ သုတံ သမ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ **နာဿ သမ္ပဇ္ဇတေ**

တိ သုတကိစ္စသ္ အကတတ္တာ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ **ဓမ္မရေန္တိ** သုတဓမ္မာနံ အာဓာရဘူတံ။ **သပ္ပညာ** န္တိ သပညံ။ **နေကံ္ခ ဇမ္ဗောနဒသ္သေဝ**တိ ဇမ္ဗုနဒံ ဝုစ္စတိ ဇာတိသုဝဏ္ဏံ, တဿ ဇမ္ဗုနဒဿ နေက္ခံ ဝိယ, ပဉ္စသုဝဏ္ဏပရိမာဏံ သုဝဏ္ဏ ဃဋိကံ ဝိယာတိ အတ္ထော။

၇. သောဘနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇. သတ္တမေ **ဝိယတ္တာ** တိ ပညာဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတာ။ **ဝိနီတာ**တိ ဝိနယံ ဥပေတာ သုဝိနီတာ။ **ဝိသာရဒါ**တိ ဝေသာရဇ္ဇေန သောမနဿသဟဂတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတာ။ **ဓမ္မဓရာ**တိ သုတဓမ္မာနံ အာဓာရဘူတာ။ **ဘိက္ခု စ သီလသမ္ပန္နော**တိ ကထာယ ကိဉ္စာပိ ဧကေကသ္သေဝ ဧကေကော ဂုဏော ကထိတော, သဗ္ဗေသံ ပန သဗ္ဗေပိ ဝဋ္ဋန္တိတိ။

၈. ဝေသာရဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈. အဋ္ဌမေ **ဝေသာရဇ္ဇာနီ** တိ ဧတ္ထ သာရဇ္ဇပဋိပက္ခော ဝေသာရဇ္ဇံ, စတူသု ဌာနေသု သာရဇ္ဇာဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နသောမနဿမယဉာဏဿေတံ နာမံ။ **အာသဘံ ဌာန**န္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥတ္တမဋ္ဌာနံ။ အာသဘာ တ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓာ, တေသံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ အပိစ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော။ ဝဇသ တဇေဋ္ဌကော တ ဥသဘော, ဝဇသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော , သဗ္ဗဂဝသေဋ္ဌော သဗ္ဗပရိဿယသဟော သေတော ပာသာဒိကော မဟာဘာရဝဟော အသနိသတသဒ္ဒေဟိပိ အသမ္ပကမ္ပိယော နိသဘော, သော ဣဓ ဥသဘောတိ အဓိပ္ပေ တော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ တဿ ပရိယာယဝစနံ။ ဥသဘဿ ဣဒန္တိ **အာသဘံ။ ဌာန**န္တိ စတူဟိ ပာဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ ဝတ္တာနံ။ ဣဒံ ပန အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ။ ယထေဝ ဟိ နိသဘသင်္ခါတော ဥသဘော စတူဟိ ပာဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီ ဠေတွာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တထာဂတောပိ စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇပာဒေဟိ အဋ္ဌပရိသပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ သဒေ ဝကေ လောကေ ကေနစိ ပစ္စတ္ထိကေန ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌမာနောဝ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ ဥပဂစ္ဆတိ န ပစ္စက္ခာတိ, အတ္တနိ အာရောပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာ တီ''တိ။

ပရိသာသုတိ အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **သီဟနာဒံ နဒတီ**တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ နဒတိ, သီဟနာဒသဒိသံ ဝါ နာဒံ နဒ တိ။ အယမတ္ထော သီဟနာဒသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ယထာ ဝါ သီဟော သဟနတော စ ဟနနတော စ သီဟောတိ ဝု စ္စတိ, ဧဝံ တထာဂတော လောကဓမ္မာနံ သဟနတော ပရပ္ပဝါဒါနဉ္စ ဟနနတော သီဟောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တဿ သီဟဿ နာဒံ သီဟနာဒံ။ တတ္ထ ယထာ သီဟော သီဟဗလေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံ သော သီဟနာဒံ နဒတိ, ဧဝံ တထာဂတသီဟောပိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော အဋ္ဌသု ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ ဝိဂတ လောမဟံသော ''ဣတိ ရူပ''န္တိအာဒိနာ နယေန နာနာဝိဓဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ပရိ သာသု သီဟနာဒံ နဒတီ''တိ။

ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ တိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ** န္တိ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဝိသုဒ္ဓံ။ စက္ကသဒ္ဒော ပနာယံ –

''သမ္ပတ္တိယံ လက္ခဏေ စ၊ ရထင်္ဂေ ဣရိယာပထေ။
အနေ ရတနဓမ္မူရ-စက္ကာဒီသု စ ဒိဿတိ။
ဓမ္မစက္ကေ ဣဓ မတော၊ တဉ္စ ဒွေဓာ ဝိဘာဝယေ''။

''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကာနိ, ယေဟိ သမန္နာဂတာနံ ဒေဝမနုဿာန''န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၁) ဟိ အယံ သမ္ပတ္တိယံ ဒိဿတိ။ ''ဟေဋ္ဌာပါဒတလေသု စက္ကာနိ ဇာတာနီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅) ဧတ္ထ လက္ခဏေ။ ''စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒ''န္တိ (ဓ. ပ. ၁) ဧတ္ထ ရထင်္ဂေ။ ''စတုစက္ကံ နဝဒွာရ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၉) ဧတ္ထ ဣရိယာပထေ။ ''ဒဒံ ဘုဉ္ဇ မာ စ ပမာဒေါ, စက္ကံ ဝတ္တယ သဗ္ဗပါဏိန''န္တိ (ဇာ. ၁.၇.၁၄၉) ဧတ္ထ အနေ။ ''ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုရဟောသီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၃; မ. နိ. ၃.၂၅၆) ဧတ္ထ ရတနစက္ကေ။ ''မယာ ပဝတ္တိတံ စက္က''န္တိ (သု. နိ. ၅၆၂) ဧတ္ထ ဓမ္မစက္ကေ။ ''ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ, စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ''တိ (ဇာ. ၁.၁.၁၀၄; ၁.၅.၁၀၃) ဧတ္ထ ဥရစက္ကေ။ ''ခုရပရိယန္တေ

တေန စေပိ စက္ကေနာ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၆) ဧတ္ထ ပဟရဏစက္ကေ။ ''အသနိဝိစက္က''န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၆၁; သံ. နိ. ၂.၁၆၂) ဧတ္ထ အသနိမဏ္ဍလေ။ ဣဓ ပနာယံ ဓမ္မစက္ကေ မတော။

တံ ပနေတံ ဓမ္မစက္ကံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စ ဒေသနာဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ ပညာပဘာဝိတံ အတ္တနော အရိယဖလာဝဟံ ပဋိဝေဓဉာဏံ, ကရုဏာပဘာဝိတံ သာဝကာနံ အရိယဖလာဝဟံ ဒေသနာဉာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ အဘိနိက္ခမနတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒီပင်္ကရတော ပဋ္ဌာယ ဝါ ယာဝ ဗောဓိပလ္လင္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ ယာဝ အညာသိကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါ ပဝတ္တမာနံ, ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမ။ တေသု ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ, ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ, ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ဩရသဉာဏံ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော တိ ''အဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ မယာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ''တိ ဧဝံ ပဋိဇာနတော တဝ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ ဣမေ နာမ ဓမ္မာ တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ။ **တတြ ဝတ** တိ တေသု ''အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ''တိ ဧဝံ ဒဿိတဓမ္မေသု။ **သဟဓမ္မေန** တိ သဟေတုနာ သကာရဏေန ဝစနေန။ **နိမိတ္တမေတ** န္တိ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလောပိ ဓမ္မောပိ နိမိတ္တန္တိ အဓိပ္ပေတော ။ တံ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမိ, ယော မံ ပဋိစောဒေဿတိ။ တံ ဓမ္မံ န ပဿာမိ, ယံ ဒဿေတွာ ''အယံ နာမ ဓမ္မော တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ မံ ပဋိစောဒေဿတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ခေမပ္ပတ္တော**တိ ခေမံ ပတ္တော။ သေသပဒဒွယံ ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒသဗလဿ ဟိ ''အယံ နာမ ဓမ္မော တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ စောဒကံ ပုဂ္ဂလံ ဝါ စောဒနာကာရဏံ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဓမ္မံ ဝါ အပဿတော ''သဘာဝဗုဒ္ဓေါယေဝ ဝတ သမာနော အဟံ ဗုဒ္ဓေါသ္မီတိ ဝဒာမီ''တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဗလဝတရံ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ ဝေသာရဇ္ဇံ နာမ။ တံ သန္ဓာယ ''ခေမပ္ပတ္တော''တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ တိ ဧတ္ထ ပန အန္တရာယံ ကရောန္တီတိ **အန္တရာယိကာ** ။ တေ အတ္ထတော သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ။ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တံ ဟိ အန္တမသော ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမ္ပိ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကရောတိ။ ဣဓ ပန မေထုနဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ မေထုနံ သေဝတော ဟိ ယဿ ကဿစိ နိဿံသယမေဝ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယော ဟောတိ။

ယဿ ခော ပန တေ အတ္ထာယာ တိ ရာဂက္ခယာဒီသု ယဿ အတ္ထာယ။ **ဓမ္မော ဒေသိတော** တိ အသုဘဘာဝနာဒိဓမ္မော ကထိတော။ **တတြ ဝတ မ** န္တိ တသ္မိံ အနိယျာနိကဓမ္မေ မံ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တဒပထာတိ တဒါယေဝ။ **ပုထူ**တိ ဗဟူ။ **သိတာ**တိ ဥပနိဗဒ္ဓါ အဘိသင္ခတာ။ အထ ဝါ **ပုထုဿိတာ** တိ ပုထုဘာဝံ သိတာ ဥပဂတာ, ပုထူဟိ ဝါ သိတာတိပိ ပုထုဿိတာ။ **ယံ နိဿိတာ** တိ ဧတေရဟိပိ ယံ တဒပထံ နိဿိတာ။ **န တေ ဘဝန္တီ**တိ တေ တဒပထာ န ဘဝန္တိ ဘိဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ။ **ဓမ္မစက္က** န္တိ ဒေသနာဉာဏဿပိ ပဋိဝေဓဉာဏဿပိ ဧတံ နာမံ။ တေသု ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ, ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ။ **ကေဝလီ**တိ သကလဂုဏသမန္နာဂတော။ **တာဒိသ**န္တိ တထာဝိဓံ။

၉. တဏှာုပ္ပာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉. နဝမေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧတေသူတိ **ဥပ္ပာဒ** ။ ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ? တဏှာ။ တဏှာယ ဥပ္ပာဒ **တဏှုပ္ပာဒ,** တဏှာဝတ္ထူနိ တဏှာကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ **စီဝရဟေတူ**တိ ''ကတ္ထ မနာပံ စီဝရံ လဘိဿာမီ''တိ စီဝရကာရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဣတိဘဝာဘဝဟေတူ**တိ ဧတ္ထ **ဣတီ**တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပါတော။ ယထာ စီဝရာဒိဟေတု, ဧဝံ ဘဝာဘဝဟေတုပီတိ အတ္ထော။ **ဘဝာဘဝေ**တိ စေတ္ထ ပဏီတပဏီတတရာနိ သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ သမ္ပတ္တိဘဝေသု ပဏီတပဏီတတရဘဝေတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။

တဏှာပဟာနဒုတိယောတိ အယဥ္ဟိ သတ္တော အနမတဂ္ဂေ သံသာရဝဋ္ဋေ သံသရန္တော န ကောကော သံသရတိ, တဏှာယံ ပန ဒုတိယိကံ လဘန္တော၀ သံသရတိ။ တေန ဝုတ္တံ "တဏှာပဟာနဒုတိယော"တိ။ **ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ** န္တိ တေ့ထ ဣတ္ထဘာဝတေ နာမ အယံ အတ္တဘာဝတေ, အညထာဘာဝတေ နာမ အနာဂတတ္တဘာဝတော။ ဧဝရူပေ တ အညောပိ အတ္တဘာဝတေ ဣတ္ထဘာဝတေ နာမ, န ဧဝရူပေ အညထာဘာဝတေ နာမ။ တံ ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ။ **သံသာရန္တိ** ခန္ဓဓာတု အာယတနာနံ ပဋိပာဋိံ။ **နာတိဝတ္တတီ** တိ နာတိက္ကမတိ။ **ဧဝမာဒီနဝံ ဉတွာတိ** ဧဝံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု ခန္ဓေသု အာဒီနဝံ ဇာနိတွာ။ **တဏှံ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝံ** န္တိ တဏှံ စ "အယံ ဝဋ္ဋဒုက္ခသမ္ဘူတော သဘာဝတေ ကာရဏာ"န္တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။ ဧတ္တာဝတာ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနံ ဝဍေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တဘာဝတေ ဒဿိတော။ ဣဒါနိ တံ ခီဏာသဝံ ထောမေန္တော **ဝီတတဏှော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနာဒာနော**တိ နိဂ္ဂဟဏော။ **သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ**တိ သတိသမ္ပဇညေ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တော ခီဏာသဝတေ ဘိက္ခု သတော သမ္ပဇာနော စရေယ္ယ ဝိဟရေယ္ယာတိ အတ္ထော။ ဣတိ သုတ္တန္တေ ဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ကထာသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

၁၀. ယောဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဒသမေ ဝဋ္ဋသ္မိံ ယောဇေန္တီတိ **ယောဂါ။ ကာမယောဂေ**တိအာဒီသု ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ ကာမယောဂေ။ ရူပာရူပဘဝေသု ဆန္ဒရာဂေ **ဘဝယောဂေ,** တထာ ဈာနနိကန္တိ။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော စ ရာဂေ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော စ **ဒိဋ္ဌိယောဂေ** ။ စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ **အဝိဇ္ဇာယောဂေ**။ ကာမေသု တ ယောဇေတီတိ ကာမယောဂေ။ ဘဝေသု ယောဇေတီတိ ဘဝယောဂေ။ ဒိဋ္ဌိသု ယောဇေတီတိ ဒိဋ္ဌိယောဂေ။ အဝိဇ္ဇာယ ယောဇေတီတိ အဝိဇ္ဇာယောဂေတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဓမ္မာနံ ယေဝေတံ အဓိဝစနံ။

ဣဒါနိ တေ ဝိတ္ထာရေတုံ ဒဿေန္တော **ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမုဒယန္တိ** ဥပ္ပတ္တိံ။ **အတ္ထင်္ဂမ** န္တိ ဘေဒံ။ **အဿာဒ** န္တိ မဓုရဘာဝံ။ **အာဒီနဝ**န္တိ အမဓုရဘာဝံ ဒေသံ။ **နိဿရဏ** န္တိ နိဿဋဘာဝံ။ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမေသု။ **ကာမရာဂေ**တိ ကာမေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နရာဂေ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အနုသေတီ**တိ နိဗ္ဗတ္တတိ။ **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမယောဂေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒံ ကာမေသု ယောဇနကာရဏံ ဗန္ဓနကာရဏံ ဝုစ္စတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဖဿာယတနာန န္တိ စက္ခာဒီနံ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိကာရဏာနံ။ **အဝိဇ္ဇာ အညာဏ**န္တိ ဉာဏပဋိပက္ခဘာဝေန အညာဏသင်္ခါတာ အဝိဇ္ဇာ။ **ဣတိ ကာမယောဂေ**တိ ဧတ္ထ ဣတိ သဒ္ဒော စတူဟိပိ ယောဂေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတဗ္ဗော "ဧဝံ ကာမယောဂေ, ဧဝံ ဘဝယောဂေ"တိ။ **သံယုတ္တော** တိ ပရိတရိတော။ **ပါပကေဟီ**တိ လာမကေဟိ။ **အကုသလေဟီ**တိ အကောသလ္လသမ္ဘူတေဟိ။ **သံကိလေသိကေဟီ**တိ သံကိလေသနကေဟိ, ပသန္နဿ စိတ္တဿ ပသန္နဘာဝဒူသကေဟီတိ အတ္ထော။ **ပေါနောဗ္ဘဝိကေဟီ** တိ ပုနဗ္ဘဝနိဗ္ဗတ္တကေဟိ။ **သဒရေဟီ**တိ သဒရထေဟိ။ **ဒုက္ခဝိပါကေဟီ** တိ ဝိပါကကာလေ ဒုက္ခုပ္ပါဒကေဟိ။ **အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိကေဟီ**တိ အနာဂတေ ပုနပ္ပုနံ ဇာတိဇရာမရဏနိဗ္ဗတ္တကေဟိ။ **တသ္မာ အယောဂက္ခေမီတိ ဝုစ္စတီ** တိ ယသ္မာ အပ္ပဟီနယောဂေ ပုဂ္ဂလော ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ သမ္ပယုတ္တော ဟောတိ, တသ္မာ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ နိဗ္ဗာနံ အနဓိဂတတ္တာ န ယောဂက္ခေမီတိ ဝုစ္စတိ။

ဝိသံယောဂေတိ ဝိသံယောဇနကာရဏာနိ။ **ကာမယောဂဝိသံယောဂေ**တိ ကာမယောဂတော ဝိသံယောဇနကာရဏံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ အသုဘဇ္ဈာနံ ကာမယောဂဝိသံယောဂေ, တံ ပာဒကံ ကတွာ အဓိဂတော အနာဂါမိမဂ္ဂေ ဧကန္တေနေဝ ကာမယောဂဝိသံယောဂေ နာမ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဘဝယောဂဝိသံယောဂေ နာမ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌိယောဂဝိသံယောဂေ နာမ, အရဟတ္တမဂ္ဂေ အဝိဇ္ဇာယောဂဝိသံယောဂေ နာမ။ ဣဒါနိ တေ ဝိတ္ထာရဝသေန ဒဿေန္တော **ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဝယောဂေန စူဘယန္တိ ဘဝယောဂေန စ သံယုတ္တာ, ကိဥ္စိ ဘိယ္ယော ဥဘယေနာပိ သမ္ပယုတ္တာ, ယေန ကေနစိ ယောဂေန သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **ပုရက္ခတာ** တိ ပုရတော ကတာ, ပရိတရိတာ တ။ **ကာမေ ပရိညာယာ**တိ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ပရိဇာနိတွာ။ **ဘဝယောဂဉ္စ သဗ္ဗသော** တိ ဘဝယောဂဉ္စ သဗ္ဗမေဝ ပရိဇာနိတွာ။ **သမူဟစ္စာ** တိ သမူဟနိ

တ္တ။ **ဝိရာဇယန္တိ** ဝိရာဇေန္တော, ဝိရာဇေတ္တ တ။ “ဝိရာဇေန္တော”တိ ဟိ ဝုတ္တေ မဂ္ဂေ ကထိတော ဟောတိ, “ဝိရာဇေတ္တ”တိ ဝုတ္တေ ဖလံ။ **မုနီ**တိ ခီဏာသဝမုနိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

ဘဏ္ဍာကမဝဂ္ဂေ ပဌမော။

၂. စရဝဂ္ဂော

၁. စရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **အဓိဝါသေတီ**တိ စိတ္တံ အဓိရောပေတွာ ဝါသေတိ။ **နပ္ပဇဟတီ** တိ န ပရိစ္စဇတိ။ **န ဝိနောဒေတီ**တိ န နီဟရတိ။ **န ဗျန္တီကရောတီ** တိ န ဝိဂတန္တံ ပရိစ္ဆိန္နပရိဝဋုမံ ကရောတိ။ **န အနဘာဝံ ဂမေတီ**တိ န အနုအဘာဝံ အဝမို ဝိနာသံ ဂမေတိ။ **စရမ္ပိ** တိ စရန္တောပိ။ **အနာတာပီ**တိ နိဗ္ဗီရိယော။ **အနောတ္တာပီ** တိ ဥပတာဒဘယရဟိတော။ **သတတ**န္တိ နိစ္စံ။ **သမိတ**န္တိ နိရန္တရံ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထံ ဉတွာ သုက္ကပက္ခေ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဂါထာသု **ဂေဟနိဿိတ**န္တိ ကိလေသနိဿိတံ။ **မောဟနေယျေသူ** တိ မောဟဇနကေသု အာရမ္မဏေသု။ **အဘဗ္ဗော**တိ အဘာဇနဘူတော။ **ဖုဋ္ဌုံ သမ္ဗောဓိမုတ္တမ**န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသင်္ခာတံ ဥတ္တမဉာဏံ ဖုသိတုံ။

၂. သီလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ **သမ္ပန္နသီလာ** တိ ပရိပုဏ္ဏသီလာ။ **သမ္ပန္နပါတိမောက္ခာ** တိ ပရိပုဏ္ဏပါတိမောက္ခာ။ **ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ**တိ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလေန သံဝုတာ ပိဟိတာ ဥပေတာ ဟုတွာ ဝိဟရထ။ **အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နာ**တိ အာစာရေန စ ဂေါစရေန စ သမ္ပန္နာ သမုပါဂတာ ဘဝထ။ **အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသူ** တိ အဏုပ္ပမာဏေသု ဒောသေသု။ **ဘယဒဿာဝိနော** တိ တာနိ အဏုမတ္တာနိ ဝဇ္ဇာနိ ဘယတော ဒဿနသီလာ။ **သမာဒါယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ**တိ သဗ္ဗသိက္ခာကောဋ္ဌာသေသု သမာဒါတဗ္ဗံ သမာဒါယ ဂဟေတွာ သိက္ခထ။ “သမ္ပန္နသီလာနံ။ပေ.။ သိက္ခာပဒေသူ”တိ ဧတ္တကေန ဓမ္မက္ခာနေန သိက္ခတ္တယေ သမာဒပေတွာ စေဝ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေသု စ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဥတ္တရိ ကာတဗ္ဗံ ဒဿေန္တော **ကိမဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကိမဿာ** တိ ကိံ ဘဝေယျ။

ယတံ စရေတိ ယထာ စရန္တော ယတော ဟောတိ သံယတော, ဧဝံ စရေယျ။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အစ္ဆေ** တိ နိသီဒေယျ။ **ယတမေနံ ပသာရယေ**တိ ယံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ပသာရေယျ, တံ ယတံ သံယတမေဝ ကတွာ ပသာရေယျ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ ဥပရိ။ **တိရိယ**န္တိ မဇ္ဈံ။ **အပါစီန**န္တိ အဓော။ ဧတ္တာဝတာ အတီတာ ပစ္စုပ္ပန္နာ အနာဂတာ စ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကထိတာ။ **ယာဝတာ**တိ ပရိစ္ဆေဒဝစနံ။ **ဇဂတော ဂတီ**တိ လောကဿ နိပ္ဖတ္တိ။ **သမဝေက္ခိတာ စ ဓမ္မာနံ, ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယ**န္တိ ဧတေသံ သဗ္ဗလောကေ အတီတာဒိဘေဒါနံ ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မာနံ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ သမဝေက္ခိတာ။ “ပဉ္စက္ခန္ဓာနံ ဥဒယံ ပဿန္တော ပဉ္စဝီသတိ လက္ခဏာနိ ပဿတိ, ဝယံ ပဿန္တော ပဉ္စဝီသတိ လက္ခဏာနိ ပဿတီ”တိ ဝုတ္တေဟိ သမပညာသာယ လက္ခဏေဟိ သမ္မာ အဝေက္ခိတာ ဟောတိ။ **စေတောသမထသာမီစိ**န္တိ စိတ္တသမထဿ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပဒံ။ **သိက္ခမာန**န္တိ ပဋိပဇ္ဇမာနံ, ပူရယမာနန္တိ အတ္ထော။ **ပဟိတတ္တော** တိ ပေသိတတ္တော။ **အာဟူ**တိ ကထယန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ သီလံ မိဿကံ ကထေတွာ ဂါထာသု ခီဏာသဝေါ ကထိတော။

၃. ပဓာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. တတိယေ **သမ္မပ္ပဓာနာနီ** တိ သုန္ဒရပဓာနာနိ ဥတ္တမဝီရိယာနိ။ **သမ္မပ္ပဓာနာ** တိ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယာ။ **မာရဓေယျာဘိဘူတာ**တိ တေဘူမကဝဋ္ဋသင်္ခာတံ မာရဓေယျံ အဘိဘဝိတွာ သမတိက္ကမိတွာ ဌိတာ။ **တေ အသိတာ**တိ တေ ခီဏာသဝါ အနိဿိတာ နာမ။ **ဇာတိမရဏဘယဿာ** တိ ဇာတိဉ္စ မရဏဉ္စ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယဿ, ဇာတိမရဏသင်္ခာတဿေဝ ဝါ ဘယဿ။ **ပါရဂူ**တိ ပါရင်္ဂတာ။ **တေ တုသိတာ**တိ တေ ခီဏာသဝါ တုဋ္ဌာ နာမ။ **ဇေတွာ မာရံ သဝါဟိနိ**န္တိ သသေနကံ မာရံ ဇိနိတွာ ဌိတာ။ **တေ အနေဇာ**တိ တေ ခီဏာသဝါ တဏှာသင်္ခာတာယ ဧဇာယ အနေဇာ နိစ္စလာ နာမ။ **နမုစိဗလ**န္တိ မာရဗလံ။ **ဥပါတိဝတ္တာ** တိ အတိက္ကန္တာ။ **တေ သုခိတာ**တိ တေ ခီဏာသဝါ လောကုတ္တရသုခေန သုခိတာ နာမ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

“သုခိတာ ဝတ အရဟန္တော၊ တဏှာ ယေသံ န ဝိဇ္ဇတိ။
အသ္မိမာနော သမုစ္ဆိန္နော၊ မောဟဇာလံ ပဒါလိတ”န္တိ။ (သံ. နိ. ၃.၇၆)။

၄. သံဝရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. စတုတ္ထေ **ပဓာနာနီ**တိ ဝီရိယာနိ။ **သံဝရပ္ပဓာန** န္တိ စက္ခာဒီနိ သံဝရန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ ။ **ပဟာနပ္ပဓာန** န္တိ ကာမဝိတက္ကာဒယော ပဇဟန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **ဘာဝနာပ္ပဓာန** န္တိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။ **အနုရက္ခဏာပ္ပဓာန** န္တိ သမာဓိနိမိတ္တံ အနုရက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နဝီရိယံ။

ဝိဝေကနိဿိတ န္တိအာဒီသု ဝိဝေကော, ဝိရာဂေါ, နိရောဓောတိ တီဏိပိ နိဗ္ဗာနဿ နာမာနိ။ နိဗ္ဗာနံ ဟိ ဥပဓိဝိဝေကတ္တာ **ဝိဝေကော,** တံ အာဂမ္မ ရာဂါဒယော ဝိရဇ္ဇန္တီတိ **ဝိရာဂေါ,** နိရုဇ္ဈန္တီတိ **နိရောဓော**။ တသ္မာ ဝိဝေကနိဿိတ န္တိအာဒီသု အာရမ္မဏဝသေန တ အဓိဂန္တဗ္ဗဝသေန တ နိဗ္ဗာနနိဿိတန္တိ အတ္ထော။

ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိ န္တိ ဧတ္ထ ဒွေ ဝေါဿဂ္ဂါ – ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ စ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ စ။ တတ္ထ ဝိပဿနာ တဒင်္ဂဝသေန ကိလေသေ စ ခန္ဓေ စ ရာဂံ ပရိစ္စဇတီတိ **ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ** ။ မဂ္ဂေါ အာရမ္မဏဝသေန နိဗ္ဗာနံ ပက္ခန္ဒတီတိ **ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ** ။ တသ္မာ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိန္တိ ယထာ ဘာဝိယမာနော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂတ္ထာယ ပရိဏမတိ, ဝိပဿနာဘာဝဉ္စ မဂ္ဂဘာဝဉ္စ ဟပုဏာတိ, ဧဝံ တံ ဘာဝေတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘဒ္ဒက** န္တိ လဒ္ဓကံ။ **သမာဓိနိမိတ္တံ** ဝုစ္စတိ အဋ္ဌိကသညာဒိဝသေန အဓိဂတော သမာဓိယေဝ။ **အနုရက္ခတီ** တိ သမာဓိပရိပန္ထိကဓမ္မေ ရာဂဒောသမောဟေ သောဓေန္တော ရက္ခတိ။ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌိကသညာဒိကာ ပဉ္စေဝ သညာ ဝုတ္တာ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဒသပိ အသုဘာနိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၀၂ အာဒယော) ဝုတ္တောယေဝ။ ကထာယ သံဝရာဒိနိပ္ဖာဒကံ ဝီရိယမေဝ ဝုတ္တံ။ **ခယံ ဒုက္ခဿ ပာပုဏေ** တိ ဒုက္ခက္ခယသင်္ခာတံ အရဟတ္တံ ပာပုဏေယျာတိ။

၅. ပညတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅. ပဉ္စမေ **အဂ္ဂပညတ္တိယော** တိ ဥတ္တမပညတ္တိယော။ **အတ္တဘာဝီန** န္တိ အတ္တဘာဝဝန္တာနံ။ **ယဒိဒံ ရာဟု အသုရိန္ဒော**တိ ယော ဧသ ရာဟု အသုရိန္ဒော အယံ အဂ္ဂေါတိ။ ဧတ္ထ ရာဟု ကိရ အသုရိန္ဒော စတ္တာရိ ယောဇနသဟဿာနိ အဋ္ဌ စ ယောဇနသတာနိ ဥစ္စော, ဗာဟန္တရမဿ ဒွါဒသယောဇနသတာနိ, ဟတ္ထတလပါဒတလာနံ ပုထုလတာ တီဏိ ယောဇနသတာနိ။ အင်္ဂုလိပဗ္ဗာနိ ပဏ္ဏာသ ယောဇနာနိ, ဘမုကန္တရံ ပဏ္ဏာသယောဇနံ, နလာဋံ တိယောဇနသတံ, သီသံ နဝယောဇနသတံ။ **ကာမဘောဂီနံ ယဒိဒံ ရာဇာ မန္ဓာတာ** တိ ယော ဧသ ရာဇာ မန္ဓာတာ နာမ, အယံ ဒိဗ္ဗေပိ မာနုသကေပိ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇနကာနံ သတ္တာနံ အဂ္ဂေါ နာမ။ ဧသ ဟိ အသင်္ချေယျာယုကေသု မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဟိရညဝဿံ ဝဿာပေန္တော မာနုသကေ ကာမေ ဒီဃရတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဒေဝလောကေ ပန ယာဝ ဆတ္တိံသာယ ဣန္ဒာနံ အာယုပ္ပမာဏံ, တာဝ ပဏီတေ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇီတိ ကာမဘောဂီနံ အဂ္ဂေါ နာမ ဇာတော။ **အာဓိပတေယျာန** န္တိ အဓိပတိဌာနံ ဇေဋ္ဌကဌာနံ ကရောန္တာနံ။ **တထာဂတော အဂ္ဂမက္ခာယတီ** တိ လောကိယလောကုတ္တရေဟိ ဂုဏေဟိ တထာဂတော အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော အက္ခာယတိ။

ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလ န္တိ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသမိဒ္ဓိယာ စ ပရိဝါရသင်္ခာတေန ယသသာ စ ဇလန္တာနံ။ **ဥဒ္ဓံ တိရိယံ အပာစီန**န္တိ ဥပရိ စ မဇ္ဈေ စ ဟေဋ္ဌာ စ။ **ယာဝတာ ဇဂတော ဂတီ**တိ ယတ္တကာ လောကနိပ္ဖတ္တိ။

၆. သောခုမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆. ဆဋ္ဌေ **သောခုမ္မာနီ** တိ သုခုမလက္ခဏပဋိဝိဇ္ဈနကာနိ ဉာဏာနိ။ **ရူပသောခုမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတီ** တိ ရူပေ သဏှသုခုမလက္ခဏပရိဂ္ဂဟကေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **ပရမေနာ**တိ ဥတ္တမေန။ **တေန စ ရူပသောခုမ္မေနာ**တိ တေန ယာဝ အနုလောမဘာဝံ ပတ္တေန သုခုမလက္ခဏပရိဂ္ဂဟကဉာဏေန။ **န သမနုပဿတီ** တိ နတ္ထိဘာဝေနေဝ န ပဿတိ။ **န ပတ္ထေတီ** တိ နတ္ထိဘာဝေနေဝ န ပတ္ထေတိ။ **ဝေဒနာသောခုမ္မာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ရူပသောခုမ္မတံ ဥတ္တုတ တိ ရူပက္ခန္ဓသ္သ သဏ္ဍာနသုခုမလက္ခဏပရိက္ကဟကေန ဉာဏေန သုခုမတံ ဇာနိတ္တုတ။ **ဝေဒနာနဥ္စ သမ္ဘဝ** န္တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ္သ စ ပဘဝံ ဇာနိတ္တုတ။ **သညာ ယတော သမုဒေတီ**တိ ယသ္မာ ကာရဏာ သညာက္ခန္ဓော သမုဒေတိ နိဗ္ဗတ္တတိ, တဥ္စ ဇာနိတ္တုတ။ **အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ ယတ္ထ စာ** တိ ယသ္မိံ ဌာနေ နိရုဇ္ဈတိ, တဥ္စ ဇာနိတ္တုတ။ **သင်္ခါရေ ပရတော ဥတ္တုတ** တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓံ အနိစ္စတာယ လုဇ္ဇနဘာဝေန ပရတော ဇာနိတ္တုတ။ ဣမိနာ ဟိ ပဒေန အနိစ္စာနုပဿနာ ကထိတာ။ **ဒုက္ခတော နော စ အတ္တတော**တိ ဣမိနာ ဒုက္ခာနုတ္တာနုပဿနာ။ **သန္တော** တိ ကိလေသသန္တတာယ သန္တော။ **သန္တိပဒေ ရတော** တိ နိဗ္ဗာနေ ရတော။ ဣတိ သုတ္တန္တေ စတူသု ဌာနေသု ဝိပဿနာ ဝ ကထိတာ, ကထာသု လောကုတ္တရမဗ္ဘော်ပီတိ။

၇. ပဌမအဂတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇-၁၉. သတ္တမေ **အဂတိဂမနာနီ**တိ နဂတိဂမနာနိ။ **ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဆန္ဒေန အဂတိံ ဂစ္ဆတိ, အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဆန္ဒာ ဒောသာ ဘယာ မောဟာ** တိ ဆန္ဒေန, ဒောသေန, ဘယေန, မောဟေန။ **အတိဝတ္တတီ** တိ အတိက္ကမတိ။ အဌမံ ဥတ္တာနမေဝ။ နဝမေ တထာဗုဇ္ဈနကာနံ ဝသေန ဒွိဟိပိ နယေဟိ ကထိတံ။

၁၀. ဘတ္တုဒ္ဒေသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. ဒသမေ **ဘတ္တုဒ္ဒေသကော** တိ သလာကဘတ္တာဒီနံ ဥဒ္ဒေသကော။ **ကာမေသု အသံယတာ**တိ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေဟိ အသံယတာ။ **ပရိသာကသဋ္ဌော စ ပနေသ ဝုစ္စတီ** တိ အယဥ္စ ပန သော ဧဝရူပေ ပရိသာကစဝရော နာမ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **သမဏေနာ**တိ ဗုဒ္ဓသမဏေန။ **ပရိသာယ မဏ္ဍော စ ပနေသ ဝုစ္စတီ** တိ အယံ ဧဝရူပေ ပရိသာဝိပ္ပသန္နေန ပရိသာမဏ္ဍောတိ ဝုစ္စတီတိ။

စရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ဥရုဝေလဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမဥရုဝေလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. တတိယဿ ပဌမေ **ဥရုဝေလာယန္တိ** ဧတ္ထ **ဥရုဝေလာ**တိ မဟာဝေလာ, မဟာဝါလိကရာသီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဥရူ**တိ ဝါလုကာ ဝုစ္စတိ, **ဝေလာ**တိ မရိယာဒါ။ ဝေလာတိက္ကမနဟေတု အာဟဋာ ဥရု ဥရုဝေလာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အတီတေ ကိရ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဒသသဟဿာ ကုလပုတ္တာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဟရန္တာ ဧကဒိဝသံ သန္နိပတိတွာ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – ''ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ နာမ ပရေသမ္ပိ ပာကဋာနိ ဟောန္တိ, မနောကမ္မံ ပန အပါကဋံ။ တသ္မာ ယော ကာမဝိတက္ကံ ဝါ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝါ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဝါ ဝိတက္ကေတိ, တဿ အညော စောဒကော နာမ နတ္ထိ။ သော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ စောဒေတွာ ပတ္တပုဋေန ဝါလုကံ အာဟရိတွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာကိရတု, ဣဒမဿ ဒဏ္ဍကမ္မ''န္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယော တာဒိသံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ, သော တတ္ထ ပတ္တပုဋေန ဝါလုကံ အာကိရတိ, ဧဝံ တတ္ထ အနုက္ကမေန မဟာဝါလုကရာသိ ဇာတော။ တတော နံ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ ပရိက္ခိပိတွာ စေတိယဋ္ဌာနမကာသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဥရုဝေလာတိ မဟာဝေလာ, မဟာဝါလိကရာသီတိ အတ္ထော''တိ။ တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''အထ ဝါ ဥရူတိ ဝါလုကာ ဝုစ္စတိ, ဝေလာတိ မရိယာဒါ, ဝေလာတိက္ကမနဟေတု အာဟဋာ ဥရု ဥရုဝေလာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ။

နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေတိ ဥရုဝေလဂါမံ နိဿာယ နေရဉ္ဇရာနဒီတီရေ ဝိဟရာမီတိ ဒဿေတိ။ **အဇပါလနိဂြောဓေ**တိ အဇပါလကာ တဿ နိဂြောဓဿ ဆာယာယ နိသီဒန္တိပိ တိဋ္ဌန္တိပိ, တသ္မာ သော အဇပါလနိဂြောဓောတွေဝ သင်္ခံ ဂတော, တဿ ဟေဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမမေဝ။ **ဥဒပါဒီ**တိ အယံ ဝိတက္ကော ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဥဒပါဒိ။ ကသ္မာ ဥဒပါဒီတိ? သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏတ္တာ စေဝ ပုဗ္ဗာသေဝနတာယ စ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗာသေဝနာယ ပကာသနတ္ထံ တိတ္တိရဇာတကံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထိတနရတိတ္တိရာ ကိရ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဟရန္တာ ''ယော အမှာကံ မဟလ္လကော, တသ္မိံ သဂါရဝါ ဝိဟရိဿာမာ''တိ နိဂြောဓံ ဒဿေတွာ ''ကော နု ခော အမှာကံ မဟလ္လကော''တိ ဝီမံသန္တာ တိတ္တိရဿ မဟလ္လကဘာဝံ ဉတွာ တဿ ဇေဋ္ဌာပစာယနကမ္မံ ကတွာ အညမညံ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ဝိဟရိတွာ သဂ္ဂပရာယဏာ အဟေသုံ။ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

> ''ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တိ, နရာ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ။
> ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပါသံသာ, သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၃၇)။

ဧဝံ အဟေတုကတိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ တထာဂတော သဂါရဝတံ ရောစေသိ, ဣဒါနိ ကသ္မာ န ရောစေဿတီတိ။ **အဂါရဝေါ**တိ အညသ္မိံ ဂါရဝရဟိတော, ကဉ္စိ ဂရုဋ္ဌာနေ အဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပတိဿော**တိ ပတိဿယရဟိတော, ကဉ္စိ ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနေ အဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ သမိတပါပဗာဟိတပါပဝသေနေဝ သမဏဗြာဟ္မဏာ အဓိပ္ပေတာ။ **သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ**တိ သက္ကာရဉ္စေဝ ကတွာ ဂရုကာရဉ္စ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

သဒေဝကေ လောကေတိအာဒီသု သဒ္ဓိံ ဒေဝေဟိ သဒေဝကေ။ ဒေဝဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ မာရဗြဟ္မေသု ဂဟိတေသုပိ မာရော နာမ ဝသဝတ္တီ သဗ္ဗေသံ ဥပရိ ဝသံ ဝတ္တေတိ, ဗြဟ္မာ နာမ မဟာနုဘာဝေါ, ဧကင်္ဂုလိယာ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠသဟဿေ အာလောကံ ဖရတိ, ဒ္ဝီဟိ ဒ္ဝီသု, ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု အာလောကံ ဖရတိ။ သော ဣမိနာ သီလသမ္ပန္နတရောတိ ဝတ္တုံ မာ လဘန္တူတိ **သမာရကေ သဗြဟ္မကေ**တိ ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ တထာ သမဏာ နာမ ဧကနိကာယာဒိဝသေန ဗဟုဿုတာ သီလဝန္တော ပဏ္ဍိတာ, ဗြာဟ္မဏာပိ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာဒိဝသေန ဗဟုဿုတာ ပဏ္ဍိတာ။ တေ ဣမိနာ သမ္ပန္နတရာတိ ဝတ္တုံ မာ လဘန္တူတိ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယာ**တိ ဝုတ္တံ။ **သဒေဝမနုဿာယာ**တိ ဣဒံ ပန နိပ္ပဒေသတော ဒဿနတ္ထံ ဂဟိတမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ အပိစေတ္ထ ပုရိမာနိ တီဏိ ပဒါနိ လောကဝသေန ဝုတ္တာနိ, ပစ္ဆိမာနိ ဒွေ ပဇာဝသေန။ **သီလသမ္ပန္နတရ**န္တိ သီလေန သမ္ပန္နတရံ, အဓိကတရန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ သီလာဒယော စတ္တာရော ဓမ္မာ လောကိယလောကုတ္တရာ ကထိတာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ

လောကိယမေဝ။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏမေဝ ဟောတံ။ **ဟတုရဟောသီ**တိ ''အယံ သတ္ထာ အဝီစိတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂ သီလာ ဒီဟိ အတ္တနာ အဓိကတရံ အပဿန္တော 'မယာ ပဋိဝိဒ္ဓနဝလောကုတ္တရဓမ္မမေဝ သက္ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရိဿာမီ'တိ စိန္တေတိ, ကာရဏံ ဘဂဝတ စိန္တေတိ, အတ္ထံ ဝုမ့ိ ဝိသေသံ စိန္တေတိ, ဂဏ္ဌာမိဿ ဉဿာဟံ ဇနေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ပုရတော ဟကဋ္ဌော အဟောသိ, အဘိမုခေ အဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။

ဝိဟံသု ဝိဟရန္တိ စာ တိ ဧတ္ထ ယော ဝဒေယျ – ''ဝိဟရန္တီတိ ဝစနတော ပစ္စုပ္ပန္နေပိ ဗဟူ ဗုဒ္ဓါ''တိ, သော ''ဘဂဝတပိ ဘန္တေ ဧတရဟိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ ကြမိနာ ဝစနေန ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော။

> ''န မေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
> သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (မဟာဝ. ၁၁; မ. နိ. ၂.၃၄၁) –

အာဒီဟိ စဿ သုတ္တေဟိ အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အဘာဝတေ ဒီပေတဗ္ဗော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓါ သဒ္ဓမ္မဂရုနော, တသ္မာ။ **မဟတ္တမဘိကင်္ခတာ** တိ မဟန္တဘာဝံ ပတ္ထယမာနေန။ **သရံ ဗုဒ္ဓါန သာသန**န္တိ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ သရန္တေန။

ယဒါတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **မဟတ္တေန သမန္နာဂတော** တိ ရတ္တညုမဟတ္တံ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ ဗြဟ္မစရိယမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂမဟတ္တန္တိ ကြမိနာ စတုဗ္ဗိဓေန မဟတ္တေန သမန္နာဂတော။ **အထ မေ သင်္ဃေပိ ဂါရဝေ** တိ အထ မယှံ သင်္ဃေပိ ဂါရဝေ ဇာတော။ ကိသ္မိံ ပန ကာလေ ဘဂဝတာ သင်္ဃေ ဂါရဝေ ကတောတိ? မဟာပဇာပတိယာ ဒုဿယုဂဒါနကာလေ။ တဒါ ဟိ ဘဂဝတ အတ္တနော ဥပနီတံ ဒုဿယုဂံ ''သင်္ဃေ, ဂေါတမိ, ဒေဟိ, သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ''တိ ဝဒန္တော သင်္ဃေ ဂါရဝံ အကာသိ နာမ။

၂. ဒုတိယဥရုဝေလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဒုတိယေ **သမ္ဗဟုလာ** တိ ဗဟုကာ။ **ဗြာဟ္မဏာ** တိ ဟုဟုက္ကဇာတိကေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ အာဂတာ ဗြာဟ္မဏာ။ **ဇိဏ္ဏာ** တိ ဇရာဇိဏ္ဏာ။ **ဝုဍ္ဎာ** တိ ဝယောဝုဍ္ဎာ။ **မဟလ္လကာ** တိ ဇာတိမဟလ္လကာ။ **အဒ္ဓဂတာ** တိ တယော ဝယေ အဒ္ဓေ အတိက္ကန္တာ။ **သုတမေတ**န္တိ အမှေဟိ သုတံ ဧတံ။ **တယိဒံ ဘော, ဂေါတမ, တထေဝ**တိ ဘော, ဂေါတမ, ဧတံ အမှေဟိ သုတကာရဏံ တထာ ဧဝ။ **တယိဒံ ဘော, ဂေါတမ, န သမ္ပန္နမေဝ** တိ တံ ဧတံ အဘိဝါဒနာဒိအကရဏံ အနနုစ္ဆဝိကမေဝ။

အကာလဝါဒီတိအာဒီသု အကာလေ ဝဒတီတိ **အကာလဝါဒီ**။ အသဘာဝံ ဝဒတီတိ **အဘူတဝါဒီ**။ အနတ္ထံ ဝဒတိ, နော အတ္ထန္တိ **အနတ္ထဝါဒီ** ။ အဓမ္မံ ဝဒတိ, နော ဓမ္မန္တိ **အဓမ္မဝါဒီ** ။ အဝိနယံ ဝဒတိ , နော ဝိနယန္တိ **အဝိနယဝါဒီ။ အနိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ**တိ န ဟဒယေ နိဓေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဝါစံ ဘာသိတာ။ **အကာလေနာ**တိ ကထေတုံ အယုတ္တကာလေန။ **အနပဒေသ**န္တိ အပဒေသရဟိတံ, သာပဒေသံ သကာရဏံ ကတွာ န ကထေတိ။ **အပရိယန္တဝတိ** န္တိ ပရိယန္တရဟိတံ, န ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ကထေတိ။ **အနတ္ထသံဟိတ** န္တိ န လောကိယလောကုတ္တရအတ္ထနိဿိတံ ကတွာ ကထေတိ။ **ဗာလော ထေရောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ အန္ဓဗာလော ထေရောတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

ကာလဝါဒီတိအာဒီနိ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ပဏ္ဍိတော ထေရောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတတ္တာ ပဏ္ဍိတော, ထိရဘာဝပ္ပတ္တိယာ ထေရောတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

ဗဟုဿုတော ဟောတီ တိ ဗဟုံ အဿ သုတံ ဟောတိ, နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနံ ဟဒ္ဒယအနုသန္ဓိပုဗ္ဗာပရဝသေန ဥဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သုတဓရော**တိ သုတဿ အာဓာရဘူတော။ ယဿ ဟိ ဣတော ဂဟိတံ ဣတော ပလာယတိ, ဆိဒ္ဒဃဋေ ဥဒကံ ဝိယ န တိဋ္ဌတိ, ပရိသမဇ္ဈေ ဧကသုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေတုံ ဝါ ဝါစေတုံ ဝါ န သက္ကောတိ, အယံ န သုတဓရော နာမ။ ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိတကာလသဒိသမေဝ ဟောတိ, ဒသပိ ဝီသတိပိ ဝဿာနိ သဇ္ဈာယံ အကရောန္တဿ နေဝ နဿတိ, အယံ သုတဓရော နာမ။ **သုတသန္နိစယော** တိ သုတဿ သန္နိစယဘူတော။ ယဿ ဟိ သုတံ ဟဒယမဉ္ဇူသာယ သန္နိစိတံ သိလာယ လေခာ ဝိယ သုဝဏ္ဏပတ္တေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ

ဝိယ စ တိဋ္ဌတိ, အယံ သုတသန္နိစယော နာမ။ **ဓာတာ**တိ ဓာတာ ပဂုဏာ။ ကေစ္စသ္သ ဟိ ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနံ ဓာတံ ပဂုဏံ နိစ္စလိကံ န ဟောတိ, "အသုကံ သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ ကထေဟီ"တိ ဝုတ္တေ "သဇ္ဈာယိတွတ သံသန္ဒိတွတ သမနုဂ္ဂဟိတွတ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝဒတိ။ ကေစ္စသ္သ ဓာတံ ပဂုဏံ ဘဝင်္ဂသောတသဒိသံ ဟောတိ, "အသုကံ သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ ကထေဟီ"တိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဓရိတွတ တမေဝ ကထေတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဓာတာ"တိ။ **ဝစသာ ပရိစိတာ**တိ သုတ္တဒသက-ဝဂ္ဂဒသကပဏ္ဏာသဒသကဝသေန တစာယ သဇ္ဈာယိတာ။ **မနသာနုပေက္ခိတာ** တိ စိတ္တေန အနုပေက္ခိတာ။ ယဿ တစာယ သဇ္ဈာယိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ မနသာ စိန္တေန္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ပာကဋံ ဟောတိ, မဟာဒီပံ ဇာလေတွတ ဌိတဿ ရူပဂတံ ဝိယ ပညာယတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ** တိ အတ္ထတော စ ကာရဏတော စ ပညာယ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ။

အာဘိစေတသိကာနန္တိ **အဘိစေတော**တိ အဘိက္ကန္တံ ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ ဝုစ္စတိ, အဓိစိတ္တံ တ, အာဘိစေတသိ ဇာတာနိ အာဘိစေတသိကာနိ, အဘိစေတောသန္နိဿိတာနီတိ တ အာဘိစေတသိကာနိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနန္တိ** ဒိဋ္ဌဓမ္မေ သုခဝိဟာရာနံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မောတိ ပစ္စက္ခော အတ္တဘာဝေါ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ သုခဝိဟာရဘူတာနန္တိ အတ္ထော။ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တာနိ ဟိ အပ္ပေတွတ နိသိန္နာ ဈာယိနော ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အသံကိလိဋ္ဌနေက္ခမ္မ သုခံ ဝိန္ဒန္တိ, တသ္မာ "ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနီ"တိ ဝုစ္စတိ။ **နိကာမလာဘီ**တိ နိကာမေန လာဘီ, အတ္တနော ဣစ္ဆာဝသေန လာဘီ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ သုခေနေဝ ပစ္စနီက ဓမ္မေ ဝိက္ခမ္ဘေတွတ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကသိရလာဘီ**တိ အကသိရာနံ လာဘီ ဝိပုလာနံ, ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌာတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေစ္စော ဟိ လာဘီယေဝ ဟောတိ, န ပန ဣစ္ဆိတိစ္ဆိ တက္ခဏေ သက္ကောတိ သမာပဇ္ဇိတုံ။ ကေစ္စော သက္ကောတိ တထာသမာပဇ္ဇိတုံ, ပာရိပန္ထိကေ စ ပန ကိစ္ဆေန ဝိ က္ခမ္ဘေတိ။ ကေစ္စော တထာ စ သမာပဇ္ဇတိ, ပာရိပန္ထိကေ စ အကိစ္ဆေနေဝ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, န သက္ကောတိ နာဠိက ယန္တံ ဝိယ ယထာပရိစ္ဆေဒေယေဝ ဝုဋ္ဌာတုံ။ ယဿ ပန အယံ တိဝိဓာပိ သမ္ပဒါ အတ္ထိ, သော "အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ"တိ ဝုစ္စတိ။ **အာသဝာနံ ခယာ**တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ဧဝမိဓ သီလမ္ပိ ဗာဟုသစ္စမ္ပိ ခီဏာသဝဿ သေဝ သီလံ ဗာဟုသစ္စဉ္စ, ဈာနာနိပိ ခီဏာသဝဿေဝ ဝဠဉ္ဇနကဈာနာနိ ကထိတာနိ။ "အာသဝာနံ ခယာ"တိအာဒီဟိ ပန အရဟတ္တံ ကထိတံ။ ဖလေန စေတ္ထ မဂ္ဂကိစ္စံ ပကာသိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဒ္ဒိတေနာ တိ ဥဒ္ဒိစ္စသဟဂတေန။ **သမ္ဘ** န္တိ ပလာပကထံ။ **အသမာဟိတသင်္ကပ္ပော** တိ အဋ္ဌပိတသင်္ကပ္ပော။ **မ ကေ**တိ မဂသဒိသော။ **အာရာ**တိ ဒူရေ။ **ထာဝရေယျမှာ** တိ ထာဝရဘာဝတော။ **ဟာပဒိဋ္ဌိ** တိ လာမကဒိဋ္ဌိ။ **အနာဒရော**တိ အာဒရရဟိတော။ **သုတဝာ**တိ သုတေန ဥပဂတော။ **ပဋိဘာနဝာ**တိ ဒုဝိဓေန ပဋိဘာနေန သမန္နာဂတော။ **ပညာယတ္ထံ ဝိပ ဿတီ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ စတုန္နံ သစ္စာနံ အတ္ထံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွတ ပဿတိ။ **ဟာရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ သ ဗ္ဗေသံ ခန္ဓာဒိဓမ္မာနံ ဟာရံ ဂတော, အဘိညာဟာရဂူ, ပရိညာဟာရဂူ, ပဟာနဟာရဂူ, ဘာဝနာဟာရဂူ, သစ္ဆိကိရိယာဟာရဂူ, သ မာပတ္တိပာရဂူတိ ဧဝံ ဆဗ္ဗိဓေန ဟာရဂမနေန သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဟာရံ ပရိယောသာနံ ဂတော။ **အခိလော**တိ ရာဂခိလာဒိဝိရဟိ တော။ **ပဋိဘာနဝာ**တိ ဒုဝိဓေနေဝ ပဋိဘာနေန သမန္နာဂတော။ **ဗုဟ္မစရိယဿ ကေဝလီ** တိ သကလဗုဟ္မစရိယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၃. လောကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃. တတိယေ **လောကော**တိ ဒုက္ခသစ္စံ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ ဉာတော ပစ္စက္ခော ကတော။ **လောကသ္မာ** တိ ဒုက္ခသ စ္စတော။ **ပဟီနော**တိ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန ပဟီနော။ **တထာဂတဿ ဘာဝိတာ** တိ တထာဂတေ န ဘာဝိတာ။

ဧဝံ တွေကေန ဌာနေန စတူဟိ သစ္စေဟိ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ ကထေတွတ ဣဒါနိ တထာဂတဘာဝံ ကထေတုံ **ယံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌ**န္တိ ရူပါယတနံ။ **သုတ**န္တိ သဒ္ဒါယတနံ။ **မုတ**န္တိ ပတွတ ဂဟေတဗ္ဗတော ဂန္ဓာ ယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ။ **ဝိညာတ**န္တိ သုခဒုက္ခာဒိ ဓမ္မာရမ္မဏံ။ **ပတ္တ** န္တိ ပရိယေသိတွတ တ အပရိ ယေသိတွတ တ ပတ္တံ။ **ပရိယေသိတ**န္တိ ပတ္တံ တ အပ္ပတ္တံ တ ပရိယေသိတံ။ **အနုဝိစရိတံ မနသာ**တိ စိတ္တေန အနု သဉ္စရိတံ။

တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ န္တိ ဣမိနာ ဧတံ ဒဿေတိ – ယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု ဣမဿ သဒေဝက ဿ လောကဿ နီလံ ပီတကန္တိအာဒိ ရူပာရမ္မဏံ စက္ခုဒ္ဝါရေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ''အယံ သတ္တော ဣမသ္မိံ ခဏေ ဣမံ နာမ ရူပါရမ္မဏံ ဒိသွာ သုမနော ဝါ ဒုမ္မနော ဝါ မဇ္ဈတ္တော ဝါ ဇာတော''တိ သဗ္ဗံ တထာဂတဿ ဧဝံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ တထာ ယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု ဣမဿ သဒေဝကဿ လောကဿ ဘေရိသဒ္ဒေါ မုဒိင်္ဂသ ဒ္ဒေါတိအာဒိ သဒ္ဒါရမ္မဏံ သောတဒ္ဝါရေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, မူလဂန္ဓော တစဂန္ဓောတိအာဒိ ဂန္ဓာရမ္မဏံ ဃာနဒ္ဝါ ရေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, မူလရသော ခန္ဓရသောတိအာဒိ ရသာရမ္မဏံ ဇိဝှာဒ္ဝါရေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ကက္ခ ဠံ မုဒုကန္တိအာဒိ ပထဝီဓာတုတေဇောဓာတုဝါယောဓာတုဘေဒံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ကာယဒ္ဝါရေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ''အယံ သတ္တော ဣမသ္မိံ ခဏေ ဣမံ နာမ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ ဖုသိတွာ သုမနော ဝါ ဒုမ္မနော ဝါ မဇ္ဈတ္တော ဝါ ဇာ တော''တိ သဗ္ဗံ တထာဂတဿ ဧဝံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ တထာ ယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု ဣမဿ သဒေဝကဿ လောကဿ သုခဒုက္ခာဒိဘေဒံ ဓမ္မာရမ္မဏံ မနောဒ္ဝါရဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ''အယံ သတ္တော ဣမသ္မိံ ခဏေ ဣမံ နာမ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝိဇာနိတွာ သုမနော ဝါ ဒုမ္မနော ဝါ မဇ္ဈတ္တော ဝါ ဇာတော''တိ သဗ္ဗံ တထာဂတဿ ဧဝံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ယဉှိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေသံ သတ္တာနံ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ, တတ္ထ တထာဂတေန အဒိဋ္ဌံ ဝါ အသုတံ ဝါ အမုတံ ဝါ အဝိညာတံ ဝါ နတ္ထိ, ဣမဿ ပန မဟာဇနဿ ပရိယေသိတွာ အပ္ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, အပရိ ယေသိတွာ အပ္ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, ပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, အပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, သဗ္ဗမ္ပိ တထာဂတဿ အပ္ပတ္တံ နာမ နတ္ထိ ဉာဏေန အသစ္ဆိကတံ။

တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ တိ ယံ ယထာ လောကေန ဂတံ, တဿ တထေဝ ဂတတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္ စတိ ။ ပါဠိယံ ပန ''အဘိသမ္ဗုဒ္ဓ''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဂတသဒ္ဒေန ဧကတ္ထံ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထရေသု တထာဂတော တိ နိဂမဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဿ ယုတ္တိ ဧကပုဂ္ဂလဝဏ္ဏနာယံ တထာဂတသဒ္ဒဝိတ္ထာရေ ဝုတ္တာယေဝ။ အပိစေတ္ထ **အညဒတ္ထု** တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော။ ဒက္ခတီတိ **ဒသော**။ ဝသံ ဝတ္တေတီတိ **ဝသဝတ္တီ** ။

သဗ္ဗံ လောကံ အဘိညာ တိ တေဓာတုကံ လောကသန္နိဝါသံ ဇာနိတွာ။ **သဗ္ဗံ လောကေ ယထာတထ** န္တိ တသ္မိံ တေဓာတုကလောကသန္နိဝါသေ ယံကိဉ္စိ နေယျံ, သဗ္ဗံ တံ ယထာတထံ အဝိပရီတံ ဇာနိတွာ။ **ဝိသံယုတ္တော** တိ စတုန္ နံ ယောဂါနံ ပဟာနေန ဝိသံယုတ္တော။ **အနူပယော**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဉပယေဟိ ဝိရဟိတော။ **သဗ္ဗာဘိဘူ** တိ ရူပါဒိနိ သဗ္ ဗာရမ္မဏာနိ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော။ **ဓီရော**တိ ဓိတိသမ္ပန္နော။ **သဗ္ဗဂန္ထပ္ပမောစနော** တိ သဗ္ဗေ စတ္တာရောပိ ဂန္ ထေ မောစေတွာ ဌိတော။ **ဖုဋ္ဌဿာ** တိ ဖုဋ္ဌာ အဿ။ ဣဒဉ္စ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **ပရမာ သန္တီ** တိ နိဗ္ဗာနံ။ တ ဉှိ တေန ဉာဏဖုသနေန ဖုဋ္ဌံ။ တေနေတဟ – **နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယ** န္တိ။ အထ ဝါ **ပရမာသန္တီ** တိ ဥတ္တမာ သန္ တိ။ ကတရာ သာတိ? နိဗ္ဗာနံ။ ယသ္မာ ပန နိဗ္ဗာနေ ကုတောစိ ဘယံ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ **အကုတောဘယ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိမု တ္တော ဥပဓိသင်္ခယေ**တိ ဥပဓိသင်္ခယသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ တဒာရမ္မဏာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တော။ **သီဟော အနု တ္တရော**တိ ပရိဿယာနံ သဟနဋ္ဌေန ကိလေသာနဉ္စ ဟိံသနဋ္ဌေန တထာဂတော အနုတ္တရော သီဟော နာမ။ **ဗြဟ္ မန္တိ** သေဋ္ဌံ။ **ဣတီ**တိ ဧဝံ တထာဂတဿ ဂုဏေ ဇာနိတွာ။ **သင်္ဂမ္မ** တိ သမာဂန္တွာ။ **တံ နမဿန္တီ** တိ တံ တထာ ဂတံ တေ သရဏံ ဂတာ နမဿန္တိ။ ဣဒာနိ ယံ ဝဒန္တာ တေ နမဿန္တိ, တံ ဒဿေတုံ **ဒန္တော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၄. ကာဠကာရာမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄. စတုတ္ထံ အတ္ထုပ္ပတ္တိယံ နိက္ခိတ္တံ။ ကတရာယ အတ္ထုပ္ပတ္တိယန္တိ? ဒသဗလဂုဏကထာယ။ အနာထပိဏ္ဍိကသ္ သ ကိရ ဓီတာ စူဠသုဘဒ္ဒာ ''သာကေတနဂရေ ကာဠကသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဂေဟံ ဂစ္ဆိဿာမီ''တိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ ကမိတွာ, ''ဘန္တေ, အဟံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကကုလံ ဂစ္ဆာမိ။ သစေ တတ္ထ သက္ကာရံ လဘိဿာမိ, ဧကေသ္မိံ ပုရိသေ ပေသိ ယမာနေ ပပဉ္စော ဘဝိဿတိ, မံ အာဝဇ္ဇေယျာထ ဘဂဝါ''တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိ ''သုဏိသာ မေ အာဂတာ''တိ မင်္ဂလံ ကရောန္တော ဗဟုံ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ပဋိယာဒေတွာ ပဉ္စ အစေလကသတာနိ နိမန္တေသိ။ သော တေသု နိသိန္နေသု ''ဓီတာ မေ အာဂန္တွာ အရဟန္တေ ဝန္ဒတူ''တိ စူဠသုဘဒ္ဒာယ ပေသေသိ။ အာဂတဖလာ အရိယသာ ဝိကာ အရဟန္တေတိ ဝုတ္တမတ္တေယေဝ ''လာဘာ ဝတ မေ''တိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂတာ တေ နိဿိရိကဒဿနေ အစေလ

ကေ ဒိသွတ္ဝာ “သမဏော နာမ န ဝေရူပဟ ဟောန္တိ, တာတ, ယေသံ နေဝ အဇ္ဈတ္တံ ဟိရီ, န ဗဟိဒ္ဓါ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ”တိ ဝတွာ “န ဣမေ သမဏာ, ခီခီ”တိ ခေဠံ ပါတေတွာ နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။

တတော အစေလကာ “မဟာသေဋ္ဌိ ကုတော တေ ဧဝရူပါ ကာဠကဏ္ဏိ လဒ္ဓါ, ကိံ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အညာ အရိကာ နတ္ထိ”တိ သေဋ္ဌိံ ပရိဘာသိံသု။ သော “အာစရိယာ ဇာနိတွာ ဝာ ကတံ ဟောတု အဇာနိတွာ တ, အဟမေတ္ထ ဇာနိဿာမီ”တိ အစေလကေ ဥယျောဇေတွာ သုဘဒ္ဒါယ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အမ္မ, ကသ္မာ ဧဝရူပံ အကာသိ, ကသ္မာ အရဟန္တေ လဇ္ဇာပေသီ”တိ အာဟ။ တာတ, အရဟန္တာ နာမ ဧဝရူပါ န ဟောန္တီတိ။ အထ နံ သော အာဟ –

“ကီဒိသာ သမဏာ တုယှံ၊ ဗာဠှံ ခေါ နေ ပသံသသိ။
ကိံသီလာ ကိံသမာစာရာ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတာ”တိ။

သာ အာဟ –

“သန္တိန္ဒြိယာ သန္တမနာ၊ သန္တဌာနဂတာ ဇိတာ။
ဩက္ခိတ္တစက္ခူ မိတဘာဏီ၊ တာဒိသာ သမဏာ မမ။

“ဝသန္တိ ဝနမောဂယှ၊ နာဂေ ဆေတွာဝ ဗန္ဓနံ။
ဧကကိယာ အဒုတိယာ၊ တာဒိသာ သမဏာ မမာ”တိ။

ဧဝဥ္စ ပန ဝတွာ သေဋ္ဌိဿ ပုရေ ဌတွာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ ကထေသိ။ သေဋ္ဌိ တဿာ ဝစနံ သုတွာ “ယဒိ ဧဝံ, တဝ သမဏေ အာနေတွာ မင်္ဂလံ ကရောမာ”တိ။ သာ ပုစ္ဆိ “ကဒါ ကရိဿထ, တာတာ”တိ။ သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ – “ကတိပါဟစ္စယေနာတိ ဝုတ္တေ ပေသေတွာ ပက္ကောသာပေယျာ”တိ။ အထ နံ “သွေဝ အမ္မာ”တိ အာဟ။ သာ သာယန္ဟသမယေ ဥပရိပါသာဒံ အာရုယှ မဟန္တံ ပုပ္ဖသမုဂ္ဂံ ဂဟေတွာ သတ္ထု ဂုဏေ အနုဿရိတွာ အဋ္ဌ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ဒသဗလဿ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿမာနာ အဋ္ဌာသိ။ ဧဝဥ္စ အဝစ –
“ဘဂဝါ သွေဝ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှာထာ”တိ။ တာနိ ပုပ္ဖာနိ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ မတ္ထကေ ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ အဒ္ဒသ။ ဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ အနာထပိဏ္ဍိကမဟာသေဋ္ဌိ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ “သွေဝ, ဘန္တေ, ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မမ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ စူဠသုဘဒ္ဒါယ နိမန္တိတမှာ သေဋ္ဌီတိ။ န, ဘန္တေ, ကဉ္စိ အာဂတံ ပဿာမာတိ။ အာမ, သေဋ္ဌိ, သဒ္ဓါ ပန ဥပါသိကာ ဒူရေ ယောဇနသတမတ္ထကေပိ ယောဇနသဟဿမတ္ထကေပိ ဌိတာ ဟိမဝန္တော ဝိယ ပညာယတီတိ ဝတွာ –

“ဒူရေ သန္တော ပကာသေန္တိ၊ ဟိမဝန္တောဝ ပဗ္ဗတော။
အသန္တေတ္ထ န ဒိဿန္တိ၊ ရတ္တိံ ခိတ္တာ ယထာ သရာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၄) –

ဣမံ ကထမာဟ။ အနာထပိဏ္ဍိကော “ဘန္တေ, မမ, ဓီတု သင်္ဂဟံ ကရောထာ”တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “အဟံ, အာနန္ဒ, သာကေတံ ဂမိဿာမိ, ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ သလာကံ ဒေဟိ။ ဒဒန္တော စ ဆဠဘိညာနံယေဝ ဒဒေယျာသီ”တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ စူဠသုဘဒ္ဒါ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ စိန္တေသိ – “ဗုဒ္ဓါ နာမ ဗဟုကိစ္စာ ဗဟုကရဏီယာ, မံ သလ္လက္ခေယျ ဝါ န ဝါ, ကိံ နု ခေါ ကရိဿာမီ”တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ စူဠသုဘဒ္ဒါယ ကထေသိ – “ဘဒ္ဒေ, မာ ခေါ တွံ ဝိမနာ အဟောသိ, မာ ဒုမ္မနာ။ အဓိဝုတ္ထံ တေ ဘဂဝတာ သွာတနာယ ဘတ္တံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေနာ”တိ။ သာ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ အနမေဝ သံဝိဒဟိ။ သက္ကောပိ ခေါ ဒေဝရာဇာ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ – “တာတ, ဒသဗလော စူဠသုဘဒ္ဒါယ သန္တိကံ သာကေတနဂရံ ဂမိဿတိ, ပဉ္စ ကူဋာဂာရသတာနိ မာပေဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ သတ္ထာ ပဉ္စဟိ ဆဠဘိညသတေဟိ ပရိဝုတော ကူဋာဂာရယာနေန မဏိဝဏ္ဏံ အာကာသံ ဝိလိခန္တော ဝိယ သာကေတနဂရံ အဂမာသိ။

သုဘဒ္ဒာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္နံ ဒတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာဟ – ''ဘန္တေ, မယှံ သဿုရပက္ခော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော, သာဓု တေသံ အနုဂ္ဂဟံ ကရောထ''တိ။ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ကာဠကဏ္ဏိကသေဋ္ဌိ သောတာပန္နော ဟုတွာ အတ္တနော ဥယျာနံ ဒသဗလဿ အဒါသိ။ အစေလကာ ''အမ္ဟာကံ ပဌမံ ဒိန္န''န္တိ နိက္ခမိတုံ နက္ခမိံသု။ ''ဂစ္ဆထ နီဟရိတဗ္ဗနိယာမေန တေ နီဟရထာ''တိ သဗ္ဗေ နီဟရာပေတွာ တတ္ထေဝ သတ္ထု ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥဒကံ ဟတ္ထေ ဒတွာ ကာရာပိတတ္တာ ကာဠကဏ္ဏိကာရာမော နာမ ဇာတော။ ဘဂဝါ တသ္မိံ သမယေ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သာကေတေ ဝိဟရတိ ကာဠကာရာမေ''တိ။

ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ တိ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ တေ ကိရ သာကေတနဂရဝါသိနော ကုလပုတ္တာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပဇ္ဈာယသာလာယ နိသိန္နာ ''အဟော ဗုဒ္ဓဂုဏာ နာမ မဟန္တာ, ဧဝရူပံ နာမ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ ကာဠကသေဋ္ဌိံ ဒိဋ္ဌိတော မောစေတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပာပေတွာ သကလနဂရံ သတ္ထာရာ ဒေဝလောကသဒိသံ ကတ''န္တိ ဒသဗလဿ ဂုဏံ ကထေန္တိ။ သတ္ထာ တေသံ ဂုဏံ ကထေန္တာနံ စိတ္တံ ဥပပရိက္ခိတွာ – ''မယိ ဂတေ မဟတီ ဒေသနာ သမုဋ္ဌိဿတိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ စ ဣမေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိဿန္တိ, မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိဿတီ''တိ ဓမ္မသဘံ ဂန္တွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော တေ ဘိက္ခူ အာဒိံ ကတွာ **ယံ, ဘိက္ခဝေ, သဒေဝကဿ လောကဿာ** တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ ဧဝမိဒံ သုတ္တံ ဂုဏကထာယ နိက္ခိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ''တမဟံ ဇာနာမီ''တိ ပဒပရိယောသာနေ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ အကမ္ပိတ္ထ။ **အဗ္ဘညာသိ** န္တိ အဘိအညာသိံ, ဇာနိန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဒိတ** န္တိ ပာကဋံ ကတွာ ဉာတံ။ ဣမိနာ ဇော် ဒဿေတိ – အညေ ဇာနန္တိ ယေဝ, မယာ ပန ပာကဋံ ကတွာ ဝိဒိတန္တိ။ ဣမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗညုတဘူမိ နာမ ကထိတာ။ **တံ တထာဂတော န ဥပဋ္ဌာသီ**တိ တံ ဆဒ္ဝါရိကံ အာရမ္မဏံ တထာဂတော တဏှာဟာယ တ ဒိဋ္ဌိယာ တ န ဥပဋ္ဌာသိ န ဥပဂဉ္ဆိ။ အယဥ္ဟိ ပဿတိ ဘဂဝါ စက္ခုနာ ရူပံ, ဆန္ဒရာဂေ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော သော ဘဂဝါ။ သုဏာတိ ဘဂဝါ သောတေန သဒ္ဒံ။ ဃာယတိ ဘဂဝါ ဃာနေန ဂန္ဓံ။ သာယတိ ဘဂဝါ ဇိဝှာယ ရသံ။ ဖုသတိ ဘဂဝါ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိဇာနာတိ ဘဂဝါ မနသာ ဓမ္မံ, ဆန္ဒရာဂေ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော သော ဘဂဝါ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တံ တထာဂတော န ဥပဋ္ဌာသီ''တိ။ ဣမိနာ ပဒေန ခီဏာသဝဘူမိ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တံ မမဿ မုသာ တိ တံ မေ ဝစနံ မုသာဝါဒေါ နာမ ဘဝေယျ။ **တံ ပဿ တာဒိသမေဝ** တိ တမ္ပိ မုသာဝါဒေါ ဘဝေယျ။ **တံ မမဿ ကလီ** တိ တံ ဝစနံ မယှံ ဒေါသော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ သစ္စဘူမိ နာမ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒဋ္ဌာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ န္တိ ဒိသွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒိဋ္ဌံ န မညတီ** တိ တံ ဒိဋ္ဌံ ရူပာယတနံ ''အဟံ မဟာဇနေန ဒိဋ္ဌမေဝ ပဿာမီ''တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌီဟိ န မညတိ။ **အဒိဋ္ဌံ န မညတီ** တိ ''အဟံ မဟာဇနေန အဒိဋ္ဌမေဝ ဧတံ ပဿာမီ''တိ ဧဝမ္ပိ တဏှာဒီဟိ မညနာဟိ န မညတိ။ **ဒဋ္ဌဗ္ဗံ န မညတီ** တိ ''မဟာဇနေန ဒိဋ္ဌံ ပဿာမီ''တိ ဧဝမ္ပိ တာဟိ မညနာဟိ န မညတိ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗဉ္ဟိ အဒိဋ္ဌမ္ပိ ဟောတိယေဝ။ ဧဝရူပာနိ ဟိ ဝစနာနိ တီသုပိ ကာလေသု လဗ္ဘန္တိ, တေနဿ အတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဒဋ္ဌာရံ န မညတီ**တိ ပဿိတာရံ ကေသတ္တံ နာမ တာဟိ မညနာဟိ န မညတီတိ အတ္ထော။ သေသဋ္ဌာနေသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိနာ ဧတ္တကေန ဌာနေန သုညတာဘူမိ နာမ ကထိတာ။

ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ တိ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ **တာဒီယေဝ တာဒီ**တိ **တာဒိတာ** နာမ ဧကသဒိသတာ။ တထာဂတော စ ယာဒိသော လာဘာဒီသု, တာဒိသောဝ အလာဘာဒီသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''လာဘေပိ တာဒီ, အလာဘေပိ တာဒီ။ ယသေပိ တာဒီ, အယသေပိ တာဒီ။ နိန္ဒာယပိ တာဒီ, ပသံသာယပိ တာဒီ။ သုခေပိ တာဒီ, ဒုက္ခေပိ တာဒီ''တိ (မဟာနိ. ၃၈, ၁၉၂)။ ဣမာယ တာဒိတာယ တာဒီ။ **တမှာ စ ပန တာဒိမှာ**တိ တတော တထာဂတတာဒိတော အညော ဥတ္တရိတရော တ ပဏီတတရော တ တာဒီ နတ္ထီတိ ဧတ္တာဝတာ တာဒိဘူမိ နာမ ကထိတာ။ ဣမာဟိ ပဉ္စဘူမီဟိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေန္တဿ ပဉ္စသုပိ ဌာနေသု မဟာပထဝီ သင်္ကမ္ပိ ဘာဝေန အကမ္ပိတ္ထ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ တေ ပဉ္စသတာ အစိရပဗ္ဗဇိတာ ကုလပုတ္တာ တေ အာဒိံ ကတွာ တံ ဌာနံ ပတ္တာနံ ဒေဝမနုဿာနံ စတုရာသီတိ ပာဏသဟဿာနိ အမတပါနံ ပိဝိံသု။

ဘဂဝတာပိ သုတ္တံ နိဋ္ဌာပေတွာ ကထာဟိ ကူဋံ ဂဏှန္တော **ယံကိဉ္စိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈောသိတံ သစ္စမုတံ ပရေသန္တိ** ပရေသံ သဒ္ဓါယ ပရပတ္တိယာယနာယ သစ္စမုတန္တိ မညိတွာ အဇ္ဈောသိတံ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌာပေတွာ ဂဟိတံ။ **သယသံဝုတေသူ**တိ သယမေဝ သံဝရိတွာ ပိယာယိတွာ ဂဟိတဂဟဏေသု, ဒိဋ္ဌိဂတိကေသူတိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ ဟိ သယံ သံဝုတာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **သစ္စံ မုသာ တပိ ပရံ ဒဟေယျာ**တိ တေသု သယံ သံဝုတသင်္ခါတေသု ဒိဋ္ဌိဂတိကေသု တထာဂတော တာဒီ တေသံ ကေမ္ပိ ဝစနံ “ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ ဧဝံ သစ္စံ မုသာ တပိ ပရံ ဥတ္တမံ ကတွာ န ဩဒဟေယျ, န သဒ္ဒဟေယျ, န ပတ္တိယာယေယျ။ **တေဉ္စ သလ္လ**န္တိ တံ ဒိဋ္ဌိသလ္လံ။ **ပဋိကစ္စ ဒိသွာ**တိ ပုရေတရံ ဗောဓိမူလေယေဝ ဒိသွာ။ **ဝိသတ္တာ**တိ လဂ္ဂါ လဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါ။ **ဇာနာမိ ပဿာမိ တထေဝ ဧတန္တိ** ယထာယံ ပဇာ အဇ္ဈောသိတာ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌာပေတွာ ဝိသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂိတာ, ဧဝံ အဟမ္ပိ ဇာနာမိ ပဿာမိ။ တထာ ဧဝံ ယထာ ဧတာယ ပဇာယ ဂဟိတန္တိ ဧဝံ အဇ္ဈောသိတံ နတ္ထိ တထာဂတာနန္တိ အတ္ထော။

၅. ဗြဟ္မစရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဉ္စမေ **ဇနကုဟနတ္ထ**န္တိ တီဟိ ကုဟနဝတ္ထူဟိ ဇနဿ ကုဟနတ္ထာယ။ **န ဇနလပနတ္ထ**န္တိ န ဇနဿ ဥပလာပနတ္ထံ။ **န လာဘသက္ကာရသိလောကာနိသံသတ္ထ**န္တိ န စီဝရာဒိထုတိဝစနတ္ထံ။ **န ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခာနိသံသတ္ထ**န္တိ န တေန တေန ကာရဏေန ကတတအနိသံသတ္ထံ, န တဒဿ ပမောက္ခာနိသံသတ္ထံ။ **န ဣတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ**တိ န “ဧဝံ ကိရ သော ဘိက္ခု, ဧဝံ ကိရ သော ဘိက္ခူ”တိ ဇနဿ ဇာနနတ္ထာယ။ **သံဝရတ္ထ**န္တိ ပဉ္စဟိ သံဝရေဟိ သံဝရဏတ္ထာယ။ **ပဟာနတ္ထ**န္တိ တီဟိ ပဟာနေဟိ ပဇဟနတ္ထာယ။ **ဝိရာဂတ္ထ**န္တိ ရာဂါဒီနံ ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **နိရောဓတ္ထ**န္တိ တေသံယေဝ နိရုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **အနီတိဟ**န္တိ ဣတိဟပရိဝဇ္ဇိတံ, အပရပတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနောဂဓဂါမိန**န္တိ နိဗ္ဗာနဿ အန္တောဂမိနံ။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉှိ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရိတွာ နိဗ္ဗာနဿ အန္တောယေဝ ဝတ္တတိ ပဝတ္တတိ။ **ပဋိပဇ္ဇန္တီ**တိ ဒုဝိဓမ္ပိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ကထာသု ဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၆. ကုဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆. ဆဋ္ဌေ **ကုဟာ**တိ ကုဟကာ။ **ထဒ္ဓါ**တိ ကောဓနေန စ မာနေန စ ထဒ္ဓါ။ **လပါ**တိ ဥပလာပကာ။ **သိင်္ဂီ**တိ “တတ္ထ ကတမံ သိင်္ဂံ, ယံ သိင်္ဂံ သိင်္ဂါရတာ စာတုရတာ စာတုရိယံ ပရိက္ခတ္တတာ ပါရိက္ခတ္တိယ”န္တိ (ဝိဘ. ၈၅၂) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ သိင်္ဂသဒိသေဟိ ပါကဋကိလေသေဟိ သမန္နာဂတာ။ **ဥန္နဠာ**တိ ဥဂ္ဂတနဠာ တုစ္ဆမာနံ ဥက္ခိပိတွာ ဌိတာ။ **အသမာဟိတာ**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာမတ္တဿာပိ အလာဘိနော။ **န မေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ မာမကာ**တိ တေ မယှံ ဘိက္ခူ မမ သန္တကာ န ဟောန္တိ။ “တေ မယှ”န္တိ ဣဒံ ပန သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **တေ ခော မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ မာမကာ**တိ ဣဓာပိ မေတိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ဝဒတိ, သမ္မာပဋိပန္နတ္တာ ပန “မာမကာ”တိ အာဟ။ **ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇန္တီ**တိ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဝမုနတော ဝုဒ္ဓိံ, နိစ္စလဘာဝေန ဝိရူဠှိံ, သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထဋတာယ ဝေပုလ္လံ ပါပုဏန္တိ။ တေ ပနေတေ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဝိရုဟန္တိ, အရဟတ္တဖလံ ပတ္တေ ဝိရူဠှာ နာမ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၇. သန္တုဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇. သတ္တမေ **အပ္ပါနီ**တိ ပရိတ္တာနိ။ **သုလဘာနီ**တိ သုခေန လဒ္ဓဗ္ဗာနိ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ သက္ကာ ဟောန္တိ လဘိတုံ။ **အနဝဇ္ဇာနီ**တိ နိဒ္ဒောသာနိ။ **ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇန**န္တိ ဇင်္ဃာပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတွာ အာလောပမတ္တံ လဒ္ဓံ ဘောဇနံ။ **ပူတိမုတ္တ**န္တိ ယံကိဉ္စိ မုတ္တံ။ ယထာ ဟိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ ကာယော ပူတိကာယောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အဘိနဝမ္ပိ မုတ္တံ ပူတိမုတ္တမေဝ။

ဝိဃာတောတိ ဝိဂတဃာတော, စိတ္တဿ ဒုက္ခံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဒိသာ နပ္ပဋိဟညတီ**တိ ယဿ ဟိ “အသုကဋ္ဌာနံ နာမ ဂတော စီဝရာဒီနိ လဘိဿာမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဒိသာ ပဋိဟညတိ နာမ။ ယဿ ဧဝံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ နပ္ပဋိဟညတိ နာမ။ **ဓမ္မာ**တိ ပဋိပတ္တိဓမ္မာ။ **သာမညဿာနုလောမိကာ**တိ သမဏဓမ္မဿ

အနုလောမာ။ **အဓိဂ္ဂဟိတာ** တိ သဗ္ဗေတေ တုဋ္ဌစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော အဓိဂ္ဂဟိတာ ဟောန္တိ အန္တောဂတာ န ပရိဗာဟိရာတိ။

၈. အရိယဝံသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈. အဋ္ဌမဿ အဖ္ဘောသယိကော နိက္ခေပော။ ဣမံ ကိရ မဟာအရိယဝံသသုတ္တန္တံ ဘဂဝါ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော အတ္တနော ပရိပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အဖ္ဘောသယဝသေန ပရိတရေတ္ဝာ နိသိန္နာနိ စတ္တာလီသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ, ''ဘိက္ခဝေ''တိ အာမန္တေတ္ဝာ **စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယဝံသာ** တိ အာရဘိ။ တတ္ထ **အရိယဝံသာ**တိ အရိယာနံ ဝံသာ။ ယထာ ဟိ ခတ္တိယဝံသော ဗြာဟ္မဏဝံသော ဝေဿဝံသော သုဒ္ဒဝံသော သမဏဝံသော ကုလဝံသော ရာဇဝံသော, ဧဝံ အယမ္ပိ အဋ္ဌမော အရိယဝံသော အရိယတန္တိ အရိယပဝေဏီ နာမ ဟောတိ။ သော ခေါ ပနာယံ အရိယဝံသော ဣမေသံ ဝံသာနံ မူလဂန္ဓာဒီနံ ကာဠာနုသာရိဂန္ဓာဒယော ဝိယ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

ကေ ပန တေ အရိယာ, ယေသံ ဧတေ ဝံသာတိ? အရိယာ ဝုစ္စန္တိ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ တထာဂတသာဝကာ စ, ဧတေသံ အရိယာနံ ဝံသာတိ **အရိယဝံသာ**။ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဟိ သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ တဏှင်္ကရော, မေဓင်္ကရော , သရဏင်္ကရော, ဒီပင်္ကရောတိ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ, တေ အရိယာ, တေသံ အရိယာနံ ဝံသာတိ အရိယဝံသာ။ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိနိဗ္ဗာနတော အပရဘာဂေ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ကောဏ္ဍညော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော။ပေ.။ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ကကုသန္ဓော, ကောဏာဂမနော, ကဿပေါ, အမှာကံ ဘဂဝါ ဂောတမောတိ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ, တေသံ အရိယာနံ ဝံသာတိ အရိယဝံသာ။ အပိစ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ အရိယာနံ ဝံသာတိ အရိယဝံသာ။

တေ ခေါ ပနေတေ **အဂ္ဂညာ** အဂ္ဂါတိ ဇာနိတဗ္ဗာ, **ရတ္တညာ** ဒီဃရတ္တံ ပဝတ္တာတိ ဇာနိတဗ္ဗာ, **ဝံသညာ** ဝံသာတိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ **ပောရာဏာ** န အဓုနုပ္ပတ္တိကာ။ **အသံကိဏ္ဏာ** အဝိကိဏ္ဏာ အနပနီတာ။ **အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာ** အတီတဗုဒ္ဓေဟိပိ န သံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာ, ''ကိံ ဣမေဟီ''တိ န အပနီတပုဗ္ဗာ။ **န သံကီယန္တိ** တိ ဣဒါနိပိ န အပနီယန္တိ။ **န သံကီယိဿန္တီ**တိ အနာဂတဗုဒ္ဓေဟိပိ န အပနီယိဿန္တိ။ ယေ လောကေ ဝိညူ သမဏဗြာဟ္မဏာ, တေဟိ **အပ္ပဋိကုဋ္ဌာ,** သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟိ အနိန္ဒိတာ အဂရဟိတာ။

သန္တုဋ္ဌော ဟောတီ တိ ပစ္စယသန္တောသဝသေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။ **ဣတရီတရေနာ**တိ န ထူလသုခုမလူခပဏီတထိရဇိဏ္ဏာနံ ယေန ကေနစိ, အထ ခေါ ယထာလဒ္ဓါဒီနံ ဣတရီတရေန ယေန ကေနစိ သန္တုဋ္ဌော ဟောတီတိ အတ္ထော။ စီဝရသ္မိံ ဟိ တယော သန္တောသာ ယထာလာဘသန္တောသော ယထာဗလသန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ။ ပိဏ္ဍပါတာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ ''သန္တုဋ္ဌဿ, ဘိက္ခဝေ, အနုပ္ပန္နာ စေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမေ တယော သန္တောသေ သန္ဓာယ ''သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရေန စီဝရေန, ယထာလဒ္ဓါဒီသု ယေန ကေနစိ စီဝရေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စ စီဝရံ ဇာနိတဗ္ဗံ, စီဝရက္ခေတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ပံသုကူလံ ဇာနိတဗ္ဗံ, စီဝရသန္တောသော ဇာနိတဗ္ဗော, စီဝရပ္ပဋိသံယုတ္တာနိ ဓုတင်္ဂါနိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **စီဝရံ ဇာနိတဗ္ဗ** န္တိ ခေါမာဒီနိ ဆ စီဝရာနိ ဒုကူလာဒီနိ ဆ အနုလောမစီဝရာနိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ။ ဣမာနိ ဒွါဒသ ကပ္ပိယစီဝရာနိ။ ကုသစီရံ, ဝါကစီရံ, ဖလကစီရံ, ကေသကမ္ဗလံ, ဝါဠကမ္ဗလံ, ပေါတ္ထကော, စမ္မံ, ဥလူကပက္ခံ, ရုက္ခဒုဿံ, လတာဒုဿံ, ဧရကဒုဿံ, ကဒလိဒုဿံ, ဝေဠုဒုဿန္တိ ဧဝမာဒီနိ ပန အကပ္ပိယစီဝရာနိ။

စီဝရက္ခေတ္တ န္တိ ''သင်္ဃတော ဝါ ဂဏတော ဝါ ဉာတိတော ဝါ မိတ္တတော ဝါ အတ္တနော ဝါ ဓနေန, ပံသုကူလံ ဝါ''တိ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဆ ခေတ္တာနိ, အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဝသေန အဋ္ဌ ခေတ္တာနိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ။

ပံသုကူလန္တိ သောသာနိကံ, ဟာပဏိကံ, ရထိယံ, သင်္ကာရကူဋကံ, သောတ္ထိယံ, သိနာနံ, တိတ္ထံ, ဂတပစ္စာဂတံ, အဂ္ဂိဒၶံ, ဂေါခာယိတံ, ဥပစိကခါယိတံ, ဥန္ဒူရခါယိတံ , အန္တစ္ဆိန္နံ, ဒသစ္ဆိန္နံ, ဓဇာဟဋံ, ထူပံ, သမဏစီဝရံ, သာမုဒ္ဒိယံ, အာဘိသေကိယံ, ပန္ထိကံ, ဝါတာဟဋံ, ဣဒ္ဓိမယံ, ဒေဝဒတ္တိယန္တိ တေဝီသတိ ပံသုကူလာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတ္ထ စ **သောတ္ထိယ** န္တိ ဂဗ္ဘမလဟရဏံ။ **ဂတပစ္စာဂတ** န္တိ မတကသရီရံ ပါရုပိတွာ သုသာနံ နေတွာ အာနီတစီဝရံ။ **ဓဇာဟဋ**န္တိ ဓဇံ ဥဿာပေတွာ တတော အာနီတံ။ **ထူပ**န္တိ ဝမ္မိကေ ပူဇိတစီဝရံ။ **သာမုဒ္ဒိယ** န္တိ သမုဒ္ဒဝီစီဟိ ထလံ ပါပိတံ။ **ပန္ထိက** န္တိ ပန္ထံ ဂစ္ဆန္တေဟိ စောရဘယေန ပါသာဏေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ပါရုတစီဝရံ။ **ဣဒ္ဓိမယ** န္တိ ဧဟိ ဘိက္ခုစီဝရံ။ သေသံ ပါကဋမေဝါတိ။

စီဝရသန္တောသော တိ ဝီသတိ စီဝရသန္တောသာ – စီဝရေ ဝိတက္ကသန္တောသော, ဂမနသန္တောသော, ပရိယေသန သန္တောသော, ပဋိလာဘသန္တောသော, မတ္တပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော, လောလုပ္ပဝိဝဇ္ဇနသန္တောသော, ယထာလာ ဘသန္တောသော, ယထာဗလသန္တောသော, ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော, ဥဒကသန္တောသော, ဓောဝနသန္တော သော, ကရဏသန္တောသော, ပရိမာဏသန္တောသော, သုတ္တသန္တောသော, သိဗ္ဗနသန္တောသော, ရဇနသန္တော သော, ကပ္ပသန္တောသော, ပရိဘောဂသန္တောသော, သန္နိဓိပရိဝဇ္ဇနသန္တောသော, ဝိဿဇ္ဇနသန္တောသောတိ။

တတ္ထ သာဒကဘိက္ခုနာ တေမာသံ နိဗဒ္ဓဝါသံ ဝသိတွာ ဧကမာသမတ္တံ ဝိတက္ကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သော ဟိ ပဝါရေတွာ စီဝရမာသေ စီဝရံ ကရောတိ, ပံသုကူလိကော အဍ္ဎမာသေနေဝ ကရောတိ။ ဣဒံ မာသမဍ္ဎမာသမတ္တံ ဝိတက္ကနံ **ဝိတက္ကသန္တောသော** နာမ။ ဝိတက္ကသန္တောသေန ပန သန္တုဋ္ဌေန ဘိက္ခုနာ ပာစီနခဏ္ဍရာဇိဝါသိကပံသုကူလိကတ္ထေ ရသဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

ထေရော ကိရ "စေတိယပဗ္ဗတဝိဟာရေ စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီ"တိ အာဂတော စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ စိန္တေသိ – "မယှံ စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ, ဗဟူနံ ဝသနဋ္ဌာနေ လဘိဿာမီ"တိ။ သော မဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ သင်္ဃတ္ထေရံ ဒိသွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဝုတ္ထော ပုနဒိဝသေ စီဝရံ အာဒာယ အာဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိ။ ထေရော "ကိံ , အာဝုသော"တိ အာဟ။ ကာမဒွါရံ, ဘန္တေ, ဂမိဿာမီတိ။ အဟမ္ပာဝုသော, ဂမိဿာမီတိ ။ သာဓု, ဘန္တေတိ ဂစ္ဆန္တော မဟာဗောဓိဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ "ပုညဝန္တာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ မနာပံ လဘိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "အပရိသုဒ္ဓော မေ ဝိတက္ကော"တိ တတောဝ ပဋိနိဝတ္တိ။ ပုနဒိဝသေ အမ္ဗင်္ဂဏသမီပတော, ပုနဒိဝသေ မဟာစေတိယဿ ဥတ္တရဒွါရတော တထေဝ ပဋိနိဝတ္တိတွာ စတုတ္ထဒိဝသေ ထေရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ထေရော "ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဝိတက္ကော န ပရိသုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ"တိ စီဝရံ ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံယေဝ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆမာနော ကမံ ပါဝိသိ။ တဉ္စ ရတ္တိံ ဧကော မနုဿော ဥစ္စာရပလိဗုဒ္ဓော သာဋကေနေဝ ဝစ္စံ ကတွာ တံ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေသိ။ ပံသုကူလိကတ္ထေရော တံ နီလမက္ခိကာဟိ သမ္ပရိကိဏ္ဏံ ဒိသွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေသိ။ မဟာထေရော "ကိံ, အာဝုသော, သင်္ကာရဋ္ဌာနဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာသီ"တိ။ နာဟံ, ဘန္တေ, သင်္ကာရဋ္ဌာနဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာမိ, မယှံ ပိတု ဒသဗလဿ ပဂ္ဂဏှာမိ, ပုဏ္ဏဒာသိယာ သရီရံ ပါရုပိတွာ ဆဍ္ဍိတံ ပံသုကူလံ တုမ္ဗမတ္တေ ပါဏကေ ဝိဓုနိတွာ သုသာနတော ဂဏှန္တေန ဒုက္ကရတရံ ကတံ , ဘန္တေတိ။ မဟာထေရော "ပရိသုဒ္ဓော ဝိတက္ကော ပံသုကူလိကဿာ"တိ စိန္တေသိ။ ပံသုကူလိကတ္ထေရောပိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌိတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ တီဏိ ဖလာနိ ပတွော တံ သာဋကံ ဂဟေတွာ စီဝရံ ကတွာ ပါရုပိတွာ ပာစီနခဏ္ဍရာဇိံ ဂန္တွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

စီဝရတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တဿ ပန "ကတ္ထ လဘိဿာမီ"တိ အစိန္တေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ဂမနံ **ဂမနသန္တောသော** နာမ။ ပရိယေသန္တဿ ပန ယေန ဝါ တေန ဝါ သဒ္ဓိံ အပရိယေသိတွာ လဇ္ဇိံ ပေသလံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ ပရိယေသနံ **ပရိယေသနသန္တောသော** နာမ။ ဧဝံ ပရိယေသန္တဿ အာဟရိယမာနံ စီဝရံ ဒူရတော ဒိသွာ "ဧတံ မနာပံ ဘဝိဿတိ, ဧတံ အမနာပ"န္တိ ဧဝံ အဝိတက္ကေတွာ ထူလသုခုမာဒီသု ယထာလဒ္ဓေနေဝ သန္တုဿနံ **ပဋိလာဘသန္တောသော** နာမ။ ဧဝံ လဒ္ဓံ ဂဏှန္တဿာပိ "ဧတ္တကံ ဒုပဋ္ဋဿ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ဧကပဋ္ဋဿာ"တိ အတ္တနော ပဟောနကမတ္တေနေဝ သန္တုဿနံ **မတ္တပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော** နာမ။ စီဝရံ ပရိယေသန္တဿ ပန "အသုကဿ ဃရဒွါရေ မနာပံ လဘိဿာမီ"တိ အစိန္တေတွာ ဒွါရပဋိပါဋိယာ စရဏံ **လောလုပ္ပဝိဝဇ္ဇနသန္တောသော** နာမ။

လူခပဏီတေသု ယေန ကေနစိ ယာပေတုံ သက္ကောန္တဿ ယထာလဒ္ဓေနေဝ ယာပနံ **ယထာလာဘသန္တောသော** နာမ။ အတ္တနော ထာမံ ဇာနိတွာ ယေန ယာပေတုံ သက္ကောတိ, တေန ယာပနံ **ယထာဗလသန္တောသော** နာမ။ မနာပံ အညဿ ဒတွာ အတ္တနာ ယေန ကေနစိ ယာပနံ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော** နာမ။

“ကတ္ထ ဥဒကံ မနာပံ, ကတ္ထ အမနာပ”န္တိ အဝိစာရေတွာ ယေန ကေနစိ ဓောဝနူပဂေန ဥဒကေန ဓောဝနံ **ဥဒကသန္တောသော** နာမ။ ပဏ္ဍုမတ္တိကဂေရုကပူတိပဏ္ဏရသကိလိဋ္ဌာနိ ပန ဥဒကာနိ ဝဇ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဓောဝန္တဿ ပန မုဂ္ဂရာဒီဟိ အပဟရိတွာ ဟတ္ထေဟိ မဒ္ဒိတွာ ဓောဝနံ **ဓောဝနသန္တောသော** နာမ။ တထာ အသုဇ္ဈန္တံ ပဏ္ဏာနိ ပက္ခိပိတွာ တာပိတဥဒကေနာပိ ဓောဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဓောဝိတွာ ကရောန္တဿ “ဣဒံ ထူလံ, ဣဒံ သုခုမ”န္တိ အကောပေတွာ ပဟောနကနီဟာရေနေဝ ကရဏံ **ကရဏသန္တောသော** နာမ။ တိမဏ္ဍလပဋိစ္ဆာဒနမတ္တဿေဝ ကရဏံ **ပရိမာဏသန္တောသော** နာမ။ စီဝရကရဏတ္ထာယ ပန မနာပံ သုတ္တံ ပရိယေသိဿာမီတိ အဝိစာရေတွာ ရထိကာဒီသု ဝါ ဒေဝဋ္ဌာနေ ဝါ အာဟရိတွာ ပါဒမူလေ ဝါ ဌပိတံ ယံကိဉ္စိဒေဝ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကရဏံ **သုတ္တသန္တောသော** နာမ။

ကုသိဗန္ဓနကာလေ ပန အင်္ဂုလမတ္တေ သတ္တ ဝါရေ န ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဟိ ယော ဘိက္ခု သဟာယော န ဟောတိ, တဿ ဝတ္တဘေဒောပိ နတ္ထိ။ တိဝင်္ဂုလမတ္တေ ပန သတ္တ ဝါရေ ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကရောန္တဿ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေနာပိ သဟာယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယော န ဟောတိ, တဿ ဝတ္တဘေဒော။ အယံ **သိဗ္ဗနသန္တောသော** နာမ။ ရဇန္တေန ပန ကာဋ္ဌကစ္ဆကာဒီနိ ပရိယေသန္တေန န စရိတဗ္ဗံ, သောမဝက္ကလာဒီသု ယံ လဘတိ, တေန ရဇိတဗ္ဗံ။ အလဘန္တေန ပန မနုဿေဟိ အရညေ ဝါကံ ဂဟေတွာ ဆဍ္ဍိတရဇနံ ဝါ ဘိက္ခူဟိ ပစိတွာ ဆဍ္ဍိတကသဋံ ဝါ ဂဟေတွာ ရဇိတဗ္ဗံ။ အယံ **ရဇနသန္တောသော** နာမ။ နီလကဒ္ဒမကာဠသာမေသု ယံကိဉ္စိ ဂဟေတွာ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နဿ ပညာယမာနကပ္ပကရဏံ **ကပ္ပသန္တောသော** နာမ။

ဟိရိကောပီနပ္ပဋိစ္ဆာဒနမတ္တဝသေန ပရိဘုဉ္ဇနံ **ပရိဘောဂသန္တောသော** နာမ။ ဒုဿံ ပန လဘိတွာ သုတ္တံ ဝါ သူစိံ ဝါ ကာရကံ ဝါ အလဘန္တေန ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, လဘန္တေန န ဝဋ္ဋတိ။ ကတမ္ပိ သစေ အန္တေဝါသိကာဒီနံ ဒါတုကာမော ဟောတိ, တေ စ အသန္နိဟိတာ, ယာဝ အာဂမနာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာဂတမတ္တေသု ဒါတဗ္ဗံ။ ဒါတုံ အသက္ကောန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ အညသ္မိံ စီဝရေ သတိ ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟိ သန္နိဓိ ဟောတိ, အဓိဋ္ဌိတံ န ဟောတီတိ **မဟာသီဝတ္ထေရော** အာဟ။ အယံ **သန္နိဓိပရိဝဇ္ဇနသန္တောသော** နာမ။ ဝိဿဇ္ဇေန္တေန ပန န မုခံ ဩလောကေတွာ ဒါတဗ္ဗံ, သာရဏီယဓမ္မေ ဌတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ အယံ **ဝိဿဇ္ဇနသန္တောသော** နာမ။

စီဝရပ္ပဋိသံယုတ္တာနိ ဓုတင်္ဂါနိ နာမ ပံသုကူလိကင်္ဂဉ္စေဝ တေစီဝရိကင်္ဂဉ္စ။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၄-၂၅) ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ စီဝရသန္တောသမဟာအရိယဝံသံ ပူရယမာနော ဘိက္ခု ဣမာနိ ဒွေ ဓုတင်္ဂါနိ ဂေါပေတိ။ ဣမာနိ ဂေါပေန္တော စီဝရသန္တောသမဟာအရိယဝံသဝသေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတီတိ။

ဝဏ္ဏဝါဒီ တိ ဧကော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ န ကထေတိ။ ဧကော န သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ ဧကော နေဝ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, န သန္တောသဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ ဧကော သန္တုဋ္ဌော စေဝ ဟောတိ, သန္တောသဿ စ ဝဏ္ဏံ ကထေတိ။ တံ ဒဿေတုံ “ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ”တိ ဝုတ္တံ။

အနေသနန္တိ ဒူတေယျပဟိနဂမနာနုယောဂပ္ပဘေဒံ နာနပ္ပကာရံ အနေသနံ။ **အပ္ပတိရူပ**န္တိ အယုတ္တံ။ **အလဒ္ဓာ စာ**တိ အလဘိတွာ။ ယထာ ဧကစ္စော “ကထံ နု ခေါ စီဝရံ လဘိဿာမီ”တိ ပုညဝန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ကောဟညံ ကရောန္တော ဥတ္တသတိ ပရိတဿတိ, သန္တုဋ္ဌော ဘိက္ခု ဧဝံ အလဒ္ဓာ စီဝရံ န ပရိတဿတိ။ **လဒ္ဓာ စာ** တိ ဓမ္မေန သမေန လဘိတွာ။ **အဂဓိတော**တိ ဝိဂတလောဘဂိဒ္ဓော။ **အမုစ္ဆိတော** တိ အဓိမတ္တတဏှာယ မုစ္ဆံ အနာပန္နော။ **အနဇ္ဈောပန္နော** တိ တဏှာယ အနောတ္ထတော အပရိယောနဒ္ဓော။ **အာဒီနဝဒဿာဝီ** တိ အနေသ

နာပတ္တိယဥ္စ ဂေဓိတပရိဘောဂေ စ အာဒီနဝံ ပဿမာနော။ **နိဿရဏပညော** တိ “ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယာ”တိ ဝုတ္တံ နိဿရဏမေဝ ပဇာနန္တော။

ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ တိ ယေန ကေနစိ စီဝရေန သန္တုဋ္ဌိယာ။ **နေဝတ္တာနုက္ကံသေတီ** တိ “အဟံ ပံသုကူလိကော, မယာ ဥပသမ္ပဒမာဠေယေဝ ပံသုကူလိကင်္ဂ ဂဟိတံ, ကော မယာ သဒိသော အတ္ထီ”တိ အတ္တုက္ကံသနံ န ကရောတိ။ **နော ပရံ ဝမ္ဘေတီ** တိ “ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ပံသုကူလိကာ”တိ ဝါ, “ပံသုကူလိကင်္ဂမတ္တမ္ပိ ဧတေသံ နတ္ထီ”တိ ဝါ ဧဝံ ပရံ န ဝမ္ဘေတိ။ **ယော ဟိ တတ္ထ ဒက္ခော** တိ ယော တသ္မိံ စီဝရသန္တောသေ ဝဏ္ဏာဒီသု ဝါ ဒက္ခော ဆေကော ဗျတ္တော။ **အနလသော**တိ သာတစ္စကိရိယာယ အာလသိယဝိရဟိတော။ **သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော** တိ သမ္ပဇာနပညာယ စေဝ သတိယာ စ ယုတ္တော။ **အရိယဝံသေ ဌိတော**တိ အရိယဝံသေ ပတိဋ္ဌိတော။

ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပာတေနာ တိ ယေန ကေနစိ ပိဏ္ဍပာတေန။ ဧတ္ထာပိ ပိဏ္ဍပာတော ဇာနိတဗ္ဗော, ပိဏ္ဍပာတက္ခေတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ပိဏ္ဍပာတသန္တောသော ဇာနိတဗ္ဗော, ပိဏ္ဍပာတပဋိသံယုတ္တံ ဓုတင်္ဂံ ဇာနိတဗ္ဗံ ။ တတ္ထ **ပိဏ္ဍပာတော** တိ ဩဒနော ကုမ္မာသော သတ္တု မစ္ဆော မံသံ ခီရံ ဒဓိ သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ ယာဂု ခါဒနီယံ သာယနီယံ လေဟနီယန္တိ သောဠသ ပိဏ္ဍပာတာ။

ပိဏ္ဍပာတက္ခေတ္တ န္တိ သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနံ သလာကဘတ္တံ ပက္ခိကံ ဥပောသထိကံ ပာဋိပဒိကဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဂမိကဘတ္တံ ဂိလာနဘတ္တံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ ဓုရဘတ္တံ ကုဋိဘတ္တံ ဝါရဘတ္တံ ဝိဟာရဘတ္တန္တိ ပန္နရသ ပိဏ္ဍပာတက္ခေတ္တာနိ။

ပိဏ္ဍပာတသန္တောသော တိ ပိဏ္ဍပာတေ ဝိတက္ကသန္တောသော ဂမနသန္တောသော ပရိယေသနသန္တောသော ပဋိလာဘသန္တောသော ပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော မတ္တပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော လောလုပ္ပဝိဝဇ္ဇနသန္တောသော ယထာလာဘသန္တောသော ယထာဗလသန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော ဥပကာရသန္တောသော ပရိမာဏသန္တောသော ပရိဘောဂသန္တောသော သန္နိဓိပရိဝဇ္ဇနသန္တောသော ဝိဿဇ္ဇနသန္တောသောတိ ပန္နရသ သန္တောသာ။

တတ္ထ သာဒကော ဘိက္ခု မုခံ ဓောဝိတွာ ဝိတက္ကေတိ။ ပိဏ္ဍပာတိကေန ပန ဂဏေန သဒ္ဓိံ စရတာ သာယံ ထေရူပဋ္ဌာနကာလေ “သွေ ကတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာတိ? အသုကဂါမေ, ဘန္တေ”တိ ဧတ္တကံ စိန္တေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ န ဝိတက္ကေတဗ္ဗံ။ ဧကစာရိကေန ဝိတက္ကမာဠကေ ဌတွာ ဝိတက္ကေတဗ္ဗံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝိတက္ကေန္တော အရိယဝံသာ စုတော ဟောတိ ပရိဗာဟိရော။ အယံ **ဝိတက္ကသန္တောသော** နာမ။

ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တေန “ကုဟိံ လဘိဿာမီ”တိ အစိန္တေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ဂန္တဗ္ဗံ။ အယံ **ဂမနသန္တောသော** နာမ။ ပရိယေသန္တေန ယံ ဝါ တံ ဝါ အဂ္ဂဟေတွာ လဇ္ဇိံ ပေသလမေဝ ဂဟေတွာ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ အယံ **ပရိယေသနသန္တောသော** နာမ။ ဒူရတောဝ အာဟရိယမာနံ ဒိသွာ “ဧတံ မနာပံ , ဧတံ အမနာပ”န္တိ စိတ္တံ န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ အယံ **ပဋိလာဘသန္တောသော** နာမ။ “ဣမံ မနာပံ ဂဏှိဿာမိ, ဣမံ အမနာပံ န ဂဏှိဿာမီ”တိ အစိန္တေတွာ ယံကိဉ္စိ ယာပနမတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ အယံ **ပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော** နာမ။

ဧတ္ထ ပန ဒေယျဓမ္မော ဗဟု, ဒါယကော အပ္ပံ ဒါတုကာမော, အပ္ပံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒေယျဓမ္မောပိ ဗဟု, ဒါယကောပိ ဗဟုံ ဒါတုကာမော, ပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒေယျဓမ္မော န ဗဟု, ဒါယကောပိ အပ္ပံ ဒါတုကာမော, အပ္ပံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဒေယျဓမ္မော န ဗဟု, ဒါယကော ပန ဗဟုံ ဒါတုကာမော, ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ ။ ပဋိဂ္ဂဟဏသ္မိဉှိ မတ္တံ အဇာနန္တော မနုဿာနံ ပသာဒံ မက္ခေတိ, သဒ္ဓာဒေယျံ ဝိနိပါတေတိ, သာသနံ န ကရောတိ, ဝိဇာတမာတုယာပိ စိတ္တံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ ဣတိ မတ္တံ ဇာနိတွာဝ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အယံ **မတ္တပဋိဂ္ဂဟဏသန္တောသော** နာမ။ အဍ္ဎကုလာနိယေဝ အဂန္တွာ ဒွါရပဋိပါဋိယာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အယံ **လောလုပ္ပဝိဝဇ္ဇနသန္တောသော** နာမ။ **ယထာလာဘသန္တောသာ**ဒယော စီဝရေ ဝုတ္တနယာ ဧဝ။

ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဥ္ဇိတ္ဝာ ''သမဏဓမ္မံ အနုပါလေဿာမီ''တိ ဧဝံ ဥပကာရံ ဥတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇနံ **ဥပကာရသန္တော သော** နာမ။ ပတ္တံ ပူရေတွာ အာနီတံ န ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ အနုပသမ္ပန္နေ သတိ တေန ကပ္ပာပေတဗ္ဗံ, အသတိ ဟရာ ပေတွာ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အယံ **ပရိမာဏသန္တောသော** နာမ။ ''ဇိဃစ္ဆာယ ပဋိဝိနောဒနံ ဣဒမေတ္ထ နိ ဿရဏ''န္တိ ဧဝံ ပရိဘုဥ္ဇနံ **ပရိဘောဂသန္တောသော** နာမ။ နိဒဟိတွာ န ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အယံ **သန္နိဓိပရိဝဇ္ဇန သန္တောသော** နာမ။ မုခံ အနောလောကေတွာ သာရဏီယဓမ္မေ ဌိတေန ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ။ အယံ **ဝိဿဇ္ဇနသန္တော သော** နာမ။

ပိဏ္ဍပါတပဋိသံယုတ္တာနိ ပန ပဉ္စ ဓုတင်္ဂါနိ ပိဏ္ဍပါတိကင်္ဂံ သပဒါနစာရိကင်္ဂံ ဧကာသနိကင်္ဂံ ပတ္တပိဏ္ဍိ ကင်္ဂံ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကင်္ဂန္တိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၆-၃၀) ဝုတ္တာ။ ဣတိ ပိဏ္ဍပါတ သန္တောသမဟာအရိယဝံသံ ပူရယမာနော ဘိက္ခု ဣမာနိ ပဉ္စ ဓုတင်္ဂါနိ ဂေပေတိ, ဣမာနိ ဂေပေန္တော ပိဏ္ဍပါတသန္ တောသမဟာအရိယဝံသေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။ ဝဏ္ဏတဒီတိအာဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သေနာသနေနာတိ ဧတ္ထ သေနာသနံ ဇာနိတဗ္ဗံ, သေနာသနက္ခေတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ, သေနာသနသန္တောသော ဇာနိတ ဗ္ဗော, သေနာသနပဋိသံယုတ္တံ ဓုတင်္ဂံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **သေနာသန**န္တိ မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနံ ဝိဟာရော အဍ္ဍယောဂေါ ပါသာဒေါ ဟမ္မိယံ ဂုဟာ လေဏံ အဋ္ဋော မာဠော ဝေဠုဂုမ္ဗော ရုက္ခမူလံ ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တီတိ ဣမာနိ ပန္နရသ သေနာသနာနိ။

သေနာသနက္ခေတ္တန္တိ သင်္ဃတော ဝါ ဂဏတော ဝါ ဉာတိတော ဝါ မိတ္တတော ဝါ အတ္တနော ဝါ ဓနေန ပံသုကူ လံ ဝါတိ ဆ ခေတ္တာနိ။

သေနာသနသန္တောသော တိ သေနာသနေ ဝိတက္ကသန္တောသာဒယော ပန္နရသ သန္တောသာ။ တေ ပိဏ္ဍပါတေ ဝု တ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သေနာသနပဋိသံယုတ္တာနိ** ပန ပဉ္စ ဓုတင်္ဂါနိ အာရညိကင်္ဂံ ရုက္ခမူလိကင်္ဂံ အဗ္ဘောကာ သိကင်္ဂံ သောသာနိကင်္ဂံ ယထာသန္ထတိကင်္ဂန္တိ။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁-၃၅) ဝုတ္တာ။ ဣတိ သေနာသနသန္တောသမဟာအရိယဝံသံ ပူရယမာနော ဘိက္ခု ဣမာနိ ပဉ္စ ဓုတင်္ဂါနိ ဂေပေတိ။ ဣမာနိ ဂေပေန္ တော သေနာသနသန္တောသမဟာအရိယဝံသေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။

ဂိလာနပစ္စယော ပန ပိဏ္ဍပါတေယေဝ ပဝိဋ္ဌော။ တတ္ထ ယထာလာဘယထာဗလယထာသာရုပ္ပသန္တောသေနေဝ သန္တုဋ္ဌိတဗ္ဗံ။ နေသဇ္ဇိကင်္ဂံ ဘာဝနာရာမအရိယဝံသံ ဘဇတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ပဉ္စ သေနာသနေ ဝုတ္တာ၊ ပဉ္စ အာဟာရနိဿိတာ။
> ဧကော ဝီရိယသံယုတ္တော၊ ဒွေ စ စီဝရနိဿိတာ''တိ။

ဣတိ ဘဂဝါ ပထဝိံ ပတ္ထရမာနော ဝိယ သာဂရကုစ္ဆိံ ပူရယမာနော ဝိယ အာကာသံ ဝိတ္ထာရယမာနော ဝိယ စ ပဌမံ စီဝရသန္တောသံ အရိယဝံသံ ကထေတွာ စန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ သူရိယံ ဥလ္လင်္ဃေန္တော ဝိယ စ ဒုတိယံ ပိဏ္ဍပါ တသန္တောသံ ကထေတွာ သိနေရုံ ဥက္ခိပန္တော ဝိယ တတိယံ သေနာသနသန္တောသံ အရိယဝံသံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတံ စတုတ္ထံ ဘာဝနာရာမံ အရိယဝံသံ ကထေတုံ **ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘာဝနာရာမော ဟောတီ**တိ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ အာရမဏံ အာရာမော, အဘိရတီတိ အတ္ထော။ ဘာဝနာယ အာရာမော အဿာတိ **ဘာဝနာရာမော**။ ဘာဝနာယ ရတောတိ **ဘာဝနာရတော**။ ပဉ္စဝိဓေ ပဟာနေ အာရာမော အဿာတိ **ပဟာနာရာမော**။ အပိစ ဘာဝေန္တော ရမတီတိ **ဘာဝနာရာမော**။ ပဇဟန္တော ရမတီတိ **ပဟာနာရာမော**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အယဥ္ဟိ စတ္ တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဘာဝေန္တော ရမတိ, ရတိံ ဝိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ တထာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ။ စတ္တာ ရော ဣဒ္ဓိပါဒေ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, သတ္တ အနုပဿနာ, အဋ္ဌာရသ မဟာဝိပဿနာ, သ တ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ, အဋ္ဌတိံသ အာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော ဘာဝေန္တော ရမတိ, ရတိံ ဝိန္ဒတိ။ ကာမစ္ဆန္ ဒာဒယော ပန ကိလေသေ ပဇဟန္တော ရမတိ, ရတိံ ဝိန္ဒတိ။

ဣမေသု ပန စတူသု အရိယဝံသေသု ပုရိမေဟိ တီဟိ တေရသန္နံ ဓုတင်္ဂါနံ စတုပစ္စယသန္တောသဿ စ ဝသေန သကလံ ဝိနယပိဋကံ ကထိတံ ဟောတိ, ဘာဝနာရာမေန အဝသေသံ ပိဋကဒွယံ။ ဣမံ ပန ဘာဝနာရာမံ အရိယဝံသံ ကထေန္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ နေက္ခမ္မပဟဠိယာ ကထေတဗ္ဗော, ဒီဃနိကာယေ ဒသုတ္တရသုတ္တန္တပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော, မဇ္ဈိမနိကာယေ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တန္တပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော, အဘိဓမ္မေ နိဒ္ဒေသပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော။

တတ္ထ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ နေက္ခမ္မပဟဠိယာ** တိ –

“နေက္ခမ္မံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဇဟန္တော ရမတိ။ အဗျာပါဒံ, ဗျာပါဒံ။ အာလောကသညံ။ ထိနမိဒ္ဓံ။ အဝိက္ခေပံ, ဥဒ္ဓစ္စံ။ ဓမ္မဝဝတ္ထာနံ။ ဝိစိကိစ္ဆံ။ ဉာဏံ။ အဝိဇ္ဇံ။ ပါမောဇ္ဇံ။ အရတိံ။ ပဌမဇ္ဈာနံ, ပဉ္စ နီဝရဏေ။ ဒုတိယဇ္ဈာနံ။ ဝိတက္ကဝိစာရေ။ တတိယဇ္ဈာနံ။ ပီတိံ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ။ သုခဒုက္ခေ။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, ရူပသညံ ပဋိဃသညံ နာနတ္တသညံ ပဇဟန္တော ရမတိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဇဟန္တော ရမတိ။

“အနိစ္စာနုပဿနံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, နိစ္စသညံ ပဇဟန္တော ရမတိ။ ဒုက္ခာနုပဿနံ။ သုခသညံ။ အနတ္တာနုပဿနံ။ အတ္တသညံ။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနံ။ နန္ဒိံ။ ဝိရာဂါနုပဿနံ။ ရာဂံ။ နိရောဓာနုပဿနံ။ သမုဒယံ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနံ။ အာဒါနံ။ ခယာနုပဿနံ ။ ဃနသညံ။ ဝယာနုပဿနံ။ အာယူဟနံ။ ဝိပရိဏာမာနုပဿနံ။ ဓုဝသညံ။ အနိမိတ္တာနုပဿနံ ။ နိမိတ္တံ။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနံ။ ပဏိဓိံ။ သုညတာနုပဿနံ။ အဘိနိဝေသံ။ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနံ။ သာရာဒါနာဘိနိဝေသံ။ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ။ သမ္မောဟာဘိနိဝေသံ။ အာဒီနဝါနုပဿနံ။ အာလယာဘိနိဝေသံ။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနံ။ အပ္ပဋိသင်္ခံ။ ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနံ။ သံယောဂါဘိနိဝေသံ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ။ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ ကိလေသေ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ။ ဩဠာရိကေ ကိလေသေ။ အနာဂါမိမဂ္ဂံ။ အနုသဟဂတေ ကိလေသေ။ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, သဗ္ဗကိလေသေ ပဇဟန္တော ရမတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၁,၉၅)။

ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ နေက္ခမ္မပဟဠိယာ ကထေတဗ္ဗော။

ဒီဃနိကာယေ ဒသုတ္တရသုတ္တန္တပရိယာယေနာ တိ –

“ဧကံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော ရမတိ, ဧကံ ဓမ္မံ ပဇဟန္တော ရမတိ။ပေ.။ ဒသ ဓမ္မေ ဘာဝေန္တော ရမတိ, ဒသ ဓမ္မေ ပဇဟန္တော ရမတိ။ ကတမံ ဧကံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော ရမတိ? ကာယဂတာသတိံ သာတသဟဂတံ, ဣမံ ဧကံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော ရမတိ။ ကတမံ ဧကံ ဓမ္မံ ပဇဟန္တော ရမတိ? အသ္မိမာနံ, ဣမံ ဧကံ ဓမ္မံ ပဇဟန္တော ရမတိ။ ကတမေ ဒွေ ဓမ္မေ။ပေ.။ ကတမေ ဒသ ဓမ္မေ ဘာဝေန္တော ရမတိ? ဒသ ကသိဏာယတနာနိ, ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ ဘာဝေန္တော ရမတိ။ ကတမေ ဒသ ဓမ္မေ ပဇဟန္တော ရမတိ? ဒသ မိစ္ဆတ္တေ, ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ ပဇဟန္တော ရမတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘာဝနာရာမော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၁-၃၆၀)။

ဧဝံ ဒီဃနိကာယေ ဒသုတ္တရသုတ္တန္တပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော။

မဇ္ဈိမနိကာယေ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တန္တပရိယာယေနာ တိ –

“ဧကာယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ။ပေ.။ ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ ပဋိဿတိမတ္တာယ။ အနိဿိတော စ ဝိဟရတိ, န စ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘာဝနာရာမော ဟောတိ ဘာဝနာရတော။ ပဟာနာရာမော ဟောတိ ပဟာနရတော။ ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ။ပေ.။ ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ။ပေ.။ ပူတီနိ စုဏ္ဏကဇာတာနိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဥပသံဟရတိ ‘အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော’တိ။ ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ.။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဘာဝနာရာမော ဟောတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၆ အာဒယော)။

ဧဝံ မဇ္ဈိမနိကာယေ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တန္တပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော။

အဘိဓမ္မေ နိဒ္ဒေသပရိယာယေနာ တိ သဗ္ဗေပိ သင်္ခတေ ''အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော ။ပေ။ သံကိလေသိကဓမ္မတော ပဿန္တော ရမတိ, ဧဝံ ခေါ ဘိက္ခု ဘာဝနာရာမော ဟောတီ''တိ (မဟာနိ. ၁၃; စူဠနိ. ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၃၉, နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၅၁)။ ဧဝံ နိဒ္ဒေသပရိယာယေန ကထေတဗ္ဗော။

နေဝတ္တာနုက္ကံသေတီ တိ ''အဇ္ဇ မေ သဋ္ဌိ ဝါ သတ္တတိ ဝါ ဝဿာနိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ကော မယာ သဒိသော အတ္ထီ''တိ ဧဝံ အတ္တုက္ကံသနံ န ကရောတိ။ **နော ပရံ ဝမ္ဘေတီ** တိ ''အနိစ္စံ ဒုက္ခန္တိ ဝိပဿနာမတ္တကမ္ပိ နတ္ထိ, ကိံ ဣမေ ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာ စရန္တီ''တိ ဧဝံ ပရဝမ္ဘနံ န ကရောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော အရိယဝံသာ တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ စတ္တာရော အရိယဝံသာ အရိယတန္တိယော အရိယပဝေဏိယော အရိယဥဒ္ဒေသာ အရိယဝဇ္ဇမာနီတိ သုတ္တန္တံ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ ဣဒါနိ မဟာအရိယဝံသပရိပူရကဿ ဘိက္ခုနော ဝသနဒိသာ ဒဿေန္တော **ဣမေဟိ စ ပန, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သွေဝ အရတိံ သဟတီ**တိ သောယေဝ အရတိံ အနဘိရတိံ ဥက္ကဏ္ဌိတံ သဟတိ အဘိဘဝတိ။ **န တံ အရတိ သဟတီ**တိ တံ ပန ဘိက္ခုံ ယာ သော ပန္တေသု သေနာသနေသု အဓိကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အရတိ နာမ ဟောတိ, သာ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ န သက္ကောတိ။ **အရတိရတိသဟော**တိ အရတိဉ္စ ပဉ္စကာမဂုဏရတိဉ္စ သဟတိ, အဘိဘဝိတုံ သက္ကောတိ။

ဣဒါနိ ကထာဟိ ကူဋံ ဂဏှန္တော **နာရတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဓီရန္တိ** ဝီရိယဝန္တံ။ **နာရတိ ဓီရံ သဟတီ**တိ ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ကာရဏဝစနံ။ ယသ္မာ သာ ဓီရံ န သဟတိ နပ္ပဟောတိ ဓီရံ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ နာရတိ သဟတိ ဓီရံ။ **ဓီရော ဟိ အရတိဿဟော** တိ အရတိသဟတ္တာ ဟိ သော ဓီရော နာမ, တသ္မာ အရတိံ သဟတီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗကမ္မဝိဟာယီနန္တိ** သဗ္ဗံ တေဘူမကကမ္မံ စဇိတွာ ပရိစ္စဇိတွာ ပရိဝဇ္ဇမံ ကတွာ ဌိတံ။ **ပနုဏ္ဏံ ကော နိဝါရယေ**တိ ကိလေသေ ပနုဒိတွာ ဌိတံ ကော နာမ ရာဂေ ဝါ ဒေါသော ဝါ နိဝါရေယျ။ **နေက္ခံ ဇမ္ဗောနဒဿေဝ, ကော တံ နိန္ဒိတုမရဟတီ**တိ ဇမ္ဗောနဒသင်္ခါတဿ ဇာတိရတ္တသုဝဏ္ဏဿ နိက္ခသဒိသံ ဂရဟိတဗ္ဗဒေါသဝိမုတ္တံ ကော တံ ပုဂ္ဂလံ နိန္ဒိတုံ အရဟတိ။ **ဗြဟ္မုနာပိ ပသံသိတော** တိ မဟာဗြဟ္မုနာပိ ဧသ ပုဂ္ဂလော ပသံသိတောယေဝါတိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ စတ္တာလီသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

၉. ဓမ္မပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. နဝမေ **ဓမ္မပဒါနီ**တိ ဓမ္မကောဋ္ဌာသာ။ **အနဘိဇ္ဈာ** တိအာဒီသု အဘိဇ္ဈာပဋိက္ခေပေန **အနဘိဇ္ဈာ,** ဗျာပါဒပဋိက္ခေပေန **အဗျာပါဒော,** မိစ္ဆာသတိပဋိက္ခေပေန **သမ္မာသတိ,** မိစ္ဆာသမာဓိပဋိက္ခေပေန **သမ္မာသမာဓိ** ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနဘိဇ္ဈာလူ တိ နိတ္တဏှော ဟုတွာ။ **အဗျာပန္နေန စေတသာ** တိ သဗ္ဗကာလံ ပကတိဘာဝံ အဝိဇဟန္တေန စိတ္တေန။ **သတော ဧကဂ္ဂစိတ္တဿာ** တိ သတိယာ သမန္နာဂတော အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂစိတ္တော အဿ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတော**တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ သုဋ္ဌု ဌပိတစိတ္တော ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာယပိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၁၀. ပရိဗ္ဗာဇကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဒသမေ **အဘိညာတာ**တိ ဉာတာ ပာကဋာ။ **အန္နဘာရော** တိအာဒီနိ တေသံ နာမာနိ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော။ သာ ဟိ ဣဓ ပဋိသလ္လာနန္တိ အဓိပ္ပေတာ။ **ပစ္စက္ခာယာ** တိ ပဋိက္ခိပိတွာ။ **အဘိဇ္ဈာလုန္တိ** သတဏှံ။ **ကာမေသု တိဗ္ဗသာရာဂ** န္တိ ဝတ္ထုကာမေသု ဗဟလရာဂံ။ **တမဟံ တတ္ထ ဧဝံ ဝဒေယျ** န္တိ တံ အဟံ တသ္မိံ ကာရဏေ ဧဝံ ဝဒေယျံ။ **ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ မညေယျာ** တိ ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗာနိ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗာနိ ဝါ မညေယျ။ **သဟဓမ္မိကာ** တိ သကာရဏာ။ **ဝါဒါနုပါတာ**တိ ဓမ္မိကဝါဒေ ဃဋ္ဋယမာနာ အဓမ္မိကဝါဒါနုပါတာ, ဝါဒပ္ပဝတ္တိယောတိ အတ္ထော။ **ဂါရယှာ ဌာနာ**တိ ဂရဟိတဗ္ဗယုတ္တကာ ပစ္စယာ။ **အာဂစ္ဆန္တီ** တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ။

ဥက္ကလာ တိ ဥက္ကလဇနပဒဝါသိနော။ **ဝဿဘညာ** တိ ဝဿော စ ဘညော စာတိ ဒွေ ဇနာ။ **အဟေတုကဝါဒါ** တိ "နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ"တိဧဝမာဒိဝါဒိနော။ **အကိရိယဝါဒါ**တိ "ကရောတော န ကရိ ယတိ ဟာပ"န္တိ ဧဝံ ကိရိယပဋိက္ခေပဝါဒိနော။ **နတ္ထိကဝါဒါ**တိ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိဝါဒိနော။ တေ ဣမေသု တီသုပိ ဒသ္ သနေသု ဩက္ကန္တနိယာမာ အဟေသုံ။ ကထံ ပန တေသု နိယာမော ဟောတီတိ? ယော ဟိ ဧဝရူပံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ရတ္ တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု နိသိန္နော သဇ္ဈာယတိ ဝီမံသတိ, တဿ "နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော ကရောတော န ကရိယတိ ဟာပံ။ပေ။ နတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ။ ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ, စိတ္တံ ဧက ဂ္ဂံ ဟောတိ, ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ။ ပဌမဇဝနေ သတေကိစ္ဆော ဟောတိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု, သတ္တမေ ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ အတေကိစ္ ဆော အနိဝတ္တီ အရိဋ္ဌကဏ္ဋကသဒိသော ဟောတိ ။ တတ္ထ ကောစိ ဧကံ ဒဿနံ ဩက္ကမတိ, ကောစိ ဒွေ, ကောစိ တီဏိပိ။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပတ္တော သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏဉ္စေဝ မောက္ခမဂ္ဂါဝရဏဉ္စ, အဘဗ္ဗော တဿ အတ္တဘာဝဿ အနန္တရံ သဂ္ဂမ္ပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ မောက္ခံ။ ဝဋ္ဋခါဏုကော နာမေသ သတ္တော ပထဝိဂောပကော, ယေဘု ယျေန ဧဝရူပဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ ဝဿဘညာပိ ဒိသာ အဟေသုံ။ **နိန္ဒာဗျာရောသနဥပာရမ္ဘဘယာ** တိ အတ္တနော နိန္ဒာဘယေန ဃဋ္ဋနဘယေန ဥပဝါဒဘယေန စာတိ အတ္ထော။ **အဘိဇ္ဈာဝိနယေ သိက္ခ** န္တိ အဘိဇ္ဈာဝိန ယော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ, အရဟတ္တေ သိက္ခမာနော အပ္ပမတ္တော နာမ ဝုစ္စတီတိ သုတ္တန္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထေတွ တ ကထာယ ဖလသမာပတ္တိ ကထိတာတိ။

ဥရုဝေလဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. စက္ကဝဂ္ဂေါ

၁. စက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **စက္ကာနီ** တိ သမ္ပတ္တိယော။ **စတုစက္ကံ ဝတ္တတီ** တိ စတ္တာရိ သမ္ပတ္တိစက္ကာနိ ဝတ္တန္တိ ဃဋိယန္တိယေဝါတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပဒေသဝါသော**တိ ယတ္ထ စတဿော ပရိသာ သန္ဒိဿန္တိ, ဧဝရူပေ အနုစ္ဆဝိကေ ဒေသေ ဝါသော။ **သပ္ပုရိသာဝဿယော** တိ ဗုဒ္ဓါဒီနံ သပ္ပုရိသာနံ အဝဿယနံ သေဝနံ ဘဇနံ, န ရာဇာနံ။ **အတ္တသမ္မာပဏိဓီ**တိ အတ္တနော သမ္မာ ဌပနံ, သစေ ပုဗ္ဗေ အဿဒ္ဓါဒီဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, တာနိ ပဟာယ သဒ္ဓါဒီသု ပတိဋ္ဌာပနံ။ **ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတာ** တိ ပုဗ္ဗေ ဥပစိတကုသလတာ။ ဣဒမေဝ စေတ္ထ ပမာဏံ။ ယေန ဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ကုသလကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, တဒေဝ ကုသလံ တံ ပုရိသံ ပတိရူပဒေသေ ဥပနေတိ, သပ္ပုရိသေ ဘဇာပေတိ, သော ဧဝ စ ပုဂ္ဂလော အတ္တာနံ သမ္မာ ဌပေတိ။ **ပုညကတော**တိ ကတပုညော။ **သုခဉ္စေတံဓိဝတ္တတီ** တိ သုခဉ္စ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အဓိဝတ္တတိ, အဝတ္ထရတီတိ အတ္ထော။

၂. သင်္ဂဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဒုတိယေ **သင်္ဂဟဝတ္ထူနီ** တိ သင်္ဂဏှနကာရဏာနိ။ **အနုဉ္စာ** တိအာဒီသု ကေစ္စော ဟိ အနေနေဝ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗော ဟောတိ, တဿ အနမေဝ အာတဗ္ဗံ။ **ပေယျဝဇ္ဇ** န္တိ ပိယဝစနံ။ ကေစ္စော ဟိ "အယံ အာတဗ္ဗံ နာမ ဒေတိ, ဧ ကေကေန ပန ဝစနေန သဗ္ဗံ မင်္ဂေါတ္တတ နာသေတိ, ကိံ တဿ အန"န္တိ ဝတ္တာ ဟောတိ။ ကေစ္စော "အယံ ကိဉ္စာပိ အနံ န ဒေတိ, ကထေန္တော ပန တေလေန ဝိယ မက္ခေတိ။ သေ ဒေတု တ မာ တ, ဝစနမေဝဿ သဟဿံ အဂ္ဃတီ"တိ ဝတ္တာ ဟောတိ။ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော အနံ န ပစ္စာသီသတိ, ပိယဝစနမေဝ ပစ္စာသီသတိ။ တဿ ပိယဝစနမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **အတ္ထစရိယာ** တိ အတ္ထဝဍ္ဎနကထာ။ ကေစ္စော ဟိ နေဝ အနံ, န ပိယဝစနံ ပစ္စာသီသတိ, အတ္တနော ဟိတကထံ ဝဍ္ဎိကထမေဝ ပစ္စာသီသတိ။ ဧဝရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ "ဣဒံ တေ ကာတဗ္ဗံ, ဣဒံ န ကာတဗ္ဗံ, ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော, ဧဝရူပေ န သေဝိတဗ္ဗော"တိ ဧဝံ အတ္ထစရိယကထာဝ ကထေတဗ္ဗာ။ **သမာနတ္တတာ** တိ သမာနသုခဒုက္ခဘာဝေါ။ ကေစ္စော ဟိ အနာဒီသု ကေမ္ပိ န ပစ္စာသီသတိ , ဧကာသနေ နိသဇ္ဇံ, ဧကပလ္လင်္ကေ သယနံ, ဧကတော ဘောဇနန္တိ ဧဝံ သမာနသုခဒုက္ခတံ ပစ္စာသီသတိ။ သော သစေ ဂဟဋ္ဌဿ ဇာတိယာ ပဗ္ဗဇိတဿ သီလေန သဒိသော ဟောတိ, တဿာယံ သမာနတ္တတာ ကာတဗ္ဗာ။ **တတ္ထ တတ္ထ ယထာရဟ** န္တိ တေသု တေသု ဓမ္မေသု ယထာနုစ္ဆဝိကံ သမာနတ္တတာတိ အတ္ထော။ **ရထဿာဏီဝ ယာယတော** တိ ယထာ ရထဿ ဂစ္ဆတော အာဏိ သင်္ဂဟော နာမ ဟောတိ, သာ ရထံ သင်္ဂဏှာတိ, ဧဝမိမေ သင်္ဂဟာ လောကံ သင်္ဂဏှန္တိ။ **န မာတာ ပုတ္တကာရဏာ** တိ ယဒိ မာတာ ဧတေ သင်္ဂဟေ ပုတ္တဿ န ကရေယျ, ပုတ္တကာရဏာ မာနံ တ ပူဇံ တ န လဘေယျ။ **သင်္ဂဟာ ဧတေ**တိ ဥပယောဂဝစနေ ပစ္စတ္တံ။ သင်္ဂဟေ ဧတေတိ တ ဟဋ္ဌော။ **သမဝေက္ခန္တီ** တိ သမ္မာ ပေက္ခန္တိ။ **ပါသံသာ စ ဘဝန္တီ**တိ ပသံသနီယာ စ ဘဝန္တိ။

၃. သီဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃. တတိယေ **သီဟော**တိ စတ္တာရော သီဟာ – တိဏသီဟော, ကာဠသီဟော, ပဏ္ဍုသီဟော, ကေသရသီဟောတိ။ တေသု **တိဏသီဟော** ကပေါတဝဏ္ဏကဂါဝိသဒိသော တိဏဘက္ခော စ ဟောတိ။ **ကာဠသီဟော** ကာဠကဂါဝိသဒိသော တိဏဘက္ခောယေဝ။ **ပဏ္ဍုသီဟော** ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏကဂါဝိသဒိသော မံသဘက္ခော။ **ကေသရသီဟော** လာခါပရိကမ္မကတေနေဝ မုခေန အဂ္ဂနင်္ဂုဋ္ဌေန စတူဟိ စ ပါဒပရိယန္တေဟိ သမန္နာဂတော, မတ္ထကတောပိဿ ပဋ္ဌာယ လာခါတူလိကာယ ကတာ ဝိယ တိဿော ရာဇိယော ပိဋ္ဌိမဇ္ဈေန ဂန္တွာ အန္တရသတ္ထိမ္ဟိ ဒက္ခိဏာဝတ္တာ ဟုတွာ ဌိတာ။ ခန္ဓေ ပနဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကကမ္ဗလပရိက္ခေပေါ ဝိယ ကေသရဘာရော ဟောတိ, အဝသေသဋ္ဌာနံ ပရိသုဒ္ဓသာလိပိဋ္ဌသင်္ခစုဏ္ဏပိဋ္ဌဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဣမေသု စတူသု သီဟေသု အယံ ကေသရသီဟော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။

မိဂရာဇာတိ သဗ္ဗမိဂဂဏဿ ရာဇာ။ **အာသယာ**တိ ဝသနဋ္ဌာနတော, သုဝဏ္ဏဂုဟတော ဝါ ရဇတမဏိဖလိကမနောသိလာဂုဟတော ဝါ နိက္ခမတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နိက္ခမမာနော ပနေသ စတူဟိ ကာရဏေဟိ နိက္ခမတိ အန္ဓကာရပိဠိတော ဝါ

အာလောကတ္တာယ, ဥစ္စာရပဿာဝပိဋ္ဌိတော တ တေသံ ဝိသုဇ္ဇနတ္ထာယ, ဖိဃစ္ဆာပိဋ္ဌိတော တ ကေစရတ္ထာယ, သမ္မာဝပိဋ္ဌိတော တ အဿုဒ္ဓမ္မပဋိသေဝနတ္ထာယ။ ဣမေ ပန ကေစရတ္ထာယ နိက္ခမန္တော အဓိပ္ပေတော။

ဝိဇမ္ဘတီ တိ သုဝဏ္ဏတလေ တ ရဇတမဏိဖလိကမနောသိလာတလာနံ တ အညတရသ္မိံ ဒွေဝ ပစ္ဆိမပာဒေ သမံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပုရိမပာဒေ ပုရတော ပသာရေတွာ သရီရဿ ပစ္ဆာဘာဂံ အာကမိုတွာ ပုရိမဘာဂံ အဘိဟရိတွာ ပိဋ္ဌိံ နာမေတွာ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ အသနိသဒ္ဒံ ကရောန္တော ဝိယ နာသပုဋ္ဌာနိ ပောထေတွာ သရီရလဂ္ဂံ ရဇံ ဝိဓုနန္တော ဝိဇမ္ဘတိ။ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယဉ္စ ပန တရုဏဝစ္ဆကော ဝိယ အပရာပရံ ဇဝတိ, ဇဝတော ပနဿ သရီရံ အန္ဓကာရေ ပရိဗ္ဘမန္တံ အလာတံ ဝိယ ခာယတိ။

အနုဝိလောကေတီ တိ ကသ္မာ အနုဝိလောကေတိ? ပရာနုဒ္ဒယတာယ။ တသ္မိံ ကိရ သီဟနာဒံ နဒန္တေ ပပာတာတဋ္ဌာဒီသု ဝိသမဋ္ဌာနေသု စရန္တာ ဟတ္ထိဂေကကဏ္ဏမဟိံသာဒယော ပာဏာ ပပာတေပိ အာတင္ကေပိ ပတန္တိ, တေသံ အနုဒ္ဒယာယ အနုဝိလောကေတိ။ ကိံ ပနဿ လုဒ္ဒဿ ပရမံသခါဒိနော အနုဒ္ဒယာ နာမ အတ္ထီတိ? အာမ အတ္ထိ။ တထာ ဟိ "ကိံ မေ ဗဟူဟိ ဃာတိတေဟီ"တိ အတ္တနော ကေစရတ္ထာယာပိ ခုဒ္ဒကေ ပာဏေ န ဂဏှာတိ။ ဧဝံ အနုဒ္ဒယံ ကရောတိ, ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "မာဟံ ခုဒ္ဒကေ ပာဏေ ဝိသမဂတေ သင်္ဃာတံ အာပာဒေသိ"န္တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၁)။

သီဟနာဒံ နဒတီ တိ တိက္ခတ္တုံ တာဝ အဘီတနာဒံ နဒတိ။ ဧဝဉ္စ ပနဿ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ နဒန္တဿ သဒ္ဒေါ သမန္တာ တိယောဇနပဒေသံ ဧကနိန္နာဒံ ကရောတိ, တမဿ နိန္နာဒံ သုတွာ တိယောဇနဗ္ဘန္တရဂတာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒဂဏာ ယထာဌာနေ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ **ကေစရာယ ပက္ကမတီ** တိ အာဟာရတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ။ ကထံ? သော ဟိ ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ ဒက္ခိဏတော တ ဝါမတော တ ဥပ္ပတန္တော ဥသဘမတ္တံ ဌာနံ ဂဏှာတိ, ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပတန္တော စတ္တာရိပိ အဋ္ဌပိ ဥသဘဋ္ဌာနာနိ ဥပ္ပတတိ, သမေ ဌာနေ ဥဇုကံ ပက္ခန္ဒန္တော သောဠသဥသဘမတ္တမ္ပိ ဝီသတိဥသဘမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပက္ခန္ဒတိ, ထလာ တ ပဗ္ဗတာ တ ပက္ခန္ဒန္တော သဋ္ဌိဥသဘမတ္တမ္ပိ အသီတိဥသဘမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပက္ခန္ဒတိ, အန္တရာမဂ္ဂေ ရုက္ခံ တ ပဗ္ဗတံ တ ဒိသွာ တံ ပရိဟရန္တော ဝါမတော တ ဒက္ခိဏတော တ ဥဒ္ဓံ တ ဥသဘမတ္တံ အပက္ကမတိ။ တတိယံ ပန သီဟနာဒံ နဒိတွာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ တိယောဇနေ ဌာနေ ပညာယတိ, တိယောဇနံ ဂန္တွာ နိဝတ္တိတွာ ဌိတော အတ္တနောဝ နာဒဿ အနုနာဒံ သုဏာတိ။ ဧဝံ သီဃေန ဇဝေန ပက္ကမတိ။

ယေဘုယျေန တိ ပာယေန။ **ဘယံ သန္တာသံ သံဝေဂ**န္တိ သဗ္ဗံ စိတ္တုတြာသဿေဝ နာမံ။ သီဟဿ ဟိ သဒ္ဒံ သုတွာ ဗဟူ ဘာယန္တိ, အပ္ပကာ န ဘာယန္တိ။ ကေ ပန တေတိ? သမသီဟော ဟတ္ထာဇာနီယော အဿာဇာနီယော ဥသဘာဇာနီယော ပုရိသာဇာနီယော ခီဏာသဝေါတိ။ ကသ္မာ ပနေတေ န ဘာယန္တီတိ? သမသီဟော တာဝ "ဇာတိကေတွာ တကုလသူရဘာဝေဟိ သမာနောသ္မီ"တိ န ဘာယတိ, ဟတ္ထာဇာနီယာဒယော အတ္တနော သက္ကာယဒိဋ္ဌိဗလဝတာယ န ဘာယန္တိ, ခီဏာသဝေါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဟီနတ္တာ န ဘာယတိ။

ဗိလာသယာ တိ ဗိလေ သယန္တာ ဗိလတသိနော အဟိနကုလဂေဓာဒယော။ **ဥဒကာသယာ** တိ ဥဒကတသိနော မစ္ဆကစ္ဆပာဒယော။ **ဝနာသယာ** တိ ဝနတသိနော ဟတ္ထိအဿဂေကဏ္ဏမိဂာဒယော။ **ပဝိသန္တီ** တိ "ဣဒါနိ အာဂန္တွာ ဂဏှိဿတီ"တိ မဂ္ဂံ ဩလောကေန္တာ ပဝိသန္တိ။ **ဒဠှေဟီ** တိ ထိရေဟိ။ **ဝရတ္တေဟီ** တိ စမ္မရဇ္ဇူဟိ။ **မဟိဒ္ဓိကော** တိအာဒီသု ဝိဇမ္ဘနဘူမိယံ ဌတွာ ဒက္ခိဏပဿာဒီဟိ ဥသဘမတ္တံ, ဥဇုံ ဝီသတိဥသဘမတ္တာဒိလင်္ဃနဝသေန မဟိဒ္ဓိကတာ, သေသမိဂါနံ အဓိပတိဘာဝေန မဟေသက္ခတာ, သမန္တာ တိယောဇနဋ္ဌာနေ သဒ္ဒံ သုတွာ ပလာယန္တာနံ ဝသေန မဟာနုဘာဝတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝမေဝ ခေါ တိ ဘဂဝါ တေသု တေသု သုတ္တန္တေသု တထာ တထာ အတ္တာနံ ကထေသိ။ "သီဟောတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ (အ. နိ. ၅.၉၉; ၁၀.၂၁) ဣမသ္မိံ တာဝ သုတ္တေ သီဟသဒိသံ အတ္တာနံ ကထေသိ။ "ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တောတိ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (မ. နိ. ၃.၆၅) ဣမသ္မိံ ဝေဇ္ဇသဒိသံ, "ဗြာဟ္မဏောတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ (အ. နိ. ၈.၈၅) ဣမသ္မိံ ဗြာဟ္မဏသဒိသံ, "ပုရိသော မဂ္ဂကုသလောတိ ခေါ, တိဿ, တထာဂတဿေတံ အ

ဓိဝစနံ''န္တိ (သံ. နိ. ၃.၈၄) ဣမသ္မိံ မဂ္ဂဒေသကပုရိသသဒိသံ, ''ရာဇာဟမသ္မိ, သေလာ''တိ (သု. နိ. ၅၅၉; မ. နိ. ၂.၃၉၉)
ဣမသ္မိံ ရာဇသဒိသံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ သီဟသဒိသမေဝ ကတ္ွာ အတ္တာနံ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။

တတြာယံ သဒိသတာ – သီဟဿ ကဉ္စနဂုဟာဒီသု ဝသနကာလော ဝိယ ဟိ တထာဂတဿ ဒီပင်္ကရပာဒမူလေ
ကတာဘိနီဟာရဿ အပရိမိတကာလံ ပာရမိယော ပူရေတွာ ပစ္ဆိမဘဝေ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေန စေဝ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမ
နေန စ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ကမ္ပေတွာ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ တီသု
ပာသာဒေသု နိဝာသကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သီဟဿ ကဉ္စနဂုဟာဒိတော နိက္ခန္တကာလော ဝိယ တထာဂတဿ ဧကူန
တိံသသံဝစ္ဆရေ ဝိဝဋ္ဋေန ဒွါရေန ကဏ္ဋကံ အာရုယှ ဆန္နသဟာယဿ နိက္ခမိတွာ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမိတွ
တ အနောမာနဒီတီရေ ဗြဟ္မုနာ ဒိန္နာနိ ကာသာယာနိ ပရိဒဟိတွာ ပဗ္ဗဇိတဿ သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ တ
တ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝဂိရိပဗ္ဘာရေ ကတဘတ္တကိစ္စဿ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဌမမေဝ မဂဓရဇ္ဇံ
အာဂမနတ္ထာယ ယာဝ ရညော ပဋိညာအနကာလော။

သီဟဿ ဝိဇမ္ဘနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ ဒိန္နပဋိညဿ အာဠာရကာလာမဉပသင်္ကမနံ အာဒိံ ကတွာ
ယာဝ သုဇာတာယ ဒိန္နပာယာသဿ ဧကူနပဏ္ဏာသာယ ပိဏ္ဍေဟိ ပရိဘုတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သီဟဿ သရီရ
ဝိဓုနနံ ဝိယ သာယန္ဟသမယေ သောတ္ထိယေန ဒိန္နာ အဋ္ဌ တိဏမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝ
တာဟိ ထောမိယမာနဿ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇိယမာနဿ တိက္ခတ္တုံ ဗောဓိံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ စုဒ္ဒ
ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓေ ဌာနေ တိဏသန္ထရံ အတ္ထရိတွာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ တံခဏညေဝ မာရဗလံ
ဝိဓမေတွာ တီသု ယာမေသု တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဝိသောဓေတွာ အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမဟာသမုဒ္ဒံ ယမက
ဉာဏမန္ထနေန မန္ထေန္တဿ သဗ္ဗညုတညာဏေ ပဋိဝိဒ္ဓေ တဒနုဘာဝေန ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနံ ဝေဒိတ
ဗ္ဗံ။

သီဟဿ စတုဒိသာဝိလောကနံ ဝိယ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏဿ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟရိတွာ ပရိ
ဘုတ္တမဓုပိဏ္ဍိကာဟာရဿ အဇပာလနိဂြောဓမူလေ မဟာဗြဟ္မုနော ဓမ္မဒေသနာယာစနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ ဝိ
ဟရန္တဿ ဧကာဒသမေ ဒိဝသေ ''သွေ အာသာဠ္ဟိပုဏ္ဏမာ ဘဝိဿတီ''တိ ပစ္စူသသမယေ ''ကဿ နု ခော
အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ''န္တိ အာဠာရုဒကာနံ ကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဩ
လောကနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီဟဿ ဂောစရတ္ထာယ တိယောဇနံ ဂမနကာလော ဝိယ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ ''ပဉ္စဝဂ္ဂိ
ယာနံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿာမီ''တိ ပစ္ဆာဘတ္တေ အဇပာလနိဂြောဓတော ဝုဋ္ဌိတဿ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ
ဂမနကာလော။

သီဟဿ သီဟနာဒကာလော ဝိယ တထာဂတဿ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ သညာပေတွာ
အစလပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ သန္နိပတိတေန ဒေဝဂဏေန ပရိဝုတဿ ''ဒွေမေ,
ဘိက္ခဝေ, အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ''တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္
မိံ စ ပန ပဒေ ဒေသိယမာနေ တထာဂတသီဟဿ ဓမ္မဃောသော ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဒသသဟဿိ
လောကဓာတုံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ။ သီဟဿ သဒ္ဒေန ခုဒ္ဒကပာဏာနံ သန္တာသာပဇ္ဇနကာလော ဝိယ တထာဂတဿ တီဏိ
လက္ခဏာနိ ဒီပေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟာကာရေဟိ သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ဝိဘဇိတွာ ဓမ္မံ ကထေ
န္တဿ ဒီဃာယုကာနံ ဒေဝတာနံ ဉာဏသန္တာသဿ ဥပ္ပတ္တိကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော နယော – သီဟော ဝိယ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော တထာဂတော, အာသယဘူတာယ ကနကဂုဟာယ နိက္ခမနံ ဝိယ
ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမနကာလော, ဝိဇမ္ဘနံ ဝိယ ဓမ္မသဘံ ဉပသင်္ကမနကာလော, ဒိသာဝိလောကနံ ဝိယ ပရိသာဝိလောကနံ,
သီဟနာဒနဒနံ ဝိယ ဓမ္မဒေသနာကာလော, ဂောစရာယ ပက္ကမနံ ဝိယ ပရတဒိမ္မဒ္ဒနတ္ထာယ ဂမနံ။

အပရော နယော – သီဟော ဝိယ တထာဂတော, ဟိမဝန္တနိဿိတာယ ကဉ္စနဂုဟာယ နိက္ခမနံ ဝိယ အာရမ္မဏဝ
သေန နိဗ္ဗာနနိဿိတာယ ဖလသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာနံ, ဝိဇမ္ဘနံ ဝိယ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏံ, ဒိသာဝိလောကနံ ဝိယ ဝေ

နေယျသတ္တဝိလောကနံ, သီဟနာဒေ ဝိယ သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မဒေသနာ, ဂေါစရာယ ပက္ကမနံ ဝိယ အသမ္ပတ္တာနံ ဝေနေယျသတ္တာနံ သန္တိကူပသင်္ကမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဒါတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **တထာဂတော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတော။ **လောကေ**တိ သတ္တလောကေ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗောဓိပလ္လင်္ကာ တ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏာ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ, အရဟတ္တဖလေ ပန ပတ္တေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ **အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော**တိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၄ အာဒယော) ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။

ဣတိ သက္ကာယောတိ အယံ သက္ကာယော, ဧတ္တကော သက္ကာယော, န ဣတော ဘိယျော သက္ကာယော အတ္ထီတိ။ ဧတ္တာဝတာ သဘာဝတော သရသတော ပရိယန္တတော ပရိစ္ဆေဒတော ပရိဝဋုမတော သဗ္ဗေပိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ **ဣတိ သက္ကာယသမုဒယော**တိ အယံ သက္ကာယဿ သမုဒယော နာမ။ ဧတ္တာဝတာ "အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော"တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ **ဣတိ သက္ကာယဿ အတ္ထင်္ဂမော**တိ အယံ သက္ကာယဿ အတ္ထင်္ဂမော။ ဣမိနာပိ "အာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရောဓော"တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဒဿိတံ ဟောတိ။

ဝဏ္ဏဝန္တောတိ သရီရဝဏ္ဏေန ဝဏ္ဏဝန္တော။ **ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ**တိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ပဏ္ဏာသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ။ **ယေဘုယျေနာ**တိ ဣဓ ကေ ဌပေတိ? အရိယသာဝကေ ဒေဝေ။ တေသံ ဟိ ခီဏာသဝတ္တာ စိတ္တုတြာသဘယမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သံဝိဂ္ဂဿ ယောနိသော ပဓာနေန ပတ္တဗ္ဗံ ပတ္တတာယ ဉာဏသံဝေဂေပိ။ ဣတရေသံ ပန ဒေဝတာနံ "တာသော ဟေသော, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စ"န္တိ မနသိကရောန္တာနံ စိတ္တုတြာသဘယမ္ပိ, ဗလဝဝိပဿနာကာလေ ဉာဏဘယမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဘော**တိ ဓမ္မာလပနမတ္တမေတံ။ **သက္ကာယပရိယာပန္နာ**တိ ပဉ္စက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ။ ဣတိ တေသံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဝဋ္ဋဒေါသံ ဒဿေတွာ တိလက္ခဏာဟတံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဉာဏဘယံ နာမ ဩက္ကမတိ။

အဘိညာယာတိ ဇာနိတွာ။ **ဓမ္မစက္က**န္တိ ပဋိဝေဓဉာဏမ္ပိ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ။ **ပဋိဝေဓဉာဏံ** နာမ ယေန ဉာဏေန ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော စတ္တာရိ သစ္စာနိ သောဠသဟာကာရေဟိ သဋ္ဌိယာ စ နယသဟဿေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ **ဒေသနာဉာဏံ** နာမ ယေန ဉာဏေန တိပရိဝဋ္ဋံ ဒွါဒသာကာရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသိ။ ဥဘယမ္ပေတံ ဒသဗလဿ ဥရေ ဇာတဉာဏမေဝ။ တေသု ဓမ္မဒေသနာဉာဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တံ ပနေသ ယာဝ အဋ္ဌာရသဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ အညာကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ သောတာပတ္တိဖလံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ပဝတ္တေတိ နာမ။ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ပဝတ္တိတံ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော**တိ သဒိသပုဂ္ဂလရဟိတော။ **ယသဿိနော**တိ ပရိဝါရသမ္ပန္နာ။ **တာဒိနော**တိ လာဘာလာဘာဒီဟိ ဧကသဒိသဿ။

၄. ပသာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. စတုတ္ထေ အဂ္ဂေသု ပသာဒါ, အဂ္ဂါ ဝါ ပသာဒါတိ **အဂ္ဂပ္ပသာဒါ**။ **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကာ။ **အပဒါ**တိ နိပ္ပဒါ အဟိမစ္ဆာဒယော။ **ဒွိပဒါ**တိ မနုဿပက္ခိအာဒယော။ **စတုပ္ပဒါ**တိ ဟတ္ထိအဿာဒယော။ **ဗဟုပ္ပဒါ**တိ သတပဒိအာဒယော။ **နေဝသညိနာသညိနော**တိ ဘဝဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ။ **အဂ္ဂမက္ခာယတီ**တိ ဂုဏေဟိ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော သေဋ္ဌောတိ အက္ခာယတိ။ **အသင်္ခတာ**တိ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **ဝိရာဂေါ**တိအာဒီနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ နာမာနိ။ တဉှိ အာဂမ္မ သဗ္ဗကိလေသာ ဝိရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗေ ရာဂမဒါဒယော မဒါ နိမ္မဒါ ဟောန္တိ, အဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ, သဗ္ဗာ ပိပါသာ ဝိနယံ ဥပေန္တိ, သဗ္ဗေ အာလယာ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ, ဝဋ္ဋာနိ ဥပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ, တဏှာ ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဝဋ္ဋဒုက္ခာ နိရုဇ္ဈန္တိ, သဗ္ဗေ ပရိဠာဟာ နိဗ္ဗာယန္တိ။ တသ္မာ ဧတာနိ နာမာနိ လဘတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၅. ဝဿကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅. ပဉ္စမေ **အနုဿရိတာ**တိ အနုဂန္တွာ သရိတာ, အပရာပရံ သရိတုံ သမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **ဒက္ခော**တိ ဆေကော။ **တတြုပါယာယာ**တိ "ဣမသ္မိံ ကာလေ ဣမံ နာမ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ဥပါယဘူတာယ ပညာ

ယ သမန္နာဂတော။ **အနုမောဒိတဗ္ဗ**န္တိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ။ **ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗ**န္တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ **နေဝ ခော တျာဟ**န္တိ နေဝ ခော တေ အဟံ။ ကသ္မာ ပနေတံ ဘဂဝတာ နာဘိနန္ဒိတံ, နပ္ပဋိက္ခိတ္တန္တိ? လောကိယတ္တာ နာဘိနန္ဒိတံ, လောကိယံ အတ္ထံ ဂဟေတွာ ဌိတတ္တာ နပ္ပဋိက္ကောသိတံ။ **ဗဟုဿ ဇနတာ**တိ ဗဟု အဿ ဇနတာ။ ဣဓ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အရိယေ ဉာယေ**တိ သဟဝိပဿနကေ မဂ္ဂေ။ **ကလျာဏဓမ္မတာ ကုသလဓမ္မတာ**တိပိ တဿေဝ နာမာနိ။ **ယံ ဝိတက္က**န္တိ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒီသု အညတရံ။ **န တံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတီ**တိ ကာမဝိတက္ကာဒီသု ဧကမ္ပိ န ဝိတက္ကေတိ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဝိတက္ကပထေ**တိ ဧတ္ထ ဝိတက္ကောယေဝ ဝိတက္ကပထော။ **အဟဉ္ဟိ ဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒီသု ပဌမနယေန ခီဏာသဝဿ သီလဉ္စေဝ ဗာဟုသစ္စဉ္စ ကထိတံ, ဒုတိယတတိယေဟိ ခီဏာသဝဿ ကိရိယဝိတက္ကာနိ စေဝ ကိရိယဇ္ဈာနာနိ စ, စတုတ္ထေန ခီဏာသဝဘာဝေါ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မစ္ဆရာယသပ္ပမောစနန္တိ မစ္ဆရာယာ ပမောစနကံ မဂ္ဂံ။ **ဉာယံ ဓမ္မ**န္တိ သဟဝိပဿနကံ မဂ္ဂံ။ **ဒိဿတု စ သုဏာတု စာ**တိ ဉာဏေနေဝ ပဿိတွာ စ သုဏိတွာ စ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၆. ဒေါဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဆဋ္ဌေ **အန္တရာ စ ဥက္ကဋ္ဌံ အန္တရာ စ သေတဗျ**န္တိ ဧတ္ထ **ဥက္ကဋ္ဌာ**တိ ဥက္ကာဟိ ဓာရီယမာနာဟိ မာပိတတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓဝေါဟာရံ နဂရံ။ **သေတဗျ**န္တိ အတီတေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဇာတနဂရံ။ **အန္တရာ**သဒ္ဒော ပန ကာရဏခဏစိတ္တဝေမဇ္ဈဝိဝရာဒီသု ဝတ္တတိ။ “တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတာ”တိ (အ. နိ. ၆.၄၄; ၁၀.၇၅) စ, “ဇနာ သင်္ဂမ္မ မန္တေန္တိ, မဉ္စ တဉ္စ ကိမန္တရ”န္တိ စ အာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၂၈) ကာရဏေ။ “အဒ္ဒသာ မံ, ဘန္တေ, အညတရာ ဣတ္ထီ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၄၉) ခဏေ။ “ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပါ”တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၂၀) စိတ္တေ။ “အန္တရာဝေါသာနမာပါဒီ”တိအာဒီသု ဝေမဇ္ဈေ။ “အပိစာယံ တပောဒါ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ အန္တရိကာယ အာဂစ္ဆတီ”တိအာဒီသု (ပါရာ. ၂၃၁) ဝိဝရေ။ သွာယမိဓ ဝိဝရေ ဝတ္တတိ။ တသ္မာ ဥက္ကဋ္ဌာယ စ သေတဗျဿ စ ဝိဝရေတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အန္တရာသဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ “အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတီ”တိ ဧဝံ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဉ္ဇန္တိ, သော ဒုတိယပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ, အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပါပုဏာတိ။ ဣဓ ပန ယောဇေတွာ ဧဝ ဝုတ္တော။

အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီတိ အဒ္ဓါနသင်္ခာတံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဟောတိ, ဒီဃမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပဋိပန္နောတိ? တံ ဒိဝသံ ကိရ ဘဂဝါ ဣဒံ အဒ္ဒသ “မယိ ဣမံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နေ ဒေါဏော ဗြာဟ္မဏော မမ ပဒစေတိယာနိ ပဿိတွာ ပဒါနုပဒိကော ဟုတွာ မမ နိသိန္နဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိဿတိ။ အထဿာဟံ ဧကံ သစ္စဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ ။ ဗြာဟ္မဏော တီဏိ သာမညဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဒွါဒသပဒသဟဿပရိမာဏံ ဒေါဏဂဇ္ဇိတံ နာမ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဥပ္ပန္နံ မဟာကလဟံ ဝူပသမေတွာ ဓာတုယော ဘာဇေဿတီ”တိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ပဋိပန္နော။ **ဒေါဏောပိ သုဒံ ဗြာဟ္မဏော**တိ ဒေါဏောပိ ဗြာဟ္မဏော တယော ဝေဒေ ပဂုဏေ ကတွာ ပဉ္စသတေ မာဏဝကေ သိပ္ပံ ဝါစေန္တော တံ ဒိဝသံ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ သတဂ္ဃနကံ နိဝါသေတွာ ပဉ္စသတဂ္ဃနကံ ဧကံသဝရဂတံ ကတွာ အာမုတ္တယညသုတ္တော ရတ္တဝဋ္ဋိကာ ဥပါဟနာ အာရောဟိတွာ ပဉ္စသတမာဏဝကပရိဝါရော တမေဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ပါဒေသူတိ ပါဒေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနေသု။ **စက္ကာနီ**တိ လက္ခဏစက္ကာနိ။ ကိံ ပန ဘဂဝတော ဂစ္ဆန္တဿ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ပဒံ ပညာယတီတိ? န ပညာယတိ ။ ကသ္မာ? သုခုမတ္တာ မဟာဗလတ္တာ မဟာဇနာနုဂ္ဂဟေန စ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ သုခုမစ္ဆဝိတာယ အက္ကန္တဋ္ဌာနံ တူလပိစုနော ပတိတဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတိ, ပဒဝလဉ္ဇော န ပညာယတိ။ ယထာ စ ဗလဝတော ဝါတဇဝသိန္ဓဝဿ ပဒုမိနိပတ္တေပိ အက္ကန္တမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ မဟာဗလတာယ တထာဂတေန အက္ကန္တဋ္ဌာနံ အက္ကန္တမတ္တမေဝ ဟောတိ, န တတ္ထ ပဒဝလဉ္ဇော ပညာယတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ အနုပဒံ မဟာဇနကာယော ဂစ္ဆတိ, တဿ သတ္ထု ပဒဝလဉ္ဇံ ဒိသွာ မဒ္ဒိတုံ အဝိသဟန္တဿ ဂမနဝိစ္ဆေဒေါ ဘဝေယျ။ တသ္မာ အက္ကန္တအက္ကန္တဋ္ဌာနေ ယောပိ ပဒဝလဉ္ဇော ဘဝေယျ, သော အန္တရဓာယတေဝ။ ဒေါဏော ပန ဗြာဟ္မဏော တထာဂတဿ အဓိဋ္ဌာနဝသေန ပဿိ။ ဘဂဝါ ဟိ ယဿ ပဒစေတိယံ ဒဿေတုကာမော ဟောတိ, တံ အာရဗ္ဘ

‘‘အသုကော နာမ ပဿတူ’’တိ အဓိပ္ပာယော။ တသ္မာ မာဂဏ္ဍိယဗြာဟ္မဏော ဝိယ အယမ္ပိ ဗြာဟ္မဏော တထာဂတ ဿ အဓိပ္ပာနဝသေန အဒ္ဒသ။

ဟသာဒိကန္တိ ပသာဒဇနကံ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဥတ္တမဒမထသမထမနုပ္ပတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဥတ္တမဒမ ထော နာမ အရဟတ္တမဂ္ဂေ, ဥတ္တမသမထော နာမ အရဟတ္တမဂ္ဂသမာဓိ, တဒုဘယံ ပတ္တန္တိ အတ္ထော ။ **ဒန္တ** န္တိ နိဗ္ဗိသေဝနံ။ **ဂုတ္တ** န္တိ ဂောပိတံ။ **သံယတိန္ဒြိယ** န္တိ ရက္ခိတိန္ဒြိယံ။ **နာဂ**န္တိ ဆန္ဒာဒီဟိ အဂစ္ဆနတော, ပဟီန ကိလေသေ ပုန အနာဂစ္ဆနတော, အာဂုံ အကရဏတော, ဗလဝန္တတ္တာ စ နာဂန္တိ။ ဧတ္ထ နာဂော ဟိ ကာရဏေဟိ နာဂံ။

ဒေဝေါ နော ဘဝံ ဘဝိဿတီ တိ ဧတ္ထ ‘‘ဒေဝေါ နော ဘဝ’’န္တိ ဧတ္တာဝတာပိ ပုစ္ဆာ နိဋ္ဌိတာ ဘဝေယျ, အယံ ပန ဗြာဟ္မဏော ‘‘အနာဂတေ မဟေသက္ခော ဧကော ဒေဝရာဇာ ဘဝိဿတီ’’တိ အနာဂတဝသေန ပုစ္ဆာသဘာဂေနေဝ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။ ဘဂဝတာပိဿ ပုစ္ဆာသဘာဂေနေဝ ကထေန္တော **န ခော အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဒေဝေါ ဘဝိဿာမီ** တိ အာဟ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အာသဝါနန္တိ** ကာမာသဝါဒီနံ စတုန္နံ။ **ပဟီနာ**တိ ဗောဓိပလ္လင္ကေ သဗ္ဗညုတညာ ဏာဓိဂမေနေဝ ပဟီနာ။ **အနုပလိတ္တော လောကေနာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိလေပာနံ ပဟီနတ္တာ သင်္ခာရလောကေန အနုပလိ တ္တော။ **ဗုဒ္ဓော**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဗုဒ္ဓေါ ဣတိ မံ ဓာရေဟိ။

ယေနာတိ ယေန အာသဝေန။ **ဒေဝူပပတ္ယဿာ** တိ ဒေဝူပပတ္တိ အဿ မယှံ ဘဝေယျ။ **ဝိဟင်္ဂမော** တိ အာကာသစရော ဂန္ဓဗ္ဗကာယိကဒေဝေါ။ **ဝိဒ္ဓဿတ္တာ** တိ ဝိဓမိတာ။ **ဝိနဠီကတာ**တိ ဝိဂတနဠာ ဝိဂတဗန္ဓနာ ကတာ။ **ဝဂ္ဂူ** တိ သုန္ဒရံ။ **တောယေန နုပလိပ္ပတိ** တိ ဥဒကေန ရတနမတ္တံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတံ သရံ သောဘယမာနံ ဘမရဂဏံ ဟာသ ယမာနံ တောယေန န လိပ္ပတိ။ **တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ** တိ ဒေသနာပရိယောသာနေ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ ပာပုဏိတွာ တ ဒွတဒသဟိ ပဒသဟဿေဟိ အဘေဏဂဇ္ဇိတံ နာမ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, တထာဂတေ စ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဥပ္ပ န္နံ မဟာကလဟံ ဝူပသမေတွာ ဓာတုယော ဘာဇေသီတိ။

၇. အပရိဟာနိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇. သတ္တမေ **နိဗ္ဗာနဿေဝ သန္တိကေ** တိ နိဗ္ဗာနသန္တိကေယေဝ စရတိ။ **သီလေ ပတိဋ္ဌိတော** တိ ပာတိမောက္ခ သီလေ ပတိဋ္ဌိတော။ **ဧဝံ ဝိဟာရီ**တိ ဧဝံ ဝိဟရန္တော။ **အာတာပီ**တိ အာတာပေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတော။ **ယောဂက္ခေမ ဿာ**တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမဿ နိဗ္ဗာနဿ။ **ပမာဒေ ဘယဒဿိဝါ** တိ ပမာဒံ ဘယတော ပဿန္တော။

၈. ပတိလီနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈. အဋ္ဌမေ **ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော** တိ ‘‘ဣဒမေဝ ဒဿနံ သစ္စံ, ဣဒမေဝ သစ္စ’’န္တိ ဧဝံ ပာဋိဧက္ကံ ဂဟိ တတ္တာ ပစ္စေကသင်္ခာတာနိ ဒိဋ္ဌိသစ္စာနိ ပနုဏ္ဏာနိ နီဟဋာနိ ပဟီနာနိ အဿာတိ ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော။ **သမဝ ယသဋ္ဌေသနော**တိ ဧတ္ထ **အဝယာ**တိ အနူနာ, **သဋ္ဌာ** တိ ဝိဿဋ္ဌာ, သမ္မာ အဝယာ သဋ္ဌာ ဧသနာ အဿာတိ သမဝ ယသဋ္ဌေသနော, သမ္မာ ဝိဿဋ္ဌသဗ္ဗေသနောတိ အတ္ထော။ **ပတိလီနော**တိ နိလီနော ဧကီဘာဝံ ဥပဂတော။ **ပုထုသမဏဗြ ာဟ္မဏာနန္တိ** ဗဟူနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ။ ဧတ္ထ စ **သမဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာ, **ဗြာဟ္မဏာ** တိ ဘောဝါဒိနော။ **ပုထု ပစ္စေကသစ္စာနီ**တိ ဗဟူနိ ပာဋေက္ကသစ္စာနိ။ **နုဏ္ဏာနီ** တိ နီဟဋာနိ။ **ပနုဏ္ဏာနီ** တိ သုဋ္ဌု နီဟဋာနိ။ **စတ္တာနီ** တိ ဝိဿ ဋ္ဌာနိ။ **ဝန္တာနီ** တိ ဝမိတာနိ။ **မုတ္တာနီ** တိ ဆိန္နဗန္ဓနာနိ ကတာနိ။ **ပဟီနာနီ**တိ ပဇဟိတာနိ။ **ပဋိနိဿဋ္ဌာနီ** တိ ယထာ န ပုန စိတ္တံ အာရောဟန္တိ, ဧဝံ ပဋိနိဿဇ္ဇိတာနိ။ သဗ္ဗာနေဝေတာနိ ဂဟိတဂဟဏဿ ဝိဿဋ္ဌဘာဝဝေဝစနာနိ။

ကာမေသနာ ပဟီနာ ဟောတီတိ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟီနာ။ **ဘဝေသနာ** ပန အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယတိ။ ‘‘ဗြဟ္မ မစရိယံ ဧသိဿာမိ ဂဝေသိဿာမီ’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တဇ္ဈာသယသင်္ခာတာ **ဗြဟ္မစရိယေသနာ** ပိ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေ ဝ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဝူပသမံ ဂစ္ဆတိ။ ဒိဋ္ဌိဗြဟ္မစရိယေသနာ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေနေဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ ဗာ။ **ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဝူပသန္တအဿာသပဿာသော နာမ ဟောတိ။ **အသ္မိမာနော** တိ အသ္မီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကော နဝဝိဓမာနော။

ကထာသု **ကာမေသနာ ဘဝေသနာ**တိ ဧတာ ဒွေဝ ဧသနာ, **ဗြဟ္မစရိယေသနာ သဟာ** တိ တာဟိယေဝ သဟ ဗြဟ္မစရိယေသနာတိ တိဿောပိ ဧတာ။ ဣဓ ဌတွာ **ဧသနာ ပဋိနိဿဋ္ဌာ** တိ ဣမိနာ ပဒေန သဒ္ဓိံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **ဣတိ သစ္စပရာမာသော, ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ သမုဿယာ** တိ "ဣတိ သစ္စံ ဣတိ သစ္စံ"န္တိ ဂဟဏပရာမာသော စ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာယေဝ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ စ ယေ သမုဿိတတ္တာ ဥဂ္ဂတတ္တာ ဌိတတ္တာ သမုဿယာတိ ဝုစ္စန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ။ ဣဓ ဌတွာ **ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ သမူဟတာ** တိ ဣမိနာ ပဒေန သဒ္ဓိံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ကဿ ပန ဧတာ ဧသနာ ပဋိနိဿဋ္ဌာ, ကေန စ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ သမူဟတာတိ? **သဗ္ဗရာဂဝိရတ္တဿ တဏှက္ခယဝိမုတ္တိနော**။ ယော ဟိ သဗ္ဗရာဂေဟိပိ ဝိရတ္တော, တဏှက္ခယေ စ နိဗ္ဗာနေ ပဝတ္တာယ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော, တေဿ ဧသနာ ပဋိနိဿဋ္ဌာ, ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာ စ သမူဟတာ။ **သ ဝေ သန္တော** တိ သော ဧဝရူပေ ကိလေသသန္တတာယ သန္တော။ **ပဿဒ္ဓေါ** တိ ဒွီဟိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓီဟိ ပဿဒ္ဓေါ။ **အပရာဇိတော**တိ သဗ္ဗကိလေသေ ဇိနိတွာ ဌိတတ္တာ ကေနစိ အပရာဇိတော။ **မာနာဘိသမယာ**တိ မာနဿ ပဟာနာဘိသမယေန။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈိတွာ ဌိတော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ ခီဏာသဝေါဝ ကထိတောတိ။

၉. ဥဇ္ဇယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉. နဝမေ **သဿတံ အာပဇ္ဇန္တိ** တိ ဝဓံ မရဏံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **နိစ္စဒါန** န္တိ သလာကဘတ္တံ။ **အနုကုလယညန္တိ** အမှာကံ ပိတူဟိ ပိတာမဟေဟိ ဒိန္နတ္တာ ဧဝံ ကုလာနုကုလဝသေန ယဇိတဗ္ဗံ, အတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အဿမေဓ**န္တိအာဒီသု အဿမေတ္ထ မေဓန္တီတိ အဿမေဓော, ဒွီဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဧကဝီသတိယူပဿ ဌပေတွာ ဘူမိဉ္စ ပုရိသေ စ အဝသေသသဗ္ဗဝိဘဝဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပုရိသမေတ္ထ မေဓန္တီတိ **ပုရိသမေဓော,** စတူဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ အဿမေဓေ ဝုတ္တဝိဘဝဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ သမ္မမေတ္ထ ပါသန္တီတိ **သမ္မာပါသော,** ဒိဝသေ ဒိဝသေ သမ္မံ ခိပိတွာ တဿ ပတိတောကာသေ ဝေဒိံ ကတွာ သံဟာရိမေဟိ ယူပါဒီဟိ သရဿတိနဒိယာ နိမုဂ္ဂောကာသတော ပဘုတိ ပဋိလောမံ ဂစ္ဆန္တေန ယဇိတဗ္ဗဿ သဗ္ဗယာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဝါဇမေတ္ထ ပိဝန္တီတိ **ဝါဇပေယျံ,** ဧကေန ပရိယညေန သတ္တရသဟိ ပသူဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ ဗေလုဝယူပဿ သတ္တရသကဒက္ခိဏဿ ယညဿေတံ အဓိဝစနံ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အဂ္ဂဠာတိ **နိရဂ္ဂဠော**။ နဝဟိ ပရိယညေဟိ ယဇိတဗ္ဗဿ သဒ္ဓိံ ဘူမိယာ ပုရိသေဟိ စ အဿမေဓေ ဝုတ္တဝိဘဝဒက္ခိဏဿ သဗ္ဗမေဓပရိယာယနာမဿ အဿမေဓဝိကပ္ပဿေတံ အဓိဝစနံ။ **မဟာရမ္ဘာ** တိ မဟာကိစ္စာ မဟာကရဏီယာ။ အပိစ ပါဏာတိပါတသမာရမ္ဘဿ မဟန္တတာယပိ မဟာရမ္ဘာယေဝ။ **န တေ ဟောန္တိ မဟပ္ဖလာ** တိ ဧတ္ထ နိရဝသေသတ္ထေ သာဝသေသရူပနံ ကတံ။ တသ္မာ ဣဋ္ဌဖလေန နိပ္ဖလာဝ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ပါဏာတိပါတသမာရမ္ဘမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန တတ္ထ အန္တရန္တရာ ဒါနံ ဒီယတိ, တံ ဣမိနာ သမာရမ္ဘေန ဥပဟတတ္တာ မဟပ္ဖလံ န ဟောတိ, မန္ဒဖလံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဟညရေ**တိ ဟညန္တိ။ **ယဇန္တိ အနုကုလံ သဒါ** တိ ယေ အဒေ အနုကုလံ ယဇန္တိ, ပုဗ္ဗပုရိသေဟိ ယိဋ္ဌတ္တာ ပစ္ဆိမပုရိသာပိ ယဇန္တီတိ အတ္ထော။ **သေယျော ဟောတိ** တိ ဝိသေသောဝ ဟောတိ။ **န ပါပိယော**တိ ပါပံ ကိဉ္စိ န ဟောတိ။

၁၀. ဥဒါယိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဒသမေ **အဘိသင်္ခတ** န္တိ ရာသိကတံ။ **နိရာရမ္ဘ** န္တိ ပါဏသမာရမ္ဘရဟိတံ။ **ယည**န္တိ ဒေယျဓမ္မံ။ တဉှိ ယဇိတဗ္ဗတ္တာ ယညန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပ္ပတ္တကာလေန။ **ဥပသံယန္တိ** တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ **ကုလံ ဂတိ**န္တိ ဝဋ္ဋကုလဉ္စေဝ ဝဋ္ဋဂတိဉ္စ အတိက္ကန္တာ။ **ယညဿ ကောဝိဒါ**တိ စတုဘူမကယညေ ကုသလာ။ **ယညေ**တိ ပကတိဒါနေ။ **သဒ္ဓေ** တိ မတကဒါနေ။ **ဟဗျံ ကတွာ** တိ ဟုနိတဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မံ ဥပကပ္ပေတွာ။ **သုခေတ္တေ ဗြဟ္မစာရိသူ**တိ ဗြဟ္မစာရိသင်္ခါတေ သုခေတ္တမှိတိ အတ္ထော။ **သုပ္ပတ္တ** န္တိ သုဋ္ဌု ပတ္တံ။ **ဒက္ခိဏေယျေသု ယံ ကတ**န္တိ ယံ ဒက္ခိဏာယ အနုစ္ဆဝိကေသု ဥပကပ္ပိတံ, တံ သုဟုတံ သုယိဋ္ဌံ သုပ္ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓေါ** တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏာနံ သဒ္ဒဟနတာယ သဒ္ဓေါ။ **မုတ္တေန စေတသာ** တိ ဝိဿဋ္ဌေန စိတ္တေန။ ဣမိနာဿ မုတ္တစာဂံ ဒီပေတီတိ။

စက္ကဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. ရောဟိတဿဝဂ္ဂေါ

၁. သမာဓိဘာဝနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယာ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဒဿနဿ ပဋိလာဘာယ။ **ဒိဝါသညံ အဓိဋ္ဌာတီ**တိ ဒိဝါတိ ဧဝံ သညံ အဓိဋ္ဌာတိ။ **ယထာ ဒိဝါ တထာ ရတ္တိ** န္တိ ယထာ ဒိဝါ အာလောကသညာ မနသိ ကတာ, တထေဝ တံ ရတ္တိမ္ပိ မနသိ ကရောတိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **သပ္ပဘာသ** န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏောဘာသေန သဟောဘာသံ။ ကိဉ္စာပိ အာလောကသဒိသံ ကတံ, အတ္ထော ပနေတ္ထ န ဧဝံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗော။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာလောကော ဟိ ဣဓာဓိပ္ပေတော။

ဝိဒိတာတိ ပာကဋာ ဟုတွာ။ ကထံ ပန ဝေဒနာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီတိ? ဣဓ ဘိက္ခု ဝတ္ထုံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ တဿ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထာရမ္မဏတာယ တာ ဝေဒနာ ''ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဧဝံ ဌတွာ ဧဝံ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ တိဋ္ဌန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ **သညာ ဝိတက္ကေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။

ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ တိ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ပဿန္တော။ **ဣတိ ရူပ**န္တိ ဧဝံ ရူပံ ဧတ္တကံ ရူပံ န ဣတော ပရံ ရူပံ အတ္ထီတိ။ **ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော** တိ ဧဝံ ရူပဿ ဥပ္ပာဒော။ **အတ္ထင်္ဂမော** တိ ပန ဘေဒော အဓိပ္ပေတော။ **ဝေဒနာဒီသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣဒဉ္စ ပန မေတံ, ဘိက္ခဝေ, သန္ဓာယ ဘာသိတ** န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ မယာ ဧတံ ပုဏ္ဏကပဉှေ ''သင်္ခါယ လောကသ္မိ''န္တိအာဒိ ဘာသိတံ, တံ ဣဒံ ဖလသမာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဘာသိတန္တိ အတ္ထော။

တတ္ထ **သင်္ခါယာ** တိ ဉာဏေန ဇာနိတွာ။ **လောကသ္မိ** န္တိ သတ္တလောကေ။ **ပရောပရာနီ**တိ ဥစ္စာဝစာနိ ဥတ္တမာဓမာနိ။ **ဣဉ္ဇိတ** န္တိ စလိတံ။ **နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ** တိ လောကသ္မိံ ကတ္ထစိ ကောက္ခန္ဓေပိ ကောယတနေပိ ကောဓာတုယာပိ ကောရမ္မဏေပိ နတ္ထိ။ **သန္တော** တိ ပစ္စနီကကိလေသဝူပသမေန သန္တော။ **ဝိဓူမော**တိ ကောဓဓူမေန ဝိဂတဓူမော။ ဧဝမေတ္ထ သုတ္တန္တေ မဂ္ဂေကဂ္ဂတမ္ပိ ကထေတွာ ကထာယ ဖလသမာပတ္တိယေဝ ကထိတာတိ။

၂. ပဉှဗျာကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂. ဒုတိယေ **ယော စ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ, ဇာနာတိ အနုဓမ္မတ** န္တိ ယော တေသံ ပဉှာနံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဗျာကရဏံ ဇာနာတိ။ **စတုပဉှဿ ကုသလော, အာဟု ဘိက္ခုံ တထာဝိဓံ** န္တိ တထာဝိဓံ ဘိက္ခုံ တေသု စတူသု ပဉှေသု ကုသလောတိ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **ဒုရာသဒေါ ဒုပ္ပသဟော** တိ ပရေဟိ ဃဋ္ဋေတုံ ဝာ အဘိဘဝိတုံ ဝာ န သက္ကာ။ **ဂမ္ဘီရော**တိ သတ္တသီဒန္တရမဟာသမုဒ္ဒေါ ဝိယ ဂမ္ဘီရော။ **ဒုပ္ပဓံသိယော** တိ ဒုမ္မောစာပယော, ဂဟိတဂ္ဂဟဏံ ဝိဿဇ္ဇာပေတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ **အတ္ထေ အနတ္ထေ စာ** တိ ဝမိုယဉ္စ အဝမိုယဉ္စ။ **အတ္ထာဘိသမယာ** တိ အတ္ထသမာဂမေန။ **ဓီရော ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ** တိ ဓိတိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ''ပဏ္ဍိတော အယ''န္တိ ဧဝံ ပဝုစ္စတိ။

၃-၄. ကောဓဂရုသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၄၃-၄၄. တတိယေ **ကောဓဂရု န သဒ္ဓမ္မဂရု** တိ ကောဓံ ဂရုံ ကတွာ ဂဏှာတိ, န သဒ္ဓမ္မံ, သဒ္ဓမ္မံ ပန အဂါရဝေန လာမကံ ကတွာ ဂဏှာတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝိရူဟန္တိ တိ ဝဍ္ဎန္တိ, သဉ္ဇာတမူလာယ တ သဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌဟန္တိ အစလာ ဘဝန္တိ။ စတုတ္ထေ ကောဓဂရုတာ တိ ကောဓမ္ဘေဟိ သကာရဝတာ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၅. ရောဟိတဿသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅. ပဉ္စမေ **ယတ္ထာ** တိ စက္ကဝါဠလောကဿ ဧကောကာသေ ဘုမ္မံ။ **န စဝတိ န ဥပပဇ္ဇတီ** တိ ဣဒံ အပရာပရံ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန ဂဟိတံ။ **ဂမနေနာ**တိ ပဒဂမနေန။ **လောကဿ အန္တ** န္တိ သတ္တာ သင်္ခါရလောကဿ အန္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဉာတေယျ** န္တိအာဒီသု ဉာတဗ္ဗံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ပတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဣတိ ဒေဝပုတ္တေန စက္ကဝါဠလောကဿ အန္တော ပုစ္ဆိတော, သတ္ထာရာ သင်္ခါရလောကဿ ကထိတော ။ သော ပန "အတ္တနော ပဉှေန သဒ္ဓိံ သတ္ထုပ္ပါကရဏံ သမေတီ"တိ သညာယ သမ္ပဟံသန္တော **အစ္ဆရိယ** န္တိအာဒိမာဟ။

ဒဠှဓမ္မာ တိ ဒဠှဓနု ဥတ္တမပ္ပမာဏေန ဓနုနာ သမန္နာဂတော။ **ဓနုဂ္ဂဟော** တိ ဓနုအာစရိယော။ **သိက္ခိတော** တိ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဓနုသိပ္ပံ သိက္ခိတော။ **ကတဟတ္ထော** တိ ဥသဘပ္ပမာဏေပိ ဝါလဂ္ဂံ ဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထဘာဝေန ကတဟတ္ထော။ **ကတူပါသနော**တိ ကတသရက္ခေပေါ ဒဿိတသိပ္ပော။ **အသနေနာ**တိ ကဏ္ဍေန။ **အတိပါတေယျာ**တိ အတိက္ကမေယျ။ ယာဝတာ သော တာလစ္ဆာယံ အတိက္ကမေယျ, တာဝတာ ကာလေန ဧကံ စက္ကဝါဠံ အတိက္ကမာမီတိ အတ္တနော ဇဝသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။

ပုရတ္ထိမာ သမုဒ္ဒါ ပစ္ဆိမော တိ ယထာ ပုရတ္ထိမာ သမုဒ္ဒါ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒော ဒူရေ, ဧဝံ မေ ဒူရေ ပဒဝီတိဟာရော အဟောသီတိ ဝဒတိ။ သော ကိရ ပါစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတော ပါဒံ ပသာရေတွာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ အတိက္ကမတိ, ပုန ဒုတိယပါဒံ ပသာရေတွာ ပရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ အတိက္ကမတိ။ **ဣစ္ဆာဂတ** န္တိ ဣစ္ဆာ ဧဝ။ **အညတြေဝ** **တ**တိ နိပ္ပပဉ္စတံ ဒဿေတိ။ ဘိက္ခာစာရကာလေ ကိရေသ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒိတွာ အနောတတ္တေ မုခံ ဓောဝိတွာ ကာလေ သမ္ပတ္တေ ဥတ္တရကုရုမှိ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ နိသိန္နော ဘတ္တကိစ္စံ ကရောတိ, တတ္ထ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ ပုန ဇဝတိ။ **ဝဿသတာယုကော** တိ တဒါ ဒီဃာယုကကာလော ဟောတိ, အယံ ပန ဝဿသတဝသိဋ္ဌေ အာယုမှိ ဂမနံ အာရဘိ။ **ဝဿသတဇီဝီ** တိ တံ ဝဿသတံ အနန္တရာယေန ဇီဝန္တော။ **အန္တရာယေဝ ကာလင်္ကတော**တိ စက္ကဝါဠလောကဿ အန္တံ အပ္ပတွာ အန္တရာဝ မတော။ သော ပန တတ္ထ ကာလံ ကတွာပိ အာဂန္တွာ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ နိဗ္ဗတ္တိ။

အပ္ပတွာ တိ သင်္ခါရလောကဿ အန္တံ အပ္ပတွာ။ **ဒုက္ခဿာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ။ **အန္တကိရိယ** န္တိ ပရိယန္တကရဏံ။ **ကဠေဝရေ**တိ အတ္တဘာဝေ။ **သသညိမှိ သမနကေ**တိ သသညေ သစိတ္တကေ။ **လောက**န္တိ ဒုက္ခသစ္စံ။ **လောကသမုဒယ**န္တိ သမုဒယသစ္စံ။ **လောကနိရောဓ**န္တိ နိရောဓသစ္စံ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဣတိ "နာဟံ, အာဝုသော, ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ တိဏကဋ္ဌာဒီသု ပညပေမိ, ဣမသ္မိံ ပန စတုမဟာဘူတိကေ ကာယသ္မိံယေဝ ပညပေမီ"တိ ဒဿေတိ။ **သမိတာဝီ**တိ သမိတပါပေါ။ **နာသီသတီ**တိ န ပတ္ထေတိ။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၇. သုဝိဒူရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇. သတ္တမေ **သုဝိဒူရဝိဒူရာနီ**တိ ကေနစိ ပရိယာယေန အနာသန္နာနိ ဟုတွာ သုဝိဒူရာနေဝ ဝိဒူရာနိ။ **နဘဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပထဝီ စာ**တိ အာကာသဉ္စ မဟာပထဝီ စ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပထဝိတော အာကာသံ နာမ န ဒူရေ, ဒွင်္ဂုလမတ္တေပိ ဟောတိ။ အညမညံ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန ပန "သုဝိဒူရဝိဒူရေ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဝေရောစနော**တိ သူရိယော။ **သတဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော**တိ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒော သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မော။ **အသတဉ္စ ဓမ္မော** တိ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတဘေဒော အသဒ္ဓမ္မော။

ပဘင်္ကရော တိ အာလောကကရော။ **အဗ္ဗာယိကော ဟောတီ** တိ အဝိဂစ္ဆနသဘာဝေါ ဟောတိ။ **သတံ သမာဂမော**တိ ပဏ္ဍိတာနံ မိတ္တသန္ထဝဝသေန သမာဂမော။ **ယာဝါပိ တိဋ္ဌေယျာ** တိ ယတ္တကံ အဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌေယျ။ **တထေဝ ဟောတီ**တိ တာဒိသောဝ ဟောတိ, ပကတိံ န ဇဟတိ။ **ခိပ္ပံ ဟိ ဝေတီ** တိ သီဃံ ဝိဂစ္ဆတိ။

၈. ဝိသာခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈. အဋ္ဌမေ **ပဉ္စာလပုတ္တော** တိ ပဉ္စာလဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော။ **ပေါရိယာ ဝါစာယာ**တိ ပရိပုဏ္ဏဝါစာယ။ **ဝိဿဋ္ဌာယာ** တိ အပလိဗုဒ္ဓါယ။ **အနေလဂလာယာ**တိ နိဒ္ဒောသာယ စေဝ အဂဠိတာယ စ အပတိတပဒဗျဉ္ဇနာယ။ **ပရိ**

ယာပန္နာယာတိ ဝိဝဋ္ဋပရိယာပန္နာယ။ **အနိဿိတာယာ** တိ ဝဋ္ဋံ အနိဿိတာယ။ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတမေဝ ကတ္ဝာ ကထေတိ, ဝဋ္ဋနိဿိတံ ကတ္ဝာ န ကထေတီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

နာဘာသမာနန္တိ န အကထေန္တံ။ **အမတံ ပဒန္တိ** နိဗ္ဗာနပဒံ။ **ဘာသယေ**တိ ဩဘာသေယျ။ **ဇောတယေ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပဂ္ဂဏ္ဟေဟ က္လာသိနံ ဓဇ** န္တိ အဗ္ဘုဂ္ဂတဋ္ဌေန နဝလောကုတ္တရဓမ္မော ဣသီနံ ဓဇော နာမ ဝုစ္စတိ, တမေဝ ပဂ္ဂဏ္ဟေယျ ဥက္ခိပေယျ, ဥစ္စံ ကတ္ဝာ ကထေယျာတိ အတ္ထော။ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဒီပကံ သုဘာသိတံ ဓဇော ဧတေသန္တိ **သုဘာသိတဓဇာ။ ဣသယော**တိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ။ **ဓမ္မော ဟိ ဣသိနံ ဓဇော** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မော ဣသီနံ ဓဇော နာမာတိ။

၉. ဝိပလ္လာသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉. နဝမေ **သညာဝိပလ္လာသာ** တိ သညာယ ဝိပလ္လတ္ထဘာဝ, ဝိပရီတသညာယောတိ အတ္ထော။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **အနိစ္စေ, ဘိက္ခဝေ, နိစ္စန္တိ သညာဝိပလ္လာသော** တိ အနိစ္စေ ဝတ္ထုသ္မိံ ''နိစ္စံ ဣဒ''န္တိ ဧဝံ ဂဟေတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညာ, သညာဝိပလ္လာသောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနတ္တနိ စ အတ္တာ တိ အနတ္တနိ ''အတ္တာ''တိ ဧဝံသညိနော တိ အတ္ထော။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟတာ**တိ န ကေဝလံ သညိနော ဝ, သညာယ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာပိ ဟတာ။ **ခိတ္တစိတ္တာ** တိ တေ သညာဒိဋ္ဌိယော ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ခိတ္တေန စိတ္တေန သမန္နာဂတာ။ **ဝိသညိနော**တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ, ဝိပရီတသညာစိတ္တဒိဋ္ဌိနောတိ အတ္ထော။ **တေ ယောဂယုတ္တာ မာရဿာ**တိ တေ မာရဿ ယောဂေ ယုတ္တာ နာမ ဟောန္တိ။ **အယောဂက္ခေမိနော** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ နိဗ္ဗာနံ အပ္ပတ္တာ။ **သတ္တာ** တိ ပုဂ္ဂလာ။ **ဗုဒ္ဓါ**တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓါ။ **ဣမံ ဓမ္မန္တိ** စတုသစ္စဓမ္မံ။ **သစိတ္တံ ပစ္စလဒ္ဓါ**တိ သကံ စိတ္တံ ပဋိလဘိတ္ဝာ။ **အနိစ္စတော ဒက္ခု** န္တိ အနိစ္စဘာဝေန အဒ္ဒသံသု။ **အသုဘတဒ္ဒသု** န္တိ အသုဘံ အသုဘတောယေဝ အဒ္ဒသံသု။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိသမာဒါနာ** တိ ဂဟိတသမ္မာဒဿနာ။ **သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ ဥပစ္စဂု** န္တိ သကလံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ သမတိက္ကန္တာ။

၁၀. ဥပက္កိလေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဒသမေ **ဥပက္ကိလေသာ** တိ ဝိရောစိတုံ အဒတ္ဝာ ဥပက္ကိလိဋ္ဌဘာဝကရဏေန ဥပက္ကိလေသာ။ **မဟိကာ**တိ ဟိမံ။ **ဓူမော ရဇော**တိ ဓူမော စ ရဇော စ။ **ရာဟူ**တိ ပုရိမာ တယော အသမ္ပတ္တဥပက္ကိလေသာ, ရာဟု ပန သမ္ပတ္တဥပက္ကိလေသဝသေန ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ န တပန္တိ န ဘာသန္တိ န ဝိရောစန္တီ** တိ ဂုဏပ္ပတာပေန န တပန္တိ, ဂုဏောဘာသေန န ဘာသန္တိ, ဂုဏဝိရောစနေန န ဝိရောစန္တိ။ **သုရာမေရယပါနာ အပ္ပဋိဝိရတာ**တိ ပဉ္စဝိဓာယ သုရာယ စတုဗ္ဗိဓဿ မေရယဿ စ ပါနတော အဝိရတာ။

အဝိဇ္ဇာနိဝုတာတိ အဝိဇ္ဇာယ နိဝါရိတာ ပိဟိတာ။ **ပိယရူပါဘိနန္ဒိနော** တိ ပိယရူပံ သာတရူပံ အဘိနန္ဒမာနာ တုဿမာနာ။ **သာဒိယန္တိ** တိ ဂဏှန္တိ။ **အဝိဒ္ဒသူ** တိ အန္ဓဗာလာ။ **သနေတ္တိကာ** တိ တဏှာဟာယောတ္တေနေဝ သယောတ္တာ။ **ကဠေဝရ**န္တိ အတ္တဘာဝံ။ **ယောနိ**န္တိ ကဗ္ဗဠိံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတန္တိ။

ရောဟိတဿဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. ပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမပုညာဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ပုညာဘိသန္ဒာ** တိ ပုညဿ အဘိသန္ဒာ, ပုညပ္ပဝတ္တိယောတိ အတ္ထော။ **ကုသလာဘိသန္ဒာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ တေ ပနေတေ သုခံ အာဟရန္တီတိ **သုခဿာဟာရာ** ။ သုဋ္ဌု အဂ္ဂါနံ ရူပါဒီနံ အယကာတိ **သောဝဂ္ဂိကာ** ။ သုခော နေသံ ဝိပါကောတိ **သုခဝိပါကာ**။ သဂ္ဂေ ဥပပတ္တိ သဂ္ဂေါ, သဂ္ဂါယ သံဝတ္တန္တီတိ **သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ**။ **စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇမာနော**တိ စီဝရတ္ထာယ ဝတ္ထံ လဘိတွာ သူစိသုတ္တာဒီနံ အဘာဝေန တံ နိက္ခိပန္တောပိ ကရောန္တောပိ ပါရုပန္တောပိ ဇိဏ္ဏကာလေ ပစ္စတ္ထရဏံ ကရောန္တောပိ ပစ္စတ္ထရိတုမ္ပိ အသက္ကုဏေယ္ယံ ဘူမတ္ထရဏံ ကရောန္တောပိ ဘူမတ္ထရဏဿ အနနုစ္ဆဝိကံ ဖာလေတွာ ပါဒပုဉ္ဆနံ ကရောန္တောပိ "ပရိဘုဉ္ဇမာနော"တွေဝ ဝုစ္စတိ။ ယဒါ ပန "ပါဒပုဉ္ဆနမ္ပိ န သက္ကာ ကာတု"န္တိ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဆဍ္ဍိတံ ဟောတိ, တဒါ ပရိဘုဉ္ဇမာနော နာမ န ဟောတိ။ **အပ္ပမာဏံ စေတောသမာဓိ**န္တိ အရဟတ္တဖလသမာဓိံ။ **အပ္ပမာဏော တဿ ပုညာဘိသန္ဒော**တိ ဣမိနာ အယကဿ ပုညစေတနာယ အပ္ပမာဏတံ ကထေတိ။ တဿ ဟိ "ခီဏာသဝေ မေ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတီ"တိ ပုနပ္ပုနံ အနုဿရဏဝသေန ပဝတ္တာ ပုညစေတနာ အပ္ပမာဏာ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပိဏ္ဍပါတာ**ဒီသု ပန ယော ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သတ္တာဟမ္ပိ တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပရိဘုဉ္ဇတိ, သော သတ္တာဟမ္ပိ တံယေဝ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇမာနော နာမ ဟောတိ။ ကေသိဉ္စိ ပန သေနာသနေ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီသု စင်္ကမန္တောပိ ယာဝ တံ သေနာသနံ ပဟာယ အညံ န ဂဏှာတိ, တာဝ ပရိဘုဉ္ဇမာနော နာမ ဟောတိ။ ဧကေန ပန ဘေသဇ္ဇေန ဖာသုဘာဝိမှိ ဥပ္ပန္နေ ယာဝ အညံ ဘေသဇ္ဇံ န ပရိဘုဉ္ဇတိ, တာဝဒေဝ ပရိဘုဉ္ဇမာနော နာမ ဟောတိ။

ဗဟုဘေရဝန္တိ ဗဟူဟိ ဘေရဝေဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတံ။ **ရတနဝရာန**န္တိ သတ္တန္နမ္ပိ ဝရရတနာနံ။ **အာလယ**န္တိ နိဝါသဋ္ဌာနံ။ **ပုထူ သဝန္တီ** တိ ဗဟုကာ ဟုတွာ သန္ဒမာနာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၂. ဒုတိယပုညာဘိသန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၂. ဒုတိယေ **အရိယကန္တေဟီ** တိ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တေဟိ။ တာနိ ဟိ အရိယာနံ ကန္တာနိ ဟောန္တိ ပိယာနိ မနာပါနိ။ သေသံ သုတ္တန္တေ တာဝ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၄ အာဒယော) ဝုတ္တမေဝ။

ဂါထာသု ပန **သဒ္ဓာ** တိ သောတာပန္နဿ သဒ္ဓါ အဓိပ္ပေတာ။ သီလမ္ပိ သောတာပန္နဿ သီလမေဝ။ **ဥဇုဘူတဉ္စ ဒဿန**န္တိ ကာယဝင်္ကာဒီနံ အဘာဝေန ခီဏာသဝဿ ဒဿနံ ဥဇုဘူတဒဿနံ နာမ။ **အာဟု**တိ ကထယန္တိ။ **ပသာဒ**န္တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃေသု ပသာဒံ။ **ဓမ္မဒဿန** န္တိ စတုသစ္စဓမ္မဒဿနံ။

၃. ပဌမသံဝါသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၃. တတိယေ **သမ္ဗဟုလာပိ ခော ဂဟပတီ စ ဂဟပတာနိယော စာ** တိ ဗဟုကာ ဂဟပတယော စ ဂဟပတာနိယော စ အာဝါဟဝိဝါဟကရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ တမေဝ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ **သံဝါသာ**တိ သဟဝါသာ ဧကတောဝါသာ။ **ဆဝော ဆဝါယာ**တိ ဂုဏမရဏေန မတတ္တာ ဆဝေ ဂုဏမရဏေနေဝ မတာယ ဆဝါယ သဒ္ဓိံ။ **ဒေဝိယာ သဒ္ဓိ** န္တိ ဂုဏေဟိ ဒေဝိဘူတာယ သဒ္ဓိံ။ **ဒုဿီလော** တိ နိဿီလော။ **ပါပဓမ္မော** တိ လာမကဓမ္မော။ **အက္ကောသကပရိဘာသကော**တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသကော, ဘယံ ဒဿေတွာ သန္တဇ္ဇနေန ပရိဘာသကော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကဒရိယာတိ ထဒ္ဓမစ္ဆရိနော။ **ဇာနိပတယော**တိ ဇယမ္ပတိကာ။ **ဝဒညူ**တိ ယာစကာနံ ဝစနဿ အတ္ထံ ဇာနန္တိ။ **သညတာ**တိ သီလသံယမေန သမန္နာဂတာ။ **ဓမ္မဇီဝိနော**တိ ဓမ္မေန ဌတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီတိ ဓမ္မဇီဝိနော။ **အတ္ထာသံ ပစုရာ ဟောန္တီ**တိ ဝဍ္ဎိသင်္ခါတာ အတ္ထာ ဧတေသံ ဗဟူ ဟောန္တိ။ **ဖာသုကံ ဥပဇာယတီ**တိ အညမညံ ဖာသုဝိဟာရော ဇာယတိ။ **ကာမကာမိနော**တိ ကာမေ ကာမယမာနာ။

၄. ဒုတိယသံတသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. စတုတ္ထေ ကမ္မပထဝသေန ဒေသနာ ပဝတ္တိတာ။ သေသံ တာဒိသမေဝ။ ဣမေသု ပန ဒွီသုပိ သုတ္တေသု အကာရိ ကပဋိပုဒာ ကထိတာ။ သောတာပန္နသကအာကမိနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

၅-၆. သမဇီဝိသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၅၅-၅၆. ပဉ္စမေ **တေနုပသင်္ကမိ** တိ ကိမတ္ထံ ဥပသင်္ကမိ? အနုဂ္ဂဏှနတ္ထံ။ တထာဂတော ဟိ တံ ရဋ္ဌံ ဟပုဏ္ဏန္တော ဣမေသံယေဝ ဒွိန္နံ သင်္ဂဏှနတ္ထာယ ဟပုဏ္ဏာတိ။ နကုလပိတာ ကိရ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ တထာဂတဿ ပိတာ အဟောသိ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာပိတာ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠပိတာ။ နကုလမာတာပိ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ တထာဂတဿ မာတာ အဟောသိ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ မဟာမာတာ, ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ စူဠမာတာ။ တေ သတ္ထု ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုတ္တသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ "ဟန္တာတ, ဟန္တာတာ"တိ ဝစ္ဆကံ ဒိသွာ ဝစ္ဆဂိဒ္ဓိနီ ကဝီ ဝိယ ဝိရဝမာနာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဋ္ဌမဒဿနေနေဝ သောတာပန္နာ ဇာတာ။ နိဝေသနေ ပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ အာသနာနိ သဒာ ပညတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝါ တေသံ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထာယ ဥပသင်္ကမိ။ **အတိစရိတာ**တိ အတိက္ကမိတာ။ **အဘိသမ္ပရာယဉ္စ** တိ ပရလောကေ စ။ **သမသဒ္ဓာ** တိ သဒ္ဓာယ သမာ ဧကသဒိသာ။ **သီလာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဆဋ္ဌံ ဧကဝလံ ဘိက္ခူနံ ဒေသိတံ။ သေသမေတ္ထ တာဒိသမေဝ။

၇. သုပ္ပဝါသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇. သတ္တမေ **ပဇ္ဇနိက** န္တိ တဿ နိဂမဿ နာမံ။ **ကောလိယာန**န္တိ ကောလရာဇကုလာနံ။ **အာယုံ ခော ပန ဒတွာ**တိ အာယုအနံ ဒတွာ။ **အာယုဿ ဘာဂိနီ ဟောတီ** တိ အာယုဘာဂပဋိလာဘိနီ ဟောတိ, အာယုံ တ ဘဇနိကာ ဟောတိ, အာယုပ္ပဋိလာဘိနီတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ရသသာ ဥပေတန္တိ ရသေန ဥပေတံ ရသသမ္ပန္နံ။ **ဥဇ္ဇုဂတေသု** တိ ကာယဝင်္ကာဒိရဟိတတ္တာ ဥဇုကမေဝ ဂတေသု ခီဏာသဝေသု။ **စရဏူပပန္နေသူ** တိ ပဉ္စဒသဟိ စရဏဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေသု။ **မဟဂ္ဂတေသူ** တိ မဟတ္တံ ဂတေသု။ ခီဏာသဝါနညေဝေတံ နာမံ။ **ပုညေန ပုညံ သံသန္ဒမာနာ** တိ ပုညေန သဒ္ဓိံ ပုညံ ဃဋ္ဋယမာနာ။ **မဟပ္ဖလာ လောကဝိဒူန ဝဏ္ဏိတာ**တိ ဧဝရူပါ အနသဒ္ဓာတာ ဒက္ခိဏာ တိဝိဓလောကံ ဝိဒိတံ ကတွာ ဌိတတ္တာ လောကဝိဒူနံ ဗုဒ္ဓါနံ ဝဏ္ဏိတာ, ဗုဒ္ဓေဟိ ပသတ္ထာတိ အတ္ထော။ **ယညမနုဿရန္တာ** တိ ယညံ အနံ အနုဿရန္တာ။ **ဝေဒဇာတာ**တိ တုဋ္ဌိဇာတာ။

၈. သုဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၈. အဋ္ဌမေ **သညတာန**န္တိ ကာယတစာဟိ သံယတာနံ။ **ပရဒတ္တဘောဇိန** န္တိ ပရေဟိ ဒိန္နမေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ယာပေန္တာနံ။ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပ္ပတ္တကာလေန။ **သက္ကစ္စ ဒအာတိ** တိ သဟတ္ထာ သက္ကာရံ ကတွာ ဒအာတိ။ **စတ္တာရိ ဌာနာနိ အနုပ္ပဝေစ္ဆတီ**တိ စတ္တာရိ ကာရဏာနိ အနုပ္ပဝေသေတိ ဒအာတိ။ **ယသဝါ ဟောတီ**တိ မဟာပရိဝါရော ဟောတိ။ နဝမံ ဧကဝလံ ဘိက္ခူနံ ကထိတံ။ သေသမေတ္ထ တာဒိသမေဝ။

၁၀. ဂိဟိသာမီစိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဒသမေ **ဂိဟိသာမီစိပဋိပဒ**န္တိ ဂိဟီနံ အနုစ္ဆဝိကံ ပဋိပတ္တိံ။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတီ** တိ အတိဟရိတွာ အတုကာမတာယ ပတိဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ ဥပဂတော, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စီဝရံ ဒေတီတိ အတ္ထော။

ဥပဋ္ဌိတာ တိ ဥပဋ္ဌာယကော။ **တေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စာ** တိ ယေ ဧဝံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တိဉ္စ ပရိစ္စာဂဝသေန စ အနုဿရဏဝသေန စ သဒာ ပုညံ ပဝဍ္ဍတိ။ **သဂ္ဂဉ္စ ကမတိဋ္ဌာန** န္တိ တာဒိသော စ ဘဒ္ဒကံ ကမ္မံ ကတွာ သဂ္ဂဋ္ဌာနံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဣမေသု စတူသုပိ သုတ္တေသု အာကရိယပဋိပုဒာ ကထိတာ။ သောတာပန္နသကအာကမိနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ပုညာဘိသန္ဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၇) ၂. ပတ္တကမ္မဝဂ္ဂော

၁. ပတ္တကမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ အနိဋ္ဌပဋိက္ခေပေန **ဣဋ္ဌာ**။ မနေ ကမန္တိ ပဝိသန္တီတိ **ကန္တာ**။ မနံ အပ္ပာယန္တိ ပဝဍ္ဎေန္တီတိ **မနာပာ။ ဒုလ္လဘာ** တိ ပရမဒုလ္လဘာ။ **ဘောဂာ**တိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ ရူပာဒယော ဝိသယာ။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ ဓမ္မေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တု, မာ ဓမ္မုပ္ပဃာတံ ကတွာ အဓမ္မေနာတိ။ အထဝါ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သကာရဏေန, တေန တေန သေနာပတိသေဋ္ဌိဌာနာဒိကာရဏေန သဒ္ဓိံယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တူတိ အတ္ထော။ **ယသော**တိ ပရိဝာရသမ္ပတ္တိ။ **သဟ ဉာတီဘီ**တိ ဉာတကေဟိ သဒ္ဓိံ။ **သဟ ဥပဇ္ဈာယေဟီ** တိ သုခဒုက္ခေသု ဥပနိဇ္ဈာယိတဗ္ဗတ္တာ ဥပဇ္ဈာယသင်္ခာတေဟိ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ။

အကိစ္စံ ကရောတီ တိ အကာတဗ္ဗံ ကရောတိ။ **ကိစ္စံ အပရာဓေတီ** တိ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ကိစ္စံ အကရောန္တော တံ အပရာဓေတိ နာမ။ **ဓံသတီ**တိ ပတတိ ပရိဟာယတိ။ **အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘ** န္တိ အဘိဇ္ဈာသင်္ခာတံ ဝိသမလောဘံ။ **ပဇဟတီ**တိ နုဒတိ နီဟရတိ။ **မဟာပညော**တိ မဟန္တပညော။ **ပုထုပညော**တိ ပုထုလပညော။ **အာပာတဒသော**တိ တံ တံ အတ္ထံ အာပာတေတိ တမေဝ ပဿတိ, သုခုမမ္ပိဿ အတ္ထဇာတံ အာပာတံ အာဂစ္ဆတိယေဝါတိ အတ္ထော။

ဥဋ္ဌာနဝီရိယာဓိဂတေဟီ တိ ဥဋ္ဌာနသင်္ခာတေန ဝီရိယေန အဓိဂတေဟိ။ **ဗာဟာဗလပရိစိတေဟီ**တိ ဗာဟာဗလေန ပရိစိတေဟိ ဝမိုတေဟိ။ **သေဒာဝက္ခိတ္တေဟီ** တိ အဝက္ခိတ္တသေဒေဟိ, သေဒံ မုဉ္စိတွာ တယာမေန ပယောဂေန သမဓိဂတေဟီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မိကေဟီ** တိ ဓမ္မယုတ္တေဟိ။ **ဓမ္မလဒ္ဓေဟီ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မေ အကောပေတွာ လဒ္ဓေဟိ။ **ပတ္တကမ္မာနီ** တိ ယုတ္တကမ္မာနိ အနုစ္ဆဝိကကမ္မာနိ။ **သုခေတီ**တိ သုခိတံ ကရောတိ။ **ပီဏေတီ**တိ ပီဏိတံ ဗလသမ္ပန္နံ ကရောတိ။ **ဌာနဂတံ ဟောတီ**တိ ကာရဏဂတံ ဟောတိ။ ကိံ ပန တန္တိ? စတူသု ပတ္တကမ္မေသု ဧကံ ဘောဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ ဘောဂဇာတမေဝ ဌာနဂတံ။ **ပတ္တဂတ** န္တိ ယုတ္တပ္ပတ္တဋ္ဌာနဂတံ။ **အာယတနသော ပရိဘုတ္တ**န္တိ ကာရဏေနေဝ ပရိဘုတ္တံ ဘောဂဇာတံ ဟောတိ။

ပရိယောဓာယ သံဝတ္တတီ တိ ပိဒဟိတွာ ဝတ္တတိ။ ယထာ အဂ္ဂိအာဒီဟိ ဥပ္ပန္နာသု အာပဒါသု, ဧဝံ အာဒိတ္တဂေဟနိဗ္ဗာပနာဒီနံ အတ္ထာယ ခနေပရိစ္စာဂံ ကတွာ တာသံ အာပဒါနံ မဂ္ဂံ ပိဒဟတိ နိဝါရေတိ။ **သောတ္ထိံ အတ္တာနံ ကရောတီ**တိ နိရုပဒ္ဒဝံ ခေမံ အတ္တာနံ ကရောတိ။ **ဉာတိဗလီ**န္တိ ဉာတကာနံ ဗလိံ။ **အတိထိဗလီ**န္တိ အာဂန္တုကာနံ ဗလိံ။ **ပုဗ္ဗပေတဗလီ**န္တိ ပရလောကဂတာနံ ဉာတကာနံ ဗလိံ။ **ရာဇဗလီ**န္တိ ရညော ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ရာဇဗလိံ။ **ဒေဝတာဗလီ**န္တိ ဒေဝတာနံ ကတ္တဗ္ဗဗလိံ။ သဗ္ဗမေတံ တေသံ တေသံ ယထာနုစ္ဆဝိကဝသေန အတဗ္ဗအနုဿ အဓိဝစနံ။

ခန္တိသောရစ္စေ နိဝိဋ္ဌာ တိ အဓိဝါသနက္ခန္တိယဉ္စ သုသီလတာယ စ နိဝိဋ္ဌာ။ **ဧကမတ္တာနံ ဒမေန္တီ** တိ ဧကံ အတ္တနောဝ အတ္တဘာဝံ ဣန္ဒြိယဒမေန ဒမေန္တိ။ **သမေန္တီ** တိ အတ္တနော စိတ္တံ ကိလေသဝူပသမနေန သမေန္တိ။ **ပရိနိဗ္ဗာပေန္တီ**တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေနေဝ ပရိနိဗ္ဗာပေန္တိ။ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိက**န္တိအာဒီသု ဥပရူပရိဘူမိသု ဖလအာနဝသေန ဥဒ္ဓမဂ္ဂမဿာတိ **ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ**။ သဂ္ဂဿ ဟိတာတိ တတြူပပတ္တိဇနနတော **သောဝဂ္ဂိကာ**။ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သုခော ဝိပါကော အဿာတိ **သုခဝိပါကာ**။ သုဋ္ဌု အဂ္ဂါနံ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏာဒီနံ ဒသန္နံ ဝိသေသာနံ နိဗ္ဗတ္တနတော **သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ,** ဧဝရူပံ ဒက္ခိဏံ ပတိဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။

အရိယဓမ္မေ ဌိတော တိ ပဉ္စသီလဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတော။ **ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတီ** တိ ပရလောကံ ဂန္တွာ ယတ္ထ သဂ္ဂေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှာတိ, တတ္ထ မောဒတိ။ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော တ ဟောန္တု အနာဂါမီ တ, သဗ္ဗေသံ အယံ ပဋိပဒါ လဗ္ဘတေဝါတိ။

၂. အာနဏျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၂. ဒုတိယေ **အဓိဂမနီယာနီ**တိ ပတ္တဗ္ဗာနိ။ **ကာမဘောဂိနာ**တိ ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပရိဘုဥ္ဇန္တေန။ **အတ္ထိသုခာ** ဒီသု အတ္ထီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ **အတ္ထိသုခံ** နာမ။ ဘောဂေ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ **ဘောဂသုခံ** နာမ။ အနဏောသ္မီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ **အာနဏျသုခံ** နာမ။ နိဒ္ဒောသော အနဝဇ္ဇောသ္မီတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခံ **အနဝဇ္ဇသုခံ** နာမ။

ဘုဥ္ဇ န္တိ ဘုဥ္ဇမာနော။ **ပညာ ဝိပဿတီ** တိ ပညာယ ဝိပဿတိ။ **ဥဘော ဘာဂေ**တိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ, ဟေဋ္ဌိမာနိ တီဏိ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ, အနဝဇ္ဇသုခံ ဧကံ ကောဋ္ဌာသန္တိ ဧဝံ ပညာယ ပဿမာနော ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ **အနဝဇ္ဇသုခဿေတ** န္တိ ဧတံ တိဝိဓမ္ပိ သုခံ အနဝဇ္ဇသုခဿ သောဠသိံ ကလံ နာဂ္ဃတီတိ။

၃. ဗြဟ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၃. တတိယံ တိကနိပာတေ ဝဏ္ဏိတမေဝ။ **သပုဗ္ဗဒေဝတာနီ**တိ ပဌမတ္တမေဝ ဧတ္ထ ဝိသေသော။ စတုတ္ထေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၅. ရူပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၅. ပဉ္စမေ ရူပေ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသန္နော **ရူပပ္ပမာဏော** နာမ။ **ရူပပ္ပသန္နော** တိ တဿေဝ အတ္ထဝစနံ။ ဃောသေ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသန္နော **ဃောသပ္ပမာဏော** နာမ။ စီဝရလူခပတ္တလူခေသု ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသန္နော **လူခပ္ပမာဏော** နာမ။ ဓမ္မေ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသန္နော **ဓမ္မပ္ပမာဏော** နာမ။ ဣတရာနိ တေသံယေဝ အတ္ထဝစနာနိ။ သဗ္ဗသတ္တေ စ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ရူပပ္ပမာဏာ, ဧကော န ရူပပ္ပမာဏော။ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသာ ဃောသပ္ပမာဏာ, ဧကော န ဃောသပ္ပမာဏော။ ဒသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ နဝ ကောဋ္ဌာသာ လူခပ္ပမာဏာ, ဧကော န လူခပ္ပမာဏော။ သတသဟဿံ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပန ဧကော ကောဋ္ဌာသောဝ ဓမ္မပ္ပမာဏော, သေသာ န ဓမ္မပ္ပမာဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ရူပေ ပမာဏိံသူတိ ယေ ရူပံ ဒိသွာ ပသန္နာ, တေ ရူပေ ပမာဏိံသု နာမ, ပသီဒိံသူတိ အတ္ထော။ **ဃောသေန အန္ဝဂူ**တိ ဃောသေန အနုဂတာ, ဃောသပ္ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသန္နာတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒရာဂဝသူပေတာ**တိ ဆန္ဒဿ စ ရာဂဿ စ ဝသံ ဥပေတာ။ **အဇ္ဈတ္တဥ္စ န ဇာနာတီ** တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ တဿ ဂုဏံ န ဇာနာတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ စ န ပဿတီ** တိ ဗဟိဒ္ဓာပိဿ ပဋိပတ္တိံ န ပဿတိ။ **သမန္တာဝရဏော** တိ သမန္တတော အာဝရိတော, သမန္တာ တ အာဝရဏမဿာတိ သမန္တာဝရဏော။ **ဃောသေန ဝုယှတီ**တိ ဃောသေန နိယတိ, န ဂုဏေန။ **အဇ္ဈတ္တဥ္စ န ဇာနာတိ, ဗဟိဒ္ဓာ စ ဝိပဿတီ**တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ ဂုဏံ န ဇာနာတိ, ဗဟိဒ္ဓာ ပနဿ ပဋိပတ္တိံ ပဿတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ဖလဒဿာဝီ** တိ တဿ ပရေဟိ ကတံ ဗဟိဒ္ဓာ သက္ကာရဖလံ ပဿန္တော။ **ဝိနီဝရဏဒဿာဝီ** တိ ဝိဝဋ္ဋဒဿာဝီ။ **န သော ဃောသေန ဝုယှတီ**တိ သော ဃောသေန န နီယတိ။

၆. သရာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. ဆဋ္ဌေ **မောဟဇံ စာပဝိဒ္ဒသူ** တိ မောဟဇံ စာပိ အဝိဒ္ဒသူ အပဏ္ဍိတာ။ **သဝိဃာတန္တိ** သဒုက္ခံ။ **ဒုခုဒြယ** န္တိ အာယတိဥ္စ ဒုက္ခဝဍ္ဎိအာယကံ။ **အစက္ခုကာ**တိ ပညာစက္ခုရဟိတာ။ **ယထာ ဓမ္မာ တထာ သန္တာ** တိ ယထာ ရာဂါဒယော ဓမ္မာ ဌိတာ, တထာ သဘာဝတော ဟုတွာ။ **န တဿေဝန္တိ မညရေ** တိ မယံ ဧဝံသန္တာ ဧဝံသဘာဝာတိ တဿ န မညရေ, န မညန္တီတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေပိ ကထာသုပိ ဝဋ္ဋမေဝ ကထိတံ။

၇. အဟိရာဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၇. သတ္တမေ **ဣမာနိ စတ္တာရိ အဟိရာဇကုလာနီ** တိ ဣဒံ ဒဋ္ဌဝိသာနေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဒဋ္ဌဝိသာ, သဗ္ဗေတေ ဣမေသံ စတုန္နံ အဟိရာဇကုလာနံ အဗ္ဘန္တရဂတာဝ ဟောန္တိ။ **အတ္တဂုတ္တိယာ** တိ အတ္တနော ဂုတ္တ

တ္ထာယ။ **အတ္တရက္ခာယာ** တိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ။ **အတ္တပရိတ္တာယာ** တိ အတ္တနော ပရိတ္တာဏတ္ထာယ။ ပရိတ္တံ နာမ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယထာ တံ ပရိတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ဒဿေန္တော **ဝိရူပက္ခေဟိ မေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိရူပက္ခေဟီ** တိ ဝိရူပက္ခနာဂကုလေဟိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အပါဒကေဟီ**တိ အပါဒကသတ္တေဟိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သဗ္ဗေ သတ္တာ** တိ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧတ္တကေန ဌာနေန ဩဒိဿကမေတ္တံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အနောဒိဿကမေတ္တံ ကထေတုံ ဣဒမာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သတ္တာ ပါဏာ ဘူတာ** တိ သဗ္ဗာနေတာနိ ပုဂ္ဂလဝေဝစနာနေဝ။ **ဘဒြာနိ ပဿန္တူ**တိ ဘဒြာနိ အာရမ္မဏာနိ ပဿန္တု။ **မာ ကဉ္စိ ပါပမာဂမာ** တိ ကဉ္စိ သတ္တံ ပါပကံ လာမကံ မာ အာဂစ္ဆတု။ **အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဧတ္ထ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ အပ္ပမာဏာ နာမ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ပမာဏဝန္တာနီ** တိ ဂုဏပ္ပမာဏေန ယုတ္တာနိ။ **ဥဏ္ဏနာဘီ** တိ လောမသနာဘိကော မက္ကဋကော။ **သရဗူ**တိ ဃရကောလိကာ။ **ကတာ မေ ရက္ခာ, ကတာ မေ ပရိတ္တာ** တိ မယာ ဧတ္တကဿ ဇနဿ ရက္ခာ စ ပရိတ္တာဏဉ္စ ကတံ။ **ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနီ** တိ သဗ္ဗေပိ မေ ကတပရိတ္တာဏာ သတ္တာ အပဂစ္ဆန္တု, မာ မံ ဝိဟေဌယိံသူတိ အတ္ထော။

၈. ဒေဝဒတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၈. အဋ္ဌမေ **အစိရပက္ကန္တေ ဒေဝဒတ္တေ** တိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ နစိရပက္ကန္တေ။ **ပရာဘဝါယာ**တိ အဝဍ္ဎိယာ ဝိနာသာယ။ **အဿတရီ** တိ ဝဠဝါယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဒြဘဿ ဇာတာ။ **အတ္တဝဓာယ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတီ** တိ တံ အဿေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဇေန္တိ, သာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတွာ ကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝိဇာယိတုံ န သက္ကောန္တိ ပါဒေဟိ ဘူမိံ ပဟရန္တီ တိဋ္ဌတိ။ အထဿာ စတ္တာရော ပါဒေ စတူသု ခာဏူသု ဗန္ဓိတွာ ကုစ္ဆိံ ဖာလေတွာ ပောတကံ နီဟရန္တိ။ သာ တတ္ထေဝ မရတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၉. ပဓာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၉. နဝမေ ကိလေသာနံ သံဝရတ္ထာယ ပဝေသနဒွါရံ ပိဒဟနတ္ထာယ ပဓာနံ **သံဝရပ္ပဓာနံ,** ပဇဟနတ္ထာယ ပဓာနံ **ပဟာနပ္ပဓာနံ,** ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဗြူဟနတ္ထာယ ဝဍ္ဎနတ္ထာယ ပဓာနံ **ဘာဝနာပ္ပဓာနံ,** တေသံယေဝ အနုရက္ခဏတ္ထာယ ပဓာနံ **အနုရက္ခဏာပ္ပဓာနံ** ။

၁၀. အဓမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဒသမေ **အဓမ္မိကာ ဟောန္တီ** တိ ပေါရာဏကရာဇူဟိ ဌပိတံ ဒသဘာဂဗလိဉ္စေဝ အပရာဓာနုရူပဉ္စ ဒဏ္ဍံ အဂ္ဂဟေတွာ အတိရေကဗလိနော စေဝ အတိရေကဒဏ္ဍဿ စ ဂဟဏေန အဓမ္မိကာ။ **ရာဇာယုတ္တာ** တိ ရညော ဇနပဒေသု ကိစ္စသံဝိဓာယကာ အာယုတ္တကပုရိသာ။ **ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ** တိ အန္တောနဂရဝါသိနော ဗြာဟ္မဏဂဟပတယော။ **နေဂမဇာနပဒါ**တိ နိဂမဝါသိနော စေဝ ဇနပဒဝါသိနော စ။ **ဝိသမန္တိ** ဝိသမာ ဟုတွာ, အသမယေန ဝါယန္တီတိ အတ္ထော။ **ဝိသမာ**တိ န သမာ, အတိထဒ္ဓါ ဝါ အတိမုဒုကာ ဝါတိ အတ္ထော။ **အပဇ္ဇသာ** တိ မဂ္ဂတော အပဂတာ, ဥမ္မဂ္ဂဂါမိနော ဟုတွာ ဝါယန္တီတိ အတ္ထော။ **ဒေဝတာ ပရိကုပိတာ ဘဝန္တီ** တိ ဝါတေသု ဟိ ဝိသမေသု အပဇ္ဇသေသု ဝါယန္တေသု ရုက္ခာ ဘိဇ္ဇန္တိ, ဝိမာနာနိ ဘိဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ ဒေဝတာ ပရိကုပိတာ ဘဝန္တိ, တာ ဒေဝဿ သမ္မာ ဝဿိတုံ န ဒေန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **ဒေဝေါ န သမ္မာ ဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆတီ** တိ။ **ဝိသမပါကာနိ သဿာနိ ဘဝန္တီ** တိ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဂဗ္ဘီနိ ဟောန္တိ, ဧကသ္မိံ သဉ္ဇာတခီရာနိ, ဧကံ ဌာနံ ပစ္စတီတိ ဧဝံ ဝိသမံ ပါကာနိ သဿာနိ ဘဝန္တိ။

သမံ နက္ခတ္တာနိ တာရကရူပါနိ ပရိဝတ္တန္တီ တိ ယထာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ကတ္တိကနက္ခတ္တမေဝ လဘတိ, မိဂသိရပုဏ္ဏမာ မိဂသိရနက္ခတ္တမေဝါတိ ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ မာသေ သာ သာ ပုဏ္ဏမာ တံ တံ နက္ခတ္တမေဝ လဘတိ, တထာ သမ္မာ ပရိဝတ္တန္တိ။ **သမံ ဝါတာ ဝါယန္တီ** တိ အဝိသမာ ဟုတွာ သမယသ္မိံယေဝ ဝါယန္တိ, ဆ မာသေ ဥတ္တရာ ဝါတာ, ဆ မာသေ ဒက္ခိဏာတိ ဧဝံ တေသံ တေသံ ဇနပဒါနံ အနုရူပေ သမယေ ဝါယန္တိ။ **သမာ**တိ သမပ္ပဝတ္တိနော နာတိထဒ္ဓါ နာတိမုဒူ။ **ပဇ္ဇသာ** တိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ, မဂ္ဂေနေဝ ဝါယန္တိ, နော အမဂ္ဂေနာတိ အတ္ထော။

ဇိမ္ဟံ ဂစ္ဆတီ တိ ကုဋိလံ ဂစ္ဆတိ, အတိတ္ထံ ဂဏ္ဟာတိ။ **နေတ္တေ ဇိမ္ဟံ ဂတေ သတီ** တိ နယတီတိ နေတ္တာ။ တသ္မိံ နေတ္တေ ဇိမ္ဟံ ဂတေ ကုဋိလံ ဂန္တွာ အတိတ္ထံ ဂဏ္ဟန္တေ ဣတရာပိ အတိတ္ထမေဝ ဂဏ္ဟန္တီတိ အတ္ထော။ နေတေတိပိ ပါဌော။ **ဒုက္ခံ သေတီ** တိ ဒုက္ခံ သယတိ, ဒုက္ခိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ပတ္တကမ္မဝဂ္ဂော ဒုတိယော။

(၈) ၃. အပဏ္ဏကဝဂ္ဂေါ

၁. ပဓာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၁. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အပဏ္ဏကပဋိပဒ** န္တိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒံ။ **ယောနိ စဿ အာရဒ္ဓါ ဟောတီ** တိ ကာရဏဉ္စဿ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ **အာသဝါနံ ခယာယာ**တိ အရဟတ္တတ္ထာယ။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၃. သပ္ပုရိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၃. တတိယေ **အဝဏ္ဏော**တိ အဂုဏော။ **ဟတ္ထ ကရောတီ**တိ ကထေတိ, ပကာသံ ကရောတိ။ **ပဉ္ဟာဘိနီတော**တိ ပဉ္ဟတ္ထာယ အဘိနီတော။ **အဟာပေတွာ အလမ္ဗိတွာ** တိ အပရိဟီနံ အလမ္ဗိတံ ကတွာ။ ဧတ္ထ စ အသပ္ပုရိသော ဟာပိတ္ဆ ဆတ္တာယ အတ္တနော အဝဏ္ဏံ ဆာဒေတိ, သပ္ပုရိသော လဇ္ဇိတာယ အတ္တနော ဝဏ္ဏံ။ ဣတိ ယသ္မာ အသပ္ပုရိသော ဟိရောတ္တပ္ပရဟိတော သံတသေန အဝဏ္ဏာနာတိ, သပ္ပုရိသော ပန ဟိရောတ္တပ္ပသမန္နာဂတော သံတသေနာပိ နာဝဏ္ဏာနာတိ။ တသ္မာ အသပ္ပုရိသဘာဝသာဓကံ အဓုနာဂတဝဓုကောပမံ့ ဒဿေတုံ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဓုကာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝဓုကာ**တိ သုဏိသာ။ **တိဗ္ဗ** န္တိ ဗဟလံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၄-၅. အဂ္ဂသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၇၄-၇၅. စတုတ္ထေ **သီလဂ္ဂ** န္တိ အဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဥတ္တမသီလံ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ပဉ္စမေ **ရူပဂ္ဂ** န္တိ ယံ ရူပံ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဣဒံ ရူပဂ္ဂံ နာမ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘဝဂ္ဂ** န္တိ ဧတ္ထ ပန ယသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဌိတော အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဧတံ ဘဝဂ္ဂံ နာမာတိ။

၆. ကုသိနာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၆. ဆဋ္ဌေ **ဥပဝတ္တနေ** တိ ဟစိနေဂတာယ သာလပန္တိယာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တိတွာ ဌိတာယ ဝေမဇ္ဈဌာနေ။ **အန္တရေန ယမကသာလာန**န္တိ ဒွိန္နံ သာလရုက္ခာနံ အန္တရေ။ **ကင္ခာ** တိ ဒွေဝဠ္ဌဟာကံ။ **ဝိမတီ**တိ ဝိနိစ္ဆိတုံ အသမတ္ထတာ။ ''ဗုဒ္ဓေါ နု ခော န ဗုဒ္ဓေါ နု ခော, ဓမ္မော နု ခော န ဓမ္မော နု ခော, သင်္ဃော နု ခော န သင်္ဃော နု ခော, မဂ္ဂေါ နု ခော န မဂ္ဂေါ နု ခော, ပဋိပဒါ နု ခော န ပဋိပဒါ နု ခော''တိ ယဿ သံသယော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ တေ ဝဒါမိ ပုစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ **သတ္ထုဂါရဝေနပိ န ပုစ္ဆေယျာထာ** တိ ''မယံ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိမ္ဟ, စတ္တာရောပ ပစ္စယာပိ နော သတ္ထု သန္တကာဝ။ တေ မယံ ဧတ္တကံ ကာလံ ကင်္ခံ အကတွာ န အရဟာမ အဇ္ဇ ပစ္ဆိမေ ကာလေ ကင်္ခံ ကာတု''န္တိ သစေ ဧဝံ သတ္ထရိ ကာရဝေန န ပုစ္ဆထ။ **သဟာယကောပိ, ဘိက္ခဝေ, သဟာယကဿ အာရောစေတူ**တိ တုမ္ဟာကံ ယော ယဿ ဘိက္ခုဿ သန္ဒိဋ္ဌော သမ္ဘတ္တော, သော တဿ အာရောစေတု, အဟံ ဧကဿ ဘိက္ခုဿ ကထေဿာမိ, တဿ ကထံ သုတွာ သဗ္ဗေ နိက္ကင်္ခါ ဘဝထာတိ ဒဿေတိ။ **ဧဝံ ပသန္နော** တိ ဧဝံ သဒ္ဒဟာမိ အဟန္တိ အတ္ထော။ **ဉာဏမေဝ**တိ နိက္ကင်္ခဘာဝပစ္စက္ခကရဏဉာဏံယေဝ ဧတ္ထ တထာဂတဿ, န သဒ္ဓါမတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဣမေသဉ္ဟိ, အာနန္ဒာ**တိ ဣမေသံ အန္တောသာဏိယံ နိသိန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ။ **ယော ပစ္ဆိမကော**တိ ယော ဂုဏဝသေန ပစ္ဆိမကော, အာနန္ဒတ္ထေရံယေဝ သန္ဓာယာဟ။

၇. အစိန္တေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၇. သတ္တမေ **အစိန္တေယျာနီ** တိ စိန္တေတုံ အယုတ္တာနိ။ **န စိန္တေတဗ္ဗာနီ** တိ အစိန္တေယျတ္တာယေဝ န စိန္တေတဗ္ဗာနိ။ **ယာနိ စိန္တေန္တော** တိ ယာနိ ကာရဏာနိ စိန္တေန္တော။ **ဥမ္မာဒဿာ** တိ ဥမ္မတ္တကဘာဝဿ။ **ဝိဃာတဿာ**တိ ဒုက္ခဿ။ **ဗုဒ္ဓဝိသယော**တိ ဗုဒ္ဓါနံ ဝိသယော, သဗ္ဗညုတညာဏာဒီနံ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပဝတ္တိ စ အာနုဘာဝေ စ။ **ဈာနဝိသယော**တိ အဘိညာဈာနဝိသယော။ **ကမ္မဝိပါကော**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒီနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကော။ **လောကစိန္တာ** တိ ''ကေန

နု ခော စန္ဒိမသူရိယာ ကတာ, ကေန မဟာပထဝီ, ကေန မဟာသမုဒ္ဒော, ကေန သတ္တာ ဥပ္ပာဒိတာ, ကေန ပဗ္ဗတာ, ကေန အမ္ဗတာလနာဠိကေရာဒယော''တိ ဝေရူပာ လောကစိန္တာ။

၈. ဒက္ခိဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၈. အဋ္ဌမေ **ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယော** တိ အနုသဋ္ဌာတာယ ဒက္ခိဏာယ ဝိသုဇ္ဈနကာရဏာနိ။ **အာယကတော ဝိသုဇ္ဈတီ**တိ မဟပ္ဖလဘာဝေန ဝိသုဇ္ဈတိ, မဟပ္ဖလာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏဓမ္မော** တိ သုစိဓမ္မော။ **ဟာပဓမ္မော** တိ လာမကဓမ္မော။ **အာယကတော ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာ ကထေတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဇူဇကဗြာဟ္မဏဿ အရကေ ဒတွာ မဟာပထဝိံ ကမ္ပေသိ။ **ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ ကလျာဏိနဒီမုခဒွါရဝာသီ ကေဝဋ္ဋော ကထေတဗ္ဗော။ သော ကိရ ဒီဃသုမတ္ထေရဿ တိက္ခတ္တုံ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ မရဏမဉ္စေ နိပန္နော ''အယျဿ မံ ဒီဃသုမတ္ထေရဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပာတော ဥဒ္ဓရတီ''တိ အာဟ။ **နေဝ အာယကတော**တိ ဧတ္ထ ဝဍ္ဍမာနတာသီ လုဒ္ဒကော ကထေတဗ္ဗော။ သော ကိရ ပေတဒက္ခိဏံ ဒေန္တော ကေဿ ဒုဿီလဿေဝ တယော တရေ အဒာသိ။ တတိယတရေ ''အမနုဿော ဒုဿီလော မံ ဝိလုမ္ပတီ''တိ ဝိရဝိ။ ကေဿ သီလဝတော ဘိက္ခုနော ဒတွာ ဟာပိတကာလေယေဝဿ ဟာပုဏိ။ **အာယကတော စေဝ ဝိသုဇ္ဈတိ ပဋိဂ္ဂါဟကတော စာ** တိ ဧတ္ထ အသဒိသဒာနံ ကထေတဗ္ဗန္တိ။

၉. ဝဏိဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. နဝမေ **တာဒိသာ တ**တိ တံသဒိသာဝ တံသရိက္ခကာဝ။ **ဆေဒကမိနီ ဟောတီ**တိ ဆေဒံ ဂစ္ဆတိ။ ယံ ပတ္ထိတံ, တံ သဗ္ဗံ နဿတီတိ အတ္ထော။ **န ယထာဓိပ္ပာယာ ဟောတီ** တိ ယထာဇ္ဈာသယာ န ဟောတိ။ **ပရာဓိပ္ပာယာ ဟောတီ** တိ ပရဇ္ဈာသယာ အဇ္ဈာသယတော အဓိကတရဖလာ ဟောတိ။ **သမဏံ တ ဗြာဟ္မဏံ တ** တိ ဧတ္ထ သမိတပာပဗာဟိတပာပတာဟိ သမဏဗြာဟ္မဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝဒတု, ဘန္တေ, ပစ္စယေနာ** တိ, ဘန္တေ, စတုပ္ပစ္စယေန ဝိဝရာဒိနာ ပစ္စယေန ဝဒေယျာသီတိ ဇဝံ ပတာရေတိ နိမန္တေတိ။ **ယေန ပတာရေတီ**တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ယတ္တကေန ပတာရေတိ။ **တံ န ဒေတီ**တိ တံ သဗ္ဗသောဝ န ဒေတိ။ **န ယထာဓိပ္ပာယံ ဒေတီ** တိ ယထာ တဿ အဇ္ဈာသယော, ဇဝံ အတုံ န သက္ကောတိ, ဟာပေတွာ အပ္ပကံ ဒေတိ။ **ယထာဓိပ္ပာယံ ဒေတီ** တိ ယတ္တကံ သော ဣစ္ဆတိ, တတ္တကမေဝ ဒေတိ။ **ပရာဓိပ္ပာယံ ဒေတီ**တိ အပ္ပကံ ပတာရေတွာ အဝတ္ထရိတွာ ဗဟုံ ဒေတိ။

၁၀. ကမ္ဗောဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၀. ဒသမေ **နေဝ သဘာယံ နိသီဒတီ**တိ ဝိနိစ္ဆယကရဏတ္ထံ ဝိနိစ္ဆယသဘာယံ နေဝ နိသီဒတိ ။ **န ကမ္မန္တံ ပယောဇေတီ**တိ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိမဟာကမ္မန္တံ နပ္ပယောဇေတိ။ **န ကမ္ဗောဇံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဘောဂေ သမ္ဘရဏတ္ထာယ ကမ္ဗောဇရဋ္ဌံ န ဂစ္ဆတိ။ ဒေသနာမတ္တမေဝ စေတံ, ယံ ကိဉ္စိ တိရောရဋ္ဌံ န ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ကောဓနော**တိအာဒီသု ကောဓနေတာယ ကောဓပရိယုဋ္ဌိတော အတ္တာနတ္ထံ န ဇာနာတိ, ဣဿုကိတာယ ပရသမ္ပတ္တိံ န သဟတိ, မစ္ဆရိတာယ ခနံ့ ဒတွာ ကိဉ္စိ ကာတုံ န သက္ကောတိ, နိပ္ပညတာယ ကိဉ္စိ သံဝိဓာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တောနိ သဘာနိသီဒနာဒီနိ န ကရောတီတိ။

အပဏ္ဏကဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၉) ၄. မစလဝဂ္ဂေါ

၁-၅. ပါဏာတိပါတာဒိသုတ္တပဉ္စကဝဏ္ဏနာ

၈၁-၈၅. စတုတ္ထဿ ပဉ္စမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ ပဌမေ “နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော”တိအာဒိကေန တမေန ယုတ္တောတိ **တမော**။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ပုန နိရယတမူပဂမနတော **တမပရာယဏော**။ ဣတိ ဥဘယေနပိ ခန္ဓတမောဝ ကထိတော ဟောတိ။ “အဍ္ဎေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော”တိအာဒိကေန ဇောတိနာ ယုတ္တတော **ဇောတိ,** အာလောကဘူတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာယသုစရိတာဒီဟိ ပုန သဂ္ဂုပ္ပတ္တိဇောတိဘာဝူပဂမနတော **ဇောတိပရာယဏော**။ ဣမိနာ နယေန ဣတရေပိ ဒွေ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေနကုလေတိ ဝိလီဝကာရကုလေ။ **နေသာဒကုလေ**တိ မိဂလုဒ္ဒကာဒီနံ ကုလေ။ **ရထကာရကုလေ**တိ စမ္မကာရကုလေ။ **ပုက္ကုသကုလေ**တိ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကကုလေ။ **ကသိရဝုတ္တိကေ**တိ ဒုက္ခဝုတ္တိကေ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော**တိ ပံသုပိသာစကော ဝိယ ဈာမခာဏုဝဏ္ဏော။ **ဒုဒ္ဒသိကော**တိ ဝိဇာတမာတုယာပိ အမနာပဒဿနော။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဍကော။ **ကာဏော**တိ ကေက္ခိကာဏော ဝါ ဥဘယက္ခိကာဏော ဝါ။ **ကုဏီ**တိ ကေဟတ္ထကုဏီ ဝါ ဥဘယဟတ္ထကုဏီ ဝါ။ **ခဉ္ဇော**တိ ကေပါဒခဉ္ဇော ဝါ ဥဘယပါဒခဉ္ဇော ဝါ။ **ပက္ခဟတော**တိ ဟတပက္ခော ပီဌသပ္ပိ ။ **ပဒီပေယျဿာ**တိ တေလကပလ္လာဒိနော ဒီပဥပကရဏဿ။ **ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ**တိ ဧတ္ထ ကော ပုဂ္ဂလော ဗဟိဒ္ဓါ အာလောကံ အဒိသွာ မာတုကုစ္ဆိမှိယေဝ ကာလံ ကတွာ အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တန္တော သကလမ္ပိ ကပ္ပံ သံသရတိ။ သောပိ တမောတမပရာယဏောဝ။ သော ပန ကုဟကပုဂ္ဂလော ဘဝေယျ။ ကုဟကဿ ဟိ ဧဝရူပါ နိပ္ဖတ္တိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စ “နီစေ ကုလေ”တိအာဒီဟိ အာဂမနဝိပတ္တိ စေဝ ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စယဝိပတ္တိ စ ဒဿိတာ။ “ဒလိဒ္ဒေ”တိအာဒီဟိ ပဝတ္တပစ္စယဝိပတ္တိ, “ကသိရဝုတ္တိကေ”တိအာဒီဟိ အာဇီဝုပါယဝိပတ္တိ, “ဒုဗ္ဗဏ္ဏော”တိအာဒီဟိ အတ္တဘာဝဝိပတ္တိ, “ဗဟွာဗာဓော”တိအာဒီဟိ ဒုက္ခကာရဏသမာယောဂေါ, “န လာဘီ”တိအာဒီဟိ သုခကာရဏဝိပတ္တိ စေဝ ဥပဘောဂဝိပတ္တိ စ, “ကာယေန ဒုစ္စရိတ”န္တိအာဒီဟိ တမပရာယဏဘာဝဿ ကာရဏသမာယောဂေါ, “ကာယဿ ဘေဒါ”တိအာဒီဟိ သမ္ပရာယိကတမူပဂမော။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆. ဩဏတောဏတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၆. ဆဋ္ဌေ **ဩဏတောဏတော**တိ ဣဓ နီစကော အာယတိမ္ပိ နီစကော ဘဝိဿတိ။ **ဩဏတုဏ္ဏတော**တိ ဣဓ နီစော အာယတိံ ဥစ္စော ဘဝိဿတိ။ **ဥဏ္ဏတောဏတော**တိ ဣဓ ဥစ္စော အာယတိံ နီစော ဘဝိဿတိ။ **ဥဏ္ဏတုဏ္ဏတော**တိ ဣဓ ဥစ္စော အာယတိမ္ပိ ဥစ္စော ဘဝိဿတိ။ ဝိတ္ထာရော ပန နေသံ ပုရိမသုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၇. ပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၇. သတ္တမေ **သမဏမစလော**တိ သမဏအစလော, မကာရော ပဒသန္ဓိကရော, နိစ္စလသမဏောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ သတ္တဝိဓမ္ပိ သေခံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ သာသနေ မူလဇာတာယ သဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ အစလော နာမ။ **သမဏပုဏ္ဍရီကော**တိ ပုဏ္ဍရီကသဒိသော သမဏော။ ပုဏ္ဍရီကံ နာမ ဦနသတပတ္တံ သရောရုဟံ။ ဣမိနာ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ ဈာနာဘိညာနံ အဘာဝေန အပရိပုဏ္ဏဂုဏတ္တာ သမဏပုဏ္ဍရီကော နာမ ဟောတိ။ **သမဏပဒုမော**တိ ပဒုမသဒိသော သမဏော။ ပဒုမံ နာမ ပရိပုဏ္ဏသတပတ္တံ သရောရုဟံ။ ဣမိနာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တံ ခီဏာသဝံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ ဈာနာဘိညာနံ ဘာဝေန ပရိပုဏ္ဏဂုဏတ္တာ သမဏပဒုမော နာမ ဟောတိ ။ **သမဏေသု သမဏသုခုမာလော**တိ သဗ္ဗေသုပိ ဧတေသု သမဏေသု သုခုမာလသမဏော မုဒုစိတ္တသရီရော ကာယိကစေတသိကဒုက္ခရဟိတော ကေန္တသုခီ။ ဧတေန အတ္တာနဉ္စေဝ အတ္တသဒိသေ စ ဒဿေတိ။

ဇဝံ မာတိကံ နိက္ခိပိတ္ဝာ ဣဒါနိ ပဋိပာဋိယာ ဝိဘဇန္တော **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သေခေါ**တိ သတ္တဝိဓောပိ သေခေါ။ **ပာဋိပဒေါ**တိ ပဋိပန္နကော။ **အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနော ဝိဟရတီ** တိ အရဟတ္တံ ပတ္ထယန္တော ဝိဟရတိ။ **မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿာ** တိ မုဒ္ဓနိ အဝသိတ္တဿ, ကတာဘိသေကဿာတိ အတ္ထော။ **အာဘိသေကော**တိ အဘိသေကံ ကာတုံ ယုတ္တော။ **အနဘိသိတ္တော** တိ န တာဝ အဘိသိတ္တော။ **မစလပ္ပတ္တော** တိ ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿ ပုတ္တဘာဝေန စေဝ ပုတ္တေသု ဇေဋ္ဌကဘာဝေန စ န တာဝ အဘိသိတ္တဘာဝေန စ အဘိသေကပ္ပတ္တိအတ္ထာယ အစလပ္ပတ္တော နိစ္စလပတ္တော။ မကာရော နိပာတမတ္တံ။ **ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ**တိ နာမကာယေန ဖုသိတ္ဝာ။

ယာစိတောဝ ဗဟုလံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတီ တိ "ဣဒံ, ဘန္တေ, ပရိဘုဉ္ဇထာ"တိ ဇဝံ အယာစေဟိ ယာစမာနေဟေဝ ဥပနီတံ စီဝရံ ဗဟုံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ကိဉ္စိဒေဝ အယာစိတံ, ဗာကုလတ္ထေရော ဝိယ။ ပိဏ္ဍပာတံ ခဒိရဝနမဂ္ဂေ သီဝလိတ္ထေရော ဝိယ။ သေနာသနံ အင်္ဂုကနာဂရသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၁၇ အာဒယော; အ. နိ. ၁၁.၁၆ အာဒယော) အာနန္ဒတ္ထေရော ဝိယ။ ဂိလာနပစ္စယံ ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရော ဝိယ။ **တ္ယဿာ** တိ တေ အဿ။ **မနာပေနေဝာ**တိ မနံ အလ္လီယနကေန။ **သမုဒာစရန္တီ**တိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဝာ။ **ဥပဟာရံ ဥပဟရန္တီ** တိ ကာယိကစေတသိကဥပဟာရံ ဥပဟရန္တိ ဥပနိယန္တိ။ **သန္နိဟာတိကာနီ** တိ တိဏ္ဏမ္ပိ သန္နိပာတေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ **ဥတုပရိဏာမဇာနီ**တိ ဥတုပရိဏာမတော အတိသီတအတိဥဏှဥတုတော ဇာတာနိ။ **ဝိသမပရိဟာရဇာနီ**တိ အစ္စာသနအတိဋ္ဌာနာဒိကာ ဝိသမပရိဟာရတော ဇာတာနိ။ **ဩပက္ကမိကာနီ** တိ ဝဓဗန္ဓနာဒိဥပက္ကမေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ **ကမ္မဝိပာကဇာနီ**တိ ဝိနာပိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဝိပာကဝသေနေဝ ဇာတာနိ။ **စတုန္နံ ဈာနာန** န္တိ တေတ္ထ ခီဏာသဝတနမ္ပိ ဗုဒ္ဓာနမ္ပိ ကိရိယဇ္ဈာနာနေဝ အဓိပ္ပေတာနိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၈. သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၈. အဋ္ဌမေ သာသနေ လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌတ္တာ သောတာပန္နော **သမဏမစလော**တိ ဝုတ္တော, နာတိဗဟုဂုဏတ္တာ န ဗဟုပတ္တံ ဝိယ သရောရုဟံ သကအာကမိ **သမဏပုဏ္ဍရီကော** တိ, တတော ဗဟုတရဂုဏတ္တာ သတပတ္တံ ဝိယ သရောရုဟံ အနာကမိ **သမဏပဒုမော**တိ, ထဒ္ဓဘာဝကရာနံ ကိလေသာနံ သဗ္ဗသော သမုစ္ဆိန္နတ္တာ မုဒုဘာဝပ္ပတ္တော ခီဏာသဝေ **သမဏသုခုမာလော**တိ။

၉. သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. နဝမေ **သမ္မာဒိဋ္ဌိကော** တိအာဒီဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝသေန ပဌမသုတ္တေ ဝိယ သတ္တ သေခာ ဂဟိတာ။ ဒုတိယတရေ ဒသင်္ဂိကမဂ္ဂဝသေန တ အရဟတ္တဖလဉာဏအရဟတ္တဖလဝိမုတ္တီဟိ သဒ္ဓိံ, အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝသေန တ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝေ ကထိတော, တတိယတရေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, စတုတ္ထတရေ တထာဂတော စ တထာဂတသဒိသခီဏာသဝေ စာတိ။ ဣတိ ဣဒံ သုတ္တံ ပဌမသုတ္တေ ကထိတပုဂ္ဂလာနံ ဝသေနေဝ ကထိတံ, ဒေသနာမတ္တမေဝ ပနေတ္ထ နာနန္တိ။

၁၀. ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၀. ဒသမေ ပဌမတရေ အရဟတ္တတ္ထာယ ပယောဂံ အနာရဘိတ္ဝာ ဌိတော ပမာဒဝိဟာရီ သေခပုဂ္ဂလော ကထိတော။ ဒုတိယတရေ အနုပ္ပာဒိတဇ္ဈာနော အာရဒ္ဓဝိပဿကော အပ္ပမာဒဝိဟာရီ သေခပုဂ္ဂလော ကထိတော။ တတိယတရေ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အပ္ပမာဒဝိဟာရီ အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီ သေခပုဂ္ဂလော ကထိတော, စတုတ္ထတရေ ပရမသုခုမာလခီဏာသဝေတိ။

မစလဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၀) ၅. အသုရဝဂ္ဂေါ

၁. အသုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **အသုရောတိ** အသုရသဒိသော ဗီဘစ္ဆော။ **ဒေဝေါတိ** ဒေဝသဒိသော ဂုဏဝသေန အဘိရူပေါ ပာသာဒိကော။

၂. ပဌမသမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၂. ဒုတိယေ **အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿာ** တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ အပ္ပနာစိတ္တသမာဓိဿ။ **အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာတိ** သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟကဝိပဿနာဉာဏဿ။ တဉှိ အဓိပညာသင်္ခါတဉ္စ, ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခါတေသု စ ဓမ္မေသု ဝိပဿနာဘူတံ, တသ္မာ “အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ”တိ ဝုစ္စတီတိ။

၃. ဒုတိယသမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. တတိယေ **ယောဂေါ ကရဏီယောတိ** ယုတ္တပ္ပယုတ္တတာ ကတ္တဗ္ဗာ။ **ဆန္ဒော** တိ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒော။ **ဝါယာမောတိ** ပယောဂေါ။ **ဥဿာဟော** တိ တတော အဓိမတ္တတရံ ဝီရိယံ။ **ဥဿောဠှီ** တိ ပဋ္ဌလဂ္ဂသကဋဥဒ္ဓရဏသဒိသံ မဟာဝီရိယံ။ **အပ္ပဋိဝါနီတိ** အနိဝတ္တနတာ။

၄. တတိယသမာဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၄. စတုတ္ထေ **ဧဝံ ခေါ, အာဝုသော, သင်္ခါရာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ** တိအာဒီသု, အာဝုသော, သင်္ခါရာ နာမ အနိစ္စတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, အနိစ္စတော သမ္မသိတဗ္ဗာ, အနိစ္စတော ပဿိတဗ္ဗာ။ တထာ ဒုက္ခတော, အနတ္တတောတိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဧဝံ ခေါ, အာဝုသော, စိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗ** န္တိအာဒီသုပိ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန, အာဝုသော, စိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗံ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သန္နိသာဒေတဗ္ဗံ, ပဌမဇ္ဈာနဝသေန ဧကောဒိ ကာတဗ္ဗံ, ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သမာဒဟိတဗ္ဗံ။ တထာ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိဝသေနာတိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမေသု တီသုပိ သုတ္တေသု သမထဝိပဿနာ လောကိယလောကုတ္တရာဝ ကထိတာ။

၅. ဆတလာတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၅. ပဉ္စမေ **ဆတလာတ** န္တိ သုသာနေ အလာတံ။ **မဇ္ဈေ ဂူထဂတ** န္တိ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဂူထမက္ခိတံ။ **နေဝ ဂါမေ ကဋ္ဌတ္ထံ ဖရတီ** တိ ကူဋဂေဟသိထမ္ဘသောပါနာဒီနံ အတ္ထာယ အနုပနေယျတာယ ဂါမေ န ကဋ္ဌတ္ထံ သာဓေတိ, ခေတ္တကုဋိပာဒံ ဝါ မဉ္စပါဒံ ဝါ ကာတုံ အနုပနေယျတာယ န အရညေ ကဋ္ဌတ္ထံ သာဓေတိ။ ဒွီသု ကောဋီသု ဂယှမာနံ ဟတ္ထံ ဍဟတိ, မဇ္ဈေ ဂယှမာနံ ဂူထေန မက္ခေတိ။ **တထူပမ** န္တိ တံသရိက္ခကံ။ **အဘိက္ကန္တတရော** တိ သုန္ဒရတရော။ **ပဏီတတရောတိ** ဥတ္တမတရော။ **ဂဝါ ခီရ** န္တိ ဂါဝိတော ခီရံ။ **ခီရမှာ ဒဓီ** တိအာဒီသု ပရံ ပရံ ပုရိမတော ပုရိမတော အဂ္ဂံ, သပ္ပိမဏ္ဍော ပန တေသု သဗ္ဗေသုပိ အဂ္ဂမေဝ ။ **အဂ္ဂေါ** တိအာဒီသု ဂုဏေဟိ အဂ္ဂေါ စေဝ သေဋ္ဌော စ ပမုခော စ ဥတ္တမော စ ပဝရော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဆတလာတူပမာယ န ဒုဿီလော ပုဂ္ဂလော ကထိတော, အပ္ပဿုတော ပန ဝိဿဋ္ဌကမ္မန္တော ကေဏာသဒိသော ပုဂ္ဂလော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဆဋ္ဌေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇. ခိပ္ပနိသန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၇. သတ္တမေ **ခိပ္ပနိသန္တီ** တိ ခိပ္ပနိသာမနော သီဃံ ဇာနိတုံ သမတ္ထော။ **သုတာနဉ္စ ဓမ္မာန** န္တိ သုတပ္ပဂုဏာနံ တန္တိဓမ္မာနံ။ **အတ္ထူပပရိက္ခီ** တိ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခကော။ **အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယာ** တိ အဋ္ဌကထဉ္စ ပာဠိဉ္စ ဇာနိတွာ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဟောတီ** တိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မာနံ အနုရူပဓမ္မဘူတံ သသီလကံ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပဒံ ပ

ဋ္ဌိပန္နော ဟောတိ။ **နော စ ကလ္လာဏတစော** တိ န သုန္ဒရဝစနော။ **န ကလ္လာဏတက္ကရဏော** တိ န သုန္ဒရဝစနယော သော ဟောတိ။ **ပောရိယာ**တိအာဒီဟိ သဒ္ဒိံ နော-ကာရော ယောဇေတဗ္ဗောယေဝ။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏာယ အပလိဗုဒ္ဓာယ အ အေသာယ အဂဋ္ဌိတပဒဗ္ယဉ္ဇနာယ အတ္ထံ ဝိညာပေတုံ သမတ္ထာယ တစာယ သမန္နာဂတော န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈. အတ္တဟိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈-၉၉. အဋ္ဌမံ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေနာပိ ဒသဗလဿ ဒေသနာဉာဏဝိလာသေနာပိ ကထိတံ, နဝမံ ပဉ္စဝေရဝသေန။

၁၀. ဟေတလိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. ဒသမေ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပ္ပတ္တကာလေန။ **ခမတီ**တိ ရုစ္စတိ။ **ယဒိဒံ တတ္ထ တတ္ထ ကာလညုတာ** တိ ယာ ဧသာ တတ္ထ တတ္ထ ကာလံ ဇာနနာ။ တံ တံ ကာလံ ဥတ္တတ ဟိ အဝဏ္ဏာရဟဿ အဝဏ္ဏကထနံ ဝဏ္ဏာရဟဿ စ ဝဏ္ဏကထနံ ပဏ္ဍိတာနံ ပကတီတိ ဒဿေတိ။

အသုရဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. တတိယပဏ္ဏာသကံ

(၁၁) ၁. ဝလာဟကဝဂ္ဂေါ

၁-၂. ဝလာဟကသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၁၀၁-၂. တတိယပဏ္ဏာသကဿ ပဌမေ **ဝလာဟကာ**တိ မေဃာ။ **ဘာသိတာ ဟောတိ နော ကတ္တာ**တိ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရိဿာမီ”တိ ကေဝလံ ဘာသတိယေဝ, န ကရောတိ။ **ကတ္တာ ဟောတိ နော ဘာသိတာ**တိ အကထေတွာဝ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ မယာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ကတ္တာ ဟောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. ကုမ္ဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. တတိယေ **ကုမ္ဘာ** တိ ဃဋာ။ **တုစ္ဆော ပိဟိတော** တိ ရိတ္တကော ပိဟိတမုခေါ။ **ပူရော ဝိဝဋော**တိ ဥဒကပုဏ္ဏော အပာရုတမုခေါ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

၄. ဥဒကရဟဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. စတုတ္ထေ **ဥတ္တာနော ဂမ္ဘီရောဘာသော** တိအာဒီသု ပုရာဏပဏ္ဏရသသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏော ကာဠောဒကော ဂမ္ဘီရောဘာသော နာမ, အစ္ဆဝိပ္ပသန္နမဏိဝဏ္ဏဥဒကော **ဥတ္တာနောဘာသော** နာမ။

၅-၆. အမ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅-၆. ပဉ္စမေ **အာမံ ပက္ကဝဏ္ဏီ** တိ အာမကံ ဟုတွာ ပက္ကသဒိသံ ခါယတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒါနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ ဆဋ္ဌံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇. မူသိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. သတ္တမေ ယော အာတဋ္ဋံ ခဏတိ, န စ တတ္ထ ဝသတိ, သော **ကမံ ကတ္တာ နော ဝသိတာ**တိ ဝုစ္စတိ။ ခန္ဓာတိပိ ပာဌော။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၈. ဗလီဗဒ္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. အဋ္ဌမေ ယော အတ္တနော ဂောဂဏံ မဒ္ဒတိ, န ပရဂောဂဏံ, အယံ **သဂဝစဏ္ဍော နော ပရဂဝစဏ္ဍော** တိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဥဗ္ဗေဇေတာ ဟောတီ** တိ ဃဋ္ဋေတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဥဗ္ဗေဂပတ္တံ ကရောတိ။

၉. ရုက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. နဝမေ **ဖေဂ္ဂု ဖေဂ္ဂုပရိဝါရော** တိ နိဿာရော ဖေဂ္ဂုရုက္ခော ဖေဂ္ဂုရုက္ခေဟေဝ ပရိဝုတော။ **သာရပရိဝါရော**တိ ခဒိရာဒီဟိ သာရရုက္ခေဟေဝ ပရိဝုတော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၁၀. အာသီဝိသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ဒသမေ **အာဂတဝိသော န ဃောရဝိသော**တိ ယဿ ဝိသံ အာဂစ္ဆတိ, ဃောရံ ပန န ဟောတိ, စိရကာလံ န ပီဠေတိ။ ဧသေဝ နယော သေသပဒေသုပိ။

ဝလာဟကဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၁၂) ၂. ကေသိဝဂ္ဂေါ

၁. ကေသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ **ကေသီ**တိ တဿ နာမံ။ အဿဒမ္မေ သာရေတီတိ **အဿဒမ္မသာရထိ။ သဏှေနပိ ဝိနေတီ**တိအာဒီသု တဿ အနုစ္ဆဝိကံ သက္ကာရံ ကတွာ သုဘောဇနံ ဘောဇေတွာ မဓုရပါနံ ပါယေတွာ မုဒုဝစနေန သမုဒါစရိတွာ ဒမေန္တော သဏှေန ဒမေတိ နာမ, ဇာဏုဗန္ဓနမုခဗန္ဓနာဒီဟိ စေဝ ပတောဒဝိဇ္ဈနကသာဘိဃာတဖရုသဝစနေဟိ စ ဒမေန္တော ဖရုသေန ဒမေတိ နာမ, ကာလေန ကာလံ တဒုဘယံ ကရောန္တော သဏှဖရုသေန ဒမေတိ နာမ။

၂. ဇဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဒုတိယေ **အဇ္ဇဝေနာ** တိ ဥဇုကဘာဝေန။ **ဇဝေနာ**တိ ပဒဝေဂေန။ **ခန္တိယာ** တိ အဓိဝါသနက္ခန္တိယာ။ **သောရစ္စေနာ**တိ သုစိဘာဝသီလေန။ ပုဂ္ဂလဂုဏင်္ဂေသု **ဇဝေနာ**တိ ဉာဏဇဝေန။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၃. ပတောဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. တတိယေ **ပတောဒစ္ဆာယ** န္တိ ဝိဇ္ဈနတ္ထံ ဥက္ခိတ္တဿ ပတောဒဿ ဆာယံ။ **သံဝိဇ္ဇတီ** တိ “ဇဝေ မေ ဂဟေတဗ္ဗော”တိ သလ္လက္ခဏဝသေန သံဝိဇ္ဇတိ။ **သံဝေဂံ အာပဇ္ဇတီ** တိ သံဝေဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ **လောမဝေဓဝိဒ္ဓေါ** တိ လောမကူပေ ပတောဒဝေဓေန ဝိဒ္ဓမတ္တော။ **စမ္မဝေဓဝိဒ္ဓေါ** တိ ဆဝိစမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ ပတောဒဝေဓေန ဝိဒ္ဓေါ။ **အဋ္ဌိဝေဓဝိဒ္ဓေါ**တိ အဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ ဝေဓေန ဝိဒ္ဓေါ။ **ကာယေနာ**တိ နာမကာယေန။ **ပရမသစ္စ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **သစ္ဆိကရောတီ**တိ ပဿတိ။ **ပညာယာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ။

၄. နာဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. စတုတ္ထေ **အဋ္ဌိံ ကတွာ** တိ အဋ္ဌိကော ဟုတွာ။ **တိဏဝနိန္နာဒသဒ္ဒါန** န္တိ ဧတ္ထ **တိဏ**ာတေတိ ဒိုဏ္ဏို မော, **နိန္နာဒသဒ္ဒေါ** တိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဧကတောမိဿိတော မဟာသဒ္ဒေါ။ ဍံသာဒီသု **ဍံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ, **မကသာ** မကသာဝ။ **ခိပ္ပညေဝ ဂန္တာ ဟောတီ** တိ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာနိ ပူရေတွာ သီဃမေဝ ဂန္တာ ဟောတိ။

၅. ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. ပဉ္စမေ **ဌာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ **အနတ္ထာယ သံဝတ္တတီ** တိ အဟိတာယ အဝုဍ္ဎိယာ သံဝတ္တတိ။ ဧတ္ထ စ ပဌမံ ဩဠာရိကပါဏာတိပါတာဒိဘေဒံ သဒုက္ခံ သဝိဃာတံ ပါပကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဒုတိယံ သမဇ္ဇာဘိဟာရကဂီတဝါဒိတနစ္စဒဿနာဒိဘေဒံ ဂိဟီနံ ပုပ္ဖဂန္ဓဝိလေပနာဒိကမ္မံ သုဓာကောဋ္ဋန-ဂေဟစ္ဆာဒနအသုစိဌာနသမ္မဇ္ဇနာဒိကမ္မဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တတိယံ သုရာပါနဂန္ဓဝိလေပနမာလာပိဠန္ဓနာဒိကမ္မဉ္စေဝ အဿာဒဝသေန ပဝတ္တံ ပါဏာတိပါတာဒိကမ္မဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ, စတုတ္ထံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂမနကာလေ သုဒ္ဓဝတ္ထစ္ဆာဒန-မာလာဂန္ဓာဒီနံ အာဒာယ ဂမနံ စေတိယဝန္ဒနံ ဗောဓိဝန္ဒနံ မဓုရဓမ္မကထာသဝနံ ပဉ္စသီလသမာဒါနန္တိ ဧဝမာဒီသု သောမနဿသမ္ပယုတ္တံ ကုသလကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုရိသထာမေ**တိ ပုရိသဿ ဉာဏထာမသ္မိံ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

၆. အပ္ပမာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဆဋ္ဌေ **ယတော ခေါ**တိ ယဒါ ခေါ။ **သမ္ပရာယိကဿာ** တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ, ခီဏာသဝေ ပန နေဝ သမ္ပရာယိကဿ, န ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဿ မရဏဿ ဘာယတိ။ သောဝ က္ကမေ အဓိပ္ပေတော။ ကေစိ ပန “သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဘာဝိတာတိ ဝစနတော သောတာပန္နံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေပိ အရိယာ အဓိပ္ပေတာ”တိ ဝဒန္တိ။

၇. အာရက္ခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. သတ္တမေ **အတ္တရူပေနာ**တိ အတ္တနော အနုရူပေန အနုစ္ဆဝိကေန, ဟိတကာမေနာတိ အတ္ထော။ **ရဇနီယေသူ**တိ ရာဂဿ ပစ္စယဘူတေသု။ **ဓမ္မေသူ** တိ သဘာဝေသု, ဣဋ္ဌာရမ္မဏေသူတိ အတ္ထော။ ဓေ သဗ္ဗတ္ထ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **န ရဇ္ဇတီ** တိ ဒိဋ္ဌိဝသေန န ရဇ္ဇတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န စ ပန သမဏဝစနဟေတုပိ ဂစ္ဆတီ** တိ သမဏာနံ ပရတိီနံ ဝစနဟေတုပိ အတ္တနော ဒိဋ္ဌိ ပဟာယ တေသံ ဒိဋ္ဌိဝသေန န ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ ဣဓာပိ ခီဏာသဝေ အဓိပ္ပေတော။

၈-၁၀. သံဝေဇနီယာဒိသုတ္တတ္တယဝဏ္ဏနာ

၁၁၈-၁၂၀. အဋ္ဌမေ **ဒဿနီယာနီ** တိ ပဿိတဗ္ဗယုတ္တကာနိ။ **သံဝေဇနီယာနီ**တိ သံဝေဂဇနကာနိ။ နဝမေ **ဇာတိဘယန္တိ** ဇာတိံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒသမေ **အဂ္ဂိဘယ** န္တိ အဂ္ဂိံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကေသိဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၁၃) ၃. ဘယဝဂ္ဂော

၁. အတ္တာနုဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. တတိယဿ ပဌမေ **အတ္တာနုဝါဒဘယ** န္တိ အတ္တာနံ အနုဝဒန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ပရာနုဝါဒဘယ** န္တိ ပရဿ အနုဝါဒတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ဒဏ္ဍဘယ** န္တိ ဒ္ဝတ္တိံသ ကမ္မကာရဏာ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ဒုဂ္ဂတိဘယ**န္တိ စတ္တာရော အပါယေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယံ။ **ဣဓ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာနုဝါဒဘယ** န္တိအာဒီသု အတ္တာနုဝါဒဘယံ တာဝ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အဇ္ဈတ္တံ ဟိရီ သမုဋ္ဌာတိ, သာဿ တီသု ဒွါရေသု သံဝရံ ဇနေတိ, တီသု ဒွါရေသု သံဝရော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဟောတိ။ သော တသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ပရာနုဝါဒဘယံ ပန ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဗဟိဒ္ဓာ ဩတ္တပ္ပံ သမုဋ္ဌာတိ, တဒဿ တီသု ဒွါရေသု သံဝရံ ဇနေတိ, တီသု ဒွါရေသု သံဝရော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဟောတိ။ သော တသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဒုဂ္ဂတိဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အဇ္ဈတ္တံ ဟိရီ သမုဋ္ဌာတိ, သာဿ တီသု ဒွါရေသု သံဝရံ ဇနေတိ, တီသု ဒွါရေသု သံဝရော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဟောတိ။ သော တသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ။

၂. ဥမ္မိဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. ဒုတိယေ **ဥဒကောရောဟန္တဿာ** တိ ဥဒကံ ဩတရန္တဿ။ **ဟဋ္ဌိကင္ဓိတဗ္ဗာနိ** တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။ **သုသုကာဘယ**န္တိ စဏ္ဍမစ္ဆဘယံ။ **မုခါဝရဏံ မညေ ကရေယျ**န္တိ မုခပိဒဟနံ ဝိယ ကရေယျ။ **ဩဒရိကတ္တဿာ** တိ မဟောဒရတာယ မဟဂ္ဃသဘာဝဿ။ **အရက္ခိတေနေဝ ကာယေနာ** တိအာဒီသု ကာယဒွါရေ တိဝိဓဿ သံဝရဿ အဘာဝတော အရက္ခိတေန ကာယေန။ ဝစီဒွါရေ စတုဗ္ဗိဓဿ သံဝရဿ အဘာဝတော **အရက္ခိတာယ ဝါစာယ** ။

၃. ပဌမနာနာကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. တတိယေ **တဒဿာဒေတီ** တိ တံ ဈာနံ သုခဿာဒေန အဿာဒေတိ။ **နိကာမေတီ**တိ ပတ္ထေတိ။ **ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ** တိ တုဋ္ဌိံ အာပဇ္ဇတိ။ **တဒဓိမုတ္တော** တိ တသ္မိံ အဓိမုတ္တော, တံ တ အဓိမုတ္တော။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရီ** တိ တေန ဈာနေန ဗဟုလံ ဝိဟရန္တော။ **သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ** တိ သဟဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပော အာယုပ္ပမာဏ** န္တိ တေ ပဌမဇ္ဈာနံ အတ္တိ ဟီနံ, အတ္ထိ မဇ္ဈိမံ, အတ္ထိ ပဏီတံ။ တတ္ထ ဟီနေန ဥပ္ပန္နာနံ ကပ္ပဿ တတိယော ကောဋ္ဌာသော အာယုပ္ပမာဏံ, မဇ္ဈိမေန ဥပမုကပ္ပော, ပဏီတေန ကပ္ပော။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **နိရယမ္ပိ ဂစ္ဆတီ** တိ နိရယဂမနီယဿ ကမ္မဿ အပ္ပဟီနတ္တာ အပရာပရံ ဂစ္ဆတိ, န အနန္တရမေဝ။ **တသ္မိံယေဝ ဘဝေ ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ တသ္မိံယေဝ ရူပဘဝေ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, န ဟေဋ္ဌာ ဩတရတိ။ **ယဒိဒံ ဂတိယာ ဥပပတ္တိယာ သတီ**တိ ယံ ဣဒံ ဂတိယာ စ ဥပပတ္တိယာ စ သတိ သေခဿ အရိယသာဝကဿ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဟေဋ္ဌာ အနောတရိတွာ တသ္မိံယေဝ ရူပဘဝေ ဥပရိ ဒုတိယတတိယာဒီသု အညတရသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပရိနိဗ္ဗာနံ, ပုထုဇ္ဇနဿ ပန နိရယာဒိဂမနံ, ဣဒံ နာနာကရဏန္တိ အတ္ထော။

ဒွေ ကပ္ပာ တိ ဧတ္ထာပိ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဝုတ္တနယေနေဝ တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဏီတဘာဝေနေဝ နိဗ္ဗတ္တာနံ အဋ္ဌကပ္ပာ အာယုပ္ပမာဏံ, မဇ္ဈိမေန စတ္တာရော, ဟီနေန ဒွေ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **စတ္တာရော ကပ္ပာ** တိ ဧတ္ထ ယံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ "ကပ္ပော, ဒွေ ကပ္ပာ"တိ, တမ္ပိ အာဟရိတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကပ္ပောတိ စ ဂဏာ သ္သပိ နာမံ, တသ္မာ ကပ္ပော ဒွေ ကပ္ပာ စတ္တာရော ကပ္ပာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပဌမံ ဝုတ္တော ကပ္ပော, သော ဒွေ တရေ ဂဏေတွာ ဧကေန ဂုဏေန ဒွေ ကပ္ပာ ဟောန္တိ, ဒုတိယေန စတ္တာရော, ပုန တေ စတ္တာရော ကပ္ပာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ဂုဏေဟိ ဂုဏိတာ ဧကေန ဂုဏေန အဋ္ဌ ဟောန္တိ, ဒုတိယေန သောဠသ, တတိယေန ဒွတ္တိံသ, စတုတ္ထေန စတုသဋ္ဌိတိ။ ဧဝမိဓ ပဏီတဇ္ဈာနဝသေန စတုသဋ္ဌိ ကပ္ပာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပဉ္စ ကပ္ပသတာနီ** တိ ဣဒံ ပဏီတဿေဝ ဥပပတ္တိဈာနဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝေဟပ္ဖလေသု တ

ပဌမဇ္ဈာနဘူမိအာဒီသု ဝိယ တိဏ္ဏံ ဗ္ရဟ္မလောကာနံ အဘာဝတော ဇ္ဈာနာ လောကမေဝ အာယုပ္ပမာဏံ။ တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

၄. ဒုတိယနာနာကရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. စတုတ္ထေ ရူပမေဝ **ရူပဂတံ**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အနိစ္စတော**တိအာဒီသု ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စတော,** အာဗာဓဋ္ဌေန **ရောဂတော,** အန္တော ပဒုဿနဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍတော,** အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန **သလ္လတော,** သဒုက္ခဋ္ဌေန **အဃတော,** သမ္ပီဠနဋ္ဌေန **အာဗာဓတော,** အဝိဓေယျဋ္ဌေန **ပရတော,** ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန **ပလောကတော,** နိဿတ္တဋ္ဌေန **သုညတော,** အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန **အနတ္တတော**။ ဧတ္ထ စ “အနိစ္စတော ပလောကတော”တိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အနိစ္စလက္ခဏံ ကထိတံ, “သုညတော အနတ္တတော”တိ ဒွီဟိ အနတ္တလက္ခဏံ, သေသေဟိ ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သမနုပဿတီ**တိ ဉာဏေန ပဿတိ။ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ပဿန္တော တယော မဂ္ဂေ တီဏိ ဖလာနိ သစ္ဆိကရောတိ။ **သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ**တိ တတ္ထ ဌိတော စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ ဥပပဇ္ဇတိ။

၅-၆. မေတ္တာသုတ္တဒွယဝဏ္ဏနာ

၁၂၅-၁၂၆. ပဉ္စမေ ပဌမဇ္ဈာနဝသေန မေတ္တာ, ဒုတိယာဒိဝသေန ကရုဏာဒယော ဒဿိတာ။ ဆဋ္ဌံ စတုတ္ထေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇. ပဌမတထာဂတအစ္ဆရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. သတ္တမေ **ဟတ္ထဘာဝ**တိ ဟတ္ထဘာဝေန။ **ကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတီ**တိ ဧတ္ထ ကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဩက္ကန္တေ ဟိ တသ္မိံ ဧဝံ ဟောတိ, န ဩက္ကမမာနေ။ **အပ္ပမာဏော**တိ ဝုဍ္ဎိပ္ပမာဏော, ဝိပုလောတိ အတ္ထော။ **ဥဠာရော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝ**န္တိ ဧတ္ထ ဒေဝါနံ အယမာနုဘာဝေါ – နိဝတ္ထဝတ္ထဿ ပဘာ ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ဖရတိ, တထာ သရီရဿ, တထာ ဝိမာနဿ, တံ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။ **လောကန္တရိကာ**တိ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရာ ဧကေကာ လောကန္တရိကာ ဟောတိ, တိဏ္ဏံ သကဋ္ဌစက္ကာနံ ပတ္တာနံ ဝါ အညမညံ အာဟစ္စ ဌပိတာနံ မဇ္ဈေ ဩကာသော ဝိယ။ သော ပန လောကန္တရိကနိရယော ပရိမာဏတော အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏော ဟောတိ။ **အဃာ**တိ နိစ္စဝိဝဋာ။ **အသံဝုတာ**တိ ဟေဋ္ဌာပိ အပ္ပတိဋ္ဌာ။ **အန္ဓကာရာ**တိ တမဘူတာ။ **အန္ဓကာရတိမိသာ**တိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏတော အန္ဓဘာဝကရဏတိမိသာယ သမန္နာဂတာ။ တတ္ထ ကိရ စက္ခုဝိညာဏံ န ဇာယတိ။ **ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာန**န္တိ စန္ဒိမသူရိယာ ကိရ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ တီသု ဒီပေသု ပညာယန္တိ, ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ။ ဧကေကာယ ဒိသာယ နဝ နဝ ယောဇနသတသဟဿာနိ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကံ ဒဿေန္တိ, **ဧဝံမဟာနုဘာဝါ။ အာဘာ နာနုဘောန္တီ**တိ ပဘာ နပ္ပဟောန္တိ။ တေ ကိရ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတဿ ဝေမဇ္ဈေန စရန္တိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတဉ္စ အတိက္ကမိတွာ လောကန္တရနိရယာ။ တသ္မာ တေသံ တတ္ထ အာဘာ နပ္ပဟောန္တိ။

ယေပိ တတ္ထ သတ္တာတိ ယေပိ တသ္မိံ လောကန္တရမဟာနိရယေ သတ္တာ ဥပပန္နာ။ ကိံ ပန ကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? ဘာရိယံ အရုဏံ မာတာပိတူနံ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာနဉ္စ ဥပရိ အပရာဓံ, အညဉ္စ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပာဏဝဓာဒိသာဟသိကကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ အဘယစောရနာဂစောရာဒယော ဝိယ။ တေသံ အတ္တဘာဝေါ တိဂါဝုတိကော ဟောတိ, ဝဂ္ဂုလီနံ ဝိယ ဒီဃနခာ ဟောန္တိ။ တေ ရုက္ခေ ဝဂ္ဂုလိယော ဝိယ နခေဟိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတပာဒေ လဂ္ဂန္တိ။ ယဒာ သံသပ္ပန္တာ အညမညဿ ဟတ္ထပာသဂတာ ဟောန္တိ, အထ “ဘက္ခော နော လဒ္ဓေါ”တိ မညမာနာ တတ္ထ ဗျာဝဋာ ဝိပရိဝတ္တိတွာ လောကသန္ဓာရကဥဒကေ ပတန္တိ, ဝါတေ ပဟာရန္တေပိ မဓုကဖလာနိ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဥဒကေ ပတန္တိ, ပတိတမတ္တာဝ အစ္စန္တခါရေ ဥဒကေ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ဝိလီယန္တိ။ **အညေပိ ကိရ ဘော သန္တိ သတ္တာ**တိ ဘော ယထာ မယံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝာမ, ဧဝံ အညေပိ ကိရ သတ္တာ ဣဒံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာယ ဣဓူပပန္နာတိ တံဒိဝသံ ပဿန္တိ။ အယံ ပန ဩဘာသော ဧကယာဂုပါနမတ္တမ္ပိ န တိဋ္ဌတိ။ ယာဝတာ နိဒ္ဒာယိတွာ ပဗုဒ္ဓေ အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေတိ , တတ္တကံ ကာလံ ဟောတိ။ ဒီဃဘာဏကာ ပန “အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမေဝ ဝိဇ္ဇုဩဘာသော ဝိယ နိစ္ဆရိတွာ ကိံ ဣဒန္တိ ဘဏန္တာနံယေဝ အန္တရဓာယတီ”တိ ဝဒန္တိ။

၈. ဒုတိယတထာဂတအစ္ဆရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၈. အဋ္ဌမေ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အလ္လီယိတဗ္ဗဋ္ဌေန အာလယောတိ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ, သကလမေဝ တ ဝဋ္ဋံ။ အာရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော, အာလယော အာရာမော ဧတိဿာတိ **အာလယာရာမာ**။ အာလယေ ရတာတိ **အာလယရတာ** ။ အာလယေ သမ္မုဒိတာတိ **အာလယသမ္မုဒိတာ**။ **အနာလယေ ဓမ္မေ** တိ အာလယပဋိပက္ခေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတေ အရိယဓမ္မေ။ **သုဿူသတီ** တိ သောတုကာမော ဟောတိ။ **သောတံ ဩဒဟတီ**တိ သောတံ ဌပေတိ။ **အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတီ** တိ အာဇာနနတ္ထာယ စိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတိ။ **မာနော**တိ မညနာ, မညိတဗ္ဗဋ္ဌေန တ သကလံ ဝဋ္ဋမေဝ။ **မာနဝိနယေ ဓမ္မေ** တိ မာနဝိနယဓမ္မေ။ ဥပသမပဋိပက္ခော **အနုပသမော,** အနုပသန္တဋ္ဌေန တ ဝဋ္ဋမေဝ အနုပသမော နာမ။ **ဩပသမိကေ** တိ ဥပသမကရေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတေ။ အဝိဇ္ဇာယ ဂတာ သမန္နာဂတာတိ **အဝိဇ္ဇာဂတာ**။ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသေန ပရိယောနဒ္ဓတ္တာ အဏ္ဍံ ဝိယ ဘူတာတိ **အဏ္ဍဘူတာ** ။ သမန္တတော ဩနဒ္ဓာတိ **ပရိယောနဒ္ဓာ**။ **အဝိဇ္ဇာဝိနယေ** တိ အဝိဇ္ဇာဝိနယော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ, တံနိဿိတေ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတူသု ဌာနေသု ဝဋ္ဋံ, စတူသု ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၉. အာနန္ဒအစ္ဆရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. နဝမေ **ဘိက္ခုပရိသာ အာနန္ဒံ ဒဿနာယာ** တိ ယေ ဘဂဝန္တံ ပဿိတုကာမာ ထေရံ ဥပသင်္ကမန္တိ, ယေ တ "အာယသ္မာ ကိရာနန္ဒော သမန္တပာသာဒိကော အဘိရူပော ဒဿနီယော ဗဟုဿုတော သင်္ဃသောဘနော"တိ ထေရဿ ဂုဏေ သုတွာ အာဂစ္ဆန္တိ, တေ သန္ဓာယ "ဘိက္ခုပရိသာ အာနန္ဒံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဧသေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အတ္တမနာ**တိ "သဝနေန နော ဒဿနံ သမေတီ"တိ သကမနာ တုဋ္ဌစိတ္တာ။ **ဓမ္မန္တိ** "ကစ္စိ, အာဝုသော, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ယောနိသောမနသိကာရကမ္မံ ကရောထ, အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တံ ပူရေထာ"တိ ဧဝရူပံ ပဋိသန္ထာရဓမ္မံ။ တတ္ထ ဘိက္ခုနီသု "ကစ္စိ, ဘဂိနိယော, အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တထာ"တိ ဣဒမ္ပိ နာနာကရဏံ ဟောတိ။ ဥပာသကေသု "သွာဂတံ, ဥပာသက, န တေ ကိဉ္စိ သီသံ ဝါ အင်္ဂံ ဝါ ရုဇ္ဇတိ, အရောဂါ တေ ပုတ္တဘာတရော"တိ န ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ, ဧဝံ ပန ကရောတိ – "ကထံ, ဥပာသကာ, တီဏိ သရဏာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခထ, မာသဿ အဋ္ဌ ဥပောသထေ ကရောထ, မာတာပိတူနံ ဥပဋ္ဌာနဝတ္တံ ပူရေထ, ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေ ပဋိဇဂ္ဂထာ"တိ။ ဥပာသိကာသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁၀. စက္ကဝတ္တိအစ္ဆရိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၀. ဒသမေ **ခတ္တိယပရိသာ**တိ အဘိသိတ္တာ အနဘိသိတ္တာ စ ခတ္တိယာ ။ တေ ဟိ ကိရ "ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ နာမ အဘိရူပော ပာသာဒိကော ဟောတိ, အာကာသေန ဝိစရန္တော ရဇ္ဇံ အနုသာသတိ, ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ"တိ တဿ ဂုဏကထံ သုတွာ သဝနေန ဒဿနမ္ပိ သမေန္တေ အတ္တမနာ ဟောန္တိ။ **ဘာသတီ**တိ "ကထံ, တာတာ, ရာဇဓမ္မံ ပူရေထ, ပဝေဏိံ ရက္ခထာ"တိ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ ဗြာဟ္မဏေသု ပန "ကထဉ္စ, အာစရိယာ, မန္တေ ဝါစေထ, အန္တေဝါသိကာ မန္တေ ဂဏှန္တိ, ဒက္ခိဏံ ဝါ ဝတ္ထာနိ ဝါ သီလံ ဝါ လဘထာ"တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ ဂဟပတီသု "ကထံ, တာတာ, န ဝေါ ရာဇကုလတော ဒဏ္ဍေန ဝါ ဗန္ဓနေန ဝါ ပီဠာ အတ္ထိ, သမ္မာ ဒေဝေါ ဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ, သဿာနိ သမ္ပဇ္ဇန္တီ"တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ သမဏေသု "ကထံ, ဘန္တေ, ကစ္စိ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရာ သုလဘာ, သမဏဓမ္မေ နပ္ပမဇ္ဇထာ"တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတီတိ။

ဘယဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၄) ၄. ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂော

၁. သံယောဇနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ဥပပတ္တိပဋိလာဘိယာနီ** တိ ယေဟိ အနန္တရာ ဥပပတ္တိံ ပဋိလဘတိ။ **ဘဝပဋိလာဘိယာနီ**တိ ဥပပတ္တိဘဝဿ ပဋိလာဘာယ ပစ္စယာနိ။ **သကဒာဂါမိဿာ** တိ ဣဒံ အပ္ပဟီနသံယောဇနေသု အရိယေသု ဥတ္တမကောဋိယာ ဂဟိတံ။ ယသ္မာ ပန အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ အန္တရာ ဥပပတ္တိ နတ္ထိ, ယံ ပန သော တတ္ထ ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ, တံ ကုသလတ္တာ ''ဥပပတ္တိဘဝဿ ပစ္စယော'' တေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာဿ ''ဥပပတ္တိပဋိလာဘိယာနိ သံယောဇနာနိ ပဟီနာနိ, ဘဝပဋိလာဘိယာနိ သံယောဇနာနိ အပ္ပဟီနာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဩရမ္ဘာဂိယေသု စ အပ္ပဟီနံ ဥပာဒါယ သကဒာဂါမိဿ အဝိသေသေန ''ဩရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ အပ္ပဟီနာနီ''တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၂. ပဋိဘာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. ဒုတိယေ **ယုတ္တပ္ပဋိဘာနော နော မုတ္တပ္ပဋိဘာနော** တိ ပဉှံ ကထေန္တော ယုတ္တမေဝ ကထေတိ, သီဃံ ပန န ကထေတိ, သဏိကမေဝ ကထေတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃. ဥဂ္ဃဋိတညူသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. တတိယေ စတုန္နမ္ပိ ပုဂ္ဂလာနံ ဣမိနာ သုတ္တေန ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော –

> ''ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဥဂ္ဃဋိတညူ, ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒါဟဋဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ** ။ ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဝိပဉ္စိတညူ, ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ** ။ ကတမော စ ပုဂ္ဂလော နေယျော, ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသောမနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပာသတော အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော** ။ ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော, ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော**''တိ (ပု. ပ. ၁၄၈-၁၅၁)။

၄. ဥဋ္ဌာနဖလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. စတုတ္ထေ ဥဋ္ဌာနဝီရိယေနေဝ ဒိဝသံ ဝီတိနာမေတွာ တဿ နိဿန္ဒဖလမတ္တံ ကိဉ္စိဒေဝ လဘိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, တံ ပန ဥဋ္ဌာနံ အာဂမ္မ ကိဉ္စိ ပုညဖလံ နပ္ပဋိလဘတိ , အယံ **ဥဋ္ဌာနဖလူပဇီဝီ န ကမ္မဖလူပဇီဝီ** နာမ။ စာတုမဟာရာဇိကေ ပန ဒေဝေ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေပိ ဒေဝာ ဥဋ္ဌာနဝီရိယေန ဝိနာ ပုညဖလဿေဝ ဥပဇီဝနတော **ကမ္မဖလူပဇီဝိနော န ဥဋ္ဌာနဖလူပဇီဝိနော** နာမ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော **ဥဋ္ဌာနဖလူပဇီဝိနော စ ကမ္မဖလူပဇီဝိနော စ** ။ နေရယိကသတ္တာ **နေဝ ဥဋ္ဌာနဖလူပဇီဝိနော န ကမ္မဖလူပဇီဝိနော** ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပုညဖလမေဝ ကမ္မဖလန္တိ အဓိပ္ပေတံ, တဉ္စ တေသံ နတ္ထိ။

၅. သာဝဇ္ဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. ပဉ္စမေ ပဌမော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနော, ဒုတိယော အန္တရန္တရာ ကုသလကာရကော လောကိယပုထုဇ္ဇနော, တတိယော သောတာပန္နော, သကဒာဂါမိအနာဂါမိနောပိ ဧတေနေဝ သင်္ဂဟိတာ။ စတုတ္ထော ခီဏာသဝော။ သော ဟိ ဧကန္တေနေဝ အနဝဇ္ဇော။

၆-၇. သီလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၃၆-၁၃၇. ဆဋ္ဌေ ပဌမော လောကိယမဟာဇနော, ဒုတိယော သုက္ခဝိပဿကော သောတာပန္နော စ သကဒာဂါမီ စ, တတိယော အနာဂါမီ။ သော ဟိ ယသ္မာ တင္ခဏိကမ္ပိ ဥပပတ္တိနိမိတ္တကံ ဈာနံ ပဋိလဘတိယေဝ, တသ္မာ သုက္ခဝိပဿကောပိ သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရီယေဝ။ စတုတ္ထော ခီဏာသဝောယေဝ ။ သော ဟိ သဗ္ဗေသံ သီလာဒိပစ္စနီကာနံ ပဟီနတ္တာ သဗ္ဗတ္ထ ပရိပူရကာရီ နာမ။ သတ္တမေပိ ဆဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပုဂ္ဂလပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈. နိကဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. အဋ္ဌမေ **နိကဋ္ဌကာယော** တိ နိဂ္ဂတကာယော။ **အနိကဋ္ဌစိတ္တော** တိ အနုပဝိဋ္ဌစိတ္တော။ ကာယေနေဝ ကမတော နိက္ခန္တော, စိတ္တေန အရညေ ဝသန္တောပိ ကမမေဝ ပဝိဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၉. ဓမ္မကထိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၉. နဝမေ **အသဟိတန္တိ** အတ္ထေန အသံယုတ္တံ။ **န ကုသလာ ဟောတီ**တိ န ဆေကာ ဟောတိ။ **သဟိတာသဟိတဿာ**တိ အတ္ထနိဿိတဿ စ အနိဿိတဿ စ။ ဇေံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀. တဒီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. ဒသမေ **အတ္တတော ပရိယာအနံ ဂစ္ဆတီ** တိ အဋ္ဌကထံ ပုစ္ဆိတော ပရိယာအနံ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတိ, ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ **နော ဗျဥ္ဇနတော** တိ ဗျဥ္ဇနံ ပနဿ ပဝတ္တတိ န ပရိယာဒိယတိ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထာတိ။

ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၅) ၅. အာဘာဝဂ္ဂေါ

၁. အာဘာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၁. ပဉ္စမဿ ပဌမေ အာဘာသနဝသေန စန္ဒောဝ **စန္ဒာဘာ**။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂-၅. ပဘာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၂-၁၄၅. ဒုတိယာဒီသုပိ ပဘာသနဝသေန စန္ဒောဝ **စန္ဒပ္ပဘာ**။ အာလောကနဝသေန စန္ဒောဝ **စန္ဒာလောကော**။ ဩဘာသနဝသေန စန္ဒောဝ **စန္ဒောဘာသော**။ ပဇ္ဇောတနဝသေန စန္ဒောဝ **စန္ဒပဇ္ဇောတော**တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆. ပဌမကာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. ဆဋ္ဌေ **ကာလာ**တိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလာ။ **ကာလေန ဓမ္မဿဝန**န္တိ ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလေ ဓမ္မဿဝနံ။ **ဓမ္မသာကစ္ဆာ**တိ ပဉ္ဟပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တာ သံသန္ဒနကထာ။

၇. ဒုတိယကာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. သတ္တမေ **ကာလာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ဓမ္မဿဝနာဒိဝသေန ပဝတ္တာနံ ကုသလဓမ္မာနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ တေ ဘာဝိယန္တိ စေဝ အနုပရိဝတ္တိယန္တိ စ။ **အာသဝာနံ ခယ**န္တိ အရဟတ္တံ။ အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉-၁၀. သုစရိတသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၉-၁၅၀. နဝမေ **သဏှာ တစာ**တိ မုဒုကတစာ။ **မန္တဘာသာ**တိ မန္တသင်္ခာတာယ ပညာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဂွာ ကထိတကထာ။ ဒသမေ **သီလသာရော**တိ သာရသမ္ပာပကံ သီလံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အာဘာဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တတိယပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ

(၁၆) ၁. ကင္ဒိယဝဂ္ဂေါ

၁. ကင္ဒိယသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. စတုတ္ထသ္သ ပဉ္စမေ သဒ္ဓာဒုရေန ကင္ဒဂ္ဂံ ကရောတီတိ **သဒ္ဓိန္ဒိယံ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဒုတိယေ အသ္သဒ္ဓိယေ အကမ္ပနဋ္ဌေန **သဒ္ဓာဗလံ**။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတိယေ **အနဝဇ္ဇဗလ**န္တိ နိဒ္ဒေါသဗလံ။ **သင်္ဂဟဗလ**န္တိ သင်္ဂဏ္ဟိတဗ္ဗယုတ္တကာနံ သင်္ဂဏ္ဟနဗလံ။ စတုတ္ထပဉ္စမာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၆. ကပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. ဆဋ္ဌေ **သံဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ **တယော သံဝဋ္ဋာ** အာပေါသံဝဋ္ဋော, တေဇောသံဝဋ္ဋော, တယောသံဝဋ္ဋောတိ။ **တိသ္သော သံဝဋ္ဋသီမာ** အာဘဿရာ, သုဘကိဏှာ, ဝေဟပ္ဖလာတိ။ ယဒါ ကပ္ပော တေဇေန သံဝဋ္ဋတိ, အာဘဿရတော ဟေဋ္ဌာ အဂ္ဂိနာ ဍယှတိ။ ယဒါ အာပေန သံဝဋ္ဋတိ, သုဘကိဏှတော ဟေဋ္ဌာ ဥဒကေန ဝိလီယတိ။ ယဒါ တတေန သံဝဋ္ဋတိ, ဝေဟပ္ဖလတော ဟေဋ္ဌာ တတေန ဝိဒ္ဓံသတိ။ ဝိတ္ထာရတော ပန သဒါပိ ဧကံ ဗုဒ္ဓက္ခေတ္တံ ဝိနဿတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရကထာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၀၃-၄၀၄ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၇. ရောဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၇. သတ္တမေ **ဝိဃာတဝတ**တိ မဟိစ္ဆာပစ္စယေန ဝိဃာတေန ဒုက္ခေန သမန္နာဂတော။ **အသန္တုဋ္ဌော**တိ စတူသု ပစ္စယေသု တီဟိ သန္တောသေဟိ အသန္တုဋ္ဌော။ **အနဝညပ္ပဋိလာဘာယာ**တိ ပရေဟိ အနဝဇာနနတ္ထံ ပဋိလာဘတ္ထာယ။ **လာဘသက္ကာရသိလောကပ္ပဋိလာဘာယာ**တိ သုသင်္ခတစတုပစ္စယသင်္ခာတဿ လာဘသက္ကာရဿ စေဝ ဝဏ္ဏဘဏနသင်္ခာတဿ သိလောကဿ စ ပဋိလာဘတ္ထာယ။ **သင်္ခာယ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတီ**တိ "ကတိ မံ ဧတေ ဇာနိဿန္တီ"တိ ဇာနနတ္ထာယ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၈. ပရိဟာနိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. အဋ္ဌမေ **ဂမ္ဘီရေသူ**တိ အတ္ထဂမ္ဘီရေသု။ **ဌာနာဌာနေသူ**တိ ကာရဏာကာရဏေသု။ **န ကမတီ**တိ နာဝကပ္ပတိ နပ္ပဝတ္တတိ။ **ပညာစက္ခု**တိ ဧတ္ထ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာပညာပိ ဝဋ္ဋတိ, သမ္မသနပ္ပဋိဝေဓပညာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၉. ဘိက္ခုနီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၉. နဝမေ **ဧဟိ တွံ**န္တိ ထေရေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ တံ ပဟိဏိတုံ ဝေမာဟ။ **သသီသံ ပာရုပိတွာ**တိ သဟ သီသေန ကာယံ ပာရုပိတွာ။ **မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ**တိ ဝေဂေန မဉ္စကံ ပညာပေတွာ တတ္ထ နိပဇ္ဇိ။ **တေဒဝေတာ**တိ တဿာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ လောဘပ္ပဟာနတ္ထာယ သဏ္ဍေဟနေဝ အသုဘကထံ ကထေတုံ တေ အဝေစ။ **အာဟာရသမ္ဘူတော**တိ အာဟာရေန သမ္ဘူတော အာဟာရံ နိဿာယ ဝဍ္ဎိတော။ **အာဟာရံ နိဿာယ အာဟာရံ ပဇဟတီ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နံ ကဗဠီကာရာဟာရံ နိဿာယ တံ ဇဝံ ယောနိသော သေဝမာနော ပုဗ္ဗကမ္မသင်္ခာတံ အာဟာရံ ပဇဟတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ ပန ကဗဠီကာရာဟာရေ နိကန္တိတဏှာ ပဇဟိတဗ္ဗာ။

တဏှံ ပဇဟတီတိ ဣဒါနိ ဇဝံ ပဝတ္တံ ပစ္စုပ္ပန္နတဏှံ နိဿာယ ဝဋ္ဋမူလိကံ ပုဗ္ဗတဏှံ ပဇဟတိ။ အယံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နတဏှာ ကုသလာ အကုသလာတိ? အကုသလာ။ သေဝိတဗ္ဗာ န သေဝိတဗ္ဗာတိ? သေဝိတဗ္ဗာ။ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဎတိ နာကဍ္ဎတီတိ? နာကဍ္ဎတိ။ ဧတိဿာပိ ပန ပစ္စုပ္ပန္နာယ သေဝိတဗ္ဗတဏှာယ နိကန္တိ ပဇဟိတဗ္ဗာယေဝ။ **သော ဟိ နာမ အာယသ္မာ အာသဝာနံ ခယာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတိ, ကိမင်္ဂ ပနာဟ**န္တိ ဧတ္ထ **ကိမင်္ဂ ပနာ**တိ ကာရဏပရိဝိတက္ကနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သော အာယသ္မာ အရဟတ္တဖလံ သစ္ဆိကတွာ ဝိဟရိဿတိ, အဟံ ကေန ကာရဏေန န သစ္ဆိကတွာ ဝိဟရိဿာမိ။ သောပိ ဟိ အာယသ္မာ သမာသမ္ဗုဒ္ဓဿေဝ ပုတ္တော,

အဟမ္ပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿေဝ ပုတ္တော, မယှမ္ပေတံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ။ **မာနံ နိဿာယာ** တိ ဣဒံ ဧဝံ ဥပ္ပန္နသေဝိ တဗ္ဗမာနံ နိဿာယ။ **မာနံ ပဇဟတီ**တိ ဝဋ္ဋမူလကံ ပုဗ္ဗမာနံ ပဇဟတိ။ ယံ နိဿာယ ပနေသ တံ ပဇဟတိ, သောပိ တဏှာ ဝိယ အကုသလော စေဝ သေဝိတဗ္ဗော စ, နော စ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုတိ။ နိကန္တိ ပန တသ္မိမ္ပိ ပဇဟိတဗ္ဗာဝ။

သေတုဃာတော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ တိ ပဒဃာတော ပစ္စယဃာတော ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ကထိတော။ ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ ထေရေ ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တေ တဿာ ဘိက္ခုနိယာ ထေရံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နော ဆန္ဒရာဂေါ အပဂစ္ဆိ။ သာပိ ထေရံ ခမာပေတုံ အစ္စယံ ဒေသေသိ, ထေရောပိဿာ ပဋိဂ္ဂဏှိ။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခော သာ ဘိက္ခုနီ**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၀. သုဂတဝိနယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. ဒသမေ **ဒုဂ္ဂဟိတ** န္တိ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဂဟိတံ။ **ပရိယာပုဏန္တီ** တိ ဝဠဉ္ဇေန္တိ ကထေန္တိ။ **ပဒဗျဉ္ဇနေဟီ** တိ ဧတ္ထ ပဒမေဝ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနန္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုန္နိက္ခိတ္တဿာ** တိ ဒုဋ္ဌု နိက္ခိတ္တဿ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဌပိတဿ။ **အတ္ထောပိ ဒုန္နယော ဟောတီ** တိ အဋ္ဌကထာ နီဟရိတွာ ကထေတုံ န သက္ကာ ဟောတိ။ **ဆိန္နမူလကော**တိ မူလဘူတာနံ ဘိက္ခူနံ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ဆိန္နမူလကော။ **အပ္ပဋိသရဏော**တိ အပ္ပတိဋ္ဌော။ **ဗာဟုလိကာ**တိ ပစ္စယဗာဟုလ္လာယ ပဋိပန္နာ။ **သာထလိကာ**တိ တိဿော သိက္ခာ သိထိလဂ္ဂဟဏေန ဂဏှနကာ။ **ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ အဝဂမနတော ဩက္ကမနန္တိ ဝုစ္စန္တိ, တတ္ထ ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ အတ္ထော။ **ပဝိဝေကေ**တိ တိဝိဓေ ဝိဝေကေ။ **နိက္ခိတ္တဓုရာ** တိ နိဗ္ဗီရိယာ။ ဣမိနာ နယေန ပန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣန္ဒြိယဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

(၁၇) ၂. ပဋိပဒါဝဂ္ဂေါ

၁. သံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ သုခပဋိပဒ္ဓေပေန ဒုက္ခာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပဋိပဒါ ဧတိဿာတိ **ဒုက္ခာပဋိပဒါ** ။ အသီဃပ္ပဝတ္တိတာယ ဂရုဘာဝေန ဒန္ဓာ အဘိညာ ဧတိဿာတိ **ဒန္ဓာဘိညာ** ။ ဣမိနာဝ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. ဝိတ္ထာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. ဒုတိယေ **အဘိက္ခဏံ** န္တိ အဘိဏှံ။ **အာနန္တရိယံ** န္တိ အနန္တရဝိပာကဒါယကံ မဂ္ဂသမာဓိံ။ **အာသဝါနံ ခယာယာ**တိ အရဟတ္တဖလတ္ထာယ။ **ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ** တိ ဝိပဿနာပဉ္စမကာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ **ပညိန္ဒြိယံ** န္တိ ဟိ ဧတ္ထ ဝိပဿနာပညာဝ ပညိန္ဒြိယန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာဝုတ္တနယေန ဥတ္တာနမေဝ။

ဣမာသံ ပန ပဋိပဒါနံ အယံ အာဝိဘာဝကထာ – ဣဓ ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ အကတာဘိနိဝေသော ပုဗ္ဗဘာဂေ ရူပပရိဂ္ဂဟေ ကိလမတိ, အရူပပရိဂ္ဂဟေ ကိလမတိ, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေ ကိလမတိ, တီသု အဒ္ဓာသု ကိလမတိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ကိလမတိ။ ဧဝံ ပဉ္စသု ဌာနေသု ကိလမန္တော ဝိပဿနံ ဟာပုဏာတိ။ ဝိပဿနံ ပတွာပိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနေ, ဘင်္ဂါနုပဿနေ, ဘယတုပဋ္ဌာနေ, အာဒီနဝါနုပဿနေ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနေ, မုစ္စိတုကမျတာဉာဏေ, သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏေ, အနုလောမဉာဏေ, ဂေါတြဘုဉာဏေတိ ဣမေသု နဝသု ဝိပဿနာဉာဏေသုပိ ကိလမိတွာဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ။ တဿ သော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဧဝံ ဒုက္ခေန ဂရုဘာဝေန သစ္ဆိကတတ္တာ ဒုက္ခပဋိပဒေါ ဒန္ဓာဘိညော နာမ ဇာတော။ ယော ပန ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဉ္စသု ဉာဏေသု ကိလမန္တော အပရဘာဂေ နဝသု ဝိပဿနာဉာဏေသု အကိလမိတွာဝ မဂ္ဂံ သစ္ဆိကရောတိ, တဿ သော မဂ္ဂေါ ဧဝံ ဒုက္ခေန အဂရုဘာဝေန သစ္ဆိကတတ္တာ ဒုက္ခပဋိပဒေါ ခိပ္ပာဘိညော နာမ ဇာတော။ ဣမိနာ ဥပာယေန ဣတရာပိ ဒွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဂေဏပရိယေသကဥပမာဟိ စေတာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ – ဂေဿ ဟိ ပုရိသဿ စတ္တာရော ဂေဏာ ပလာယိတွာ အဋဝိံ ပဝိဋ္ဌာ။ သော သကဏ္ဍကေ သဂဟနေ ဝနေ တေ ပရိယေသန္တော ဂဟနမဂ္ဂေနေဝ ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဂန္တွာ ဂဟနဋ္ဌာနေယေဝ နိလီနေ ဂေဏေပိ ကိစ္ဆေန ကသိရေန အဒ္ဒသ။ ဧကော ကိစ္ဆေန ဂန္တွာ အဗ္ဘောကာသေ ဌိတေ ခိပ္ပမေဝ အဒ္ဒသ။ အပရော အဗ္ဘောကာသမဂ္ဂေန သုခေန ဂန္တွာ ဂဟနဋ္ဌာနေ နိလီနေ ကိစ္ဆေန ကသိရေန အဒ္ဒသ။ အပရော အဗ္ဘောကာသမဂ္ဂေနေဝ သုခေန ဂန္တွာ အဗ္ဘောကာသေ ဌိတေယေဝ ခိပ္ပံ အဒ္ဒသ။ တတ္ထ စတ္တာရော ဂေဏာ ဝိယ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဂေဏပရိယေသကော ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, ဂဟနမဂ္ဂေန ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဂမနံ ဝိယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဉ္စသု ဉာဏေသု ကိလမတော ဒုက္ခာပဋိပဒါ။ ဂဟနဋ္ဌာနေ နိလီနာနံ ကိစ္ဆေနေဝ ဒဿနံ ဝိယ အပရဘာဂေ နဝသု ဉာဏေသု ကိလမန္တဿ အရိယမဂ္ဂါနံ ဒဿနံ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သေသဥပမာပိ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၃. အသုဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. တတိယေ **အသုဘာနုပဿီ ကာယေ ဝိဟရတီ** တိ အတ္တနော ကရဇကာယေ ''ယထာ ဧတံ, တထာ ဣဒ''န္တိ ဣမိနာ နယေန ဗဟိဒ္ဓာ ဒိဋ္ဌာနံ ဒသန္နံ အသုဘာနံ ဥပသံဟရဏဝသေန အသုဘာနုပဿီ ဝိဟရတိ, အတ္တနော ကာယံ အသုဘတော ပဋိကူလတော ဉာဏေန ပဿတီတိ အတ္ထော။ **အာဟာရေ ပဋိကူလသညီ**တိ နဝန္နံ ဟဋိကုလ္လာနံ ဝသေန ကဗဠီကာရာဟာရေ ပဋိကူလသညီ။ **သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညီ**တိ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ တေဓာတုကေ လောကသန္နိဝါသေ အနဘိရတာယ ဥက္ကဏ္ဌိတသညာယ သမန္နာဂတော။ **သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ** တိ သဗ္ဗေပိ တေဘူမကသင်္ခါရေ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော။ **မရဏသညာ**တိ မရဏံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နသညာ။ **အဇ္ဈတ္တံ သူပဋ္ဌိတာ ဟောတီ** တိ နိယကဇ္ဈတ္တေ သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာ။ **သေခဗလာနီ**တိ သိက္ခနကာနံ ဗလာနိ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာဝုတ္တနယေန ဥတ္တာနမေဝ။ ''အသုဘာနုပဿီ''တိအာဒီနိ ပန ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ ဒဿနတ္ထံ

ဝုတ္တာနိ, ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ သုခာယ။ အသုဘာဒီနိ ဟိ ပဋိကူလာရမ္မဏာနိ, တေသု ပန ပကတိယာဝ သမ္ပိယာယမာနံ စိတ္တံ အလ္လီယတိ။ တသ္မာ တာနိ ဘာဝေန္တော ဒုက္ခပဋိပဒံ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ ပဏီတသုခါနိ , တသ္မာ တာနိ ပဋိပန္နော သုခပဋိပဒံ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ။

အယံ ပနေတ္ထ သဗ္ဗသာဓာရဏာ ဥပမာ – သင်္ဂါမာဝစရပုရိသော ဟိ ဖလကကောဋ္ဌကံ ကတ္ဝာ ပဉ္စာဝုဓာနိ သန္နယ္ဟိတ္ဝာ သင်္ဂါမံ ပဝိသတိ, သော အန္တရာ ဝိဿမိတုကာမော ဖလကကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတ္ဝာ ဝိဿမတိ စေဝ ဟန ဘောဇနာဒီနိ စ ပဋိသေဝတိ။ တတော ပုန သင်္ဂါမံ ပဝိသိတ္ဝာ ကမ္မံ ကရောတိ။ တတ္ထ သင်္ဂါမော ဝိယ ကိလေသသင်္ဂါမော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဖလကကောဋ္ဌကော ဝိယ ပဉ္စနိဿယဖလာနိ, သင်္ဂါမပဝိသနပုရိသော ဝိယ ယောဂာဝစရော, ပဉ္စာဝုဓသန္နာဟော ဝိယ ဝိပဿနာပဉ္စမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, သင်္ဂါမံ ပဝိသနကာလော ဝိယ ဝိပဿနာယ ကမ္မကရဏကာလော, ဝိဿမိတုကာမဿ ဖလကကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတ္ဝာ ဝိဿမနဟာနဘောဇနာနိ ပဋိသေဝနကာလော ဝိယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တဿ စိတ္တုပ္ပာဒဿ နိရဿာဒကာလေ ပဉ္စ ဗလာနိ နိဿာယ စိတ္တံ သမ္ပဟံသနကာလော, ဝိဿမိတ္ဝာ ခါဒိတ္ဝာ ပိဝိတ္ဝာ စ ပုန သင်္ဂါမဿ ပဝိသနကာလော ဝိယ ပဉ္စဟိ ဗလေဟိ စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတ္ဝာ ပုန ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ဝိဝဋ္ဋေတ္ဝာ အရဟတ္တဂ္ဂဟဏကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဗလာနိ စေဝ ဣန္ဒြိယာနိ စ မိဿကာနေဝ ကထိတာနီတိ။

၄. ပဌမခမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. စတုတ္ထေ **အက္ခမာ** တိ အနဓိဝါသိကပဋိပဒါ။ **ခမာ**တိ အဓိဝါသိကပဋိပဒါ။ **ဒမာ**တိ ဣန္ဒြိယဒမနပဋိပဒါ။ **သမာ**တိ အကုသလဝိတက္ကာနံ ဝူပသမနပဋိပဒါ။ **ရောသန္တံ ပဋိရောသတီ** တိ ဃဋ္ဋေန္တံ ပဋိဃဋ္ဋေတိ။ **ဘဏ္ဍန္တံ ပဋိဘဏ္ဍတီ**တိ ပဟရန္တံ ပဋိပဟရတိ။ ပဉ္စမဆဋ္ဌာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၇. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၇. သတ္တမေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂ သုခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ အဟေသုံ, အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဒုက္ခပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညော။ တသ္မာ ဧဝမာဟ – ''ယာယံ ပဋိပဒါ ဒုက္ခာ ခိပ္ပာဘိညာ, ဣမံ မေ ပဋိပဒံ အာဂမ္မ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ''န္တိ။

၈. သာရိပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. အဋ္ဌမေ ဓမ္မသေနာပတိတ္ထေရဿ ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂ သုခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, အရဟတ္တမဂ္ဂေ သုခပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညော။ တသ္မာ ''ယာယံ ပဋိပဒါ သုခါ ခိပ္ပာဘိညာ''တိ အာဟ။ ဣမေသု ပန ဒွီသုပိ သုတ္တေသု မိဿကာဝ ပဋိပဒါ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၉. သသင်္ခါရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. နဝမေ ပဌမဒုတိယပုဂ္ဂလာ သုက္ခဝိပဿကာ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန သင်္ခါရနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တေသု ဧကော ဝိပဿနိန္ဒြိယာနံ ဗလဝတ္တာ ဣဓေဝ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ဧကော ဣန္ဒြိယာနံ ဒုဗ္ဗလတာယ ဣဓ အသက္ကောန္တော အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ တဒေဝ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ပဋိလဘိတ္ဝာ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန သင်္ခါရနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ, တတိယစတုတ္ထာ သမထယာနိကာ။ တေသံ ဧကော အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ဣန္ဒြိယာနံ ဗလဝတ္တာ ဣဓေဝ ကိလေသေ ခေပေတိ, ဧကော ဣန္ဒြိယာနံ ဒုဗ္ဗလတ္တာ ဣဓ အသက္ကောန္တော အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ တဒေဝ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ပဋိလဘိတ္ဝာ အသင်္ခါရေန အပ္ပယောဂေန ကိလေသေ ခေပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀. ယုဂနဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၀. ဒသမေ **သမထပုဗ္ဗင်္ဂမ** န္တိ သမထံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ။ **မဂ္ဂေါ သဉ္ဇာယတီ** တိ ပဌမော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ နိဗ္ဗတ္တတိ။ **သော တံ မဂ္ဂ** န္တိ ဧကစိတ္တက္ခဏိကမဂ္ဂဿ အာသေဝနာဒီနိ နာမ နတ္ထိ, ဒုတိယမဂ္ဂါဒယော ပန ဥပ္ပာဒေန္တော တမေဝ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမ** န္တိ ဝိပဿနံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ သမထံ ဘာဝေတိ, ပကတိယာ ဝိပဿနာလာဘီ ဝိပဿနာယ ဌတွာ သမာဓိံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။

ယုဂနဒ္ဓံ ဘာဝေတီ တိ ယုဂနဒ္ဓံ ကတွာ ဘာဝေတိ။ တတ္ထ တေနေဝ စိတ္တေန သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တေနေဝ သင်္ခါရေ သမ္မသိတုံ န သက္ကာ။ အယံ ပန ယာဝတာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိ, တာဝတာ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ။ ယာဝတာ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ, တာဝတာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိ။ ကထံ? ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ, တတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ, သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ဒုတိယဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ။ တတော ဝုဋ္ဌာယ ပုန သင်္ခါရေ သမ္မသတိ။ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ တတိယဇ္ဈာနံ။ပေ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, တတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ။ ဧဝမယံ သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ ဘာဝေတိ နာမ။

ဓမ္မုဒ္ဓစ္စဝိဂ္ဂဟိတ န္တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မေသု ဒသဝိပဿနုပက္ကိလေသသင်္ခါတေန ဥဒ္ဓစ္စေန ဝိဂ္ဂဟိတံ, သုဂ္ဂဟိတန္တိ အတ္ထော။ **သော, အာဝုသော, သမယော** တိ ဣမိနာ သတ္တန္နံ သပ္ပာယာနံ ပဋိလာဘကာလော ကထိတော။ **ယံ တံ စိတ္တ** န္တိ ယသ္မိံ သမယေ တံ ဝိပဿနာဝီထိံ ပဋိက္ကမိတွာ ပဝတ္တံ စိတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တမေဝ သန္တိဋ္ဌတီ** တိ ဝိပဿနာဝီထိံ ပစ္စောတ္ထရိတွာ တသ္မိံယေဝ ဂောစရဇ္ဈတ္တသင်္ခါတေ အာရမ္မဏေ သန္တိဋ္ဌတိ။ **သန္နိသီဒတီ** တိ အာရမ္မဏဝသေန သမ္မာ နိသီဒတိ။ **ဧကောဒိ ဟောတီ** တိ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **သမာဓိယတီ** တိ သမ္မာ အာဓိယတိ သုဋ္ဌပိတံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပဋိပဒာဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၁၈) ၃. သဥ္စေတနိယဝဂ္ဂေါ

၁. စေတနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၁. တတိယဿ ပဌမေ **ကာယေ**တိ ကာယဒွါရေ, ကာယဝိညတ္တိယာ သတီတိ အတ္ထော။ **ကာယသဥ္စေတနာ ဟေတူ**တိအာဒီသု ကာယသဥ္စေတနာ နာမ ကာယဒွါရေ စေတနာ ပကပ္ပနာ။ သာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလဝသေန အဋ္ဌ ဝေဝိဓာ, အကုသလဝသေန ဒွါဒသဝိဓာတိ ဝီသတိဝိဓာ။ တထာ ဝစီသဥ္စေတနာ, တထာ မနောသဥ္စေတနာ။ အပိစေတ္ထ နဝ မဟဂ္ဂတစေတနာပိ လဗ္ဘန္တိ။ **ကာယသဥ္စေတနာဟေတူ** တိ ကာယသဥ္စေတနာပစ္စယာ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဇ္ဈတ္တံ သုခဒုက္ခ**န္တိ အဋ္ဌကုသလကမ္မပစ္စယာ နိယကဇ္ဈတ္တေ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒွါဒသအကုသလကမ္မပစ္စယာ ဒုက္ခံ။ သေသဒွါ တရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာဝ**တိ အဝိဇ္ဇာကာရဏာယေဝ။ သဗ္ဗေ ဟိ အဝိဇ္ဇာ ဆာဒယမာနာ ပစ္စယော ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ တီသု ဒွါရေသု သုခဒုက္ခာနံ ပစ္စယဘူတာ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ က္ကတိ မူလဘူတာယ အဝိဇ္ဇာယ ဝသေနေ တံ ဝုတ္တံ။

သာမံ ဝါတိအာဒီသု ပရေဟိ အနာဏတ္တော သယမေဝ အဘိသင်္ခရောန္တော သာမံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရော တိ နာမ။ ယံ ပန ပရေ သမာဒပေတွာ အာဏာပေတွာ ကာရေန္တိ, တဿ တံ ကာယသင်္ခါရံ ပရေ အဘိသင်္ခရောန္တိ နာမ။ ယော ပန ကုသလံ ကုသလန္တိ အကုသလံ အကုသလန္တိ ကုသလဝိပာကံ ကုသလဝိပာကောတိ အကုသလဝိပာကံ အကုသလဝိပာကောတိ ဇာနန္တော ကာယဒွါရေ ဝီသတိဝိဓံ ကာယသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အယံ သမ္ပဇာနော အဘိ သင်္ခရောတိ နာမ။ ယော ဧဝံ အဇာနန္တော အဘိသင်္ခရောတိ, အယံ အသမ္ပဇာနော အဘိသင်္ခရောတိ နာမ။ သေသဒွါ တရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ အသမ္ပဇာနကမ္မံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဒဟရအရကာ "မာတာပိတူဟိ ကတံ ကရောမာ"တိ စေတိယံ ဝန္ဒန္တိ, ပုပ္ဖပူဇံ ကရောန္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝန္ဒန္တိ, တေသံ ကုသလန္တိ အဇာနန္တာနမ္ပိ တံ ကုသလမေဝ ဟောတိ။ တထာ မိဂပ က္ခိအာဒယော တိရစ္ဆာနာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ, သင်္ဃံ ဝန္ဒန္တိ, စေတိယံ ဝန္ဒန္တိ, တေသံ ဇာနန္တာနမ္ပိ အဇာနန္တာနမ္ပိ တံ ကုသလမေဝ ဟောတိ။ ဒဟရအရကာ ပန မာတာပိတရော ဟတ္ထပာဒေဟိ ပဟရန္တိ, ဘိက္ခူနံ တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရန္တိ, ဒဏ္ဍံ ခိပန္တိ, အက္ကောသန္တိ။ ကဝိယော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဗန္ဓန္တိ, သုနခာ အနုဗန္ဓန္တိ, ဍံသန္တိ, သီဟဗျဂ္ဃာဒယော အနုဗန္ဓန္တိ, ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ။ တေသံ ဇာနန္တာနမ္ပိ အဇာနန္တာနမ္ပိ အကုသလကမ္မံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

က္ကအနိ တီသုပိ ဒွါရေသု အာယူဟနစေတနာ သမောဓာနေတဗ္ဗာ။ သေယျထိဒံ – ကာယဒွါရေ သယံကတမူလိကာ ဝီသတိ စေတနာ, အာဏတ္တိမူလိကာ ဝီသတိ, သမ္ပဇာနမူလိကာ ဝီသတိ, အသမ္ပဇာနမူလိကာ ဝီသတီတိ အသီတိ စေတနာ ဟောန္တိ, တထာ ဝစီဒွါရေ။ မနောဒွါရေ ပန ဧကေကသ္မိမ္ပိ ဝိကပ္ပေ ဧကူနတိံသ ကတွာ သတဉ္စ သောဠသ စ ဟောန္တိ။ က္ကတိ သဗ္ဗာပိ တီသု ဒွါရေသု ဒွေ စ သတာနိ ဆသတ္တတိ စ စေတနာ။ တာ သဗ္ဗာပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဟောတေဝ သင်္ခါ ဂစ္ဆန္တိ, တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒယိတာကာရော ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သဥ္ဇာနနာကာရော သညာက္ခန္ဓော, စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, ကာယော ဥပာဒါရူပံ, တဿ ပစ္စယာ စတဿော ဓာတုယော စတ္တာရိ ဘူတာနီတိ က္ကမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စံ နာမ။

က္ကမေသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ အနုပတိတာ တိ က္ကမေသု ဝုတ္တပ္ပဘေဒေသု စေတနာဓမ္မေသု အဝိဇ္ဇာ သဟဇာတဝသေန စ ဥပနိဿယဝသေန စ အနုပတိတာ။ ဧဝံ ဝဋ္ဋဓမ္မေ ဝဋ္ဋမူလိကာ စ အဝိဇ္ဇာ ဒဿိတာ ဟောတိ။

ဧတ္တာဝတာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ က္ကအနိ ထုတိံ ကရောန္တော **အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိ အသေသဝိရာဂေန စေဝ အသေသ နိရောဓေန စ။ **သော ကာယော န ဟောတီ**တိ ခီဏာသဝဿ ကာယေန ကရဏကမ္မံ ပညာယတိ, စေတိယင်္ဂဏသမ္မဇ္ဇနံ ဗောဓိယင်္ဂဏသမ္မဇ္ဇနံ အဘိက္ကမနံ ပဋိက္ကမနံ ဝတ္တာနုဝတ္တကရဏန္တိ ဧဝမာဒိ။ ကာယဒွါရေ ပနဿ ဝီသတိ စေတနာ အဝိပာကဓမ္မတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – "သော ကာယော န ဟောတိ, ယံ ပစ္စယာဿ တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အ

ဖျတ္တံ သုခဒုက္ခ”န္တိ။ ကာယဒ္ဒတရပ္ပဝတ္တာ ဟိ စေတနာ ဣဓ ကာယောတိ အဓိပ္ပေတာ။ သေသဒ္ဒဝယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ခေတ္တန္တိ**အာဒီနိပိ ကုသလာကုသလကမ္မဿေဝ နာမာနိ။ တဉှိ ဝိဟာကဿ ဝိရုဟနဋ္ဌာနဋ္ဌေန ခေတ္တံ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု, ကာရဏဋ္ဌေန အာယတနံ, အဓိကရဏဋ္ဌေန အဓိကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဣတိ သတ္တာ တေ့ကေန ဌာနေန တီဟိ ဒ္ဒတရေဟိ အာယူဟိတကမ္မံ ဒဿေတ္ဝာ ဣဒါနိ တဿ ကမ္မဿ ဝိပစ္စနဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တဘာဝပဋိလာဘာ** တိ ပဋိလဒ္ဓအတ္တဘာဝာ။ **အတ္တသဉ္စေတနာ ကမတိ** တိ အတ္တနာ ပကပ္ပိတစေတနာ ဝဟတိ ပဝတ္တတိ။

အတ္တသဉ္စေတနာဟေတု တေသံ သတ္တာနံ တမှာ ကာယာ စုတိ ဟောတီ တိအာဒီသု ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ ဒေဝတာ **အတ္တသဉ္စေတနာဟေတု** စဝန္တိ။ တေသဉှိ နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဝနဖာရုသကဝနာဒီသု ဒိဗ္ဗရတိသမပ္ပိတာနံ ကီဠန္တာနံ ဟနဘောဇနေ သတိ သမ္မုဿတိ, တေ အာဟာရုပစ္ဆေဒေန အာတပေ ခိတ္တမာလာ ဝိယ မိလာယန္တိ။ မနောပဒေါသိကာ ဒေဝတာ **ပရသဉ္စေတနာဟေတု** စဝန္တိ, ဧတေ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ။ တေသု ကိရ ဧကော ဒေဝပုတ္တော “နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမိ”တိ သပရိဝါရော ရထေန ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ အထညော နိက္ခမန္တော တံ ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ကိံ, ဘော, အယံ ကပဏော အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝိယ ဧတံ ဒိသွာ ပီတိယာ ဥဒ္ဓုမာတော ဝိယ ဂစ္ဆမာနော ဝိယ စ ဂစ္ဆတီ”တိ ကုဇ္ဈတိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တောပိ နိဝတ္တိတ္ဝာ တံ ကုဒ္ဓံ ဒိသွာ ကုဒ္ဓာ နာမ သုဝိဇာနာ ဟောန္တီတိ ကုဒ္ဓဘာဝံ မဿ ဉတွာ “တွံ ကုဒ္ဓော မယှံ ကိံ ကရိဿသိ, အယံ သမ္ပတ္တိ မယာ အနသီလာဒီနံ ဝသေန လဒ္ဓာ, န တုယှံ ဝသေနာ”တိ ပဋိကုဇ္ဈတိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကုဒ္ဓေ ဣတရော အကုဒ္ဓော ရက္ခတိ, ဥဘောသု ပန ကုဒ္ဓေသု ဧကဿ ကောဓော ဣတရဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တဿပိ ကောဓော ဣတရဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဥဘော ကန္ဒန္တာနံယေဝ ဩရောဓာနံ စဝန္တိ။ မနုဿာ **အတ္တသဉ္စေတနာ စ ပရသဉ္စေတနာ စ ဟေတု** စဝန္တိ, အတ္တသဉ္စေတနာယ စ ပရသဉ္စေတနာယ စ ဟေတုဘူတာယ စဝန္တီတိ အတ္ထော။ မနုဿာ ဟိ ကုဇ္ဈိတ္ဝာ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဟတ္ထေဟိပိ ဒဏ္ဍေဟိပိ ပဟရန္တိ, ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိပိ ဗန္ဓန္တိ, အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ, ဝိသမ္ပိ ခါဒန္တိ, ပပာတေပိ ပတန္တိ, ဥဒကမ္ပိ ပဝိသန္တိ, အဂ္ဂိမ္ပိ ပဝိသန္တိ, ပရေပိ ဒဏ္ဍေန တ သတ္ထေန တ ပဟရိတ္ဝာ မာရေန္တိ။ ဧဝံ တေသု အတ္တသဉ္စေတနာပိ ပရသဉ္စေတနာပိ ကမတိ။

ကတမေ တေန ဒေဝာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ တိ ကတမေ နာမ တေ ဒေဝာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ တေန တ အတ္တဘာဝေန ကတမေ ဒေဝာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိပိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန ထေရော ဣမံ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, ကိံ အတ္တနာ ကထေတုံ နပ္ပဟောတီတိ? ပဟောတိ, ဣဒံ ပန ပဒံ အတ္တနော သဘာဝေန ဗုဒ္ဓဝိသယံ ပဉှန္တိ ထေရော န ကထေသိ။ **တေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ** တိ တေန အတ္တဘာဝေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အယံ ပန ပဉ္ဟော ဟေဋ္ဌာ ကာမာဝစရေပိ ရူပာဝစရေပိ လဗ္ဘတိ, ဘဝဂ္ဂေန ပန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ကထိတော နိပ္ပဒေသေန ကထိတော ဟောတီတိ ဘဂဝတာ ဧဝံ ကထိတော။

အာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ န္တိ ဣတ္ထဘာဝံ ကာမာဝစရပဉ္စက္ခန္ဓဘာဝမေဝ အာဂန္တာရော, နေဝ တတ္ထူပပတ္တိကာ န ဥပရူပပတ္တိကာ ဟောန္တိ။ **အနာဂန္တာရော ဣတ္ထတ္တံ** န္တိ ဣမံ ခန္ဓပဉ္စကံ အနာဂန္တာရော, ဟေဋ္ဌူပပတ္တိကာ န ဟောန္တိ, တတ္ထူပပတ္တိကာ တ ဥပရူပပတ္တိကာ တ တတ္ထေဝ တ ပရိနိဗ္ဗာယိနော ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဟေဋ္ဌိမဘာဝေ နိဗ္ဗတ္တာနံ ဝသေန ဥပရူပပတ္တိကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဘဝဂ္ဂေ ပနေတံ နတ္ထိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၂. ဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. ဒုတိယေ **အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ** တိ ပဉ္စသု အတ္ထေသု ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ။ **ဩဓိသောတိ** ကာရဏသော။ **ဗျဉ္ဇနသောတိ** အက္ခရသော။ **အနေကပရိယာယေနာ**တိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ။ **အာစိက္ခာမိ** တိ ကထေမိ။ **ဒေသေမီ**တိ ဟကဋံ ကတ္ဝာ ကထေမိ။ **ပညာပေမီ**တိ ဇာနာပေမိ။ **ပဋ္ဌပေမိ** တိ ပဋ္ဌပေတွာ ပဝတ္တေတွာ ကထေမိ။ **ဝိဝရာမီ**တိ ဝိဝဋံ ကတွာ ကထေမိ။ **ဝိဘဇာမီ**တိ ဝိဘဇိတွာ ကထေမိ။ **ဥတ္တာနီကရောမီ** တိ ဂမ္ဘီရံ ဥတ္တာနကံ ကတွာ ကထေမိ။ **သောမံ ပဉ္စေဟာနာ**တိ သော မံ ပဉ္စေဟာန ဥပဂစ္ဆတု။ **အဟံ ဝေယျာကရဏေနာ** တိ အဟမဿ ပဉ္ဟာကထနေန စိတ္တံ အာရာဓေဿာမိ။ **ယော နော ဓမ္မာနံ သုကုသလော** တိ ယော အမှာကံ အဓိဂတဓမ္မာနံ သုကုသလော သတ္ထာ, သော သေ

သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတော။ ယဒိ မယာ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ န သစ္ဆိကတာ, ''သစ္ဆိကရောဟိ တာဝ သာရိပုတ္တာ''တိ ဝတ္တုံ ပ ဋိဗာဟိယေတိတိ သတ္တု ပုရတော နိသိန္နကောဝ သီဟနာဒံ နဒတိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမာသု စ ပန ပဋိသမ္ဘိဒါသု တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယာ, အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယလောကုတ္တရာ တိ။

၃. မဟာကောဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၃. တတိယေ **ဖဿာယတနာန** န္တိ ဖဿာကရာနံ, ဖဿဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနာနန္တိ အတ္ထော။ **အတ္ထညံ ကိဉ္စီ**တိ ဧတေသု အသေသတော နိရုဒ္ဓေသု တတော ပရံ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ကိလေသော အတ္ထီတိ ပုစ္ဆတိ။ **နတ္ထညံ ကိဉ္စီ**တိ ဣဓာပိ ''အပ္ပမတ္တကောပိ ကိလေသော နတ္ထီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမေ ပန စ တ္တာရောပိ ပဉှေ သဿတုစ္ဆေဒဧကစ္စသဿတအမရာဝိက္ခေပဝသေန ပုစ္ဆတိ။ တေနဿ ထေရော ပုစ္ဆိတ ပုစ္ဆိတံ ပဋိဗာဟန္တော **မာ ဟေဝ**န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဟိ**ကာရော နိပါတမတ္တံ, ဧဝံ မာ ဘဏီတိ အတ္ထော။ အတ္တူပလဒ္ဓိဝသေနေဝ ''အတ္ထညံ ကိဉ္စိ အညော ကောစိ အတ္တာ နာမ အတ္ထီ''တိ သဿတာဒိအာကာရေန ပုစ္ဆတိ။ ကိံ ပနေ သ အတ္တူပလဒ္ဓိကောတိ? န အတ္တူပလဒ္ဓိကော။ ဧဝံလဒ္ဓိကော ပန တတ္ထေကော ဘိက္ခု နိသိန္နော, သော ပုစ္ဆိတုံ န သက္ကောတိ။ တဿ လဒ္ဓိ ဝိဿဇ္ဇာပနတ္ထံ ဧဝံ ပုစ္ဆတိ။ ယေပိ စ အနာဂတေ ဧဝံလဒ္ဓိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေသံ ''ဗုဒ္ဓကာလေပေသော ပဉှော မဟာသာဝကေဟိ ဝိဿဇ္ဇိတော''တိ ဝစနောကာသုပစ္ဆေဒနတ္ထံ ပုစ္ဆတိယေဝ။

အပ္ပပဉ္စံ ပပဉ္စေတီ တိ န ပပဉ္စေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ပပဉ္စံ ကရောတိ, အနာစရိတဗ္ဗံ မဂ္ဂံ စရတိ။ **တာဝတာ ပပဉ္စဿ ဂတီ**တိ ယတ္တကာ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ ဂတိ, တတ္တကာဝ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပ္ပဘေဒဿ ပပဉ္စဿ ဂတိ။ **ဆန္နံ, အာဝုသော, ဖဿာယတနာနံ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ ပပဉ္စနိရောဓော ပပဉ္စဝူပသမော**တိ ဧတေသု ဆသု အာယတ နေသု သဗ္ဗသော နိရုဒ္ဓေသု ပပဉ္စောပိ နိရုဒ္ဓေါဝ ဟောတိ, ဝူပသန္တောဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အာရုပ္ပေ ပန ပုထုဇ္ဇနဒေ ဝတာနံ ကိဉ္စာပိ ပဉ္စ ဖဿာယတနာနိ နိရုဒ္ဓါနိ, ဆဋ္ဌဿ ပန အနိရုဒ္ဓတ္တာ တဿယောပိ ပပဉ္စာ အပ္ပဟီနာဝ။ အပိစ ပဉ္စ တောကာရဘဝဝသေနေဝ ပဉှော ကထိတောတိ။ စတုတ္ထေ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. ဥပဝါဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၅-၁၇၆. ပဉ္စမေ **ဝိဇ္ဇာယန္တကရော ဟောတီ** တိ ဝိဇ္ဇာယ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကရော ဟောတိ, သကလံ ဝဋ္ဋဒုက္ ခံ ပရိစ္ဆိန္နံ ပရိဝဋုမံ ကတွာ တိဋ္ဌတီတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သဥပါဒါနော**တိ သဂဟဏော ဟုတွာ။ **အ န္တကရော အဘဝိဿာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တံ ကတွာ ဌိတော အဘဝိဿ။ **စရဏသမ္ပန္နော** တိ ပန္နရသဓမ္မဘေ ဒေန စရဏေန သမန္နာဂတော။ **ယထာဘူတံ ဇာနံ ပဿံ အန္တကရော ဟောတီ** တိ ယထာသဘာဝံ မဂ္ဂပညာယ ဇာနိတွ တ ပဿိတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တံ ကတွာ ဌိတော နာမ ဟောတီတိ အရဟတ္တနိကူဋေန ပဉှံ နိဋ္ဌပေသိ။ ဆဋ္ဌေ ဟေဋ္ဌာ ဧကကနိပါတဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇. ရာဟုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၇. သတ္တမေ **အဇ္ဈတ္တိကာ** တိ ကေသာဒီသု ဝီသတိယာ ကောဋ္ဌာသေသု ထဒ္ဓာကာရလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု။ **ဗာ ဟိရာ**တိ ဗဟိဒ္ဓါ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓေသု ဟသာဏပဗ္ဗတာဒီသု ထဒ္ဓာကာရလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု ။ ဣမိနာဝ နယေန သေ သာပိ ဓာတုယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ** တိ ဣဒံ တယံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟ ပဋိက္ခေပဝသေန ဝုတ္တံ။ **သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ** န္တိ ဟေတုနာ ကာရဏေန မဂ္ဂပညာယ ပဿိတဗ္ဗံ။ **ဒိသွာ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ပဿိတွာ။ **အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှာ** န္တိ မဂ္ဂဝဇ္ဈေတဏှာံ သမူလကံ ဆိန္ဒိ။ **ဝိဝတ္တ ယိ သံယောဇန**န္တိ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ ဝိဝတ္တယိ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ ပဇဟိ။ **သမ္မာ မာနာဘိသမယာ**တိ ဟေတုနာ ကာ ရဏေန နဝဝိဓဿ မာနဿ ပဟာနာဘိသမယာ။ **အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ပရိစ္ဆိန္နံ ပရိဝဋုမံ အကာ သိ, ကတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ ဣတိ သတ္ထာရာ သံယုတ္တမဟာနိကာယေ ရာဟုလောဝါဒေ (သံ. နိ. ၃.၉၁ အာဒ ယော) ဝိပဿနာ ကထိတာ, စူဠရာဟုလောဝါဒေပိ (မ. နိ. ၃.၄၁၆ အာဒယော) ဝိပဿနာ ကထိတာ, အမ္ဗလဋ္ဌိကရာဟု လောဝါဒေ (မ. နိ. ၂.၁၀၇ အာဒယော) ဒဟရဿေဝ သတော မုသာဝါဒံ ဝေရမဏီ ကထိတာ, မဟာရာဟုလောဝါဒေ (မ.

နိ. ၂.၁၁၃ အာဒယော) ဝိပဿနာ ကထိတာ။ ဣမသ္မိံ အင္ဂုတ္တရမဟာနိကာယေ အယံ စတုကောဋ္ဌိကသုညတာ နာမ ကထိတာတိ။

၈. ဇမ္ဗာလီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၈. အဋ္ဌမေ **သန္တံ စေတောဝိမုတ္တိ** န္တိ အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ အညတရံ သမာပတ္တိံ။ **သက္ကာယနိရောဓ** န္တိ တေဘူမကဝဋ္ဋသင်္ခါတဿ သက္ကာယဿ နိရောဓံ, နိဗ္ဗာနန္တိ အတ္ထော။ **န ပက္ခန္ဒတီ** တိ အာရမ္မဏဝသေန န ပက္ခန္ဒတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ဟဋ္ဌိကဒ္ဓော** တိ န ဟဋ္ဌိကဒ္ဓိတဗ္ဗော။ **လေပဂတေနာ**တိ လေပမက္ခိတေန။

ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ နဒီဟရံ ဂန္တုကာမပုရိသောပမံ့ အာဟရိတဗ္ဗံ – ဧကော ကိရ ပုရိသော စဏ္ဍသောတာယ တဋ္ဌမစ္ဆာကုလာယ နဒိယာ ဟရံ ဂန္တုကာမော ''ဩရိမံ တီရံ သာသင်္ကံ သပ္ပဋိဘယံ, ဟာရိမံ တီရံ ခေမံ အပ္ပဋိဘယံ, ကိံ နု ခော ကတ္ဝာ ဟာရံ ဂမိဿာမီ''တိ ပဋိဟတ္ထိယာ ဌိတေ အဋ္ဌ ကကုဓရုက္ခေ ဒိသွာ ''သက္ကာ ဣမာယ ရုက္ခပဋိဟတ္ထိယာ ဂန္တုံ''န္တိ မနသိကတ္ဝာ ''ကကုဓရုက္ခာ နာမ မဋ္ဌသာခါ ဟောန္တိ, သာခါယ ဟတ္ထာ န သဏ္ဌဟေယျုံ''န္တိ နိဂ္ဂရောဓပိလက္ခရုက္ခာဒီနံ အညတရဿ လာခါယ ဟတ္ထဟဒေ မက္ခေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ဧကံ သာခံ ဂဏှာတိ။ ဟတ္ထော တတ္ထေဝ လဂ္ဂိ။ ပုန တမဟတ္ထေန ဒက္ခိဏဟဒေန တမဟဒေနာတိ စတ္တာရောပိ ဟတ္ထဟာအ တတ္ထေဝ လဂ္ဂိံသု။ သော အဓောသိရော လမ္ဗမာနော ဥပရိနဒိယံ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပုဏ္ဏာယ နဒိယာ သောတေ နိမုဂ္ဂေ ကုမ္ဘီလာဒီနံ ဘက္ခော အဟောသိ။

တတ္ထ နဒီသောတံ ဝိယ သံသာရသောတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, သောတဿ ဟာရံ ဂန္တုကာမပုရိသော ဝိယ ယောဂကဝစရော, ဩရိမတီရံ ဝိယ သက္ကာယော, ဟာရိမတီရံ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ, ပဋိဟတ္ထိယာ ဌိတာ အဋ္ဌ ကကုဓရုက္ခာ ဝိယ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော, လေပမက္ခိတေန ဟတ္ထေန သာခာဂဟဏံ ဝိယ စျာနဝိပဿနာနံ ဟာရိပန္တိကေ အသောဓေတွာ သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ, စတူဟိ ဟတ္ထဟဒေဟိ သာခါယ ဗဒ္ဓဿ ဩလမ္ဗနံ ဝိယ ပဌမဇ္ဈာနေ နိကန္တိယာ လဂ္ဂကာလော, ဥပရိ သောတေ ဝုဋ္ဌိ ဝိယ ဆသု ဒွာရေသု ကိလေသာနံ ဥပ္ပန္နကာလော, နဒိယာ ပုဏ္ဏာယ သောတေ နိမုဂ္ဂဿ ကုမ္ဘီလာဒီနံ ဘက္ခဘူတကာလော ဝိယ သံသာရသောတေ နိမုဂ္ဂဿ စတူသု အပာယေသု ဒုက္ခာနုဘဝနကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုဓောတ ဟတ္ထေနာ တိ သုဓောတေန ပရိသုဒ္ဓဟတ္ထေန။ ဣမသ္မိံပိ အတ္ထေ တာဒိသမေဝ ဩပမံ့ ကာတဗ္ဗံ – တထေဝ ဟိ ဟာရံ ဂန္တုကာမော ပုရိသော ''ကကုဓရုက္ခာ နာမ မဋ္ဌသာခါ, ကိလိဋ္ဌဟတ္ထေန ဂဏှန္တဿ ဟတ္ထော ပရိဂလေယျာ''တိ ဟတ္ထဟဒေ သုဓောတေ ကတ္ဝာ ဧကံ သာခံ ဂဏှိတွာ ပဌမံ ရုက္ခံ အာရုဋ္ဌော။ တတော ဩတရိတွာ ဒုတိယံ။ပေ.။ တတော ဩတရိတွာ အဋ္ဌမံ, အဋ္ဌမရုက္ခတော ဩတရိတွာ ဟာရိမတီရေ ခေမန္တဘူမိံ ဂတော။

တတ္ထ ''ဣမေဟိ ရုက္ခေဟိ ဟာရိမတီရံ ဂမိဿာမီ''တိ တဿ ပုရိသဿ စိန္တိတကာလော ဝိယ ယောဂိနော ''အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တိတကာလော, သုဓောတ ဟတ္ထေန သာခာဂဟဏံ ဝိယ စျာနဝိပဿနာနံ ဟာရိပန္တိကဓမ္မေ သောဓေတွာ သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ။ တတ္ထ ပဌမရုက္ခာရောဟဏကာလော ဝိယ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိကာလော, ပဌမရုက္ခတော ဩရုယှ ဒုတိယံ အာရုဠှကာလော ဝိယ ပဌမဇ္ဈာနေ နိကန္တိယာ အဗဒ္ဓဿ တတော ဝုဋ္ဌာယ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာပန္နကာလော။ပေ.။ သတ္တမရုက္ခတော ဩရုယှ အဋ္ဌမံ အာရုဠှကာလော ဝိယ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယံ နိကန္တိယာ အဗဒ္ဓဿ တတော ဝုဋ္ဌာယ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပန္နကာလော။ အဋ္ဌမရုက္ခတော ဩရုယှ ဟာရိမတီရံ ခေမန္တဘူမိံ ဂတကာလော ဝိယ နေဝသညာနာသညာယတနေ နိကန္တိယာ အဗဒ္ဓဿ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဝိဇ္ဇာပ္ပဘေဒံ မနသိ ကရောတီ တိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု အညာဏဘူတာယ ဂဏ္ဍဗဟလမဟာအဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒသင်္ခါတံ အရဟတ္တံ မနသိ ကရောတိ။ **န ပက္ခန္ဒတီ** တိ အာရမ္မဏဝသေနေဝ န ပက္ခန္ဒတိ။ **ဇမ္ဗာလီ** တိ ကမတော နိက္ခန္တဿ မဟာဥဒကဿ ပတိဋ္ဌာနဘူတော မဟာအာတဋ္ဋော။ **အနေကဝဿဂဏိကာ** တိ ကမဿ တ နဂရဿ တ ဥပ္ပန္နကာလေယေဝ ဥပ္ပန္နတ္တာ အနေကာနိ ဝဿဂဏာနိ ဥပ္ပန္နာယ တေဒိဿာတိ အနေကဝဿဂဏိကာ။ **အာယမု**

ခာနီတိ စတသ္သော ပဝိသနကန္တရာ။ **အပာယမုခာနီ**တိ အပတာပနုစ္ဆိဒ္ဒာနိ။ **န အာဠိပ္ပဘဝေအာ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌော** တိ န ဟဋ္ဌိ ပ္ပဘဝေအာ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌိတဗ္ဗော။ န ဟိ တတော ဥဒကံ ဥဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌိ ဘိန္ဒိတွ တ ကစ၀ရံ ဂဟေတွ တ မဟာသမုဒ္ဒံ ဟာပုဏာ တိ။

ဣမသ္သ ပနတ္ထသ္သ ဝိဘာ၀နတ္ထံ ဥယျာနဂဝေသကသြပမံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ ဧကော ကိရ နဂရတသိကော ကု လပုတ္တော ဥယျာနံ ဂဝေသန္တော နဂရတော နာတိဒူရေ နစ္စာသန္နေ မဟန္တံ ဇမ္ဗာလိ အဒ္ဒသ။ သော "ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရမဏီယံ ဥယျာနံ ဘဝိသ္သတီ"တိ သလ္လက္ခေတွ တ ကုဒ္ဒာလံ အာဒာယ စတ္တာရိပိ ကန္ဒရာနိ ပိဓာယ အပတ ဟနုစ္ဆိဒ္ဒာနိ ဝိ၀ရိတွ တ အဋ္ဌာသိ။ ဒေဝေ န သမ္မာ ဝသ္သိ, အဝသေသဥဒကံ အပတဟနုစ္ဆိဒ္ဒေန ပရိသ္သဝိတွ တ ဂတံ။ စမ္မခဏ္ဍပိလောတိကာဒီနိ တတ္ထေဝ ပူတိကာနိ ဇာတာနိ, ဟဏကာ သဏ္ဌိတာ, သမန္တာ အနုပဂမနီယာ ဇာတာ။ ဥပဂ တာနမ္ပိ နာသာပုဋ္ဌေ ပိဓာယ ပက္ကမိတဗ္ဗံ ဟောတိ ။ သော ကတိပာဟေန အာဂန္တွာ ပဋိက္ကမ္မ ဌိတော သြလောကေတွ တ "န သက္ကာ ဥပဂန္တုံ"န္တိ ပက္ကာမိ။

တတ္ထ နဂရတသိ ကုလပုတ္တော ဝိယ ယောဂာဝစရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဥယျာနံ ဂဝေသန္တေန ကမဒ္ဒတရေ ဇမ္ဗာလိ ယာ ဒိဋ္ဌကာလော ဝိယ စာတုမဟာဘူတိကကာယော, အာယမုခာနံ ပိဟိတကာလော ဝိယ ဓမ္မသ္သဝနာဒကသ္သ အလဒ္ဓ ကာလော, အပာယမုခာနံ ဝိဝဋ္ဋကာလော ဝိယ ဆဒ္ဒတရိကသံဝရသ္သ ဝိဿဋ္ဌကာလော, ဒေဝသ္သ သမ္မာ အဝုဋ္ဌကာလော ဝိယ သပ္ပာယကမ္မဋ္ဌာနသ္သ အလဒ္ဓကာလော, အဝသေသဥဒကသ္သ အပာယမုခေဟိ ပရိသ္သဝိတွ တ ဂတကာလော ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ ဂုဏာနံ ပရိဟီနကာလော, ဥဒကသ္သ ဥဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌိ ဘိန္ဒိတွ တ ကစ၀ရံ အာဒာယ မဟာသမုဒ္ဒံ ဟာပုဏိ တုံ အသမတ္ထကာလော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာဟဋ္ဌိ ဘိန္ဒိတွ တ ကိလေသရာသိံ ဝိဓမိတွ တ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကာ တုံ အသမတ္ထကာလော, စမ္မခဏ္ဍပိလောတိကာဒီနံ တတ္ထေဝ ပူတိဘာဝေ ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ ရာဂါဒိကိလေသေဟိ ပ ရိပူရိတကာလော, တသ္သ အာဂန္တွာ ဒိသွ တ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဂတကာလော ဝိယ ဝဋ္ဋသမင်္ဂိပုဂ္ဂလသ္သ ဝဋ္ဋေ အဘိ ရတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဠိပ္ပဘဝေအာ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌော တိ ဟဋ္ဌိပ္ပဘဝေအာ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌိတဗ္ဗော။ တတော ဟိ ဥဒကံ ဥဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌိ ဘိန္ဒိတွ တ ကစ၀ရံ အာဒာယ မဟာသမုဒ္ဒံ ဟာပုဏိတုံ သက္ခိသ္သတီတိ အတ္ထော။

ဣဓာပိ တဒေဝ သြပမံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ အာယမုခာနံ ဝိဝဋ္ဋကာလော ဝိယ သပ္ပာယဓမ္မသ္သဝနသ္သ လဒ္ဓ ကာလော, အပာယမုခာနံ ပိဟိတကာလော ဝိယ ဆသု ဒွာရေသု သံဝရသ္သ ပစ္စုပဋ္ဌိတကာလော, ဒေဝသ္သ သမ္မာ ဝုဋ္ဌ ကာလော ဝိယ သပ္ပာယကမ္မဋ္ဌာနသ္သ လဒ္ဓကာလော, ဥဒကသ္သ ဥဋ္ဌာယ ဟဋ္ဌိ ဘိန္ဒိတွ တ ကစ၀ရံ အာဒာယ မဟာ သမုဒ္ဒံ ပတ္တကာလော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇံ ဘိန္ဒိတွ တ အကုသလရာသိံ ဝိဓမိတွ တ အရဟတ္တံ သစ္ဆိက တကာလော, အာယမုခေဟိ ပဝိဋ္ဌေန ဥဒကေန သရသ္သ ပရိပုဏ္ဏကာလော ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ ပရိပုဏ္ဏကာလော, သမန္တတော ဝတိံ ကတွ တ ရုက္ခေ ရောပေတွ တ ဥယျာနမဇ္ဈေ ဟာသာဒံ မာပေတွ တ နာဋ္ဌကာနိ ပ စ္စုပဋ္ဌပေတွ တ သုဘောဇနံ ဘုဥ္ဇန္တသ္သ နိသိန္နကာလော ဝိယ ဓမ္မဟာသာဒံ အာရုယှ ဟ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပ တ္တိံ အပ္ပေတွ တ နိသိန္နကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဒေသနာ ပန လောကိယလောကု တ္တရမိသ္သိကာ ကထိတာတိ။

၉. နိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. နဝမေ **ဟာနဘာဂိယာ သညာ**တိအာဒီသု "ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ လာဘိံ ကာမသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သ မုဒာစရန္တိ, ဟာနဘာဂိနီ ပညာ"တိ (ဝိဘ. ၇၉၉) အဘိဓမ္မေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယထာဘူတံ နပ္ပ ပဇာနန္တီ**တိ ယထာသဘာဝတော မဂ္ဂဉာဏေန န ဇာနန္တိ။

၁၀. မဟာပဒေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၀. ဒသမေ **ဘောဂနဂရေ ဝိဟာရတီ**တိ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ စာရိကံ စရန္တော တံ နဂရံ ပတွ တ တတ္ထ ဝိဟာရတိ။ **အာနန္ဒစေတိယေ** တိ အာနန္ဒယက္ခသ္သ ဘ၀နဋ္ဌာနေ ပတိဋ္ဌိတဝိဟာရေ။ **မဟာပဒေသေ**တိ မဟာသြကာသေ မဟာ

အပဒေသေ တ, ဗုဒ္ဓါဒယော မဟန္တေ မဟန္တေ အပဒိသိတ္ဝာ ဝုတ္တာနိ မဟာကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ **နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗန္တိ** ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေဟိ သာဓုကာရံ ဒတွာ န သောတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကတေ ဟိ ပစ္ဆာ ''ဣဒံ န သမေတီ''တိ ဝုစ္စမာနောပိ ''ကိံ ပုဗ္ဗေ ဝ အယံ ဓမ္မော, ဣဒါနိ န ဓမ္မော''တိ ဝတွာ လဒ္ဓိံ န ဝိဿဇ္ဇေတိ။ **နပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗ** န္တိ ''ကိံ ဧသ ဗာလော ဝဒတီ''တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဝ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဟိ ဝတ္တုံ ယုတ္တမ္ပိ န ဝက္ခတိ။ တေနာဟ – **အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ**တိ။ **ပဒဗျဉ္ဇနာနီ** တိ ပဒသင်္ခာတာနိ ဗျဉ္ဇနာနိ။ **သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ** တိ ''ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပာဠိ ဝုတ္တာ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အနုသန္ဓိ ကထိတာ , ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပုဗ္ဗာပရံ ကထိတ''န္တိ သုဋ္ဌု ဂဟေတွာ။ **သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗာနီ** တိ သုတ္တေ ဩတရိတဗ္ဗာနိ။ **ဝိနယေ သန္ဒဿေတဗ္ဗာနီ**တိ ဝိနယေ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနိ။

ဧတ္ထ စ **သုတ္တ** န္တိ ဝိနယော ဝုတ္တော။ ယထာဟ – ''ကတ္ထ ပဋိက္ခိတ္တံ, သာဝတ္ထိယံ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ''တိ (စူဠဝ. ၄၅၇) **ဝိနယော**တိ ခန္ဓကော။ ယထာဟ – ''ဝိနယာတိသာရေ''တိ။ ဧဝံ ဝိနယပိဋကမ္ပိ န ပရိယာဒိယတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂာ ပန သုတ္တံ, ခန္ဓကပရိဝါရာ ဝိနယောတိ ဧဝံ ဝိနယပိဋကံ ပရိယာဒိယတိ။ အထ ဝါ သုတ္တန္တပိဋကံ သုတ္တံ, ဝိနယပိဋကံ ဝိနယောတိ ဧဝံ ဒွေဝေ ပိဋကာနိ ပရိယာဒိယန္တိ။ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မပိဋကာနိ ဝါ သုတ္တံ, ဝိနယပိဋကံ ဝိနယောတိ ဧဝမ္ပိ တီဏိ ပိဋကာနိ န တာဝ ပရိယာဒိယန္တိ။ အသုတ္တနာမကဉှိ ဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ အတ္ထိ။ သေယျထိဒံ – ဇာတကံ ပဋိသမ္ဘိဒါ နိဒ္ဒေသော သုတ္တနိပါတော ဓမ္မပဒံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဝိမာနဝတ္ထု ပေတဝတ္ထု ထေရဂါထာ ထေရီဂါထာ အပဒါနန္တိ။

သုဒိန္နတ္ထေရော ပန ''အသုတ္တနာမကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ နတ္ထီ''တိ တံ သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပိတွာ ''တီဏိ ပိဋကာနိ သုတ္တံ, ဝိနယော ပန ကာရဏ''န္တိ အာဟ။ တတော တံ ကာရဏံ ဒဿေန္တော ဣဒံ သုတ္တမာဟရိ –

''ယေ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ, ဣမေ ဓမ္မာ သရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိရာဂါယ, သံယောဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိသံယောဂါယ, အာစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပစယာယ, မဟိစ္ဆတာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပ္ပိစ္ဆတာယ, အသန္တုဋ္ဌိယာ သံဝတ္တန္တိ နော သန္တုဋ္ဌိယာ, ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝီရိယာရမ္ဘာယ, သင်္ဂဏိကာယ သံဝတ္တန္တိ နော ပဝိဝေကာယ, ဒုဗ္ဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော သုဘရတာယ။ ဧကံသေန, ဂေါတမိ, ဇာနေယျာသိ 'နေသော ဓမ္မော နေသော ဝိနယော နေတံ သတ္ထု သာသန'န္တိ။

''ယေ စ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ, ဣမေ ဓမ္မာ ဝိရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သရာဂါယ, ဝိသံယောဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သံယောဂါယ။ အပစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အာစယာယ, အပ္ပိစ္ဆတာယ သံဝတ္တန္တိ နော မဟိစ္ဆတာယ, သန္တုဋ္ဌိယာ သံဝတ္တန္တိ နော အသန္တုဋ္ဌိယာ, ဝီရိယာရမ္ဘာယ သံဝတ္တန္တိ နော ကောသဇ္ဇာယ, ပဝိဝေကာယ သံဝတ္တန္တိ နော သင်္ဂဏိကာယ, သုဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဒုဗ္ဘရတာယ။ ဧကံသေန, ဂေါတမိ , ဇာနေယျာသိ 'ဧသော ဓမ္မော ဧသော ဝိနယော ဧတံ သတ္ထု သာသန'''န္တိ (စူဠဝ. ၄၀၆; အ. နိ. ၈.၅၃)။

တသ္မာ **သုတ္တေ** တိ တေပိဋကဗုဒ္ဓဝစနေ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ။ **ဝိနယေ**တိ ဧတသ္မိံ ရာဂါဒိဝိနယကာရဏေ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **န စေဝ သုတ္တေ ဩတရန္တီ** တိ သုတ္တပဋိပဋိယာ ကတ္ထစိ အနာဂန္တွာ ဆလ္လိံ ဥဋ္ဌပေတွာ ဂုဠှဝေဿန္တရ-ဂုဠှဥမ္မဂ္ဂ-ဂုဠှဝိနယဝေဒလ္လပိဋကာနံ အညတရတော အာဂတာနိ ပညာယန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ အာဂတာနိ ဟိ ရာဂါဒိဝိနယေ စ အပညာယမာနာနိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဣတိ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဍ္ဍေယျာထာ''တိ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထံ မဟာပဒေသံ ဓာရေယျာထာ**တိ ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထံ ဓမ္မဿ ပတိဋ္ဌာနောကာသံ ဓာရေယျာထာတိ။

သဉ္စေတနိယဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၉) ၄. ဗြာဟ္မဏဝဂ္ဂေါ

၁. ယောဓာဇီဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ဌာနကုသလော**တိ ယေန ဌာနေန ဌိတော အဝိရာဓေတွာ ဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောတိ, တသ္မိံ ဌာနေ ကုသလော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂. ပါဋိဘောဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၂. ဒုတိယေ **နတ္ထိ ကောစိ ပါဋိဘောဂေါ**တိ အဟံ တေ ပါဋိဘောဂေါတိ ဧဝံ ပါဋိဘောဂေါ ဘဝိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ **ဇရာဓမ္မန္တိ** ဇရာသဘာဝံ။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၃. သုတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. တတိယေ **နတ္ထိ တတော ဒောသော**တိ တသ္မိံ ဒောသော နာမ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၄. အဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. စတုတ္ထေ ကိစ္ဆာဇီဝိတကာရဏဘူတေန ရောဂေဝ **ရောဂါတင်္ကော** နာမ။ **ဖုဋ္ဌဿာ**တိ တေန ရောဂါတင်္ကေန သမန္နာဂတဿ။ **ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတီ**တိ ဥရံ တာဠေတွာ ရောဒတိ။ **အကတကလျာဏော**တိအာဒီသု ကလျာဏံ ဝုစ္စတိ ပုညကမ္မံ , တံ အကတံ ဧတေနာတိ အကတကလျာဏော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပုညကမ္မမေဝ ဟိ ကောသလ္လသမ္ဘူတတ္တာ **ကုသလံ,** ဘီတဿ ပရိတ္တာယကတ္တာ **ဘီရုတ္တာဏ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ကတပါပေါ**တိအာဒီသု ပါပံ ဝုစ္စတိ လာမကံ အကုသလကမ္မံ။ **လုဒ္ဒ**န္တိ ကက္ခဠကမ္မံ။ **ကိဗ္ဗိသ**န္တိ သမလံ အပရိသုဒ္ဓကမ္မံ။ **ကင်္ခီ ဟောတီ**တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏေသု စေဝ သိက္ခာယ စ ပုဗ္ဗန္တေ စ အပရန္တေ စ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ စ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ စာတိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ကင်္ခါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆီ**တိ ဝိစိကိစ္ဆာယ သမန္နာဂတော သာသနသဒ္ဓမ္မေ န နိဋ္ဌံ ဂတော, ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန နိဋ္ဌံ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅. ဗြာဟ္မဏသစ္စသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. ပဉ္စမေ **ဗြာဟ္မဏသစ္စာနီ**တိ ဗြာဟ္မဏာနံ သစ္စာနိ တထာနိ။ **သော တေန န သမဏောတိ မညတီ**တိ သော ခီဏာသဝေါ တေန သစ္စေန "အဟံ သမဏော"တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌီဟိ န မညတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယဒေဝ တတ္ထ သစ္စံ, တဒဘိညာယာ**တိ ယံ တတ္ထ "သဗ္ဗေ ပါဏာ အဝဇ္ဈာ"တိ ပဋိပတ္တိယာ သစ္စံ တထံ အဝိပရီတံ။ ဣမိနာ ဝစီသစ္စံ အဗ္ဘန္တရံ ကတွာ ပရမတ္ထသစ္စံ နိဗ္ဗာနံ ဒဿေတိ။ **တဒဘိညာယာ**တိ တံ ဥဘယမ္ပိ အဘိဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ ဇာနိတွာ။ **အနုဒ္ဒယာယ အနုကမ္ပာယ ပဋိပန္နော ဟောတီ**တိ အနုဒ္ဒယတ္ထာယ စ အနုကမ္ပတ္ထာယ စ ယာ ပဋိပဒါ, တံ ပဋိပန္နော ဟောတိ, ပူရေတွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ သေသပဋိပဒါသုပိ ဧသေဝ နယော။

သဗ္ဗေ ကာမာတိ သဗ္ဗေ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာ။ **ဣတိ ဝဒံ ဗြာဟ္မဏော သစ္စမာဟာ**တိ ဧဝမ္ပိ ဝဒန္တော ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော သစ္စမေဝ အာဟ။ **သဗ္ဗေ ဘဝါ**တိ ကာမဘဝါဒယော တယောပိ။ **နာဟံ ကွစနီ**တိ ဧတ္ထ ပန စတုက္ကောဋိကသုညတာ ကထိတာ။ အယဉှိ "နာဟံ ကွစနီ"တိ ကွစိ အတ္တာနံ န ပဿတိ, **ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိ**န္တိ အတ္တနော အတ္တာနံ ကဿစိ ပရဿ ကိဉ္စနဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတိ, ဘာတိဋ္ဌာနေ ဘာတရံ, သဟာယဋ္ဌာနေ သဟာယံ, ပရိက္ခာရဋ္ဌာနေ တ ပရိက္ခာရံ မညိတွာ ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတီတိ အတ္ထော။ **န စ မမ ကွစနီ**တိ ဧတ္ထ မမသဒ္ဒံ တာဝ ဌပေတွာ "န စ ကွစနိ ပရဿ စ အတ္တာနံ ကွစိ န ပဿတီ"တိ အယမတ္ထော။ ဣဒါနိ "မမ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနံ နတ္ထီ"တိ သော ပရဿ အတ္တာ မမ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနဘာဝေ အတ္ထီတိ န ပဿတိ, အတ္တနော ဘာတိဋ္ဌာနေ ဘာတရံ, သဟာယဋ္ဌာနေ သဟာယံ, ပရိက္ခာရဋ္ဌာနေ တ ပရိက္ခာရန္တိ ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ ပရဿ အတ္တာနံ ဣမိနာ ကိဉ္စနဘာဝေန ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတီတိ အတ္ထော။ ဧဝမယံ ယသ္မာ နေဝ ကတ္ထစိ

စိ အတ္တာနံ ပဿတိ, န တံ ပရဿ ကိစ္စနုဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ ပဿတိ, န ပရဿ အတ္တာနံ ပဿတိ, န ပရဿ
သ အတ္တာနံ အတ္တနော ကိစ္စနုဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ ပဿတီတိ။ **ဣတိ ဝဒံ ဗြာဟ္မဏော** တိ ဧဝံ စတုက္ကောဋိကံ သုညတံ ဝဒန္တောပိ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော တဿာ ပဋိပဒာယ သမ္မာ ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ သစ္စမေဝ အာဟ, န မုသာတိ သဗ္ဗေ
သုပိ တရေသု မညနာနံ ပဟီနတ္တာယေဝ န မညတီတိ စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာကိဉ္စညံယေဝ ပဋိပဒန္တိ** ကိစ္စန
ဘာဝဝိရဟိတံ နိပ္ပလိဗောဓံ နိဂ္ဂဟဏမေဝ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိ ပူရေတ္ဝာ ဌိတော။

ဣမာနိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကာ စတ္တာရိ ဗြာဟ္မဏသစ္စာနိ မယာ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ပဝေဒိတာနီ တိ ယာ
နိ တုမ္ဟေ ဘောတဒိဗ္ဗာဟ္မဏာနံ သစ္စာနိ ဝဒေထ, တေဟိ အညာနိ မယာ ဣမာနိ ဗာဟိတပာပဗြာဟ္မဏဿ စတ္တာရိ
သစ္စာနိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သောဠသဝိဓေန ကိစ္စေန ဇာနိတ္ဝာ ပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ ပဝေဒိတာနိ ဒေသိတာနိ ဇောတိတာနီတိ
အတ္ထော။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတူသုပိ ဌာနေသု ခီဏာသဝဿ ဝစီသစ္စမေဝ ကထိတန္တိ။

၆. ဥမ္မဂ္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. ဆဋ္ဌေ **ပရိကဿတီ** တိ အာကမိုယတိ။ **ဥမ္မဂ္ဂေ** တိ ဥမ္မုဇ္ဇနံ, ပညာဂမနန္တိ အတ္ထော။ ပညာ ဧဝ တ ဥ
မ္မုဇ္ဇနဋ္ဌေန ဥမ္မဂ္ဂေတိ ဝုစ္စတိ။ သာဝ ပဋိဘာနဋ္ဌေန **ပဋိဘာနံ။ စိတ္တဿ** **ဥပ္ပန္နဿ ဝသံ ဂစ္ဆတီ** တိ ယေ စိ
တ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံယေဝေတ္ထ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယာ** တိ အတ္ထဉ္စ ဟေဋ္ဌဉ္စ
ဇာနိတ္ဝာ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဟောတီ** တိ လောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုစ္ဆဝိကဓမ္မံ သဟ သီလေန ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိ
ပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **နိဗ္ဗေဓိကပညော** တိ နိဗ္ဗိဇ္ဈနကပညော။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ** ဌပေတ္ဝာ တဏှံ သေသံ တေဘူမက
က္ခန္ဓပဉ္စကံ ဒုက္ခန္တိ သုတံ ဟောတိ။ **ပညာယာ**တိ မဂ္ဂပညာယ။ **အယံ ဒုက္ခသမုဒယော**တိ ဝဋ္ဋမူလကတဏှာ တဿ
သ ဒုက္ခဿ သမုဒယောတိ သုတံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သေသဒ္ဝယေပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ စတုတ္ထပဉ္ဟာဝိ
ဿဇ္ဇနေန အရဟတ္တဖလံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇. ဝဿကာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. သတ္တမေ **တောဒေယျဿာ** တိ တုဒိကမတသိကဿ။ **ပရိသတီ**တိ သန္နိပတိတာယ ပရိသာယ။ **ပရူပာရမ္ဘံ**
ဝတ္တေန္တီတိ ပရဂရဟံ ပဝတ္တေန္တိ ကထေန္တိ။ **ဗာလော အယံ ရာဇာ**တိအာဒိ ယံ တေ ဥပာရမ္ဘံ ဝတ္တေန္တိ, တ
ဿ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သမဏေ ရာမပုတ္တေ** တိ ဥဒကေ ရာမပုတ္တေ။ **အဘိပ္ပသန္နော** တိ အတိဝိယ ပသန္နော။
ပရမနိပစ္စကာရ န္တိ ဥတ္တမနိပါတကိရိယံ နီစဝုတ္တိံ။ **ပရိဟာရကာ**တိ ပရိစာရကာ။ **ယမကော**တိအာဒီနိ တေသံ နာမာနိ။
တေသု ဟိ ဧကော ယမကော နာမ, ဧကော မောဂ္ဂလ္လော နာမ, ဧကော ဥဂ္ဂေ နာမ, ဧကော နာဝိန္ဒကီ နာမ, ဧကော ဂန္ဓ
ဗ္ဗော နာမ, ဧကော အဂ္ဂိဝေဿော နာမ။ **တျာဿုဒ** န္တိ တေ **အဿုဒ** န္တိ နိပါတမတ္တံ, တေ အတ္တနော ပရိ
သတိ နိသိန္နေတိ အတ္ထော။ **ဣမိနာ နယေန နေတီ**တိ ဣမိနာ ကာရဏေန အနုနေတိ ဇာနာပေတိ။ **ကရဏီယာဓိကရဏီ**
ယေသူတိ ပဏ္ဏိတေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု စ အတိရေကကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု စ။ **ဝစနီယာဓိဝစနီယေသူ**တိ ဝတ္တဗ္
ဗေသု စ အတိရေကဝတ္တဗ္ဗေသု စ။ **အလမတ္ထဒသတရေဟီ** တိ ဧတ္ထ အတ္ထေ ပဿိတုံ သမတ္ထာ အလမတ္ထဒ
သာ, တေ အတိသိတ္ဝာ ဌိတာ အလမတ္ထဒသတရာ, တေဟိ အလမတ္ထဒသတရေဟိ။ **အလမတ္ထဒသတရော** တိ အလမ
တ္ထဒသတာယ ဥတ္တရိတရော, ဆေကေဟိ ဆေကတရော ပဏ္ဍိတေဟိ ပဏ္ဍိတတရောတိ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။ အထ
ဿ တေ ပဋိပုစ္ဆန္တာ **ဧဝံ ဘော**တိအာဒိမာဟံသု။ ဣတိ ဗြာဟ္မဏော အတ္တနော သပ္ပုရိသတာယ တံ ဧဠေယျရာဇာန
မ္ပိ တဿ ပရိတရိကေပိ ဥဒကမ္ပိ ရာမပုတ္တံ ပသံသိ။ အန္ဓော ဝိယ ဟိ အသပ္ပုရိသော, စက္ခုမာ ဝိယ သပ္ပုရိသော။
ယထာ အန္ဓော နေဝ အနန္ဓံ န အန္ဓံ ပဿတိ, ဧဝံ အသပ္ပုရိသော နေဝ သပ္ပုရိသံ န အသပ္ပုရိသံ ဇာနာတိ။ ယထာ စက္ခု
မာ အန္ဓမ္ပိ အနန္ဓမ္ပိ ပဿတိ, ဧဝံ သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသမ္ပိ အသပ္ပုရိသမ္ပိ ဇာနာတိ။ တောဒေယျောပိ သပ္ပုရိသ
တာယ အသပ္ပုရိသေ အညာသီတိ ဣမမတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ တုဋ္ဌမာနသော ဗြာဟ္မဏော **အစ္ဆရိယံ ဘော, ကေတမာ** တိ
အာဒီနိ ဝတ္ဝာ တထာဂတဿ ဘာသိတံ အနုမောဒိတ္ဝာ ပက္ကာမိ။

၈. ဥပကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၈. အဋ္ဌမေ **ဥပကောတိ** တဿ နာမံ။ **မဏ္ဍိကာပုတ္တော** တိ မဏ္ဍိကာယ ပုတ္တော။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ သော ကိရ ဒေဝဒတ္တဿ ဥပဋ္ဌာကော, ''ကိံ နု ခေါ သတ္ထာ မယိ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတေ ဝဏ္ဏံ ကထေဿတိ, ဥဒါဟု အဝဏ္ဏ''န္တိ ပရိဂ္ဂဏှနတ္ထံ ဥပသင်္ကမိ။ ''နေရယိကော ဒေဝဒတ္တော ကပ္ပဋ္ဌော အတေကိစ္ဆော''တိ (စူဠဝ. ၃၄၈) ဝစနံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဃဋ္ဋေတုကာမော ဥပသင်္ကမီတိပိ ဝဒန္တိ။ **ပရူပာရမ္ဘံ ဝတ္တေတီ** တိ ပရဂရဟံ ကထေတိ။ **သဗ္ဗော သော န ဥပဟာဒေတီ** တိ သဗ္ဗောပိ သော ကုသလဓမ္မံ န ဥပ္ပာဒေတိ, အတ္တနော တ ဝစနံ ဥပဟာဒေတုံ အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ **အနုပဟာဒေန္တော ကရယ္ဟော ဟောတီ** တိ ကုသလံ ဓမ္မံ ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော စ ဝစနံ ဥပပန္နံ အနုစ္ဆဝိကံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ကရယ္ဟော ဟောတိ။ **ဥပဝဇ္ဇော** တိ ဥပဝဒိတဗ္ဗော စ ဟောတိ, ဝဇ္ဇေန တ ဥပေတော ဟောတိ, သဒေါသော ဟောတီတိ အတ္ထော။

အထ ဘဂဝါ တဿ တဒံ ဂဟေတွာ တဿေဝ ဂီဝါယ ပဋိမုဉ္စန္တော **ပရူပာရမ္ဘ** န္တိအာဒိမာဟ။ **ဥမ္မုဇ္ဇမာနကံယေဝါတိ** ဥဒကတော သီသံ ဥက္ခိပန္တံယေဝ။ **တတ္ထ အပရိမာဏာ ပဒါ** တိအာဒီသု တသ္မိံ အကုသလန္တိ ပဒါပနေ ပဒါနိပိ အက္ခရာနိပိ ဓမ္မဒေသနာပိ အပရိမာဏာယေဝ။ **ဣတိပိဒံ အကုသလ**န္တိ ဣဒမ္ပိ အကုသလံ ဣဒမ္ပိ အကုသလံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဣမိနာပိ ကာရဏေန အကုသလန္တိ ဧဝံ အကုသလပညတ္တိယံ အာဂတာနိပိ အပရိမာဏာနိ။ အထာပိ အညေနာကာရေန တထာဂတော တံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ, ဧဝမ္ပိဿ ဒေသနာ အပရိမာဏာ ဘဝေယျ။ ယထာဟ – ''အပရိယာဒိန္နာဝဿ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနာ, အပရိယာဒိန္နံ ဓမ္မပဒဗျဉ္ဇန''န္တိ (မ. နိ. ၁.၁၆၁)။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယာဝ ခံသိ ဝတာယ**န္တိ ယာဝ ဂုဏခံသီ ဝတ အယံ။ **လောဏကာရဒါရကောတိ** လောဏကာရကမဒါရကော။ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ ယော ဟိ နာမ။ **အာသာဒေတဗ္ဗံ မညိဿတီ** တိ ဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ မညိဿတိ။ **အပေဟီ**တိ အပဂစ္ဆ, မာ မေ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ ဧတ္တ ပန ဝတွာ ဂီဝါယ ဂဏှာပေတွာ နိက္ကမာပေသိယေဝါတိ။

၉. သစ္ဆိကရဏီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. နဝမေ **ကာယေနာ**တိ နာမကာယေန။ **သစ္ဆိကရဏီယာ** တိ ပစ္စက္ခံ ကာတဗ္ဗာ။ **သတိယာ**တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိယာ။ **စက္ခုနာ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ **ပညာယာ**တိ ဉာဏပညာယ ဝိပဿနာပညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ, ဝိပဿနာပညာယ မဂ္ဂပညာ, မဂ္ဂပညာယ ဖလပညာ, ဖလပညာယ ပစ္စဝေက္ခဏပညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ, ပတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ အာသဝါနံ ခယသင်္ခာတံ ပန အရဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏပညာယ သစ္ဆိကရဏီယံ နာမာတိ။

၁၀. ဥပေါသထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. ဒသမေ **တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတ**န္တိ ယတော ယတော အနုဝိလောကေတိ, တတော တတော တုဏှီဘူတမေဝ။ **ဘိက္ခု အာမန္တေသီ** တိ ပဋိပတ္တိသမ္ပန္နေ ဘိက္ခူ ပသန္နေဟိ စက္ခူဟိ အနုဝိလောကေတွာ ဥပ္ပန္နဓမ္မဟာမောဇ္ဇော ထောမေတုကာမတာယ အာမန္တေသိ။ **အပလာပါ**တိ ပလာပရဟိတာ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **သုဒ္ဓါ** တိ နိမ္မလာ။ **သာရေ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ သီလာဒိသာရေ ပတိဋ္ဌိတာ။ **အလန္တိ** ယုတ္တံ။ **ယောဇနဂဏနာနီ**တိ ဧကံ ယောဇနံ ယောဇနမေဝ, ဒသပိ ယောဇနာနိ ယောဇနာနေဝ။ တတော ဥဒ္ဓံ ''ယောဇနဂဏနာနီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန ယောဇနသတမ္ပိ ယောဇနသဟဿမ္ပိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပုဋောသေနာပီ**တိ ပုဋောသံ ဝုစ္စတိ ပါထေယျံ, ပါထေယျံ ဂဟေတွာပိ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တမေဝါတိ အတ္ထော။ ပုဋံသေနာတိပိ ပါဌော။ တဿတ္ထော – ပုဋော အံသေ အဿာတိ ပုဋံသော, တေန ပုဋံသေန, အံသေန ပါထေယျပုဋံ ဝဟန္တေနာပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣအာနိ ဝေရူပေဟိ ဝေရူပေဟိ စ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဧတ္တ ဘိက္ခူ အတ္ထီတိ ဒဿေတုံ **သန္တိ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒေဝပ္ပတ္တာ** တိ ဥပပတ္တိဒေဝနိဗ္ဗတ္တကံ ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ ဒိဗ္ဗဝိဟာရေန စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ **ဗြဟ္မပ္ပတ္တာ**တိ နိဒ္ဒေါသဋ္ဌေန ဗြဟ္မဘာဝသာဓကံ ဗြဟ္မဝိဟာရံ ဗြဟ္မဝိဟာရေန စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ **အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တာ**တိ အနိဉ္ဇနဘာဝသာဓကံ အာနေဉ္ဇံ အာနေဉ္ဇေန စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ **အရိယပ္ပတ္တာ** တိ ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ အတိက္ကမ္မ အရိယဘာဝံ ပတ္တာ။ **ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒေဝပ္ပတ္တော ဟောတီ** တိအာဒီသု ဧဝံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဌတွာ စိတ္တံ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဒေဝပ္ပတ္တော နာမ ဟောတိ , စတူသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ဌတွာ စိ

တ္တံ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဗ္ရဟ္မပ္ပတ္တော နာမ, စတူသု အရူပဇ္ဈာနေသု ဌတွာ စိတ္တံ ဝိဝဋ္ဋေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တော နာမ။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ**အာဒီဟိ စတူဟိ သစ္စေဟိ စတ္တာရော မဂ္ဂ တီဏိ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။ တသ္မာ ဣမံ အရိယဓမ္မံ ပတ္တော ဘိက္ခု အရိယပ္ပတ္တော နာမ ဟောတီတိ။

ဗ္ရာဟ္မဏဝဂ္ဂော စတုတ္ထော။

(၂၀) ၅. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. သောတာနုဂတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. ပဉ္စမဿ ပဌမေ **သောတာနုဂတာနန္တိ** ပသာဒသောတံ ဩဒဟိတွာ ဉာဏသောတေန ဝဝတ္ထပိတာနံ။ **စတု
တာရော အာနိသံသာ ပာဋိကင်္ခါ**တိ စတ္တာရော ဂုဏာနိသံသာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ။ ကထံ ပန ဘဂဝတာ အတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေန
အာရဒ္ဓံ။ ကတရအတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေနာတိ? ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဿဝနာယ အနုပသင်္ကမနအတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေန။ ပဉ္စသတာ ကိရ ဗြာ
ဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော လိင်္ဂဝစနဝိဘတ္တိပဒဗ္ယဉ္ဇနာဒီဟိ ကထေန္တော အမှေဟိ ဉာတမေဝ ကထေသ္
သတိ, အညာတံ ကိံ ကထေဿတီ''တိ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ န ဂစ္ဆန္တိ။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တေ ပက္ကော
သာပေတွာ ''ကသ္မာ ဇေ ကရောထ, သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ သုဏာထ, သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ သုဏန္တာနဉ္စ သဇ္ဈာယန္တာနဉ္စ
ဣမေ တေတ္တကာ အာနိသံသာ''တိ ဒဿေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတီ** တိ သုတ္တံ ဂေယျန္တိအာဒိကံ နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနဘူတံ တန္တိဓမ္မံ ဝဠဉ္ဇေတိ။
သောတာနုဂတာ ဟောန္တီ တိ သောတံ အနုပ္ပတ္တာ အနုပဝိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ **မနသာနုပေက္ခိတာ** တိ စိတ္တေန ဩလောကိ
တာ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ** တိ အတ္ထတော စ ကာရဏတော စ ပညာယ သုဋ္ဌု ပဋိဝိဒ္ဓာ ပစ္စက္ခံ ကတာ။ **မုဋ္ဌဿတိ
ကာလံ ကုရုမာနော**တိ နယိဒံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အနုဿရဏသတိယာ အဘာဝေန ဝုတ္တံ, ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယံ ပန သန္ဓာယ ဝု
တ္တံ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ မုဋ္ဌဿတိ ကာလံ ကရောတိ နာမ။ **ဥပပဇ္ဇတီ** တိ သုဒ္ဓသီလေ ပတိဋ္ဌိတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗ
တ္တတိ။ **ဓမ္မပဒာ ပ္လဝန္တီ** တိ အန္တရာဘဝေ နိဗ္ဗတ္တမုဋ္ဌဿတိနော, ယေပိ ပုဗ္ဗေ သဇ္ဈာယမူလိကာ တစာပရိစိတ
ဗုဒ္ဓဝစနဓမ္မာ, တေ သဗ္ဗေ ပသန္နေ အာဒါသေ ဆာယာ ဝိယ ပ္လဝန္တိ, ပာကဋာ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ **ဒန္ဓော, ဘိက္ခ
ဝေ, သတုပ္ပာဒေါ**တိ ဗုဒ္ဓဝစနာနုဿရဏသတိယာ ဥပ္ပာဒေါ ဒန္ဓော ဂရု။ အထ သော သတ္တော ခိပ္ပံယေဝ ဝိသေသဂါ
မီ ဟောတိ, နိဗ္ဗာနဂါမီ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ကုဒ္ဒိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော တိ ကုဒ္ဒိသမ္ပန္နော စိတ္တဿ ဝသိဘာဝပတ္တော ခီဏာသဝေါ။ **အယံ တ
သော ဓမ္မဝိနယော**တိ ဧတ္ထ ဝိဘာဝနတ္တော တ-သဒ္ဒေါ။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ။ **ဗြဟ္မစရိယံ အစရိ** န္တိ ဗြ
ဟ္မစရိယတသံ ဝသိံ။ ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ မယာ ပုဗ္ဗေ ဝဠဉ္ဇိတန္တိ ဗုဒ္ဓဝစနာနုဿရဏဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒေဝပုတ္တော**
တိ ပဉ္စာလစဏ္ဍော ဝိယ ဟတ္ထကမဟာဗြဟ္မာ ဝိယ သနင်္ကုမာရဗြဟ္မာ ဝိယ စ ဧကော ဓမ္မကထိကဒေဝပုတ္တော။
ဩပပါတိကော ဩပပါတိကံ သာရေတီတိ ပဌမံ ဥပ္ပန္နော ဒေဝပုတ္တော ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နံ သာရေတိ။ **သဟပံသုကီဠိကာ**
တိ ဧတေန နေသံ ဒီဃရတ္တံ ကတပရိစယဘာဝံ ဒဿေတိ။ **သမာဂစ္ဆေယျု** န္တိ သာလာယ တ ရုက္ခမူလေ တ သမ္မုခီ
ဘာဝံ ဂစ္ဆေယျုံ။ **ဇေ ဝဒေယျာ** တိ သာလာယ တ ရုက္ခမူလေ တ ပဌမတရံ နိသိန္နော ပစ္ဆာ အာဂတံ ဇေ ဝဒေယျ။
သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂. ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. ဒုတိယေ **ဌာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ **ဌာနေဟီ**တိ ကာရဏေဟိ။ **သောစေယျ** န္တိ သုစိဘာဝေါ။ **သံဝသမာနော**တိ
ဧကတော ဝသမာနော။ **န သန္တတကာရီ** တိ န သတတကာရီ။ **န သန္တတဝုတ္တိ သီလေသု** တိ သတတံ သဗ္ဗကာလံ သီလဇီ
ဝိတံ န ဇီဝတီတိ အတ္ထော။ **သံဝောဟာရမာနော**တိ ကထေန္တော။ **ဧကေန ဧကော ဝောဟရတီ**တိ ဧကေန သဒ္ဓိံ ဧကော
ဟုတွာ ကထေတိ။ **ဝေက္ကမတီ** တိ ဩက္ကမတိ။ **ပုရိမဝောဟာရာ ပစ္ဆိမဝောဟာရ** န္တိ ပုရိမကထာယ ပစ္ဆိမကထံ, ပုရိ
မကထာယ စ ပစ္ဆိမကထာ, ပစ္ဆိမကထာယ စ ပုရိမကထာ န သမေတီတိ အတ္ထော။

ဉာတိဗျသနေနာ တိအာဒီသု ဉာတီနံ ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံ, ဉာတိဝိနာသောတိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ န
ယော။ **ရောဂဗျသနေ** ပန ရောဂေါယေဝ အာရောဂျဝိနာသနတော ဗျသနံ ရောဂဗျသနံ။ **အနုပရိဝတ္တန္တီ** တိ အနု
ဗန္ဓန္တိ။ **လာဘော စာ**တိအာဒီသု ဧကံ အတ္တဘာဝံ လာဘော အနုပရိဝတ္တတိ, ဧကံ အလာဘောတိ ဇေ နယော နေတဗ္
ဗော။ **သာကစ္ဆာယမာနော** တိ ပဉှပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနဝသေန သာကစ္ဆံ ကရောန္တော။ **ယထာ**တိ ယေနာကာရေန ။ **ဥ
မ္မင်္ဂေါ**တိ ပဉှုမ္မင်္ဂေါ။ **အဘိနီဟာရော**တိ ပဉှာဘိသင်္ခရဏဝသေန စိတ္တဿ အဘိနီဟာရော။ **သမုဒါဟာရော**

တိ ပဥ္စဟာပုစ္ဆံ။ **သန္တ** န္တိ ပစ္စနီကသန္တတာယ သန္တံ ကတ္ဝာ န ကထေတီတိ အတ္ထော။ **ပဏီတ**န္တိ အတပ္ပကံ။ **အတက္ကာဝစရ** န္တိ ယထာ တက္ကေန နယဂ္ဂါဟေန ဂဟေတုံ သက္ကာ ဟောတိ, ဧဝံ န ကထေတီတိ အတ္ထော။ **နိပုဏ** န္တိ သဏှံ။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယ**န္တိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဇာနိတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃. ဘဒ္ဒိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. တတိယေ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ဘုတ္တပာတရာသော ဟုတ္ဝာ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ ဂဟေတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိသ္ဝာ သာမိတိ ဥပသင်္ကမိ။ **မာ အနုဿဝေနာ** တိအာဒီသု အနုဿဝဝစနေန မမ ကထံ မာ ဂဏှာဟထာတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သာရမ္ဘော** တိ ကရဏုတ္တရိယလက္ခဏော သာရမ္ဘော။ **အလောဘာ**ဒယော လောဘာဒိပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကုသလဓမ္မူပသမ္ပဒာယာ** တိ ကုသလဓမ္မာနံ သမ္ပာဒနတ္ထာယ, ပဋိလာဘတ္ထာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣမေ စေပိ, ဘဒ္ဒိယ, မဟာသာလာ** တိ ပုရတော ဌိတေ သာလရုက္ခေ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ သုဝိညေယျမေဝ။ သတ္တရိ ပန ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တော ဘဒ္ဒိယော သောတာပန္နော ဇာတောတိ။

၄. သာမုဂိယာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၄. စတုတ္ထေ **သာမုဂိယာ**တိ သာမုဂနိဂမတသိနော။ **ဗျဂ္ဃပဇ္ဇာ** တိ တေ အာလပန္တော ဧဝမာဟ။ ကောလနဂရဿ ဟိ ကောလရုက္ခေ ဟာရေတ္ဝာ ကတတ္တာ ကောလနဂရန္တိ စ ဗျဂ္ဃပထေ မာပိတတ္တာ ဗျဂ္ဃပဇ္ဇန္တိ စ ဒွေဝ နာမာနိ။ တေသဉ္စ ပုဗ္ဗပုရိသာ တတ္ထ ဝသိံသူတိ ဗျဂ္ဃပဇ္ဇတသိတာယ ဗျဂ္ဃပဇ္ဇတသိနော ဗျဂ္ဃပဇ္ဇာတိ ဝုစ္စန္တိ၊ တေ အာလပန္တော ဧဝမာဟ။ **ဟရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂါနီ** တိ ဟရိသုဒ္ဓိအတ္ထာယ ပဓာနိယင်္ဂါနိ ပဒဟိတဗ္ဗဝီရိယဿ အင်္ဂါနိ, ကောဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ **သီလပာရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂ** န္တိ သီလပရိသောဓနဝီရိယဿေတံ နာမံ။ တဥ္ဟိ သီလပာရိသုဒ္ဓိပရိပူရဏတ္ထာယ ပဓာနိယင်္ဂန္တိ သီလပာရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမီ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဝိပဿနာပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမိ ။ **ယော တတ္ထ ဆန္ဒော** တိအာဒီသု ယော တသ္မိံ အနုဂ္ဂဏှနေ ကတ္တုကာမတာဆန္ဒောတိ ဣမိနာ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတိသမ္ပဇညံ ပနေတ္ထ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဝီရိယပဂ္ဂဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ရဇနီယေသု ဓမ္မေသု စိတ္တံ ဝိရာဇေတီ**တိ ရာဂပစ္စယေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေသု ယထာ စိတ္တံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဧဝံ ကရောတိ။ **ဝိမောစနီယေသု ဓမ္မေသု စိတ္တံ ဝိမောစေတီ**တိ ယေဟိ အာရမ္မဏေဟိ စိတ္တံ ဝိမောစေတဗ္ဗံ, တေသု ယထာ ဝိမုစ္စတိ, ဧဝံ ကရောတိ။ **ဝိရာဇေတ္ဝာ**တိ တ္ထေ မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိရာဇေတိ နာမ, ဖလက္ခဏေ ဝိရတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **သမ္မာဝိမုတ္တိံ ဖုသတီ** တိ ဟေတုနာ နယေန အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိံ ဉာဏဖဿေန ဖုသတီတိ။

၅. ဝပ္ပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၅. ပဉ္စမေ **ဝပ္ပော** တိ ဒသဗလဿ စူဠပိတာ သက္ကရာဇာ။ **နိဂဏ္ဌသာဝကော** တိ ဝေသာလိယံ သီဟသေနာပတိ ဝိယ နာဋပုတ္တဿ ဥပဟာရဂါဟာပတိ ဝိယ စ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ဥပဋ္ဌာကော။ **ကာယေန သံဝုတော**တိ ကာယဒွာရဿ သံဝုတတ္တာ ပိဟိတတ္တာ ကာယေန သံဝုတော နာမ။ သေသဒွာရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဝိဇ္ဇာဝိရာဂာ**တိ အဝိဇ္ဇာယ ခယဝိရာဂေန။ **ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒာ** တိ မဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ ဥပ္ပာဒေန။ **တံ ဌာန**န္တိ တံ ကာရဏံ။ **အဝိပက္ကဝိပါက** န္တိ အလဒ္ဓဝိပါကတာရံ။ **တတောနိဒါန**န္တိ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ။ **ဒုက္ခဝေဒနိယာ အာသဝါ အဿဝေယျုံ** န္တိ ဒုက္ခဝေဒနာယ ပစ္စယဘူတာ ကိလေသာ အဿဝေယျုံ, တံ ပုရိသံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုန္တိ အတ္ထော။ **အဘိသမ္ပရာယ** န္တိ ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ။ **ကာယသမာရမ္ဘပစ္စယာ** တိ ကာယကမ္မပစ္စယေန။ **အာသဝါ**တိ ကိလေသာ။ **ဝိဃာတပရိဋ္ဌာဟာ**တိ တ္ထေ **ဝိဃာတော**တိ ဒုက္ခံ။ **ပရိဋ္ဌာဟော**တိ ကာယိကစေတသိကော ပရိဋ္ဌာဟော။ **ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တီကရောတီ** တိ ဉာဏဝဇ္ဈံ ကမ္မံ ဉာဏဖဿေန ဖုသိတ္ဝာ ဖုသိတ္ဝာ ခယံ ဂမေတိ, ဝိပါကဝဇ္ဈံ ကမ္မံ ဝိပါကဖဿေန ဖုသိတ္ဝာ ဖုသိတ္ဝာ ခယံ ဂမေတိ။ **နိဇ္ဇရာ** တိ ကိလေသဇီရဏကပဋိပဒါ။ သေသတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမေ ဌတ္ဝာ အယံ ဘိက္ခု ခီဏာသဝေ ကာတဗ္ဗော, စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ နီဟရိတ္ဝာ စတုသစ္စဝဝတ္ထာနံ ဒဿေတ္ဝာ ယာဝ အရဟတ္တဖလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ပန တဿ ခီဏာသဝဿ သတတဝိဟာရေ ဒဿေတုံ **ဧဝံ သမ္မာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမ္မာ ဝိမုတ္တစိတ္တဿာ** တိ ဟေတုနာ ကာရဏေန သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ။ **သတတဝိဟာရာ**တိ နိစ္စဝိဟာရာ နိဗဒ္ဓဝိဟာရာ။ **နေဝ သုမနော ဟောတီ**တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ရာဂဝသေန န သောမနဿဇာတော ဟောတိ။ **န ဒုမ္မနော** တိ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ပဋိဃဝသေန န ဒောမနဿဇာတော ဟောတိ။ **ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော** တိ သတိသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟိတာယ မဇ္ဈတ္တာကာရလက္ခဏာယ ဥပေက္ခာယ တေသု အာရမ္မဏေသု ဥပေက္ခကော မဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ ဝိဟရတိ။

ကာယပရိယန္တိကန္တိ ကာယန္တိကံ ကာယပရိစ္ဆိန္နံ, ယာဝ ပဉ္စဒွါရကာယော ပဝတ္တတိ, တာဝ ပဝတ္တံ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ **ဇီဝိတပရိယန္တိကန္တိ** ဇီဝိတန္တိကံ ဇီဝိတပရိစ္ဆိန္နံ, ယာဝ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ပဝတ္တံ မနောဒွါရိကဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဌမံ နိရုဇ္ဈတိ, မနောဒွါရိကဝေဒနာ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ နိရုဇ္ဈတိ။ သာ ဟိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုရူပသ္မိံယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ။ ပဉ္စဒွါရိကာ ပဝတ္တေ ပဉ္စဒွါရဝသေန ပဝတ္တမာနာ ပဌမဝယေ ဝီသတိဝဿကာလေ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနဝသေန အဓိမတ္တာ ဗလဝတီ ဟောတိ, ပဏ္ဏာသဝဿကာလေ ဌိတာ ဟောတိ, သဋ္ဌိဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယမာနာ, အသီတိနဝုတိဝဿကာလေ မန္ဒာ ဟောတိ။ တဒါ ဟိ သတ္တာ "စိရရတ္တံ ဧကတော နိသီဒိမှာ နိပဇ္ဇိမှာ"တိ ဝဒန္တေပိ န ဇာနာမာတိ ဝဒန္တိ။ အဓိမတ္တာနိပိ ရူပါဒိအာရမ္မဏာနိ န ပဿာမ, သုဂန္ဓဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါ သာဒုအသာဒုံ ဝါ ထဒ္ဓမုဒုကံ ဝါတိ န ဇာနာမာတိပိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ နေသံ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာ ဘဂ္ဂါ ဟောတိ, မနောဒွါရိကာ ပဝတ္တတိ။ သာပိ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယမာနာ မရဏသမယေ ဟဒယကောဋိံယေဝ နိဿာယ ပဝတ္တတိ။ ယာဝ ပနေသာ ပဝတ္တတိ, တာဝ သတ္တော ဇီဝတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယဒါ နပ္ပဝတ္တတိ, တဒါ "မတော နိရုဒ္ဓေါ"တိ ဝုစ္စတိ။

သွာယမတ္ထော တပိယာ ဒီပေတဗ္ဗော – ယထာ ဟိ ပုရိသော ပဉ္စဥဒကမဂ္ဂသမ္ပန္နံ တပိံ ကရေယျ။ ပဌမံ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ပဉ္စဟိ ဥဒကမဂ္ဂေဟိ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ အန္တောတပိယံ အာတဋ္ဌေ ပူရေယျ။ ပုနပ္ပုနံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဥဒကမဂ္ဂေ ပူရေတွာ ကဝုတမုယောဇနမတ္တံ ဩတ္ထရိတွာ ဥဒကံ တိဋ္ဌေယျ, တတော တတော ဝိဿန္ဒမာနံ။ အထ နိဒ္ဓမနတုမ္ဗေ ဝိဝရိတွာ ခေတ္တေသု ကမ္မေ ကယိရမာနေ ဥဒကံ နိက္ခမန္တံ, သဿပာကကာလေ ဥဒကံ နိက္ခန္တံ ဥဒကံ ပရိပိဗိနံ, "မန္ဒေ ဂဏှာမာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇေယျ။ တတော ကတိပါဟေန အာတဋ္ဌေသုယေဝ ဥဒကံ သဏ္ဌဟေယ။ ယာဝ ပန တံ အာတဋ္ဌေသု ဟောတိ, တာဝ မဟာတပိယံ ဥဒကံ အတ္ထီတိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ ယဒါ ပန တတ္ထ ဆိဇ္ဇတိ, တဒါ "တပိယံ ဥဒကံ နတ္ထီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဌမံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ပဉ္စဟိ မဂ္ဂေဟိ ဥဒကေ ပဝိသန္တေ အာတဋ္ဌာနံ ပူရဏကာလော ဝိယ ဟိ ပဌမမေဝ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ ဝတ္ထုရူပေ ပတိဋ္ဌိတကာလော, ပုနပ္ပုနံ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ပဉ္စမဂ္ဂါနံ ပူရဏကာလော ဝိယ ပဝတ္တေ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာယ ပဝတ္တိ, ကဝုတမုယောဇနမတ္တံ အဇ္ဈောတ္ထရဏံ ဝိယ ပဌမဝယေ ဝီသတိဝဿကာလေ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန တဿာ အဓိမတ္တဗလဝဘာဝေ, ယာဝ တပိတော ဥဒကံ န နိဂ္ဂစ္ဆတိ, တာဝ ပူရာယ တပိယာ ဌိတကာလော ဝိယ ပညာသဝဿကာလေ တဿာ ဌိတကာလော, နိဒ္ဓမနတုမ္ဗေသု ဝိဝဋေသု ကမ္မေ ကယိရမာနေ ဥဒကဿ နိက္ခမနကာလော ဝိယ သဋ္ဌိဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ တဿာ ပရိဟာနိ, ဥဒကေ ဘဋ္ဌေ ဥဒကမဂ္ဂေသု ပရိတ္တ ဥဒကဿ ဌိတကာလော ဝိယ အသီတိနဝုတိကာလေ ပဉ္စဒွါရိကဝေဒနာယ မန္ဒကာလော, အာတဋ္ဌေသုယေဝ ဥဒကဿ ပတိဋ္ဌိတကာလော ဝိယ ဟဒယဝတ္ထုကောဋိံ နိဿာယ မနောဒွါရေ ဝေဒနာယ ပဝတ္တိကာလော, အာတဋ္ဌေသု ပရိတ္တေပိ ဥဒကေ သတိ "တပိယံ ဥဒကံ အတ္ထီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗကာလော ဝိယ ယာဝ သာ ပဝတ္တတိ, တာဝ "သတ္တော ဇီဝတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ပန အာတဋ္ဌေသု ဥဒကေ ဆိန္နေ "နတ္ထိ တပိယံ ဥဒက"န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ မနောဒွါရိကဝေဒနာယ အပ္ပဝတ္တမာနာယ သတ္တော မတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣမံ ဝေဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနော"တိ။

ကာယဿ ဘေဒါ တိ ကာယဿ ဘေဒေန။ **ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ** တိ ဇီဝိတက္ခယတော ဥဒ္ဓံ။ **ဣဓေဝါ**တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ပရတော အဂန္တွာ ဣဓေဝ။ **သီတီ ဘဝိဿန္တီ** တိ ပဝတ္တိဝိပ္ဖန္ဒနဒရထရဟိတာနိ သီတာနိ အပ္ပဝတ္တနဓမ္မာနိ ဘဝိဿန္တိ။

ထူဏာ ပဋိစ္စာ တိ ရုက္ခံ ပဋိစ္စ။ **ကုဒ္ဒာလပိဋကံ အာဒါယာ** တိ ကုဒ္ဒာလဉ္စ ခဏိတ္တိဉ္စ ပစ္ဆိဉ္စ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ ဒေသနာ ပန ကုဒ္ဒာလဝသေနေဝ ကတာ။ **မူလေ ဆိန္ဒေယျာ** တိ မူလမှိ ကုဒ္ဒာလေန ဆိန္ဒေယျ။ **ပလိခဏေယျာ**တိ ခဏိတ္တိယာ သမန္တာ ခဏေယျ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ရုက္ခော ဝိယ ဟိ အတ္တဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ရုက္ခံ ပဋိစ္စ ဆာယာ ဝိယ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ, ဆာယံ အပ္ပဝတ္တံ ကာတုကာမော ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, ကုဒ္ဒာလော ဝိယ ပညာ, ပိဋကံ ဝိယ သမာဓိ, ခဏိတ္တိ ဝိယ ဝိပဿနာ, ခဏိတ္တိယာ မူလာနံ ပလိခဏနကာလော ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာယ ဆေဒနကာလော, ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကရဏကာလော ဝိယ ခန္ဓဝသေန ဒိဋ္ဌကာလော, ဖာလနကာလော ဝိယ အာယတနဝသေန ဒိဋ္ဌကာလော, သကလိကရဏကာလော ဝိယ ဓာတုဝသေန ဒိဋ္ဌကာလော, ဝါတာတပေန ဝိသောသနကာလော ဝိယ ကာယိကစေတသိကဿ ဝီရိယဿ ကရဏကာလော, အဂ္ဂိနာ ဍဟနကာလော ဝိယ ဉာဏေန ကိလေသာနံ ဍဟနကာလော, မသိကရဏကာလော ဝိယ ဝတ္တမာနက-ပဉ္စက္ခန္ဓကာလော, မဟာဝါတေ ဩဖုဏနကာလော ဝိယ နဒီသောတေ ပဝါဟနကာလော ဝိယ စ ဆိန္နမူလကာနံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိကနိရောဓေန, ဩဖုနနပ္ပဝါဟနေဟိ အပညတ္တိကဘာဝူပဂမော ဝိယ ပုနဗ္ဘဝေ ဝိပာကက္ခန္ဓာနံ အနုပ္ပာဒေန အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစာ တိ သတ္ထရိ ဒေသနံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တေ သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ ဝေါ "သေယျထာပိ, ဘန္တေ"တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တတ္ထ **ဥဒယတ္ထိကော** တိ ဝဍ္ဎိအတ္ထိကော။ **အဿပဏိယံ ပေါသေယျာ** တိ ပဉ္စ အဿပေါတသတာနိ ကိဏိတွာ ပဏ္ဍာ ဝိက္ကိဏိဿာမီတိ ပေါသေယျ။ သဟဿဂ္ဃနကဿ အဿဿ ပဉ္စ သတမတ္တံ ဥပကရဏံ ဂန္ဓမာလာဒိဝသေန ပေါသာဝနိကံယေဝ အဂမာသိ။ အထဿ ဧတေ အဿာ ဧကဒိဝသေနေဝ ရောဂံ ဖုသိတွာ သဗ္ဗေ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏေယျုန္တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဧဝမာဟ။ **ဥဒယဉ္စေဝ နာဓိဂစ္ဆေယျာ** တိ ဝဍ္ဎိဉ္စ ဂဟေတော နိဟရိတွာ ဒိန္နမူလဉ္စ ကိဉ္စိ န လဘေယျ။ **ပယိရုပာသိန္တိ** စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိံ။ **သွာဟံ ဥဒယဉ္စေဝ နာဓိဂစ္ဆိန္တိ** သော အဟံ နေဝ ဥဒယံ န ဂဟေတော ဒိန္နဓနံ အဓိဂစ္ဆိံ, ပဏိယအဿဇဂ္ဂနကော နာမ ဇာတောသ္မီတိ ဒဿေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၆. သာဋ္ဌပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၆. ဆဋ္ဌေ **ဒွဝယေနာ**တိ ဒွီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ။ **ဩဃဿ နိတ္ထရဏာ** န္တိ စတုရောဃနိတ္ထရဏံ။ **တပောဇိဂုစ္ဆာဟေတူ**တိ ဒုက္ကရကာရိကသင်္ခါတေန တပေန ပာပဇိဂုစ္ဆနဟေတု ။ **အညတရံ သာမညင်္ဂ** န္တိ ဧကံ သမဏဓမ္မကောဋ္ဌာသံ။ **အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရာ** တိအာဒီသု ပုရိမေဟိ တီဟိ ပဒေဟိ ကာယိကဝာစသိကစေတသိကသီလာနံ အပရိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆိမေန ပဒေန အပရိသုဒ္ဓာဇီဝတံ ဒဿေတိ။ **ဉာဏဒဿနာယာ** တိ မဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတာယ ဒဿနာယ။ **အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယာ** တိ အရဟတ္တာယ, အရဟတ္တဉာဏဖဿေန ဖုသိတုံ အဘဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာလလဋ္ဌိ** န္တိ သာလရုက္ခံ။ **နဝ** န္တိ တရုဏံ။ **အကုက္ကုစ္စကဇာတ** န္တိ "ဘဝေယျ နု ခေါ, န ဘဝေယျာ"တိ အဇနေတဗ္ဗကုက္ကုစ္စံ။ **လေခဏိယာ လိခေယျာ** တိ အဝလေခနမတ္တကေန အဝလိခေယျ။ **ဓောဝေယျာ** တိ ဃံသေယျ။ **အန္တော အဝိသုဒ္ဓာ** တိ အဗ္ဘန္တရေ အသုဒ္ဓာ အပနီတသာရာ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – သာလလဋ္ဌိ ဝိယ ဟိ အတ္တဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, နဒီသောတံ ဝိယ သံသာရသောတံ, ဟာရံ ဂန္တုကာမပုရိသော ဝိယ ဒုတသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဌိတပုရိသော, သာလလဋ္ဌိယာ ဗဟိဒ္ဓာ သုပရိကမ္မကတကာလော ဝိယ ဗဟိဒ္ဓာ တပစရဏံ ကဋ္ဌပံ ကတွာ ဂဟိတကာလော, အန္တော အသုဒ္ဓကာလော ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ သီလာနံ အပရိသုဒ္ဓကာလော, သာလလဋ္ဌိယာ သံသီဒိတွာ အဓောဂမနံ ဝိယ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ သံသာရသောတေ သံသီဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဖိယာရိတ္တံ ဗန္ဓေယျာ တိ ဖိယဉ္စ အရိတ္တဉ္စ ယောဇေယျ။ **ဧဝမေဝတ**တိ ဧတ္ထာပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – သာလလဋ္ဌိ ဝိယ အတ္တဘာဝေါ, နဒီသောတံ ဝိယ သံသာရသောတံ, ဟာရံ ဂန္တုကာမပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, ဗဟိဒ္ဓာ သုပရိကမ္မကတကာလော ဝိယ ဆသု ဒွာရေသု သံဝရဿ ပစ္စုပဋ္ဌိတကာလော, အန္တော သုဝိသောဓိတဘာဝေါ

ဝိယ အဗ္ဘန္တရေ ပရိသုဒ္ဓသီလဘာဝေ, ဖိယာရိတ္တဗန္ဓနံ ဝိယ ကာယိကစေတသိကဝီရိယကရဏံ, သောတ္ထိနာ ပါရိမတီရဂမနံ ဝိယ အနုပုဗ္ဗေန သီလံ ပူရေတွာ သမာဓိံ ပူရေတွာ ပညံ ပူရေတွာ နိဗ္ဗာနဂမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကဏှစိတ္ရကာနီ တိ သရလဋ္ဌိသရရဇ္ဇုသရပါသာဒသရသာဏိသရပေါက္ခရဏိသရပဒုမာနီတိ အနေကာနိ ကဏှေ ဟိ ကတ္တဗ္ဗစိတ္တာနိ။ **အထ ခော သော တီဟိ ဌာနေဟီ**တိ သော ဧဝံ ဗဟူနိ ကဏှစိတ္ရကာနိ ဇာနန္တောပိ န ရာဇာရဟော ဟောတိ, တီဟိယေဝ ပန ဌာနေဟိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သမ္မာသမာဓိ ဟောတီ**တိ မဂ္ဂသမာဓိနာ စ ဖလသမာဓိနာ စ သမာဟိတော ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ**အာဒီဟိ စတူဟိ သစ္စေဟိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ တီဏိ စ ဖလာနိ ကထိတာနိ။ အယံ ပန မဂ္ဂေနေဝ အဝိရာဓိတံ ဝိဇ္ဈတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမ္မာဝိမုတ္တိ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော။ **အဝိဇ္ဇာက္ခန္ဓံ ပဒါလေတီ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဒါလေတိ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ ဣမိနာ ဟိ ဟေဋ္ဌာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာက္ခန္ဓော ပဒါလိတော , ဣဓ ပန ပဒါလိတံ ဥပာဒာယ ပဒါလေတီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၇. မလ္လိကာဒေဝီသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. သတ္တမေ **မလ္လိကာ ဒေဝီ**တိ ပသေနဒိရညော ဒေဝီ။ **ယေန မိဓေကစ္စော မာတုဂါမော** တိ ယေန ဣဓေကစ္စာ ဣတ္ထီ။ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ** တိ ဝီဘစ္ဆဝဏ္ဏာ။ **ဒုရူပါ**တိ ဒုသဏ္ဌိတာ။ **သုပာပိကာ**တိ သုဋ္ဌု ပာပိကာ သုဋ္ဌု လာမိကာ။ **ဒဿနာယာ**တိ ပဿိတုံ။ **ဒလိဒ္ဒါ** တိ ဓနေဒလိဒ္ဒါ။ **အပ္ပဿကာ** တိ သကေန ဓနေန ရဟိတာ။ **အပ္ပဘောဂါ**တိ ဥပဘောဂပရိဘောဂဘဏ္ဍကရဟိတာ။ **အပ္ပေသက္ခာ** တိ အပ္ပပရိဝါရာ။ **အဍ္ဍာ** တိ ဣဿရာ။ **မဟဒ္ဓနာ** တိ ဝဠဉ္ဇနကဓနေန မဟဒ္ဓနာ။ **မဟာဘောဂါ**တိ ဥပဘောဂပရိဘောဂဘဏ္ဍဘောဂေန မဟာဘောဂါ။ **မဟေသက္ခာ** တိ မဟာပရိဝါရာ။ **အဘိရူပါ** တိ ဥတ္တမရူပါ။ **ဒဿနီယာ** တိ ဒဿနယုတ္တာ။ **ပါသာဒိကာ**တိ ဒဿနေန ပသာဒိကာ။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ** တိ ဝဏ္ဏေန စေဝ သရီရသဏ္ဌာနေန စ။

အဘိသဇ္ဇတီ တိ လဂ္ဂတိ။ **ဗျာပဇ္ဇတီ** တိ ပကတိံ ပဇဟတိ။ **ပတိတ္ထီယတီ** တိ ကောဓဝသေန ထိနဘာဝံ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ **န ဒါတာ ဟောတီ**တိ န ဒါယိကာ ဟောတိ။ **သေယျာဝသထပဒီပေယျ** န္တိ ဧတ္ထ **သေယျာ** တိ မဉ္စပလ္လင်္ကာဒိသယနံ။ **အာဝသထော**တိ အာဝသထာဂါရံ။ **ပဒီပေယျံ** ဝုစ္စတိ ဝဋ္ဋိတေလာဒိပဒီပူပကရဏံ။ ဣဿာမနိကာ တိ ဣဿာယ သမ္ပယုတ္တစိတ္တာ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ **ကောဓနာ အဟောသိ**န္တိ ကောဓမနာ အဟောသိံ။ **အနိဿာမနိကာ အဟောသိ** န္တိ ဣဿာဝိရဟိတစိတ္တာ အဟောသိံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

၈. အတ္တန္တပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. အဋ္ဌမေ အတ္တန္တပာဒီသု အတ္တာနံ တပတိ ဒုက္ခာပေတီတိ **အတ္တန္တပော** ။ အတ္တနော ပရိတာပနာနုယောဂံ **အတ္တပရိတာပနာနုယောဂံ**။ ပရံ တပတီတိ **ပရန္တပော** ။ ပရေသံ ပရိတာပနာနုယောဂံ **ပရပရိတာပနာနုယောဂံ။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **နိစ္ဆာတော** တိ ဆာတံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, သာ အဿ နတ္ထီတိ နိစ္ဆာတော။ သဗ္ဗကိလေသာနံ နိဗ္ဗုတတ္တာ **နိဗ္ဗုတော** ။ အန္တော တာပနကိလေသာနံ အဘာဝါ သီတလော ဇာတောတိ **သီတိဘူတော**။ ဈာနမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသုခါနိ ပဋိသံဝေဒေတီတိ **သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ။ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ** တိ သေဋ္ဌဘူတေန အတ္တနာ။

အစေလကောတိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **ဩရဗ္ဘိကာ** ဒီသု ဥရဗ္ဘာ ဝုစ္စန္တိ ဧဠကာ, ဥရဗ္ဘေ ဟနတီတိ **ဩရဗ္ဘိကော။ သူကရိကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **လုဒ္ဒော** တိ ဒါရုဏော ကက္ခဠော။ **မစ္ဆဃာတကော** တိ မစ္ဆဗန္ဓော ကေဝဋ္ဋော။ **ဗန္ဓနာဂါရိကော** တိ ဗန္ဓနာဂါရဂေါပကော။ **ကုရူရကမ္မန္တာ** တိ ဒါရုဏကမ္မန္တာ။

မုဒ္ဓါဝသိတ္တော တိ ခတ္တိယာဘိသေကေန မုဒ္ဓနိ အဘိသိတ္တော။ **ပုရတ္ထိမေန နဂရဿာ** တိ နဂရတော ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ။ **သန္ထာဂါရ** န္တိ ယညသာလံ။ **ခရာဇိနံ နိဝါသေတွာ**တိ သခုရံ အဇိနစမ္မံ နိဝါသေတွာ။ **သပ္ပိတေလေနာ**တိ သပ္ပိနာ စေဝ တေလေန စ။ ဌပေတွာ ဟိ သပ္ပိံ အဝသေသော ယော ကောစိ သ္နေဟော တေလန္တိ ဝုစ္စ

စတိ။ **ကဏ္ဍုဝမာနော** တိ နခါနံ ဆိန္နတ္တာ ကဏ္ဍုဝိတဗ္ဗကာလေ တေန ကဏ္ဍုဝမာနော။ **အနန္တရဟိတာယာ**တိ အသန္ထတာယ။ **သရူပဝစ္ဆာယာ** တိ သဒိသဝစ္ဆာယ။ သစေ ဂါဝီ သေတာ ဟောတိ, ဝစ္ဆောပိ သေတကောဝ။ သစေ ကပိလာ ဝါ ရတ္တာ ဝါ, ဝစ္ဆောပိ တာဒိသောဝါတိ ဧဝံ သရူပဝစ္ဆာယ။ **သော ဧဝမာဟာ**တိ သော ရာဇာ ဧဝံ ဝဒေတိ။ **ဝစ္ဆတရာ**တိ တရုဏဝစ္ဆကဘာဝံ အတိက္ကန္တာ ဗလဝဝစ္ဆာ။ **ဝစ္ဆတရီသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဗရိဟိသတ္ထာယာ** တိ ပရိက္ခေပကရဏတ္ထာယ စေဝ ယညဘူမိယံ အတ္ထရဏတ္ထာယ စ။

စတုတ္ထပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ **ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တထာဂတော**တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **တံ ဓမ္မန္တိ** တံ ဝုတ္တပ္ပကာရသမ္ပဒံ ဓမ္မံ။ **သုဏာတိ, ဂဟပတိ, ဝါ**တိ ကသ္မာ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတိ? နိဟတမာနတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ စ။ ယေဘုယျေန ဟိ ခတ္တိယကုလတော ပဗ္ဗဇိတာ ဇာတိံ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ။ ဗြာဟ္မဏကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ မန္တေ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ, ဟီနဇစ္စကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္တနော ဝိဇာတိတာယ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဂဟပတိဒါရကာ ပန ကစ္ဆေဟိ သေဒံ မုဉ္စန္တေဟိ ပိဋ္ဌိယာ လောဏံ ပုပ္ဖမာနာယ ဘူမိံ ကသိတွာ တာဒိသဿ မာနဿ အဘာဝတော နိဟတမာနဒပ္ပါ ဟောန္တိ။ တေ ပဗ္ဗဇိတွာ မာနံ ဝါ ဒပ္ပံ ဝါ အကတွာ ယထာဗလံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တာ သက္ကောန္တိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတုံ။ ဣတရေဟိ စ ကုလေဟိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ န ဗဟုကာ, ဂဟပတိကာဝ ဗဟုကာ။ ဣတိ နိဟတမာနတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ စ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတီတိ။

အညတရသ္မိံ ဝါ တိ ဣတရေသံ ဝါ ကုလာနံ အညတရသ္မိံ။ **ပစ္စာဇာတော** တိ ပတိဇာတော။ **တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတီ**တိ ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ သုတွာ ဓမ္မသာမိမှိ တထာဂတေ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ ဘဂဝါ”တိ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ**တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** တိ သစေပိ သဋ္ဌိဟတ္ထေ ဃရေ ယောဇနသတန္တရေပိ ဝါ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ဝသန္တိ, တထာပိ နေသံ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန ဃရာဝါသော သမ္ဗာဓောဝ။ **ရဇာပထော** တိ ရာဂရဇာဒီနံ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ အာဂမနပထောတိပိ ဝဋ္ဋတိ။ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန အဗ္ဘောကာသော ဝိယာတိ **အဗ္ဘောကာသော** ။ ပဗ္ဗဇိတော ဟိ ကူဋာဂါရရတနပါသာဒဒေဝဝိမာနာဒီသု ပိဟိတဒွါရဝါတပါနေသု ပဋိစ္ဆန္နေသု ဝသန္တောပိ နေဝ လဂ္ဂတိ န သဇ္ဇတိ န ဗဇ္ဈတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ။ အပိစ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** ကုသလကိရိယာယ ယထာသုခံ ဩကာသာဘာဝတော, **ရဇာပထော** အသံဝုတသင်္ကာရဋ္ဌာနံ ဝိယ ရဇာနံ, ကိလေသရဇာနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနတော။ **အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ** ကုသလကိရိယာယ ယထာသုခံ ဩကာသသဗ္ဘာဝတော။

နယိဒံ သုကရံ။ပေ။ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပကထာ – ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ,** ဧကဒိဝသမ္ပိ စ ကိလေသမလေန အမလိနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ, သင်္ခလိခိတံ** လိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ န သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ။ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသေ စ မဿုဉ္စ ဩဟာရေတွာ ကသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ အဂါရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ အဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ, တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယာတိ ဉာတဗ္ဗာ, တံ အနဂါရိယံ။ **ပဗ္ဗဇေယျ**န္တိ ပဋိပဇ္ဇေယျံ။

အပ္ပံ ဝါ တိ သဟဿတော ဟေဋ္ဌာ ဘောဂက္ခန္ဓော အပ္ပော နာမ ဟောတိ, သဟဿတော ပဋ္ဌာယ မဟာ။ အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ဉာတိယေဝ **ဉာတိပရိဝဋ္ဋော** ။ သော ဝီသတိယာ ဟေဋ္ဌာ အပ္ပော နာမ ဟောတိ, ဝီသတိယာ ပဋ္ဌာယ မဟာ။ **ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော** တိ ယာ ဘိက္ခူနံ အဓိသီလသင်္ခါတာ သိက္ခာ, တဉ္စ, ယတ္ထ စေတေ သဟ ဇီဝန္တိ, ဧကဇီဝိကာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟောန္တိ, တံ ဘဂဝတာ ပညတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတံ သာဇီဝဉ္စ တတ္ထ သိက္ခနဘာဝေန သမာပန္နောတိ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော။ **သမာပန္နော** တိ သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော ဟုတွာ တဒုဘယံ ဥပဂတောတိ အတ္ထော။

ပဏ္ဏာတိပာတံ ပဟာယာတိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **ဣမေသံ ဘေဒာယာ**တိ ယေသံ ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ သန္တိကေ သုတံ, တေသံ ဘေဒာယ။ **ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ** တိ ဒွိန္နံ မိတ္တာနံ ဝါ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဘိန္နာနံ ဧကမေကံ ဥပသင်္ကမိတွာ "တုမှာကံ ဤဒိသေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝံ ဗဟုဿုတာနံ ဣဒံ န ယုတ္တ"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ သန္ဓာနံ ကတ္တာ။ **အနုပ္ပဒာတာ** တိ သန္ဓာနာနုပ္ပဒာတာ, ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ "တုမှာကံ ဧဝရူပေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝရူပေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာနံ အနုစ္ဆဝိကမေတ"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒဠှီကမ္မံ ကတ္တာတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂေ အာရာမော အဿာတိ **သမဂ္ဂါရာမော**။ ယတ္ထ သမဂ္ဂါ နတ္ထိ, တတ္ထ ဝသိတုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂါရာမောတိပိ ပါဠိ, အယမေဝ အတ္ထော။ **သမဂ္ဂရတော**တိ သမဂ္ဂေသု ရတော, တေ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုံ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂေ ဒိသွာပိ သုတွာပိ နန္ဒတီတိ **သမဂ္ဂနန္ဒီ။ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ** တိ ယာ ဝါစာ သတ္တေ သမဂ္ဂေယေဝ ကရောတိ, တံ သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပိကမေဝ ဝါစံ ဘာသတိ, န ဣတရန္တိ။

နေလာတိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော, နာဿာ ဧလန္တိ နေလာ, နိဒ္ဒောသာတိ အတ္ထော "နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒော"တိ (ဥဒါ. ၆၅) ဧတ္ထ ဝုတ္တနေလံ ဝိယ။ **ကဏ္ဏသုခါ** တိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခါ, သူစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူလံ န ဇနေတိ။ အတ္ထမဓုရတာယ သကလသရီရေ ကောပံ အဇနေတွာ ပေမံ ဇနေတီတိ **ပေမနီယာ**။ ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ အပ္ပဋိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ ပဝိသတီတိ **ဟဒယင်္ဂမာ**။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ပုရေ ဘဝါတိ **ပေါရီ**။ ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိပိ **ပေါရီ**။ ပုရဿ ဧသာတိပိ **ပေါရီ,** နဂရဝါသီနံ ကထာတိ အတ္ထော။ နဂရဝါသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ, ပိတိမတ္တံ ပိတာတိ, ဘာတိမတ္တံ ဘာတာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာ ဟောတီတိ **ဗဟုဇနကန္တာ**။ ကန္တဘာဝေနေဝ ဗဟုဇနဿ မနာပါ စိတ္တဝုဍ္ဎိကရာတိ **ဗဟုဇနမနာပါ**။

ကာလေ ဝဒတီတိ **ကာလဝါဒီ,** ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ဘူတံ တစ္ဆံ သဘာဝမေဝ ဝဒတီတိ **ဘူတဝါဒီ**။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကအတ္ထသန္နိဿိတမေဝ ကတွာ ဝဒတီတိ **အတ္ထဝါဒီ**။ နဝလောကုတ္တရဓမ္မသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဓမ္မဝါဒီ**။ သံဝရဝိနယပဟာနဝိနယသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဝိနယဝါဒီ**။ နိဓာနံ ဝုစ္စတိ ဌပနောကာသော, နိဓာနမဿာ အတ္ထီတိ **နိဓာနဝတီ**။ ဟဒယေ နိဓေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဝါစံ ဘာသိတာတိ အတ္ထော။ **ကာလေနာ**တိ ဧဝရူပိံ ဘာသမာနောပိ စ "အဟံ နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိဿာမီ"တိ န အကာလေန ဘာသတိ, ယုတ္တကာလံ ပန အပေက္ခိတွာဝ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **သာပဒေသ**န္တိ သဥပမံ, သကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ပရိယန္တဝတိ** န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ, ယထာဿာ ပရိစ္ဆေဒော ပညာယတိ, ဧဝံ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **အတ္ထသံဟိတ**န္တိ အနေကေဟိပိ နယေဟိ ဝိဘဇန္တေန ပရိယာဒာတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အတ္ထသမ္ပန္နံ ဘာသတိ။ ယံ ဝါ သော အတ္ထဝါဒီ အတ္ထံ ဝဒတိ, တေန အတ္ထေန သံဟိတတ္တာ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသတိ, န အညံ နိက္ခိပိတွာ အညံ ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ တိ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ ဗီဇဗီဇန္တိ ပဉ္စဝိဓဿ ဗီဇဂါမဿ စေဝ ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ ဘူတဂါမဿ စ သမာရမ္ဘာ, ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန ဝိကောပနာ ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။

ဧကဘတ္တိကော တိ ပါတရာသဘတ္တံ သာယမာသဘတ္တန္တိ ဒွေ ဘတ္တာနိ။ တေသု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ, ဣတရံ မဇ္ဈန္ဟိကတော ဥဒ္ဓံ အန္တောအရုဏေန။ တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသက္ခတ္တုံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ဧကဘတ္တိကောဝ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဧကဘတ္တိကော"တိ။ ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိ, တတော ဥပရတောတိ **ရတ္တူပရတော**။ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ, တတော ဝိရတတ္တာ **ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ**။

ဇာတရူပန္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏော လောဟမာသကော ဇတုမာသကော ဒါရုမာသကောတိ ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော, နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ အတ္ထော။

အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ သာလိဝီဟိယဝဂေါဓူမကင်္ဂုဝရကကုဒြူသကသင်္ခါတဿ သတ္တဝိဓဿပိ အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏာ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ, အာမသနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ**တိ ဧတ္ထ အညတြ ဥဒ္ဒိဿ အနုညာတာ အာမကမံသမစ္ဆာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ, နော အာမသနန္တိ။

ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ ဧတ္ထ **ဣတ္ထီ** တိ ပုရိသန္တရဂတာ, ဣတရာ ကုမာရိကာ နာမ, တာသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ အာမသနမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။ **ဒာသိဒာသပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ ဒာသိဒာသဝသေနေဝ တေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝဋ္ဋတိ, “ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မိ, အာရာမိကံ ဒမ္မီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **အဇေဠကာ**ဒီသုပိ **ခေတ္တဝတ္ထု**ပရိယောသာနေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနယော ဝိနယဝသေန ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ခေတ္တံ** နာမ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိ။ **ဝတ္ထု** နာမ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ။ ယတ္ထ ဝါ ဥဘယမ္ပိ ရုဟတိ, တံ ခေတ္တံ။ တဒတ္ထာယ အကတဘူမိဘာဂေါ ဝတ္ထု။ ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန စေတ္ထ ဝါပိ-တဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝ။

ဒူတေယျံ ဝုစ္စတိ ဒူတကမ္မံ ဂိဟီနံ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ပဟိဏဂမနံ** ဝုစ္စတိ ဃရာ ဃရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။ **အနုယောဂေါ** နာမ တဒုဘယကရဏံ။ တသ္မာ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ အနုယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကယဝိက္ကယာ** တိ ကယာ စ ဝိက္ကယာ စ။ **တုလာကူဋာ**ဒီသု **ကူဋ**န္တိ ဝဉ္စနံ။ တတ္ထ တုလာကူဋံ တာဝ ရူပကူဋံ, အင်္ဂကူဋံ, ဂဟဏကူဋံ, ပဋိစ္ဆန္နကူဋန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ရူပကူဋံ** နာမ ဒွေ တုလာ သမရူပါ ကတွာ ဂဏှန္တော မဟတိယာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ခုဒ္ဒိကာယ ဒေတိ။ **အင်္ဂကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော ပစ္ဆာဘာဂေ ဟတ္ထေန တုလံ အက္ကမတိ, ဒဒန္တော ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ဂဟဏကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော မူလေ ရဇ္ဇုံ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂေ။ **ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ** နာမ တုလံ သုသိရံ ကတွာ အန္တော အယစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှန္တော တံ ပစ္ဆာဘာဂေ ကရောတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂဘာဂေ။

ကံသော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ, တာယ ဝဉ္စနံ **ကံသကူဋံ**။ ကထံ? ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ ကတွာ အညာ ဒွေ တိဿော လောဟပါတိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကရောတိ။ တတော ဇနပဒံ ဂန္တွာ ကိဉ္စိဒေဝ အဍ္ဎကုလံ ပဝိသိတွာ “သုဝဏ္ဏဘာဇနာနိ ကိဏထာ”တိ ဝတွာ အဂ္ဃေ ပုစ္ဆိတေ သမဂ္ဃတရံ ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ။ တတော တေဟိ “ကထံ ဣမေသံ သုဝဏ္ဏဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တေ “ဝီမံသိတွာ ဂဏှထာ”တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ သဗ္ဗပါတိယော ဒတွာ ဂစ္ဆတိ။

မာနကူဋံ နာမ ဟဒယဘေဒ-သိခါဘေဒ-ရဇ္ဇုဘေဒဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဟဒယဘေဒော** သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော ဟေဋ္ဌာဆိဒ္ဒေန မာနေန “သဏိကံ အာသိဉ္စာ”တိ ဝတွာ အန္တောဘာဇနေ ဗဟုံ ပဂ္ဃရာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဆိဒ္ဒံ ပိဓာယ သီဃံ ပူရေတွာ ဒေတိ။ **သိခါဘေဒော** တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော သဏိကံ သိခံ ဥဿာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဝေဂေန ပူရေတွာ သိခံ ဆိန္ဒန္တော ဒေတိ။ **ရဇ္ဇုဘေဒော** ခေတ္တဝတ္ထုမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ လဉ္ဇံ အလဘန္တာ ဟိ ခေတ္တံ အမဟန္တမ္ပိ မဟန္တံ ကတွာ မိနန္တိ။

ဥက္ကောဋနာ ဒီသု **ဥက္ကောဋန**န္တိ သာမိကေ အဿာမိကေ ကာတုံ လဉ္ဇဂ္ဂဟဏံ။ **ဝဉ္စန**န္တိ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ပရေသံ ဝဉ္စနံ။ တတြိဒမေကံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ လုဒ္ဒကော မိဂဉ္စ မိဂပေါတကဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ တမေကော ဓုတ္တော “ကိံ ဘော မိဂေါ အဂ္ဃတိ, ကိံ မိဂပေါတကော”တိ အာဟ။ “မိဂေါ ဒွေ ကဟာပဏေ, မိဂပေါတကော ဧက”န္တိ စ ဝုတ္တေ ဧကံ ကဟာပဏံ ဒတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တော “န မေ ဘော မိဂပေါတကေနတ္ထော, မိဂံ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဒွေ ကဟာပဏေ ဒေဟီတိ။ သော အာဟ – “နနု တေ ဘော မယာ ပဌမံ ဧကော ကဟာပဏော ဒိန္နော”တိ? အာမ ဒိန္နောတိ။ ဣမမ္ပိ မိဂပေါတကံ ဂဏှ, ဧဝံ သော စ ကဟာပဏော အယဉ္စ ကဟာပဏဂ္ဃနကော မိဂပေါတကော”တိ ဒွေ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တီတိ။ သော “ကာရဏံ ဝဒတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ မိဂံ အဒါသီတိ။ **နိကတီ**တိ ယောဂဝသေန ဝါ မာယာဝသေန ဝါ အပါမင်္ဂံ ပါမင်္ဂန္တိ, အမဏိံ မဏိန္တိ, အသုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ ပတိရူပကေန ဝဉ္စနံ။ **သာစိယောဂေါ**တိ ကုဋိလယောဂေါ။ ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ။ တသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယော

ကေတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ အညံ ဒဿေတ္ဝာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောကေတိ ဝဒန္တိ, တံ ပန ဝဥ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။

ဆေဒနာဒီသု **ဆေဒနန္တိ** ဟတ္ထစ္ဆေဒနာဒိ။ **ဝဓောတိ** မာရဏံ။ **ဗန္ဓော** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗန္ဓနံ။ **ဝိပရာမောသော** တိ ဟိမဝိပရာမောသော, ဂုမ္ဗဝိပရာမောသောတိ ဒုဝိဓော။ ယံ ဟိမပာတသမယေ ဟိမေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နံ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ ဟိမဝိပရာမောသော။ ယံ ဂုမ္ဗာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နာ မုသန္တိ, အယံ ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော။ **အာလောပေ** ဝုစ္စတိ ကာမနိဂမာဒီနံ ဝိလောပကရဏံ။ **သဟသာကာရောတိ** သာဟသိကကိရိယာ, ဂေဟံ ပဝိသိတွာ မနုဿာနံ ဥရေ သတ္ထံ ဌပေတွာ ဣစ္ဆိတဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတသ္မာ ဆေဒန။ပေ.။ သဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတီ တိ သွာယံ ဘိက္ခု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေန စတူသု ပစ္စယေသု ဒွာဒသဝိဓေန ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣမိနာ ပန ဒွာဒသဝိဓေန ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ဝဋ္ဋန္တိ – တီဏိ စီဝရာနိ, ပတ္တော, ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဝါသိ, ဧကာ သူစိ, ကာယဗန္ဓနံ ပရိဿာဝနန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''တိစီဝရဥ္စ ပတ္တော စ၊ ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
> ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော''တိ။

တေ သဗ္ဗေ ကာယပရိဟာရိကာပိ ဟောန္တိ, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာပိ။ ကထံ? တိစီဝရံ တာဝ နိဝာသေတွာ ပါရုပိတွာ စ ဝိစရဏကာလေ ကာယံ ပရိဟရတိ ပေါသေတီတိ ကာယပရိဟာရိကံ ဟောတိ။ စီဝရကဏ္ဏေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝနကာလေ, ခါဒိတဗ္ဗဖလာဖလံ ဂဟဏကာလေ စ ကုစ္ဆိံ ပရိဟရတိ ပေါသေတီတိ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ ဟောတိ။ ပတ္တောပိ တေန ဥဒကံ ဥဒ္ဓရိတွာ နှာနကာလေ ကုဋိပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကော ဟောတိ, အာဟာရံ ဂဟေတွာ ဘုဥ္ဇနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကော။ ဝါသိပိ တာယ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနကာလေ မဉ္စပီဌာနံ အင်္ဂပါဒစီဝရကုဋိဒဏ္ဍကသဇ္ဇနကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ, ဥစ္ဆုစ္ဆေဒနနာဠိကေရာဒိတစ္ဆနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။ သူစိပိ စီဝရသိဗ္ဗနကာလေ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ, ပူဝံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဝိဇ္ဈိတွာ ခါဒနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကာယပရိဟာရိကံ, ဥစ္ဆုအာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ ဂဟဏကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ။ ပရိဿာဝနံ တေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ နှာနကာလေ သေနာသနပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကံ, ပာနီယပါနကပရိဿာဝနကာလေ တေနေဝ တိလတဏ္ဍုလပုထုကာဒီနိ ဂဟေတွာ ခါဒနကာလေ စ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ။ အယံ တာဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ပရိက္ခာရမတ္တာ။

နဝပရိက္ခာရိကဿ ပန သေယျံ ပဝိသန္တဿ တတြဋ္ဌကပစ္စတ္ထရဏံ ဝါ ကုဉ္စိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒသပရိက္ခာရိကဿ နိသီဒနံ ဝါ စမ္မခဏ္ဍံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကာဒသပရိက္ခာရိကဿ ကတ္တရယဋ္ဌိ ဝါ တေလနာဠိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒွါဒသပရိက္ခာရိကဿ ဆတ္တံ ဝါ ဥပါဟနံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေသု စ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကောဝ သန္တုဋ္ဌော, ဣတရေ အသန္တုဋ္ဌာ မဟိစ္ဆာ မဟာဘာရာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဧတေပိ အပ္ပိစ္ဆာဝ သန္တုဋ္ဌာဝ သုဘရာဝ သလ္လဟုကဝုတ္တိနောဝ။ ဘဂဝါ ပန န ဣမံ သုတ္တံ တေသံ ဝသေန ကထေသိ, အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ဝသေန ကထေသိ။ သော ဟိ ခုဒ္ဒကဝါသိဉ္စ သူစိဉ္စ ပရိဿာဝနေ ပက္ခိပိတွာ ပတ္တဿ အန္တော ဌပေတွာ ပတ္တံ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ တိစီဝရံ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာ ယေနိစ္ဆကံ သုခံ ပက္ကမတိ, ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ နာမဿ န ဟောတိ။ ဣတိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ **သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေနာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကာယပရိဟာရိကေနာ**တိ ကာယပရိဟရဏမတ္တကေန။ **ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေနာ**တိ ကုစ္ဆိပရိဟရဏမတ္တကေန။ **သမာဒာယေဝ ပက္ကမတီ**တိ တံ အဋ္ဌပရိက္ခာရမတ္တကံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာဝ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာဝ ဂစ္ဆတိ, ''မမ ဝိဟာရော ပရိဝေဏံ ဥပဋ္ဌာကော''တိဿ သင်္ဂေါ ဝါ ဗန္ဓော ဝါ န ဟောတိ။ သော ဇိယာ မုတ္တော သရော ဝိယ, ယူထာ အပက္ကန္တော မတ္တဟတ္ထီ ဝိယ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ သေနာသနံ, ဝနသဏ္ဍံ, ရုက္ခမူလံ, နဝံ ပဗ္ဘာရံ ပရိဘုဥ္ဇန္တော ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော နိသီဒတိ, သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဧကော အဒုတိယော။

> ''စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊

သန္တုဋ္ဌမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊
ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော''တိ။ (သု. နိ. ၄၂; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသော ၁၂၈) –

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတံ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပတံ အာပဇ္ဇတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော **သေယျထာပီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပက္ခီ သကုဏော** တိ ပက္ခယုတ္တော သကုဏော။ **ဍေတီ**တိ ဥပ္ပတတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – သကုဏာ နာမ ''အသုကသ္မိံ ပဒေသေ ရုက္ခော ပရိပက္ကဖလော''တိ ဉတွာ နာနာဒိသာဟိ အာဂန္တွာ နခပက္ခတုဏ္ဍာဒီဟိ တဿ ဖလာနိ ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိဓုနန္တာ ခာဒန္တိ, ''ဣဒံ အဇ္ဇတနာယ, ဣဒံ သွတနာယ ဘဝိဿတီ''တိ နေသံ န ဟောတိ။ ဖလေ ပန ခီဏေ နေဝ ရုက္ခဿ အာရက္ခံ ဌပေန္တိ, န တတ္ထ ပက္ခံ ဝါ ပတ္တံ ဝါ နခံ ဝါ တုဏ္ဍံ ဝါ ဌပေန္တိ, အထ ခော တသ္မိံ ရုက္ခေ အနပေက္ခာ ဟုတွာ ယော ယံ ဒိသာဘာဂံ ဣစ္ဆတိ, သော တေန သပတ္တဘာရောဝ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ အယံ ဘိက္ခု နိဿင်္ဂော နိရပေက္ခောယေဝ ပက္ကမတိ, သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ။ **အရိယေနာ**တိ နိဒ္ဒောသေန။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ သကေ အတ္တဘာဝေ။ **အနဝဇ္ဇသုခ** န္တိ နိဒ္ဒောသသုခံ။

သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခု စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ပဿိတွာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၅) ဝုတ္တံ။ **အဗျာသေကသုခ**န္တိ ကိလေသေဟိ အနာသိတ္တသုခံ, အဝိကိဏ္ဏသုခန္တိပိ ဝုတ္တံ။ ဣန္ဒြိယသံဝရသုခံ ဟိ ဒိဋ္ဌာဒီသု ဒိဋ္ဌမတ္တာဒိဝသေန ပဝတ္တတာယ အဝိကိဏ္ဏံ ဟောတိ။

သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ တိ သော မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ သံဝရေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမေသု အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တာဒီသု သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညဝသေန သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။ တတ္ထ **အဘိက္ကန္တ**န္တိ ပုရတော ဂမနံ။ **ပဋိက္ကန္တ** န္တိ ပစ္ဆာဂမနံ။

သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီတိ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ, သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ဂေါစရသမ္ပဇညံ, အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ ဣမေသံ စတုန္နံ သတိသမ္ပယုတ္တာနံ သမ္ပဇညာနံ ဝသေန သတိ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာယေဝ တာနိ အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တာနိ ကရောတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန ဣစ္ဆန္တေန ဒီဃနိကာယေ သာမညဖလဝဏ္ဏနာတော ဝါ မဇ္ဈိမနိကာယေ သတိပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာတော ဝါ ဂဟေတဗ္ဗော။

သော ဣမိနာ စာတိအာဒိနာ ကိံ ဒဿေတိ? အရညဝါသဿ ပစ္စယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ ယဿ ဟိ ဣမေ စတ္တာရော ပစ္စယာ နတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော န ဣဇ္ဈတိ, တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ဝါ ဝနစရကေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ''ကိံ ဧဝရူပဿ ပာပဘိက္ခုနော အရညဝါသေနာ''တိ ဘေရဝသဒ္ဒံ သာဝေန္တိ, ဟတ္ထေဟိ သီသံ ပဟရိတွာ ပလာယနာကာရံ ကရောန္တိ။ ''အသုကော ဘိက္ခု အရညံ ပဝိသိတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပာပကမ္မမကာသီ''တိ အယသော ပတ္ထရတိ။ ယဿ ပနေတေ စတ္တာရော ပစ္စယာ အတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော ဣဇ္ဈတိ။ သော ဟိ အတ္တနော သီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ကိဉ္စိ ကာဠကံ ဝါ တိလကံ ဝါ အပဿန္တော ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ခယတော ဝယတော သမ္မသန္တော အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အတ္တမနာ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ ဣတိဿ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တတေလဗိန္ဒု ဝိယ ယသော ဝိတ္ထာရိကော ဟောတိ။

တတ္ထ **ဝိဝိတ္တ** န္တိ သုညံ, အပ္ပသဒ္ဒံ, အပ္ပနိဂ္ဃောသန္တိ အတ္ထော။ ဧတဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဝိဘင်္ဂေ ''ဝိဝိတ္တန္တိ သန္တိကေ စေပိ သေနာသနံ ဟောတိ, တဉ္စ အနာကိဏ္ဏံ ဂဟဋ္ဌေဟိ ပဗ္ဗဇိတေဟိ, တေန တံ ဝိဝိတ္တ''န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၆) ဝုတ္တံ။ သေတိ စေဝ အာသတိ စ ဧတ္ထာတိ **သေနာသနံ**။ မဉ္စပီဌာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေနာဟ – ''သေနာသနန္တိ မဉ္စောပိ သေနာသနံ, ပီဌမ္ပိ, ဘိသိပိ, ဗိမ္ဗောဟနမ္ပိ, ဝိဟာရောပိ, အဍ္ဎယောဂေါပိ, ပါသာဒေါပိ, ဟမ္မိယမ္ပိ, ဂုဟာပိ, အဋ္ဋောပိ, မာဠောပိ, လေဏမ္ပိ, ဝေဠုဂုမ္ဗောပိ, ရုက္ခမူလမ္ပိ, မဏ္ဍပောပိ သေနာသနံ, ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိ, သဗ္ဗမေတံ သေနာသန''န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၇)။ အပိစ ဝိဟာရော, အဍ္ဎယောဂေါ, ပါသာဒေါ, ဟမ္မိယံ, ဂုဟာတိ ဣဒံ ဝိဟာရသေနာသနံ နာမ။ မဉ္စော, ပီဌံ, ဘိသိ, ဗိမ္ဗောဟနန္တိ ဣဒံ မဉ္စပီဌသေနာသနံ နာမ။ စိမိလိကာ, စမ္မခဏ္ဍော, တိ

ဏာသန္တာရော, ပဏ္ဍာသန္တာရောတိ ဣဒံ သန္တတသေနာသနံ နာမ။ ယတ္ထ တ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိတိ တော်

ဩကာသသေနာသနံ နာမာတိ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ သေနာသနံ ဟောတိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ သေနာသနဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတမေဝ။

ဣမဿ ပန သကုဏာသဒိသဿ စာတုဒ္ဒိသဿ ဘိက္ခုနော အနုစ္ဆဝိကံ ဒဿေန္တော **အရညံ ရုက္ခမူလန္တိ** အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အရညန္တိ** "နိက္ခမိတ္ဝာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည"န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၉) "ဣဒံ ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန အာဂတံ အရညံ။ "အာရညကံ နာမ သေနာသနံ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ"န္တိ (ပာရာ. ၆၅၄) ဣဒံ ပန ဣမဿ ဘိက္ခုနော အနုရူပံ။ တဿ လက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တံ။ **ရုက္ခမူလန္တိ** ယံကိဉ္စိ သီတစ္ဆာယံ ဝိဝိတ္တံ ရုက္ခမူလံ။ **ပဗ္ဗတ** န္တိ သေလံ။ တတ္ထ ဟိ ဥဒကသောဏ္ဍီသု ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ နိသိန္နဿ နာနာဒိသာသု ခာယမာနာသု သီတေန ဝါတေန ဗီဇိယမာနဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ကန္ဒရ** န္တိ ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန အဝဒါရိတံ ဥဒကဘိန္နံ ပဗ္ဗတပဒေသံ, ယံ နိတမ္ဗန္တိပိ နဒီနိကုဉ္ဇန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဟောတိ, မတ္ထကေ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဝနဂဟနံ, မဏိက္ခန္ဓသဒိသံ ဥဒကံ သန္ဒတိ။ ဧဝရူပံ ကန္ဒရံ ဩရုယှ ပာနီယံ ပိဝိတွာ ဂတ္တာနိ သီတာနိ ကတွာ ဝါလိကံ ဥဿာပေတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ပညာပေတွာ နိသိန္နဿ သမဏဓမ္မံ ကရောတော စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ဂိရိဂုဟန္တိ** ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရံ, ဧကသ္မိံယေဝ ဝါ ဥမင်္ဂသဒိသံ မဟာဝိဝရံ။ **သုသာန**လက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၄) ဝုတ္တံ။ **ဝနပတ္ထ** န္တိ ကမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ။ တေနေဝါဟ – "ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန"န္တိအာဒိ။ **အဗ္ဘောကာသ** န္တိ အစ္ဆန္နံ။ အာကင်္ခမာနော ပနေတ္ထ စီဝရကုဋိံ ကတွာ ဝသတိ။ **ပလာလပုဉ္ဇ** န္တိ ပလာလရာသိံ ။ မဟာပလာလပုဉ္ဇတော ဟိ ပလာလံ နိက္ကမိတွာ ပဗ္ဘာရလေဏသဒိသေ အာလယေ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ပစ္ဆာဘတ္တ န္တိ ဘတ္တဿ ပစ္ဆတော။ **ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော** တိ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနတော ပဋိက္ကန္တော။ **ပလ္လင်္က** န္တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။ **အာဘုဇိတွာ**တိ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ ဥပရိမသရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတွာ အဋ္ဌာရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပါဒေတွာ။ ဧဝဉှိ နိသိန္နဿ စမ္မမံသန္ဟာရူနိ န ပဏမန္တိ။ အထဿ ယာ တေသံ ပဏမနပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာသု န ဥပ္ပဇ္ဇမာနာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ, ဝုဍ္ဎိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ, မုခသမီပေ ဝါ ကတွာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ – "အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သူပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ ဝါ မုခနိမိတ္တေ ဝါ။ တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ"တိ (ဝိဘ. ၅၃၇)။ အထ ဝါ **"ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော။ **မုခ**န္တိ နိယျာနဋ္ဌော။ **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော။ တေန ဝုစ္စတိ – 'ပရိမုခံ သတိ'"န္တိ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄) ဝုတ္တနယေန ပနေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတြာယံ သင်္ခေပေါ "ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနံ သတိံ ကတွာ"တိ။

အဘိဇ္ဈံ လောကေ တိ ဧတ္ထ လုဇ္ဇန-ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော။ တသ္မာ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ရာဂံ ပဟာယ ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဝိဂတာဘိဇ္ဈေနာ** တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟီနတ္တာ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန, န စက္ခုဝိညာဏသဒိသေနာတိ အတ္ထော။ **အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတီ** တိ အဘိဇ္ဈာတော စိတ္တံ ပရိမောစေတိ, ယထာ နံ သာ မုဉ္စတိ စေဝ မုဉ္စိတွာ စ န ပုန ဂဏှာတိ, ဧဝံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဗျာပါဒပဒောသံ ပဟာယာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဣမိနာ စိတ္တံ ပူတိကုမ္မာသာဒယော ဝိယ ပုရိမပကတိံ ပဇဟတီတိ **ဗျာပါဒေါ** ။ ဝိကာရာပတ္တိယာ ပဒုဿတိ, ပရံ ဝါ ပဒူသေတိ ဝိနာသေတီတိ **ပဒေါသော**။ ဉဘယမ္ပေတံ ကောဓဿေဝ အဓိဝစနံ ။ ထိနံ စိတ္တဂေလညံ, မိဒ္ဓံ စေတသိကဂေလညံ။ ထိနဉ္စ မိဒ္ဓဉ္စ **ထိနမိဒ္ဓံ။ အာလောကသညီ**တိ ရတ္တိမ္ပိ ဒိဝါပိ ဒိဋ္ဌအာလောကသဉ္ဇာနနသမတ္ထာယ ဝိဂတနီဝရဏာယ ပရိသုဒ္ဓါယ သညာယ သမန္နာဂတော ။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သတိယာ စ ဉာဏေန စ သမန္နာဂတော။ ဣဒံ ဥဘယံ အာလောကသညာယ ဥပကာရကတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ ကုက္ကုစ္စဉ္စ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ။ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော** တိ ဝိစိကိစ္ဆံ တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော။ "ကထမိဒံ ကထမိဒ"န္တိ ဧဝံ နပ္ပဝတ္တတီတိ **အကထံကထီ။ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ** တိ အနဝဇ္ဇေသု ဓမ္မေသု။ "ဣမေ နု ခေါ ကုသလာ, ကထမိမေ ကုသလာ"တိ ဧဝံ န ဝိစိကိစ္ဆတိ န ကင်္ခတီတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဣမေသု ပန နီဝရဏေသု ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒိဘေဒတော ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၇၁-၇၂) ဝုတ္တံ။ **ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ** တိ ယသ္မာ ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနုပ္ပန္နာယ လောကိယ

လောကုတ္တရာယ ပညာယ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နာပိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဋ္ဌ တ အဘိညာ ဥစ္ဆိန္ဒိတ္ဂွာ ပါ တေန္တိ။ တသ္မာ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိအာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။

ဣမေ အာသတတိအာဒိ အပရေနာပိ ပရိယာယေန စတုသစ္စပ္ပကာသနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတီ**တိ ဧတ္တာဝတာ ဟေဋ္ဌာ တီဟိ အင်္ဂေဟိ ဗာဟိရသမယဿ နိပ္ဖလဘာဝံ ဒဿေတွာ စတုတ္ထေန အင်္ဂေန အတ္တနော သာသနဿ ဂမ္ဘီရဘာဝံ ပကာသေတွာ ဒေသနာယ အရဟတ္တေန ကူဋံ ဂဏှိ။ ဣာအနိ ဒေသနံ အပွ ပေဿာ **ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

၉. တဏှာဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. နဝမေ **ဇာလိနိ**န္တိ ဇာလသဒိသံ။ ယထာ ဟိ ဇာလံ သမန္တတော သံသိဗ္ဗိတံ အာကုလဗျာကုလံ, ဧဝံ တဏှ ဟာပီတိ ဇာလသဒိသတ္တာ ဇာလိနီတိ ဝုတ္တာ။ တယော တ ဘဝေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဌိတာယ ဇောတိဿာ တတ္ထ တ တ္ထ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသဘူတံ ဇာလံ အတ္ထီတိပိ ဇာလိနီ။ **သရိတ**န္တိ တတ္ထ တတ္ထ သရိတွာ သံသရိတွာ ဌိတံ။ **ဝိ သဋ္ဌ**န္တိ ပတ္ထဋံ ဝိက္ခိတ္တံ။ **ဝိသတ္တိက**န္တိ တတ္ထ တတ္ထ ဝိသတ္တံ လဂ္ဂံ လဂိတံ။ အပိစ **"ဝိသမူလာ**တိ ဝိသတ္တိကာ။ **ဝိသဖလာ**တိ ဝိသတ္တိကာ"တိအာဒိနာပိ (မဟာနိ. ၃; စူဠနိ. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ၂၂) နယေနေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဥဒ္ဓဿေ့ာ** တိ ဥပရိ ဓံသိတော။ **ပရိယောနဒ္ဓော** တိ သမန္တာ ဝေဌိတော။ **တန္တာကုလကဇာတော** တိ တန္တံ ဝိယ အာကုလဇာတော။ ယထာ နာမ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ မူသိကစ္ဆိန္နံ ပေသကာရာနံ တန္တံ တဟိံ တဟိံ အာကုလံ ဟောတိ, "ဣဒံ အဂ္ဂံ ဣဒံ မူလ"န္တိ အဂ္ဂေန တ အဂ္ဂံ, မူလေန တ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရံ ဟောတိ, ဧဝံ သတ္တာ ဣမာယ တ ဏှာယ ပရိယောနဒ္ဓာ အာကုလဗျာကုလာ န သက္ကောန္တိ အတ္တနော နိဿရဏမဂ္ဂံ ဥဇုံ ကာတုံ။ **ဂုလာဂုဏ္ဌိကဇာ တော**တိ ဂုလာဂုဏ္ဌိကံ ဝုစ္စတိ ပေသကာရကဥ္ဇိယသုတ္တံ။ ဂုလာ နာမ သကုဏိကာ, တဿာ ကုလာဝကောတိပိ ဧကေ။ ယထာ တဒုဘယမ္ပိ အာကုလံ အဂ္ဂေန တ အဂ္ဂံ, မူလေန တ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရန္တိ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတော** တိ မုဉ္ဇတိဏံ ဝိယ ပဗ္ဗဇတိဏံ ဝိယ စ ဘူတော, တာဒိသော ဇာတော။ ယထာ တာနိ တိဏာနိ ကောဋ္ဋေတွာ ကတရဇ္ဇု ဇိဏ္ဏကာလေ ကတ္ထစိ ပတိတံ ဂဟေတွာ တေသံ တိဏာနံ "ဣဒံ အဂ္ဂံ ဣဒံ မူလ"န္တိ အဂ္ဂေန တ အဂ္ဂံ, မူလေန တ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရံ။ တမ္ပိ စ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌတွာ သက္ကာ ဘဝေယျ ဥဇုံ ကာတုံ, ဌပေတွာ ပန ဗောဓိသတ္တေ အညော သတ္တော အတ္တနော ဓမ္မတာယ တဏှာဇာလံ ပဒာလေတွာ အတ္တနော နိဿ ရဏမဂ္ဂံ ဥဇုံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ဧဝမယံ လောကော တဏှာဇာလေန ပရိယောနဒ္ဓော အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိ ပာတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။ တတ္ထ **အပာယော**တိ နိရယ-တိရစ္ဆာနယောနိ-ပေတ္တိဝိသယ-အသုရကာယာ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ တေ ဝဍ္ဎိသင်္ခါတဿ အာယဿ အဘာဝတော အပါယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တထာ ဒုက္ခဿ ဂတိဘာဝတော **ဒုဂ္ဂတိ** ။ သုခသမုဿယတော ဝိနိပတိတတ္တာ **ဝိနိပါတော**။ ဣတရော ပန –

> "ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
> အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ။

တံ သဗ္ဗံ နာတိဝတ္တတိ နာတိက္ကမတိ, အထ ခော စုတိတော ပဋိသန္ဓိံ ပဋိသန္ဓိတော စုတိန္တိ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ စုတိပဋိ သန္ဓိယော ဂဏှမာနော တီသု ဘဝေသု စတူသု ယောနီသု ပဉ္စသု ဂတီသု သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု နဝသု သတ္တာဝါသေ သု မဟာသမုဒ္ဒေ ဝါတက္ခိတ္တနာဝါ ဝိယ ယန္တေ ယုတ္တဂေါဏော ဝိယ စ ပရိဗ္ဘမတိယေဝ။

အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပါဒါယာ တိ အဇ္ဈတ္တိကံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပါဒါယ။ ဣဒဉ္ဟိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **ဗာ ဟိရဿ ဥပါဒါယာ**တိ ဗာဟိရံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပါဒါယ, ဣဒမ္ပိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **အသ္မီတိ, ဘိက္ခဝေ, သတီ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယဒေတံ အဇ္ဈတ္တံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဥပါဒါယ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန သမူဟဂ္ဂါဟတော အသ္မီတိ ဟော တိ, တသ္မိံ သတီတိ အတ္ထော။ **ဣတ္ထသ္မီတိ ဟောတီ** တိအာဒီသု ပန ဧဝံ သမူဟတော အဟန္တိ ဂဟဏေ သတိ တ တော အနုပနိဓာယ စ ဥပနိဓာယ စာတိ ဒွိဓာ ဂဟဏံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အနုပနိဓာယာ**တိ အညံ အာကာရံ အနုပဂမ္မ သက ဘာဝမေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဣတ္ထသ္မီတိ ဟောတိ, ခတ္တိယာဒီသု ဣဒံပကာရော အဟန္တိ ဧဝံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိ ဝသေန ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ တာဝ အနုပနိဓာယ ဂဟဏံ။ **ဥပနိဓာယ ဂဟဏံ** ပန ဒွိဓံ ဟောတိ သမတော စ အသမ

တော စ။ တံ ဒဿေတုံ **ဇဝံသိ္မိတိ အညထာသိ္မိ** တိ စ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇဝံသိ္မိ** တိ ဣဒံ သမတော ဥပနိဓာယ ဂဟဏံ, ယထာယံ ခတ္တိယော ယထာယံ ဗြာဟ္မဏော, ဧဝမဟမ္ပိတိ အတ္ထော။ **အညထာသိ္မိ** တိ ဣဒံ ပန အသမတော ဂဟဏံ, ယထာယံ ခတ္တိယော ယထာယံ ဗြာဟ္မဏော, တတော အညထာ အဟံ, ဟီနော တ အဓိကော တတိ အတ္ထော။ ဣမာနိ တာဝ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန စတ္တာရိ တဏှာဝိစရိတာနိ။

အသသိ္မိတိ သတသိ္မိ တိ ဣမာနိ ပန ဒွေဝ ယသ္မာ အတ္ထီတိ အသံ, နိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ သီဒတီတိ သတံ, အနိစ္စဿေတံ အဓိဝစနံ။ တသ္မာ သဿတုစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣတော ပရာနိ **သန္တိ** ဧဝမာဒီနိ စတ္တာရိ သံသယပရိဝိတက္ကဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **သန္တိ ဟောတီ** တိ ဧဝမာဒီသု အဟံ သိယန္တိ ဟောတီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဓိပ္ပာယော ပနေတ္ထ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ **အပိဟံ သန္တိ**အာဒီနိ ပန စတ္တာရိ အပိ နာမ အဟံ ဘဝေယျန္တိ ဇဝံ ပတ္ထနာကပ္ပနဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တာနိပိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဘဝိဿ** န္တိအာဒီနိ ပန စတ္တာရိ အနာဂတဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တေသမ္ပိ ပုရိမစတုက္ကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမေတေ –

“ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ သီသညေ၊ စတ္တာရော သီသမူလကာ။
တယော တယောတိ တောနိ၊ အဋ္ဌာရသ ဝိဘာဝယေ။

ဧတေသု ဟိ အသသိ္မ, သတသိ္မိတိ ဧတေ ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ နာမ။ အသိ္မ, သန္တိ, အပိဟံ သန္တိ, ဘဝိဿန္တိ ဧတေ စတ္တာရော သုဒ္ဓသီသာ ဧဝ။ ဣတ္ထသိ္မိတိအာဒယော တယော တယော တယောတိ ဒွာဒသ သီသမူလကာ နာမာတိ ဧဝမေတေ ဒွေ ဒိဋ္ဌိသီသာ စတ္တာရော သုဒ္ဓသီသာ ဒွာဒသ သီသမူလကာတိ အဋ္ဌာရသ တဏှာဝိစရိတဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမာနိ တာဝ အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပာဒာယ အဋ္ဌာရသ တဏှာဝိစရိတာနိ။ ဗာဟိရဿ ဥပာဒာယ တဏှာဝိစရိ တေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣမိနာ**တိ ဣမိနာ ရူပေန ဝါ။ပေ.။ ဝိညာဏေန ဝါတိ ဧသ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

ဣတိ ဧဝရူပါနိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသာ တိ ဧကမေကဿ ပုဂ္ဂလဿ အတီတေ အဒ္ဓနိ ဆတ္တိံသ။ **အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသာ** တိ ဧကမေကဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ စ အနာဂတေ အဒ္ဓနိ ဆတ္တိံသ။ **ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာ** တိ ဧကဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ယထာသမ္ဘဝတော ဗဟူနံ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နေ အဒ္ဓနိ ဆတ္တိံသာဝ။ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပန နိယမေနေဝ အတီတေ အဒ္ဓနိ ဆတ္တိံသ, အနာဂတေ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆတ္တိံသ။ အနန္တာ ဟိ အသဒိသတဏှာမာနဒိဋ္ဌိဘေဒါ သတ္တာ။ **အဋ္ဌသတံ တဏှာဝိစရိတံ ဟောန္တိ** တိ တွေ ပန အဋ္ဌသတသင်္ခါတံ တဏှာဝိစရိတံ ဟောတီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၀. ပေမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. ဒသမေ **န ဥဿေနေတီ** တိ ဒိဋ္ဌိဝသေန န ဥက္ခိပတိ။ **န ပဋိသေနေတီ**တိ ပဋိဝိရုဒ္ဓော ဟုတွာ ကလဟဘဏ္ဍနဝသေန န ဥက္ခိပတိ။ **န ဓူပါယတီ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဿ ဥပာဒာယ တဏှာဝိစရိတဝသေန န ဓူပါယတိ။ **န ပဇ္ဇလတီ** တိ ဗာဟိရဿ ဥပာဒာယ တဏှာဝိစရိတဝသေန န ပဇ္ဇလတိ။ **န သမ္ပဇ္ဈာယတီ** တိ အသိ္မမာနဝသေန န သမ္ပဇ္ဈာယတိ။ သေသံ ဟဋ္ဌိနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမသိ္မ သုတ္တေ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ။

မဟာဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

၅. ပဉ္စမပဏ္ဏာသကံ

(၂၁) ၁. သပ္ပုရိသဝဂ္ဂေါ

၁-၆. သိက္ခာပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. ပဌမဿ ပဌမေ **အသပ္ပုရိသ**န္တိ လာမကပုရိသံ တုစ္ဆပုရိသံ မူဠ္ဟပုရိသံ အဝိဇ္ဇာယ အန္ဓီကတံ ဗာလံ။ **အသပ္ပုရိသတရ**န္တိ အတိရေကေန အသပ္ပုရိသံ။ ဣတရေ ဒွေဝ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဣတော ပရေသု ပဉ္စသု။ ဧတေသု ဟိ ပဌမံ ပဉ္စဝေရဝသေန ဒေသိတံ, ဒုတိယံ အဿဒ္ဓမ္မဝသေန, တတိယံ ကာယဝစီဒွါရဝသေန, စတုတ္ထံ မနောဒွါရဝသေန, ပဉ္စမံ အဋ္ဌမိစ္ဆတ္တဝသေန, ဆဋ္ဌံ ဒသမိစ္ဆတ္တဝသေန။

၇-၁၀. ဟာပဓမ္မသုတ္တစတုက္ကဝဏ္ဏနာ

၂၀၇-၂၁၀. သတ္တမေ **ဟာပ**န္တိ လာမကံ သံကိလိဋ္ဌပုဂ္ဂလံ။ **ကလျာဏ**န္တိ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇပုဂ္ဂလံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အဋ္ဌမေပိ ဧသေဝ နယော။ နဝမေ **ဟာပဓမ္မ**န္တိ လာမကဓမ္မံ။ **ကလျာဏဓမ္မ**န္တိ အနဝဇ္ဇဓမ္မံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဒသမေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမသ္မိံ ဝဂ္ဂေ ဒသသုပိ သုတ္တေသု အကာရိယပဋိပဒါ ကထိတာ။ သဗ္ဗေပိ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

သပ္ပုရိသဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၂၂) ၂. ပရိသာဝဂ္ဂေါ

၁. ပရိသာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. ဒုတိယဿ ပဌမေ ပရိသံ ဒူသေန္တီတိ **ပရိသဒူသနာ**။ ပရိသံ သောဘေန္တီတိ **ပရိသသောဘနာ**။

၂. ဒိဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. ဒုတိယေ မနောဒုစ္စရိတေ ပရိယာပန္နာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဟာသာဝဇ္ဇတာယ ဝိသုံ ဝုတ္တာ, တဿာ စ ပဋိပက္ခဝသေန သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

၃. အကတညုတာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. တတိယေ **အကတညုတာ အကတဝေဒိတာ**တိ အကတညုတာယ အကတဝေဒိတာယ။ ဥဘယမ္ပေတံ အတ္ထတော ဧကမေဝ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဧသေဝ နယော။

၄-၇. ပာဏာတိပာတီသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၁၄-၂၁၇. စတုတ္ထံ စတုန္နံ ကမ္မကိလေသာနံ တပ္ပဋိပက္ခဿ စ ဝသေန ဝုတ္တံ, ပဉ္စမံ သုက္ကပက္ခာနံ အာဒိတော စတုန္နံ မိစ္ဆတ္တာနံ ဝသေန, ဆဋ္ဌံ အဝသေသာနံ စတုန္နံ, သတ္တမံ အနရိယဝေါဟာရအရိယဝေါဟာရာနံ။ တထာ အဋ္ဌမနဝမဒသမာနိ သပ္ပဋိပက္ခာနံ အဿဒ္ဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တာနိ။ သဗ္ဗသုတ္တေသု ပန သုက္ကပက္ခဓမ္မာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ ကထိတာ။ နဝသု သုတ္တေသု ကိဉ္စာပိ ''သဂ္ဂေ''တိ ဝုတ္တံ, တယော ပန မဂ္ဂ တီဏိ စ ဖလာနိ လဗ္ဘန္တိယေဝါတိ။

ပရိသာဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

(၂၃) ၃. ဒုစ္စရိတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၂၁-၂၃၁. တတိယဿ ပဌမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ ဒသမေ ယော စိန္တေတွာ ကပ္ပံ ကရောတိ, အယံ **စိန္တာကဝိ** နာမ။ ယော သုတွာ ကရောတိ, အယံ **သုတကဝိ** နာမ။ ယော ဧကံ အတ္ထံ နိဿာယ ကရောတိ, အယံ **အတ္ထကဝိ** နာမ။ ယော တင်္ခဏညေဝ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော ဝိယ အတ္တနော ပဋိဘာနေန ကရောတိ, အယံ **ပဋိဘာနကဝိ** နာမာတိ။

ဒုစ္စရိတဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၂၄) ၄. ကမ္မဝဂ္ဂေါ

၁. သံခိတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၂. စတုတ္ထဿ ပဌမေ **ကဏ္ဟ**န္တိ ကာဠကံ ဒသအကုသလကမ္မပထကမ္မံ။ **ကဏ္ဟဝိပာက**န္တိ အပာယေ နိဗ္ဗတ္တနတော ကာဠကဝိပာကံ။ **သုက္က**န္တိ ပဏ္ဍရကံ ကုသလကမ္မပထကမ္မံ ။ **သုက္ကဝိပာက**န္တိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တနတော ပဏ္ဍရကဝိပာကံ။ **ကဏ္ဟသုက္က**န္တိ မိဿကကမ္မံ။ **ကဏ္ဟသုက္ကဝိပာက**န္တိ သုခဒုက္ခဝိပာကံ။ မိဿကကမ္မဉှိ ကတွာ အကုသလေန တိရစ္ဆာနယောနိယံ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနာဒီသု ဥပ္ပန္နော ကုသလေန ပဝတ္တေ သုခံ ဝေဒိယတိ။ ကုသလေန ရာဇကုလေပိ နိဗ္ဗတ္တော အကုသလေန ပဝတ္တေ ဒုက္ခံ ဝေဒိယတိ။ **အကဏ္ဟံ အသုက္က**န္တိ ကမ္မက္ခယကရံ စတုမဂ္ဂဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ ယဒိ ကဏ္ဟံ ဘဝေယျ, ကဏ္ဟဝိပာကံ ဒဒေယျ။ ယဒိ သုက္ကံ ဘဝေယျ, သုက္ကဝိပာကံ ဒဒေယျ။ ဥဘယဝိပာကဿ ပန အပ္ပဒာနတော အကဏ္ဟံ အသုက္ကန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

၂. ဝိတ္ထာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၃. ဒုတိယေ **သဗျာပဇ္ဈ**န္တိ သဒောသံ။ **ကာယသင်္ခါရ**န္တိ ကာယဒွါရစေတနံ။ **အဘိသင်္ခရောတီ**တိ အာယူဟတိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ သေသဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **သဗျာပဇ္ဈံ လောက**န္တိ သဒုက္ခံ လောကံ။ **သဗျာပဇ္ဈာ ဖဿာ**တိ သဒုက္ခာ ဝိပာကဖဿာ။ **သဗျာပဇ္ဈံ ဝေဒနံ ဝေဒိယတီ**တိ သာဗာဓံ ဝိပာကဝေဒနံ ဝေဒိယတိ။ **ဧကန္တဒုက္ခ**န္တိ ဧကန္တေနေဝ ဒုက္ခံ, န သုခသမ္မိဿံ။ **သေယျထာပိ သတ္တာ နေရယိကာ**တိ ဧတ္ထ **သေယျထာပီ**တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပာတော။ တေန ကေဝလံ နေရယိကသတ္တေ ဒဿေတိ, အညော ပန တံသရိက္ခကော နာမ နတ္ထိ။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သေယျထာပိ မနုဿာ**တိအာဒီသု ပန မနုဿာနံ တာဝ ကာလေန သုခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာလေန ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ **ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ**တိ ဧတ္ထ ပန ကာမာဝစရဒေဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေသဉှိ မဟေသက္ခတရာ ဒေဝတာ ဒိသွာ နိသီဒနတော ဝုဋ္ဌာနံ, ဟရိတဥတ္တရာသင်္ဂဿ ဩတာရဏံ, အဉ္ဇလိပဂ္ဂဏ္ဟနန္တိ အာဒီနံ ဝသေန ကာလေန ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တာနံ ကာလေန သုခံ။ **ဧကစ္စေ စ ဝိနိပာတိကာ**တိ ဧတ္ထ ဝေမာနိကပေတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေ နိရန္တရမေဝ ဧကသ္မိံ ကာလေ သုခံ, ဧကသ္မိံ ကာလေ ဒုက္ခံ ဝေဒိယန္တိ။ နာဂသုပဏ္ဏဟတ္ထိအဿာဒယော ပန မနုဿာ ဝိယ ဝေါကိဏ္ဏသုခဒုက္ခာဝ ဟောန္တိ။ **ပဟာနာယ ယာ စေတနာ**တိ ဧတ္ထ ဝိဝဋ္ဋဂါမိနီ မဂ္ဂစေတနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ဟိ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ။

၃. သောဏကာယနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. တတိယေ **သိခါမောဂ္ဂလ္လာနော**တိ သီသမဇ္ဈေ ဌိတာယ မဟတိယာ သိခါယ သမန္နာဂတော မောဂ္ဂလ္လာနဂေါတ္တော ဗြာဟ္မဏော။ **ပုရိမာနီ**တိ အတီတာနန္တရဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပုရိမာနိ, ဒုတိယာဒိတော ပဋ္ဌာယ **ပုရိမတရာနိ** ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **သောဏကာယနော**တိ တဿေဝ အန္တေဝါသိကော။ **ကမ္မသစ္စာယံ ဘော လောကော**တိ ဘော အယံ လောကော ကမ္မသဘာဝေါ။ **ကမ္မသမာရမ္ဘဋ္ဌာယီ**တိ ကမ္မသမာရမ္ဘေန တိဋ္ဌတိ။ ကမ္မံ အာယူဟန္တောဝ တိဋ္ဌတိ, အနာယူဟန္တော ဥစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဒီပေတိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

၄-၉. သိက္ခာပဒသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. စတုတ္ထာဒီနိပိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ မဂ္ဂင်္ဂေသု ပန ယသ္မာ သတိယာ ဥပဋ္ဌပေတွာ ပညာယ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, တသ္မာ ဥဘယမေဝ ကမ္မံ။ သေသာ အင်္ဂါနေဝ ဟောန္တိ, နော ကမ္မန္တိ ဝုတ္တံ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အဘိဓမ္မေ ပန သဗ္ဗမ္ပေတံ အဝိသေသေန စေတနာသမ္ပယုတ္တကမ္မန္တေဝ ဝဏ္ဏိတံ။

၁၀. သမဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. ဒသမေ **ဣဓေဝ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ။ အယံ ပန နိယမော သေသပဒေသုပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယာဒယောပိ ဟိ သမဏာ ဣဓေဝ, န အညတ္ထ။ **သုညာ**တိ ရိတ္တာ တုစ္ဆာ။ **ပရပ္ပဝါဒာ** တိ စတ္တာရော သဿတဝါဒါ, စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတိကာ, စတ္တာရော အန္တာနန္တိကာ, စတ္တာရော အမရာဝိက္ခေပိကာ, ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ, သောဠသ သညီဝါဒါ, အဋ္ဌ အသညီဝါဒါ, အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီဝါဒါ, သတ္တ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ, ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါတိ ဣမေ သဗ္ဗေပိ ဗြဟ္မဇာလေ အာဂတဒ္ွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော ဣတော ဗာဟိရာနံ ပရေသံ ဝါဒါ ပရပ္ပဝါဒါ နာမ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဣမေဟိ စတူဟိ ဖလဋ္ဌကသမဏေဟိ သုညာ။ န ဟိ တေ ဧတ္ထ သန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေဟေဝ သုညာ, စတူဟိ ပန မဂ္ဂဋ္ဌကသမဏေဟိပိ, စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကေဟိပီတိ ဒ္ွာဒသဟိပိ သမဏေဟိ သုညာ ဧဝ။ ဣဒမေဝ အတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄) ဝုတ္တံ –

> ''ဧကူနတိံသော ဝယသာ သုဘဒ္ဒ၊
> ယံ ပဗ္ဗဇိံ ကိံကုသလာနုဧသီ။
> ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနိ၊
> ယတော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော သုဘဒ္ဒ။
> ဉာယဿ ဓမ္မဿ ပဒေသဝတ္တီ၊
> ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ သမဏောပိ နတ္ထိ''။

''ဒုတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ, တတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ, စတုတ္ထောပိ သမဏော နတ္ထိ, သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ အညေဟီ''တိ ။ ဧတ္ထ ဟိ ပဒေသဝတ္တီတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ မဂ္ဂဋ္ဌံ ဖလဋ္ဌန္တိ တယောပိ ဧကတော ကတွာ ''သမဏောပိ နတ္ထီ''တိ အာဟ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ မဂ္ဂဋ္ဌံ ဖလဋ္ဌန္တိ တယောပိ ဧကတော ကတွာ ''ဒုတိယောပိ သမဏော နတ္ထီ''တိ အာဟ။ ဣတရေသုပိ ဒ္ွီသု ဧသေဝ နယော။ ဧကာဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကမ္မဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၂၅) ၅. အာပတ္တိဘယဝဂ္ဂေါ

၁. သင်္ဃဘေဒကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ပဌမေ **အပိ နု တံ, အာနန္ဒ, အဓိကရဏ**န္တိ ဝိဝါဒါဓိကရဏာဒီသု အညတရံ အဓိကရဏံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တတ္ထ တဿ ဝူပသန္တဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။ **ကုတော တံ, ဘန္တေ**တိ, ဘန္တေ, ကုတော ကိန္တိ ကေန ကာရဏေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမိဿတီတိ ဝဒတိ။ **ကေဝလကပ္ပ**န္တိ သကလံ သမန္တတော။ **သင်္ဃဘေဒာယ ဌိတော**တိ သင်္ဃေန သဒ္ဓိံ တဒတ္ထာယ ကထိတံ ပဋိကထေန္တော ဝ ဌိတော။ **တတ္ရာယသ္မာ**တိ တသ္မိံ ဧဝံ ဌိတေ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ။ **န ဧကဝါစိကမ္ပိ ဘဏိတဗ္ဗံ မညတီ**တိ "မာ, အာဝုသော, သင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ဧဝံ အဝစာ"တိ ဧကဝစနမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗံ န မညတိ။ **ဝေယျုဒ္ဓတီ**တိ အနုယုဒ္ဓတိ အနုယောဂံ အာပဇ္ဇတိ။ **အတ္ထဝသေ**တိ ကာရဏဝသေ။ **နာသေဿန္တီ**တိ ဥပေါသထပ္ပဝါရဏာ ဥပဂန္တွာ အဒတွာ နိက္ကမိဿန္တိ။ သေသံ ဟဋ္ဌိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂. အာပတ္တိဘယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၄. ဒုတိယေ **ခုရမုဏ္ဍံ ကရိတွာ**တိ ပဉ္စ သိခဏ္ဍကေ ဌပေတွာ ခုရေန မုဏ္ဍံ ကရိတွာ။ **ခရဿရေနာ**တိ ကက္ခဠသဒ္ဒေန။ **ပဏဝေနာ**တိ ဝဇ္ဈဘေရိယာ။ **ထလဋ္ဌဿာ**တိ ဧကမန္တေ ဌိတဿ။ **သီသစ္ဆေဇ္ဇ**န္တိ သီသစ္ဆေဒအရဟံ။ **ယတြ ဟိ နာမာ**တိ ယံ နာမ။ **သော ဝတဿာဟ**န္တိ သော ဝတ အဟံ အဿံ, ယံ ဧဝရူပံ ဟာပံ န ကရေယျန္တိ အတ္ထော။ **ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိဿတီ**တိ ဓမ္မာနုရူပံ ပဋိကရိဿတိ, သာမဏေရဘူမိယံ ဌဿတီတိ အတ္ထော။ **ကာဠဝတ္ထံ ပရိဓာယာ**တိ ကာဠပိလောတိကံ နိဝါသေတွာ။ **မောသလ္လ**န္တိ မုသလာဘိဟာတာရဟံ။ **ယထာဓမ္မ**န္တိ ဣဓ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌဟန္တော ယထာဓမ္မံ ကရောတိ နာမ။ **ဘသ္မပုဋ**န္တိ ဆာရိကာဘဏ္ဍိကံ။ **ကရဟဿံ ဘသ္မပုဋ**န္တိ ဂရဟိတဗ္ဗဆာရိကာပုဋေန မတ္ထကေ အဘိဃာတာရဟံ။ **ယထာဓမ္မ**န္တိ ဣဓ အာပတ္တိံ ဒေသေန္တော ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ နာမ။ **ဥပဝဇ္ဇ**န္တိ ဥပဝါဒါရဟံ။ **ပါဋိဒေသနီယေသူ**တိ ပဋိဒေသေတဗ္ဗေသု။ ဣမိနာ သဗ္ဗာပိ သေသာပတ္တိယော သင်္ဂဟိတာ။ **ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အာပတ္တိဘယာနီ**တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာနိ စတ္တာရိ အာပတ္တိံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယာနိ နာမာတိ။

၃. သိက္ခာနိသံသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၅. တတိယေ သိက္ခာ အာနိသံသာ ဧတ္ထာတိ **သိက္ခာနိသံသံ**။ ပညာ ဥတ္တရာ ဧတ္ထာတိ **ပညုတ္တရံ**။ ဝိမုတ္တိ သာရော ဧတ္ထာတိ **ဝိမုတ္တိသာရံ**။ သတိ အာဓိပတေယျာ ဧတ္ထာတိ **သတာဓိပတေယျံ**။ ဧတေသံ ဟိ သိက္ခာဒိသင်္ခါတာနံ အာနိသံသာဒီနံ အတ္ထာယ ဝုဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဘိသမာစာရိကာ**တိ ဥတ္တမသမာစာရိကာ။ ဝတ္တဝသေန ပညတ္တသီလဿေတံ အဓိဝစနံ။ **တထာ တထာ သော တဿာ သိက္ခာယာ**တိ တထာ တထာ သော သိက္ခာကာမော ဘိက္ခု တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ။

အာဒိဗြဟ္မစရိယိကာတိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာနံ စတုန္နံ မဟာသီလာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာကာရေန။ **ဓမ္မာ**တိ စတုသစ္စဓမ္မာ။ **ပညာယ သမဝေက္ခိတာ ဟောန္တီ**တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ **ဝိမုတ္တိယာ ဖုသိတာ ဟောန္တီ**တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဉာဏဖဿေန ဖုဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ **အဇ္ဈတ္တံယေဝ သတိ သူပဋ္ဌိတာ ဟောတီ**တိ နိယကဇ္ဈတ္တေယေဝ သတိ သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ **ပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမီ**တိ ဝိပဿနာပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမိ။ **ပညာယ သမဝေက္ခိဿာမီ**တိ ဣဓာပိ ဝိပဿနာပညာ အဓိပ္ပေတာ။ **ဖုသိတံ ဝါ ဓမ္မံ တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဟေဿာမီ**တိ ဧတ္ထ ပန မဂ္ဂပညာဝ အဓိပ္ပေတာ။

၄. သေယျာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. စတုတ္ထေ **ပေတာ**တိ ကာလကတာ ဝုစ္စန္တိ။ **ဥတ္တာနာ သေန္တီ**တိ တေ ယေဘုယ្យေန ဥတ္တာနကာဝ သယန္တိ။ အထ တ ပေတ္တိဝိသယေ နိဗ္ဗတ္တာ **ပေတာ** နာမ, တေ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ အဋ္ဌိသင်္ဃာတဇဋိတာ ဧကေန ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဥတ္တာနာဝ သေန္တိ။ **အနုတ္တမနော ဟောတီ**တိ တေဇုဿဒတ္တာ သီဟော မိဂရာဇာ ဒွေ ပုရိမပာဒေ ဧကသ္မိံ, ပစ္ဆိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမ္ဟိ ပက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒပစ္ဆိမပာဒနင်္ဂုဋ္ဌာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ဒ္ဝိန္နံ ပုရိမပာဒာနံ မတ္ထကေ သီသံ ဌပေတွာ သယတိ။ ဒိဝသမ္ပိ သယိတွာ ပဗုဇ္ဈမာနော န ဥတ္တသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ, သီသံ ပန ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒာဒီနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ သစေ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတံ ဟောတိ, “နယိဒံ တုယှံ ဇာတိယာ, န သူရဘာဝဿ အနုရူပ”န္တိ အနုတ္တမနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ သယတိ, န ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “အနုတ္တမနော ဟောတီ”တိ။ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေ ပန “တုယှံ ဇာတိယာ စ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပမိဒ”န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဋ္ဌာယ သီဟဝိဇမ္ဘနံ ဝိဇမ္ဘိတွာ ကေသရဘာရံ ဝိဓုနိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အတ္တမနော ဟောတီ”တိ။

၇. ထူပာရဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. ပဉ္စမေ **ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ**တိ ဧတ္ထ ကသ္မာ ဘဂဝါ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသိတွာ ကာလကတဿ ရညော ထူပကရဏံ အနုဇာနာတိ, န သီလဝတော ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခုဿာတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူနဉှိ ထူပေ အနုညာယမာနေ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ တာဝ ထူပာနံ ဩကာသော န ဘဝေယျ, တထာ အညေသု ဌာနေသု။ တသ္မာ “အနစ္ဆရိယာ တေ ဘဝိဿန္တီ”တိ နာနုဇာနာတိ။ စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဧကောဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, တေနဿ ထူပေါ အစ္ဆရိယော ဟောတိ။ ပုထုဇ္ဇနသီလဝတော ပန ပရိနိဗ္ဗုတဘိက္ခုနော ဝိယ မဟန္တမ္ပိ သက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဆဋ္ဌသတ္တမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈. ပဌမတေဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၀. အဋ္ဌမေ **အနရိယဝေါဟာရာ**တိ အနရိယာနံ ကထာ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အာပတ္တိဘယဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ပဉ္စမပဏ္ဏာသကံ နိဋ္ဌိတံ။

(၂၆) ၆. အဘိညာဝဂ္ဂေါ

၁-၃. အဘိညာသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅၄-၂၅၆. ဆဋ္ဌသ္သ ပဌမေ **အဘိညာယာ**တိ ဇာနိတွာ။ **သမထော စ ဝိပဿနာ စာ** တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟဝိပဿနာဉာဏဉ္စ။ **ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာ**တိ မဂ္ဂဉာဏဝိဇ္ဇာ စ သေသာ သမ္ပယုတ္တကဓမ္မာ စ။ ဒုတိယေ **အနရိယပရိယေသနာ**တိ အနရိယာနံ ဧသနာ ဂဝေသနာ။ **ဇရာဓမ္မန္တိ** ဇရာသဘာဝံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄. မာလုက္ယပုတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. စတုတ္ထေ **မာလုက္ယပုတ္တော** တိ မာလုက္ယဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော။ **ဧတ္ထ** တိ ဧတသ္မိံ တဝ ဩဝါဒယာစနေ။ က္ထမိနာ ထေရံ အပသာဒေတိပိ ဥဿာဒေတိပိ။ ကထံ? အယံ ကိရ ဒဟရကာလေ ပစ္စယေသု လဂ္ဂေ ဟုတွာ ပစ္ဆာ မဟလ္လကကာလေ အရညဝါသံ ပတ္ထေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစတိ။ အထ ဘဂဝါ "ဧတ္ထ ဒါနိ ကိံ ဒဟရေ ဘိက္ခူ ဝက္ခာမ, မာလုက္ယပုတ္တော ဝိယ တုမ္ဟေပိ တရုဏကာလေ ပစ္စယေသု လဂ္ဂိတွာ မဟလ္လကကာလေ အရညံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယ္ယာထာ"တိ က္ထမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဏန္တော ထေရံ အပသာဒေတိ နာမ။ ယသ္မာ ပန ထေရော မဟလ္လကကာလေပိ အရညံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုကာမော, တသ္မာ ဘဂဝါ "ဧတ္ထ ဒါနိ ကိံ ဒဟရေ ဘိက္ခူ ဝက္ခာမ, အယံ အမ္ဟာကံ မာလုက္ယပုတ္တော မဟလ္လကကာလေပိ အရညံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုကာမော ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစတိ။ တုမ္ဟေ တာဝ တရုဏကာလေပိ ဝီရိယံ န ကရောထာ"တိ က္ထမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဏန္တော ထေရံ ဥဿာဒေတိ နာမာတိ ယောဇနာ။

၅-၁၀. ကုလသုတ္တာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅၈-၂၆၃. ပဉ္စမေ **အာဓိပစ္စေ ဌပေန္တိ** တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနေ ဌပေန္တိ။ ဆဋ္ဌေ **ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ သရီရဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတော။ **ဗလသမ္ပန္နော** တိ ကာယဗလေန သမန္နာဂတော။ ဘိက္ခုတရေ **ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ ဂုဏဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတော။ **ဗလသမ္ပန္နော** တိ ဝီရိယဗလေန သမန္နာဂတော။ **ဇဝသမ္ပန္နော** တိ ဉာဏဇဝေန သမန္နာဂတော။ သတ္တမေပိ ဧသေဝ နယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဘိညာဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

(၂၇) ၇. ကမ္မပထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၂၆၄-၂၇၃. ကမ္မပထဝဂ္ဂေပိ ဒသပိ ကမ္မပထာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာဝ ကထိတာ။

(၂၈) ၈. ရာဂပေယျာလဝဏ္ဏနာ

၂၇၄-၇၈၃. ရာဂပေယျာလံ အရဟတ္တံ ဟာပေတွာ ကထိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မနောရထပူရဏိယာ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ-အဋ္ဌကထာယ

စတုက္ကနိပာတဿ သံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။